

Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

► **B**   **EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2006/48/EÜ,**
                                          14. juuni 2006,
                                          krediitiasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine)
                                          (EMPs kohaldatav tekst)
                                          (ELT L 177, 30.6.2006, lk 1)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Komisjoni direktiiv 2007/18/EÜ, 27. märts 2007	L 87	9	28.3.2007
► <u>M2</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/44/EÜ, 5. september 2007	L 247	1	21.9.2007
► <u>M3</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/64/EÜ, 13. november 2007	L 319	1	5.12.2007

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2006/48/
EÜ,**

14. juuni 2006,

krediitiasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 47 lõike 2 esimest ja kolmandat lauset,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ⁽¹⁾

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust, ⁽²⁾

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/12/EÜ (krediitiasutuste asutamise ja tegevuse kohta) ⁽⁴⁾ on mitu korda oluliselt muudetud. Nüüd, kui on tehtud uusi muudatusi kõnealusesse direktiivi, on selguse huvides soovitatav kõnealused sätted uuesti sõnastada.
- (2) Krediitiasutuste asutamise ja tegevuse lihtsustamiseks on vaja kõrvaldada kõige suuremaid takistusi tekitavad erinevused liikmesriikide seadustes kõnealuste asutuste suhtes kohaldatavate eeskirjade osas.
- (3) Käesolev direktiiv on peamine vahend siseturu ülesehitamisel nii asutamisevabaduse kui ka finantsteenuste osutamise vabaduse seisukohalt krediitiasutuste vallas.
- (4) Komisjoni 11. mai 1999. aasta teatise pealkirjaga "Finantsturgude raamistiku rakendamine: tegevuskava" nimetatakse erinevaid eesmärgi, mis on vaja täita finantsteenuste siseturu loomise lõpuleviimiseks. Euroopa Ülemkogu kehtestas 23. ja 24. märtsil 2000. aastal Lissabonis eesmärgi viia tegevuskava ellu 2005. aastaks. Omavahendeid puudutavate sätete uuesti sõnastamine on tegevuskava oluline element.
- (5) Krediitiasutuste tegevuse koordineerimiseks võetavaid meetmeid tuleks nii hoiuste kaitsmise kui ka krediitiasutustevahelises konkurentsis võrdsete tingimuste loomise huvides kohaldada kõigi nimetatud asutuste suhtes. Siiski tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta siseriiklikest õigusaktidest tulenevaid objektiivseid erinevusi nende põhikirjades ja töö eesmärkides.
- (6) Seetõttu peaks nimetatud meetmete reguleerimisala olema võimalikult ulatuslik ja hõlmama kõiki asutusi, mis tegelevad tagasimakstavate vahendite vastuvõtmisega üldsuselt kas hoiustena või muul kujul, näiteks pideva võlakirjade ja muude samalaadsete väärtpaberite väljalaskmisena või oma arvel ja nimel laenude andmisena. Nende krediitiasutuste jaoks, mille suhtes käesolevat direktiivi kohaldada ei saa, tuleks ette näha erandid. Käesoleva direktiivi sätted ei tohiks piirata selliste siseriiklike õigusaktide kohaldamist, milles on sätestatud täiendavad erivolitused luba-

⁽¹⁾ ELT C 234, 22.9.2005, lk 8.

⁽²⁾ ELT C 52, 2.3.2005, lk 37.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 28. septembri 2005. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 7. juuni 2006. aasta otsus.

⁽⁴⁾ EÜT L 126, 26.5.2000, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2006/29/EÜ (ELT L 70, 9.3.2006, lk 50).

▼B

maks krediidasutustel teostada teatavaid tegevusi ja võtta ette teatavat liiki toiminguid.

- (7) Asjakohane on kohaldada sellist ühtlustatuse astet, mis on vajalik ja piisav selleks, et tagada tegevuslubade andmise ja usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve süsteemide vastastikune tunnustamine, mistõttu on võimalik anda välja üksainus, ühenduse kõigis osades tunnustatud tegevusluba ja rakendada asukohaliikmesriigipoolse usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve põhimõtet. Seetõttu tuleks programmi esitamise nõuet käsitada vahendina, mis võimaldab pädevatel ametiasutustel langetada otsuse objektiivsete kriteeriumide alusel ning täpsemate andmete põhjal. Samas peaks olema siiski võimalik teatav paindlikkus krediidasutuste õiguslikku vormi puudutavate nõuete osas, mis on seotud pankade kohta kasutatavate nimede kaitsega.
- (8) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt krediidasutuste asutamise ja tegevuse ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve eeskirjade kehtestamist, ei saa liikmesriigid piisaval määral saavutada ja need on seetõttu kavandatud tegevuste ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutatav ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Vastavalt kõnealuses artiklis osutatud proportsionaalsuse põhimõttele ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (9) Krediidasutustele esitatavad võrdväärased finantsnõuded on vajalikud selleks, et tagada hoiustajatele sarnased tagatised ja samalaadsetele krediidasutustele õiglased konkurentsitingimused. Kuni edasise kooskõlastamiseni tuleks kindlaks määrata vajalikud struktuurilised suhtarvud, mis võimaldaksid riikide ametiasutuste vahelise koostöö raames jälgida samalaadsete krediidasutuste seisundit standardmeetodite kohaselt. Selline kord peaks aitama järk-järgult ühtlustada liikmesriikides kehtestatud ja seal kohaldatavate koefitsientide süsteemid. Siiski tuleb eristada krediidasutuste usaldusväärse juhtimise tagamiseks mõeldud koefitsiente neist, mis on kehtestatud majandus- ja rahanduspoliitika jaoks.
- (10) Vastastikuse tunnustamise ja päritoluliikmesriigi järelevalve põhimõtted näevad ette, et liikmesriikide pädevad ametiasutused ei tohi anda tegevusluba või peavad selle kehtetuks tunnistama, kui sellised tegurid nagu äriplaanide sisu, tegevuse geograafiline haare või reaalne tegevus näitavad selgelt, et krediidasutus on teinud valiku ühe liikmesriigi õigussüsteemi kasuks sel eesmärgil, et hoida kõrvale rangematest nõudmistest, mis kehtivad teises liikmesriigis, mille territooriumil ta peamiselt tegutseb või kavatab tegutseda. Kui nimetatud tegurid seda selgelt ei näita, aga enamuse pangakontserni üksuste koguvarast asub mõnes teises liikmesriigis, mille pädevad ametiasutused teostavad konsolideeritud järelevalvet, peaks vastutus konsolideeritud järelevalve teostamise eest seoses artiklitega 125 ja 126 muutuma üksnes antud pädevate ametiasutuste nõusolekul. Juriidilisest isikust krediidasutusel peaks olema tegevusluba sellest liikmesriigist, kus on tema registrijärgne asukoht. Juriidilise isiku õigusteta krediidasutuse peakontor peaks asuma liikmesriigis, milles talle on tegevusluba antud. Lisaks sellele peaksid liikmesriigid nõudma, et krediidasutuse peakontor paikneks alati oma päritoluliikmesriigis ning et ta seal ka tegelikult tegutseks.
- (11) Pädevad ametiasutused ei tohi anda krediidasutusele tegevusluba ega tema luba pikendada, kui on tõenäoline, et märkimisväärse seose tõttu nimetatud asutuse ja teiste füüsiliste või juriidiliste isikute vahel ei saa pädevad ametiasutused järelevalvet tõhusalt teostada. Selles osas peaksid juba tegevusloa saanud krediidasutused samuti vastama pädevate ametiasutuste nõuetele.
- (12) Järelevalve teostajate töö tõhususele osutamine hõlmab ka konsolideeritud järelevalvet, mida tuleks krediidasutuste puhul teos-

▼B

tada, kui ühenduse õigusnormid seda ette näevad. Sellistel juhtudel peaksid ametiasutused, kellele on esitatud avaldus tegevusloa saamiseks, suutma välja selgitada ametiasutused, kes on pädevad teostama konsolideeritud järelevalvet nimetatud krediidiasutuses.

- (13) Käesolev direktiiv võimaldab liikmesriikidel ja/või pädevatel ametiasutustel kohaldada kapitalinõudeid konsolideerimata ja konsolideeritud alusel ning jätta neid konsolideerimata alusel kohaldamata, kui see on asjakohane. Konsolideerimata, konsolideeritud ja piiriülene konsolideeritud järelevalve on kasulikud vahendid krediidiasutuste kontrollimiseks. Käesolev direktiiv võimaldab pädevatel ametiasutustel toetada piiriüleseid asutusi soodustades nende vahelist koostööd. Pädevad ametiasutused peaksid jätkama artiklite 42, 131 ja 141 kasutamist, et kooskõlastada oma tegevusi ja teabenõudeid.
- (14) Oma päritoluriigis tegevusloa saanud krediidiasutustel peaks olema lubatud tegutseda kõigil I lisas loetletud tegevusaladel kogu ühenduses, luues selleks filiaale või osutades teenuseid.
- (15) Liikmesriigid võivad ühtlasi kehtestada nende pädevatelt ametiasutustelt tegevusloa saanud krediidiasutuste suhtes rangemad eeskirjad kui need, mis on kehtestatud artikli 9 lõike 1 esimeses taandes, artikli 9 teises lõikes, artiklites 12, 19 kuni 21, 44 kuni 52, 75 ja 120 kuni 122. Liikmesriigid võivad ühtlasi nõuda artiklist 123 kinni pidamist individuaalsel või muul alusel ja et artikli 73 lõikes 2 kirjeldatud osalist konsolideerimist kohaldatakse kontserni muudele tasanditele.
- (16) Otstarbekas on laiendada vastastikust tunnustamist I lisas loetletud tegevusaladele, kui seal tegutsevad finantseerimisasutused, mis on krediidiasutuste tütarettevõtjad, tingimusel et nimetatud tütarettevõtjad kuuluvad oma emaettevõtjat hõlmava konsolideeritud järelevalve alla ja et nad vastavad teatavatele rangetele nõuetele.
- (17) Vastuvõtval liikmesriigil võiks olla õigus seoses asutamisõiguse ja teenuste osutamise vabaduse kasutamisega nõuda konkreetsete siseriiklike õigus- ja haldusnormide täitmist asutustelt, kellele nende päritoluliikmesriigis ei ole antud luba tegutseda krediidiasutusena, ja seoses tegevusaladega, mida ei ole I lisas loetletud, tingimusel et nimetatud õigus- ja haldusnormid on ühelt poolt kooskõlas ühenduse õigusaktidega ja toimivad üldise hüvangu nimel, ning teiselt poolt ei kehti selliste asutuste ja tegevusalade suhtes nende päritoluliikmesriigi õigus- või haldusnormides kehtestatud samasugused eeskirjad.
- (18) Liikmesriigid peaksid tagama, et miski ei takistaks vastastikku tunnustatavatel tegevusaladel tegutsemist samal moel nagu päritoluliikmesriigis, tingimusel et tegevus ei ole vastuolus vastuvõtva liikmesriigi üldist hüvangut kaitsvate õigusnormidega.
- (19) Väljaspool ühendust paiknevate peakontoritega krediidiasutuste filiaalide tegevust reguleerivad eeskirjad peaksid olema kõigis liikmesriikides samalaadsed. Oluline on sätestada, et sellised eeskirjad ei oleks soodsamad kui mõnest teisest liikmesriigist pärineva asutuse filiaalide tegevust reguleerivad eeskirjad. Ühendusel peaks olema õigus sõlmida kolmandate riikidega lepinguid, milles sätestatakse eeskirjad, mille alusel tagatakse selliste filiaalide samalaadne kohtlemine kogu ühenduse territooriumil. Asutamislepingu artikli 49 teises lõigus sätestatud teenuste osutamise vabadus ja asutamisevabadus peaksid laienema kolmandatest riikidest tegevusloa saanud krediidiasutuste filiaalidele ainult neis liikmesriikides, kus nad on asutatud.
- (20) Ühendus ja kolmandad riigid peaksid jõudma vastastikusele kokkuleppele, mis võimaldaks konsolideeritud järelevalvet teostada geograafiliselt võimalikult ulatuslikus piirkonnas.

▼B

- (21) Vastutus krediidasutuse usaldusväärsuse, eriti maksevõimelisuse järelevalve eest peaks lasuma krediidasutuse päritoluliikmesriigil. Vastuvõtva liikmesriigi pädevad ametiasutused peaksid vastutama filiaalide likviidsuse ja rahapoliitika järelevalve eest. Tururiski järelevalve osas peaksid asukohaliikmesriigi ja võõrustava liikmesriigi pädevad ametiasutused tihedat koostööd tegema.
- (22) Panganduse siseturu tõrgeteta toimimiseks on lisaks õigusnormidele vaja ka tihedat ja regulaarset koostööd ning reguleeriva ja järelevalve alase tegevuse oluliselt suuremat lähendamist liikmesriikide pädevate ametiasutuste vahel. Selleks tuleks eelkõige konkreetsete krediidasutustega seotud probleeme arutada ja vastastikku teavet vahetada komisjoni otsusega 2004/5/EÜ⁽¹⁾ loodud Euroopa pangajärelevalvete komitees. Vastastikune teabevahetus ei tohiks mingil juhul asendada kahepoolset koostööd. Ilma et see piiraks nende tegelikke kontrollivolitusi, peaks vastuvõtva liikmesriigi pädevatel ametiasutustel olema õigus kontrollida edasilükkamatul juhul omal algatusel või päritoluliikmesriigi pädevate ametiasutuste algatusel järgides seda, kas nende territooriumil asutatud krediidasutuse tegevus on kooskõlas vastavate seadustega, heade juhtimis- ja raamatupidamistavade ning piisava sisekontrolli põhimõtetega.
- (23) Otstarbekas on võimaldada teabevahetust pädevate ametiasutuste ja selliste ametiasutuste või organite vahel, kelle ülesandeks on aidata kaasa rahandussüsteemi stabiilsuse tugevdamisele. Edastatud andmete konfidentsiaalsuse säilitamiseks peaks adressaatide loetelu jääma rangelt piiritletuks.
- (24) Teatavad toimingud nagu pettus ja siseringiinfo valdaja eeskirja rikkumine võivad kahjustada finantsüsteemi stabiilsust ja ühtsust isegi siis, kui need puudutavad teisi asutusi peale krediidasutuste. Tuleb täpsustada, mis tingimustel on teabevahetus sellistel juhtudel lubatud.
- (25) Kui on kindlaks määratud, et andmeid võib avalikustada ainult pädevate ametiasutuste selgesõnalise kokkuleppe alusel, peaks ametiasutustel olema vajaduse korral õigus seada kokkuleppele ranged tingimused.
- (26) Teabevahetus peaks olema lubatud ühelt poolt pädevate ametiasutuste ning teiselt poolt keskpankade ja muude rahandusasutustega sarnaste ülesannetega asutuste ning vajaduse korral ka muude maksusüsteemi järelevalve eest vastutavate ametiasutuste vahel.
- (27) Järelevalve tugevdamiseks krediidasutuste usaldatavusnormatiivide täitmise üle ning krediidasutuste klientide kaitseks peaks audiitorid olema kohustatud viivitamata teavitama pädevaid ametiasutusi, kui nad saavad oma ametiülesandeid täites teadlikuks asjaoludest, millel võib olla tõsine mõju krediidasutuste finantsolukorrale või haldus- ja raamatupidamiskorraldusele. Samal põhjusel peaksid liikmesriigid nägema ette, et selline kohustus on audiitoril kõikidel nendel juhtudel, kui ta oma tööülesandeid täites avastab nimetatud asjaolud krediidasutusega märkimisväärselt seotud ettevõtja puhul. Audiitorite kohustus vajaduse korral edastada pädevatele ametiasutustele teatavad krediidasutust puudutavad asjaolud ja otsused, mida nad avastavad oma tööülesannete täitmise käigus seoses mõne teise ettevõtjaga, kes ei ole finantseerimisasutus, ei tohiks muuta nende tööülesannete olemust nimetatud ettevõttes ega nende täitmise korda.
- (28) Käesolevas direktiivis täpsustatakse kriteeriumid, millele teatavad omavahendite kirjed peavad vastama, ilma et see piiraks liikmesriikide võimalust kohaldada rangemaid sätteid.

⁽¹⁾ ELT L 3, 7.1.2004, lk 28.

▼B

- (29) Omavahendite koosseisu kuuluvate kirjete olemuse põhjal eristatakse käesolevas direktiivis esmaste omavahendite koosseisu kuuluvad kirjed täiendavate omavahendite kirjetest.
- (30) Kajastamaks tõsiasja, et elemendid, mis kuuluvad täiendavate omavahendite koosseisu, erinevad oma olemuselt esmaste omavahendite koosseisu kuuluvatest omavahenditest, ei tohiks omavahendite koosseisu kuuluvate täiendavate omavahendite hulk olla suurem esmastest omavahenditest. Lisaks sellele ei tohiks täiendavate omavahendite teatavaid elemente hõlmata rohkem kui 50 % ulatuses esmastest omavahenditest.
- (31) Konkurentsi moonutamise vältimiseks ei tohiks avalik-õiguslike krediidasutuste omavahenditesse kaasata nimetatud asutustele liikmesriigi või kohalike omavalitsuste poolt antud tagatisi.
- (32) Kui järelevalve teostamise käigus on vaja kindlaks määrata krediidasutuste grupi konsolideeritud omavahendite hulk, tuleks arvutused teostada vastavalt käesoleva direktiivi sätetele.
- (33) Omavahendite ja nende piisavuse arvutamiseks krediidasutusele avanevate riskide seisukohast ning riskide kontsentreerumise hindamiseks kasutatav konkreetne arvutusmeetod peaks võtma arvesse nõukogu 8. detsembri 1986. aasta direktiivi 86/635/EMÜ (pankade ja muude finantseerimisasutuste raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aastaaruannete kohta)⁽¹⁾, mis sisaldab teatavaid nõukogu 13. juuni 1983. aasta seitsmenda direktiivi 83/349/EMÜ (mis käsitleb konsolideeritud aastaaruandeid)⁽²⁾ sätete muudatusi, või Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. juuli 2002. aasta määrust (EÜ) nr 1606/2002 (rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kohaldamise kohta)⁽³⁾, olenevalt sellest, kummaga reguleeritakse siseriiklikus õiguses krediidasutuste raamatupidamist.
- (34) Miinimumkapitali nõuetel on krediidasutuste järelevalves ja järelevalvemetoodika vastastikusel tunnustamisel keskne tähtsus. Seoses sellega tuleks miinimumkapitali nõudeid käsitlevaid sätteid vaadelda koos krediidasutuste järelevalve põhimeetodite ühtlustamiseks mõeldud muude konkreetsete vahenditega.
- (35) Konkurentsi moonutamise ärahoidmiseks ja pangandussüsteemi tugevdamiseks siseturul on asjakohane näha ette miinimumkapitali ühised nõuded.
- (36) Piisava maksevõime tagamiseks on oluline näha ette miinimumkapitali nõuded, millega varasid ja bilansiväliseid kirjeid kaalutakse vastavalt nende riskiastmele.
- (37) Antud punktis võttis Baseli pangajärelevalve komitee 26. juunil 2004 vastu raamkokkuleppe kapitali mõõtmise ja kapitalinõuete rahvusvahelise lähendamise kohta. Krediidasutuste miinimumkapitali nõudeid käsitlevad käesoleva direktiivi sätted ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006 direktiivi 2006/49/EÜ (investeeringusühingute ja krediidasutuste kapitali adekvaatsuse kohta)⁽⁴⁾ on samaväärsed Baseli raamkokkuleppe sätetega.
- (38) Väga oluline on võtta arvesse ühenduse krediidasutuste mitmekesisust, kasutades krediidiriski katmiseks miinimumkapitali nõuete arvutamisel mitmesuguseid võimalusi, mille riskitundlikkuse ja arengunõuete tase on erinev. Asjaolu, et kasutatakse välisreitinguid ja krediidasutuste sisehinnangul põhinevat lähenemist teatavatele krediidiriski parameetritele, viitab krediidiriski eeskirjade riskitundlikkuse ja usaldusväarsuse märkimisväärsele

⁽¹⁾ EÜT L 372, 31.12.1986, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/51/EÜ (ELT L 178, 17.7.2003, lk 16).

⁽²⁾ EÜT L 193, 18.7.1983, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2003/51/EÜ.

⁽³⁾ EÜT L 243, 11.9.2002, lk 1.

⁽⁴⁾ Vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 201

▼B

kasvule. Krediidiasutustele tuleks pakkuda asjakohaseid stiimuleid riskitundlikumate meetodite kasutamiseks. Käesolevas direktiivis sätestatud krediidiriski meetmete kohaldamiseks vajalike kalkulatsioonide esitamisel peavad krediidiasutused kohandama oma andmetöötuse vajadusi klientide õiguspärase andmekaitsehuvidega vastavalt kehtivatele ühenduse andmekaitse õigusaktidele, sealjuures tõhustades krediidiasutuste krediidiriski mõõtmise ja juhtimise protsesse, et teha kättesaadavaks meetodid krediidiasutuste normatiivsete omavahendite nõuete kindlaks määramiseks, mis kajastaksid konkreetsete krediidiasutuste protsesside keerukust. Andmete töötlemine peaks toimuma vastavalt isikuandmete vahendamist käsitlevatele eeskirjadele, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivis 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta)⁽¹⁾. Sellega seoses peaks klientidega seotud riskide võtmise ja juhtimisega seonduvate andmete töötlus hõlmama krediidiriski juhtimise ja mõõtmise süsteemide arendamist ja valideerimist. See ei teeni mitte ainult krediidiasutuste õiguspäraseid huve, vaid ka antud direktiivi eesmärki kasutada paremaid riski mõõtmise ja juhtimise meetodeid ning rakendada neid ühtlasi normatiivsete omavahendite eesmärgil.

- (39) Nii väliste kui ka krediidiasutuste oma hinnangute või sisereitingute kasutamisel tuleks arvesse võtta, et praegu koostatakse vaid viimatinimetatud ühenduse tunnustamisprotsessile alluva üksuse – finantseerimisasutuse enese poolt. Välisreitingute puhul kasutatakse tunnustatud reitinguagentuuride tooteid, mis ei allu praegu ühenduse tunnustamisprotsessile. Arvestades välisreitingute tähtsust seoses kapitalinõuete arvestamisega käesoleva direktiivi alusel, tuleb jälgida asjakohast reitinguagentuuride tunnustamis- ja järelevalveprotsessi.
- (40) Miinimumkapitali nõuded peaksid olema asjaomaste riskidega proportsionaalsed. Eelkõige tuleks nõuete puhul arvesse võtta riskitasemete vähendamist, mis tuleneb suhteliselt väikeste riskipositsioonide suurest arvust.
- (41) Käesoleva direktiivi sätted vastavad proportsionaalsuse põhimõttele, võttes eelkõige arvesse krediidiasutuste vahelisi erinevusi suuruse, tegevuse mahu ja tegevusvaldkondade osas. Proportsionaalsuse põhimõttest kinnipidamine tähendab ühtlasi seda, et jaenõuete osas võetakse arvesse kõige lihtsamaid võimalikke reitingumenetlusi, isegi sisereitingutel põhineva meetodi (IRB meetodi) kasutamisel.
- (42) Käesoleva direktiivi “arenev olemus” võimaldab krediidiasutustel valida kolme erineva keerukusastmega meetodi vahel. Selleks et võimaldada eriti väikestel krediidiasutustel valida riskitundlikum IRB meetod, tuleks pädevatel ametiasutustel rakendada artikli 89 lõike 1 punktide a ja b sätteid, kui see on asjakohane. Nimetatud sätteid tuleks tõlgendada selliselt, et artikli 86 lõike 1 punktides a ja b märgitud riskipositsiooni klassid hõlmavad kõiki riskipositsioone, mida on käesolevas direktiivis nendega – otseselt või kaudselt – võrdselt käsitletud. Üldjuhul ei tohiks pädevad ametiasutused diskrimineerida järelevalveprotsessi käigus kolmest meetodist lähtuvalt, s.t standardmeetodite sätteid rakendavate krediidiasutuste tegevust ei kontrollita ainuüksi selle tõttu rangelmalt.
- (43) Krediidiriski maandamise tehnikaid tuleks rohkem arvesse võtta, tagades samas asjaomaste eeskirjadega, et põhjendamatult arvesse võtmise ei kahjustaks maksevõimet. Võimaluste piires tuleb standardmeetodi, aga ka muude meetodite puhul arvesse võtta asjaomaste liikmesriikide olemasolevat tavapärasest pangatagatist krediidiriski maandamiseks.

⁽¹⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31. Direktiivi on muudetud määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

▼B

- (44) Tagamaks et miinimumkapitali nõuete puhul võetakse asjakohaselt arvesse krediidasutuste väärtpaperistamise tehingutest ja investeeringutest tulenevaid riske ja riskide vähendamist, tuleb näha ette eeskirjad, milles sätestatakse selliste tehingute ja investeeringute riskitundlik ja usaldusväärne käsitlemine.
- (45) Operatsioonirisk on krediidasutuste jaoks märkimisväärne risk, mis tuleb katta omavahenditest. Väga oluline on võtta arvesse ühenduse krediidasutuste mitmekesisust, kasutades operatsiooniriski katmiseks miinimumkapitali nõuete arvutamisel mitmesuguseid võimalusi, mille riskitundlikkuse ja arengunõuete tase on erinev. Krediidasutustele tuleks pakkuda asjakohaseid stiimuleid riskitundlikumate meetodite kasutamiseks. Pidades silmas, et operatsiooniriskide mõõtmise ja juhtimise tehnika on alles arengufaasis, tuleks eeskirju vastavalt vajadusele läbi vaadata ja ajakohastada, sealhulgas seoses eri ärivaldkondi puudutavate nõuete ja riskide maandamise tehnikate arvessevõtmisega. Sellest lähtuvalt tuleks operatsiooniriski kapitalinõuete lihtsate meetodite kohaldamisel pöörata erilist tähelepanu kindlustusega arvestamisele.
- (46) Et tagada kontserni kuuluvate krediidasutuste piisav maksevõime, on väga oluline, et miinimumkapitali nõudeid kohaldatakse vastavalt kontserni konsolideeritud finantsolukorrale. Tagamaks et omavahendid on kontsernis asjakohaselt jaotatud ja vajaduse korral on võimalik nendega hoiuseid kaitsta, tuleks miinimumkapitali nõudeid kohaldada kõikide kontserni kuuluvate krediidasutuste suhtes, kui seda eesmärki ei ole võimalik muul viisil tõhusalt saavutada.
- (47) Krediidasutuste suure riskide kontsentreerumise jälgimise põhieeskirjad tuleks ühtlustada. Liikmesriikidel peaks sellegipoolest olema võimalik vastu võtta rangemaid eeskirju, kui on sätestatud käesolevas direktiivis.
- (48) Krediidasutuste suure riskide kontsentreerumise jälgimine ja kontroll peaksid moodustama lahutamatu osa tema üle teostatavast järelevalvest. Seepärast võib riskide liigse kontsentreerumisega ühele kliendile või omavahel seotud klientide grupile kaasneda liiga suur kahjurisk. Sellist olukorda võib pidada krediidasutuste maksevõimet kahjustavaks.
- (49) Et krediidasutused siseturul konkureerivad, peaksid jälgimisnõuded olema ühenduse kõigis osades ühesugused.
- (50) Kuigi suurte riskide kontsentreerumise piiramiseks on asjakohane võtta riskipositsioonide määratlemisel aluseks krediidiriski minimaalse omakapitali nõuete suhtes kohaldatav määratlus, ei ole põhimõtteliselt õige viidata riski kaalumistele või riskiastmetele. Riski kaalumise ja riskiastmed võeti kasutusele selleks, et kehtestada krediidasutuste krediidiriski katmiseks üldine maksevõime nõue. Et piirata maksimaalset kahju, mida krediidasutus võib kanda üksikliendi või omavahel seotud klientide grupi tõttu, on otstarbekas kasutada selliseid suure riskide kontsentratsioonide määratlemise eeskirju, mille puhul võetakse arvesse riskipositsioonide nominaalväärtusi ilma riske kaalumata või riskiastmeid määramata.
- (51) Kuigi arvutamistingimuste piiramiseks on suurt riskide kontsentreerumist käsitlevate sätete edasise läbivaatamiseni soovitatav võtta krediidiriskide maandamise mõju arvesse samal viisil nagu miinimumkapitali nõuete puhul, koostati krediidiriskide maandamise eeskirjad olukorras, kus üldine diversifitseeritud krediidirisk tuleneb suure arvu vastaspooltega seotud riskipositsioonidest. Sellest tulenevalt tuleks tagada usaldatavusnormatiivide täitmine selliste suure riskide kontsentreerumise piiramiseks ettenähtud tehnikate heakskiitmisel, mille eesmärk on piirata maksimaalset kahju, mida krediidasutus võib kanda üksikliendi või omavahel seotud klientide grupi tõttu.

▼B

- (52) Eriti ettevaatlikult tuleb toimida siis, kui krediidasutusel tekib riskipositsioon seoses oma emaettevõtja või oma emaettevõtja teiste tütarettevõtjatega. Krediidasutuste riskipositsioonide haldamine peaks toimuma täiesti sõltumatult, kooskõlas heade pangandustavade ja arvestamata mingeid muid kaalutlusi. Kui krediidasutuses otseselt või kaudselt olulist osalust omavate isikute tegevus mõjub negatiivselt kõnealuse krediidasutuse arukale ja usaldusväärsele juhtimisele, peaksid pädevad ametiasutused võtma vajalikke meetmeid sellise olukorra lõpetamiseks. Suure riskide kontsentreerumise puhul tuleks kehtestada eri reeglid, sealhulgas rangemad piirangud riskipositsioonidele, mis krediidasutusel tekivad oma kontserni sees. Selliseid reegleid ei ole vaja kohaldada siis, kui emaettevõtja on finantsvaldusettevõtja või krediidasutus või kui teised tütarettevõtjad on kas krediidi- või finantseerimisasutused või krediidasutuse abiettevõtjad, tingimusel et kõigi selliste ettevõtjate üle toimub konsolideeritud järelevalve.
- (53) Krediidasutused peaksid tagama, et nende sisekapital on nii koguseliselt, kvaliteedilt kui ka jaotumise seisukohast piisav, et katta nende suhtes avanevaid või avaneda võivaid riske. Sellest tulenevalt peaksid krediidasutustel olema strateegiad ja protsessid oma sisekapitali piisavuse hindamiseks ja säilitamiseks.
- (54) Pädevate ametiasutuste ülesanne on teha kindlaks, et krediidasutustel on hea organisatsiooniline struktuur ja piisavalt omavahendeid, et katta nende suhtes avanevaid või avaneda võivaid riske.
- (55) Panganduse siseturu tõhusaks toimimiseks peaks Euroopa pangajärelevalve komitee aitama kaasa käesoleva direktiivi järjepidevale kohaldamisele ja järelevalve alase tegevuse lähendamisele kogu ühenduse piires ning edastama ühenduse institutsioonidele igal aastal teavet tehtud edusammude kohta.
- (56) Samal põhjusel ja tagamaks, et mitmes liikmesriigis tegutsevad ühenduse krediidasutused ei oleks liikmesriikide pädevate ametiasutuste loa andmise ja järelevalvega seotud pidevate kohustuste tulemusel ebaproportsionaalselt koormatud, on väga oluline suurendada märkimisväärselt pädevate ametiasutuste vahelist koostööd. Sellega seoses tuleks suurendada konsolideeritud järelevalve eest vastutavate asutuste rolli. Euroopa pangajärelevalvete komitee peaks sellist koostööd toetama ja suurendama.
- (57) Krediidasutuste konsolideeritud järelevalve eesmärk on eelkõige krediidasutuste hoiustajate huvide kaitse ja rahandussüsteemi stabiilsuse tagamine.
- (58) Selleks et konsolideeritud järelevalve oleks tõhus, tuleks seda seetõttu kohaldada kõikide pangakontsernide suhtes, sealhulgas nende suhtes, mille emaettevõtjad ei ole krediidasutused. Pädevatel ametiasutustel peaksid olema selliseks järelevalveks vajalikud õiguslikud vahendid.
- (59) Mitmete tegevusaladega kontsernide puhul, mille emaettevõtja kontrollib vähemalt üht tütar krediidasutust, peaks pädevatel ametiasutustel olema võimalik hinnata krediidasutuse varalist seisundit sellises kontsernis. Pädevatel ametiasutustel peaksid olema vähemalt oma ametiülesannete täitmiseks kõikidelt kontserni kuuluvatelt äriühingutelt vajalike andmete saamise vahendid. Mitmekülgse finantsmajandusliku tegevusega kontsernide puhul tuleks sisse seada koostöö asutuste vahel, kes vastutavad eri rahandussektorite järelevalve eest. Kuni edaspidise kooskõlastamiseni peaksid liikmesriigid sätestama käesoleva direktiivi eesmärgi saavutamiseks vajalikud konsolideerimismeetodid.
- (60) Liikmesriikidel võiks olla õigus keelduda pangale tegevusloa andmisest või see kehtetuks tunnistada teatavate kontsernistruktuuride puhul, mida peetakse pangandustegevuse jaoks ebasobi-

▼B

vateks, eriti seetõttu, et selliste struktuuride üle ei saa teostada tõhusat järelevalvet. Seoses sellega peaksid pädevatel ametiasutustel olema vajalikud volitused, et tagada krediitiasutuste arukas ja usaldusväärne juhtimine.

- (61) Et panganduse siseturg toimiks järjest tõhusamalt ja läbipaistvuse tase oleks ühenduse kodanike jaoks piisav, peavad pädevad ametiasutused avaldama üldsusele asjakohast võrdlust võimaldaval viisil, kuidas käesolevat direktiivi rakendatakse.
- (62) Selleks et tugevdada turudistsipliini ja ergutada krediitiasutusi täiustama oma turustrateegiat, riskijärelevalvet ja asutusesisest halduskorraldust, tuleks krediitiasutustele näha ette asjakohase avalikustamise kohustus.
- (63) Käesolevas direktiivis või muudes krediitiasutuste tegevust reguleerivates direktiivides käsitletud teemadega seonduvate probleemide uurimine eeldab pädevate ametiasutuste ja komisjoni koostööd, eelkõige tihedama kooskõlastamise saavutamiseks.
- (64) Käesoleva direktiivi rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused) ⁽¹⁾.
- (65) Euroopa Parlament nõudis oma 5. veebruari 2002. aasta resolutsioonis finantsteenuste õigusaktide rakendamise kohta ⁽²⁾, et Euroopa Parlamendil ja nõukogul peaks olema võrdne roll järelevalves selle üle, kuidas komisjon täidab oma täidesaatvat rolli, et viia ellu asutamislepingu artiklis 251 sätestatud Euroopa Parlamendi õigusloomega seotud volitusi. Pidulikult avalduses, mille komisjoni president tegi samal päeval Euroopa Parlamendi ees, toetas komisjon seda taotlust. 11. detsembril 2002 esitas komisjon otsuse 1999/468/EÜ muudatusettepanekud ning esitas seejärel 22. aprillil 2004 muudatustega ettepaneku. Euroopa Parlament on seisukohal, et selle ettepanekuga ei säili tema õigusloomealased eelisõigused. Euroopa Parlament on seisukohal, et Euroopa Parlamendil ja nõukogul peaks olema võimalus anda kindla perioodi vältel hinnang komisjonile rakendusvolituste andmise kohta. Seetõttu on asjakohane piirata perioodi, mille vältel võib komisjon rakendusmeetmeid võtta
- (66) Euroopa Parlamendile tuleks jätta kolmekuuline periood alates muudatusettepanekute ja rakendusmeetmete eelnõu esmakordsest edastamisest, et võimaldada tal need läbi vaadata ja esitada oma arvamus. Kiireloomulistel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel peaks olema võimalik seda perioodi lühendada. Kui selle aja jooksul võtab Euroopa Parlament vastu resolutsiooni, peaks komisjon muudatusettepanekute või meetmete eelnõu uuesti läbi vaatama.
- (67) Et ära hoida turuhäireid ja tagada omavahendite üldiste tasemete säilimine, on asjakohane näha ette konkreetne üleminekukord.
- (68) Pidades silmas miinimumkapitali nõuetega seotud eeskirjade riskitundlikkust, on soovitatav jälgida, kas neil on majandustsüklile oluline mõju. Komisjon peaks arvesse võtma Euroopa Keskpanga seisukohti ja andma nendes küsimustes aru Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (69) Likviidsusriskide järelevalveks vajalik kord tuleks samuti ühtlustada.
- (70) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja peetakse kinni iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tunnustatud põhimõtetest kui ühenduse õiguse üldpõhimõtetest.

⁽¹⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

⁽²⁾ EÜT C 284 E, 21.11.2002, lk 115.

▼B

- (71) Käesoleva direktiivi siseriiklikku õigusse ülevõtmise kohustust tuleks piirata nende sätetega, mille sisu on võrreldes varasemate direktiividega muutunud. Kohustus võtta üle muutmata sätted tuleneb varasematest direktiividest.
- (72) Käesoleva direktiivi kohaldamine ei tohiks piirata liikmesriikide kohustusi, mis on seotud XIII lisa B osas sätestatud direktiivide siseriiklikku õigusse ülevõtmise tähtaegadega,

▼B

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

SISUKORD

I JAOTIS	SISU, REGULEERIMISALA JA MÕISTED
II JAOTIS	KREDIIDIASUTUSTE ASUTAMISE JA TEGEVUSE EELTINGIMUSED
III JAOTIS	ASUTAMISVABADUST JA TEENUSTE OSUTAMISE VABADUST REGULEERIVAD SÄTTED
1. jagu	Krediidiasutused
2. jagu	Finantseerimisasutused
3. jagu	Asutamisõiguse kasutamine
4. jagu	Teenuste osutamise vabaduse kasutamine
5. jagu	Vastuvõtva liikmesriigi pädevate ametiasutuste volitused
IV JAOTIS	SUHTED KOLMANDATE RIIKIDEGA
1. jagu	Kolmandate riikide ettevõtjatest teatamine ja kõnealuste riikide turgudele pääsemise tingimused
2. jagu	Konsolideeritud järelevalvet käsitlev koostöö kolmandate riikide pädevate ametiasutustega
V JAOTIS	USALDATAVUSNORMATIIVIDE TÄITMISE JÄRELEVALVE JA AVALIKUSTAMISE PÕHIMÕTTED JA TEHNILISED VAHENDID
1. PEATÜKK	USALDATAVUSNORMATIIVIDE TÄITMISE JÄRELEVALVE PÕHIMÕTTED
1. jagu	Päritolu- ja vastuvõtva liikmesriigi pädevus
2. jagu	Teabevahetus ja ametisaladuse hoidmine
3. jagu	Aastaruannete ja konsolideeritud aastaruannete seadusjärgse kontrollimise eest vastutavate isikute kohustused
4. jagu	Sanktsioonide kohaldamise volitused ja kohtu poole pöördumise õigus
2. PEATÜKK	USALDATAVUSNORMATIIVIDE TÄITMISE JÄRELEVALVE TEHNILISED VAHENDID
1. jagu	Omavahendid
2. jagu	Kaitse riskide vastu
1. alajagu	Kohaldamistasand
2. alajagu	Nõuete arvutamine
3. alajagu	Omavahendite miinimumtase
3. jagu	Miinimumomavahendite nõuded krediidiriski katmiseks
1. alajagu	Standardmeetod
2. alajagu	Sisereitingutel põhinev meetod
3. alajagu	Krediidiriski maandamine
4. alajagu	Väärtpaberistamine
4. jagu	Miinimumomavahendite nõuded operatsiooniriski katmiseks
5. jagu	Suur riskide kontsentreerumine
6. jagu	Oluline osalus väljaspool rahandussektorit
3. PEATÜKK	KREDIIDIASUTUSTE HINDAMISPROTSESS

▼B

4. PEATÜKK	PÄDEVATE AMETIASUTUSTE POOLNE JÄRELEVALVE JA AVALIKUSTAMINE
1. jagu	Järelevalve
2. jagu	Pädevate ametiasutuste avalikustamiskohustus
5. PEATÜKK	KREDIIDASUTUSTE AVALIKUSTAMISKOHUSTUS
VI JAOTIS	TÄITEVVOLITUSED
VII JAOTIS	ÜLEMINEKU- JA LÖPPSÄTTED
1. PEATÜKK	ÜLEMINEKUSÄTTED
2. PEATÜKK	LÖPPSÄTTED
I LISA	VASTASTIKKU TUNNUSTATAVATE TEGEVUSTE LOETELU
II LISA	BILANSIVÄLISTE KIRJETE LIIGITUS
III LISA	TULETISINSTRUMENTIDE VASTASPOOLE KREDIIRISKI, TAGASIOSTUTEHINGUTE, VÄÄRTPABERITE VÕI KAUPADE LAENUKS ANDMISE VÕI VÕTMISE TEHINGUTE, PIKA ARVELDUSTÄHTAJAGA TEHINGUTE JA VÄÄRTPABERITEGA TAGATUD TEHINGUTE KÄSITLEMINE
1. osa	Mõisted
2. osa	Meetodi valik
3. osa	Turuväärtuse meetod
4. osa	Lihtsustatud meetod
5. osa	Standardmeetod
6. osa	Sisemudeli meetod
7. osa	Lepingujärgne tasaarveldus
IV LISA	TULETISINSTRUMENTIDE LIIGID
V LISA	RISKIDE LIIGITAMISE JA KÄSITLEMISE TEHNILISED KRITEERIUMID
VI LISA	STANDARDMEETOD
1. osa	Riskikaalud
2. osa	Reitinguagentuuride tunnustamine ja nende antud krediidi-hinnangute kaardistamine
3. osa	Reitinguagentuuri antud krediidi-hinnangu kasutamine riskikaalu määramiseks
VII LISA	SISEREITINGUTEL PÕHINEV MEETOD
1. osa	Riskiga kaalutud varad ja oodatav kahju
2. osa	Maksejõuetuse tõenäosus (PD), maksejõuetusest tingitud kahju (LGD) ja lõpptähtaeg
3. osa	Riskipositsiooni väärtus
4. osa	Sisereitingul põhineva meetodi miinimumtingimused
VIII LISA	KREDIIRISKI MAANDAMINE
1. osa	Aktsepteeritavus
2. osa	Miinimumtingimused
3. osa	Krediidiriski maandamise mõju arvutamine
4. osa	Lõpptähtaegade erinevus
5. osa	Krediidiriski maandamise kombineerimine standardmeeto-

▼B

	di alusel
6. osa	Nõudekorvi krediidiriski maandamise tehnikad
IX LISA	VÄÄRTPABERISTAMINE
1. osa	IX lisas kasutatavad mõisted
2. osa	Miinumtingimused märkimisväärse krediidiriski ülekandmise aktsepteerimiseks ja riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju summade arvutamiseks väärtpaberistatud riskipositsioonide puhul
3. osa	Välised krediidi hinnangud
4. osa	Arvutamine
X LISA	OPERATSIOONIRISK
1. osa	Baasmeetod
2. osa	Standardmeetod
3. osa	Täiustatud mõõtmismudelil põhinevad meetodid
4. osa	Erinevate meetodikate kombineerimine
5. osa	Kahjujuhtumi liikide klassifitseerimine
XI LISA	PÄDEVATE AMETIASUTUSTE LÄBIVIIDAVA KONTROLLI JA HINDAMISE TEHNILISED KRITEERIUMID
XII LISA	AVALIKUSTAMISE TEHNILISED KRITEERIUMID
1. osa	Üldkriteeriumid
2. osa	Üldnõuded
3. osa	Teatavate instrumentide või meetodikate kasutamise aktsepteeritavuse tingimused
A osa	Kehtetuks tunnistatud direktiivid ja nende hilisemad muudatused (osutatud artiklis 158)
B osa	Ülevõtmistähtjad (osutatud artiklis 158)
XIV LISA	VASTAVUSTABEL

▼B

I JAOTIS
SISU, REGULEERIMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

1. Käesolev direktiiv näeb ette krediidasutuste asutamise ja tegevuse ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve eeskirjad.
2. Artiklit 39 ja V jaotise 4. peatüki 1. jagu kohaldatakse finantsvaldusettevõtjate ja segavaldusettevõtjate suhtes, mille peakontorid paiknevad ühenduses.
3. Artikli 2 kohaselt välistatud asutusi, välja arvatud liikmesriikide keskpanku, käsitletakse artikli 39 ja V jaotise 4. peatüki 1. jao kohaldamisel.

Artikkel 2

Käesolevat direktiivi ei kohaldata järgmiste asutuste suhtes:

- liikmesriikide keskpangad,
- postižiroasutused,
- Belgias “Institut de Réescompte et de Garantie/Herdiscontering- en Waarborginstituut”,

▼MI

- Taanis “Dansk Eksportfinansieringsfond”, “Danmarks Skibskredit A/S” ja “KommuneKredit”,

▼B

- Saksamaal “Kreditanstalt für Wiederaufbau”, ettevõtjad, keda “Wohnungsgemeinnützigkeitsgesetz” – seaduse põhjal peetakse osaks riiklikust elamumajanduspoliitikast ja mille peamine tegevusvaldkond ei ole pangandustegevus, ning ettevõtjad, mida nimetatud seaduse alusel peetakse mittetulunduslikeks elamumajanduse ettevõtjateks,
- Kreekas “Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων”(Tamio Parakatathikon kai Danion)”,
- Hispaanias “Instituto de Crédito Oficial”,
- Prantsusmaal “Caisse des dépôts et consignations”,
- Iirimaa krediitkassad ja vastastikuse abistamise ühingud,
- Itaalias “Cassa depositi e prestiti”,
- Lätis “krājaizdevu sabiedrības”, ettevõtjad, keda “krājaizdevu sabiedrību likums” alusel loetakse ühistuteks, kes osutavad finantsteenusid üksnes oma liikmetele,
- Leedus “kredito unijos”, välja arvatud “Centrinė kredito unija”,
- Ungaris “Magyar Fejlesztési Bank Rt.” ja “Magyar Export-Import Bank Rt.”,
- Madalmaades “Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV”, “NV Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij”, “NV Industriebank Limburgs Instituut voor Ontwikkeling en Financiering” ja “Overijsselse Ontwikkelingsmaatschappij NV”,
- Austrias ettevõtjad, keda käsitletakse üldistes huvides tegutsevate elamumajandusettevõtjatena, ja “Österreichische Kontrollbank AG”,
- Poolas “Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo – Kredytowe” ja “Bank Gospodarstwa Krajowego”.

▼B

- Portugalis 1. jaanuaril 1986 olemas olnud “Caixas Económicas”, välja arvatud need, mis on asutatud osühingutena, ja “Caixa Económica Montepio Geral”,
- Soomes “Teollisen yhteistyön rahasto Oy/Fonden för industriellt samarbete AB” ja “Finnvera Oyj/Finnvera Abp”,
- Rootsis “Svenska Skeppshypotekskassan”,
- Ühendkuningriigis “National Savings Bank”, “Commonwealth Development Finance Company Ltd”, “Agricultural Mortgage Corporation Ltd”, “Scottish Agricultural Securities Corporation Ltd”, “Crown Agents for overseas governments and administrations”, krediitkassad ja munitsipaalpangad.

Artikkel 3

1. Üks või mitu ühes ja samas liikmesriigis paiknevat krediidasutust, mis olid 15. detsembril 1977. aastal nende üle järelevalvet teostava ja samas liikmesriigis paikneva keskasutusega püsivalt seotud, võidakse vabastada artikli 7 ja artikli 11 lõikes 1 sätestatud nõuete täitmisest, kui hiljemalt 15. detsembril 1979 on siseriiklikes õigusaktides sätestatud, et:

- a) keskasutuse ja sellega seotud asutuste kohustused on nende solidaarvastutusel või keskasutus tagab täies ulatuses temaga seotud asutuste kohustused;
- b) keskasutuse ja kõigi sellega seotud asutuste maksevõimet ja likviidsust jälgitakse tervikuna konsolideeritud aastaaruannete põhjal; ja
- c) keskasutuse juhtkond on volitatud andma juhtnõore seotud asutuste juhtkondadele.

Kohalikul tasandil tegutsevate krediidasutuste suhtes, mis on pärast 15. detsembril 1977 püsivalt seotud esimeses lõigus sätestatud mõistele vastava keskasutusega, kohaldatakse nimetatud lõigus sätestatud tingimusi, kui nende näol on tegemist keskasutuse juurde kuuluva võrgustiku tavapärase laienemisega.

Muude krediidasutuste puhul peale nende, mis on asutatud hiljuti merest tammidega eraldatud piirkondades või mis on tekkinud olemasolevate, keskasutustest sõltuvate või nende ees vastutavate asutuste jagunemise või ühinemise tagajärjel, võib nõukogu artikli 151 lõikes 2 osutatud korras ette näha teise lõigu kohaldamise täiendavad eeskirjad, sealhulgas esimeses lõigus sätestatud vabastuse kehtetuks tunnistamise, kui ta leiab, et selliste uute asutuste sidumine, kelle suhtes kehtiks teises lõigus sätestatud kord, kahjustaks konkurentsi.

2. Lõike 1 esimeses lõigus nimetatud krediidasutuse võib vabastada artiklite 9 ja 10 ning V jaotise 2. peatüki 2., 3., 4., 5. ja 6. jao ja 3. peatüki sätete täitmisest tingimusel ja ilma et see mõjutaks nimetatud sätete kohaldamist keskasutuse suhtes, et kõnealused sätted kehtivad ühistel alustel terviku kohta, mille moodustavad keskasutus ja temaga seotud krediidasutused.

Vabastuse puhul kohaldatakse artikleid 16, 23, 24, 25, artikli 26 lõikeid 1 kuni 3 ja artikleid 28 kuni 37 terviku suhtes, mille moodustavad keskasutus ja temaga seotud asutused.

Artikkel 4

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) “krediidasutus”:
  - a) ettevõtja, kelle tegevuseks on hoiuste või muude tagasimakstavate vahendite vastuvõtmine avalikkuselt ning oma arvel ja nimel laenu andmine; või

▼B

- b) elektronrahaasutus direktiivi 2000/46/EÜ⁽¹⁾ tähenduses;
- 2) “tegevusluba” – ametiasutuse poolt mis tahes kujul välja antud juriidiline dokument, millega antakse luba tegutsemiseks krediitiasutusena;
- 3) “filiaal” – äritegevusüksus, mis on krediitiasutuse juriidiliselt sõltuv osa ning mis teostab otseselt kõiki või mõningaid krediitiasutuste äritegevusele omaseid tehinguid;
- 4) “pädevad ametiasutused” – riikide ametiasutused, kellele on õigusaktiga tehtud ülesandeks järelevalve krediitiasutuste üle;
- 5) “finantseerimisasutus” – ettevõtja, mis ei ole krediitiasutus ning mille põhitegevuseks on osaluse omandamine või tegelemine I lisa punktides 2 kuni 12 loetletud tegevusaladega;
- 6) “asutused” – V jaotise 2. peatüki 2. ja 3. jao kohaldamisel direktiivi 2006/49/EÜ artikli 3 lõike 1 punktis c määratletud asutused;
- 7) “päritoluliikmesriik” – liikmesriik, kus krediitiasutus on saanud tegevusloa vastavalt artiklitele 6 kuni 9 ja 11 kuni 14;
- 8) “vastuvõttev liikmesriik” – liikmesriik, kus krediitiasutusel on filiaal või kus ta osutab teenuseid;
- 9) “kontroll” – direktiivi 83/349/EMÜ artiklis 1 määratletud suhe emaettevõtja ja tütarvõtja vahel või samasugune suhe mis tahes füüsilise või juriidilise isiku ja ettevõtja vahel;
- 10) “osalus” – artikli 57 punktide o ja p, artiklite 71 kuni 73 ja V jaotise 4. peatüki rakendamisel osalus nõukogu 25. juuli 1978. aasta neljanda direktiivi 78/660/EMÜ (mis käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid)⁽²⁾ artikli 17 esimese lause tähenduses või otseselt või kaudselt vähemalt 20 % omamine ettevõtja hääleõigusest või kapitalist;
- 11) “oluline osalus” – otsene või kaudne osalus äriühingus, kui osalus on vähemalt 10 % äriühingu kapitalist või hääleõigusest või kui osalus võimaldab avaldada olulist mõju selle äriühingu juhtimisele;
- 12) “emaettevõtja”:
- a) direktiivi 83/349/EMÜ artiklites 1 ja 2 määratletud emaettevõtja; või
- b) artiklite 71 kuni 73, V jaotise 2. peatüki 5. jao ja 4. peatüki kohaldamisel emaettevõtja direktiivi 83/349/EMÜ artikli 1 lõike 1 tähenduses ja kõik ettevõtjad, kellele on pädevate ametiasutuste arvates ülekaalukas mõjuvõim mõne teise äriühingu üle;
- 13) “tütarvõtja”:
- a) direktiivi 83/349/EMÜ artiklites 1 ja 2 määratletud tütarvõtja; või
- b) artiklite 71 kuni 73, V jaotise 2. peatüki 5. jao ja 4. peatüki kohaldamisel tütarvõtja direktiivi 83/349/EMÜ artikli 1 lõike 1 tähenduses ja kõik ettevõtjad, kelle üle pädevate ametiasutuste arvates mõnel teisel äriühingul on ülekaalukas mõjuvõim.
- Kõiki tütarvõtjate tütarvõtjaid käsitletakse samuti esialgse emaettevõtja tütarvõtjatena;
- 14) “liikmesriigis emaettevõtjana tegutsev krediitiasutus” – krediitiasutus, millel on krediitiasutusest või finantseerimisasutusest tütarvõtja või millel on sellises asutuses osalus ja mis ise ei ole

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2000. aasta direktiiv 2000/46/EÜ elektronrahaasutuste asutamise ja tegevuse kohta ning usaldatavusnormatiivide täitmise üle peetava järelevalve kohta (EÜT L 275, 27.10.2000, lk 39).

⁽²⁾ EÜT L 222, 14.8.1978, lk 11. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2003/51/EÜ.

▼B

- mõne teise samas liikmesriigis tegevusloa saanud krediidasutuse või samas liikmesriigis asuva finantsvaldusettevõtja tütarettevõtja;
- 15) “liikmesriigis emaettevõtjana tegutsev finantsvaldusettevõtja” – finantsvaldusettevõtja, mis ise ei ole mõne samas liikmesriigis tegevusloa saanud krediidasutuse või samas liikmesriigis asuva finantsvaldusettevõtja tütarettevõtja;
  - 16) “Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutsev krediidasutus” – emaettevõtjana tegutsev krediidasutus, mis ei ole mõne teise mis tahes liikmesriigis tegevusloa saanud krediidasutuse või mis tahes liikmesriigis asuva finantsvaldusettevõtja tütarettevõtja;
  - 17) “Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutsev finantsvaldusettevõtja” – emaettevõtjana tegutsev finantsvaldusettevõtja, mis ei ole mõne mis tahes liikmesriigis tegevusloa saanud krediidasutuse ega mõnes liikmesriigis asutatud finantsvaldusettevõtja tütarettevõtja;
  - 18) “avaliku sektori asutused” – mittetulunduslikud haldusasutused, kes vastutavad keskvalitsuste, piirkondlike omavalitsuste või kohalike ametiasutuste ees, või asutused, kes täidavad pädevate ametiasutuste arvates samu kohustusi kui piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused või keskvalitsustele alluvad otseselt tagatud mittetulundusühingud või seadusega ette nähtud avaliku järelevalve all olevad iseseisvad organid;
  - 19) “finantsvaldusettevõtja” – finantseerimisasutused, mille tütarettevõtjad on eranditult või peamiselt krediidasutused või finantseerimisasutused, millest vähemalt üks on krediidasutus, ja mis ei ole segafinantsvaldusettevõtja direktiivi 2002/87/EÜ⁽¹⁾ artikli 2 lõike 15 tähenduses;
  - 20) “segavaldusettevõtja” – emaettevõtja, mis ei ole finantsvaldusettevõtja ega krediidasutus ega segafinantsvaldusettevõtja direktiivi 2002/87/EÜ artikli 2 lõike 15 tähenduses, ja mille tütarettevõtjate hulka kuulub vähemalt üks krediidasutus;
  - 21) “krediidasutuse abiettevõtja” – ettevõtja, kelle põhitegevus on kinnisvara omamine või haldamine, andmetöötlusteenuste korraldamine või mõni muu sarnane tegevus, millel on ühe või mitme krediidasutuse põhitegevusala suhtes abistav funktsioon;
  - 22) “operatsioonirisk” – risk saada kahju sisemiste protsesside, inimeste tegevuse või süsteemide ebaadekvaatsuse või oodatud viisil mitte-toimimise või väliste sündmuste tagajärjel, sealhulgas juriidiline risk;
  - 23) “keskpankad” – kui ei ole teisiti määratud, hõlmavad ka Euroopa Keskpanka;
  - 24) “lahjendusrisk” – risk, et saadaoleva nõude suurust vähendatakse võlgniku rahalise või mitterahalise krediteerimisega;
  - 25) “maksejõuetuse tõenäosus” – vastaspoole maksejõuetuse tõenäosus ühe aasta jooksul;
  - 26) “kahju” –V jaotise 2. peatüki 3. jao tähenduses on majanduslik kahju, sealhulgas olulised allahindluse mõjud, ja instrumendi sissenõudmisega seotud olulised otsesed ja kaudsed kulud;
  - 27) “maksejõuetusest tingitud kahju (LGD)” – riskipositsiooniga seotud, vastaspoole maksejõuetusest tuleneva kahju ja maksejõuetuse hetkeks tasumata summa suhe;
  - 28) “ümberhindamistegur” – hetkel kasutamata, kuid maksejõuetuse hetkeks kasutatud ja tasumata krediidilimiidi suhe hetkel kasuta-

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta direktiiv 2002/87/EÜ, milles käsitletakse finantskonglomeraati kuuluvate krediidasutuste, kindlustusseltside ja investeerimisühingute täiendavat järelevalvet (ELT L 35, 11.2.2003, lk 1). Direktiivi on muudetud direktiiviga 2005/1/EÜ.

▼B

- mata krediidilimiiti, kusjuures krediidilimiidi mahu määrab kokkulepitud limiit, kui kokkuleppimata limiit ei ole suurem;
- 29) “oodatav kahju (EL)” – V jaotise 2. peatüki 3. jao tähenduses on summa, mille kaotamist seoses riskipositsiooniga eeldatakse tulenevalt vastaspoole potentsiaalsest maksejõuetusest või lahjendamise tõttu üheaastase ajahorisondi jooksul, ja maksejõuetuse hetkeks tasumata summa suhe;
- 30) “krediidiriski maandamine” – tehnika, mida krediidasutus kasutab selleks, et vähendada hoitava riskipositsiooni või hoitavate riskipositsioonidega kaasnevat krediidiriski;
- 31) “otsene krediidiriski kaitse” – krediidiriski maandamise tehnika, mille puhul krediidasutuse riskipositsiooniga kaasneva krediidiriski vähendamine tuleneb krediidasutuse õigusest – vastaspoole maksejõuetuse või vastaspoolega seotud konkreetse krediikvaliteeti mõjutava sündmuse puhul – likvideerida teatavad varad või summad või saavutada nende üleandmine või assigneerimine või need säilitada või vähendada riskipositsiooni summat või asendada see riskipositsiooni summa ja krediidasutusele esitatava nõude summa vahelise erinevuse summaga;
- 32) “kaudne krediidiriski kaitse” – krediidiriski maandamise tehnika, mille puhul krediidasutuse riskipositsiooniga kaasneva krediidiriski vähendamine tuleneb kolmanda osapoole kohustusest tasuta teatav summa laenuvõtja maksejõuetuse või muude kindlaksmääratud krediidisündmuste puhul;
- 33) “repitehing” – direktiivi 2006/49/EÜ artikli 3 lõike 1 punktis m määratletud “repitehingule” ja “pöördrepitehingule” vastavad tehingud;
- 34) “väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehing” – direktiivi 2006/49/EÜ artikli 3 lõike 1 punktis n määratletud “väärtpaberite või kaupade laenuks andmise” või “väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise” tehingud;
- 35) “rahaekvivalent” – laenu andva krediidasutuse väljastatud hoiuse-sertifikaat või muu samalaadne instrument;
- 36) “väärtpaberistamine” – tehing või skeem, millega riskipositsiooni või riskipositsiooni kogumiga seonduv krediidirisk jaotatakse seeriateks ja millel on järgmised tunnused:
- tehingu või skeemi raames tehtavad maksed sõltuvad riskipositsiooni või riskipositsioonide kogumi arengust; ja
  - seeriate allutatus määrab kahjude jaotuse tehingu või skeemi kehtivusaja jooksul;
- 37) “traditsiooniline väärtpaberistamine” – väärtpaberistamine, millega kaasneb väärtpaberistatud positsioonide ülekandmine sihtotstarbelisele väärtpaberistamisasutusele, kes laseb välja väärtpabereid. See toimub väärtpaberistatud riskipositsioonide omandiõiguse või laenude algselt väljastajalt ülekandmise või osalise osaluse kaudu. Väljalastud väärtpaberid ei tekita laenude algsele väljastajale maksekohustusi;
- 38) “sünteesiline väärtpaberistamine” – väärtpaberistamine, mille puhul seeriateks jaotamisel kasutatakse krediididerivatiive või garantiisid ning riskipositsioonide kogumit ei eemaldata laenude algse väljastaja bilansist;
- 39) “väärtpaberistamise seeria” – lepingust tulenev krediidiriski segment, mis on seotud teatud riskipositsiooni või riskipositsioonidega, mille puhul positsiooniga segmendis kaasneb suurem või väiksem krediidikahju risk kui sama suure positsiooniga teises segmendis, arvestamata krediidiriski kaitset, mida kolmandad osapooled pakuvad vahetult kõnealuses segmendis või muudes segmentides positsioone hoidvatele isikutele;

▼B

- 40) “väärtpaperistamise positsioon” – väärtpaperistamisest tulenev riskipositsioon;
- 41) “laenude algne väljastaja”:
- a) üksus, mis on ise või endaga seotud üksuste kaudu olnud otseselt või kaudselt seotud algse lepinguga, millega tekkisid võlgniku või potentsiaalse võlgniku kohustused või potentsiaalsed kohustused, millest väärtpaperistatav riskipositsioon tuleneb; või
  - b) üksus, mis ostab nõuded kolmanda osapoole vastu, kannab need oma bilanssi ja seejärel väärtpaperistab need;
- 42) “tehingu korraldaja” – muu kui laenu algselt väljastanud krediidi-asutus, kes koostab varadega kaetud kommertspaberite programmi või muu väärtpaperistamise skeemi, mille alusel kolmandatelt osapooltelt riskipositsioone ostetakse, ja haldab seda;
- 43) “krediidikvaliteedi parandamine” – kokkulepe, mille kohaselt väärtpaperistamise positsiooni krediidikvaliteeti parandatakse võrreldes sellega, mis see oleks olnud ilma parandamiseta, sealhulgas parandamine madalama kahjujärgu väärtpaperistamise seeriatega ja muude krediidiriski kaitse liikide kaudu;
- 44) “sihtotstarbeline väärtpaperistamisasutus” – trust või muu asutus, mis ei ole krediidi-asutus, mis on ette nähtud ühe või mitme väärtpaperistamise läbiviimiseks, mille tegevus on piiratud selle eesmärgi saavutamiseks vajalikuga, mille struktuuri eesmärk on eraldada väärtpaperistamisasutuse kohustused laenude algse väljastaja kohustusest ning mille osanikud võivad asjaomast osalust ilma piiranguteta pantida või vahetada;
- 45) “omavahel seotud klientide grupp”:
- a) vähemalt kaks füüsilist või juriidilist isikut, kes moodustavad riski seisukohast terviku, sest üks neist kontrollib kas otseselt või kaudselt teist või teisi, juhul kui pole osutatud teisiti; või
  - b) vähemalt kaks füüsilist või juriidilist isikut, kelle vahel ei ole alapunktis a nimetatud kontrollivat seost, kuid keda tuleb riski seisukohast pidada tervikuks, sest nad on omavahel selliselt seotud, et kui üks neist peaks sattuma finantsraskustesse, võib teisel või kõigil teistel tekkida makseprobleeme;
- 46) “märkimisväärne seos” – olukord, kus vähemalt kaks füüsilist või juriidilist isikut on seotud ühel järgmistest viisidest:
- a) osaluse kaudu, mis tähendab otseselt või kontrollisuhte kaudu vähemalt 20 % omamist ettevõtja hääleõigusest või kapitalist;
  - b) kontrolli kaudu; või
  - c) asjaolu kaudu, et mõlemad või kõik on ühe ja sama kolmanda isikuga kontrollisuhte kaudu alaliselt seotud;
- 47) “tunnustatud börsid” – pädevate ametiasutuste poolt heaks kiidetud börsid, mis vastavad järgmistele tingimustele:
- a) need töötavad korrapäraselt;
  - b) neil on börsi asukohamaa ametiasutuste poolt välja antud või heaks kiidetud eeskirjad, milles määratakse kindlaks börsi tegevuse ja börsile pääsemise tingimused ning tingimused, millele leping peab enne börsile viimist vastama; ja
  - c) neil on tasaarveldussüsteem, mille kohaselt IV lisas loetletud lepingud peavad vastama igapäevastele tagatise nõuetele, mis pädevate ametiasutuste arvates tagavad vajaliku kaitse.

▼B*Artikkel 5*

Liikmesriigid keelavad teistel isikutel ja ettevõtjatel peale krediidasutuste tegeleda avalikkuselt hoiuste või muude tagasimakstavate vahendite kaasamisega.

Esimene lõik ei kehti hoiuste ega muude tagasimakstavate vahendite vastuvõtmise kohta liikmesriigilt, liikmesriigi piirkondlikelt või kohalike ametiasutustelt ja avalik-õiguslikelt rahvusvahelistelt organitelt, mille liikmeks on vähemalt üks liikmesriik, samuti mitte siseriiklikes või ühenduse õigusaktides selgelt sätestatud juhtudel, tingimusel et kõnealuste toimingute suhtes kohaldatakse hoiustajate ja investorite kaitsmiseks mõeldud eeskirju ja järelevalvet ning et need on kõnealustel juhtudel kohaldatavad.

II JAOTIS

**KREDIIDIASUTUSTE ASUTAMISE JA TEGEVUSE
EELTINGIMUSED***Artikkel 6*

Liikmesriigid nõuavad, et krediidasutused omandaksid enne tegevuse alustamist tegevusloa. Ilma et see piiraks artiklite 7 kuni 12 kohaldamist, sätestavad nad tegevusloa tingimused ning teatavad need komisjonile.

Artikkel 7

Liikmesriigid nõuavad, et igale tegevusloa taotlusele lisataks tegevuskava, kus muu hulgas esitatakse kõik kavandatavad tegevusvaldkonnad ja kõnealuse krediidasutuse organisatsiooni struktuur.

Artikkel 8

Liikmesriigid ei või nõuda, et tegevusloa taotlust kontrollitaks lähtuvalt turu majanduslikest vajadustest.

Artikkel 9

1. Pädevad ametiasutused ei anna tegevusloa, kui krediidasutusel ei ole eraldi omavahendeid ning juhul kui algkapital on väiksem kui 5 miljonit eurot, ilma et see piiraks siseriiklike õigusaktidega sätestatud muude üldtingimuste kohaldamist.

“Algkapital” – artikli 57 punktides a ja b määratletud kapital ja provisjonid.

Liikmesriigid võivad otsustada, et 15. detsembril 1979. aastal eksisteerinud krediidasutused, mis ei vasta eraldi omavahendite nõudele, võivad oma tegevust jätkata. Sellised krediidasutused võidakse vabastada artikli 11 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud nõude täitmisest.

2. Liikmesriigid võivad järgmistel tingimustel anda tegevusloa teatavat liiki krediidasutustele, mille aktsiakapital on väiksem kui lõikes 1 täpsustatud summa:

- a) algkapital peab olema vähemalt 1 miljon eurot;
- b) asjaomased liikmesriigid peavad teatama komisjonile selle võimaluse kasutamise põhjused; ja

▼B

- c) iga krediidasutuse puhul, kellel ei ole lõikes 1 täpsustatud miinimumkapitali, tuleb teha sellekohane märgeline artikkelis 14 osutatud nimekirjas.

Artikkel 10

1. Krediidasutuse omavahendite suurus ei tohi langeda madalamale kui artikli 9 kohaselt tegevusloa andmise ajal nõutava algkapitali suurus.
2. Liikmesriigid võivad otsustada, et enne 1. jaanuari 1993 eksisteerinud krediidasutused, mille omavahendid ei vasta artikkelis 9 täpsustatud algkapitali tasemele, võivad jätkata oma tegevust. Sellisel juhul ei või nende omavahendite tase langeda madalamale kõrgeimast pärast 22. detsembrit 1989 saavutatud tasemest.
3. Kui kontroll lõikes 2 nimetatud krediidasutuse üle läheb seda varem kontrollinud isikult mõnele teisele füüsilisele või juriidilisele isikule, peavad nimetatud krediidasutuse omavahendid vastama vähemalt artikkelis 9 täpsustatud algkapitali suurusele.
4. Teatavatel konkreetsetel asjaoludel ning pädevate ametiasutuste nõusolekul ei või kahe või enama lõikes 2 osutatud krediidasutuse ühinemise tulemusena asutatud krediidasutuse omavahendid langeda madalamale kui ühinenud krediidasutuste summaarsed omavahendid ühinemise ajal, kui ei ole saavutatud artikkelis 9 täpsustatud algkapitali suurust.
5. Kui lõigetes 1, 2 ja 4 nimetatud juhtudel peaksid omavahendid vähenema, võivad pädevad ametiasutused mõjuvatel põhjustel määrata krediidasutusele tähtaja, mille jooksul see peab olukorra lahendama või tegevuse lõpetama.

Artikkel 11

1. Pädevad ametiasutused annavad krediidasutusele tegevusloa ainult juhul, kui krediidasutuse tegevust juhib tegelikult vähemalt kaks inimest.

Nad ei anna tegevusloa juhul, kui kõnealustel isikutel ei ole piisavalt hea maine või puuduvad neil oma ülesannete täitmiseks vajalikud kogemused.

2. Kõik liikmesriigid nõuavad, et
  - a) igal juriidilisest isikust krediidasutusel, kellel on vastavalt siseriiklikule õigusele registrisse kantud asukoht, peab peakontor olema samas liikmesriigis; ja
  - b) kõigi teiste krediidasutuste peakontorid peavad asuma liikmesriigis, kus on välja antud tegevusloa ja kus krediidasutus tegelikult tegutseb.

Artikkel 12

1. Pädevad ametiasutused ei anna tegevusloa krediidasutuse asutamiseks, kui neile ei ole teatatud kõigi kaudselt või otseselt krediidasutuses olulist osalust omavate, nii füüsilisest kui juriidilisest isikust aktsionäride ja osanike või liikmete nimed ning nende osaluste suurused.

▼M2

Määrates kindlaks, kas olulise osaluse kriteeriumid seoses käesoleva artikliga on täidetud, tuleb arvestada direktiivi 2004/109/EÜ⁽¹⁾ artiklites 9 ja 10 osutatud hääleõigust ning samuti nimetatud direktiivi artikli 12 lõigetes 4 ja 5 sätestatud osaluste summeerimise tingimusi.

Liikmesriigid ei võta arvesse hääleõigust ega väärtpabereid, mida investeerimisühingud või krediidasutused võivad omada finantsinstrumentide garanteerimise tulemusel ja/või finantsinstrumentide emissiooni tagamiseks kindla kohustuse alusel, mis on loetletud direktiivi 2004/39/EÜ⁽²⁾ I lisa A jao punktis 6, tingimusel, et neid õiguseid ei rakendata ega kasutata muul viisil, et sekkuda emitendi juhtimisse ning kui need võõrandatakse ühe aasta jooksul alates omandamisest.

▼B

2. Pädevad ametiasutused keelduvad tegevusloa andmisest, kui nad krediidasutuse aruka ja usaldusväärse juhtimise tagamise vajadusest lähtudes ei ole veendunud aktsionäride või osanike või liikmete sobivuses.

3. Kui krediidasutuse ja mõne teise füüsilise või juriidilise isiku vahel on märkimisväärne seos, annavad pädevad ametiasutused tegevusloa ainult sel juhul, kui nimetatud seos ei takista tõhusat järelevalvet.

Samuti keelduvad pädevad ametiasutused tegevusloa andmisest, kui krediidasutusega märkimisväärselt seotud ühe või enama füüsilise või juriidilise isiku tegevust reguleerivad kolmanda riigi õigus- ja haldusnormid või nimetatud õigusaktide rakendamisega seotud raskused takistavad neid oma järelevalvega seotud kohustuste täitmisel.

Pädevad ametiasutused nõuavad, et krediidasutused esitaksid neile andmed, mis on vajalikud selleks, et pidevalt jälgida käesolevas lõikes toodud tingimuste täitmist.

Artikkel 13

Tegevusloa andmisest keeldumise otsust põhjendatakse alati ja sellest teatatakse taotlejale kuue kuu jooksul pärast taotluse laekumist või, mittetäieliku taotluse puhul, kuue kuu jooksul pärast seda, kui taotleja on saatnud otsuse langetamiseks vajalikud andmed. Igal juhul langetatakse otsus 12 kuu jooksul pärast taotluse laekumist.

Artikkel 14

Komisjoni tuleb teavitada igast väljaantud tegevusloast.

Iga tegevusloa saanud krediidasutuse nimi kantakse loetellu. Komisjon avaldab kõnealuse loetelu Euroopa Liidu Teatajas ja ajakohastab seda.

Artikkel 15

1. Pädev ametiasutus peab enne krediidasutusele tegevusloa andmist konsulteerima asjaomase liikmesriigi pädevate ametiasutustega järgmistel juhtudel:

- a) asjaomane krediidasutus on teises liikmesriigis tegevusloa saanud krediidasutuse tütarettevõtja;
- b) asjaomane krediidasutus on teises liikmesriigis tegevusloa saanud krediidasutuse emaettevõtja tütarettevõtja; või

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/109/EÜ läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele (ELT L 390, 31.12.2004, lk 38).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ finantsinstrumentide turgude kohta (ELT L 145, 30.4.2004, lk 1). Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2007/44/EÜ (ELT L 247, 21.9.2007, lk 1).

▼B

- c) asjaomast krediidasutust kontrollivad samad füüsilised või juriidilised isikud, kes kontrollivad teises liikmesriigis tegevusloa saanud krediidasutust.
2. Kindlustusseltside või investeerimisühingute järelevalve eest vastutava asjaomase liikmesriigi pädeva ametiasutusega tuleb konsulteerida enne loa andmist krediidasutusele järgmistel juhtudel:
- a) asjaomane krediidasutus on ühenduses tegevusloa saanud kindlustusseltsi või investeerimisühingu tütarettevõtja;
- b) asjaomane krediidasutus on ühenduses tegevusloa saanud kindlustusseltsi või investeerimisühingu emaettevõtja tütarettevõtja, või
- c) asjaomast krediidasutust kontrollib sama füüsiline või juriidiline isik, kes kontrollib ühenduses tegevusloa saanud kindlustusseltsi või investeerimisühingut.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud pädevad ametiasutused konsulteerivad üksusteiga eelkõige hinnates aktsionäride sobivust ning sama kontserni teise üksuse juhtimisega tegelevate juhtide mainet ja kogemust. Nad edastavad üksteisele kõik andmed aktsionäride sobivuse ja sama kontserni teise üksuse juhtimisega tegelevate juhtide maine ja kogemuse kohta, mis on olulised loa andmise ja tegutsemistingimuste järgimise pideva hindamise jaoks.

Artikkel 16

Teises liikmesriigis tegevusloa saanud krediidasutuste filiaalide puhul ei või vastuvõtavad liikmesriigid nõuda tegevusluba ega asutamiskapitali. Selliste filiaalide asutamine ja järelevalve toimuvad vastavalt artiklitele 22, 25, artikli 26 lõigetele 1 kuni 3, artiklitele 29 kuni 37 ja artiklile 40.

Artikkel 17

1. Pädevad ametiasutused võivad krediidasutusele antud tegevusloa kehtetuks tunnistada ainult juhul, kui selline asutus:
- a) ei ole tegevusluba kasutanud 12 kuu jooksul, selgesõnaliselt loobub tegevusloast või on lõpetanud tegevuse vähemalt kuueks kuuks, juhul kui kõnealune liikmesriik ei ole ette näinud, et sellistel juhtudel tegevusluba aegub;
- b) on saanud tegevusloa valeandmete alusel või mõnel muul ebaausal teel;
- c) ei vasta enam nendele tingimustele, mille alusel tegevusluba on välja antud;
- d) ei valda enam piisavaid omavahendeid või on põhjust uskuda, et ta ei suuda täita kohustusi oma võlausaldajate suhtes, ja eelkõige ei suuda tagada talle usaldatud varade turvalisust, või
- e) vastab ühele muudest tingimustest, mille puhul siseriiklikud õigusaktid näevad ette tegevusloa kehtetuks tunnistamise.
2. Tegevusloa kehtetuks tunnistamist tuleb põhjendada ning sellest teatada asjaomastele isikutele. Sellisest kehtetuks tunnistamisest teatatakse komisjonile.

Artikkel 18

Olenemata kõigist sõnu "pank", "hoiupank" ja muid pankade kohta kasutatavaid nimesid käsitlevatest vastuvõtva liikmesriigi sätetest, võivad krediidasutused oma tegevuses kasutada kogu ühenduse territooriumil sama nime, mida nad kasutavad selles liikmesriigis, kus asub

▼B

nende peakontor. Võimaliku segaduse korral võib vastuvõttev liikmesriik selguse huvides nõuda, et nimele lisataks selgitav täiend.

▼M2*Artikkel 19*

1. Liikmesriigid nõuavad, et üksinda või kooskõlastatult tegutsevad füüsilised või juriidilised isikud (edaspidi „kavandavad omandajad”), kes on otsustanud olulise osaluse krediidasutuses kas otseselt või kaudselt omandada või seda osalust otseselt või kaudselt suurendada nii, et tekkiv osa häälte arvust või kapitalist oleks 20 %, 30 % või 50 % või ületaks neid määrasid, või nii, et kõnealune krediidasutus muutuks tema või nende tütarettevõtjaks (edaspidi „kavandatav omandamine”), teataksid kõigepealt pädevatele asutustele krediidasutuse, milles nad soovivad omandada või suurendada olulist osalust, kavandatava osaluse suuruse ja asjakohase teabe vastavalt artikli 19a lõikele 4. Liikmesriigid ei pea kohaldama 30 % piirmäära, kui nad kohaldavad vastavalt direktiivi 2004/109/EÜ artikli 9 lõike 3 punktis a sätestatule piirmäära ulatusega üks kolmandik.

2. Teate kättesaamise korral ja ka lõikes 3 osutatud informatsiooni võimaliku hilisema kättesaamise korral edastavad pädevad asutused kavandavale omandajale viivitamata ja igal juhul kahe tööpäeva jooksul kirjaliku kinnituse selle teate kättesaamise kohta.

Pädevatel asutustel on alates teate ja kõikide dokumentide, mille lisamist liikmesriik artikli 19a lõikes 4 osutatud nimekirja alusel nõuab, kättesaamist tõendava kirjaliku kinnituse kuupäevast kuni 60 tööpäeva (edaspidi „hindamisaeg”) aega artikli 19a lõikes 1 sätestatud hindamise (edaspidi „hindamine”) teostamiseks.

Teate kättesaamisel teatavad pädevad asutused kavandavale omandajale hindamisaja lõppkuupäeva.

3. Vajaduse korral võivad pädevad asutused hindamisaja jooksul ning mitte pärast hindamisaja viiekümnendat tööpäeva nõuda lisateavet, mis on vajalik hindamise lõpuleviimiseks. Taotlus esitatakse kirjalikult ning selles täpsustatakse, millist täiendavat teavet on vaja.

Pädevate asutuste poolt esitatud teabepäringu ja sellele kavandavalt omandajalt vastuse saamise vaheliseks perioodiks hindamisaeg peatub. See peatumine ei tohi kesta kauem kui kakskümmend tööpäeva. Pädevate asutuste edaspidised täiendavat või selgitavat teavet nõudvad teabepäringud on pädevate asutuste kasutada nende äranägemisel, kuid nende tulemusel ei tohi hindamisaeg peatuda.

4. Pädevad asutused võivad lõike 3 teises lõigus osutatud hindamisaja peatamist pikendada kuni 30 tööpäevani, kui kavandav omandaja:

a) asub väljaspool ühendust või tema üle teostatakse järelevalvet väljaspool ühendust või

▼ M2

- b) on füüsiline või juriidiline isik ja tema suhtes ei teostata järelevalvet käesoleva direktiivi või direktiivide 85/611/EMÜ ⁽¹⁾, 92/49/EMÜ ⁽²⁾, 2002/83/EÜ ⁽³⁾, 2004/39/EÜ, 2005/68/EÜ ⁽⁴⁾ alusel.
5. Kui pädevad asutused otsustavad esitada valminud hinnangus kavandatava omandamise suhtes vastuväite, teatavad nad sellest tähtaega ületamata kavandavale omandajale kahe tööpäeva jooksul kirjalikult ning esitavad oma otsuse põhjendused. Kavandava omandaja taotlusel võib otsuse tegemise asjakohased põhjused teha siseriikliku õiguse kohaselt üldsusele kättesaadavaks. See ei takista liikmesriikidel lubada pädevatel asutustel nimetatud teavet avaldada ilma kavandava omandaja taotluseta.
6. Kui pädevad asutused ei esita hindamisaja jooksul kirjalikku vastuväidet kavandatavale omandamisele, loetakse kavandatav omandamine heakskiidetuks.
7. Pädevad asutused võivad kavandatava omandamise lõpuleviimiseks ette näha maksimumperioodi ning seda vajadusel pikendada.
8. Liikmesriigid ei tohi kehtestada käesolevas direktiivis sätestatud rangemaid nõudeid pädevate asutuste teavitamisele ja heakskiitmisele seoses hääleõiguste või kapitali otsese või kaudse omandamisega.

Artikkel 19a

1. Krediidiasutuse kavandava omandaja tõenäolist mõju arvestades ning selleks, et tagada omandatava krediidiasutuse arukas ja usaldusväärne juhtimine, hindavad pädevad asutused artikli 19 lõikega 1 ette nähtud teate ja artikli 19 lõikes 3 osutatud teabe hindamisel kavandava omandaja sobivust ning kavandatava omandamise majanduslikku usaldatavust kõikide järgmiste kriteeriumide põhjal:
- a) kavandava omandaja maine;
  - b) kavandatava omandamise tulemusel krediidiasutuse äritegevust juhtima asuva iga isiku maine ja kogemused;
  - c) kavandava omandaja majanduslik usaldatavus, eriti seoses omandatava krediidiasutuse olemasoleva ja kavandatava äritegevuse laadiga;
  - d) kas krediidiasutus suudab järgida käesoleval direktiivil põhinevaid ja vajaduse korral ka teistel direktiividel, nimelt direktiividel 2000/46/EÜ, 2002/87/EÜ ja 2006/49/EÜ põhinevaid usaldatavusnõudeid ning nende järgimist jätkata; eelkõige see, kas kontsernil, mille osaks ta saab, on olemas struktuur, mis võimaldab teostada tõhusat järelevalvet, vahetada tõhusalt teavet pädevate asutuste vahel ning määrata kindlaks ülesannete jaotus pädevate asutuste vahel;
  - e) kas on mõistlikku alust kahtlustada, et seoses kavandatava omandamisega toimub või on toimunud või üritatakse või on püütud üritada rahapesu või terrorismi rahastamist direktiivi 2005/60/EÜ ⁽⁵⁾ artikli 1

⁽¹⁾ Nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiiv 85/611/EMÜ, avatud investeerimisfondide (UCITS) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 375, 31.12.1985, lk 3). Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2005/1/EÜ.

⁽²⁾ Nõukogu 18. juuni 1992. aasta direktiiv 92/49/EMÜ otsekindlustustegevusega, välja arvatud elukindlustustegevusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta (kolmas kahjukindlustuse direktiiv) (EÜT L 228, 11.8.1992, lk 1). Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2007/44/EÜ.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. novembri 2002. aasta direktiiv 2002/83/EÜ elukindlustuse kohta (EÜT L 345, 19.12.2002, lk 1). Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2007/44/EÜ.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2005. aasta direktiiv 2005/68/EÜ, mis käsitleb edasikindlustust (ELT L 323, 9.12.2005, lk 1). Direktiivi on muudetud direktiiviga 2007/44/EÜ.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiiv 2005/60/EÜ rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta (ELT L 309, 25.11.2005, lk 15).

▼ M2

tähenduses, või kas kavandatav omandamine võiks suurendada sellise tegevuse ohtu.

2. Pädevad asutused võivad esitada kavandatavale omandamisele vastuväite üksnes siis, kui neil on mõistlik alus seda teha lõikes 1 sätestatud kriteeriumide alusel või kui kavandava omandaja esitatud teave ei ole täielik.
3. Liikmesriigid ei kehtesta eeltingimusi omandamisele kuuluva osaluse määra suhtes ega luba oma pädevatel asutustel võtta kavandatava omandamise kontrollimisel aluseks turu majanduslikke vajadusi.
4. Liikmesriigid avalikustavad loetelu teabe kohta, mida on vaja hinnangu andmiseks ja mis tuleb edastada pädevatele asutustele artikli 19 lõikes 1 osutatud teate esitamisel. Nõutav teave peab olema proportsionaalne ning kohandatud vastavalt kavandava omandaja ja kavandatava omandamise laadile. Liikmesriigid ei nõua teavet, mis ei ole asjakohane usaldusväärse hindamiseks.
5. Kui pädevale asutusele on esitatud kaks või enam ettepanekut osaluse omandamise või suurendamise kohta ühes ja samas krediitiasutuses, tagab pädev asutus, olenemata artikli 19 lõigetest 2, 3 ja 4, et kõiki kavandavaid omandajaid käsitletakse mittediskrimineerival viisil.

Artikkel 19b

1. Asjaomased pädevad asutused konsulteerivad hindamise läbiviimisel üksteisega, kui kavandav omandaja on üks järgmistest:
  - a) teises liikmesriigis või omandatava üksuse sektorist erinevas sektoris tegevusloa saanud krediitiasutus, elukindlustusselts, kahjukindlustusselts, edasikindlustusselts, investeerimisühing või fondivalitseja direktiivi 85/611/EMÜ artikli 1a punkti 2 tähenduses (edaspidi „avatud investeerimisfondi valitseja”);
  - b) teises liikmesriigis või omandatava üksuse sektorist erinevas sektoris tegevusloa saanud krediitiasutuse, elukindlustusseltsi, kahjukindlustusseltsi, edasikindlustusseltsi, investeerimisühingu või avatud investeerimisfondi valitseja emaettevõtja või
  - c) füüsiline või juriidiline isik, kelle kontrolli all on teises liikmesriigis või omandatava üksuse sektorist erinevas sektoris tegevusloa saanud krediitiasutus, elukindlustusselts, kahjukindlustusselts, edasikindlustusselts, investeerimisühing või avatud investeerimisfondi valitseja.
2. Pädevad asutused edastavad üksteisele põhjendamatult viivitamata hindamiseks vajaliku olulise või asjakohase teabe. Seoses sellega edastavad pädevad asutused üksteisele taotluse korral kogu asjakohase teabe ning edastavad kogu hädavajaliku teabe omal algatusel. Omandatavale krediitiasutusele tegevusloa andnud pädeva asutuse otsuses tuleb ära näidata kõik seisukohad ja reservatsioonid, mida on väljendanud kavandava omandaja eest vastutav pädev asutus.

Artikkel 20

Liikmesriigid kohustavad iga füüsilist või juriidilist isikut, kes on otsustanud olulise osaluse krediitiasutuses kas otseselt või kaudselt võõrandada, teatama sellest kõigepealt kirjalikult päritoluliikmesriigi pädevatele asutustele, näidates kavandatava osaluse suuruse. Samuti peab selline isik teavitama pädevaid asutusi juhul, kui ta on otsustanud vähendada oma olulist osalust sel määral, et osa hääleõigusest või kapitalist langeks alla 20 %, 30 % või 50 % või et krediitiasutus lakkaks olemast tema tütarettevõtja. Liikmesriigid ei pea kohaldama 30 % piirmäära, kui nad kohaldavad vastavalt direktiivi 2004/109/EÜ artikli 9 lõike 3 punktis a sätestatule piirmäära ulatusega üks kolmandik.

▼B*Artikkel 21*

1. Saanud teada osaluste omandamisest või võõrandamisest oma kapitalis, mille tõttu osalused ületavad või langevad allapoole artikli 19 lõikes 1 ja artiklis 20 nimetatud künnist, teatab krediitiasutus sellest pädevatele ametiasutustele.

Samuti teatavad krediitiasutused pädevatele ametiasutustele vähemalt kord aastas aktsionäride või osanike ja liikmete nimed, kellele kuuluvad olulised osalused, näidates osaluste suuruse, nagu see on esitatud aktsionäride või osanike ja liikmete üldkoosolekul või saadud börsil noteeritud äriühingutele kehtestatud eeskirjade täitmise tulemusena.

2. Liikmesriigid nõuavad, et juhul kui artikli 19 lõikes 1 nimetatud isikute mõju võib kahjustada krediitiasutuse arukat ja usaldusväärset juhtimist, võtavad pädevad ametiasutused vajalikke meetmeid sellise olukorra lõpetamiseks. Sellisteks meetmeteks võivad olla ettekirjutused, sanktsioonid juhtkonna suhtes või asjassepuutuvate aktsionäride või osanike või liikmete aktsiastest või osadest tuleneva hääleõiguse peatamine.

Samasuguseid meetmeid kohaldatakse füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes, kes ei täida artikli 19 lõikes 1 sätestatud eelneva teatamise kohustust.

Kui osalus omandatakse pädevate ametiasutuste vastuseisust hoolimata, siis näevad liikmesriigid olenemata mis tahes muudest sanktsioonidest ette kas vastava hääleõiguse peatamise, hääletamisel antud hääle õigustühiseks tunnistamise või võimaluse need kehtetuks tunnistada.

▼M2

3. Et määrata kindlaks, kas olulise osaluse kriteeriumid seoses artiklitega 19, 20 ja käesoleva artikliga on täidetud, võetakse arvesse direktiivi 2004/109/EÜ artiklites 9 ja 10 osutatud hääleõigust ning samuti nimetatud direktiivi artikli 12 lõigetes 4 ja 5 sätestatud osaluste summeerimise tingimusi.

Et määrata kindlaks, kas käesolevas artiklis nimetatud olulise osaluse kriteeriumid on täidetud, ei võta liikmesriigid arvesse hääleõigust ega väärtpapereid, mida investeerimisühingud või krediitiasutused võivad omada finantsinstrumentide garanteerimise tulemusel ja/või finantsinstrumentide emissiooni tagamisel kindla kohustuse alusel, mis on loetletud direktiivi 2004/39/EÜ I lisa A jao punktis 6, tingimusel, et neid õiguseid ei rakendata ega kasutata muul viisil, et sekkuda emitendi juhtimisse ning kui need võõrandatakse ühe aasta jooksul alates omandamisest.

▼B*Artikkel 22*

1. Päritoluliikmesriigi pädevad ametiasutused nõuavad, et igal krediitiasutusel oleks kindel halduskord, mis hõlmab selget organisatsiooni struktuuri, mille puhul vastutusala on selgesti määratletud, läbipaistvad ja järjepidevad, tõhusaid menetlusi riskide või võimalike riskide kindlaksmääramiseks, juhtimiseks, järelevalveks ja nendest teatamiseks ning piisavaid sisekontrolli mehhanisme, sealhulgas arukat juhtimis- ja raamatupidamiskorda.

2. Lõikes 1 nimetatud kord, menetlused ja mehhanismid peavad olema piisavalt ulatuslikud ning proportsionaalsed asutuse tegevuse laadi, kohaldamisala ja keerukuse astmega. Arvesse tuleb võtta V lisas sätestatud tehnilisi kriteeriume.

III JAOTIS

ASUTAMISVABADUST JA TEENUSTE OSUTAMISE VABADUST REGULEERIVAD SÄTTED

1. jagu

Krediidiasutused

Artikkel 23

Liikmesriigid näevad ette, et I lisa loetletud tegevusaladega võivad nende territooriumil vastavalt artikli 25, artikli 26 lõigetele 1 kuni 3, artikli 28 lõigetele 1 ja 2 ning artiklitele 29 kuni 37 kas filiaali asutamise või teenuste osutamise teel tegeleda kõik teise liikmesriigi pädevalt ametiasutuselt tegevusloa saanud ja viimase järelevalve all olevad krediidiasutused, tingimusel et nende tegevusluba hõlmab selliseid tegevusalasid.

2. jagu

Finantseerimisasutused

Artikkel 24

1. Liikmesriigid näevad ette, et I lisa loetletud tegevusaladega võivad nende territooriumil vastavalt artikli 25, artikli 26 lõigetele 1 kuni 3, artikli 28 lõigetele 1 ja 2 ning artiklitele 29 kuni 37 kas filiaali asutamise või teenuste osutamise teel tegeleda kõik teise liikmesriigi finantseerimisasutused, olenemata sellest, kas tegemist on krediidiasutuse tütarettevõtjaga või vähemalt kahe krediidiasutuse ühisomandis oleva tütarettevõtjaga, mille asutamislepingus ja põhikirjas on lubatud tegelemine sellistel tegevusaladel ja mis vastavad kõigile järgmistele tingimustele:

- a) emaettevõtja või -ettevõtjate tegevusluba krediidiasutusena tegutsemiseks peab olema saadud liikmesriigis, mille seadused reguleerivad finantseerimisasutuse tegevust;
- b) nimetatud tegevusaladega peab tegelema sellesama liikmesriigi territooriumil;
- c) emaettevõtjal või -ettevõtjatel peab olema 90 % või rohkem finantseerimisasutuse aktsiate või osadega esindatud häälest;
- d) pädevad ametiasutused peavad olema veendunud, et emaettevõtja või -ettevõtjad tagavad finantseerimisasutuse usaldusväärse juhtimise; lisaks sellele peavad emaettevõtja või -ettevõtjad olema asjaoomase päritoluliikmesriigi pädevate ametiasutuste nõusolekul teatanud, et nad tagavad solidaarselt finantseerimisasutuse võetud kohustuste täitmise, ja
- e) finantseerimisasutus peab, eelkõige kõnealuste tegevusalade osas, kuuluma emaettevõtja või iga oma emaettevõtja konsolideeritud järelevalve alla vastavalt V jaotise 4. peatüki 1. jaole, eriti artiklis 75 märgitud minimaalseid omavahendite nõudeid silmas pidades, suure riskide kontsentreerumise kontrollimise ja artiklites 120 kuni 122 sätestatud osaluspiirangute puhul.

Päritoluliikmesriigi pädevad ametiasutused peavad kontrollima kõnealuste tingimuste täitmist ja andma finantseerimisasutusele selle kohta tõendi, mis tuleb lisada artiklites 25 ja 28 nimetatud teatisele.

Päritoluliikmesriigi pädevad ametiasutused tagavad järelevalve finantseerimisasutuse üle vastavalt artikli 10 lõikele 1, artiklitele 19 kuni 22, 42 kuni 52 ja 54.

▼B

2. Kui lõikes 1 esimeses lõigus nimetatud finantseerimisasutus ei täida enam mõnd esitatud tingimust, teatab päritoluliikmesriik sellest vastuvõtva liikmesriigi pädevatele ametiasutustele ning kõnealuse finantseerimisasutuse tegevust vastuvõtvast liikmesriigis hakkavad reguleerima vastuvõtva liikmesriigi õigusaktid.

3. Lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse lõike 1 esimeses lõigus nimetatud finantseerimisasutuse tütarettevõtjate suhtes *mutatis mutandis*.

3 . j a g u

A s u t a m i s õ i g u s e k a s u t a m i n e*Artikkel 25*

1. Krediidiasutus, kes soovib asutada teise liikmesriigi territooriumil filiaali, teatab sellest oma päritoluliikmesriigi pädevatele ametiasutustele.

2. Liikmesriigid nõuavad, et iga teises liikmesriigis filiaali asutada sooviv krediidiasutus esitaks lõikes 1 nimetatud teatamisel järgmised andmed:

- a) liikmesriik, mille territooriumil kavatakse filiaal luua;
- b) tegevuskava, kus muu hulgas esitatakse kavandatavad tegevusvaldkonnad ja filiaali organisatsiooniline struktuur;
- c) aadress vastuvõtvast liikmesriigis, kust on võimalik dokumente saada, ja
- d) filiaali juhtimise eest vastutavate isikute nimed.

3. Juhul kui päritoluliikmesriigi pädevatel ametiasutustel pole kavandatavaid tegevusalasid arvesse võttes kahtlusi krediidiasutuse haldusstruktuuri ja varalise seisundi adekvaatsuse suhtes, edastavad nad kolme kuu jooksul pärast lõikes 2 nimetatud andmete saamist need vastuvõtva liikmesriigi pädevatele ametiasutustele ja teatavad sellest asjaomasele krediidiasutusele.

Samuti teevad päritoluliikmesriigi pädevad ametiasutused teatavaks krediidiasutuse omavahendite summa suuruse ja maksevõime suhtarvu.

Olenemata teisest lõigust, artiklis 24 nimetatud juhul teevad päritoluliikmesriigi pädevad ametiasutused teatavaks finantseerimisasutuse omavahendite summa suuruse ning tema emaettevõtjaks oleva krediidiasutuse konsolideeritud omavahendite summa ja artikli 75 alusel nõutavate miinimumomavahendite suuruse.

4. Kui päritoluliikmesriigi pädevad ametiasutused keelduvad edastamast lõikes 2 nimetatud andmeid vastuvõtva liikmesriigi pädevatele ametiasutustele, teatavad nad keeldumise põhjused asjaomasele krediidiasutusele kolme kuu jooksul pärast kõigi andmete saamist.

Andmete edastamisest keeldumine või vastamata jätmine annab õiguse pöörduda päritoluliikmesriigi kohtu poole.

Artikkel 26

1. Enne kui krediidiasutuse filiaal alustab tegevust, valmistuvad vastuvõtva liikmesriigi pädevad ametiasutused kahe kuu jooksul artiklis 25 nimetatud andmete saamisest järelevalve alustamiseks krediidiasutuse üle vastavalt 5. jaole ja teatavad vajaduse korral tingimused, mille kohaselt üldise hüvangu nimel tuleb vastuvõtvast liikmesriigis tegutseda.

2. Filiaali võib asutada ja see võib tegevust alustada pärast teate saamist vastuvõtva liikmesriigi pädevatelt ametiasutustelt või kui nimetatud teadet ei ole saadetud, pärast lõikes 1 sätestatud tähtaja möödumist.

▼B

3. Juhul kui artikli 25 punkti b, c või d põhjal edastatud üksikasjad muutuvad, teatab krediidasutus kõnesolevast muudatusest kirjalikult nii päritoluliikmesriigi kui ka vastuvõtva liikmesriigi pädevatele ametiasutustele vähemalt üks kuu enne muudatuse tegemist, et päritoluliikmesriigi pädevad ametiasutused saaksid vastu võtta artikli 25 kohase otsuse ja vastuvõtva liikmesriigi pädevad ametiasutused käesoleva artikli lõike 1 kohase otsuse muudatuse kohta.
4. Filiaalid, mis on alustanud tegevust vastavalt vastuvõtvates liikmesriikides kehtivatele õigusaktidele enne 1. jaanuari 1993, loetakse artiklis 25 ning käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 sätestatud korrale vastavateks. Alates 1. jaanuarist 1993 kohaldatakse nende suhtes käesoleva artikli lõiget 3, artikleid 23 ja 43 ning 2. ja 5. jagu.

Artikkel 27

Kõiki tegutsemiskohti, mille ühes liikmesriigis on asutanud teises liikmesriigis peakontorit omav krediidasutus, käsitatakse ühe filiaalina.

4. jagu

Teenuste osutamise vabaduse kasutamine*Artikkel 28*

1. Kui krediidasutus soovib esimest korda kasutada teenuste osutamise vabadust, tegutsedes teise liikmesriigi territooriumil, teatab ta oma asukohaliikmesriigi pädevatele ametiasutustele, milliste I lisas loetletud tegevusaladega ta kavatseb tegelema hakata.
2. Päritoluliikmesriigi pädevad ametiasutused edastavad ühe kuu jooksul pärast lõikes 1 nimetatud teate saamist kõnealuse teate vastuvõtva liikmesriigi pädevatele ametiasutustele.
3. Käesolev artikkel ei mõjuta õigusi, mille teenuseid osutavad krediidasutused on omandanud enne 1. jaanuari 1993.

5. jagu

Vastuvõtva liikmesriigi pädevate ametiasutuste volitused*Artikkel 29*

Statistiliste andmete saamise eesmärgil võivad vastuvõtvad liikmesriigid nõuda, et kõik krediidasutused, kellel on tema territooriumil filiaale, esitaksid kõnealuste vastuvõtvate liikmesriikide pädevatele ametiasutustele regulaarselt aruandeid oma tegevuse kohta kõnealuses vastuvõtvas liikmesriigis.

Täites artiklis 41 sätestatud kohustusi, võivad vastuvõtvad liikmesriigid nõuda teiste liikmesriikide krediidasutuste filiaalidelt samasuguste andmete esitamist, mida sellisel juhul nõutakse oma riigi krediidasutustelt.

Artikkel 30

1. Kui vastuvõtva liikmesriigi pädevad ametiasutused teevad kindlaks, et krediidasutus, millel on filiaal või mis osutab teenuseid tema territooriumil, ei täida selles riigis käesoleva direktiivi alusel kehtestatud õigusnorme, mis sisaldavad ka vastuvõtva liikmesriigi pädevate ametiasutuste volitusi, nõuavad need asutused, et asjaomane krediidasutus lõpetaks eeskirjade eiramise.

▼B

2. Kui asjaomane krediidasutus ei astu vajalikke samme, teavitavad vastuvõtva liikmesriigi pädevad ametiasutused sellest päritoluliikmesriigi pädevaid ametiasutusi.

Päritoluliikmesriigi pädevad ametiasutused võtavad võimalikult kiiresti vajalikud meetmed tagamaks, et kõnealune krediidasutus lõpetab eeskirjade eiramise. Nende meetmete laad teatatakse vastuvõtva liikmesriigi pädevatele ametiasutustele.

3. Kui krediidasutus jätkab vastuvõtvast liikmesriigis kehtivate lõikes 1 nimetatud eeskirjade rikkumist hoolimata päritoluliikmesriigi võetud meetmetest või seetõttu, et need meetmed osutuvad ebapiisavaks või neid ei saa vastuvõtvast riigis rakendada, võib vastuvõttev riik pärast päritoluliikmesriigi pädevatele ametiasutustele teatamist võtta vajalikke meetmeid edasise rikkumise takistamiseks või selle eest karistamiseks ning vajaduse korral kõnealuse krediidasutuse edasiste tehingute sooritamise tõkestamiseks oma territooriumil. Liikmesriigid tagavad, et nende territooriumil on võimalik krediidasutustele nende meetmete rakendamiseks vajalikke õigusdokumente üle anda.

Artikkel 31

Artiklid 29 ja 30 ei mõjuta vastuvõtivate liikmesriikide õigust võtta meetmeid, selleks et takistada oma territooriumil üldiseks hüvanguks vastuvõetud õigusnormide rikkumist või selle eest karistada. Nimetatud meetmete hulka kuulub võimalus takistada rikkuvast krediidasutusel uute tehingute algatamine antud liikmesriigi territooriumil.

Artikkel 32

Artikli 30 lõigete 2 ja 3 või artikli 31 alusel võetud meetmed, mis sisaldavad sanktsioone või teenuste osutamise vabaduse piiranguid, peavad olema põhjendatud ning neist tuleb teatada asjaomasele krediidasutusele. Kõigi selliste meetmete osas võib esitada kaebuse meetmed võtnud liikmesriigi kohtutele.

Artikkel 33

Enne artiklis 30 sätestatud menetluse rakendamist võivad vastuvõtva liikmesriigi pädevad ametiasutused edasilükkamatul juhul võtta mis tahes ettevaatusabinõusid, et kaitsta hoiustajate, investorite ja muude selliste isikute huve, kellele osutatakse teenuseid. Komisjoni ja teiste asjaomaste liikmesriikide pädevaid ametiasutusi tuleb sellistest abinõudest teavitada nii kiiresti kui võimalik.

Pärast konsulteerimist asjaomase liikmesriigi pädevate ametiasutustega võib komisjon otsustada, et kõnealune liikmesriik peab võetud meetmeid muutma või need tühistama.

Artikkel 34

Vastuvõtavad liikmesriigid võivad neile käesoleva direktiiviga antud volituste rakendamiseks võtta vajalikke meetmeid oma territooriumil toimepandud rikkumiste vältimiseks või nende eest karistamiseks. Nimetatud meetmete hulka kuulub võimalus takistada rikkuvat krediidasutust algatamast uusi tehinguid algatamine antud liikmesriigi territooriumil.

Artikkel 35

Tegevusloa kehtetuks tunnistamisest teatatakse vastuvõtva liikmesriigi pädevatele ametiasutustele, kes võtavad vajalikud meetmed, et takistada

▼B

asjaomast krediidasutust algatamast uusi tehinguid kõnealuse riigi territooriumil ja kaitsta hoiustajate huve.

Artikkel 36

Liikmesriigid teatavad komisjonile, mitu korda ja missugusel juhul on esinenud artikli 25 ja artikli 26 lõigete 1 kuni 3 kohast keeldumist või on võetud meetmeid vastavalt artikli 30 lõikele 3.

Artikkel 37

Käesolev osa ei takista krediidasutustel, mille peakontorid asuvad teistes liikmesriikides, reklaamida oma teenuseid vastuvõtvast liikmesriigis kõigi võimalike sidevahendite abil vastavalt sellise reklaami vormi ja sisu käsitlevatele üldise heaolu huvides vastuvõetud eeskirjadele.

IV JAOTIS

SUHTED KOLMANDATE RIIKIDEGA

1. jagu

**Kolmandate riikide ettevõtjatest teatamine ja
kõnealuste riikide turgudele pääsemise
tingimused**

Artikkel 38

1. Liikmesriigid ei kohalda väljaspool ühendust paiknevate peakontoritega krediidasutuste filiaalide asutamise ega tegevuse suhtes sätteid, millega kaasneks soodsam kohtlemine kui see, mis saab osaks ühenduses paiknevate peakontoritega krediidasutuste filiaalidele.

2. Pädevad ametiasutused teavitavad komisjoni ja Euroopa panganduskomiteed kõigist filiaalide tegevuslubadest, mis antakse väljaspool ühendust paiknevate peakontoritega krediidasutustele.

3. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võib ühendus ühe või mitme riigiga sõlmitud kokkulepetega nõustuda selliste sätete kohaldamisega, mis võimaldavad väljaspool ühendust paiknevate peakontoritega krediidasutuste filiaalidele samasugust kohtlemist kogu ühenduse territooriumil.

2. jagu

**Konsolideeritud järelevalvet käsitlev koostöö
kolmandate riikide pädevate ametiasutustega**

Artikkel 39

1. Komisjon võib liikmesriigi taotlusel või omal algatusel pöörduda nõukogu poole ettepanekuga pidada ühe või mitme kolmanda riigiga läbirääkimisi, et sõlmida kokkulepped, mis käsitlevad vahendeid konsolideeritud järelevalve teostamiseks järgmiste asutuste üle:

- a) krediidasutused, mille ematöötajate peakontorite asukoht on kolmandas riigis, või
- b) kolmandas riigis asuvad krediidasutused, mille krediidasutuse või finantsvaldusettevõtjana tegutsevate ematöötajate asukoht on ühenduses.

▼B

2. Lõikes 1 nimetatud kokkulepetega püütakse eelkõige tagada, et:
- liikmesriikide pädevatele ametiasutustele on kättesaadav vajalik teave, et teostada konsolideeritud finantsseisundil põhinevat järelevalvet ühenduses asuvate krediidasutuste ja finantsvaldusettevõtjate üle, mille tütaretevõtjad on väljaspool ühendust asuvad krediidi- või finantseerimisasutused või mis omavad sellistes äriühingutes osalust, ja
  - kolmandate riikide pädevatele ametiasutustele on kättesaadav vajalik teave, et teostada järelevalvet emattevõtjate üle, mille peakontorite asukoht on nende territooriumil ja mille tütaretevõtjad on ühes või mitmes liikmesriigis asuvad krediidi- või finantseerimisasutused või mis omavad sellistes äriühingutes osalust.
3. Komisjon tutvub Euroopa panganduskomitee abil põhjalikult lõikes 1 nimetatud läbirääkimiste tulemustega ja nendest tuleneva olukorraga, ilma et see piiraks asutamislepingu artikli 300 lõigete 1 ja 2 kohaldamist.

V JAOTIS

USALDATAVUSNORMATIIVIDE TÄITMISE JÄRELEVALVE JA AVALIKUSTAMISE PÕHIMÕTTED JA TEHNILISED VAHENDID

1. PEATÜKK

Usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve põhimõtted

1. jagu

Päritolu- ja vastuvõtva liikmesriigi pädevus*Artikkel 40*

1. Päritoluliikmesriigi pädevad ametiasutused vastutavad krediidasutuse usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve eest, sealhulgas artiklite 23 ja 24 kohase tegevuse järelevalve eest, ilma et see piiraks käesoleva direktiivi nende sätete kohaldamist, mille kohaselt vastutus on vastuvõtva liikmesriigi pädevatel ametiasutustel.

2. Lõige 1 ei takista käesoleva direktiivi kohast konsolideeritud järelevalvet.

Artikkel 41

Kuni edaspidise kooskõlastamiseni säilib vastuvõtva liikmesriigi vastutus koostöös päritoluliikmesriigi pädevate ametiasutustega järelevalve eest krediidasutuste filiaalide likviidsuse üle.

Ilma et see piiraks Euroopa Rahasüsteemi tugevdamiseks vajalike meetmete kohaldamist, jäävad vastuvõtavad liikmesriigid täies ulatuses vastutavaks meetmete eest, mis tulenevad nende rahapoliitika elluviimisest.

Selliste meetmetega ei tohi kaasneda diskrimineeriv ega piirav kohtlemine selle põhjal, et krediidasutus on saanud tegevusloa mõnes teises liikmesriigis.

Artikkel 42

Asjaomaste liikmesriikide pädevad ametiasutused teevad tihedat koostööd järelevalve teostamisel selliste krediidasutuste töö üle, kes tegutsesid, eelkõige filiaali kaudu, ühes või mitmes liikmesriigis peale selle

▼B

liikmesriigi, kus paiknevad nende peakontorid. Pädevad ametiasutused jagavad üksteisega kõiki selliste krediidasutuste juhtimist ja omandilist kuuluvust käsitlevaid andmeid, mis tõenäoliselt hõlbustavad järelevalve teostamist ning tegevuslubade andmiseks vajalike tingimustega tutvumist ning kõiki andmeid, mis tõenäoliselt hõlbustavad selliste asutuste kontrollimist, eelkõige seoses likviidsuse, maksejõulisuse, hoiuste tagamise, riskide kontsentreerumise piiramise, juhtimis- ja raamatupidamiskorra ning sisekontrolli mehhanismidega.

Artikkel 43

1. Kui mõnes teises liikmesriigis tegevusloa saanud krediidasutus tegutseb filiaali kaudu, näeb vastuvõttev liikmesriik ette, et päritoluliikmesriigi pädevad ametiasutused võivad pärast vastuvõtva liikmesriigi pädevatele ametiasutustele teatamist iseseisvalt või nende poolt selleks määratud isikute kaudu kohapeal kontrollida artiklis 42 osutatud andmeid.

2. Filiaalide kontrollimiseks võivad päritoluliikmesriigi pädevad ametiasutused kasutada üht artiklis 141 sätestatud muud menetlust.

3. Lõiked 1 ja 2 ei mõjuta vastuvõtva liikmesriigi pädevate ametiasutuste õigust käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise raames kohapeal kontrollida nende territooriumil asutatud filiaale.

2. jagu

Teabevahetus ja ametisaladuse hoidmine*Artikkel 44*

1. Liikmesriigid näevad ette, et kõik isikud, kes töötavad või on töötanud pädevate ametiasutuste heaks, ning pädevate ametiasutuste huvides tegutsevad audiitorid ja eksperdid on kohustatud hoidma ametisaladust.

Nad ei tohi avaldada ühelegi isikule ega asutusele neile ametikohustuste täitmisel teatavaks saanud konfidentsiaalset informatsiooni, välja arvatud andmed, mis on esitatud kokkuvõttena või selliselt koostatud, et üksikuid krediidasutusi pole võimalik identifitseerida; eelõeldu ei puuduta kriminaalõiguse valdkonda kuuluvaid juhtumeid.

Sellest olenemata võib krediidasutuse pankroti või sundlikvideerimise korral tsiviil- või kaubandusõigusliku menetluse käigus avalikustada konfidentsiaalset informatsiooni, mis ei puuduta kolmandaid isikuid, kes on seotud kõnealuse krediidasutuse päästmise katsetega.

2. Lõige 1 ei takista eri liikmesriikide pädevate ametiasutuste vahelist teabevahetust käesoleva direktiivi või muude krediidasutusi käsitlevate direktiivide alusel. Nimetatud teabe kohta kehtivad lõikes 1 sätestatud ametisaladuse hoidmise tingimused.

Artikkel 45

Pädevad ametiasutused, kes saavad konfidentsiaalset informatsiooni artikli 44 alusel, võivad seda kasutada ainult oma ametikohustuste täitmisel ja järgmistel eesmärkidel:

- a) selleks et kontrollida krediidasutuste asutamise tingimuste täitmist ning kergendada konsolideerimata või konsolideeritud kontrolli krediidasutuste tegevuse üle, pidades eriti silmas likviidsuse, maksevõime, riskide kontsentreerumise, juhtimis- ja raamatupidamiskorra ning sisekontrolli mehhanismide kontrollimist;
- b) selleks et rakendada sanktsioone;

▼B

- c) halduskaebuse korral pädeva ametiasutuse otsuse vastu, või
- d) kohtuasjades, mis on algatatud vastavalt artiklile 55 või vastavalt käesoleva direktiivi või muude krediidasutusi käsitlevate direktiividega ettenähtud erisätetele.

Artikkel 46

Liikmesriigid võivad sõlmida kolmandate riikide pädevate ametiasutuste või artiklis 47 ja artikli 48 lõikes 1 määratletud asutuste või organitega teabevahetust sätestavaid koostöölepinguid ainult tingimusel, et edastatava informatsiooni kohta kehtivad vähemalt samaväärsed ametialaduse hoidmise tagatised, kui on nimetatud artikli 44 lõikes 1. Sellise teabevahetuse eesmärk peab olema nimetatud asutuste või organite järelevalveülesande täitmine.

Kui informatsioon pärineb mõnest teisest liikmesriigist, võib seda avalikustada ainult selgesõnalisel kokkuleppel informatsiooni avaldanud pädevate ametiasutustega ja vajaduse korral üksnes nende asutustega kokkulepitud eesmärkidel.

Artikkel 47

Artikli 44 lõige 1 ja artikkel 45 ei välista informatsioonivahetust liikmesriigi piires, kui ühes ja samas liikmesriigis on kaks või rohkem pädevat ametiasutust, ega liikmesriikide vahel pädevate ametiasutuste ja:

- a) nende ametiasutuste vahel, kes vastutavad muude finantseerimisasutuste ja kindlustusseltside järelevalve eest, ning nende ametiasutuste vahel, kes vastutavad kapitaliturgude järelevalve eest;
- b) organite vahel, kes tegelevad krediidasutuste likvideerimise ja pankroti ning muude selliste menetlustega; ja
- c) isikute vahel, kes vastutavad krediidasutuste ja finantseerimisasutuste raamatupidamisaruannete seadusjärgse auditeerimise eest,

täites oma järelevalvefunktsiooni.

Artikli 44 lõige 1 ja artikkel 45 ei välista hoiuste tagamise süsteeme haldavatele organitele nende ametikohustuste täitmiseks vajalike andmete avaldamist.

Igal juhul kehtib sellises seoses saadud teabe suhtes artikli 44 lõikes 1 täpsustatud ametialaduse hoidmise kohustus.

Artikkel 48

1. Olenemata artiklitest 44 kuni 46 võivad liikmesriigid anda loa teabevahetuseks pädevate ametiasutuste ja:

- a) ametiasutuste vahel, kes vastutavad nende organite kontrollimise eest, kes on seotud krediidasutuste likvideerimise ja pankroti ning muude sarnaste menetlustega, ja
- b) ametiasutuste vahel, kes vastutavad nende isikute kontrollimise eest, kellele on ülesandeks tehtud kindlustusseltside, krediidasutuste, investimisühingute ja muude finantseerimisasutuste raamatupidamisaruannete seadusjärgne auditeerimine.

Sellisel juhul nõuavad liikmesriigid, vähemalt järgmiste tingimuste täitmist:

- a) nimetatud andmed on mõeldud esimeses lõigus osutatud järelevalveülesande teostamiseks;
- b) selles seoses saadud informatsiooni kohta peab kehtima artikli 44 lõikes 1 määratletud ametialaduse hoidmise kohustus, ja

▼B

- c) kui informatsioon pärineb mõnest teisest liikmesriigist, võib seda avalikustada ainult selgesõnalisel kokkuleppel informatsiooni avaldanud pädevate ametiasutustega ja vajaduse korral üksnes nende asutustega kokkulepitud eesmärkidel.

Liikmesriigid teevad komisjonile ja teistele liikmesriikidele teatavaks nende ametiasutuste nimed, kes vastavalt käesolevale lõikele võivad informatsiooni saada.

2. Olenemata artiklitest 44 kuni 46 võivad liikmesriigid finantssüsteemi stabiilsuse ja ühtsuse tugevdamise eesmärgil anda loa teabe vahetamiseks pädevate ametiasutuste ja nende asutuste või organite vahel, kes seaduse järgi vastutavad äriühinguõiguse rikkumiste tuvastamise ja uurimise eest.

Sellisel juhul nõuavad liikmesriigid, vähemalt järgmiste tingimuste täitmist:

- a) nimetatud andmed on mõeldud esimeses lõigus osutatud ülesande teostamiseks;
- b) selles seoses saadud informatsiooni kohta kehtib artikli 44 lõikes 1 kehtestatud ametisaladuse hoidmise kohustus, ja
- c) kui informatsioon pärineb mõnest teisest liikmesriigist, võib seda avalikustada ainult selgesõnalisel kokkuleppel informatsiooni avaldanud pädevate ametiasutustega ja vajaduse korral üksnes nende asutustega kokkulepitud eesmärkidel.

Kui ühe liikmesriigi pädevad ametiasutused või organid, millele on osutatud esimeses lõigus, täidavad oma tuvastamis- ja uurimisülesandeid selleks ametisse nimetatud eripädevusega isikute kaasabil, kes ei tööta riiklikus sektoris, võib esimeses lõigus ettenähtud informatsiooni vahetamise võimalus laieneda nimetatud isikutele teises lõigus kindlaksmääratud tingimustel.

Kolmanda lõigu rakendamiseks teatavad esimeses lõigus nimetatud ametiasutused või organid andmed avalikustanud pädevatele ametiasutustele nende isikute nimed ja täpsed kohustused, kellele nimetatud andmed tuleb saata.

Liikmesriigid teevad komisjonile ja teistele liikmesriikidele teatavaks nende ametiasutuste ja organite nimed, kes vastavalt käesolevale artiklile võivad informatsiooni saada.

Komisjon koostab ettekande käesoleva artikli sätete kohaldamise kohta.

Artikkel 49

Käesolev osa ei takista pädevat ametiasutust edastamast oma ülesannete täitmise eesmärgil teavet järgmistele asutustele:

- a) keskpankadele ja muudele rahandusasutustega samasugustes ülesannetes olevatele organitele, ja
- b) vajaduse korral ka teistele maksusüsteemide kontrollimise eest vastutavatele riigiasutustele.

Käesolev osa ei takista neid ametiasutusi ega organeid edastamast pädevatele ametiasutustele artikli 45 kohaldamiseks vajalikke andmeid.

Selles seoses saadud informatsiooni kohta kehtib artikli 44 lõikes 1 määratletud ametisaladuse hoidmise kohustus.

Artikkel 50

Liikmesriigid võivad olenemata artikli 44 lõikest 1 ja artiklist 45 vastavalt seaduses sätestatud eeskirjadele lubada teatavate andmete edastamist ka teistele keskvalitsuse asutustele, kes vastutavad krediidiasutuste, finantseerimisasutuste, investeerimisteenuste ja kindlustusseltside järele-

▼B

valvealase seadusandluse eest, ning nende asutuste nimel tegutsevatele inspektoritele.

Sellistel tingimustel võib informatsiooni edastada siiski vaid usaldatavusnormatiivide täitmise kontrollimiseks.

Artikkel 51

Liikmesriigid peavad sätestama, et artikli 44 lõike 2 ja artikli 47 alusel saadud informatsiooni ning artikli 43 lõigetes 1 ja 2 nimetatud kohapealse kontrollimise käigus saadud informatsiooni võib artiklis 50 osutatud juhtudel avalikustada ainult siis, kui selleks on selgesõnaline nõusolek andmed avalikustanud pädevatelt ametiasutustelt või selle liikmesriigi pädevatelt ametiasutustelt, kus toimus kohapealne kontroll.

Artikkel 52

Käesolev jagu ei takista liikmesriigi pädevatel ametiasutustel edastamast artiklites 44 kuni 46 osutatud andmeid arvelduskojale või mõnele teisele oma liikmesriigi turu tarbeks siseriikliku õiguse alusel asutatud arveldus- ja tasaarveldusteenuseid osutavale organile, eeldades, et nimetatud andmete edastamine on vajalik selleks, et tagada nende organite nõuetekohane funktsioneerimine, kui turul osalejad ei täida kohustusi või võivad neid mitte täita. Selliselt saadud andmete kohta kehtib artikli 44 lõikes 1 määratletud ametisaladuse hoidmise kohustus.

Liikmesriigid tagavad siiski, et artikli 44 lõike 2 kohaselt saadud andmeid ei avalikustata käesolevas artiklis nimetatud asjaoludel ilma andmed avalikustanud pädevate ametiasutuste selgesõnalise nõusolekuta.

3. jagu

**Aastaaruannete ja konsolideeritud
aastaaruannete seadusjärgse kontrollimise eest
vastutavate isikute kohustused**

Artikkel 53

1. Liikmesriigid sätestavad vähemalt, et kõik isikud, kellele on antud luba direktiivi 84/253/EMÜ⁽¹⁾ tähenduses, ning kes täidavad krediitiasutuses direktiivi 78/660/EMÜ artiklis 51, direktiivi 83/349/EMÜ artiklis 37 või direktiivi 85/611/EMÜ⁽²⁾ artiklis 31 kirjeldatud või muid seadusjärgseid tööülesandeid, on kohustatud viivitamata teavitama pädevaid ametiasutusi kõigist ülesannete täitmise jooksul teatavaks saanud kõnealust krediitiasutust puudutavatest asjaoludest või otsustest, mis võivad:

- a) anda tunnistust tegevusloa andmise tingimuste või spetsiaalselt krediitiasutuste tegevust sätestavate õigus- ja haldusnormide olulisest rikkumisest;
- b) kahjustada krediitiasutuse tegevuse jätkamist, või
- c) viia raamatupidamisaruannete kinnitamata jätmiseni või tuua kaasa lisatingimusi.

Liikmesriigid sätestavad vähemalt, et nimetatud isik on samuti kohustatud ette kandma kõikidest esimeses punktis kirjeldatud tööülesannete

⁽¹⁾ Nõukogu 10. aprilli 1984. aasta kaheksas direktiiv 84/253/EMÜ, mis käsitleb raamatupidamisdokumentide seadusjärgse auditeerimise eest vastutavate isikute tunnistamist (EÜT L 126, 12.5.1984, lk 20).

⁽²⁾ Nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiiv 85/611/EMÜ avatud investeerimisfondide (UCITS) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 375, 31.12.1985, lk 3). Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2005/1/EÜ.

▼B

täitmise käigus temale teatavaks saanud asjaoludest või otsustest äriühingus, millel on kontrollisuhetest tulenevalt märkimisväärsed sidemed sellise krediidasutusega, kus ta oma neid tööülesandeid täidab.

2. Kui isikud, kes on saanud direktiivi 84/253/EMÜ kohase loa, edastavad pädevatele ametiasutustele mis tahes lõikes 1 osutatud asjaolude või otsuste kohta informatsiooni heauskselt, ei käsitleta seda lepinguga või õigus- ja haldusnormidega informatsiooni avaldamisele kehtestatud piirangute rikkumisena ning nimetatud isikud ei kannaks selle eest mingit vastutust.

4. jagu

Sanktsioonide kohaldamise volitused ja kohtu poole pöördumise õigus*Artikkel 54*

Ilma et see mõjutaks tegevuslubade kehtetuks tunnistamise korda ja kriminaalõiguse sätete kohaldamist, sätestavad liikmesriigid, et nende vastavad pädevad ametiasutused võivad krediidasutuste järelevalvet või tegevust käsitlevaid õigus- ja haldusnorme rikkuvate krediidasutuste või isikute suhtes, kes tegelikult kontrollivad nimetatud krediidasutuste tegevust, määrata või rakendada sanktsioone või meetmeid, mille abil kavatsetakse lõpetada tuvastatud rikkumine või kõrvaldada selle põhjused.

Artikkel 55

Liikmesriigid tagavad, et vastavalt käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud õigus- ja haldusnormidele krediidasutuste suhtes langetatud otsuste puhul võib kasutada õigust pöörduda kohtu poole. Sama kehtib juhul, kui tegevusloa taotluse kohta, mis sisaldab kõiki kehtivate õigusaktide alusel nõutavaid andmeid, ei ole kuue kuu jooksul taotluse esitamisest alates vastu võetud otsust.

2. PEATÜKK

Usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve tehnilised vahendid

1. jagu

Omavahendid*Artikkel 56*

Kui liikmesriik näeb õigus- või haldusnormidega ühenduse õiguse rakendamiseks ette tegutseva krediidasutuse usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet käsitleva sätte, milles kasutatakse terminit "omavahendid" või viidatakse sellele mõistele, siis ühitatakse see termin või mõiste artiklites 57 kuni 61 ja artiklites 63 kuni 66 esitatud määratlusega.

Artikkel 57

Arvestades artiklis 66 kehtestatud piiranguid, koosnevad krediidasutuse konsolideerimata omavahendid järgmistest kirjetest:

- a) kapital direktiivi 86/635/EMÜ artiklis 22 määratletud tähenduses, kuivõrd see on sissemakstud, ning aazio, välja arvatud kumulatiivsed eelisaktsiad;

▼B

- b) reservid direktiivi 86/635/EMÜ artiklis 23 määratletud tähenduses ning eelmiste aastate jaotamata kasum või kahjum;
- c) üldine pangandusreserv direktiivi 86/635/EMÜ artiklis 38 määratletud tähenduses;
- d) ümberhindamisreserv direktiivi 78/660/EMÜ artiklis 33 määratletud tähenduses;
- e) väärtuse korrigeerimised direktiivi 86/635/EMÜ artikli 37 lõikes 2 määratletud tähenduses;
- f) muud kirjed artiklis 63 määratletud tähenduses;
- g) ühistuna asutatud krediidasutuste liikmete kohustused ning teatavate artikli 64 lõikes 1 osutatud, fondidena tegutsevate krediidasutuste laenusajate solidaarkohustused, ja
- h) tähtajalised kumulatiivsed eelisaktsiad ja artikli 64 lõikes 3 osutatud allutatud laenukapital.

Artikli 66 kohaselt arvatakse maha järgmised kirjed:

- i) krediidasutusele kuuluvad arvestusliku väärtusega oma aktsiad;
- j) immateriaalne põhivara direktiivi 86/635/EMÜ artikli 4 lõikes 9 (“Aktiva”) määratletud tähenduses;
- k) jooksva aruandeaasta kahjum;
- l) osalused teistes krediidi- ja finantseerimisasutustes, mis moodustavad üle 10 % nende kapitalist;
- m) artiklis 63 ja artikli 64 lõikes 3 osutatud allutatud nõuded ja instrumentid, mis krediidasutusel on krediidi- ja finantseerimisasutustes, mille kapitalist tema osalus moodustab enam kui 10 %;
- n) osalused teistes krediidi- ja finantseerimisasutustes, mis moodustavad kuni 10 % nende kapitalist, allutatud nõuded ja artiklis 63 ja artikli 64 lõikes 3 osutatud instrumentid, mida krediidasutus valdab punktides l ja m nimetamata krediidi- ja finantseerimisasutustes, kui sellise osaluse, allutatud nõuete ja instrumentide kogusumma on suurem kui 10 % kõnealuse krediidasutuse omavahenditest enne, kui sellest arvatakse maha punktides l kuni p nimetatud kirjed;
- o) artikli 4 punktis 10 osutatud osalused, mis krediidasutusel on:
  - i) kindlustusseltsides direktiivi 73/239/EMÜ⁽¹⁾ artikli 6, direktiivi 2002/83/EÜ⁽²⁾ artikli 4 või direktiivi 98/78/EÜ⁽³⁾ artikli 1 punkti b tähenduses;
  - ii) edasikindlustusseltsides direktiivi 98/78/EÜ artikli 1 punkti c tähenduses, või
  - iii) kindlustusvaldusettevõtjates direktiivi 98/78/EÜ artikli 1 alapunkti i tähenduses;
- p) kõik järgmised kirjed, mis krediidasutusel on seoses punktis o osutatud üksustega, milles tal on osalus:
  - i) direktiivi 73/239/EMÜ artikli 16 lõikes 3 osutatud instrumentid, ja

⁽¹⁾ Nõukogu 24. juuli 1973. aasta esimene direktiiv 73/239/EMÜ otsekindlustustegevuse, välja arvatud elukindlustustegevuse alustamise ja jätkamisega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 228, 16.8.1973, lk 3). Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2005/1/EÜ.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. novembri 2002. aasta direktiiv 2002/83/EÜ elukindlustuse kohta (EÜT L 345, 19.12.2002, lk 1). Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2005/1/EÜ.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 1998. aasta direktiiv 98/78/EÜ kindlustusandjate gruppi kuuluvate kindlustusseltside täiendava järelevalve kohta (EÜT L 330, 5.12.1998, lk 1). Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2005/1/EÜ.

▼B

- ii) direktiivi 2002/83/EÜ artikli 27 lõikes 3 osutatud instrumendid.
- q) krediidasutuste puhul, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid vastavalt 3. jao 2. alajaole, kooskõlas VII lisa 1. osa punktiga 36 arvatud negatiivsed summad ja kooskõlas VII lisa 1. osa punktidega 32 ja 33 arvatud oodatava kahju summad, ja
- r) väärtpaperistamise positsioonide suurus, mille 1 250 %-line riskikaal on arvatud vastavalt IX lisa 4. osale.

Liikmesriigid võivad punkti b kohaldamisel lubada aruandeperioodi vahekasumi kajastamist enne ametliku otsuse langetamist ainult juhul, kui raamatupidamisaruannete auditeerimise eest vastutavad isikud on kõnealust kasumit kontrollinud ja kui pädevad ametiasutused on veendunud, et kõnealuse summa suurus on hinnatud vastavalt direktiivis 86/635/EMÜ sätestatud põhimõtetele ja neist on maha arvestatud kõik võimalikud maksud ja dividendid.

Väärtpaperistamise algatanud krediidasutuse puhul jäetakse netotulu, mis tuleneb väärtpaperistatud varadest tulevikus saadava tulu kapitaliseerimisest ja suurendab väärtpaperistamise positsioonide krediidiväärtust, punktis b nimetatud kirjest välja.

Artikkel 58

Kui teise krediidasutuse, finantseerimisasutuse, kindlustus- või edasikindlustusseltsi või kindlustusvaldusettevõtja aktsiaid hoitakse ajutiselt seoses finantsabi andmise toiminguga, mille eesmärk on asjaomase ettevõtte ümberkorraldamine ja päästmine, võib pädev ametiasutus loobuda Artikli 57 punktides l kuni p osutatud mahaarvamist käsitlevate sätete kohaldamisest.

Artikkel 59

Selle asemel, et arvata maha Artikli 57 punktides o ja p osutatud osalused, võivad liikmesriigid lubada oma krediidasutustel kohaldada *mutatis mutandis* direktiivi 2002/87/EÜ I lisas kirjeldatud meetodeid 1, 2 või 3. Meetodit 1 ("raamatupidamise konsolideerimine") võib kohaldada ainult siis, kui pädev ametiasutus on veendunud konsolideerimisega hõlmatud üksuste juhtimise ja sisekontrolli integreerituse tasemes. Valitud meetodit kohaldatakse aja jooksul järjepidevalt.

Artikkel 60

Liikmesriigid võivad näha ette, et omavahendite individuaalse arvutamise korral ei pea 4. peatüki 1. jao kohaselt konsolideeritud järelevalvega hõlmatud või direktiivi 2002/87/EÜ kohaselt täiendava järelevalvega hõlmatud krediidasutused arvama maha artikli 57 punktides l kuni p osutatud osalusi krediidasutustes, finantseerimisasutustes, kindlustus- või edasikindlustusseltsides või kindlustusvaldusettevõtjates, mis on hõlmatud konsolideeritud või täiendava järelevalvega.

Käesolevat sätet kohaldatakse kõigi ühenduse õigusaktidega ühtlustatud usaldatavusnormatiivide suhtes.

Artikkel 61

Artikli 57 punktides a kuni h määratletud omavahendite mõiste hõlmab kirjete ja summade suurima võimaliku hulga. Kõnealuste kirjete kasutamine ja madalamate ülemmäärade fikseerimine ning artikli 57 punktides i kuni r nimetatud kirjete mahaarvamine jäetakse liikmesriikide otsustada.

▼B

Artikli 57 punktides a kuni e loetletud kirjed peavad olema krediidasutuse käsutuses, et neid piiramatult ja viivitamata kasutada riskide või kahjumi katmiseks kohe, kui need tekkivad. Summast tuleb maha arvestada kõik arvutamise ajal ettenähtud maksud või tuleb summasid korrigeerida, niivõrd kuivõrd sellised maksud vähendavad summat, mille ulatuses võib nimetatud kirjeid kasutada riskide või kahjumi katmiseks.

Artikkel 62

Liikmesriigid võivad anda komisjonile aru omavahendite ühise määratluse väljatöötamisel tehtud edusammudest. Vajaduse korral esitab komisjon nende aruannete põhjal hiljemalt 1. jaanuariks 2009 Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku käesoleva jao muutmiseks.

Artikkel 63

1. Liikmesriigis kasutatav omavahendite mõiste võib hõlmata ka muid kirjeid tingimusel, et olenemata nende juriidilisest või raamatupidamislikust nimetusest on neil järgmised omadused:

- a) krediidasutused saavad neid vabalt kasutada tavapärase pangandusriskide katmiseks enne tulude või kahjumi kindlaksmääramist;
- b) nende olemasolu avalikustatakse asutusesisestes raamatupidamisdokumentides; ja
- c) nende summa määrab kindlaks krediidasutuse juhtkond, seda kontrollivad sõltumatud audiitorid ja see teatatakse pädevatele ametiasutustele, kelle järelevalve alla see jääb.

2. Muude kirjetena võib aktsepteerida ka määramata tähtajaga väärt-pabereid ja muid instrumente, mis vastavad järgmistele tingimustele:

- a) neid ei saa tagasi maksta esitaja algatusel ega ilma pädeva ametiasutuse eelneva nõusolekuta;
- b) laenulepingus peab olema sätestatud võimalus, et krediidasutus võib laenuintresside tasumise edasi lükata;
- c) laenuandja krediidasutusele esitatavad nõuded peavad olema täielikult allutatud kõigile allutamata võlausaldajate nõuetele;
- d) väärtpaberite väljalaskmist reguleerivates dokumentides peab olema sätestatud, et võlgu ja tasumata intresse peab saama kasutada kahjude korvamiseks ilma, et krediidasutus peaks oma tegevust katkestama, ja

- e) arvesse võetakse ainult täies ulatuses sissemakstud summasid.

Neile väärtpaberitele ja muudele instrumentidele võib lisada artikli 57 punktis h loetlemata kumulatiivsed eelisaktsiad.

3. Krediidasutuste puhul, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid vastavalt 3. jao 2. alajaole, võib kooskõlas VII lisa 1. osa lõikega 36 arvutatud positiivseid summasid kuni 0,6 % ulatuses kooskõlas 2. alajaoga arvutatud riskiga kaalutud varadest aktsepteerida muude kirjetena. Nende krediidasutuste puhul ei arvata VII lisa 1. osa lõikes 36 nimetatud arvutamisel arvessevõetud korrigeeritud väärtusi ja provisjone ega artikli 57 punktis e nimetatud riskipositsiooniga seotud korrigeeritud väärtusi ja provisjone muude kui käesolevale lõikele vastavate omavahendite hulka. Sel juhul ei või riskiga kaalutud varad sisaldada neid varasid, mis on arvutatud seoses 1 250 %-lise riskikaaluga väärtpaberistamise positsioonidega.

Artikkel 64

1. Artikli 57 punktis g nimetatud ühistuna asutatud krediidasutuste liikmete kohustused hõlmavad kõnealuste ühistute sissemaksmata kapitali ning kõnealuste ühingute liikmete juriidilised kohustused teha täiendavaid tagasimaksmisele mittekuuluvaid makseid juhul, kui krediidasutus kannab kahjumit ning sellisel juhul peab olema võimalik nimetatud makseid sisse nõuda viivitamatult.

Fondidena tegutsevate krediidasutuste laenusajate solidaarkohustusi käsitatakse sarnaselt eelmiste kirjetega.

Kõik sellised kirjed võib hõlmata omavahendite koosseisu, kui siseriiklikes õigusaktides käsitletakse neid kõnealuse kategooria krediidasutuste omavahenditena.

2. Liikmesriigid ei hõlma avalik-õiguslike krediidasutuste omavahendite koosseisu enda või oma kohalike omavalitsuste poolt sellistele krediidasutustele antud tagatise.

3. Liikmesriigid või pädevad ametiasutused võivad omavahendite koosseisu hõlmata artikli 57 punktis h nimetatud tähtajalised kumulatiivsed eelisaktiad ja samas punktis nimetatud allutatud laenukapitali, kui on olemas siduvad kokkulepped, mille alusel nad krediidasutuse pankroti või likvideerimise korral reastatakse kõigi teiste võlausaldajate nõuete järele ning neid ei tule tagasi maksta enne, kui kõik ülejäänud sel hetkel tasumata võlad on tagasi makstud.

Allutatud laenukapital peab vastama järgmistele täiendavatele kriteeriumidele:

- a) arvesse võib võtta ainult täies ulatuses sissemakstud rahalisi vahendeid;
- b) kaasatud laenude esialgne tähtaeg peab olema vähemalt viis aastat ja pärast seda võib need tagasi maksta;
- c) ulatust, mil määral neid käsitatakse omavahenditena, tuleb järkjärgult vähendada vähemalt viimase viie tagasimaksmiskuupäevale eelneva aasta jooksul, ja
- d) laenuleping ei või sisaldada klausleid, mille kohaselt teatud asjaoludel, välja arvatud krediidasutuse lõpetamise puhul, kuulub võlg tagasimaksmisele enne kokkulepitud tagasimaksmiskuupäeva.

Teise lõigu punkti b kohaldamisel, kui võlanõude tähtaeg ei ole fikseeritud, makstakse kaasatud laenud tagasi alles pärast viie aasta pikkust etteteatamisega, välja arvatud juhul, kui laene ei käsitleta enam omavahenditena või kui varasemaks tagasimaksmiseks on vaja pädevate ametiasutuste eelnevat nõusolekut. Pädevad ametiasutused võivad anda loa selliste laenude varasemaks tagasimaksmiseks tingimusel, et taotlus esitatakse emitendi algatusel ja see ei mõjuta kõnealuse krediidasutuse maksejõulisust.

4. Krediidasutused ei loe omavahendite hulka amortiseeritud kulu meetodil mõõdetud finantsinstrumentide sularahavoo riskimaanduse tulude või kuludega seotud õiglase väärtuse muutustest tulenevaid reserve ega õiglases väärtuses hinnatud kohustuste tulusid ja kulusid, mis tulenevad krediidasutuste endi krediidikaliteedi muutustest.

Artikkel 65

1. Kui arvutamine toimub konsolideeritud andmete põhjal, kasutatakse artiklis 57 loetletud kirjetele vastavaid konsolideeritud summasid vastavalt 4. peatüki 1. jaos sätestatud eeskirjadele. Lisaks sellele võib omavahendite arvutamisel konsolideeritud reservidena käsitleda ka järgmisi kirjeid, juhul kui need on krediidikirjed ("negatiivsed"):

- a) kõik vähemusosalused direktiivi 83/349/EMÜ artiklis 21 määratletud tähenduses, kui kasutatakse globaalse integratsiooni meetodit;

▼B

- b) esimese konsolideerimise vahe direktiivi 83/349/EMÜ artiklites 19, 30 ja 31 määratletud tähenduses;
  - c) konsolideeritud reservis sisalduvad ümberarvutamisest tulenevad vahed vastavalt direktiivi 86/635/EMÜ artikli 39 lõikele 6, ja
  - d) kõik vahed, mis tulenevad teatavate osaluste hõlmamisest vastavalt direktiivi 83/349/EMÜ artiklis 33 sätestatud meetodile.
2. Kui lõike 1 punktides a kuni d nimetatud kirjed on deebetkirjed (“positiivsed”), arvatakse need konsolideeritud omavahendite arvutamisel maha.

Artikkel 66

1. Artikli 57 punktides d kuni h nimetatud kirjete suhtes kohaldatakse järgmisi piirmäärasid:
- a) punktides d kuni h loetletud kirjete kogusumma ei või olla suurem kui 100 % punktides a, b ja c nimetatud kirjete summast, millest on lahutatud punktides i kuni k nimetatud kirjed, ja
  - b) punktides g kuni h loetletud kirjete kogusumma ei või olla suurem kui 50 % punktides a, b ja c nimetatud kirjete summast, millest on lahutatud punktides i kuni k nimetatud kirjed.
2. Artikli 57 punktides l kuni r nimetatud kirjete kogusummast pool arvatakse maha artikli 57 punktides a kuni c nimetatud kirjete kogusummast, millest on lahutatud punktides i kuni k nimetatud kirjed, ning pool punktides d kuni h nimetatud kirjetest pärast käesoleva artikli lõikes 1 märgitud piirangute kohaldamist. Kui artikli 57 punktides l kuni r nimetatud kirjete kogusummast pool on suurem kui artikli 57 punktides d kuni h nimetatud kirjete kogusumma, arvatakse ülejääv summa maha artikli 57 punktides a kuni c nimetatud kirjete kogusummast, millest on lahutatud artikli 57 punktides i kuni k nimetatud kirjed. Artikli 57 punktis r nimetatud kirjeid ei lahutata, kui neid kasutati artikli 75 kohaldamisel riskiga kaalutud varade arvutamiseks vastavalt IX lisa 4. osale.
3. 5. ja 6. jao kohaldamiseks loetakse käesolevat jagu ilma artikli 57 punktides q ja r ning artikli 63 lõikes 3 nimetatud kirjeteta.
4. Pädevad ametiasutused võivad krediidasutustel lubada lõikes 1 sätestatud piirmäärasid ületada ajutiselt ja erandlike asjaolude korral.

Artikkel 67

Käesolevas jaos sätestatud tingimuste täitmise kohta tuleb esitada pädevaid ametiasutusi rahuldavad tõendid.

2. jagu

Kaitse riskide vastu

1. alajagu

Kohaldamistasand*Artikkel 68*

1. Krediidasutused peavad artiklites 22 ja 75 ning 5. jaos sätestatud kohustusi täitma individuaalselt.
2. Iga krediidasutus, mis ei ole tütaretevõtja liikmesriigis, kus ta on tegevusloa saanud ja järelevalve all, ega emattevõtja, ja iga krediidi-

▼B

asutus, mida ei konsolideerita vastavalt artiklile 73, peab artiklites 120 ja 123 sätestatud kohustusi täitma individuaalselt.

3. Iga krediidasutus, mis ei ole emaettevõtja ega tütarettevõtja, ja iga krediidasutus, mida ei konsolideerita vastavalt artiklile 73, peab 5. peatükis sätestatud kohustusi täitma individuaalselt.

Artikkel 69

1. Liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada artikli 68 lõiget 1 krediidasutuse tütarettevõtja suhtes, kui nii tütarettevõtja kui ka krediidasutus on asjaomases liikmesriigis tegevusloa saanud ja järelevalve all, tütarettevõtja kuulub emaettevõtjaks olevat krediidasutust hõlmava konsolideeritud järelevalve alla ning kõik järgmised tingimused on täidetud, et tagada omavahendite adekvaatne jaotumine emaettevõtja ja tütarettevõtjate vahel:

- a) emaettevõtjal ei ole praegu ega prognooside kohaselt olulisi praktilisi ega õiguslikke takistusi omavahendite kiireks ülekandmiseks või kohustuste tagasimaksmiseks;
- b) emaettevõtja kas veenab pädevat ametiasutust tütarettevõtja usaldatavusnormatiividele vastavas juhtimises ja on pädeva ametiasutuse nõusolekul teatanud, et tagab tütarettevõtja võetud kohustused või ei ole tütarettevõtjaga seonduvad riskid märkimisväärse tähtsusega;
- c) emaettevõtja riskide hindamise, mõõtmise ja kontrollimise menetlused hõlmavad ka tütarettevõtjat, ja
- d) emaettevõtjale kuulub enam kui 50 % tütarettevõtja aktsiate või osadega seotud hääleõigusest ja/või emaettevõtjal on õigus määrata enamik artiklis 11 kirjeldatud tütarettevõtja juhtorgani liikmetest.

2. Liikmesriigid võivad kasutada lõikes 1 sätestatud võimalust, kui emaettevõtja on krediidasutusega samas liikmesriigis asuv finantsvaldusettevõtja, tingimusel et selle suhtes kohaldatakse samasugust järelevalvet nagu krediidasutuste suhtes ja eelkõige artikli 71 lõikes 1 sätestatud nõudmisi.

3. Liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada artikli 68 lõiget 1 liikmesriigis emaettevõtjana tegutseva krediidasutuse suhtes, kui antud krediidasutus saab tegevusloa kõnealusel liikmesriigis ja allub selle järelevalvele ning kui krediidasutus on hõlmatud järelevalvega konsolideeritud alusel ning kui on täidetud kõik alljärgnevad tingimused, et tagada omavahendite piisav jaotus emaettevõtja ja tütarettevõtjate vahel:

- a) puuduvad olemasolevad või prognoositavad olulised praktilised või õiguslikud takistused omavahendite koheseks ülekandmiseks või võlgade tagasimaksmiseks liikmesriigis emaettevõtjana tegutsevale krediidasutusele, ja
- b) konsolideeritud järelevalve seisukohalt olulised riski hindamise, mõõtmise ja kontrolli menetlused hõlmavad liikmesriigis emaettevõtjana tegutseva krediidasutuse.

Antud lõiget rakendav pädev ametiasutus teavitab kõigi teiste liikmesriikide pädevaid ametiasutusi.

4. Ilma et see piiraks artikli 144 üldkehtivust, avalikustavad lõikes 3 sisalduvat kaalutusõigust rakendavate liikmesriikide pädevad ametiasutused artiklis 144 näidatud korras:

- a) kohaldatavad kriteeriumid, et teha kindlaks olemasolevate või prognoositavate materiaalsete, praktiliste või õiguslike takistuste puudumine omavahendite koheseks ülekandmiseks või võlgade tagasimaksmiseks;
- b) lõikes 3 sätestatud kaalutusõiguse rakendamisel kasusaavate emaettevõtjana tegutsevate krediidasutuste arv ja kolmandas riigis tütarettevõtjaid omavate emaettevõtjate arv, ja

▼B

- c) koondalusel liikmesriigi kohta:
- i) lõikes 3 sätestatud kaalutusõiguse rakendamisest kasusaava liikmesriigis emaettevõtjana tegutsevate krediidasutuste kolmandas riigis asuvate tütarettevõtjate käsutuses olevate omavahendite kogumaht konsolideeritud alusel;
  - ii) lõikes 3 sätestatud kaalutusõiguse rakendamisest kasusaava liikmesriigis emaettevõtjana tegutseva krediidasutuse kolmandas riigis asuvate tütarettevõtjate käsutuses olevate omavahendite protsentuaalne osakaal kõigis emaettevõtja omavahendites konsolideeritud alusel, ja
  - iii) lõikes 3 sätestatud kaalutusõiguse rakendamisest kasusaava liikmesriigis emaettevõtjana tegutseva krediidasutuse kolmandas riigis asuvate tütarettevõtjate käsutuses olevate omavahendite protsentuaalne osakaal kõigis artikli 75 alusel nõutavates miinimumomavahendites konsolideeritud alusel.

Artikkel 70

1. Käesoleva artikli lõigete 2 kuni 4 alusel võivad pädevad ametiasutused vastavalt olukorrale lubada emaettevõtjana tegutseval krediidasutusel kaasata artikli 68 lõikest 1 tulenevatesse arvutustesse ka tütarettevõtjad, mis vastavad artikli 69 lõike 1 punktidele c ja d ja mille põhilised nõuded või kohustused on seotud emaettevõtjana tegutseva krediidasutusega.

2. Lõikes 1 kirjeldatud meetod on lubatud üksnes siis, kui emaettevõtjana tegutsev krediidasutus näitab pädevatele ametiasutustele täies ulatuses asjaolusid ja abinõusid, sealhulgas õiguslikke, millest tulenevalt ei ole ega ole ka ette näha olulisi praktilisi ega õiguslikke takistusi omavahendite koheseks ülekandmiseks ega võlgade tähtaegseks tagasimaksmiseks emaettevõtjale tütarettevõtja poolt.

3. Kui pädev ametiasutus kasutab lõikega 1 antud võimalust, teavitab ta ülejäänud liikmesriikide pädevaid ametiasutusi regulaarselt vähemalt üks kord aastas lõike 1 kohaldamisest ja lõikes 2 viidatud asjaoludest ning meetmetest. Kui tütarettevõtja asub kolmandas riigis, edastavad pädevad ametiasutused sama teabe ka antud kolmanda riigi pädevatele ametiasutustele.

4. Ilma et see piiraks artikli 144 üldkehtivust, avalikustab lõikes 1 sätestatud kaalutusõigust rakendav pädev ametiasutus artiklis 144 näidatud korras:

- a) kohaldatavad kriteeriumid, et teha kindlaks olemasolevate või prognoositavate oluliste praktiliste või õiguslike takistuste puudumine omavahendite koheseks ülekandmiseks või võlgade tagasimaksmiseks;
- b) lõikes 1 sätestatud kaalutusõiguse rakendamisest kasusaavate emaettevõtjana tegutsevate krediidasutuste arv ja kolmandas riigis tütarettevõtjaid omavate emaettevõtjate arv, ja

- c) koondalusel liikmesriigi kohta:
- i) lõikes 1 sätestatud kaalutusõiguse rakendamisest kasusaavate emaettevõtjana tegutsevate krediidasutuste kolmandas riigis asuvate tütarettevõtjate käsutuses olevate omavahendite kogumaht;
  - ii) lõikes 1 sätestatud kaalutusõiguse rakendamisest kasusaavate emaettevõtjana tegutsevate krediidasutuste kolmandas riigis asuvate tütarettevõtjate käsutuses olevate omavahendite protsentuaalne osakaal kõigis emaettevõtja omavahendites, ja
  - iii) lõikes 1 sätestatud kaalutusõiguse rakendamisest kasusaavate emaettevõtjana tegutseva krediidasutuse kolmandas riigis asuvate tütarettevõtjate käsutuses olevate omavahendite protsen-

▼B

tuuline osakaal kõigis artikli 75 alusel nõutavates miinimumomavahendites.

Artikkel 71

1. Ilma et see piiraks artiklite 68 kuni 70 kohaldamist, peab liikmesriigis emaeettevõtjana tegutsev krediidasutus täitma artiklites 75, 120, 123 ja 5. jaos sätestatud kohustusi artiklis 133 ettenähtud ulatuses ja viisil vastavalt oma konsolideeritud finantsseisundile.

2. Ilma et see piiraks artiklite 68 kuni 70 kohaldamist, peab liikmesriigis emaeettevõtjana tegutseva finantsvaldusettevõtja kontrolli all olev krediidasutus täitma artiklites 75, 120, 123 ja 5. jaos sätestatud kohustusi artiklis 133 ettenähtud ulatuses ja viisil vastavalt kõnealuse finantsvaldusettevõtja konsolideeritud finantsseisundile.

Kui liikmesriigis emaeettevõtjana tegutseva finantsvaldusettevõtja kontrolli all on mitu krediidasutust, kohaldatakse esimest lõiku üksnes selle krediidasutuse suhtes, mille üle tehakse konsolideeritud järelevalvet vastavalt artiklitele 125 ja 126.

Artikkel 72

1. Euroopa Liidus emaeettevõtjana tegutsevad krediidasutused peavad täitma 5. peatükis sätestatud kohustusi vastavalt oma konsolideeritud finantsseisundile.

Emaettevõtjana tegutsevate ELi krediidasutuste olulised tütarettvõtjad avaldavad XII lisa 1. osa punktis 5 ettenähtud teabe individuaalselt või osaliselt konsolideeritult.

2. Krediidasutused, mida kontrollib Euroopa Liidus emaeettevõtjana tegutsev finantsvaldusettevõtja, peavad täitma 5. peatükis sätestatud kohustusi vastavalt kõnealuse finantsvaldusettevõtja konsolideeritud finantsseisundile.

Emaettevõtjana tegutsevate ELi finantsvaldusettevõtjate olulised tütarettvõtjad avaldavad XII lisa 1. osa punktis 5 ettenähtud teabe individuaalselt või osaliselt konsolideeritult.

3. Artiklite 125 ja 126 kohaselt konsolideeritud järelevalve eest vastutavad pädevad ametiasutused võivad otsustada mitte kohaldada täielikult või osaliselt lõikeid 1 ja 2 krediidasutuste suhtes, mida kajastatakse kolmandas riigis asuva emaeettevõtja esitatud konsolideeritud võrreldavates andmetes.

Artikkel 73

1. Liikmesriigid või artiklite 125 ja 126 kohaselt teostatava konsolideeritud järelevalve eest vastutavad pädevad ametiasutused võivad otsustada, et krediidi- või finantseerimisasutust või krediidasutuse abiettevõtjat, mis on tütarettvõtja või milles omatakse osalust, ei pea võtma konsolideeritud järelevalve alla järgmistel juhtudel:

- a) asjaomane ettevõtja asub kolmandas riigis, kus vajaliku teabe edastamisele on õiguslikud takistused;
- b) pädevate ametiasutuste arvates ei ole asjaomasel ettevõtjal krediidasutuste järelevalve eesmärkide seisukohalt märkimisväärset tähendust ja kõikidel juhtudel, kui asjaomase ettevõtja bilansimaht on väiksem kui madalam järgmistest summadest:
  - i) 10 miljonit eurot, või
  - ii) 1 protsent emaeettevõtja või osalust omava ettevõtja bilansi kogumahust;

▼B

- c) konsolideeritud järelevalve eest vastutavate pädevate ametiasutuste arvates asjaomase ettevõtja finantsseisundi konsolideerimine ei vasta kõnealuste krediidasutuste järelevalve eesmärkidele või on nende suhtes eksitav.

Kui esimese lõigu punktis b nimetatud juhtudel vastab eespool loetletud tingimustele mitu ettevõtjat, tuleb nad siiski hõlmata konsolideerimisse, kui neil ühiselt on mainitud eesmärkide seisukohalt märkimisväärne tähendus.

2. Pädevad ametiasutused nõuavad, et tütaretevõtjana tegutsevad krediidasutused kohaldavad artiklites 75, 120, 123 ja 5. jaos sätestatud nõudmisi osaliselt konsolideeritud alusel, kui kõnealustel krediidasutustel või nende emattevõtjal, kupa selleks on finantsvaldusettevõtja, on kolmandas riigis tütaretevõtjana tegutsev krediidasutus või finantseerimisasutus või direktiivi 2002/87/EÜ artikli 2 lõikes 5 määratletud varahaldusettevõtja või tal on sellises ettevõtjas osalus.

3. Pädevad ametiasutused nõuavad, et käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad emattevõtjad ja tütaretevõtjad täidavad artiklis 22 sätestatud kohustusi konsolideeritud või osaliselt konsolideeritud alusel, et tagada süsteemide, menetluste ja mehhanismide järjekindlus ja ühtsus ning suutlikkus esitada järelevalve seisukohast olulist teavet.

2. alajagu

Nõuete arvutamine

Artikkel 74

1. Kui ei ole teisiti ette nähtud, toimub varade ja bilansiväliste kirjade hindamine vastavalt raamatupidamisstandarditele, mida krediidasutus peab määruse (EÜ) nr 1606/2002 ja direktiivi 86/635/EMÜ kohaselt kohaldama.

2. Olenemata artiklites 68 ja 72 sätestatud nõudmistest, tehakse arvutusi, millega kontrollitakse, et krediidasutused täidavad artiklis 75 sätestatud kohustusi vähemalt kaks korda aastas.

Krediidasutused edastavad tulemused ja kõik nõutavad üksikasjalikud andmed pädevale ametiasutusele.

3. alajagu

Omavahendite miinimumtase

Artikkel 75

Ilma et see piiraks artikli 136 kohaldamist, nõuavad liikmesriigid, et krediidasutuste omavahendite määr oleks pidevalt vähemalt võrdne järgmiste kapitalinõuete summaga:

- a) kogu nende äritegevuse, välja arvatud kauplemisportfelliga seotud tegevuse ja mittelikviidsete varadega, kui need on vastavalt direktiivi 2006/49/EÜ artikli 13 lõike 2 punktile d omavahenditest maha arvatud, seonduva krediidiriski ja lahjendusriski puhul 8 protsenti 3. jao kohaselt arvatud riskiga kaalutud koguvahendest;
- b) kauplemisportfelliga seotud tegevusega seonduva positsiooni-, ülekande- ja vastaspoole riski ja kui artiklites 111 kuni 117 sätestatud piirmääri on lubatud ületada, selliseid piirmääri ületavate suurte riskikontsentratsioonide puhul vastavalt direktiivi 2006/49/EÜ artiklile 18 ja antud direktiivi V peatüki 4. jaole määratud kapitalinõuded;

▼B

- c) kogu nende äritegevusega seonduva välisvaluuta- ja kaubariski puhul vastavalt direktiivi 2006/49/EÜ artiklile 18 määratud kapitalinõuded; ja
- d) kogu nende äritegevusega seonduva operatsiooniriski puhul vastavalt 4. osale määratud kapitalinõuded.

3. jagu

Miinumomavahendite nõuded krediidiriski katmiseks*Artikkel 76*

Krediidiasutused kohaldavad artikli 75 punkti a kohaselt riskiga kaalutud varade arvutamisel kas lõigetes 78 kuni 83 ettenähtud standardmeetodit või, kui pädevad ametiasutused seda artikli 84 kohaselt lubavad, artiklites 84 kuni 89 ettenähtud sisereitingutel põhinevat meetodit.

Artikkel 77

Käesoleva jao kohaldamisel tähendab riskipositsioon vara või bilansivälisest kirjet.

1. alajagu

Standardmeetod*Artikkel 78*

1. Kui lõikest 2 ei tulene teisiti, on varakirje riskipositsiooni väärtus selle bilansiväärtus ja II lisas nimetatud bilansivälise kirje riskipositsiooni väärtus järgmine protsent kirje väärtusest: suure riskiga kirje puhul 100 %, keskmise riskiga kirje puhul 50 %, keskmise/väikese riskiga kirje puhul 20 % ja väikese riskiga kirje puhul 0 %. Käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud bilansivälised kirjed jagatakse riskikategooriatesse vastavalt II lisale. Kui krediidiasutus kasutab VIII lisa 3. osas sätestatud finantstagatise hindamise üldmeetodit ja riskipositsioon esineb repotehingu või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingu kohaselt müüdud, panditud või laenuks antud väärtpaberite või kaupade kujul ning väärtpaberitega tagatud tehingute kujul, suurendatakse riskipositsiooni väärtust selliste väärtpaberite või kaupade suhtes kohaldatava volatiilsusega korrigeerimisega vastavalt VIII lisa 3. osa punktidele 34 kuni 59.

2. IV lisas nimetatud tuletisinstrumenti riskipositsiooni väärtus määratakse vastavalt III lisale ja selle meetodi kohaldamisel võetakse III lisa kohaselt arvesse uuenduslepingute ja muude tasaarvelduskokkulepete mõju. Repotehingute, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute, pika arveldustähtajaga tehingute ja väärtpaberitega tagatud tehingute riskipositsiooni väärtuse võib kindlaks määrata kas vastavalt III lisale või VIII lisale.

3. Kui riskipositsiooni suhtes kehtib otsene krediidiriski kaitse, võib selle suhtes kohaldatavat riskipositsiooni väärtust muuta vastavalt 3. jaole.

4. Olenemata lõikest 2, määratakse pädevate ametiasutuste poolt määratletud keskse vastaspoolega seotud krediidiriskile avatud realiseerimata positsiooni väärtus vastavalt III lisa 2. osa punktile 6, eeldusel, et keskse vastaspoole kõigi antud kokkuleppe osapooltega seotud krediidiriski avatud positsioonid on iga päev täies ulatuses tagatud.

▼B

Artikkel 79

1. Iga riskipositsioon liigitatakse ühte järgmistest riskipositsiooni klassidest:

- a) nõuded või tingimuslikud nõuded keskvalitsustele või keskpankadele;
- b) nõuded või tingimuslikud nõuded piirkondlikele omavalitsustele või kohalikele ametiasutustele;
- c) nõuded või tingimuslikud nõuded haldusasutustele ja mittetulundusühingutele;
- d) nõuded või tingimuslikud nõuded mitmepoolsetele arengupankadele;
- e) nõuded või tingimuslikud nõuded rahvusvahelistele organisatsioonidele;
- f) nõuded või tingimuslikud nõuded asutustele;
- g) nõuded või tingimuslikud nõuded äriühingutele;
- h) jaenõuded või tingimuslikud jaenõuded;
- i) kinnisvaraga tagatud nõuded või tingimuslikud nõuded;
- j) tähtjaks tasumata nõuded;
- k) regulatiivselt suure riskiga kategooriatesse kuuluvad krediidiinstrumendid;
- l) tagatud võlakirjad;
- m) väärtpaberistamise positsioonid;
- n) lühiajalised nõuded asutustele ja äriühingutele;
- o) investeerimisfondide osakud; või
- p) muud kirjed.

2. Lõike 1 punktis h nimetatud jaenõuete klassi liigitamiseks peab nõue vastama järgmistele tingimustele:

- a) nõue peab olema esitatud kas üksikisikule või üksikisikutele või väikesele või keskmise suurusega ettevõtjale;
- b) nõue peab olema üks arvukatest samade tunnustega nõuetest, nii et laenu andmisega seonduvad riskid oleksid oluliselt väiksemad; ja
- c) kogusumma, sealhulgas kõik tähtjaks tasumata nõuded, kuid millest on välja arvatud eluaseme kinnisvara tagatisega nõuded või tingimuslikud nõuded, mida võlgnikust klient või seotud klientide rühm krediidasutusele või emaettevõtjatele ja selle tütarettevõtjatele võlgneb, ei tohi krediidasutuse andmetel ületada 1 miljon eurot. Krediidasutus peab selliste andmete saamiseks võtma mõistlikke meetmeid.

Väärtpabereid ei saa jaenõuete klassidesse liigitada.

3. Jaeliisingu miinimummaksete ajaldatud väärtus võidakse lugeda jaenõuete klassi kuuluvaks.

Artikkel 80

1. Riskiga kaalutud varade arvutamiseks kohaldatakse riskikaale VI lisa 1. osa kohaselt kõikide riskipositsioonide suhtes, mida ei ole omavahenditest maha arvatud. Riskikaalude kohaldamisel võetakse aluseks riskipositsiooni klass, millesse riskipositsioon on liigitatud, ja VI lisa 1. osas sätestatud ulatuses riskipositsiooni krediidikvaliteet. Krediidikvaliteedi võib määrata krediidikvaliteeti hindavate asutuste (edaspidi "reitinguagentuur") antud krediidi hinnangute alusel kooskõlas

▼B

artiklitega 81 kuni 83 või VI lisas 1. osas kirjeldatud ekspordikrediidi agentuuride antud krediidi hinnangute alusel.

2. Lõikes 1 nimetatud riskikaalude kohaldamiseks korrutatakse riskipositsiooni väärtus käesoleva alajaos kohaselt määratud riskikaaluga.

3. Asutustega seotud riskipositsioonide riskiga kaalutud varade arvutamiseks peavad liikmesriigid otsustama, kas kasutada meetodit, mis põhineb selle keskvalitsuse krediitkvaliteedil, kelle jurisdiktsioonis asutus asub, või meetodit, mis põhineb vastaspooleks oleva asutuse krediitkvaliteedil vastavalt VI lisale.

4. Olenemata lõikest 1, kui riskipositsiooni suhtes kehtib krediidiriski kaitse, võib selle suhtes kohaldatavat riskikaalu muuta vastavalt 3. jaole.

5. Väärtpaperistatud riskipositsioonide riskiga kaalutud varad arvutatakse vastavalt 4. alajaole.

6. Riskipositsioonidele, mille riskiga kaalutud varade arvutamine ei ole käesolevas alajaos ette nähtud, määratakse 100 %-line riskikaal.

7. Välja arvatud riskipositsioonide puhul, millest tulenevad artikli 57 punktides a kuni h nimetatud kirjetega seonduvad kohustused, võivad pädevad ametiasutused vabastada käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud nõudmistest krediidasutuse riskipositsioonid, mis on seotud vastaspoolega, kes on selle krediidasutuse emattevõtja, tütarettevõtja või emattevõtja tütarettevõtja või direktiivi 83/349/EMÜ artikli 12 lõikes 1 osutatud seoses olev ettevõtja, järgmistel tingimustel:

- a) vastaspool on asutus või finantsvaldusettevõtja, finantseerimisasutus, varahaldusettevõtja või krediidasutuse abiettevõtja, mille suhtes kohaldatakse asjakohaseid usaldatavusnõudeid;
- b) vastaspool on täielikult kaasatud krediidasutusega samasse konsolideerimisse;
- c) vastaspoole suhtes kohaldatakse samu riski hindamise, mõõtmise ja kontrollimise menetlusi kui krediidasutuse suhtes;
- d) vastaspool asub krediidasutusega samas liikmesriigis, ja
- e) vastaspoolel ei ole praegu ega prognooside kohaselt materiaalseid ega õiguslikke takistusi krediidasutusele omavahendite kiireks ülekandmiseks või kohustuste tagasimaksmiseks.

Sellisel juhul määratakse 0 %-line riskikaal.

8. Välja arvatud riskipositsioonide puhul, millest tulenevad artikli 57 punktides a kuni h nimetatud kirjetega seonduvad kohustused, võivad pädevad ametiasutused vabastada käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud nõudmistest krediidasutuse riskipositsioonid, mis on seotud vastaspoolega, kes on sama asutuste kaitsesüsteemi liige kui laenu andev krediidasutus, kui järgmised tingimused on täidetud:

- a) lõike 7 punktides a, d ja e esitatud nõuded;
- b) krediidasutus ja selle vastaspool on sõlminud lepingu või kohustusliku vastutuse lepingu, mis kaitseb asjaomaseid asutusi ning tagab eelkõige nende likviidsuse ja maksejõulisuse, et hoida vajadusel ära pankrot (järgnevalt osutatakse sellele kui asutuste kaitsesüsteemile);
- c) korraldusega tagatakse, et asutuste kaitsesüsteem suudab pakkuda võetud kohustustest tulenevalt vajalikku toetust selleks ettenähtud koheselt kättesaadavatest vahenditest;
- d) asutuste kaitsesüsteemi käsutuses on nõuetekohased ja ühesuguselt sätestatud riskiseire ja riski klassifitseerimise süsteemid (mis annab täieliku ülevaate üksikliikme riski puudutavast olukorrast) vastavate mõju avaldamise võimalustega; kõnealuste süsteemide abil teostatakse tähtajaks täitmata nõuete järelevalvet vastavalt VII lisa 4. osa lõikele 44;

▼B

- e) asutuste kaitsesüsteemis viiakse läbi oma riskikontroll, millest teavitatakse süsteemi osapooli;
- f) asutuste kaitsesüsteemi osapooled koostavad ja avaldavad vähemalt korra aastas aruande, mis koosneb süsteemi tervikuna hõlmavast bilansist, tulemiaruandest, seisundiaruandest ja riskiaruandest või mis koosneb süsteemi tervikuna hõlmavast koondbilansist, koondtulemiaruandest, seisundiaruandest ja riskiaruandest;
- g) asutuste kaitsesüsteemi osapooltel on kohustus teatada vähemalt 24 kuud ette, kui nad tahavad asutuste kaitsesüsteemist lahkuda;
- h) välistatakse omavahendite arvutamiseks sobivate elementide korduvkasutamine (“mitmekordne finantsvõimendus”), samuti mistahes lubamatu omavahendite loomine asutuste kaitsesüsteemi liikmete vahel;
- i) asutuste kaitsesüsteem peaks põhinema valdavalt ühtliku äriprofiiliga krediidiasutuste ulatuslikul liikmelisusel, ja
- j) asjassepuutuvad pädevad ametiasutused peavad kinnitama punktis d märgitud süsteemi kohasuse ja teostama korrapärase vaheaegadega selle järelevalvet.

Sellisel juhul määratakse 0 %-line riskikaal.

Artikkel 81

1. Välist hinnangut krediidikvaliteedile võib kasutada riskipositsiooni riskikaalu määramiseks vastavalt artiklile 80 ainult juhul, kui pädevad ametiasutused on tunnistanud hinnangu andnud reitinguagentuuri sellel otstarbel aktsepteeritavaks (käesoleva alajao tähenduses edaspidi “aktsepteeritud reitinguagentuur”).

2. Pädevad ametiasutused tunnistavad reitinguagentuuri artikli 80 kohaldamisel aktsepteeritavaks ainult juhul, kui nad on teinud kindlaks, et selle hindamismetoodika vastab objektiivsust, sõltumatust, pidevat läbivaatamist ja läbipaistvust käsitlevatele nõudmistele ja antavad krediidihinnangud vastavad usaldusväarsuse ja läbipaistvuse nõudmistele. Selleks peavad pädevad ametiasutused võtma arvesse VI lisa 2. osas sätestatud tehnilisi kriteeriume.

3. Kui liikmesriigi pädevad ametiasutused on reitinguagentuuri aktsepteeritavaks tunnistanud, võivad teiste liikmesriikide pädevad ametiasutused seda agentuuri aktsepteeritavaks tunnistada ilma omapoolse hindamismenetluseta.

4. Pädevad ametiasutused avalikustavad selgituse aktsepteeritavaks tunnistamise protsessi kohta ja aktsepteeritud reitinguagentuuride nimekirja.

Artikkel 82

1. Pädevad ametiasutused otsustavad VI lisa 2. osas sätestatud kriteeriumide põhjal, milline kõnealuse lisa 1. osas sätestatud krediidikvaliteedi aste vastab aktsepteeritud reitinguagentuuri antud asjaomasele krediidikvaliteedi hinnangule. Otsused peavad olema objektiivsed ja järjekindlad.

2. Kui liikmesriigi pädev ametiasutus on teinud löike 1 kohaselt otsuse, võivad teiste liikmesriikide pädevad ametiasutused seda aktsepteerida ilma omapoolse otsustamismenetluseta.

Artikkel 83

1. Reitinguagentuuri krediidi hinnangu kasutamine krediidi asutuse riskiga kaalutud varade arutamiseks peab olema järjekindel ja kooskõlas VI lisa 3. osaga. Krediidi hinnanguid ei või kasutada valikuliselt.
2. Krediidi asutused kasutavad taotletud krediidi hinnanguid. Asjaomase pädeva ametiasutuse loal võivad nad kasutada ka taotlemata krediidi hinnanguid.

2. alajaagu

Sisereitingutel põhinev meetod

Artikkel 84

1. Pädevad ametiasutused võivad kooskõlas käesoleva alajaoga lubada krediidi asutustel arvutada riskiga kaalutud varasid sisereitingutel põhineva meetodi (edaspidi "IRB meetod") alusel. Iga krediidi asutuse puhul on nõutav selgesõnaline luba.
2. Luba antakse ainult juhul, kui pädev ametiasutus on teinud kindlaks, et krediidi asutuse krediidiriskile avatud positsioonide juhtimise ja määramise süsteemid on nõuetekohased, neid rakendatakse ühtselt ja need vastavad VII lisa 4. osa kohaselt eelkõige järgmistele tingimustele:
  - a) krediidi asutuse reitingusüsteemid peavad võimaldama võlgniku ja tehingu tunnuseid otstarbekalt hinnata, riske otstarbekalt eristada ning riske täpselt ja järjekindlalt kvantifitseerida;
  - b) kapitalinõuete arutamisel kasutatavatel sisereitingutel ja maksejõuetuse ja kahju hinnangutel ning nendega seonduvatel süsteemidel ja protsessidel peab olema riskijuhtimise ja otsustamismenetluse ning krediidi kinnitamise, kapitali asutusesisese jaotuse ja äriühingute üldjuhtimise seisukohast keskne tähtsus;
  - c) krediidi asutusel peab olema reitingusüsteemide eest vastutav krediidiriski kontrollimise osakond, mis on nõuetekohaselt sõltumatu ja vaba igasugusest lubamatust mõjust;
  - d) krediidi asutus peab koguma ja säilitama kõik asjaomased andmed, millega tõhusalt toetada krediidiriski mõõtmise ja juhtimise protsessi, ja
  - e) krediidi asutus peab dokumenteerima oma reitingusüsteemid ja nende toimimis põhimõtted ning need süsteemid valideerima.

Kui Euroopa Liidus emattevõtjana tegutsev krediidi asutus ja selle tütarettevõtjad või Euroopa Liidus emattevõtjana tegutsev finantsvaldusettevõtja ja selle tütarettevõtjad kasutavad IRB meetodit ühtsetel alustel, võivad pädevad ametiasutused lubada, et emattevõtja ja tütarettevõtjad vastavad VII lisa 4. osas sätestatud miinimumtingimustele ühise arvestuse põhjal.

3. IRB meetodi kasutamist taotlev krediidi asutus peab tõendama, et ta on vähemalt kolm taotlusele eelnenud aastat kasutanud kõnealuste IRB riskipositsiooni klasside suhtes reitingusüsteeme, mis on üldiselt kooskõlas VII lisa 4. osas sätestatud riskide mõõtmiseks ja juhtimiseks kehtestatud miinimumtingimustega.
4. Maksejõuetusest tingitud kahju ja/või ümberhindamistegurite sisehinnangute kasutamist taotlev krediidi asutus peab tõendama, et ta on vähemalt kolm taotlusele eelnenud aastat koostanud ja kasutanud maksejõuetusest tingitud kahju ja/või ümberhindamistegurite sisehinnanguid viisil, mis on üldiselt kooskõlas VII lisa 4. osas nende parameetrite sisehinnangute kasutamiseks kehtestatud miinimumtingimustega.
5. Kui krediidi asutus ei suuda enam käesolevas alajaos ettenähtud nõudmisi täita, peab ta esitama pädevale ametiasutusele kava olukorra

▼B

kiireks parandamiseks või tõendama, et nõudmiste täitmata jätmise mõju on ebaoluline.

6. Kui IRB meetodit soovivad kasutada Euroopa Liidus emattevõtjana tegutsev krediitiasutus ja tema tütarettvõtjad või Euroopa Liidus emattevõtjana tegutsev finantsvaldusettevõtja ja tema tütarettvõtjad, peavad nende erinevate juriidiliste üksuste pädevad ametiasutused tegema artiklite 129 kuni 132 kohaselt tihedat koostööd.

Artikkel 85

1. Ilma et see piiraks artikli 89 kohaldamist, rakendavad krediitiasutused ning emattevõtja ja tema tütarettvõtjad IRB meetodit kõikide riskipositsioonide suhtes.

Pädevate ametiasutuste nõusolekul võib rakendamine toimuda astmeliselt artiklis 86 nimetatud erinevate riskipositsiooni klasside lõikes ühe ja sama äriüksuse siseselt, ühe kontserni erinevate äriüksuste lõikes või maksejõuetusest tingitud kahju või ümberhindamistegurite kasutamiseks äriühingutele, asutustele ning keskvalitsustele ja keskpankadele esitavate nõuete riskikaalude arvutamisel.

Artikli 86 lõike 1 punktis d nimetatud jaenõuete klassi puhul võib rakendamine toimuda astmeliselt nende riskipositsioonide kategooriate lõikes, mis vastavad VII lisa 1. osa punktides 10 kuni 13 sätestatud erinevatele korrelatsioonidele.

2. Lõikes 1 ettenähtud rakendamine peab toimuma mõistliku aja jooksul, milles tuleb pädevate ametiasutustega kokku leppida. Rakendamine peab toimuma pädevate ametiasutuste kindlaksmääratud rangete tingimuste kohaselt. Nende tingimuste eesmärk on tagada, et lõikest 1 tulenevat paindlikkust ei kasutataks valikuliselt miinimumkapitali nõuete vähendamiseks selliste riskipositsiooni klasside või äriüksuste puhul, mis ei kuulu veel IRB meetodi või maksejõuetusest tingitud kahju ja/ või ümberhindamistegurite sisehinnangute kasutamise kohaldamisalasse.

3. Krediitiasutused, kes kasutavad IRB meetodit mõne riskipositsiooni klassi suhtes, peavad IRB meetodit kasutama ka omakapitali investeeringute klasside suhtes.

4. Kui käesoleva artikli lõigetest 1 kuni 3 ja artiklist 89 ei tulene teisiti, võivad krediitiasutused, kes on artikli 84 kohaselt saanud loa kasutada IRB meetodit, kohaldada 1. alajagu riskiga kaalutud varade arvutamiseks ainult nõuetekohaselt põhjendatud juhul ja pädevate ametiasutuste nõusolekul.

5. Kui käesoleva artikli lõigetest 1 ja 2 ja artiklist 89 ei tulene teisiti, võivad krediitiasutused, kes on artikli 87 lõike 9 kohaselt saanud loa kasutada maksejõuetusest tingitud kahju ja ümberhindamistegurite sisehinnanguid, kasutada artikli 87 lõikes 8 sätestatud maksejõuetusest tingitud kahju väärtusi ja ümberhindamistegureid ainult nõuetekohaselt põhjendatud juhul ja pädevate ametiasutuste nõusolekul.

Artikkel 86

1. Iga riskipositsioon määratakse ühte järgmistest riskipositsiooni klassidest:

- a) nõuded või tingimuslikud nõuded keskvalitsustele ja keskpankadele;
- b) nõuded või tingimuslikud nõuded asutustele;
- c) nõuded või tingimuslikud nõuded äriühingutele;
- d) jaenõuded või tingimuslikud jaenõuded;
- e) omakapitali investeeringud;
- f) väärtpaperistamise positsioonid, või

▼B

g) muud varad.

2. Järgmisi riskipositsioone käsitletakse nõuetena keskvalitsustele ja keskpankadele:

- a) nõuded piirkondlikele omavalitsustele, kohalikele asutustele või avaliku sektori asutustele, mida käsitletakse 1. alajao kohaselt nõuetena keskvalitsustele, ja
- b) nõuded mitmepoolsetele arengupankadele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele, mille suhtes kohaldatakse 1. alajao kohaselt 0 %-list riskikaalu.

3. Järgmisi riskipositsioone käsitletakse nõuetena asutustele:

- a) nõuded piirkondlikele omavalitsustele ja kohalikele asutustele, mida ei käsitleta 1. alajao kohaselt nõuetena keskvalitsustele;
- b) nõuded avaliku sektori üksustele, mida käsitletakse 1. alajao kohaselt nõuetena asutustele, ja
- c) nõuded mitmepoolsetele arengupankadele, mille suhtes ei kohaldata 1. alajao kohaselt 0 %-list riskikaalu.

4. Lõike 1 punktis d nimetatud jaenõuete klassi liigitamiseks peavad nõuded vastama järgmistele tingimustele:

- a) need peavad olema esitatud kas üksikisikule või üksikisikutele või väikesele või keskmise suurusega ettevõtjale, kusjuures viimasel juhul ei tohi kogusumma, mida võlgnikust klient või seotud klientide rühm krediidasutusele või emattevõtjatele ja selle tütarettevõtjatele võlgneb, sealhulgas kõik tähtjaks tasumata nõuded, kuid millest on välja arvatud eluaseme kinnisvara tagatisega nõuded või tingimuslikud nõuded, krediidasutuse andmetel, kes peab selliste andmete tõendamiseks võtma mõistlikke meetmeid, ületada 1 miljonit eurot;
- b) krediidasutus käsitleb riskijuhtimisel kõnealuseid nõudeid aja jooksul järjepidevalt ja ühetaoliselt;
- c) nõudeid ei hallata täpselt nii üksikult, nagu seda tehakse äriühingutele esitatavate nõuete puhul; ja
- d) iga nõue on üks arvukatest samalaadselt hallatavatest nõuetest.

Jaeliisingu miinimummaksete ajaldatud väärtus võidakse lugeda jaenõuete klassi kuuluvaks.

5. Järgmised riskipositsioonid liigitatakse omakapitali investeringuteks:

- a) muud nõuded kui võlanõuded, millega kaasneb allutatud jääknõudeõigus väljastaja varadele või tuludele; ja
- b) võlanõuded, mille majanduslik sisu on samalaadne kui punktis a määratletud nõuete puhul.

6. Äriühingutele esitatavate nõuete klassis peavad krediidasutused eriotstarbeliste laenuõuete eraldi kindlaks tegema järgmiste tunnustega nõuded:

- a) nõue on esitatud üksusele, mis on loodud eriotstarbeliselt materiaalse vara rahastamiseks ja/või haldamiseks;
- b) laenu andjal on kokkuleppe kohaselt oluline kontroll varade ja nende toodetavate tulude üle; ja
- c) kohustuse tagasimaksmise esmane allikas on rahastatavate varade toodetav tulu, mitte suure äriühingu sõltumatu tagasimaksevõime.

7. Võlgniku vastu olevad nõuded, mida ei ole lõike 1 punktides a, b ja d kuni f nimetatud riskipositsiooni klassidesse liigitatud, määratakse kõnealuse lõike punktis c nimetatud riskipositsiooni klassi.

▼B

8. Lõike 1 punktis g nimetatud riskipositsiooni klass peab sisaldama ka liisitud kinnisvara jääkväärtust, kui see ei käi VII lisa 3. osa lõikes 4 määratletud liisingnõuetest tulenevate riskipositsioonide mõiste alla.
9. Metoodika, mida krediidasutus riskipositsioonide eri riskipositsiooni klassidesse liigitamiseks kasutab, peab olema asjakohane ja ajaliselt järjepidev.

Artikkel 87

1. Artikli 86 lõike 1 punktides a kuni e või g nimetatud riskipositsiooni klassidesse kuuluvate riskipositsioonide krediidiriski määramiseks arvutatakse riskiga kaalutud varad vastavalt VII lisa 1. osa punktidele 1 kuni 27, kui need ei ole omavahenditest maha arvatud.
2. Ostetud nõuete lahjendusrisiki määramiseks arvutatakse riskiga kaalutud varad vastavalt VII lisa 1. osa punktile 28. Kui krediidasutusel on ostetud nõuete maksujõuetuse riski ja lahjendusriskiga seoses nõuete müüja suhtes täielik regressiõigus, ei pea ostetud nõuetega seoses kohaldama artiklite 87 ja 88 sätteid. Riskipositsiooni võib käsitleda kui tagatud riskipositsiooni.
3. Krediidiriski ja lahjendusrisiki määramiseks võetakse riskiga kaalutud varade arvutamisel aluseks kõnealuse riskipositsiooniga seotud asjaomased parameetrid: maksejõuetuse tõenäosus (PD), maksejõuetusest tingitud kahju määr (LGD), lõpptähtaeg (M) ja riskipositsiooni riskiväärtus. Maksejõuetuse tõenäosust ja maksejõuetusest tingitud kahju võib käsitleda eraldi või koos kooskõlas VII lisa 2. osaga.
4. Olenemata lõikest 3, arvutatakse artikli 86 lõike 1 punktis e nimetatud riskipositsiooni klassi kuuluvate riskipositsioonide krediidiriski määramiseks riskiga kaalutud varad pädevate ametiasutuste nõusolekul kooskõlas VII lisa 1. osa punktidega 17 kuni 26. Pädevad ametiasutused lubavad krediidasutusel kasutada VII lisa 1. osa punktides 25 ja 26 sätestatud meetodit ainult juhul, kui krediidasutus vastab VII lisa 4. osa punktides 115 kuni 123 sätestatud miinimumnõuetele.
5. Olenemata lõikest 3, võib eriotstarbeliste laenuõuete krediidiriski määramiseks arvutada riskiga kaalutud varad vastavalt VII lisa 1. osa punktile 6. Pädevad ametiasutused annavad välja suunised selle kohta, kuidas krediidasutused peaksid vastavalt VII lisa 1. osa punktile 6 määrama eriotstarbelistele laenuõuetele riskikaale, ja kiidavad heaks krediidasutuste kohaldatavad määramismeetodid.
6. Artikli 86 lõike 1 punktides a kuni d nimetatud riskipositsiooni klassidesse kuuluvate riskipositsioonide puhul esitavad krediidasutused oma maksejõuetuse tõenäosuse sisehinnangud vastavalt artiklile 84 ja VII lisa 4. osale.
7. Artikli 86 lõike 1 punktis d nimetatud riskipositsiooni klassi kuuluvate riskipositsioonide puhul esitavad krediidasutused oma maksejõuetusest tingitud kahju ja ümberhindamistegurite sisehinnangud vastavalt artiklile 84 ja VII lisa 4. osale.
8. Artikli 86 lõike 1 punktides a kuni c nimetatud riskipositsiooni klassidesse kuuluvate riskipositsioonide puhul kohaldavad krediidasutused VII lisa 2. osa punktis 8 sätestatud maksejõuetusest tingitud kahju väärtusi ja VII lisa 3. osa punkti 9 alapunktides a kuni d sätestatud ümberhindamistegureid.
9. Olenemata lõikest 8, lubavad pädevad ametiasutused kõikide artikli 86 lõike 1 punktides a kuni c nimetatud riskipositsiooni klassidesse kuuluvate riskipositsioonide puhul krediidasutustel kasutada oma maksejõuetusest tingitud kahju ja ümberhindamistegurite sisehinnanguid vastavalt artiklile 84 ja VII lisa 4. osale.
10. Väärtpaperistatud riskipositsioonide ja artikli 86 lõike 1 punktis f nimetatud riskipositsiooni klassi kuuluvate riskipositsioonide puhul arvutatakse riskiga kaalutud varad vastavalt 4. alajaole.

▼B

11. Kui investeerimisfondist tulenevad riskipositsioonid vastavad VI lisa 1. osa punktides 77 ja 78 sätestatud kriteeriumidele ja krediidasutus on teadlik kõikidest investeerimisfondi aluspositsioonidest, võtab krediidasutus neid aluspositsioone arvesse, et arutada riskiga kaalutud varad ja oodatava kahju summad vastavalt käesolevas alajaos ettenähtud meetoditele.

Kui krediidasutus ei vasta käesolevas alajaos sätestatud meetodite kasutamise tingimustele, arvutatakse riskiga kaalutud varad ja oodatava kahju summad vastavalt järgmistele meetoditele:

- a) artikli 86 lõike 1 punktis e nimetatud riskipositsiooni klassi kuuluvate riskipositsioonide puhul vastavalt VII lisa 1. osa punktides 19 kuni 21 sätestatud meetodile. Kui krediidasutus ei suuda sellel eesmärgil vahet teha mittebörsiettevõtete omakapitali tehtud investeeringute, börsil kaubeldavate riskipositsioonide ja muude omakapitali investeeringute vahel, käsitleb ta asjaomaseid riskipositsioone omakapitali investeeringutena;
- b) kõikide muude aluspositsioonide puhul kohaldatakse 1. alajaos sätestatud meetodit vastavalt järgmistele muudatustele:
  - i) riskipositsioonid liigitatakse asjakohasesse riskipositsiooni klassi ja neile antakse riskipositsioonile tavaliselt määratavast krediidikvaliteedi astmest ühe astme võrra kõrgema krediidikvaliteedi astme riskikaal; ja
  - ii) riskipositsioonidele, millele on määratud kõrgem krediidikvaliteedi aste, mille suhtes tavaliselt kohaldatakse 150 %-list riskikaalu, määratakse 200 %-line riskikaal.

12. Kui investeerimisfondist tulenevad riskipositsioonid ei vasta VI lisa 1. osa punktides 77 kuni 78 sätestatud kriteeriumidele või krediidasutus ei ole teadlik kõikidest investeerimisfondi aluspositsioonidest, võtab krediidasutus neid aluspositsioone arvesse, et arutada riskiga kaalutud varad ja oodatava kahju summad vastavalt VII lisa 1. osa punktides 19 kuni 21 ettenähtud meetoditele. Kui krediidasutus ei suuda sellel eesmärgil vahet teha mittebörsiettevõtete omakapitali tehtud investeeringute, börsil kaubeldavate riskipositsioonide ja muude omakapitali investeeringute vahel, käsitleb ta asjaomaseid riskipositsioone omakapitali investeeringutena. Sellisel juhul liigitatakse muud riskipositsioonid kui omakapitali investeeringud ühte VII lisa 1. osa punktis 19 esitatud klassidest (omakapitali investeeringud, börsil kaubeldavad aktsiad ja muud omakapitali investeeringud) ja määratlemata riskipositsioonid klassi “muud omakapitali investeeringud”.

Eespool kirjeldatud meetodi asemel võivad krediidasutused ise arutada või lasta kolmandal poolel arutada ja esitada – tingimusel et arvutuste ja esitamise õigsus on nõuetekohaselt tagatud – investeerimisfondide aluspositsioonidel põhinevad keskmised riskiga kaalutud varad vastavalt järgmistele meetoditele:

- a) artikli 86 lõike 1 punktis e nimetatud riskipositsiooni klassi kuuluvate riskipositsioonide puhul vastavalt VII lisa 1. osa punktides 19 kuni 21 sätestatud meetodile. Kui krediidasutus ei suuda sellel eesmärgil vahet teha mittebörsiettevõtete omakapitali tehtud investeeringute, börsil kaubeldavate riskipositsioonide ja muude omakapitali investeeringute vahel, käsitleb ta asjaomaseid riskipositsioone omakapitali investeeringutena, või
- b) kõikide muude aluspositsioonide puhul kohaldatakse 1. alajaos sätestatud meetodit vastavalt järgmistele muudatustele:
  - i) riskipositsioonid liigitatakse asjakohasesse riskipositsiooni klassi ja neile antakse riskipositsioonile tavaliselt määratavast krediidikvaliteedi astmest ühe astme võrra kõrgema krediidikvaliteedi astme riskikaal, ja

▼B

- ii) riskipositsioonidele, millele on määratud kõrgem krediitkvaliteedi aste, mille suhtes tavaliselt kohaldatakse 150 %-list riskikaalu, määratakse 200 %-line riskikaal.

Artikkel 88

1. Artikli 86 lõike 1 punktides a kuni e nimetatud riskipositsiooni klassidesse kuuluvate riskipositsioonide puhul arvutatakse oodatava kahju summad vastavalt VII lisa 1. osa punktides 29 kuni 35 sätestatud meetoditele.
2. Oodatava kahju summade arvutamisel vastavalt VII lisa 1. osa punktidele 29 kuni 35 võetakse aluseks samad maksejõuetuse tõenäosuse ja maksejõuetusest tingitud kahju parameetrid ning riskipositsioonide väärtus kui need, mida kasutatakse riskiga kaalutud varade arvutamisel vastavalt artiklile 87. Tähtajaks tasumata nõuete korral, kui krediidiasutused kasutavad oma maksejõuetusest tingitud kahju kalkulasiooni, on oodatav kahju (EL) krediidiasutuse võimalikult täpne hinnang tasumata nõudest tuleneva oodatava kahju (EL_{BE}) kohta vastavalt VII lisa 4. osa punktile 80.
3. Väärtpaperistatavate riskipositsioonide oodatava kahju summad arvutatakse vastavalt 4. alajaole.
4. Artikli 86 lõike 1 punktis g nimetatud riskipositsiooni klassi kuuluvate riskipositsioonide puhul on oodatava kahju summa null.
5. Ostetud nõuete lahjendusriski määramiseks arvutatakse oodatava kahju summad vastavalt VII lisa 1. osa punktis 35 sätestatud meetoditele.
6. Artikli 87 lõigetes 11 ja 12 nimetatud riskipositsioonide puhul arvutatakse oodatava kahju summad vastavalt VII lisa 1. osa punktides 29 kuni 35 sätestatud meetoditele.

Artikkel 89

1. Pädevate ametiasutuste nõusolekul võivad krediidiasutused, kellel on lubatud kasutada ühe või mitme riskipositsiooni klassi puhul riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju summade arvutamiseks IRB meetodit, kohaldada 1. alajagu järgmiste suhtes:
  - a) artikli 86 lõike 1 punktis a nimetatud riskipositsiooni klass, kui oluliste vastaspoolte arv on piiratud ja nende vastaspoolte suhtes reitingusüsteemi rakendamine oleks krediidiasutuse jaoks põhjendamatu koormav;
  - b) artikli 86 lõike 1 punktis b nimetatud riskipositsiooni klass, kui oluliste vastaspoolte arv on piiratud ja nende vastaspoolte suhtes reitingusüsteemi rakendamine oleks krediidiasutuse jaoks põhjendamatu koormav;
  - c) nõuded väheolulistele äriüksustele ja riskipositsiooni klassid, mida ei peeta nende suuruse ja riskiprofiili seisukohast oluliseks;
  - d) nõuded päritoluliikmesriigi keskvalitsustele, piirkondlikele omavalitsustele, kohalikele omavalitsustele ja haldusasutustele, tingimusel et:
    - i) kõnealusele keskvalitsusele esitatud nõuete ja muude nõuetega seotud riskide vahel ei ole avaliku erikokkuleppe tõttu erinevusi, ja
    - ii) keskvalitsusele esitatavatele nõuetele määratakse vastavalt 1. alajaole 0 %-line riskikaal;
  - e) krediidiasutuse riskipositsioonid, mis on seotud vastaspoolega, kes on tema emajärgne, tütarjärgne või emajärgne tütarjärgne, tingimusel et vastaspool on asutus, finantsvaldusettevõtja, finantseerimisasutus, varahaldusettevõtja või krediidiasutuse abiettevõtja,

▼B

mille suhtes kohaldatakse asjakohaseid usaldatavusnõudeid, või seotud ettevõtja direktiivi 83/349/EMÜ artikli 12 lõike 1 tähenduses ning nõuded artikli 80 lõikes 8 esitatud nõuetele vastavate krediitiasutuste vahel;

- f) omakapitaliinvesteeringud üksustesse, kelle vastu esitatud nõuete suhtes kehtib vastavalt 1. alajaole 0 %-line riskikaal (sealhulgas avaliku sektori rahastatavad üksused, mille suhtes võib kohaldada 0 %-list riskikaalu);
- g) omakapitaliinvesteeringud, mida tehakse seadusekohaste programmide kohaselt, et edendada teatavaid majandussektoreid, mis pakuvad krediitiasutustele olulisi investeeringutoetusi, kuid millega kaasnevad teatav valitsuse järelevalve ja omakapitaliinvesteeringute piirangud. Selline kohtlemine on piiratud 10 % algsetest omavahenditest ja täiendavatest omavahenditest;
- h) nõuded vastavalt VI lisa 1. osa lõikele 40, mis vastavad seal toodud tingimustele, või
- i) riiklikud ja riigi poolt edasi kindlustatud garantiid vastavalt VII lisa 2. osa lõikele 19.

Käesolev lõige ei takista teise liikmesriikide pädevatel ametiasutustel lubada 1. alajaos sätestatud eeskirjade kohaldamist nende omakapitaliinvesteeringute suhtes, mille suhtes mõnes teises liikmesriigis sellist kohtlemist kohaldatakse.

2. Lõike 1 kohaldamisel loetakse krediitiasutuse omakapitaliinvesteeringute klassi oluliseks, kui investeeringute koguväärtus, arvestamata lõike 1 punktis g nimetatud seadusekohaste programmide alusel tehtud omakapitaliinvesteeringuid, ületab eelneva aasta keskmisena 10 % krediitiasutuse omavahenditest. Kui nende omakapitaliinvesteeringute arv on väiksem kui 10 eraldi osalust, on krediitiasutuse omavahenditele kehtestatav piirmäär 5 %.

3. alajagu

Krediidiriski maandamine

Artikkel 90

Käesolevas alajaos tähendab "laenu andev krediitiasutus" krediitiasutust, kes kõnealust riskipositsiooni hoiab, isegi kui riskipositsioon ei tulene laenust.

Artikkel 91

Krediitiasutused, kes kasutavad artiklite 78 kuni 83 kohaselt standardmeetodit või artiklite 84 kuni 89 kohaselt IRB meetodit, kuid ei kasuta artiklite 87 ja 88 kohaselt maksejõuetusest tingitud kahju ja ümberhindamistegurite sisehinnanguid, võivad vastavalt käesolevale alajaole võtta arvesse krediidiriski maandamist artikli 75 punkti a kohaselt riskiga kaalutud varade arvutamiseks või vajaduse korral artikli 57 punkti q ja artikli 63 lõike 3 kohaselt oodatava kahju summade arvutamiseks.

Artikkel 92

1. Krediidiriski kaitse tagamiseks kasutatav tehnika ning laenu andva krediitiasutuse võetavad meetmed ja rakendatavad menetlused peavad võimaldama kehtestada sellise krediidiriski kaitse korra, mis on õiguslikult pädev ja rakendatav kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides.

▼B

2. Laenu andvad krediidasutused peavad võtma asjakohased meetmed, et tagada krediidiriski kaitse korra tõhusus ja juhtida kaasnevaid riske.
3. Otsese krediidiriski kaitse puhul peavad asjaomased varad olema tagatisena aktsepteerimiseks piisavalt likviidsed ja nende väärtus aja jooksul piisavalt stabiilne, et pakkuda saavutatud krediidiriski kaitse taseme suhtes asjakohast kindlust, võttes arvesse riskiga kaalutud varade arvutamisel kasutatavat meetodit ja tagatise aktsepteerimise lubatud taset. Aktsepteeritakse üksnes VIII lisa 1. osas ettenähtud varasid.
4. Otsese krediidiriski kaitse puhul on laenu andval krediidasutusel õigus mõistliku aja jooksul realiseerida või säilitada varad, mis võlgniku või, kui see on asjakohane, tagatise haldaja kohustuse täitmatajätmise, maksejõuetuse või pankroti või muu tehinguga seonduvates dokumentides täpsustatud krediidikvaliteeti mõjutava juhtumi korral kaitse tagavad. Kaitset tagavate varade väärtus ei või oluliselt sõltuda võlgniku krediidikvaliteedist.
5. Kaudse krediidiriski kaitse puhul peab kohustust võttev pool olema tagatise andjana aktsepteerimiseks piisavalt usaldusväärne ja kaitsekokkulepe asjaomastes jurisdiktsioonides õiguslikult pädev ja rakendatav, et pakkuda saavutatud krediidiriski kaitse taseme suhtes asjakohast kindlust, võttes arvesse riskiga kaalutud varade arvutamisel kasutatavat meetodit ja aktsepteerimise lubatud taset. Aktsepteeritakse üksnes VIII lisa 1. osas ettenähtud kaitse andjaid ja kaitsekokkulepete liike.
6. VIII lisa 2. osas sätestatud miinimumnõudeid tuleb täita.

Artikkel 93

1. Kui artiklis 92 ettenähtud nõuded on täidetud, võib riskiga kaalutud varade ja vajaduse korral oodatava kahju summade arvutamist muuta vastavalt VIII lisa 3. kuni 6. osale.
2. Ükski riskipositsioon, mille suhtes kohaldatakse krediidiriski maandamist, ei too kaasa suuremat riskiga kaalutud varade või oodatava kahju summat kui sellega identne riskipositsioon, mille suhtes ei kohaldata krediidiriski maandamist.
3. Kui riskiga kaalutud varade puhul juba võetakse arvesse artiklitele 78 kuni 83 või 84 kuni 89 vastavat krediidiriski kaitset, ei saa käesolevat alajagu krediidiriski kaitse arvutamisel enam kohaldada.

4. alajagu

väärtpaperistamine*Artikkel 94*

Kui krediidasutus kasutab artiklites 78 kuni 83 sätestatud standardmeetodit riskiga kaalutud varade arvutamiseks riskipositsiooni klassi puhul, millesse väärtpaperistatavad riskipositsioonid vastavalt artiklile 79 liigitatakse, arvutab ta väärtpaperistamise positsiooni riskiga kaalutud varad vastavalt IX lisa 4. osa punktidele 1 kuni 36.

Muudel juhtudel arvutab ta riskiga kaalutud varad vastavalt IX lisa 4. osa punktidele 1 kuni 5 ja 37 kuni 76.

Artikkel 95

1. Kui laenu algselt väljastanud krediidasutus on väärtpaperistatavate riskipositsioonidega seonduva olulise krediidiriski üle andnud vastavalt IX lisa 2. osale, võib see krediidasutus:

▼B

- a) traditsioonilise väärtpaberistamise puhul jätta riskiga kaalutud varade ja, kui see on asjakohane, oodatava kahju summade arvutamisel arvestamata riskipositsioonid, mille ta on väärtpaberistanud, ja
- b) sünteetilise väärtpaberistamise puhul arvutada seoses väärtpaberistatavate riskipositsioonidega riskiga kaalutud varad ja, kui see on asjakohane, oodatava kahju summad vastavalt IX lisa 2. osale.

2. Kui kohaldatakse lõiget 1, arvutab laenu algselt väljastanud krediidiasutus IX lisas ettenähtud riskiga kaalutud varad tulenevalt hoitavatest väärtpaberistamise positsioonidest.

Kui laenu algselt väljastanud krediidiasutus ei suuda olulist krediidiriski vastavalt lõikele 1 üle kanda, ei peab ta oma võimalike väärtpaberistamise positsioonidega seoses riskiga kaalutud varasid arvutama.

Artikkel 96

1. Väärtpaberistamise positsiooni riskiga kaalutud varade arvutamisel määratakse riskikaal riskipositsiooni väärtuse suhtes vastavalt IX lisale, võttes aluseks positsiooni krediitkvaliteedi, mille võib määrata reitinguagentuuri antud krediidi hinnangu alusel või muul IX lisas sätestatud viisil.

2. Kui riskipositsioon on seotud erinevate väärtpaberistamise seeriatega, loetakse iga väärtpaberistamise seeria riskipositsiooni eraldi väärtpaberistamise positsiooniks. Väärtpaberistamise positsioonidele krediidiriski kaitse pakkujaid loetakse väärtpaberistamise positsioonide hoidjateks. Väärtpaberistamise positsioonide hulka arvatakse ka intressimäärade või valuutaderivatiive käsitlevatest lepingutest tulenevad väärtpaberistatavad riskipositsioonid.

3. Kui väärtpaberistamise positsiooni suhtes kohaldatakse otsust või kaudset krediidiriski kaitset, võib selle positsiooni suhtes kohaldatavat riskikaalu muuta vastavalt artiklitele 90 kuni 93, mida tõlgendatakse koostoimes IX lisaga.

4. Kui artikli 57 punktist r ja artikli 66 lõikest 2 ei tulene teisiti, arvestatakse artikli 75 punkti a kohaldamisel riskiga kaalutud varad krediidiasutuse riskiga kaalutud koguvarade hulka.

Artikkel 97

1. Reitinguagentuuri hinnangut krediitkvaliteedile võib kasutada väärtpaberistamise positsiooni riskikaalu määramiseks kooskõlas artikliga 96 ainult juhul, kui pädevad ametiasutused on tunnistanud hinnangu andnud reitinguagentuuri sellel otstarbel aktsepteeritavaks (edaspidi "aktsepteeritud reitinguagentuur").

2. Pädevad ametiasutused tunnistavad reitinguagentuuri lõike 1 kohaldamisel aktsepteeritavaks ainult juhul, kui nad on teinud kindlaks, et see vastab artiklis 81 ettenähtud nõudmistele ja VI lisa 2. osas sätestatud tehnilistele kriteeriumidele ja on tõendanud oma üldiselt aktsepteeritavat suutlikkust väärtpaberistamise valdkonnas tegutseda.

3. Kui liikmesriigi pädevad ametiasutused on reitinguagentuuri lõike 1 kohaldamisel aktsepteeritavaks tunnistanud, võivad teiste liikmesriikide pädevad ametiasutused seda agentuuri lõike 1 kohaldamisel aktsepteeritavaks tunnistada ilma omapoolse hindamisprotseduurita.

4. Pädevad ametiasutused avalikustavad selgituse aktsepteeritavaks tunnistamise protsessi kohta ja aktsepteeritud reitinguagentuuride nimekirja.

5. Lõikes 1 nimetatud eesmärgil kasutamiseks peab aktsepteeritud reitinguagentuuri poolt krediitkvaliteedile antud hinnang vastama IX lisa 3. osas kirjeldatud usaldusväärsuse ja läbipaistvuse põhimõtetele.

▼B

Artikkel 98

1. Selleks et kohaldada väärtpaberistamise positsioonide suhtes riskikaale, peavad pädevad ametiasutused otsustama, milline IX lisas sätestatud krediitkvaliteedi aste vastab aktsepteeritud reitinguagentuuri antud asjaomasele krediitkvaliteedi hinnangule. Otsused peavad olema objektiivsed ja järjekindlad.
2. Kui liikmesriigi pädev ametiasutus on teinud lõike 1 kohaselt otsuse, võivad teiste liikmesriikide pädevad ametiasutused seda aktsepteerida ilma omapoolse otsustamismenetluseta.

Artikkel 99

Reitinguagentuuri krediitihinnangu kasutamine krediidasutuse riskiga kaalutud varade arvutamiseks vastavalt artiklile 96 peab olema järjekindel ja kooskõlas IX lisa 3. osaga. Krediitihinnanguid ei või kasutada valikuliselt.

Artikkel 100

1. Varajase amortisatsiooni tingimustega uuenevate nõuete väärtpaberistamise puhul arvutab laenu algselt väljastanud krediidasutus vastavalt IX lisale asjaomase riski suhtes täiendava riskiga kaalutud varade summa, et krediidasutusele avaneva krediidiriski tase võiks pärast varajase amortisatsiooni tingimuse kohaldamist tõusta.
2. Sel otstarbel on uuenev nõue selline nõue, mille puhul klientide laenujäägil on sõltuvalt nende otsusest võtta laenu ja see tagasi maksta lubatud kõikuda kokkulepitud piirmäärani, ja varajase amortisatsiooni tingimus on lepinguline klausel, mis nõuab kindlaksmääratud juhtudel investorite positsioonide väljamaksmist enne väljalastud väärtpaberite algselt kindlaksmääratud lõpptähtaega.

Artikkel 101

1. Laenu algselt väljastanud krediidasutus, mis on seoses väärtpaberistamisega rakendanud artiklit 95 riskiga kaalutud varade arvutamiseks, või väärtpaberistamistehingut korraldav krediidasutus ei või toetada väärtpaberistamist, mis ei kuulu tema lepinguliste kohustuste hulka ja mis võiks vähendada investorile tekkivat võimalikku või tegelikku kahju.
2. Kui laenu algselt väljastanud krediidasutus või väärtpaberistamistehingut korraldav krediidasutus ei täida väärtpaberistamisel lõikes 1 sätestatud nõudmisi, nõuab pädev ametiasutus temalt vähemalt omakapitali hoidmist kõikide väärtpaberistatud positsioonide katteks, nii nagu neid ei oleks väärtpaberistatud. Asjaomane krediidasutus peab avalikustama, et ta on osutanud lepinguvälisest toetusest, ja täpsustama toetuse mõju regulatiivsele kapitalile.

4. jagu

**Miinumomavahendite nõuded
operatsiooniriski katmiseks***Artikkel 102*

1. Pädevad ametiasutused nõuavad krediidasutustelt omavahendeid operatsiooniriskide katmiseks vastavalt artiklites 103, 104 ja 105 sätestatud meetoditele.

▼B

2. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, võivad artiklis 104 sätestatud meetodit kasutavad krediidasutused kasutada artiklis 103 sätestatud meetodit ainult nõuetekohaselt põhjendatud juhul ja pädevate ametiasutuste nõusolekul.
3. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, võivad artiklis 105 sätestatud meetodit kasutavad krediidasutused kasutada artiklis 103 või 104 sätestatud meetodeid ainult nõuetekohaselt põhjendatud juhul ja pädevate ametiasutuste nõusolekul.
4. Pädev ametiasutus võib lubada krediidasutustel eri meetodeid kombineerida vastavalt X lisa 4. osale.

Artikkel 103

Baasmeetodile vastav operatsiooniriski katmiseks määratav kapitalinõue on teatav protsent olulisest indikaatorist vastavalt X lisa 1. osas sätestatud parameetritele.

Artikkel 104

1. Standardmeetodi kohaselt jagab krediidasutus oma tegevuse vastavalt X lisa 2. osale ärivaldkondadeks.
2. Iga ärivaldkonna puhul arvutavad krediidasutused operatsiooniriski katva kapitalinõude teatava protsendina olulisest indikaatorist vastavalt X lisa 2. osas sätestatud parameetritele.
3. Teatavate ärivaldkondade puhul võivad pädevad ametiasutused konkreetsetel tingimustel lubada krediidasutusel kasutada operatsiooniriski katmiseks kapitalinõude määramiseks mõnd alternatiivset indikaatorit, nagu on märgitud X lisa 2. osa punktides 5 kuni 11.
4. Standardmeetodi kohaselt on operatsiooniriski kattev kapitalinõue kõikide ärivaldkondade operatsiooniriski kapitalinõuete summa.
5. Standardmeetodi parameetrid on sätestatud X lisa 2. osas.
6. Standardmeetodi kasutamiseks peavad krediidasutused vastama X lisa 2. osas sätestatud kriteeriumidele.

Artikkel 105

1. Krediidasutused võivad kasutada oma operatsiooniriski mõõtmise süsteemidel põhinevat täiustatud mõõtmismudelil põhinevat meetodit, tingimusel et pädev ametiasutus on asjaomaste mudelite kasutamise omavahendite nõude arvutamiseks selgesõnaliselt heaks kiitnud.
2. Krediidasutused peavad tõendama pädevatele ametiasutustele, et nad vastavad X lisa 3. osas sätestatud aktsepteeritavuse kriteeriumidele.
3. Kui täiustatud mõõtmismudelil põhinevat meetodit soovivad kasutada Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutsev krediidasutus ja selle tütarettevõtjad või Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutseva finantsvaldusettevõtja tütarettevõtjad, peavad nende erinevate juriidiliste üksuste pädevad ametiasutused tegema artiklite 129 kuni 132 kohaselt tihedat koostööd. Asjaomane taotlus peab sisaldama X lisa 3. osas loetletud punkte.
4. Kui Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutsev krediidasutus ja selle tütarettevõtjad või Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutseva finantsvaldusettevõtja tütarettevõtjad kasutavad täiustatud mõõtmismudelil põhinevat meetodit ühtsetel alustel, võivad pädevad ametiasutused lubada, et emaettevõtja ja tütarettevõtjad vastavad X lisa 3. osas sätestatud aktsepteeritavuse kriteeriumidele ühise arvestuse põhjal.

5. jagu

Suur riskide kontsentreerumine

Artikkel 106

1. Riskipositsioon tähendab käesolevas jaos 3. jao 1. alajaos nimetatud vara ja bilansiväliseid kirjeid, kohaldamata neis sätestatud riskiga kaalumist ja riskiastmeid.

IV lisas osutatud kirjetest tulenevad riskipositsioonid tuleb välja arvutada ühe III lisas sätestatud meetodi kohaselt. Antud jao kohaldamisel kehtib ka III lisa 2. osa punkt 2.

Pädevate ametiasutuste nõusolekul võib riskipositsiooni mõistest välja jätta kõik täielikult omavahenditega kaetud elemendid, tingimusel et niisuguseid omavahendeid ei ole arvesse võetud artikli 75 kohaldamisel krediidiasutuse omavahendite või muude ühenduse õigusaktide kohaselt järelevalvega seotud suhtarvude arvutamisel;

2. Riskipositsioonide hulka ei kuulu:

- a) valuutahingute puhul riskipositsioonid, mis tekkivad tavaliste arvelduste korral 48 tunni jooksul pärast makse sooritamist, või
- b) väärtpaberite ostu või müügi puhul riskipositsioonid, mis tekkivad tavaliste arvelduste korral viie tööpäeva jooksul pärast makse sooritamist või väärtpaberite üleandmist, olenevalt sellest, kumb toiming leiab aset varem.

Artikkel 107

Käesolevas jaos tähendab “krediidiasutus”:

- a) krediidiasutusi, kaasa arvatud nende kolmandates riikides paiknevad filiaalid, ja
- b) kõiki eraettevõtjaid või avalik-õiguslikke isikuid koos nende filiaalidega, kes vastavad “krediidiasutuse” määratlusele ja on saanud tegevusloa kolmandas riigis.

Artikkel 108

Ühe kliendi või omavahel seotud klientide grupi suhtes võetud riskipositsiooni, mis võrdub 10 %-ga või ületab 10 % krediidiasutuse omavahenditest, loetakse suureks riskide kontsentreerumiseks.

Artikkel 109

Pädevad ametiasutused nõuavad, et iga krediidiasutus rakendaks arukat juhtimis- ja raamatupidamiskorda ning piisavaid sisekontrollimehhanisme selleks, et selgitada välja ja pidada arvestust kõikide suurte riskide kontsentreerumiste ja nende hilisema muutumise üle vastavalt käesolevale direktiivile ning selleks, et jälgida nende vastavust iga krediidiasutuse enda laenupoliitikale.

Artikkel 110

1. Krediidiasutus teatab pädevatele ametiasutustele igast suurest riskide kontsentreerumisest.

Liikmesriigid sätestavad kõnealuse teatamiskorra oma äranägemisel vastavalt ühele järgmisest kahest meetodist:

▼B

- a) kõigist suurtest riskide kontsentreerumistest teatatakse vähemalt üks kord aastas, kusjuures aasta jooksul teatatakse igast uuest suurest riskide kontsentreerumisest ning olemasolevate suurte riskide kontsentreerumiste vähemalt 20 % suurenemisest võrreldes eelmise teatamisega, või
- b) kõigist suurtest riskide kontsentreerumistest teatatakse vähemalt neli korda aastas.

2. Välja arvatud krediidasutuste puhul, kes rakendavad artikli 111 lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamisel riskipositsioonide väärtuste arvutamiseks tagatist aktsepteerides artiklit 114, ei ole artikli 113 lõike 3 punktide a kuni d ja f kuni h alusel vabastatud riskipositsioonide kohta vaja lõike 1 kohaselt teateid saata ja käesoleva artikli lõike 1 punktis b sätestatud teatamissagedust võib artikli 113 lõike 3 punktides e ja i ning artiklites 115 ja 116 nimetatud riskipositsioonide puhul vähendada kahe korrani aastas.

Kui krediidasutus tugineb käesoleva lõike sätetele, on ta kohustatud säilitama andmed vabastuse aluseks olnud põhjuste kohta vähemalt ühe aasta jooksul pärast sündmust, mille alusel vabastus anti, selleks et pädevad ametiasutused saaksid kontrollida selle põhjendatust.

3. Liikmesriigid võivad nõuda, et krediidasutused analüüsiks tagatise andjatele esitatud nõudeid võimalike kontsentreerumiste avastamiseks ning kui see on asjakohane, võtaksid meetmeid või teavitaksid märkimisväärsetest avastustest oma pädevat ametiasutust.

Artikkel 111

1. Krediidasutuse riskipositsioon ei tohi ühe kliendi või omavahel seotud klientide grupi suhtes ületada 25 % krediidasutuse omavahenditest.

2. Kui kõnealune klient või omavahel seotud klientide grupp on krediidasutuse ema- või tütarettevõtja ja/või moodustab kõnealuse emaettevõtja ühe või mitu tütarettevõtjat, vähendatakse lõikes 1 sätestatud määra 20 %-ni. Liikmesriigid võivad selliste klientide suhtes tekkinud riskipositsioonid vabastada 20 % piirmäärast, kui nad näevad selliste riskipositsioonide jälgimiseks ette erimeetmed või -menetlused. Liikmesriigid teatavad komisjonile ja Euroopa panganduskomiteele selliste meetmete või menetluste sisu.

3. Krediidasutuse suurte riskide kontsentreerumiste kogusumma ei tohi olla suurem kui 800 % tema omavahenditest.

4. Krediidasutus peab tekkinud riskipositsioonide suhtes alati järgima punktides 1, 2 ja 3 sätestatud piirmäärasid. Kui erandjuhul ületavad tekkinud riskipositsioonid neid piirmäärasid, peab krediidasutus sellest viivitamata teatama pädevatele ametiasutustele, kes võivad juhul, kui asjaolud seda võimaldavad, anda krediidasutusele kindla tähtaja tekkinud riskipositsioonide vastavusseviimiseks nimetatud ülempiiridega.

Artikkel 112

1. Artiklite 113 kuni 117 kohaldamisel hõlmab "garantii" ka artiklite 90 kuni 93 kohaselt aktsepteeritud krediidideriivatiive, välja arvatud krediidiriski ülekandetehingut sisaldavad võlakirjad.

2. Kui lõikest 3 ei ole tulene teisiti, võib juhul, kui otsese või kaudse krediidiriski kaitse aktsepteerimine on artiklite 113 kuni 117 kohaselt lubatud, selle tingimuseks olla aktsepteeritavuse tingimuste ja muude miinimumnõuete täitmine, mis on ette nähtud artiklites 90 kuni 93 riskiga kaalutud varade arvutamiseks vastavalt artiklitele 78 kuni 83.

▼B

3. Kui krediidasutus rakendab artikli 114 lõiget 2, tuleb krediidiriski kaitse aktsepteerimiseks täita artiklites 84 kuni 89 sätestatud asjakohased tingimused.

Artikkel 113

1. Liikmesriigid võivad kehtestada rangemad piirmäärad, kui on ette nähtud artikliga 111.

2. Liikmesriigid võivad täielikult või osaliselt loobuda artikli 111 lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamisest riskipositsioonide suhtes, mis krediidasutusel on tekkinud seoses oma emaettevõtja, selle emaettevõtja teiste tütaretevõtjate või krediidasutuse oma tütaretevõtjatega, tingimusel et need ettevõtjad kuuluvad koos krediidasutusega konsolideeritud järelevalve alla vastavalt käesolevale direktiivile või vastavalt kolmandas riigis kehtivatele samaväärsetele reeglitele.

3. Liikmesriigid võivad täielikult või osaliselt loobuda artikli 111 kohaldamisest järgmiste riskipositsioonide suhtes:

- a) varakirjed, milleks on nõuded keskvalitsustele või keskpankadele, millele määratakse tagamata kujul artiklite 78 kuni 83 kohaselt 0 %-line riskikaal;
- b) varakirjed, milleks on nõuded rahvusvahelistele organisatsioonidele või mitmepoolsetele arengupankadele, millele määratakse tagamata kujul artiklite 78 kuni 83 kohaselt 0 %-line riskikaal;
- c) varakirjed, milleks on nõuded, millel on keskvalitsuste, keskpankade, rahvusvaheliste organisatsioonide, mitmepoolsete arengupankade või avaliku sektori asutuste vahetu garantiid, kui garantiid andvale üksusele esitatavad tagamata nõuded määratakse artiklite 78 kuni 83 kohaselt 0 %-line riskikaal;
- d) muud keskvalitsuste, keskpankade, rahvusvaheliste organisatsioonide, mitmepoolsete arengupankade või avaliku sektori asutustega seotud või nende poolt garanteeritud riskipositsioonid, kui vastavale üksusele esitatavad tagamata nõuetele määratakse artiklite 78 kuni 83 kohaselt 0 %-line riskikaal;
- e) varakirjed, milleks on laenusaaaja omavääringus vääringustatud ja võimaluse korral laenusaaaja omavääringus väljastatud nõuded ja muud punktis a nimetatud keskvalitsuste ja keskpankadega seotud riskipositsioonid;
- f) varakirjed ja muud riskipositsioonid, mis on pädevaid ametiasutusi rahuldaval viisil tagatud keskvalitsuste või keskpankade, rahvusvaheliste organisatsioonide, mitmepoolsete arengupankade, liikmesriikide piirkondlike omavalitsuste, kohalike asutuste või avaliku sektori asutuste väljastatud võlainstrumentidega, millest tuleneb väljalaskjale nõue, millele määratakse artiklite 78 kuni 83 kohaselt 0 %-line riskikaal;
- g) varakirjed ja muud riskipositsioonid, mis on pädevaid ametiasutusi rahuldaval viisil tagatud rahaliste hoiustega, mis on paigutatud laenu andvasse krediidasutusse või krediidasutusse, mis on laenu andva asutuse emaettevõtja või tütaretevõtja;
- h) varakirjed ja muud riskipositsioonid, mis on pädevaid ametiasutusi rahuldaval viisil tagatud hoiusesertifikaatidega, mille on välja andnud laenu andev krediidasutus või krediidasutus, mis on laenu andva krediidasutuse emaettevõtja või tütaretevõtja, ja mis on hoiustatud ühes nimetatud asutustest;
- i) varakirjed, milleks on sellised kuni aastase tähtajaga nõuded ja asutustega seotud riskipositsioonid, mis ei kuulu selliste asutuste omavahendite koosseisu;
- j) varakirjed, milleks on VI lisa 1. osa punkti 85 kohaselt tagatud kuni aastase tähtajaga nõuded ja muud riskipositsioonid asutuste vastu,

▼B

- mis ei ole krediidasutused, kuid mis vastavad samas punktis sätestatud nõuetele;
- k) kuni aastase tähtajaga kaubavekslid ja muud samalaadsed vekslid, mis kannavad teise krediidasutuse allkirja;
- l) VI lisa 1. osa punktides 68 kuni 70 määratletud tagatud võlakirjad;
- m) kuni edaspidise kooskõlastamiseni, artikli 122 lõikes 1 nimetatud krediidasutuste osalus kindlustusseltsides, mis ei ületa 40 % krediidasutuse omavahenditest;
- n) varakirjed, milleks on nõuded piirkondlikele või üleriigilistele krediidasutustele, kellega laenu andev krediidasutus vastavalt õigusaktidele või põhikirjale on ühisesse võrku ühendatud ja kes vastutavad nende sätete kohaselt võrgusiseste kliiringtehingute sooritamise eest;
- o) riskipositsioonid, mis on pädevaid ametiasutusi rahuldaval viisil tagatud punktis f nimetamata väärtpaperitega;
- p) laenud, mis on pädevaid ametiasutusi rahuldaval moel täielikult tagatud hüpoteegiga eluasemena kasutatavale kinnisvarale või Soome 1991. aasta elamuühinguseaduse või hilisemate vastavate õigusaktide kohaselt tegutsevate Soome elamuühingute osadega ja liisingutehingutega, mille puhul liisinguandja on liisitud eluasemena kasutatava kinnisvara täieõiguslik omanik senikaua, kuni liisinguvõtja ei ole kasutanud oma väljaostuõigust, igal juhul kuni 50 % ulatuses kõnealuse eluasemena kasutatava kinnisvara väärtusest;
- q) järgmised riskipositsioonid, kui need saaksid artiklite 78 kuni 83 kohaselt 50 %-lise riskikaalu ja üksnes 50 % ulatuses asjaomase vara väärtusest:
- i) kontorite või muude äripindadega seotud riskipositsioonid, mis on tagatud kontoritele või muudele äripindadele seotud hüpoteekidega või Soome 1991. aasta elamuühinguseaduse või hilisemate vastavate õigusaktide kohaselt tegutsevate Soome elamuühingute osadega, ja
  - ii) kinnisvaraliisingutega seotud riskipositsioonid, mille objektiks on kontorid või muud äripinnad.
- Punkti ii kohaldamisel võivad liikmesriikide pädevad ametiasutused lubada krediidasutustel kuni 31. detsembrini 2011 aktsepteerida 100 % asjaomase vara väärtusest. Kõnealuse ajavahemiku möödumisel vaadatakse selline kohtlemine läbi. Liikmesriigid teatavad komisjonile, kuidas nad kõnealust eeliskohtlemist kasutavad.
- r) 50 % II lisa nimetatud keskmise/madala riskiga bilansivälisest kirjetest;
- s) pädevate ametiasutuste nõusolekul õigusnormide põhjal välja antud muud tagatised peale laenu tagatiste, mida annavad oma liikmetele krediidasutuste staatust omavad vastastikuse garantii ühingud, kusjuures nende summa saab 20 %-lise riskikaalu, ja
- t) II lisa nimetatud madala riskiga bilansivälised kirjed, kuivõrd kliendi või omavahel seotud klientide grupiga on sõlmitud kokkulepe, mille kohaselt võib riskipositsioon tekkida ainult siis, kui on kindlaks tehtud, et see ei põhjusta artikli 111 lõigete 1 kuni 3 alusel kohaldatavate piirmäärade ületamist.

Krediidasutuse väljalastud krediidiriski ülekandetehingut sisaldava võlakirja alusel saadud sularaha ning vastaspoole laene krediidasutusele ja hoivuseid krediidasutuses, mille suhtes kohaldatakse artiklitele 90 kuni 93 vastavat bilansilise tasaarvelduse lepingut, loetakse punkti g alla kuuluvaks.

Punkti o kohaldamisel tuleb tagatisena kasutatavaid väärtpaperid hinnata turuhinna järgi, nende väärtus peab olema suurem kui tagatava riskipositsiooni summa, nendega peab saama börsil kaubelda või need

▼B

peavad olema turukõlblikud ja regulaarselt noteeritavad turul, millel tegutsevad tunnustatud väärtpaberituru kutselised osalised, ja võimaldama krediidasutuse päritoluliikmesriigi pädevate ametiasutuste nõudmisi rahuldaval viisil kindlaks teha objektiivse hinna, nii et väärtpaberite laenusummat ületavat väärtust võib igal ajal kontrollida. Laenusumma peab olema ületatud 100 %-liselt. Aktsiate ja osade puhul on see protsent 150 ning asutuste, liikmesriikide piirkondlike või kohalike omavalitsuste, välja arvatud alapunktis f nimetatud asutuste, väljalastud võlainstrumentide ja mitmepoolsete arengupankade väljalastud võlainstrumentide puhul, välja arvatud need, mille suhtes määratakse artiklite 78 kuni 83 kohaselt 0 %-line riskikaal, on see protsent 50. Kui riskipositsiooni tähtaeg ja krediidiriski kaitse tähtaeg on erinevad, tagatist ei aktsepteerita. Tagatisena kasutatavad väärtpaberid ei tohi kuuluda krediidasutuste omavahendite koosseisu.

Punkti p kohaldamisel arvutatakse kinnisvara väärtus välja pädevate ametiasutuste nõudmisi rahuldaval viisil õigus- ja haldusnormides kehtestatud hindamisreeglite põhjal. Hindamine toimub vähemalt kord aastas. Punkti kohaldamisel tähendab eluasemena kasutatav kinnisvara elukohta, milles laenusaja elab või mille ta on üürile andnud.

Tagamaks, et see ei kahjusta konkurentsi, teatavad liikmesriigid komisjonile kõikidest punkti s alusel tehtud eranditest.

Artikkel 114

1. Kui lõikest 3 ei tulene teisiti, võivad liikmesriigid artikli 111 lõigete 1 kuni 3 kohaldamisel riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks artikli 113 lõike 3 punktide f, g, h ja o kohaselt lubatud täielike või osaliste vabastuste kohaldamise asemel lubada krediidasutustel, kes kasutavad artiklite 90 kuni 93 kohaselt finantstagatise üldmeetodit, kasutada riskipositsiooni väärtusest madalamat väärtust, mis ei ole madalam kui klientide või omavahel seotud klientide gruppidega seotud täielikult korrigeeritud riskipositsioonide koguväärtus.

Täielikult korrigeeritud riskipositsiooni väärtus tähendab siin riskipositsiooni väärtust, mida arvutatakse vastavalt artiklitele 90 kuni 93, võttes arvesse krediidiriski maandamist, volatiilsusega korrigeerimist ja tähtaegade erinevusi (E^*).

Kui seda lõiget kohaldatakse krediidasutuse suhtes, ei või kõnealuse krediidasutuse suhtes kohaldada artikli 113 lõike 3 punkte f, g, h ja o.

2. Kui lõikest 3 ei tulene teisiti, võib krediidasutus, kellel on lubatud kasutada artiklites 84 kuni 89 nimetatud riskipositsiooni klasside puhul maksejõuetusest tingitud kahju ja ümberhindamistegurite sisehinnanguid, võtta artikli 111 lõigete 1 kuni 3 kohaldamisel riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks arvesse finantstagatise mõju asjaomastele riskipositsioonidele, kui pädev ametiasutus leiab, et krediidasutus suudab finantstagatise mõju asjaomastele riskipositsioonidele hinnata eraldi muudest maksejõuetusest tingitud kahju seisukohast olulistest aspektidest.

Pädevad ametiasutused peavad olema veendunud, et krediidasutuse hinnanguid on võimalik kasutada riskipositsioonide väärtuse vähendamiseks, et vastata artikli 111 tingimustele.

Kui krediidasutusel on lubatud kasutada oma sisehinnanguid finantstagatise mõjule, peab ta neid kasutama järjekindlalt kapitalinõuete arvutamisel kasutatava meetodi alusel.

Krediidasutus, kellel on lubatud kasutada artiklites 84 kuni 89 nimetatud riskipositsiooni klasside puhul maksejõuetusest tingitud kahju ja ümberhindamistegurite sisehinnanguid ja kes ei kasuta riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks esimeses lõigus nimetatud meetodit, võib riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks kasutada lõikes 1 sätestatud meetodit või artikli 113 lõike 3 punktis o sätestatud erandit. Krediidasutus võib kasutada ainult üht nimetatud kahest meetodist.

▼B

3. Krediidiasutus, kellel on lubatud kasutada artikli 111 lõigete 1 kuni 3 kohaldamisel riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks lõigetes 1 ja 2 kirjeldatud meetodeid, peavad korraldama krediidiriskide kontsentreerumise hindamiseks regulaarselt stressitest, sealhulgas seoses võetud tagatise realiseeritava väärtusega.

Sellistes regulaarsetes stressitestides hinnatakse riske, mis tulenevad turutingimuste võimalikust muutumisest, mis võib negatiivselt mõjutada krediidiasutuste omavahendite adekvaatsust, ja riske, mis tulenevad tagatise realiseerimisest rahanduslike raskuste korral.

Krediidiasutused peavad tõendama pädevatele ametiasutustele, et läbi viidud stressitestid on selliste riskide hindamiseks piisavad ja asjakohased.

Kui kõnealune stressitest viitab tagatise madalamale realiseeritavale väärtusele kui lõigete 1 ja 2 kohaselt oleks lubatud arvesse võtta, vähendatakse vastavalt tagatise väärtust, mida on lubatud arvesse võtta artikli 111 lõigete 1 kuni 3 kohaldamisel riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks.

Kõnealuste krediidiasutuste kontsentratsiooniriski käsitlemise strateegiad peavad sisaldama järgmist:

- a) eeskirjad ja menetlused selliste riskipositsioonide käsitlemiseks, mis tulenevad nõuete tähtaegade ja krediidikvaliteedi kaitse erinevusest;
- b) sise-eeskirjad juhuks, kui stressitest viitab tagatise madalamale realiseerimisväärtusele, kui lõigete 1 ja 2 alusel on arvesse võetud, ja
- c) krediidiriski maandamise tehnika kohaldamisest tulenevat kontsentratsiooniriski ja eelkõige suuri kaudeid krediidiriskile avatud positsioone käsitlevad eeskirjad ja menetlused (nt tagatiseks seatud väärt-paberite ühele väljalaskjale avanevad riskid).

4. Kui tagatise mõju võetakse lõike 1 või 2 kohaselt arvesse, võivad liikmesriigid käsitleda riskipositsiooni tagatud osa nii, nagu see oleks tekkinud seoses tagatise andja, mitte kliendiga.

Artikkel 115

1. Artikli 111 lõigete 1 kuni 3 kohaldamisel võivad liikmesriigid määrata 20 %-lise riskikaalu liikmesriikide piirkondlikele omavalitsustele ja kohalikele asutustele esitatud nõuetest varakirjete suhtes, kui nendele nõuetele määratakse artiklite 78 kuni 83 kohaselt 20 %-line riskikaal, ja muude selliste omavalitsuste või asutustega seotud või nende poolt garanteeritud riskipositsioonide suhtes, millele määratakse artiklite 78 kuni 83 kohaselt 20 %-line riskikaal. Liikmesriigid võivad siiski seda määra vähendada nullini liikmesriikide piirkondlikele omavalitsustele ja kohalikele asutustele esitatud nõuetest varakirjete puhul, kui nendele nõuetele määratakse artiklite 78 kuni 83 kohaselt 0 %-line riskikaal, ja muude selliste omavalitsuste või asutustega seotud või nende poolt garanteeritud riskipositsioonide puhul, millele määratakse artiklite 78 kuni 83 kohaselt 20 %-line riskikaal.

2. Artikli 111 lõigete 1 kuni 3 kohaldamisel võivad liikmesriigid määrata 20 %-lise riskikaalu varakirjete suhtes, milleks on sellised nõuded asutustele või muud asutustega seotud riskipositsioonid, mille tähtaeg on vähemalt üks aasta ja mitte rohkem kui kolm aastat, ning 50 %-lise riskikaalu varakirjete suhtes, milleks on üle kolmeaastase tähtajaga nõuded asutustele tingimusel, et viimasena mainitud nõueteks on asutuse väljalastud võlainstrumendid ja et kõnealused võlainstrumendid on pädevate ametiasutuste arvates turukõlblikud turul, millel tegutsevad väärt-paberituru kutselised osalised, ja et nende hindu noteeritakse nimetatud turul iga päev, või mille väljalaskmiseks on andnud loa võlainstrumendid väljalasknud asutuse päritoluriigi pädevad ametiasutused. Ükski nimetatud kirjetest ei tohi mingil juhul kuuluda omavahendite koosseisu.

▼B*Artikkel 116*

Erandina artikli 113 lõike 3 punktist i ja artikli 115 lõikest 2 võivad liikmesriigid kohaldada 20 %-list riskikaalu varakirjete suhtes, milleks on nõuded asutustele ja muud asutustega seotud riskipositsioonid, olenevata nende tähtajast.

Artikkel 117

1. Kui kliendi riskipositsiooni tagab kolmas isik või kui tagatiseks on antud kolmanda isiku väljalastud väärtpaberid vastavalt artikli 113 lõike 3 punkti o tingimustele, võivad liikmesriigid:

- a) käsitleda riskipositsiooni nii, nagu oleks see tekkinud seoses garantii andjaga, mitte aga kliendiga, või
- b) käsitleda riskipositsiooni nii, nagu oleks see tekkinud seoses kolmanda isiku, mitte aga kliendiga, kui artikli 113 lõike 3 punktis o määratletud riskipositsioon on tagatud selles punktis sätestatud tingimuste kohaselt antud tagatisega.

2. Kui liikmesriigid kohaldavad lõike 1 punktis a ettenähtud käsitlust:

- a) kui garantii on nomineeritud mõnes muus vääringus kui riskipositsioon, arvutatakse tagatava riskipositsiooni suurus vastavalt VIII lisa sätetele, mis reguleerivad vääringute erinevuse käsitlemist kaudse krediidiriski kaitse puhul;
- b) riskipositsiooni ja kaitse tähtaja erinevust käsitletakse vastavalt VIII lisa sätetele, mis reguleerivad tähtaegade erinevuse käsitlemist, ja
- c) osalist katet võib aktsepteerida vastavalt VIII lisas ettenähtud käsitlusele.

Artikkel 118

Kui krediidasutus ei pea artikli 69 lõike 1 kohaselt individuaalselt või osaliselt konsolideeritud alusel käesoleva jaoga kehtestatud kohustusi täitma või artiklit 70 kohaldatakse liikmesriigis emattevõtjana tegutseva krediidasutuse suhtes, tuleb võtta meetmed tagamaks riski rahuldav jaotumine kontserni piires.

Artikkel 119

Komisjon esitab 31. detsembriks 2007 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva jao kohaldamise kohta koos asjakohaste ettepanekutega.

6. jagu

Oluline osalus väljaspool rahandussektorit*Artikkel 120*

1. Ükski krediidasutus ei tohi äriühingus, mis pole krediidasutus, finantseerimisasutus ega asutus, mille tegevus on panganduse otsene laiendus või on seotud panganduse abiteenuste, näiteks liisingu, arve-müügi, investeerimisfondide juhtimise, andmetöötlusteenuste juhtimise või mis tahes muu samalaadse tegevusalaga, omada olulist osalust, mis ületab 15 % tema omavahenditest.

2. Krediidasutuse oluliste osaluste kogusumma äriühingutes, mis pole krediidasutused, finantseerimisasutused ega asutused, mille tegevus on panganduse otsene laiendus või on seotud panganduse

▼B

abiteenuste, näiteks liisingu, arvemüügi, investeerimisfondide juhtimise, andmetöötlusteenuste juhtimise või mis tahes muu samalaadse tegevusalaga, ei tohi olla suurem kui 60 % tema omavahenditest.

3. Lõigetes 1 ja 2 sätestatud piiranguid tohib ületada vaid erandjuhtudel. Niisugusel juhul nõuavad pädevad ametiasutused krediidasutuselt siiski kas omavahendite suurendamist või muude samaväärsete meetmete võtmist.

Artikkel 121

Artikli 120 lõigetes 1 ja 2 sätestatud piirangute arvutamisel ei võeta olulise osalusena arvesse aktsiaid või osi, mis on krediidasutuse valduses ajutiselt saneerimise, päästeoperatsiooni või väärtpaperite emissiooni tagamise tõttu, või on krediidasutuse nimel, kuid teiste arvel. Arvutamisel ei võeta arvesse aktsiaid või osi, mis pole direktiivi 86/635/EMÜ artikli 35 lõikes 2 määratletud finantspõhivarad.

Artikkel 122

1. Liikmesriigid ei pea artikli 120 lõigetes 1 ja 2 sätestatud piiranguid kohaldama osaluste suhtes direktiivides 73/239/EMÜ ja 2002/83/EÜ määratletud kindlustusseltsides või direktiivis 98/78/EÜ määratletud edasikindlustusseltsides.

2. Liikmesriigid võivad sätestada, et pädevad ametiasutused ei kohalda artikli 120 lõigetes 1 ja 2 sätestatud piiranguid, tingimusel et summa, mille võrra krediidasutuse oluline osalus ületab need piirangud, kaetakse täielikult omavahenditest ning et viimaseid ei võeta arvesse artikli 75 alusel nõutava arvutuse tegemisel. Kui mõlemad artikli 120 lõigetes 1 ja 2 sätestatud piirangutest on ületatud, tuleb omavahendite arvelt katta see summa, mis on suurem.

*3. PEATÜKK****Krediidasutuste hindamisprotsess****Artikkel 123*

Krediidasutused peavad kehtestama põhjalikud, tõhusad ja kõikehõlmavad strateegiad ja protsessid, et hinnata ja säilitada pidevalt sisekapitali summat, liiki ja jaotust, mida nad peavad piisavaks, et katta neile avanevate või avaneda võivate riskide laadi ja taset.

Need strateegiad ja protsessid tuleb korrapäraselt asutusesiseselt läbi vaadata, et tagada nende kõikehõlmavus ja proportsionaalsus asjaomase krediidasutuse tegevuse laadi, ulatuse ja keerukuse suhtes.

*4. PEATÜKK****Pädevate ametiasutuste poolne järelvalve ja avalikustamine****1. jagu****j ä r e l e v a l v e****Artikkel 124*

1. Võttes arvesse XI lisas sätestatud tehnilisi kriteeriume, vaatavad pädevad ametiasutused läbi süsteemid, strateegiad, menetlused ja mehhanismid, mida krediidasutused käesoleva direktiivi täitmiseks on

▼B

rakendanud, ja hindavad krediidasutustele avanevaid või avaneda võivaid riske.

2. Lõikes 1 nimetatud läbivaatamise ja hindamise ulatus peab vastama käesoleva direktiivi tingimustele.

3. Lõikes 1 nimetatud läbivaatamise ja hindamise alusel otsustavad pädevad ametiasutused, kas süsteemid, strateegiad, menetlused ja mehhanismid, mida krediidasutused on rakendanud, ja nende omavahendid tagavad riskide usaldusväärse juhtimise ja piisava katmise.

4. Pädevad ametiasutused määravad kindlaks lõikes 1 nimetatud läbivaatamise ja hindamise sageduse ja intensiivsuse, võttes arvesse asjaomase krediidasutuse suurust, tegevuse mõju rahandussüsteemile ning selle laadi, ulatust ja keerukust, samuti proportsionaalsuse põhimõtet. Läbivaatamine ja hindamine peavad toimuma vähemalt igal aastal.

5. Pädevate ametiasutuste korraldatav läbivaatamine ja hindamine peab hõlmama krediidasutuste avatust kauplemisega mitteseotud tegevusest tulenevatele intressimäära riskidele. Nende asutuste puhul, mille majanduslik väärtus langeb intressimäärade äkilise ja ootamatu muutuse tagajärjel üle 20 % võrra nende omavahenditest; tuleb võtta meetmeid; intressimäärade suuruse näevad ette pädevad ametiasutused ja need ei või krediidasutuste lõikes erineda.

Artikkel 125

1. Kui emaettevõtja on liikmesriigis või Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutsev krediidasutus, teostab konsolideeritud järelevalvet pädev ametiasutus, kes sellele krediidasutusele artikli 6 alusel tegevusloa välja andis.

2. Kui krediidasutuse emaettevõtja on liikmesriigis või Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutsev finantsvaldusettevõtja, teostab konsolideeritud järelevalvet pädev ametiasutus, kes sellele krediidasutusele artikli 6 alusel tegevusloa välja andis.

Artikkel 126

1. Kui kahes või enamas liikmesriigis tegevusloa omavate krediidasutuste emaettevõtja on üks ja sama liikmesriigis või Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutsev finantsvaldusettevõtja, teostab konsolideeritud järelevalvet krediidasutuse üle pädev ametiasutus, kes on selleks volitatud liikmesriigis, kus see finantsvaldusettevõtja asutati.

Kui kahes või enamas liikmesriigis tegevusloa omavate krediidasutuste emaettevõtjaks on mitu finantsvaldusettevõtjat, mille peakontorid asuvad erinevates liikmesriikides, kusjuures krediidasutused asuvad igas kõnealus riigis, teostab pädev ametiasutus konsolideeritud järelevalvet krediidasutuse üle, mille bilansimaht on suurim.

2. Kui mitme ühenduses tegevusloa omava krediidasutuse emaettevõtjaks on üks ja sama finantsvaldusettevõtja ja ükski nendest krediidasutustest ei ole tegevusloa saanud liikmesriigis, kus kõnealune finantsvaldusettevõtja asutati, teostab konsolideeritud järelevalvet pädev ametiasutus, kes andis tegevusloa suurima kogubilansi mahuga krediidasutusele, keda loetakse käesoleva direktiivi kohaldamisel Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutseva finantsvaldusettevõtja kontrolli all olevaks krediidasutuseks.

3. Teatavatel juhtudel võivad pädevad ametiasutused kokkuleppeliselt vabastada krediidasutuse lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõudmistest täitmisest, kui nende kohaldamine ei oleks asjakohane, võttes arvesse krediidasutusi ja nende tegevuse suhtelist olulisust eri riikides, ja määrata konsolideeritud järelevalvet teostama mõne muu pädeva ametiasutuse. Sellisel juhul peavad pädevad ametiasutused enne otsuse tegemist andma Euroopa Liidus emaettevõtjana tegutsevatele krediidasutusele või

▼B

Euroopa Liidus emattevõtjana tegutsevale finantsvaldusettevõtjale või suurima kogubilansi mahuga krediidasutusele võimaluse selle otsuse kohta oma seisukoht esitada.

4. Pädevad ametiasutused teatavad komisjonile kõikidest lõike 3 kohaldamisalasse kuuluvatest kokkulepetest.

Artikkel 127

1. Vajaduse korral võtavad liikmesriigid tarvilikke meetmeid, et võtta finantsvaldusettevõtjad konsolideeritud järelevalve alla. Finantsvaldusettevõtja finantsseisundi konsolideeritus ei tähenda mingil juhul, et pädevatelt ametiasutustelt nõutakse järelevalve teostamist finantsvaldusettevõtja üle eraldi, ilma et see piiraks artikli 135 sätete kohaldamist.

2. Kui artikli 73 lõike 1 punktides b ja c sätestatud juhtudel ei võta liikmesriigi pädevad ametiasutused tütar krediidasutust konsolideeritud järelevalve alla, võivad nende liikmesriikide pädevad ametiasutused, kus tütar krediidasutus asub, küsida emattevõtjalt teavet, mis hõlbus-taks nende järelevalvet selle krediidasutuse üle.

3. Liikmesriigid näevad ette, et konsolideeritud järelevalve eest vastutavad pädevad ametiasutused võivad tütar ettevõtjatelt, mille krediidasutuse või finantshooldühinguna tegutsev emattevõtja ei ole võetud konsolideeritud järelevalve alla, nõuda artiklis 137 nimetatud teavet. Sellisel juhul kohaldatakse kõnealuses artiklis sätestatud teabe edastamise ja kontrolli korda.

Artikkel 128

Kui liikmesriikides on krediidi- ja finantseerimisasutuste usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalveks rohkem kui üks pädev ametiasutus, võtavad liikmesriigid nende asutuste töö koordineerimiseks vajalikud meetmed.

Artikkel 129

1. Euroopa Liidus emattevõtjana tegutsevate krediidasutuste ja Euroopa Liidus emattevõtjana tegutsevate finantsvaldusettevõtjate kontrolli all olevate krediidasutuste konsolideeritud järelevalve eest vastutav pädev ametiasutus peab lisaks käesoleva direktiivi sätetest tulenevatele kohustustele täitma järgmisi ülesandeid:

- a) asjaomase või olulise teabe kogumise ja levitamise koordineerimine normaaltingimustes ja hädaolukordades, ja
- b) üldise järelevalve kavandamine ja koordineerimine normaaltingimustes ja hädaolukordades koostöös asjaomaste pädevate ametiasutustega, sealhulgas seoses artiklis 124 nimetatud tegevusega.

2. Kui Euroopa Liidus emattevõtjana tegutsev krediidasutus ja tema tütar ettevõtjad või Euroopa Liidus emattevõtjana tegutseva finantsvaldusettevõtja tütar ettevõtjad ühiselt esitavad taotluse artikli 84 lõikes 1, artikli 87 lõikes 9 ja artiklis 105 ja III lisa 6. osas nimetatud loa saamiseks, konsulteerivad pädevad ametiasutused omavahel, et otsustada, kas taotletud luba anda ja millistel tingimustel seda tuleks teha.

Esimeses lõigus nimetatud taotlus esitatakse üksnes lõikes 1 nimetatud pädevale ametiasutusele.

Pädevad ametiasutused teevad kõik endast oleneva, et jõuda taotluse kohta ühise otsuseni hiljemalt kuue kuu jooksul. Asjaomane ühine otsus esitatakse dokumendi vormis, mis sisaldab täielikult põhjendatud otsust, mille lõikes 1 nimetatud pädev ametiasutus esitab taotlejale.

Kolmandas lõigus sätestatud ajavahemik algab kuupäevast kui lõikes 1 nimetatud pädev ametiasutus saab nõuetekohase taotluse. Lõikes 1

▼B

nimetatud pädev ametiasutus edastab nõuetekohase taotluse viivitamata teistele pädevatele ametiasutustele.

Kui pädevad ametiasutused ei jõua kuue kuu jooksul ühise otsuseni, teeb lõikes 1 nimetatud pädev ametiasutus taotluse kohta oma otsuse. Asjaomane otsus esitatakse dokumendi vormis, mis sisaldab täielikult põhjendatud otsust ja võtab arvesse teiste pädevate ametiasutuste seisukohtade ja reservatsioonidega, mis esitati kuue kuu jooksul. Lõikes 1 nimetatud pädev ametiasutus esitab otsuse taotlejale ja teistele pädevatele ametiasutustele.

Kolmandas ja viiendas lõigus nimetatud otsused on määravad ning pädevad ametiasutused kohaldavad neid asjaomastes liikmesriikides.

Artikkel 130

1. Pangakontserni siseses hädaolukorras, mis võib ohustada finants-süsteemi stabiilsust mistahes liikmesriigis, kus kontserni üksustele on antud tegevusluba, hoiatab konsolideeritud järelevalve eest vastutav pädev ametiasutus võimalikult kiiresti artikli 49 punktis a ja artiklis 50 nimetatud asutusi, kui 1. peatüki 2. osast ei tulene teisiti. See kohustus kehtib teatava kontserni osas kõikide artiklites 125 ja 126 nimetatud pädevate ametiasutuste puhul ja artikli 129 lõikes 1 nimetatud pädeva ametiasutuse puhul. Kui võimalik, kasutab pädev asutus olemasolevaid määratletud sidekanaleid.

2. Kui konsolideeritud järelevalve eest vastutaval pädeval ametiasutusel on vaja teavet, mis on juba antud mõnele teisele pädevale ametiasutusele, peab ta selle asutusega võimalikult kiiresti ühendust võtma, et ära hoida topeltaruandlust eri järelevalveasutustele.

Artikkel 131

Tõhusa järelevalve hõlbustamiseks ja väljatöötamiseks peavad konsolideeritud järelevalve eest vastutav pädev ametiasutus ja teised pädevad ametiasutused ette nägema kirjaliku kooskõlastus- ja koostöökorra.

Sellise korra kohaselt võib konsolideeritud järelevalve eest vastutavale pädevale ametiasutusele anda täiendavaid ülesandeid ning täpsustada otsustamist ja teiste pädevate ametiasutustega tehtavat koostööd käsitlevaid menetlusi.

Krediidiasutusena tegutseva emaaettevõtja tütarettevõtjale tegevusloa väljaandnud pädevad ametiasutused võivad anda vastastikuse kokkuleppe alusel vastutuse järelevalve eest üle nendele pädevatele ametiasutustele, kes on emaaettevõtjale tegevusloa välja andnud ja jälgivad tema tegevust. Komisjonile tuleb teatada niisuguste lepingute olemasolust ja sisust. Komisjon edastab selle teabe teiste liikmesriikide pädevatele ametiasutustele ja Euroopa panganduskomiteele.

Artikkel 132

1. Pädevad ametiasutused teevad omavahel tihedat kootööd. Nad annavad üksteisele igasugust teavet, mis on vajalik või asjakohane käesolevast direktiivist tuleneva järelevalvefunktsiooni täitmiseks. Sellega seoses edastavad pädevad ametiasutused taotluse korral kogu asjakohase teabe ja omal algatusel kogu olulise teabe.

Esimeses lõigus märgitud teavet loetakse vajalikuks, kui see võib oluliselt mõjutada krediidiasutuse või finantseerimisasutuse majandusliku usaldatavuse hindamist mõnes teises liikmesriigis.

Eelkõige edastavad pädevad ametiasutused, mis vastutavad Euroopa Liidus emaaettevõtjana tegutsevate krediidiasutuste ja Euroopa Liidus emaaettevõtjana tegutsevate finantsvaldusettevõtjate kontrolli all olevate krediidiasutuste konsolideeritud järelevalve eest, teiste liikmesriikide

▼B

pädevatele ametiasutustele, kes teostavad järelevalvet kõnealuste emettevõtjate tütaretevõtjate üle, kogu asjaomase teabe. Asjaomase teabe ulatuse määramiseks võetakse arvesse kõnealuste tütaretevõtjate olulisust nende liikmesriikide finantssüsteemis.

Esimeses lõigus nimetatud oluline teave peab eelkõige hõlmama järgmist:

- a) kõikide kontserni kuuluvate suurte krediidasutuste kontsernistruktuuri ja nende järelevalve eest vastutavate pädevate ametiasutuste kindlaksmääramine;
- b) menetlused kontserni kuuluvatelt krediidasutustelt teabe kogumiseks ja kõnealuse teabe kontrollimiseks;
- c) sellised negatiivsed arengud krediidasutustes või muudes kontserni kuuluvates üksustes, mis võiksid oluliselt krediidasutust mõjutada, ja
- d) olulised sanktsioonid ja erakorralised meetmed, mida pädevad ametiasutused käesoleva direktiivi kohaselt võtavad, sealhulgas täiendava kapitalinõude kehtestamine vastavalt artiklile 136 ja piirangute kehtestamine täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi kasutamisele omavahendite nõude arvutamisel vastavalt artiklile 105.

2. Euroopa Liidus emettevõtjana tegutseva krediidasutuse kontrolli all olevate krediidasutuste järelevalve eest vastutavad pädevad ametiasutused peavad võimaluse korral võtma ühendust artikli 129 lõikes 1 nimetatud pädeva ametiasutusega, kui nad soovivad sellist teavet käesolevas direktiivis sätestatud meetodite rakendamise kohta, mis võib juba kõnealuse asutuse käsutuses olla.

3. Asjaomased pädevad ametiasutused peavad enne otsuse tegemist omavahel konsulteerima järgmistes küsimustes, kui kõnealune otsus on teiste pädevate ametiasutuste järelevalvefunktsiooni seisukohast oluline:

- a) kontserni kuuluvate krediidasutuste osanike koosseisus või organisatsioonilises või juhtimisstruktuuris tehtavad muudatused, mis nõuavad pädevate ametiasutuste heakskiitu või luba, ja
- b) olulised sanktsioonid ja erakorralised meetmed, mida pädevad ametiasutused võtavad, sealhulgas täiendava kapitalinõude kehtestamine vastavalt artiklile 136 ja piirangute kehtestamine täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi kasutamisele omavahendite nõude arvutamisel vastavalt artiklile 105.

Punkti b kohaldamisel tuleb konsolideeritud järelevalve eest vastutava pädeva ametiasutusega alati konsulteerida.

Pädev ametiasutus võib siiski otsustada mitte konsulteerida kiireloomulistel juhtudel või kui konsulteerimine võiks kahjustada otsuse tõhusust. Sellisel juhul peab pädev ametiasutus sellest viivitamata teatama teistele pädevatele ametiasutustele.

Artikkel 133

1. Järelevalve teostamiseks peavad konsolideeritud järelevalve eest vastutavad pädevad ametiasutused nõudma kõikide emettevõtja tütaretevõtjateks olevate krediidi- ja finantseerimisasutuste täielikku konsolideerimist.

Kui pädevate ametiasutuste arvates on emettevõtja vastutus piiratud temale kuuluva osaga kapitalist teiste aktsionäride või piisava maksevõimega liikmete vastutuse tõttu, võivad nad nõuda ainult proportsionaalse konsolideeritud järelevalve alla võtmist. Teiste aktsionäride või osanike ja liikmete vastutus peab olema otseselt väljendatud, vajaduse korral formaalse, allkirjaga kinnitatud kohustusena.

▼B

Kui ettevõtjate vahel on direktiivi 83/349/EMÜ artikli 12 lõikes 1 osutatud seos, otsustavad pädevad ametiasutused konsolideerimise teostamise viisi.

2. Konsolideeritud järelevalve eest vastutavad pädevad ametiasutused peavad nõudma konsolideerimist proportsionaalselt osalusele krediidi- ja finantseerimisasutuste puhul, mida juhib konsolideeritav ettevõtja koos ühe või mitme mittekonsolideeritava ettevõtjaga, kui kõnealuste ettevõtjate vastutus on piiratud neile kuuluva osaga kapitalist.

3. Lõigetes 1 ja 2 nimetamata osaluse või kapitaliseoste korral määravad pädevad ametiasutused, kas ja kuidas konsolideerimine toimub. Eriti võivad pädevad ametiasutused lubada või nõuda kapitaliosaluse meetodi kasutamist. See meetod ei tähenda siiski kõnealuste äriühingute võtmist konsolideeritud järelevalve alla.

Artikkel 134

1. Ilma et see piiraks artikli 133 kohaldamist, määravad pädevad ametiasutused, kas ja kuidas toimub konsolideerimine järgmistel juhtudel:

- a) pädevate ametiasutuste arvates mõjutab krediidiasutus oluliselt üht või mitut krediidi- või finantseerimisasutust, omamata nendes asutustes osalust või muid kapitaliseoseid, ja
- b) kaht või enamat krediidi- või finantseerimisasutust juhitakse ühtselt, ilma et see tuleneks lepingust või nende asutamislepingust või põhikirjast.

Eriti võivad pädevad ametiasutused lubada või nõuda direktiivi 83/349/EMÜ artiklis 12 ettenähtud meetodi kasutamist. See meetod ei tähenda siiski kõnealuste äriühingute võtmist konsolideeritud järelevalve alla.

2. Kui konsolideeritud järelevalve nõue tuleneb artiklitest 125 ja 126, võetakse krediidiasutuse abiettevõtja ja direktiivis 2002/87/EÜ määratletud varahaldusettevõtja konsolideeritud järelevalve alla artiklis 133 ja käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud juhtudel ning meetoditele vastavalt.

Artikkel 135

Liikmesriigid nõuavad, et tegelikult finantsvaldusettevõtja tegevust juhtivatel isikutel oleks piisavalt hea maine ja piisavad kogemused nende ülesannete täitmiseks.

Artikkel 136

1. Pädevad ametiasutused nõuavad, et krediidiasutused, kes ei vasta käesoleva direktiivi nõuetele, võtaksid varakult vajalikud meetmed olukorra parandamiseks.

Selleks võivad pädevad ametiasutused võtta järgmisi meetmeid:

- a) nõuda krediidiasutustelt omavahendeid, mille määr ületab artiklis 75 sätestatud miinimumtaseme;
- b) nõuda artiklite 22 ja 123 täitmiseks rakendatavate menetluste, protsesside, mehhanismide ja strateegiate tugevdamist;
- c) nõuda, et krediidiasutused kohaldaksid konkreetset provisjoneerimise korda või varade käsitlemist tulenevalt omavahendite esitatavatest nõuetest;
- d) piirata krediidiasutuste äritegevust, operatsioone või võrgustikku, ja
- e) nõuda krediidiasutuste tegevuse, toodangu ja süsteemidega seonduvate riskide vähendamist.

▼B

Neid meetmeid tuleb võtta vastavalt 1. peatüki 2. jaole.

2. Pädevad ametiasutused kehtestavad artiklis 75 sätestatud miinimumtasest ületava omavahendite erinõude vähemalt nendele krediitiasutustele, kes ei vasta artiklites 22, 109 ja 123 sätestatud nõuetele või kelle osas saadi seoses artikli 124 lõikega 3 negatiivne tulemus, kui üksnes muude meetmete kohaldamine ei paranda tõenäoliselt mõistliku aja jooksul piisavalt kõnealuseid süsteeme, strateegiaid, menetlusi ja mehhanisme.

Artikkel 137

1. Kuni konsolideerimismeetodite edasise kooskõlastamiseni näevad liikmesriigid ette, et kui ühe või mitme krediitiasutuse emattevõtja on segavaldusettevõtja, siis kõnealustele krediitiasutustele tegevusloa väljaandmise ja nende järelevalve eest vastutavad pädevad ametiasutused peavad neilt nõudma tütar krediitiasutuste järelevalve teostamiseks vajaliku teabe esitamist, pöördudes selleks segavaldusettevõtja ja tema tütar ettevõtjate poole kas otseselt või tütar krediitiasutuste kaudu.

2. Liikmesriigid näevad ette, et pädevad ametiasutused võivad ise või asutuseväliste inspektorite kaudu kohapeal kontrollida segavaldusettevõtjatelt ja nende tütar ettevõtjatelt saadud teabe vastavust. Kui segavaldusettevõtja või üks tema tütar ettevõtjatest on kindlustusselts, võib kasutada ka artikli 140 lõikes 1 ettenähtud menetlust. Kui segavaldusettevõtja või üks tema tütar ettevõtjatest asub mõnes teises liikmesriigis kui selles, kus asub tütar krediitiasutus, tehakse kohapealset teabe vastavuse kontrolli artiklis 141 sätestatud korras.

Artikkel 138

1. Ilma et see piiraks 2. peatüki 5. jao kohaldamist, näevad liikmesriigid ette, et kui ühe või mitme krediitiasutuse emattevõtja on segavaldusettevõtja, teostavad nende krediitiasutuste järelevalve eest vastutavad pädevad ametiasutused üldist järelevalvet krediitiasutuse ja segavaldusettevõtja ja tema tütar ettevõtjate vaheliste tehingute üle.

2. Pädevad ametiasutused nõuavad, et krediitiasutustel oleksid piisavad riskijuhtimistoimingud ja sisekontrollimeetmed, kaasa arvatud arukad aruannete esitamise ja raamatupidamise menetlused, et nõutekohaselt teha kindlaks, mõõta, jälgida ja kontrollida tehinguid nende emattevõtjast segavaldusettevõtjaga ja tema tütar ettevõtjatega. Pädevad ametiasutused nõuavad, et krediitiasutused esitaksid aruandeid kõigi nimetatud üksustega toimunud märkimisväärsete tehingute kohta, mida ei ole nimetatud artiklis 110. Pädevad ametiasutused kontrollivad neid menetlusi ja märkimisväärseid tehinguid.

Kui sellised kontsernisisesed tehingud ohustavad krediitiasutuse finantsolukorda, võtab asutuse järelevalve eest vastutav pädev ametiasutus asjakohaseid meetmeid.

Artikkel 139

1. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et ei ole mingeid õiguslikke takistusi konsolideeritud järelevalve alla võetud äriühingute, segavaldusettevõtjate ja nende tütar ettevõtjate või artikli 127 lõikes 3 nimetatud tütar ettevõtjate omavahelisele teabevahetusele artiklite 124 kuni 138 ja käesoleva artikli kohase järelevalve huvides.

2. Kui emattevõtja ja ükskõik milline tema krediitiasutusena tegutsevatest tütar ettevõtjatest asuvad eri liikmesriikides, edastavad iga liikmesriigi pädevad ametiasutused üksteisele vajalikku teavet konsolideeritud järelevalve teostamiseks või selle hõlbustamiseks.

▼B

Kui emattevõtja asukohaliikmesriigi pädevad ametiasutused ise artiklites 125 ja 126 sätestatud korras konsolideeritud järelevalvet ei teosta, võivad sellise järelevalve eest vastutavad pädevad ametiasutused taotleda, et selle liikmesriigi pädevad ametiasutused nõuaksid emattevõtjalt konsolideeritud järelevalve teostamiseks vajalikku teavet ja edastaksid selle järelevalve eest vastutavatele pädevatele ametiasutustele.

3. Liikmesriigid lubavad lõikes 2 nimetatud teabe vahetamist oma pädevate ametiasutuste vahel, tingimusel et finantsvaldusettevõtjate, finantseerimisasutuste või krediitiasutuse abiettevõtjate puhul ei tähenda teabe kogumine või omamine mingil juhul, et pädevatel ametiasutustel oleks järelevalve teostamise õigus nende asutuste või ettevõtjate üle eraldi.

Samamoodi lubavad liikmesriigid artiklis 137 nimetatud teabe vahetamist oma pädevate ametiasutuste vahel, tingimusel et teabe kogumine või omamine ei tähenda mingil juhul, et pädevatel ametiasutustel oleks järelevalve teostamise õigus segavaldusettevõtja ja tema selliste tütar-ettevõtjate üle, mis ei ole krediitiasutused, või selliste tütar-ettevõtjate üle, mis on hõlmatud artikli 127 lõikega 3.

Artikkel 140

1. Kui krediitiasutus, finantsvaldusettevõtja või segavaldusettevõtja kontrollib üht või mitut tütar-ettevõtjat, mis on kindlustusseltsid, või teisi tegevusloa nõudega seotud investeerimisteenuseid osutavaid ettevõtjaid, teevad pädevad ametiasutused ja asutused, keda riik on volitanud järelevalve teostamiseks kindlustusseltside või teiste investeerimisteenuseid osutavate ettevõtjate üle, tihedat koostööd. Ilma et see piiraks nende pädevust, annavad kõnealused asutused üksteisele teavet, mis tõenäoliselt nende ülesannete täitmist lihtsustab ja võimaldab jälgida nende järelevalve all olevate ettevõtjate tegevust ja üldist finantsseisundit.

2. Konsolideeritud järelevalve raames saadud teabe ja eriti käesolevas direktiivis sätestatud pädevate ametiasutuste vahelise teabevahetuse puhul kehtib 1. peatüki 2. osas määratletud ametisaladuse hoidmise kohustus.

3. Konsolideeritud järelevalve eest vastutavad pädevad ametiasutused koostavad nimekirja artikli 71 lõikes 2 nimetatud finantsvaldusettevõtjatest. Need nimekirjad edastatakse teiste liikmesriikide pädevatele ametiasutustele ja komisjonile.

Artikkel 141

Kui käesoleva direktiivi kohaldamisel soovivad ühe liikmesriigi pädevad ametiasutused erijuhtudel kontrollida mõnes teises liikmesriigis asuva krediitiasutuse, finantsvaldusettevõtja, finantseerimisasutuse, krediitiasutuse abiettevõtja, segavaldusettevõtja, artiklis 137 nimetatud tütar-ettevõtja või artikli 127 lõikes 3 nimetatud tütar-ettevõtjaga seotud teabe vastavust, peavad nad taotlema selle kontrollimist asjakohase liikmesriigi pädevate ametiasutuste poolt. Asutused, kes on sellise taotluse saanud, peavad oma pädevuse piires teabe vastavust ise kontrollima või lubama seda teha taotluse esitanud asutustel, audiitoril või eksperdil. Kui taotluse esitanud pädev ametiasutus ei teosta kontrollimist ise, võib ta soovi korral kontrollimises osaleda.

Artikkel 142

Ilma et see piiraks kriminaalõiguse sätete kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et artiklite 124 kuni 141 ja käesoleva artikli rakendamiseks kehtestatud õigus- või haldusnorme rikkuvate finants- ja segavaldusettevõtjate või nende tegevjuhtide suhtes võib rakendada sanktsioone või

▼B

meetmeid, mille eesmärgiks on lõpetada tuvastatud rikkumine või kõrvaldada selle põhjused.

Tagamaks, et need sanktsioonid või meetmed annaksid soovitava tulemuse, teevad pädevad ametiasutused tihedat koostööd, eriti kui finants- või segavaldusettevõtja juhatus või peaettevõtja ei asu selle ettevõtja peakontori asukohas.

Artikkel 143

1. Kui krediidasutuse suhtes, kelle emaettevõtja on kolmandas riigis asuva peakontoriga krediidasutus või finantsvaldusettevõtja, ei kohaldata konsolideeritud järelevalvet vastavalt artiklitele 125 ja 126, kontrollivad pädevad ametiasutused, kas kolmanda riigi pädevad ametiasutused kohaldavad krediidasutuse suhtes konsolideeritud järelevalvet, mis on samaväärne käesolevas direktiivis sätestatud põhimõtetest lähtuva järelevalvega.

Kontrollimist teostab emaettevõtja või ühenduses loa saanud reguleeritud üksuse taotluse korral või omal initsiatiivil pädev ametiasutus, kes vastutaks konsolideeritud järelevalve eest, kui rakendatakse lõike 3 sätteid. Kõnealune pädev ametiasutus konsulteerib muude asjassepuutuvate pädevate ametiasutustega.

2. Komisjon võib nõuda, et Euroopa panganduskomitee annaks üldisi juhtnõore selle kohta, kas on tõenäoline, et kolmandate riikide pädevate ametiasutuste konsolideeritud järelevalve korraga on võimalik saavutada käesolevas peatükis määratletud täiendava järelevalve eesmärgid krediidasutuste puhul, mille emaettevõtja peakontor asub kolmandas riigis. Komitee vaatab kõik sellised juhised läbi ja võtab arvesse muudatusi selliste pädevate ametiasutuste teostatava konsolideeritud järelevalve korras.

Lõike 1 esimeses lõigus osutatud kontrolli teostav pädev ametiasutus võtab kõiki selliseid juhiseid arvesse. Selleks konsulteerib pädev ametiasutus enne otsuse tegemist komiteega.

3. Sellise samaväärse järelevalve puudumise korral kohaldab liikmesriik käesoleva direktiivi sätteid krediidasutuste suhtes analoogia põhjal või lubab oma pädevatel ametiasutustel rakendada muid asjakohaseid järelevalvemetoodikaid, millega on võimalik saavutada krediidasutuste konsolideeritud järelevalve eesmärgid.

Konsolideeritud järelevalve eest vastutavad pädevad ametiasutused peavad pärast konsulteerimist muude asjassepuutuvate pädevate ametiasutustega neis järelevalvemetoodikates kokku leppima.

Eelkõige võivad pädevad ametiasutused nõuda ühenduses asuva peakontoriga finantsvaldusettevõtja loomist ning kohaldada konsolideeritud järelevalvet käsitlevaid sätteid kõnealuse finantsvaldusettevõtja konsolideeritud seisundi suhtes.

Järelevalvemetoodikad peavad olema sellised, et nendega saaks saavutada konsolideeritud järelevalve käesolevas peatükis määratletud eesmärgid ning neist tuleb teatada muudele asjassepuutuvatele pädevatele ametiasutustele ja komisjonile.

2. jagu

Pädevate ametiasutuste avalikustamiskohustus*Artikkel 144*

Pädevad ametiasutused peavad avalikustama järgmise teabe:

- a) nende liikmesriigis usaldatavusnõuete valdkonnas vastuvõetud õigus- ja haldusnormide tekstid ja üldised suunised;

▼B

- b) ühenduse õigusaktides ettenähtud võimaluste ja kaalutusõiguse rakendusviisid;
- c) üldkriteeriumid ja meetodika, mida nad artiklis 124 nimetatud kontrollimisel ja hindamisel kasutavad, ja
- d) ilma et see piiraks 1. peatüki 2. jao sätteid, iga liikmesriigi usaldatavusnormatiivide raamistiku rakendamise peamisi aspekte käsitlevad statistilised koondandmed.

Esimeses lõigus ettenähtud teave peab olema piisav, et võimaldada eri liikmesriikide pädevate ametiasutuste vastuvõetud meetodite asjakohast võrdlust. Teave avaldatakse ühtlustatud vormis ja seda ajakohastatakse korrapäraselt. Teave on kättesaadav ühel kindlal elektroonilisel aadressil.

5. PEATÜKK

Krediidiasutuste avalikustamiskohustus

Artikkel 145

1. Käesoleva direktiivi kohaldamisel peavad krediidiasutused avalikustama XII lisa 2. osas sätestatud teabe, kui artiklis 146 ei ole sätestatud teisiti.
2. Selleks et pädevad ametiasutused saaksid XII lisa 3. osas nimetatud vahendid ja meetodikad 2. peatüki 3. jao 2. ja 3. alajao ning artikli 105 kohaselt heaks kiita, peavad krediidiasutused kõnealuses osas ettenähtud teabe avalikustama.
3. Krediidiasutused peavad vastu võtma ametlikud eeskirjad lõigetes 1 ja 2 sätestatud avalikustamistingimuste järgimiseks ja põhimõtted avalikustatud andmete, sealhulgas nende kontrollimise ja esitamissageduse asjakohasuse hindamiseks.
4. Nõude saamisel peaksid krediidiasutused selgitama oma reitinguotsust VKEdele ja teistele krediiti taotlevatele äriühingutele, esitades selgituse vastava palve korral kirjalikult. Kui sektori vabatahtlik kohustuse võtmine selles osas osutub ebarahuldavaks, tuleb võtta siseriiklikud meetmed. Selgitusega kaasnevad halduskulud peavad olema laenu suuruse suhtes asjakohase määraga.

Artikkel 146

1. Olenemata artiklist 145, võivad krediidiasutused jätta avalikustamata ühe või mitu XII lisa 2. osas loetletud teabeelemendi või teabeelementi, kui sellise avalikustamise käigus avaldatud teave ei ole XII lisa 1. osa punktis 1 täpsustatud kriteeriume silmas pidades oluline.
2. Olenemata artiklist 145, võivad krediidiasutused jätta avalikustamata ühe või mitu XII lisa 2. ja 3. osas loetletud teabeelemendi või teabeelementi, kui need teabeelemendid ei sisalda XII lisa 1. osa punktides 2 ja 3 täpsustatud kriteeriume silmas pidades ärisaladuseks või konfidentsiaalseks peetavaid andmeid.
3. Lõikes 2 nimetatud erandjuhtudel peab asjaomane krediidiasutus märkima oma avalikustatud teabes asjaolu, et teatavaid teabeelemente ei avalikustata, esitama selle põhjendused ja avaldama avalikustamiskohustuse alla kuuluva teema kohta üldisemat teavet, välja arvatud juhul kui teabeelemente võib vastavalt XII lisa 1. osa punktides 2 ja 3 toodud kriteeriumitele lugeda salajaseks või konfidentsiaalseks.

▼B*Artikkel 147*

1. Krediidiasutused avaldavad artikli 145 kohaselt nõutavat teavet vähemalt kord aastas. Kõnealune teave tuleb avaldada võimalikult kiiresti.
2. Samuti otsustavad krediidiasutused, kas XII lisa 1. osa punktis 4 täpsustatud kriteeriume silmas pidades oleks vaja sagedamat avaldamist.

Artikkel 148

1. Krediidiasutused võivad määrata kontrollimise jaoks asjakohaseima vahendi, koha ja viisi, et vastata tulemuslikult artiklis 145 sätestatud avalikustamistingimustele. Võimaluse piires tuleks teave edastada ühe vahendi kaudu või ühes kohas.
2. Samaväärset avalikustamist, mida krediidiasutused teevad raamatupidamis-, börsi- või muude standardite alusel, võib lugeda vastavaks artikli 145 tingimustele. Kui teave ei ole lisatud raamatupidamisaruannetele, peavad krediidiasutused märkima, kust asjaomast teavet saab.

Artikkel 149

Olenemata artiklitest 146 kuni 148, annavad liikmesriigid pädevatele ametiasutustele volitused nõuda krediidiasutustelt:

- a) ühe või mitme XII lisa 2. ja 3. osas nimetatud teabelemendi avalikustamist;
- b) ühe või mitme teabelemendi avalikustamist sagedamini kui kord aastas ja avaldamisele tähtaegade kehtestamist;
- c) muude teavitamisvahendite ja –kohtade kasutamist peale raamatupidamisaruannete, ja
- d) korralise auditeerimisega hõlmamata teavitamise puhul erimehhanismide kasutamist kontrollimiseks.

VI JAOTIS

TÄITEVVOLITUSED*Artikkel 150*

1. Ilma et see omavahendite osas piiraks ettepanekut, mille komisjon peab artikli 62 kohaselt esitama, võetakse tehnilised kohandused järgmistes küsimustes vastu artikli 151 lõikes 2 nimetatud korras:
  - a) määratluste selgitamine, et käesoleva direktiivi kohaldamisel võtta arvesse kapitaliturgude arengut;
  - b) määratluste selgitamine, et tagada käesoleva direktiivi ühtne kohaldamine;
  - c) terminoloogia vastavusseviimine ja määratluste piiritlemine kooskõlas edasiste krediidiasutusi ja seotud küsimusi käsitlevate õigusaktidega;
  - d) tehnilised kohandused artiklis 2 esitatud nimekirjas;
  - e) artiklis 9 ettenähtud algkapitali suuruse muutmine vastavalt majanduse ja rahanduse arengule;
  - f) artiklites 23 ja 24 nimetatud ja I lisas esitatud loetelu sisu laiendamine või loetelus kasutatud terminite kohandamine vastavalt kapitaliturgude arengule;

▼B

- g) artiklis 42 loetletud küsimused, milles pädevad ametiasutused teavet vahetavad;
- h) tehnilised kohandused artiklites 56 kuni 67 ja artiklis 74, mis tulevad raamatupidamisstandardite või -nõuete ühenduse õigusakte arvestavast arengust; või seoses järelevalve alase tegevuse lähendamisega;
- i) muudatused artiklites 79 kuni 86 nimetatud riskipositsiooni klasside loetelus, et võtta arvesse kapitaliturgude arengut;
- j) artikli 79 lõike 2 punktis c, artikli 86 lõike 4 punktis a, VII lisa 1. osa punktis 5 ning VII lisa 2. osa punktis 15 täpsustatud summad, et võtta arvesse inflatsiooni mõju;
- k) II ja IV lisa esitatud bilansiväliste kirjete loetelu ja klassifitseerimine ja nende käsitlemine V jaotise 2. peatüki 3. jao kohaldamisel riskipositsioonide väärtuste arvutamiseks, või
- l) V kuni XII lisa sätete kohandamine, et võtta arvesse teatavate uute finantstoodete rahaturgude või raamatupidamisstandardite või -nõuete ühenduse õigusakte arvestavat arengut, või seoses järelevalve alase tegevuse lähendamisega.

2. Komisjon võib artikli 151 lõikes 2 osutatud korras vastu võtta järgmised rakendusmeetmed:

- a) artikli 124 lõikes 5 täpsustatud äkilise ja ootamatu intressimäärade muutuse suuruse täpsustamine;
- b) artikliga 75 ettenähtud omavahendite miinimumtaseme ja/või V jaotise 2. peatüki 3. jaoga ettenähtud riskikaalude ajutine vähendamine võtmaks arvesse konkreetset olukorda;
- c) ilma et see mõjutaks artiklis 119 nimetatud aruannet, artikli 111 lõikes 4 ja artiklites 113, 115 ja 116 sätestatud vabastuste selgitamine;
- d) nende peamiste aspektide täpsustamine, mille kohta tuleb artikli 144 lõike 1 punkti d kohaselt statistilisi koondandmeid esitada; või
- e) artikli 144 kohaselt esitatava teabe vormi, struktuuri, sisu ja igaaastase avaldamiskuupäeva täpsustamine;

▼M2

- f) artikli 19a lõikes 1 sätestatud kriteeriumide kohandused, et võtta arvesse tulevast arengut ja tagada käesoleva direktiivi ühetaoline kohaldamine.

▼B

3. Ükski kehtestatud rakendusmeetmetest ei tohi muuta käesoleva direktiivi olulisi sätteid.

4. Ilma eelnevalt vastu võetud rakendusmeetmeid piiramata peataks käesoleva direktiivi sätete kohaldamine, mille puhul on kooskõlas artikliga 2 vajalik tehniliste eeskirjade, muudatuste ja otsuste vastuvõtmine, peale kaheaastase tähtaja lõppu pärast käesoleva direktiivi vastuvõtmist ja hiljemalt 1. aprillil 2008. aastal. Tegutsedes komisjoni ettepaneku põhjal ja asutamislepingu artiklis 251 ette nähtud korras võivad Euroopa Parlament ja nõukogu uuendada asjaomaseid sätteid ning sellel eesmärgil võivad nad neid enne tähtaja lõppu või enne käesolevas lõikes osutatud kuupäeva, kumb iganes on varasem, vajadusel läbi vaadata.

Artikkel 151

1. Komisjoni abistab komisjoni otsusega 2004/10/EÜ⁽¹⁾ loodud Euroopa panganduskomitee (edaspidi "komitee").

⁽¹⁾ ELT L 3, 7.1.2004, lk 36.

▼B

2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artiklis 5 sätestatud menetlust võttes arvesse nimetatud otsuse artikli 7 lõiget 3 ja artiklit 8.

Tähtajaks otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõike 6 tähenduses kehtestatakse kolm kuud.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

VII JAOTIS

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

1. PEATÜKK

*Üleminekusätted**Artikkel 152*

1. Nende krediidasutuste omavahendite määr, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid vastavalt artiklitele 84 kuni 89, peab 31. detsembrile 2006 järgneva esimese, teise ja kolmanda kaheteistkuulise ajavahemiku jooksul olema pidevalt vähemalt võrdne punktides 3, 4 ja 5 sätestatud summadega.

2. Nende krediidasutuste omavahendite määr, kes kasutavad operatsiooniriski katvate kapitalinõuete arvutamiseks vastavalt artiklile 105 täiustatud mõõtmismudelil põhinevat lähenemist, ei tohi 31. detsembrile 2006 järgneva teise ja kolmanda kaheteistkuulise ajavahemiku jooksul kordagi olla väiksem kui punktides 4 ja 5 sätestatud summad.

3. Lõikes 1 nimetatud esimese kaheteistkuulise ajavahemiku jooksul peab omavahendite summa olema 95 % sellest omavahendite miinimumsummast, mida krediidasutuselt nõutakse kõnealuse ajavahemiku jooksul tulenevalt nõukogu 15. märtsi 1993. aasta direktiivi 93/6/EMÜ (investeeringisühingute ja krediidasutuste kapitali adekvaatsuse kohta) ⁽¹⁾ artiklist 4, nii nagu kõnealune direktiiv ja direktiiv 2000/12/EÜ kehtisid enne 1. jaanuari 2007.

4. Lõikes 1 nimetatud teise kaheteistkuulise ajavahemiku jooksul peab omavahendite summa olema 90 % sellest omavahendite miinimumsummast, mida krediidasutuselt nõutakse kõnealuse ajavahemiku jooksul tulenevalt direktiivi 93/6/EMÜ artiklist 4, nii nagu kõnealune direktiiv ja direktiiv 2000/12/EÜ kehtisid enne 1. jaanuari 2007.

5. Lõikes 1 nimetatud kolmanda kaheteistkuulise ajavahemiku jooksul peab omavahendite summa olema 80 % sellest omavahendite miinimumsummast, mida krediidasutuselt nõutakse kõnealuse ajavahemiku jooksul tulenevalt direktiivi 93/6/EMÜ artiklist 4, nii nagu kõnealune direktiiv ja direktiiv 2000/12/EÜ kehtisid enne 1. jaanuari 2007.

6. Lõigete 1 kuni 5 tingimuste täitmisel võetakse aluseks omavahendite summad, mida on korrigeeritud, et võtta arvesse direktiivile 2000/12/EÜ ja direktiivile 93/6/EMÜ, nii nagu kõnealused direktiivid kehtisid enne 1. jaanuari 2007, ja käesolevale direktiivile vastava omavahendite arvutamise erinevusi, mis tulenevad oodatava ja ettenägematu kahju erinevast käsitusviisist vastavalt käesoleva direktiivi artiklitele 84 kuni 89

7. Käesoleva artikli lõigete 1 kuni 6 kohaldamisel kohaldatakse artikleid 68 kuni 73.

8. Krediidasutused võivad kuni 1. jaanuarini 2008 asendada V jaotise 2. peatüki 3. jao 1. alajaos sätestatud standardmeetodit käsitlevad

⁽¹⁾ EÜT L 141, 11.6.1993, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2005/1/EÜ.

▼B

artiklid direktiivi 2000/12/EÜ artiklitega 42 kuni 46, nii nagu need artiklid kehtisid enne 1. jaanuari 2007.

9. Kui kasutatakse lõikes 8 sätestatud võimalust, kohaldatakse direktiivi 2000/12/EÜ sätete suhtes järgmisi tingimusi:

- a) kõnealuse direktiivi artiklite 42 kuni 46 sätteid kohaldatakse nii, nagu need kehtisid enne 1. jaanuari 2007;
- b) kõnealuse direktiivi artikli 42 lõikes 1 nimetatud “riskiga korrigeeritud väärtus” tähendab “riskiga kaalutud riskipositsiooni väärtust”;
- c) kõnealuse direktiivi artikli 42 lõikes 2 sätestatud arvutusmeetodi kasutamisel saadud arve loetakse riskiga kaalutud varadeks;
- d) kõnealuse direktiivi II lisas esitatud “täisriskiga kirjete” nimekirja lisatakse ka “krediididerivatiivid”, ja
- e) kõnealuse direktiivi artikli 43 lõikes 3 esitatud käsitusviisi kohaldatakse kõnealuse direktiivi IV lisas loetletud tuletisinstrumentide suhtes, sõltumata sellest, kas tegemist on bilansiliste või bilansiväliste kirjetega, ja III lisas sätestatud käsitusviisi tulemusel saadud arve loetakse riskiga kaalutud varadeks.

10. Kui kasutatakse lõikes 8 sätestatud võimalust, kohaldatakse selliste riskipositsioonide käsitlemise suhtes, mille puhul kasutatakse standardmeetodit, järgmisi tingimusi:

- a) krediidiriski maandamise arvessevõtmist käsitlevaid V jaotise 2. peatüki 3. jao 3. alajao sätteid ei kohaldata;
- b) pädevad ametiasutused ei pea kohaldama väärtpaperistamise käsitusviise käsitlevaid V jaotise 2. peatüki 3. jao 4. alajao sätteid.

11. Kui kasutatakse lõikes 8 sätestatud võimalust, vähendatakse artikli 75 punktile d vastavat operatsiooniriski katvat kapitalinõuet protsendi võrra, mis vastab krediidiasutuse nende riskipositsioonide väärtuse, mille puhul riskiga kaalutud varasid arvutatakse vastavalt lõikes 8 nimetatud võimalusele, ja riskipositsioonide koguväärtuse vahelisele suhtele.

12. Kui krediidiasutus arvutab riskiga kaalutud varasid kõikide oma riskipositsioonide puhul vastavalt lõikes 8 sätestatud võimalusele, võib kohaldada direktiivi 2000/12/EÜ suurt riskide kontsentreerumist käsitlevaid artikleid 48 kuni 50, nii nagu need kehtisid enne 1. jaanuari 2007.

13. Kui kasutatakse lõikes 8 sätestatud võimalust, käsitatakse viiteid käesoleva direktiivi artiklitele 78 kuni 83 viidetena direktiivi 2000/12/EÜ artiklitele 42 kuni 46, nii nagu need kehtisid enne 1. jaanuari 2007.

14. Kui kasutatakse lõikes 8 sätestatud kaalutusõigust, ei kohaldata artikleid 123, 124, 145 ja 149 enne seal nimetatud kuupäeva.

Artikkel 153

Selliste riskipositsioonide riskiga kaalutud varade arvutamisel, mis on seotud kinnisvaraliisingutega, mille objektiks on pädevate ametiasutuste territooriumil asuvad kontorid või muud äripinnad ja mis vastavad VI lisa 1. osa lõikes 54 sätestatud kriteeriumidele, võivad pädevad ametiasutused kuni 31. detsembrini 2012 lubada 50 %-lise riskikaalu kohaldamist ilma VI lisa 1. osa lõigete 55 ja 56 kohaldamiseta.

Määratledes VI lisa kohaldamisel tähtjaks tasumata laenu tagatud osa, võivad pädevad ametiasutused kuni 31. detsembrini 2010 aktsepteerida muid kui artiklite 90 kuni 93 kohaselt aktsepteeritud tagatise.

Riskiga kaalutud varade arvutamisel vastavalt VI lisa 1. osa lõikele 4 kohaldatakse 31. detsembrini 2012 liikmesriikide keskvalitsustele või keskpankadele esitatavatele ükskõik millise liikmesriigi vääringus nomineeritud ja väljastatud nõuetele sama riskikaalu kui omavääringus nomineeritud ja väljastatud nõuetele.

Artikkel 154

1. Kuni 31. detsembrini 2011 võivad iga liikmesriigi pädevad ametiasutused VI lisa 1. osa lõike 58 kohaldamisel tõsta VI lisa 1. osa punktides 12 kuni 17 ja 41 kuni 43 osutatud nende territooriumidel asuvatele vastaspooltele esitatavate nõuete korral tähtaja ületanud päevade arvu 180le, kui kohalikud tingimused on selliseks kohandamiseks sobivad. Konkreetne arv võib tootegruppide lõikes erineda.

Pädevad ametiasutused, kes ei kasuta esimeses lõigus sätestatud kaalutusõigust seoses teiste liikmesriikide territooriumidel asuvatele vastaspooltele esitatavate nõuetega oma territooriumil, võivad määrata kõrgema tähtaja ületanud päevade arvu teiste liikmesriikide territooriumidel asuvatele vastaspooltele esitatavate nõuete korral, kui nende liikmesriikide pädevad ametiasutused kasutavad asjaomast kaalutusõigust. Kõnealune päevade arv jääb 90 päeva ja teiste pädevate ametiasutuste poolt nende territooriumil asuvatele asjaomastele vastaspooltele esitatavatele nõuetele määratud päevade arvu piiresse.

2. Enne 2010. aastat sisereitingutel põhineva lähenemise kasutamist taotlevatele krediidasutustele võidakse pädevate ametiasutuste nõusolekul artikli 84 lõikes 3 ettenähtud kolmeaastast kasutamisenõuet lühendada mitte vähem kui ühele aastale kuni 31. detsembrini 2009.

3. Maksejõuetusest tingitud kahju ja/või ümberhindamistegurite sisehinnangute kasutamist taotlevatele krediidasutustele võidakse artikli 84 lõikes 4 ettenähtud kolmeaastast kasutamisenõuet lühendada kahele aastale kuni 31. detsembrini 2008.

4. Kuni 31. detsembrini 2012 võivad iga liikmesriigi pädevad ametiasutused lubada krediidasutustel jätkata direktiivi 2000/12/EÜ artiklis 38 osutatud käsitlemise kohaldamist artikli 57 punktis o osutatud osalustele, mis omandati enn 20 juuli 2006, kuna kõnealune artikkel kehtis enne 1. jaanuari 2007.

5. Kuni 31. detsembrini 2010 ei või riskipositsiooni kaalutud keskmine maksejõuetusest tingitud kahju olla madalam kui 10 % ühegi eluasemena kasutatava kinnisvaraga tagatud jaenõude puhul, millel puudub keskvalitsuse garantii.

6. Liikmesriikide pädevad ametiasutused võivad kuni 31. detsembrini 2017 vabastada teatavad 31. detsembril 2007 selles riigis asuvates krediidasutustes ja ELi krediidasutuste tütarettevõtjates hoitavad omakapitaliinvesteeringud IRB meetodile vastavast kohtlemisest.

Positsiooniks, mille suhtes vabastust kohaldatakse, loetakse osade arvu 31. detsembril 2007, millele lisanduvad täiendavad osad, mille omandiõigus tuleneb otseselt nende osaluste omamisest, juhul kui need ei suurenda omandiõiguse protsenti investeerimisühingus.

Kui osaluse omandamine suurendab konkreetse osaluse omandiõiguse protsenti, kõnealust protsenti ületava osa suhtes vabastust ei kohaldata. Samuti ei kohaldata vabastust osaluste suhtes, mille suhtes algselt vabastust kohaldati, kuid mida on müüdud ja seejärel tagasi ostetud.

Kõnealuse üleminekusätte kohaldamisalasse kuuluvate omakapitali investeeringute suhtes kehtivad V jaotise 2. peatüki 3. osa 1. alaosa kohaselt arvatud kapitalinõuded.

7. Äriühingutele esitatavate nõuete puhul võivad liikmesriikide pädevad ametiasutused kuni 31. detsembrini 2011 määrata tähtaja ületanud päevade arvu, millest kõik nende jurisdiktsiooni kuuluvad krediidasutused peavad kõnealuses liikmesriigis asuvate vastaspooltega seotud riskipositsioonide puhul vastavalt VII lisa 4. osa punktis 44 sätestatud "maksejõuetuse" definitsioonile kinni pidama. Kõnealune päevade arv on vähemalt 90 ja vastavalt kohalikele tingimustele võib seda suurendada kuni 180ni. Teiste liikmesriikide territooriumidel asuvate vastaspooltega seotud riskipositsioonide puhul ei või pädevate ametiasutuste kehtestatud tähtaja ületanud päevade arv ületada arvu, mille on kehtestanud asjaomase liikmesriigi pädev ametiasutus.

Artikkel 155

Liikmesriigid võivad kuni 31. detsembrini 2012 kohaldada 15 % protsendimäära nende krediidasutuste kaubanduse ja finantshalduse ärivaldkonna suhtes, mille kaubanduse ja finantshalduse ärivaldkonna oluline indikaator on vähemalt 50 % kõikide selle ärivaldkondade oluliste indikaatorite kogusummast vastavalt X lisa 2. osa punktidele 1 kuni 4.

2. *PEATÜKK*

Lõppsätted

Artikkel 156

Komisjon kontrollib Euroopa Keskpanga seisukohti arvesse võttes korrapäraselt, kas käesoleval direktiivil tervikuna ja direktiivil 2006/49/EÜ on märkimisväärne mõju majandusüklile, ja otsustab kontrolli tulemuste põhjal, kas võimalikud korrigeerivad meetmed on põhjendatud.

Selle analüüsi põhjal ja võttes arvesse Euroopa Keskpanga seisukohti, koostab komisjon iga kahe aasta järel aruande ja esitab selle koos asjakohaste ettepanekutega Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Aruande koostamisel arvestatakse asjakohaselt krediiti võtvate ja andvate osapoolte esitatud seisukohti.

1. jaanuariks 2012 vaatab komisjon käesoleva direktiivi rakendamise üle ja koostab selle kohta aruande, pöörates eelkõige tähelepanu artiklite 68 kuni 73, artikli 80 lõigete 7 ja 8 ning artikli 129 kõikidele aspektidele ning esitab asjaomase aruande koos asjakohaste ettepanekutega Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Artikkel 157

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad artiklite 4, 22, 57, 61-64, 66, 68 kuni 106, 108, 110-115, 117 kuni 119, 123 kuni 127, 129 kuni 132, 133, 136, 144 kuni 149 ja 152 kuni 155 ning II, III ja V-XII lisa järgimiseks vajalikud õigusnormid 31. detsembriks 2006. Seejärel edastavad nad komisjonile kõnealuste sätete teksti ning kõnealuste sätete ja käesoleva direktiivi vahelise vastavustabeli.

Olenemata lõikest 3 hakkavad liikmesriigid kõnealuseid sätteid kohaldama alates 1. jaanuarist 2007.

Liikmesriigid viitavad neid sätteid vastu võttes käesolevale direktiivile või lisavad niisuguse viite nende ametlikul avaldamisel. Samuti peavad liikmesriigid lisama märkuse, et kehtivates õigusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivi(de)le käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Liikmesriigid otsustavad selliste viidete tegemist ja kõnealuse märkuse sõnastust käsitlevad üksikasjad.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud peamiste siseriiklike õigusaktide tekstid.

3. Liikmesriigid hakkavad artikli 87 lõike 9 ja artikli 105 järgmiseks vajalikke õigusnorme kohaldama 1. jaanuarist 2008 ja mitte varem.

Artikkel 158

1. Direktiiv 2000/12/EÜ, mida on muudetud XIII lisa A osas nimetatud direktiividega, tunnistatakse kehtetuks, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud XIII lisa B osas loetletud kõnealuste direktiivide ülevõtmistähtaegadega.

▼B

2. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele tõlgendatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt XIV lisa vastavustabelile.

Artikkel 159

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 160

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

▼B*I LISA***VASTASTIKKU TUNNUSTATAVATE TEGEVUSTE LOETELU**

1. Hoiuste ja muude tagasimakstavate vahendite vastuvõtmine
2. Laenu tehingud, sealhulgas: tarbijakrediit, hüpoteeklaen, regressiõigusega või -õiguseta faktooring, äritehingute finantseerimine (sealhulgas maksekohustuste ost)
3. Finantseerimisliising

▼M3

4. „makseteenused“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta direktiivi 2007/64/EÜ (makseteenuste kohta siseturul)⁽¹⁾ artikli 4 punkti 3 tähenduses
5. Teiste makseviiside (nt reisisekid ja pangavekslid) väljaandmine ja haldamine, kui see tegevusvaldkond pole hõlmatud punktiga 4

▼B

6. Tagatis- ja garantiitehingud
7. Tehingud nii enda arvel kui ka klientide nimel:
  - a) rahaturu instrumentidega (tšekid, vekslid, hoiusesertifikaadid jne);
  - b) välisvaluutaga;
  - c) finantsfutuuri- ja -optsoonidega;
  - d) vahetuskursi- ja intressiinstrumentidega, või
  - e) vabalt kaubeldavate väärtpaperitega.
8. Osalemine väärtpaperite emiteerimisel ja sellega seotud teenuste pakku-mine
9. Ettevõtjate nõustamine kapitali struktuuri ja tööstusstrateegiat puudutavates ja muudes seonduvates küsimustes ning ettevõtjate ühinemise ja ostmisega seotud nõustamine ja teenused
10. Rahamaakleri tegevus
11. Vara valitsemine
12. Väärtpaperite hoidmine
13. Krediidiinfo teenuste osutamine
14. Depootehingud

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ (finantsinstrumentide turgude kohta)⁽²⁾ I lisa A ja B jaos ettenähtud teenuste ja tegevuste suhtes kehtib kõnealuse direktiivi kohane vastastikune tunnustamine, kui viidatakse kõnealuse direktiivi I lisa C jaos ettenähtud finantsinstrumentidele.

⁽¹⁾ ELT L 319 5.12.2007, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 145, 30.4.2004, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2006/31/EÜ (ELT L 114, 27.4.2006, lk 60).

II LISA

BILANSIVÄLISTE KIRJETE LIIGITUS

Täisrisk

- Krediti asendavad tagatised,
- krediideriviivid,
- aktseptid,
- üleandepaldised teise krediidasutuse nimeta vekslitel,
- regressiõigusega tehingud,
- krediti asendavad tühistamatud valmisolekuakrediivid,
- tähtpäevaostutehingute alusel ostetud varad,
- tuleviku hoiustamistehingud,
- osaliselt makstud aktsiate ja osade ning väärtpaberite maksmata osa,
- direktiivi 86/635/EMÜ artikli 12 lõigetes 3 ja 5 määratletud varade müügi- ja tagasiostutehingud, ja
- muud täisriskiga kirjed.

Keskmine risk

- Väljastatud ja kinnitatud dokumentaalmaksed (vt ka *keskmine/madal* risk),
- tagatised ja hüvitised (sealhulgas pakkumis-, täitmis-, tolli- ja maksutagatised) ning krediti mitteasendavad tagatised,
- krediti mitteasendavad tühistamatud valmisolekuakrediivid,
- kasutamata laenuvõimalused (laenuandmist, väärtpaberite ostu, tagatiste andmist või aktseptimisvõimalusi käsitlevad lepingud) esialgse tähtajaga rohkem kui üks aasta,
- võlakirja emissiooniteenused (NIF) ja uueneva käenduse süsteemid (RUF), ja
- muud keskmise riskiga kirjed, millest on komisjonile teatatud.

Keskmine/madal risk

- Dokumentaalmaksed, kus saadeti on tagatiseks, ja muud automaatselt likvideeruvad tehingud,
- kasutamata laenuvõimalused (laenuandmist, väärtpaberite ostu, tagatiste andmist või aktseptimisvõimalusi käsitlevad lepingud) esialgse tähtajaga rohkem kui üks aasta, mida ei või tingimusteta ja etteteatamiseta tühistada või mida ei või laenuvõtja krediidikõlblikkuse halvenemise tõttu automaatselt tühistada, ja
- muud keskmise/madala riskiga kirjed, millest on komisjonile teatatud.

Madal risk:

- Kasutamata laenuvõimalused (laenuandmist, väärtpaberite ostu, tagatiste andmist või aktseptimisvõimalusi käsitlevad lepingud), mille võib igal ajal tingimusteta ja etteteatamata tühistada või mida võib laenuvõtja krediidikõlblikkuse halvenemise tõttu automaatselt tühistada. Jaekrediidiliine võib pidada tingimusteta tühistatavaks, kui tingimused võimaldavad krediidasutusel neid tühistada sellises ulatuses, mis on lubatud tarbijakaitsealaste ja nendega seonduvate õigusaktidega, ja
- muud madala riskiga kirjed, millest on komisjonile teatatud.

III LISA

TULETISINSTRUMENTIDE VASTASPOOLE KREDIIDIRISKI, TAGASIOSTUTEHINGUTE, VÄÄRTPABERITE VÕI KAUPADE LAENUKS ANDMISE VÕI VÕTMISE TEHINGUTE, PIKA ARVELDUSTÄHTAJAGA TEHINGUTE JA VÄÄRTPABERITEGA TAGATUD TEHINGUTE KÄSITLEMINE

1. OSA

Mõisted

Antud lisa kohta kehtivad järgmised mõisted:

Üldterminid

1. “Vastaspoole krediidirisk” – risk, et tehingu vastaspool osutub maksejõuetuks enne tehingu rahavoogude lõplikku arveldamist.
2. “Keskne vastaspool” – ühel või mitmel finantsturul kaubeldavate lepingute vastaspoolte vahel seadusjärgselt asuv üksus, kes on iga müüja suhtes ostja ja iga ostja suhtes müüja.

Tehingute liigid

3. “Pika arveldustähtajaga tehingud” – tehingud, mille raames vastaspool kohustub loovutama väärtpaberi, kauba või välisvääringus summa sularaha muude finantsinstrumentide või kaupade vastu või vastupidi lepingus täpsustatud arveldus- või loovutustähtajal, mis on pikem lühimast turustandardist sellise tehingu puhul ja on hiljem kui viis tööpäeva pärast kuupäeva, mil krediidiasutus tehingu sõlmis.
4. “Väärtpaberitega tagatud tehingud” – tehingud, millega krediidiasutus väljastab krediiti seoses väärtpaberite ostu, müügi, hoidmise või kauplemisega. Väärtpaberitega tagatud tehingud ei hõlma muid laene, mis on tagatud väärtpaberitega.

Tasaarveldatavate tehingute kogum, riskipositsioonide maandamise kogum ja nendega seotud terminid

5. “Tasaarveldatavate tehingute kogum” – hulk ühe vastaspoolega seotud tehinguid, mille suhtes kohaldatakse õiguslikult jõustatatavat kahepoolset tasaarvelduskokkulepet ja mille puhul tasaarveldust aktsepteeritakse käesoleva lisa 7. osa ja artiklite 90 kuni 93 alusel. Iga tehingut, mille kohta ei kehti käesoleva lisa 7. osa alusel tunnustatud õiguslikult jõustatatav kahepoolne tasaarvelduskokkulepe, tuleks käesoleva lisa kohaldamisel tõlgendada kui iseseisvat tasaarveldatavate tehingute kogumit.
6. “Riskipositsioon” – riski suurus, mis määratakse tehingule 5. osas sätestatud standardmeetodi põhjal vastavalt kindlaksmääratud algoritmile.
7. “Riskipositsioonide maandamise kogum” – kogum riskipositsioone ühe tasaarveldatavate tehingute kogumi puhul, mille riskipositsiooni väärtuse kindlaksmääramisel 5. osas esitatud standardmeetodi alusel on oluline ainult nende saldo.
8. “Tagatisleping” – leping või lepingu sätted, mille kohaselt üks vastaspool annab teisele vastaspoolele tagatise, kui teise vastaspoole riskipositsioon vastaspoole suhtes ületab kindlaksmääratud taseme.
9. “Tagatiskünnis” – suurim jääk, mille korral on ühel poolel õigus nõuda tagatise üleandmist.
10. “Riski tagatisperiood” – ajavahemik alates viimasest tagatise üleandmisest, mis katab maksejõuetu vastaspoolega sõlmitud tehingute tasaarveldamise kogumi, kui kõnesoleva vastaspoolega positsioon suletakse ja sellest tulenev tururisk maandatakse uuesti.

▼B

11. “Sisemudeli põhine efektiivne lõpptähtaeg üle üheaastase lõpptähtajaga tasaarveldatavate tehingute kogumi puhul” – tasaarveldatavate tehingute kogumisse kuuluva tehingu kehtivusaja jooksul oodatava riskipositsiooni summa määr, mis on diskonteeritud riskivaba tulumääraga ja mis on jagatud tasaarveldatavate tehingute kogumi ühe aasta jooksul oodatava riskipositsiooni summaga, mis on diskonteeritud riskivaba tulumääraga. Efektiivset lõpptähtaega võib korrigeerida, et see kajastaks krediitpikendusega kaasnevat riski, asendades vähem kui aastaste prognooside tegemisel oodatava riskipositsiooni efektiivset oodatava riskipositsiooniga.
12. “Toodetevaheline nettimine” – erinevaid tootekategooriaid hõlmavate tehingute käsitlemine ühes tasaarveldatavate tehingute kogumis vastavalt käesolevas lisas sätestatud toodetevahelise tasaarvelduse reeglitele.
13. “Praegune turuväärtus (CMV)” (5.osa tähenduses) – vastaspoolega seotud tasaarveldatavate tehingute kogumisse kuuluvate tehingute portfelli netoturuväärtus. Praeguse turuväärtuse arvutamisel kasutatakse nii positiivset kui negatiivset turuväärtust.
14. “Turuväärtuste jaotus” – tasaarveldatavate tehingute kogumisse kuuluvate tehingute netoturuväärtuste prognoositav tõenäosusjaotus teatud hetkel tulevikus (prognoosiperiood), arvestades asjaomaste tehingute realiseerunud turuväärtust kuni käesoleva ajahetkeni.
15. “Riskipositsioonide jaotus” – selliste turuväärtuste tõenäosusjaotuse prognoos, mis saadakse prognoositavate negatiivsete netoturuväärtuste võrdustamisel nulliga.
16. “Riskineutraalne jaotus” – turuväärtuse või riskipositsioonide jaotus tulevasel ajaperioodil, kusjuures jaotust arvutatakse turust tulenevaid väärtusi, näiteks eeldatavat volatiilsust kasutades.
17. “Tegelik jaotus” – turuväärtuse või riskipositsioonide jaotus tulevasel ajaperioodil, kusjuures jaotust arvutatakse alg- või tegelikke väärtusi, näiteks mineviku hinda või kursimuutusi kasutades välja arvatud volatiilsust rakendades.

Riskipositsiooni meetmed ja korrigeerimised

18. “Praegune riskipositsioon” – on suurem järgmistest: null või vastaspoole tasaarveldatavate tehingute kogumisse kuuluva tehingu või tehinguportfelli turuväärtus, mis kaotatakse vastaspoole maksejõuetuse korral, eeldusel et nende tehingute väärtusest pankroti korral midagi tagasi ei saada.
19. “Maksimaalne riskipositsioon” – riskipositsioonide jaotuse kõrgeim määr mis tahes kuupäeval tulevikus enne tasaarveldatavate tehingute kogumi pikima lõpptähtajaga tehingu tähtaja saabumist.
20. “Oodatav riskipositsioon (EE)” – riskipositsioonide jaotuse keskmine mis tahes kuupäeval tulevikus enne tasaarveldatavate tehingute kogumi pikima lõpptähtajaga tehingu tähtaja saabumist.
21. “Efektiivne oodatav riskipositsioon (efektiivne EE) teatud kuupäeval” – suurim oodatav riskipositsioon, mis tekib sellel kuupäeval või mis tahes ajal enne seda. Seda võib teatud kuupäeva osas defineerida ka kui oodatavast riskipositsioonist suuremat riskipositsiooni antud kuupäeval või efektiivset riskipositsiooni eelnenud kuupäeval.
22. “Oodatav positiivne riskipositsioon (EPE)” – oodatavate riskipositsioonide kaalutud keskmine ajas, kus kaalumise toimub vastavalt riskipositsiooni kestuse proportsioonile ajavahemiku jooksul. Miinimumkapitali nõude arvutamisel võetakse aluseks esimese aasta keskmine või kui kõikide tasaarveldatavate tehingute kogumi lepingute tähtaeg on alla aasta, siis tasaarveldatava kogumi kõige pikema tähtajaga leping.

▼B

23. “Efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon (efektiivne EPE)” – efektiivse oodatava riskipositsiooni keskmine väärtus esimese aasta vältel või, kui kõigi tasaarveldatavate tehingute kogumi lepingud aeguvad vähem kui aasta jooksul, tasaarveldatavate tehingu kogumi pikima lõpptähtajaga lepingu kehtivusaja jooksul, kui kaalumise toimub vastavalt sellele osale, millele üksik oodatav riskipositsioon vastab kogu ajavahemiku jooksul.
24. “Krediidiväärtuse korrigeerimine” – vastaspoolega sõlmitud tehingute portfelli keskmise turuväärtuse korrigeerimine. Korrektsioon kajastab turuväärtust, mis on krediidiriskil, mis tuleneb mistahes suutmatusest täita lepingujärgset kokkulepet vastaspoolega. Antud korrektsioon võib kajastada vastaspoole krediidiriski turuväärtust või nii krediidasutuse kui vastaspoole krediidiriski turuväärtust.
25. “Ühepoolne krediidiväärtuse korrigeerimine” – krediidiväärtuse korrigeerimine, mis väljendab vastaspoolega seotud krediidiriski turuväärtust krediidasutuse jaoks, kuid ei võta arvesse krediidasutusega seotud krediidiriski turuväärtust vastaspoole jaoks.

Vastaspoole krediidiriskiga seotud riskid

26. “Krediidipikendusrisk” – summa, mille võrra on oodatavat positiivset riskipositsiooni alahinnatud juhul, kui tulevikus eeldatakse vastaspoolega tehingute jätkumist. Nendest tulevatest tehingutest tulenev täiendav risk ei sisaldu oodatava positiivse riskipositsiooni (EPE) arvutamises.
27. “Üldine korrelatsioonirisk” tekib siis, kui vastaspoolte maksejõuetuse tõenäosus (PD) on positiivses seoses üldiste tururiski teguritega.
28. “Konkreetne korrelatsioonirisk” tekib siis, kui nõue konkreetsele vastaspoolele on positiivses seoses vastaspoole maksejõuetuse tõenäosusega (PD), mis tuleneb vastaspoolega sõlmitud tehingute iseloomust. Krediidasutust loetakse olevat konkreetse korrelatsiooniriski ohus, kui tulevane nõue konkreetse vastaspoole suhtes on oodatavalt suur, kui vastaspoole maksejõuetuse tõenäosus (PD) on samuti kõrge.

2. OSA

Meetodi valik

1. Kui punktidest 1 kuni 7 ei tulene teisiti, määravad krediidasutused IV lisa loetletud lepingute riskipositsioonide väärtuse kasutades ühte 3. kuni 6. osas sätestatud meetoditest. Krediidasutustel, kes ei vasta direktiivi 2006/49/EÜ artikli 18 lõikes 2 sätestatud käsitlemisele, ei ole lubatud kasutada 4. osas ettenähtud meetodit. IV lisa punktis 3 loetletud lepingute riskipositsioonide väärtuse määramiseks ei ole krediidasutustel lubatud kasutada 4. osas ettenähtud meetodit.
3. kuni 6. osas ettenähtud meetodite kombineeritud kasutamine on alaliselt lubatud kontserni tasandil, kuid mitte üksiku juriidilise isiku tasandil. 3. ja 5. osas ettenähtud meetodite kombineeritud kasutamine on lubatud juriidilise isiku tasandil kui ühte meetoditest kasutatakse 5. osa punktis 19 ettenähtud juhtudeks.
2. Pädevate ametiasutuste nõusolekul võivad krediidasutused määrata riskipositsiooni väärtuse:
- i) IV lisa loetletud lepingutele;
  - ii) repotehingutele;
  - iii) väärtpaperite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingutele;
  - iv) väärtpaperitega tagatud tehingutele, ja
  - v) pika arveldustähtajaga tehingutele

kasutades sisemudeli meetodit, mis on sätestatud 6. osas.

▼B

3. Kui krediidasutus ostab krediiderivatiivi kaitse kauplemisportfelli välise riskipositsiooni suhtes või vastaspoole krediidiriski suhtes, võib ta riskiturvatud vara suhtes esitatud kapitalinõuded arvutada vastavalt VIII lisa 3. osa punktidele 83 kuni 92 või pädevate ametiasutuste heakskiidul vastavalt VII lisa 1. osa punktile 4 või VII lisa 4. osa punktidele 96 kuni 104. Sellistel juhtudel määratakse asjaomaste krediiderivatiividega seonduva vastaspoole krediidiriski riskipositsiooni väärtuseks null.
4. Kauplemisportfelliga seotud krediidiriski ülekandetehingutest tuleneva vastaspoole krediidiriski riskipositsiooni väärtuseks, kui tehinguid loetakse krediidasutuse poolseks krediidikaitseks ning nende kohta kehtib krediidiriski kapitalinõue kogu nominaalväärtuse ulatuses, määratakse null.
5. Kõikide 3. kuni 6. osas sätestatud meetodite puhul on antud vastaspoole riskipositsiooni väärtus võrdne riskipositsioonide väärtuste summaga, mis arvutatakse iga tasaarveldatavate tehingute kogumi kohta nimetatud vastaspoolega.
6. Vastaspoole krediidiriski positsiooni väärtuseks võib määrata nulli, kui see on seotud keskse vastaspoolega seotud riskile avatud tuletislepingute, repotehingute, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute, pika arveldustähtajaga tehingute ja väärtpaberitega tagatud tehingutega, mida keskne vastaspool ei ole tagasi lükanud. Vastaspoole krediidiriski positsiooni väärtuse null võib määrata kesksetele osapooltele esitatud nõuetele, kui need tulenevad tuletislepingutest, repotehingutest, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingutest, pika arveldustähtajaga tehingutest ja väärtpaberitega tagatud tehingutest või muudele pädevate ametiasutuste poolt määratletud keskse vastaspoolega seotud krediidiriskile avatud realiseerimata positsioonidele. Keskse vastaspoole kõigi antud kokkuleppe osapooltega seotud krediidiriski positsioonid on iga päev täies ulatuses tagatud.
7. Pika arveldustähtajaga tehingutest tulenevad riskipositsioonid võib kindlaks määrata kasutades 3. kuni 6. osas ettenähtud meetodeid, olenemata sellest, millist meetodit kasutatakse börsiväliste tuletisinstrumentide, repotehingute, väärtpaberite või kaupadelaenuks andmise või võtmise tehingute ning väärtpaberitega tagatud tehingute käsitlemisel. Kapitalinõuete arvutamisel seoses pika arveldustähtajaga tehingutega võivad krediidasutused, kes kasutavad artiklites 84 kuni 89 sätestatud meetodit, alaliselt kohaldada artiklites 78 kuni 83 sätestatud meetodiga seotud riskikaale, vaatamata selliste positsioonide olulisusele.
8. 3. ja 4. osas sätestatud meetodite puhul peavad pädevad ametiasutused tagama, et arvessevõetav nominaalsumma on lepingust tuleneva riski adekvaatne kriteerium. Näiteks kui lepinguga nähakse ette rahavoogude mitmekordistumine, tuleb nominaalsummat korrigeerida, et võtta arvesse mitmekordistumise mõju kõnealuse lepingu riskistruktuurile.

3. OSA

Turuväärtuse meetod

- Etapp a: lepingute praeguse turuväärtuse (CMV) kindlaksmääramisega saadakse kõikide positiivse turuväärtusega lepingute asendamise maksumus.
- Etapp b: võimaliku edaspidise krediidiriskile avatud positsiooni määramiseks korrutatakse põhisummade nimiväärtused või alusvara väärtused tabelis 1 esitatud protsendimääradega, välja arvatud ühe vääringu ujuvate intressimäärade vahetuslepingud, mille puhul arvutatakse üksnes kehtiva lepingu asendushind:

Tabel 1 ⁽¹⁾ ⁽²⁾

Järelejäänud tähtaeg ⁽³⁾	Intressimäärade lepingud	Valuutakursside ja kullaga seotud lepingud	Väärtpaberitega seotud lepingud	Väärismetallidega (v.a kuld) seotud lepingud	Muude kaupadega (v.a väärismetallid) seotud lepingud
Üks aasta või vähem	0 %	1 %	6 %	7 %	10 %
Rohkem kui üks aasta, kuid mitte üle viie aasta	0,5 %	5 %	8 %	7 %	12 %
Rohkem kui viis aastat	1,5 %	7,5 %	10 %	8 %	15 %

Tulevikus tekkida võiva krediidiriski positsiooni arutamiseks vastavalt etapile b võivad pädevad ametiasutused lubada krediidasutustel kohaldada tabelis 1 ettenähtud protsendimäärade asemel järgmisi protsendimäärasid tingimusel, et krediidasutused kasutavad käesoleva direktiivi IV lisa punktis 3 määratletud muid kaupu kui kuld käsitlevate lepingute puhul direktiivi 2006/49/EÜ IV lisa punktis 21 sätestatud võimalust:

Tabel 2

Järelejäänud tähtaeg	Väärismetallid (v.a kuld)	Mitteväärismetallid	Põllumajandustooted (kulu-kaubad)	Muu, sh energia- tooted
Üks aasta või vähem	2 %	2,5 %	3 %	4 %
Rohkem kui üks aasta, kuid mitte üle viie aasta	5 %	4 %	5 %	6 %
Rohkem kui viis aastat	7,5 %	8 %	9 %	10 %

Etapp c: kehtiva lepingu asendamise kulu ja tulevikus tekkida võiv krediidiriski positsiooni summa moodustab riskipositsiooni väärtuse .

4. OSA

Lihtsustatud meetod

Etapp a: iga vahendi põhisumma nimiväärtus korrutatakse tabelis 3 esitatud protsendimääradega:

Tabel 3

Esialgne tähtaeg ⁽⁴⁾	Intressimäärade lepingud	Valuutakursside ja kullaga seotud lepingud
Üks aasta või vähem	0,5 %	2 %
Rohkem kui üks aasta, mitte üle kahe aasta	1 %	5 %
Lisa iga järgmise aasta eest	1 %	3 %

⁽¹⁾ Lepingute puhul, mille põhiosa makstakse tagasi mitmes osas, tuleb protsendimäär korrutada lepinguga ettenähtud maksete arvuga, mis on seni teostamata.

⁽²⁾ Lepinguid, mis ei kuulu ühessegi käesolevas tabelis esitatud kategooriasse, käsitletakse muude kaupadega (v.a väärismetallid) seotud lepingutena.

⁽³⁾ Lepingute puhul, mille kohaselt riskiga laenud makstakse tagasi pärast kindlaksmääratud kuupäeval on lepingu turuväärtus 0, arvestatakse järelejäänud tähtaega järgmise muutmise kuupäevani. Nimetatud tingimustele vastavate intressimäärade lepingute puhul, mille järelejäänud tähtaeg on pikem kui üks aasta, ei ole protsendimäär madalam kui 0,5 %.

⁽⁴⁾ Intressimäärade lepingute puhul võivad krediidasutused pädevate asutuste nõusolekul valida kas esialgse või järelejäänud tähtaja.

▼B

Etapp b: sel viisil saadud esialgne riskipositsioon moodustab riskipositsiooni väärtuse.

5. OSA

Standardmeetod

1. Standardmeetodit võib kasutada ainult seoses börsiväliste tuletisinstrumentidega ja pika arveldustähtajaga tehingutega. Riskipositsiooni väärtus arvutatakse iga tasaarveldatavate tehingute kogumi jaoks eraldi. See määratakse kindlaks tagatise puhasväärtusena järgmise valemiga:

riskipositsiooni väärtus =

$$\beta^* \max \left(CMV - CMC; \sum_j \left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj} \right| * CCRM_j \right)$$

kus:

CMV = vastaspoolega seotud tasaarveldatavate tehingute kogumisse kuuluvate tehingute portfelli tagatise koguväärtuse praegune turuväärtus,

kus:

$$CMV = \sum_i CMV_i$$

kus:

CMV_i = tehingu i praegune turuväärtus;

CMC = tasaarveldatavate tehingute kogumisse määratud tagatise praegune turuväärtus, kus:

$$CMC = \sum_l CMC_l$$

kus

CMC_l = tagatise l praegune turuväärtus;

i = tehingut tähistav indeks;

l = tagatist tähistav indeks;

j = riskipositsioonide maandamise kogumi kategooriat tähistav indeks. Käesolevad riskipositsioonide maandamise kogumid vastavad riskiteguritele, mille puhul võib vastasmärgiga riskipositsioone tasaarveldada, et saada netoriskipositsioon, mille alusel arvutatakse riskipositsioon;

RPT_{ij} = tehingu i riskipositsioon riskipositsioonide maandamise kogumi j osas;

RPC_{lj} = tagatise l riskipositsioon riskipositsioonide maandamise kogumi j osas;

CCRM_j = tabelis 3 esitatud vastaspoole krediidiriski kordisti riskipositsioonide maandamise kogumi j osas;

β = 1,4.

Vastaspoolelt saadud tagatis on positiivse märgiga; vastaspoolele seatud tagatis on negatiivse märgiga.

Kõnealuse meetodi raames tunnistatakse tagatist, mis vastab VIII lisa 1. osa punkti 11 ja direktiivi 2006/49/EÜ II lisa punkti 9 nõuetele.

2. Kui lineaarse riskiprofiiliga börsivälise tuletisinstrumenti tehingus on ette nähtud finantsinstrumenti vahetamine makse vastu, nimetakse tehingu maksepoolt makseosaks. Tehingud, mis näevad ette makse vahetamist makse vastu koosnevad kahest makseosast. Makseosad koosnevad lepinguga ettenähtud brutomaksetest, sealhulgas tehingu nominaalväärtus. Krediidiasutused võivad järgnevate arvutuste tegemisel mitte pöörata tähelepanu alla üheaastase järelejäänud tähtajaga makseosade intressimäära riskile. Krediidiasutused võivad käsitleda samas vääringus nomineeritud kahest makseosast koosnevaid tehinguid, nagu näiteks intressimäära ülekandetehinguid, kui üksikuid koondtehinguid. Koondtehingute puhul kasutatakse makseosade käsitlust.
3. Lineaarse riskiprofiiliga tehingud, mille alusvaraks on aktsiad (sh aktsiaindeksid), kuld, muud väärismetallid ja muud kaubad, liigitatakse vastava aktsia (või aktsiaindeksi) või kauba (sealhulgas kuld ja muud väärismetallid) riskipositsioonidesse ja maksega seotud intressimäärariski positsioonidesse. Kui makse on nomineeritud välisvaluutas, liigitatakse makse lisaks vastava valuuta riskipositsioonidesse.

▼ B

4. Lineaarse riskiprofiiliga tehingud, mille alusavaraks on võlainstrument, liigitatakse vastava võlainstrumentiga seotud intressimäärariski positsioonidesse ning maksega seotud intressimäärariski positsioonidesse. Lineaarse riskiprofiiliga tehingud, mis näevad ette makse vahetamise makse vastu, sealhulgas valuuta *forward*-tehingud, liigitatakse iga makseosaga seotud intressimäärariski positsioonidesse. Kui alusvaraks olev võlainstrument on nomineeritud välisvaluutas, liigitatakse võlainstrument selle vääringuga seotud riskipositsioonidesse. Kui makse on nomineeritud välisvaluutas, liigitatakse makse lisaks vastava valuuta riskipositsioonidesse. Välisvaluuta vahetustehingutele määratud riskipositsiooni väärtus on null.
5. Lineaarse riskiprofiiliga tehingust tuleneva riskipositsiooni suuruseks on alusvara (sh kaubad), efektiivne nominaalväärtus (turuhind korrutatud kogusega), mis on ümber arvestatud krediitdiasutuse omavääringusse, välja arvatud juhul kui alusavaraks on võlainstrumentid.
6. Võlainstrumentide ja makseosade korral on riskipositsiooni suuruseks tasumata brutomaksete (sh nominaalväärtus) efektiivne nominaalväärtus, mis on ümber arvestatud krediitdiasutuse omavääringusse ning korrutatud vastavalt kas võlainstrumenti või makseosa teisendatud kestusega.
7. Krediidiriski ülekandetehingust tuleneva riskipositsiooni suurus on alusvõlainstrumenti nominaalväärtus korrutatud krediidiriski ülekandetehingu järelejäänud tähtajaga.
8. Mittelineaarse riskiprofiiliga börsivälisest tuletisinstrumentidest, sh optioonidest ja vahetusoptioonidest, tuleneva riskipositsiooni suurus on võrdne tehingu alusvara, välja arvatud alusvaraks oleva võlainstrumenti, efektiivse nominaalväärtuse delta ekvivalendiga.
9. Mittelineaarse riskiprofiiliga börsivälisest tuletisinstrumentidest, sh optioonidest ja vahetusoptioonidest, tuleneva riskipositsiooni suurus on võrdne tehingu alusvaraks oleva võlainstrumenti või makse efektiivse nominaalväärtuse delta ekvivalendiga, mis on korrutatud vastavalt kas võlainstrumenti või makse teisendatud kestusega.
10. Riskipositsioonide määramisel käsitletakse vastaspoolelt saadud tagatist kui tänase maksetähtajaga derivatiivlepingu kohast nõuet vastaspoolele (pikk positsioon) ning seatud tagatist käsitletakse kui tänase maksetähtajaga kohustust võlgniku ees (lühike positsioon).
11. Krediitdiasutused võivad riskipositsiooni suuruse ja märgi määramiseks kasutada järgmisi valemeid:

kõikide (va võlainstrumentide) puhul:

efektiivne nominaalväärtus või

$$\text{deltaekvivalentnominaalväärtus} = p_{\text{ref}} \frac{\delta V}{\delta p}$$

kus:

p_{ref} = aluseks oleva instrumendi hind alusvaluutas;

V = finantsinstrumendi väärtus (optiooni korral optiooni hind, lineaarse riskiprofiiliga tehingu korral aluseks oleva instrumendi enda väärtus);

p = aluseks oleva instrumendi hind samas vääringus kui V;

võlainstrumentide ja kõikide tehingute maksete puhul:

efektiivne nominaalväärtus korrutatud teisendatud kestusega või

nominaalväärtuse delta ekvivalent korrutatud teisendatud kestusega

$$\frac{\delta V}{\delta r}$$

kus:

V = finantsinstrumendi väärtus (optiooni korral optiooni hind, lineaarse riskiprofiiliga tehingu korral vastavalt kas aluseks oleva instrumendi enda või makse väärtus);

r = intressimäära tase.

Kui V on nomineeritud muus kui alusvaluutas, tuleb derivatiiv ümber arvutada alusvaluutasse korrutades seda vastava vahetuskursiga.

12. Riskipositsioonid rühmitatakse riskipositsioonide maandamise kogumitesse. Iga riskipositsioonide maandamise kogumi kohta arvutatakse tule-

▼B

nevate riskipositsioonide summa absoluutväärtus. Asjaomane summat nimetatakse “netoriskipositsiooniks” ja punktis 1 osutatud valemitega on see

$$|\sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj}|$$

13. Intressimäärariski positsioonide korral, mis tulenevad vastaspoolelt tagatiseks saadud rahahoiustest, maksetest ning tehingu aluseks olevatest võlainstrumentidest ning mille kohta kehtib vastavalt direktiivi 2006/49/EÜ I lisa tabelile 1 kuni 1,60 %-ne kapitalinõue, on iga vääringu kohta koos riskipositsioonide maandamise kogumit, mis on näidatud tabelis 1. Riskipositsioonide maandamise kogumid määratakse vastavalt “lõpptähtaja” ja “viiteintressimäär” kriteeriumitele järgnevalt:

Tabel 4

	Valitsuse viiteintressimäär	Valitsuseväline viiteintressimäär
Lõpptähtaeg	← 1 aasta	← 1 aasta
Lõpptähtaeg	>1 kuni ← 5 aastat	>1 kuni ← 5 aastat
Lõpptähtaeg	>5 aastat	>5 aastat

14. Intressimäärariski positsioonide korral, mis tulenevad aluseks olevatest võlainstrumentidest või maksetest, mille puhul intressimäär on seotud viiteintressimääraga, mis kajastab üldist turuintressi määra, on järelejäänud tähtaeg intressimäär järgmise korrigeerimiseni jääv ajavahemik. Muudel juhtudel on selleks aluseks oleva võlainstrumenti järelejäänud tähtaeg või makse korral tehingu järelejäänud tähtaeg.
15. Iga alusvõlainstrumenti väljalaskja kohta on üks riskipositsioonide maandamise kogum, mis on aluseks krediidiriski ülekandetehingule.
16. Intressimäärariski positsioonide korral, mis tulenevad vastaspoolele tagatiseks seadud rahahoiustest, kui vastaspoolel ei ole maksmata madala spetsiifilise riskiga võlakohustusi ning aluseks olevatest võlainstrumentidest, mille kohta kehtib vastavalt direktiivi 2006/49/EÜ I lisa tabelile 1 kuni 1,60 %-ne kapitalinõue, on iga emitendi kohta üks riskipositsioonide maandamise kogum. Kui makse dubleerib sellist võlainstrumenti, on alusvõlainstrumenti iga emitendi kohta samuti üks riskipositsioonide maandamise kogum. Krediidiasutused võivad konkreetse emitendi võlainstrumentidest või sama emitendi alusvõlainstrumentidest, mida makse dubleerivad, või mis on aluseks krediidiriski ülekandetehingule, tulenevad riskipositsioonid määrata samasse riskipositsioonide maandamise kogumisse.
17. Alusfinantsinstrumentid, mis ei ole võlainstrumentid, määratakse samadesse vastavatesse riskipositsioonide maandamise kogumitesse ainult siis, kui tegemist on identsete või sarnaste instrumentidega. Muudel juhtudel määratakse nad erinevatesse riskipositsioonide maandamise kogumitesse. Instrumentide sarnasus määratakse kindlaks järgmisel viisil:
- aktsiate korral on sarnased instrumentid sama emitendi instrumentid. Aktsiaindeksit käsitletakse eraldi.
  - väärismetallide korral on sarnased instrumentid samad metallid. Väärismetallide indeksit käsitletakse kui eraldi väärismetalli.
  - elektrienergia korral on sarnased instrumentid tamimisega seotud õigused ja kohustused, mis osutavad samale tipptunni või tipptunnivälise ülekande ajaintervallile 24 tunni sees, ja
  - kaupade korral on sarnased instrumentid sama kaubaga seotud instrumentid. Kauba indeksi käsitletakse kui eraldi kaupa.
18. Erinevatele riskipositsioonide maandamise kogumite kategooriatele määratud vastaspoole krediidiriski kordistid on ära toodud tabelis 2.

Tabel 5

	Riskipositsioonide maandamise kogumite kategooriad	Vastaspole krediidiriski kordisti (CCRM)
1.	Intressimäärad	0,2 %
2.	Krediidiriski ülekandeteingu aluseks olevast alusvõlainstrumendist, millele kohaldatakse vastavalt direktiivi 2006/49/EÜ I lisa tabelile 1 kuni 1,60 % kapitalinõuet, tulenevate riskipositsioonide intressimäärad.	0,3 %
3.	Võlainstrumendist või alusvõlainstrumendist, millele kohaldatakse vastavalt direktiivi 2006/49/EÜ I lisa tabelile 1 enam kui 1,60 %st kapitalinõuet, tulenevate riskipositsioonide intressimäärad.	0,6 %
4.	Vahetuskurss	2,5 %
5.	Elektrienergia	4,0 %
6.	Kuld	5,0 %
7.	Aktsiad	7,0 %
8.	Väärismetallid (va kuld)	8,5 %
9.	Muud kaubad (va väärismetallid ja elektrienergia)	10,0 %
10.	Börsiväliste tuletisinstrumentide aluseks olevad instrumendid, mis ei ole loetletud üheski eelnevas kategoorias.	10,0 %

Börsiväliste tuletisinstrumentide aluseks olevad instrumendid, millele on osutatud tabeli 2 punktis 10, määratakse eraldi riskipositsioonide maandamise kogumi kategooriasse vastavalt aluseks olevale instrumendile.

19. Mittelineaarse riskiprofiiliga tehingute või maksete või võlainstrumentidega tehtavate tehingute korral, mille osas krediidiasutus ei suuda määrata vastavalt kas deltat või teisendatud kestust mudeli abil, mille pädev ametiasutus on tururiski miinimumkapitalinõuete kindlaksmääramiseks heaks kiitnud, määrab riskipositsiooni suuruse ja kohaldatavad CCRMj-d pädev ametiasutus, toimides sealjuures konservatiivselt. Teise võimalusena võivad pädevad ametiasutused nõuda 3. osas sätestatud meetodi kasutamist. Nettingut ei tunnista: st et riskipositsiooni väärtus määratakse nii, nagu sisaldaks tasaarveldatavate tehingute kogum ainult ühte tehingut.
20. Krediidiasutus kohaldab sisemenetlust, et kontrollida enne tehingu hõlmamist riskipositsioonide maandamise kogumisse seda, et tehing on kaetud õiguslikult jõustuva tasaarvelduskokkuleppega, mis vastab 7. osas sätestatud nõuetele.
21. Krediidiasutus, kes kasutab oma vastaspole krediidiriski leevendamiseks tagatist, kohaldab sisemenetlust, et kontrollida enne tagatise arvutustes kasutamist seda, kas tagatis vastab lisa VIII sätestatud õiguskindluse põhimõtetele.

6. OSA

Sisemudeli meetod

1. Krediidiasutus võib pädevate ametiasutuste loal kasutada sisemudeli meetodit riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks 2. osa punkti 2 alapunktis i, 2. osa punkti 2 alapunktides ii, iii ja iv või 2. osa punkti 2 punktides i kuni iv loetletud tehingute suhtes. Igal nimetatud juhtumil võib hõlmata ka 2. osa punkti 2 alapunktis v loetletud tehingud. Olenevata 2. osa punkti 1 teisest lõigust võivad krediidiasutused mitte kohaldada antud meetodit suuruselt ja riskilt väheoluliste riskipositsioonide suhtes. Sisemudeli meetodi kohandamiseks peab krediidiasutus täitma käesolevas osas loetletud nõudeid.
2. Krediidiasutus võib pädevate ametiasutuste loal rakendada sisemudeli meetodit eri aegadel erinevat liiki tehingute suhtes ning kasutada sellel perioodil 3. või 5. osas märgitud meetodeid. Olenemata käesoleva osa ülejäänud sätetest ei ole krediidiasutused kohustatud kasutama konkreetset mudeli tüüpi.

▼B

3. Krediidiasutus kohaldab 3. või 5. osas märgitud meetodit kõigi selliste börsiväliste tuletisinstrumentidega tehtud tehingute ja pika arveldustähtajaga tehingute suhtes, mille osas krediidiasutus ei ole saanud luba sise-mudeli meetodit kohandada. Kahe meetodi ühendamine on jätkuvalt lubatud kontserni tasandil. Nimetatud kahe meetodi ühendamine juriidilise isiku tasandil on lubatud vaid siis, kui üht neist meetoditest kasutatakse 5. osa punktis 19 ettenähtud juhtudeks.
4. Sisemudeli meetodi kasutamiseks loa saanud krediidiasutused ei või pöörduda tagasi 3. või 5. osas nimetatud meetodite kasutamise juurde, välja arvatud siis, kui nad näitavad, et see on vajalik ja kui pädevad ametiasutused selle heaks kiidavad. Kui krediidiasutus ei täida enam antud osas kehtestatud nõudmisi, peab ta esitama pädevale ametiasutusele kava, kuidas ta kavatseb jälle õigeaegselt nõudmisi täitma hakata, või ta näitab, et nõudmiste täitmatajätmise mõju on ebaoluline.

Riskipositsioonide väärtus

5. Riskipositsioonide väärtust mõõdetakse tasaarveldatavate tehingute kogumi tasandil. Antud mudeliga määratletakse tasaarveldatavate tehingute kogumi turuväärtuse muutuste prognoosjaotus, mis põhineb turutegurite, näiteks intressimäärade ja valuutakursside muutustel. Seejärel arvutatakse mudeli abil tasaarveldatavate tehingute kogumi riskipositsioonide väärtus mis tahes ajal tulevikus, võttes arvesse turutegurite muutusi. Tagatisega krediiti saanud vastaspoolte osas võidakse mudelis arvestada ka tagatisega seotud tulevasi liikumisi.
6. Tasaarveldatavate tehingute kogumi turuväärtuse muutuste hindamisel võivad krediidiasutused kaasata prognoosjaotusse direktiivi 2006/49/EÜ VIII lisa 1. osa punktis 11 ja II lisa punktis 9 määratletud sobiva finants-tagatise, kui tagatis täidab sisemudeli meetodi kvantitatiivsed, kvalitatiivsed ja andmeid puudutava nõuded.
7. Riskipositsioonide väärtus arvutatakse välja korrutades α efektiivse EPEga:

$$\text{Riskipositsiooni väärtus} = \alpha \times \text{efektiivne EPE}$$

kus:

alfa (α) on 1,4, aga pädevad ametiasutused võivad nõuda suuremat alfat, ning efektiivne EPE arvutatakse selliselt, et hinnatakse EEt keskmise riskipositsioonina tulevase ajaperioodil t , kusjuures keskmine võetakse asjakohaste tururiskitegurite võimaliku tulevikuväärtuse alusel. Mudeliga hinnatakse EE mitmel tulevase ajahetkel ($t_1, t_2, t_3 \dots$).

8. Efektiivne EE arvutatakse rekursiivselt:

$$\text{Efektiivne EE}_k = \max(\text{efektiivne EE}_{k-1}; \text{EE}_k)$$
 kus:

praegune hetk on t_0 ja efektiivne EE_{t_0} võrdub praeguse riskipositsiooniga.
9. Siin on efektiivne EPE keskmine efektiivne EE tulevase riskipositsiooni esimesel aastal. Kui kõigi tasaarveldatavate tehingute kogumi lepingud aeguvad vähem kui aasta jooksul, on EPE keskmine EE, kuni kõigi tasaarveldatavate tehingute kogumi lepingute tähtaeg on käes. Efektiivne EPE on efektiivse EE kaalutud keskmine:

$$\text{Efektiivne EPE} = \sum_{k=1}^{\min(1 \text{ aasta, tähtaeg})} \text{Efektiivne EE}_{t_k} \Delta t_k$$

kus:

kaalud $\Delta t_k = t_k$ kuni t_{k-1} teevad võimalikuks juhud, kus tulevane riskipositsioon arvutatakse ajahetkedel, mille vahemik ei ole võrdne.

10. Oodatava riskipositsiooni (EE) või maksimaalse riskipositsiooni arvutamine tugineb riskipositsioonide jaotusele, milles võetakse arvesse riskipositsioonide jaotuse võimalik mitte-normaalus.
11. Krediidiasutused võivad kasutada meetodit, mis on konservatiivsem kui α korrutatuna efektiivse EPEga iga vastaspoolte suhtes ülalnäidatud valemi alusel arvutatud α korda efektiivne EPE asemel.

▼B

12. Olenemata punktist 7 võivad pädevad ametiasutused lubada krediidasutustel kasutada oma alfa kalkulatsioone, eeldusel et alfa väärtus on vähemalt 1,2; alfa on vastaspoole krediidiriski täieliku simulatsioonina kõigi vastaspoole löikes arvatud sisekapitali (lugeja) suhe EPEl põhinevasse sisekapitali (nimetaja). Nimetajas olevat EPEt kasutatakse arvutamisel kui kindlat tagasimaksmata laenusummat. Krediidasutused peavad näitama, et nende sisemised alfa kalkulatsioonid kajastavad nimetajas piisavalt hästi kõikide vastaspoole tehingute või tehinguportfellide turuväärtuste jaotuse statistilise sõltuvuse olulisi allikaid. Sisemistes alfa kalkulatsioonides võetakse arvesse portfelli detailsust.
13. Krediidasutus tagab, et alfa lugeja ja nimetaja arvutatakse kooskõlas mudeldamise meetodi, parameetrite määratlemise ja portfelli koostisega. Kasutatav meetod põhineb krediidasutuse sisekapitali meetodil, peab olema hästi dokumenteeritud ja tuleb valideerida sõltumatu osapoole poolt. Lisaks peab krediidasutus kontrollima oma hinnanguid vähemalt kvartaalselt või sagedamini, kui portfelli sisu aja jooksul muutub. Krediidasutused peavad hindama ka mudelist tulenevat riski.
14. Kui see on asjakohane, peaks turu- ja krediidiriski ühissimulatsioonis kasutatud tururiskitegurite volatiilsus ja korrelatsioon olema sõltuvuses krediidiriskitegurist, et kajastada volatiilsuse või korrelatsiooni võimalikku kasvu majanduslanguse tingimustes.
15. Kui tasaarveldatavate tehingute kogumi suhtes kohaldatakse tagatislepingut, kasutavad krediidasutused üht järgnevatest EPE mõõtühikutest:
  - a) efektiivne EPE tagatislepingut arvestamata;
  - b) tagatislepingu kohane künnis (kui see on positiivne) pluss lisand, mis kajastab riskipositsiooni võimalikku kasvu tagatisperioodi ajal. Lisand arvutatakse kui tasaarveldatavate tehingute kogumi riskipositsiooni oodatav tõus tagatisperioodi ajal suhtena praegusse riskipositsiooni, mis on null. Sellel eesmärgil kasutatavaks riski tagatisperioodiks kehtestatakse vähemalt viis pangapäeva, kui tasaarveldatavate tehingute kogumisse kuuluvad ainult igapäevaselt kehtivatesse turuhindadesse ümber arvestatavad ja puhasväärtuses kajastatavad tagasiostulepingute tüüpi tehingud, ja vähemalt kümme pangapäeva kõigi muude tasaarveldatavate tehingute kogumite korral, või
  - c) kui mudelis arvestatakse EE hindamisel tagatiste mõju, võidakse mudeliga saadud EE näitu pädevate ametiasutuste loal kasutada otseselt punktis 8 näidatud võrrandis.

EPE mudelite miinimumnõuded

16. Krediidasutuse EPE mudel peab täitma punktides 17 kuni 41 märgitud nõuded.

Vastaspoole krediidiriski kontroll

17. Krediidasutusel peab olema kontrolliüksus, mis vastutab vastaspoole riski juhtimise süsteemi kavandamise ja rakendamise eest, mis hõlmab ka mudeli algse ja jätkuva valideerimise. See üksus kontrollib sisestatavate andmete õigsust ning koostab ja analüüsib aruandeid krediidasutuse riskide mõõtmise mudeliga saadud tulemuste kohta, hinnates sealhulgas riskipositsiooni näitude ja krediidi- ja kauplemislimitide vahelist suhet. See üksus peab olema sõltumatu üksustest, kes vastutavad riskipositsioonide võtmise, pikendamise või nendega kauplemise eest, samuti muust lubamatust mõjust; sellel üksusel peab olema piisavalt töötajaid; ta allub otseselt krediidasutuse kõrgemale juhtkonnale. Selle üksuse tegevus peab olema tihedalt integreeritud krediidasutuse igapäevasse krediidiriski juhtimise protsessi. Selles üksuses saadud andmed peavad seega moodustama krediidasutuse krediidiriski ja üldise riskiprofiili planeerimise, seire- ja kontrolliprotsessi lahutamatu osa.
18. Krediidasutuse vastaspoole krediidiriski juhtimise poliitika, protsessid ja süsteemid peavad olema struktuurilt usaldatavad ning neid tuleb rakendada terviklikult. Usaldatav vastaspoole krediidiriski juhtimise raamistik peab hõlmama vastaspoole krediidiriski välja selgitamise, mõõtmise, halduse, kinnitamise ja sellega seotud sisemise aruandluse.
19. Krediidasutuse riskijuhtimispoliitikas tuleb arvestada turu-, likviidsus-, õiguslikke ja tegevusriske, mida võib seostada vastaspoolega seotud riskiga. Krediidasutus ei või astuda ärisidemettesse vastaspoolega tema krediidivõimet hindamata ja peab asjakohaselt arvestama arveldusega seotud ja sellele eelnevat krediidiriski. Kõnealuseid riske tuleb juhtida

▼B

- nii laiaulatuslikult, kui see on teostatav, nii vastaspoole (ühendades vastaspoolega seotud riskid ja muud krediidiriskid) kui äriühingu tasandil.
20. Krediidiasutuse direktorite nõukogu ja kõrgem juhtkond peavad aktiivselt osalema vastaspoole krediidiriski kontrollimise protsessis ja pidama seda majandustegevuse oluliseks osaks, milleks on vaja eraldada märkimisväärsed rahalised vahendid. Kõrgem juhtkond peab olema teadlik kasutatava mudeliga seotud piirangutest ja selle aluseks olevatest eeldustest ning sellest, millist mõju need võivad avaldada mudeliga saadud andmete usaldusväärsusele. Kõrgem juhtkond peab võtma ühtlasi arvesse turukeskkonna ebakindlust ja operatiivseid küsimusi ning olema teadlikud sellest, kuidas neid on mudelis kajastatud.
  21. Igapäevased aruanded krediidiasutuse vastaspoolega seotud riskide kohta tuleb vaadata läbi juhtkonna tasandil, kellel on piisavalt kõrge positsioon ja volitused vähendada nii üksikute krediidijuhtide kui kauplemise eest vastutavate isikute võetud positsioone ning vähendada krediidiasutuse üldist vastaspoole krediidiriski.
  22. Krediidiasutuse vastaspoole krediidiriski haldamise süsteemi kasutatakse koos sisemiste krediidi- ja kauplemislimiitidega. Krediidi- ja kauplemislimiidid peavad olema seotud krediidiasutuse riski mõõtmise mudeliga viisil, mis on järjekindel ning mida mõistavad hästi krediidijuhid, kauplemise eest vastutavad isikud ja kõrgem juhtkond.
  23. Krediidiasutuse vastaspoole krediidiriski mõõtmine peab sisaldama krediidiinide igapäevase ja päevasises kasutamise mõõtmist. Krediidiasutus peab mõõtma hetke riskipositsiooni koos tagatisega ja ilma tagatiseta. Portfelli ja vastaspoole tasandil arvutab ja jälgib krediidiasutus suurimat vastaspoolega seotud riskipositsiooni või võimalikku tulevast riskipositsiooni krediidiasutuse valitud usaldusvahemiku järel. Krediidiasutused peavad võtma arvesse suuri või kontsentreeritud positsioone, sealhulgas seotud osapoolte rühmade positsioone, samuti üksikute tegevusvaldkondade või turgude positsioone jne.
  24. Krediidiasutusel peab olema kindlaks kujunenud ja range stresstestimise programm, mis täiendab krediidiasutuse riskide mõõtmise mudeliga igapäevaselt saadud andmetele tuginevat vastaspoolega seotud riskide analüüsi. Kõrgem juhtkond vaatab nimetatud stresstestimise tulemused perioodiliselt läbi ning need kajastuvad juhtkonna ja direktorite nõukogu kehtestatud vastaspoolega seotud riski poliitikas ja limiitides. Kui stress-testid viitavad erilisele nõrkusele teatud asjaolude kogumi suhtes, tuleb astuda koheseid samme nende riskide asjakohaseks juhtimiseks.
  25. Krediidiasutusel peab olema kindlaks kujunenud praktika, et tagada vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteemi tegevust puudutavast dokumenteeritud asutusesisese poliitika, kontrollimeetodite ja protseduuride kogumist kinnipidamine. Krediidiasutuse vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteem peab olema hästi dokumenteeritud ning peab selgitama vastaspoole krediidiriski mõõtmiseks kasutatud empiirilist tehnikat.
  26. Krediidiasutus teostab läbi oma siseauditi menetluse korrapäraselt oma vastaspoole krediidiriski sõltumatut kontrolli. Antud kontroll peab hõlmama nii punktis 17 märgitud äriüksuste kui sõltumatu vastaspoole krediidiriski kontrolliüksuse tegevuse. Vastaspoole krediidiriski juhtimise protsessi üldkontroll peab toimuma korrapäraste vaheaegade järel ja käsitlema vähemalt järgnevaid aspekte:
    - a) vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteemi ja protsessi käsitleva dokumentatsiooni piisavust;
    - b) vastaspoole krediidiriski kontrolliüksuse korraldamist;
    - c) vastaspoole krediidiriski meetmete integreerimist igapäevasesse riskijuhtimisse;
    - d) tehingute sõlmimis- ja arveldusosakondade töötajate poolt kasutatavate riski hinna määramise mudelite ja riskihindamissüsteemide kinnitamise protsessi;
    - e) iga vastaspoole krediidiriski protsessi olulise muudatuse valideerimist;
    - f) riski mõõtmise mudeliga hõlmatud vastaspoole krediidiriske;
    - g) juhtkonna infosüsteemi terviklikkust;
    - h) vastaspoole krediidiriski puudutavate andmete täpsust ja terviklikkust;

▼B

- i) mudelites kasutatavate andmeallikate järjekindluse, õigeaegsuse ja usaldusväarsuse ning selliste andmeallikate sõltumatuse kinnitamist;
- j) volatiilsuse ja korrelatsiooni eelduste täpsust ja asjakohasust;
- k) hindamise ja riski ümberkorraldamise kalkulatsioonide täpsust, ja
- l) mudeli täpsuse kontrollimist sagedase järelevõrdluse abil.

Kasutustest

- 27. Efektive EPE arvutamiseks kasutatava mudeliga saadud riskipositsioonide jaotus peab olema tihedalt integreeritud krediidasutuse vastaspoole krediidiriski juhtimise igapäevasesse protsessi. Sisemudeliga saadud tulemus mängib sellest tulenevalt olulist rolli krediidasutuse krediidiotustuste tegemise, vastaspoole krediidiriski juhtimise, krediidasutuse sisese kapitali eraldamise ja ettevõtte üldjuhtimise juures.
- 28. Krediidasutus peab suutma näidata, et selle käsutuses olevate mudelitega on saadud vastaspoole krediidiriski riskijaotus. Seega peab krediidasutus näitama, et ta on vähemalt ühe aasta jooksul enne pädevatelt ametiasutustelt loa saamist kasutanud EPE kalkulatsiooni aluseks oleva riskipositsiooni jaotuse arvutamiseks mudelit, mis vastab üldjoontes käesolevas osas esitatud miinimumnõuetele.
- 29. Vastaspoole krediidiriski riskijaotuse saamiseks kasutatud mudel peab moodustama osa vastaspoole krediidiriski juhtimise raamistikust, mis hõlmab vastaspoole krediidiriski välja selgitamise, mõõtmise, juhtimise, kinnitamise ja sellega seotud sisemise aruandluse. Antud raamistik hõlmab krediidiinide kasutuse (ühendades vastaspoole krediidiriskid ja muud krediidiriskid) ja krediidasutuse sisese kapitalieralduse mõõtmise. Lisaks EPEle peab krediidasutus mõõtma ja juhtima praegust riskipositsiooni. Krediidasutus peab mõõtma praegust riskipositsiooni koos tagatisega ja ilma tagatiseta, kui see on asjakohane. Kasutustesti nõue on täidetud, kui krediidasutus kasutab muid EPE arvutamiseks kasutatava mudeliga saadud riskijaotusele tuginevaid vastaspoole krediidiriski näituseid, näiteks suurimat riskipositsiooni või võimalikku tulevast riskipositsiooni (PFE).
- 30. Krediidasutuse süsteemid peavad olema suutelised arvutama oodatavat riskipositsiooni (EE) vajadusel iga päev, välja arvatud juhul, kui krediidasutus näitab pädevatele ametiasutustele, et selle vastaspoole riskiga seotud riskipositsioonist tulenevalt on harvemad arvutused põhjendatud. Krediidasutus arvutab EE sellise prognoosiperioodiga, milles võetakse piisavalt arvesse tulevaste rahavoogude ajalist struktuuri ja lepingute tähtaega selliselt, et see on kooskõlas riskipositsioonide olulisuse ja sisuga.
- 31. Riskipositsioone mõõdetakse, jälgitakse ja kontrollitakse kõikide tasaarveldatavate tehingute kogumisse kuuluvate lepingute kehtivusaja jooksul (mitte ainult üheaastase perioodi osas). Krediidasutusel peab olema välja töötatud kord vastaspooltega seotud riskide määramiseks ja kontrollimiseks, kui riskipositsioon suureneb aastase perioodi järel. Riskipositsiooni prognoositud suurenemine peab sisalduma krediidasutuse sisekapitali mudelis.

Stresstestimine

- 32. Krediidasutusel peavad olema usaldusväärsed stresstestimise protsessid vastaspoole krediidiriskiga seotud kapitali adekvaatsuse hindamiseks. Krediidasutus peab nimetatud stressinäite võrdlema EPE näitudega ning lugema neid artiklis 123 esitatud protsessi osaks. Stresstestimine peab ühtlasi hõlmama selliste võimalike sündmuste või majandustingimuste tulevaste muutuste väljaselgitamise, mis võiksid avaldada krediidasutuse krediidiriskile ebasoodsat mõju, samuti krediidasutuse selliste muutuste talumise võime hindamist.
- 33. Krediidasutus peab stresstestiga kontrollima oma vastaspoole krediidiriske, sealhulgas testides üheaegselt turu- ja krediidiriski tegureid. Vastaspoole krediidiriski stresstestidega kontrollitakse kontsentratsiooniriski (ühe vastaspoole või vastaspoolte rühma suhtes), turu- ja krediidiriski korrelatsiooniga seonduvat riski ja riski, et vastaspoole positsioonide rahaks tegemine toob kaasa muutused turul. Stresstestides tuleb ühtlasi arvestada selliste turul toimuvate muutuste mõju krediidasutuse oma positsioonidele ja kaasata see mõju vastaspoole krediidiriski hindamisega.

▼B

Wrong-way-risk

34. Krediidiasutused peavad vajalikul määral arvestama riskipositsioone, millest tuleneb märkimisväärne üldine korrelatsioonirisk.
35. Krediidiasutusel peab olema välja töötatud kord konkreetse *wrong-way*-riski juhtumite välja selgitamiseks, jälgimiseks ja kontrollimiseks alates tehingu algusest selle lõpptähtajani välja.

Mudeldamise protsessi terviklikkus

36. Mudel peab kajastama tehingu tingimusi ja spetsifikatsioone õigeaegselt, täielikult ja konservatiivselt. Nimetatud tingimused sisaldavad vähemalt lepingu nimisummat, lõpptähtaega, alusvara, tagatis- ja tasaarvelduskorda. Nimetatud tingimusi ja spetsifikatsioone hoitakse andmebaasis, mida kontrollitakse ametlikult ja regulaarselt. Tasaarvelduse korra tunnistamise protsess eeldab juriidilise personali kinnitust, et veenduda tasaarvelduse õiguslikus jõustatavuses, ning see sisestatakse andmebaasi sõltumatu üksuse poolt. Tehingu tingimusi ja spetsifikatsioone puudutavate andmete mudelisse kandmine kuulub samuti siseauditi tegevusvaldkonda ja kasutusel peavad olema mudeli ja andmeallikasüsteemide vahelised ametlikud sobitamisprotsessid, et jätkuvalt kontrollida, et EPE kajastaks õieti või vähemalt konservatiivselt tehingu tingimusi ja spetsifikatsioone.
37. Mudelis tuleb kasutada praegusi turuandmeid praeguste riskipositsioonide arvutamiseks. Kui volatiilsuse ja korrelatsioonide hindamiseks kasutatakse varasemaid andmeid, tuleb kasutada vähemalt kolme aasta andmeid, mida tuleb ajakohastada kvartaalselt või sagedamini, kui turutingimused seda nõuavad. Need andmed peavad hõlmama terviklikku majandustingimuste kogumit, näiteks kogu konjunktuuriotsiklit. Äriüksusest sõltumatu üksus peab kinnitama äriüksuse antud hinna. Andmete kogumine peab olema ärivaldkondadest sõltumatu, andmed tuleb sisestada mudelisse õigeaegselt ja terviklikult ja neid tuleb hoida andmebaasis, mida ametlikult regulaarsete vaheaegade järel kontrollitakse. Krediidiasutusel peab ka olema hästi väljaarendatud andmete õigsuse kontrolliprotsess, et kõrvaldada ekslikud ja/või üldnormist kõrvalekalduvad vaatlusandmed. Selles osas, mille kohta mudelis kasutatakse turuandmete tuginevaid hinnanguid, sealhulgas uute toodete osas, kui kolme aasta andmed ei pruugi olla kättesaadavad, määratletakse sobivad hinnangud sisemise poliitika alusel ning krediidiasutus näitab empiiriliselt, et antud hinnang kajastab konservatiivselt alusrisiki ebasoodsates turutingimustes. Kui mudelis arvestatakse tagatiste mõju tasaarveldatavate tehingute turuväärtuse muutumisele, peavad krediidiasutusel olema küllaldased ajaloolised andmed tagatise volatiilsuse mudelisse panemiseks.
38. Mudel peab tegema läbi valideerimise protsessi. Antud protsess peab olema krediidiasutuste sise-eeskirjades selgelt väljendatud. Valideerimisprotsessiga täpsustatakse, millist tüüpi testimist on vaja läbi viia, et tagada mudeli usaldusväärsus ja määratleda tingimused, mille puhul eeldusi rikutakse ja mis võib tuua kaasa EPE liiga väiksena näitamise. Valideerimisprotsess hõlmab mudeli ulatuslikkuse hindamist.
39. Krediidiasutus peab jälgima asjakohaseid riske ja tal peavad olema kasutusel menetlused oma EPE hinnangu korrigeerimiseks, kui kõnealused riskid muutuvad oluliseks. See hõlmab järgmist:
- krediidiasutus selgitab välja konkreetse korrelatsiooniriskiga seotud riskipositsioonid ja juhib neid;
  - krediidiasutus võrdleb korrapärase vaheaja järel ühe aasta kohta arvatud EPE hinnangut kogu riskipositsiooni perioodi EPE hinnanguga, kui riskipositsioonil on ühe aastal järel tõusev profiil; ja
  - alla aastase lõpptähtajaga riskipositsioonide osas võrdleb krediidiasutus regulaarse vaheaja järel asendushinda (praegust riskipositsiooni) ja realiseerunud riskipositsiooni profiili ja/või säilitab andmed, mis võimaldavad antud võrdluse tegemist.
40. Krediidiasutus kohaldab sisemenetlust, et kontrollida enne tehingu hõlmamist tasaarveldatavate tehingute kogumisse, et tehing on kaetud õiguslikult jõustatava tasaarvelduskokkuleppega, mis vastab 7. osas sätestatud nõuetele.
41. Krediidiasutus, kes kasutab oma vastaspoole krediidiriski leevendamiseks tagatist, kohaldab sisemenetlust, et kontrollida enne tagatise arvutustes

▼B

kasutamist seda, kas tagatis vastab lisa VIII sätestatud õiguskindluse põhimõtetele.

EPE mudelite valideerimisnõuded

42. Krediidiasutuse EPE mudel peab täitma järgmised valideerimisnõuded:

- a) direktiivi 2006/49/EÜ [investeeringusühingute ja krediidiasutuste kapitali adekvaatsuse kohta] V lisa esitatud kvalitatiivsed valideerimisnõuded;
- b) intressimäärasid, valuutakursse, aktsiahindu, tooret ja muid tururiski tegureid tuleb vastaspoole krediidiriski mõõtmisel prognoosida pikaajalise vaatega. Tururiski tegurite prognoosimudeli talitust valideeritakse pikaajalise vaatega;
- c) hinnakujunduse mudeleid, mida kasutatakse vastaspoole krediidiriski arutamiseks tururiski teguritele tuleviku šokkidest tuleneva teatud stsenaariumi järgi, kontrollitakse mudeli valideerimisprotsessi osana. Optsioonide hinnakujunduse mudelites tuleb selgitada optsiooni väärtuse mittelineaarsust tururiski tegurite suhtes;
- d) EPE mudel hõlmab tehingukohast teavet, et võtta riskipositsioonid tasaarveldatavate tehingute kogumi tasandil kokku. Krediidiasutus kinnitab, et tehingud suunatakse mudeli siseselt asjakohasesse tasaarveldatavate tehingute kogumisse;
- e) EPE mudel sisaldab ühtlasi tehingukohast teavet, et hõlmata tagatiste mõju. Selles võetakse arvesse nii tagatiste praegust määra kui tagatise, mis antakse tulevikus vastaspoolte vahel edasi. Selline mudel peab selgitama tagatislepingute (ühe- või kahepoolsete) olemust, tagatiste muutmistaotluste sagedust, riski tagatisperioodi, tagatiseta riskipositsiooni madalaimat künnist, mida krediidiasutus on valmis aktsepteerima, ja minimaalset ülekandesummat. Sellise mudeliga kas mudeldatakse esitatud tagatise turuhinnaks ümber arvatatud väärtuse muutus või kohaldatakse VIII lisa esitatud eeskirju, ja
- f) tüüpiliste vastaspoole portfelliide staatiline ajalooline järeltestimine on mudeli valideerimisprotsessi osa. Krediidiasutus teostab korrapärase vaheaegade järel mitme tüüpilise vastaspoole portfelli (tegeliku või hüpoteetilise) järelkontrolli. Tüüpilised portfellid valitakse selle alusel, kui tundlikud nad on krediidiasutuse kohta kehtivate oluliste riskitegurite ja korrelatsioonide suhtes;

kui järelkontroll näitab, et mudel ei ole piisavalt täpne, tühistavad pädevad ametiasutused mudeli heakskiidu või rakendavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et mudelit koheselt parandataks. Nad võivad ka nõuda krediidiasutuselt täiendavaid omavahendeid artikli 136 kohaselt.

7. OSA

Lepingujärgne tasaarveldus (uuenduslepingud ja muud tasaarvelduskokkulepped)

a) Tasaarvelduse liigid, mida pädevad ametiasutused võivad tunnustada

Käesoleva osa kohaldamisel tähendab “vastaspool” kõiki isikuid (sealhulgas füüsilisi isikuid), kes on pädevad sõlmima lepingujärgset tasaarvelduskokkulepet ja “lepingujärgne toodetevaheline tasaarvelduskokkulepe” tähendab krediidiasutuse ja vastaspoole vahel sõlmitavat kirjalikku kahepoolset kokkulepet, millega luuakse ühtne juriidiline kohustus, mis katab kõik kahepoolsed raamlepingud ja erinevaid tootekategooriaid hõlmavad tehingud. Toodetevahelised tasaarvelduskokkulepped katavad ainult kahepoolset alusel toimuvat tasaarveldamist.

Toodetevahelise tasaarvelduse puhul loetakse erinevateks tootekategooriateks:

- i) repotehingud, pöördrepotehingud, väärtpaberite ja kaupade laenuhingud;
- ii) väärtpaberitega tagatud tehingud ja
- iii) IV lisa loetletud lepingud.

Pädevad ametiasutused võivad riski vähendavateks pidada järgmisi lepingujärgse tasaarvelduse liike:

- i) krediidiasutuse ja tema vastaspoole vahel sõlmitud kahepoolsed uuenduslepingud, mille alusel vastastikused nõuded ja kohustused

▼B

ühendatakse automaatselt nii, et uuendamise tagajärjel fikseeritakse iga uuendamise üks ühtne netosumma ja luuakse seega üks uus juriidiliselt siduv leping, mis lõpetab varasemad lepingud;

- ii) muud kahepoolset kokkulepped krediidasutuse ja tema vastaspoole vahel ja
- iii) lepingujärgsed toodetevahelised tasaarvelduskokkulepped krediidasutuste puhul, millel on pädeva ametiasutuse luba kasutada 6. osas sätestatud meetodit nimetatud meetodi reguleerimisalasse jäävate tehingute suhtes. Kontserni liikmete vahelisi tasaarveldustehinguid ei ole lubatud kasutada kapitalinõuete arvutamiseks.

b) Tunnustamise tingimused

Pädevad ametiasutused võivad lepingujärgset tasaarveldust pidada riski vähendavaks ainult järgmistel tingimustel:

- i) krediidasutusel peab vastaspoolega olema lepingujärgne tasaarvelduskokkulepe, mille tulemusel tekib üks ühtne juriidiline kohustus, mis katab kõik hõlmatud tehingud selliselt, et kui vastaspool ei tule oma kohustuste täitmisega toime maksmise katkestamise, pankroti, likvideerimise või muu samase asjaolu tõttu, oleks krediidasutusel õigus saada või kohustus maksta ainult konkreetsete hõlmatud tehingute positiivse ja negatiivse turuväärtuse netosumma;
- ii) krediidasutus peab pädevatele ametiasutustele edastama põhjendatud kirjalikud juriidilised arvamused, mille põhjal asjaomased kohtud ja haldusasutused võivad vaidlustamise korral punktis i kirjeldatud juhtudel tõdeda, et krediidasutuse nõuded ja kohustused piirduvad punktis i kirjeldatud netosummaga:
  - selle õigusruumi seaduste alusel, kus vastaspool on asutatud, ja juhul, kui asjaga on seotud ettevõtja välisriigis paiknev filiaal, siis ka selle õigusruumi seaduste alusel, kus filiaal paikneb;
  - nende seaduste alusel, mis reguleerivad konkreetseid hõlmatud tehinguid, ja
  - nende seaduste alusel, mis reguleerivad lepingujärgseks tasaarvelduseks vajalikke mis tahes lepinguid või kokkuleppeid;
- iii) krediidasutusel peab olema kehtiv menetluskord tagamaks, et tema lepingujärgse tasaarvelduse õiguslikku kehtivust kontrollitakse pidevalt asjaomaste seaduste võimalikke muudatusi silmas pidades;
- iv) krediidasutus säilitab arhiivis kõik nõutavad dokumendid;
- v) krediidasutus arvestab tasaarvelduse mõju iga vastaspoole krediidiriski koondpositsiooni mõõtmisel ja lähtub sellest vastava vastaspoole krediidiriski (CCR) juhtimisel, ja
- vi) kõikide vastaspoolte krediidiriskid koondatakse ühtseks õiguslikuks riskipositsiooniks kõikide tehingute lõikes. Nimetatud koondpositsioonist lähtutakse krediidilimiidi ja sisekapitali arvestamisel.

Pädevad ametiasutused peavad olema veendunud, olles vajaduse korral selleks muude asjaomaste pädevate ametiasutustega konsulteerinud, et lepingujärgne tasaarveldus on iga asjaomase õigusruumi seaduste kohaselt õiguslikult kehtiv. Kui mis tahes pädev ametiasutus ei ole selles veendunud, ei käsitleta lepingujärgset tasaarvelduskokkulepet riski vähendavana kummagi lepingupartneri puhul.

Pädevad ametiasutused võivad aktsepteerida lepingujärgse tasaarvelduse liikide kaupa koostatud põhjendatud juriidilisi seisukohti.

Riski vähendavana ei või käsitleda ühtegi lepingut, mille sätete kohaselt võib lepingust tulenevaid kohustusi täitev lepingupartner lepingulised kohustused täitmata jätnud vastaspoolele tasuda maksed osaliselt või neid üldse mitte tasuda, isegi juhul kui lepingulised kohustused täitmata jätnud pool on netovõlausaldaja ("mittetäitmisklausel").

Lisaks kohaldatakse lepingujärgse toodetevahelise tasaarvelduskokkuleppe suhtes järgmisi kriteeriume:

- a) netosumma all käesoleva osa alapunkti b alapunktis i mõistetakse iga hõlmatava kahepoolse raamlepingu positiivse või negatiivse väärtuse netosummat lepingu lõpetamisel ning üksiktehingute positiivse või negatiivse turuväärtuse netosummat ("toodetevaheline netosumma");

▼B

- b) käesoleva osa alapunkti b alapunktis ii osutatud põhjendatud kirjalikud juriidilised arvamused käsitlevad kogu toodetevahelise tasaarveldamise kokkuleppe kehtivust ja teostatavust ning tasaarveldamise kokkuleppe mõju iga hõlmatava kahepoolse raamlepingu olulisematele sätetele. Juriidilise seisukoha all tuleb mõista riigis, kus krediidiasutusel on luba tegutseda, juristide ringkonnas üldiselt aktsepteeritavat juriidilist seisukohta või memorandumit, milles on asjakohasel viisil käsitletud kõiki olulisemaid seonduvaid küsimusi;
- c) vastavalt käesoleva osa alapunkti b alapunktile iii peab krediidiasutusel olema kehtiv menetluskord, mille abil kontrollida, kas iga tasaarveldatavate tehingute kogumisse kuuluva tehingu suhtes on olemas juriidiline seisukoht, ja
- d) võttes arvesse lepingujärgset toodetevahelise tasaarveldamise kokkulepet, peab krediidiasutus jätkuvalt vastama kahepoolsele tasaarveldamisele esitatavatele nõuetele ja artiklites 90 kuni 93 osutatud nõuetele, mida kohaldatakse krediidiriski maandamise suhtes, austades iga üksikut hõlmatavat kahepoolset lepingut ja tehingut.
- c) Tunnustamise tagajärjed
5. ja 6. osa kohaldamisel tunnistatakse kõnealustes osades sätestatud nettimise määratlust.
- i) Uuenduslepingud
- Uuenduslepingutega fikseeritud ühtsed netosummad võidakse kaaluda asjaomaste brutosummade asemel. Seega võib 3. osa kasutades:
- Etapis a: kehtiva lepingu asendamise kulu ja
  - Etapis b: põhisumma nimiväärtuse või alusvara väärtuse
- saamiseks võtta arvesse uuenduslepingut. 4. osa kasutades võib etapis a põhisumma nimiväärtuse arutamisel võtta arvesse uuenduslepingut; kohaldada tuleb tabelis 2 esitatud protsendimäärasid.
- ii) Muud tasaarvelduskokkulepped
3. osa kasutades:
- etapis a tasaarvelduskokkuleppega hõlmatud kehtivate lepingute asendamise kulu saamiseks võib võtta arvesse kokkuleppest tulenevat tegelikku oletatavat netoasenduskulu; kui tasaarvelduse tulemuseks on kehtiva lepingu asendamise netokulu arvatava krediidiasutuse netokohustus, arvestatakse kehtiva lepingu asendamise kuluks 0, ja
  - etapis b võib kõigi tasaarvelduskokkuleppega hõlmatud lepingute potentsiaalse tuleviku krediidiriskile avatud positsiooni tegurit vähendada järgmise valemi kohaselt:

$$PCE_{red} = 0,4 * PCE_{gross} + 0,6 * NGR * PCE_{gross}$$
 kus:
    - PCE_{red} = kõigi juriidiliselt kehtiva kahepoolse tasaarvelduskokkuleppega hõlmatud teatava vastaspoolega sõlmitud lepingute potentsiaalse tuleviku krediidiriskile avatud positsiooni vähendatud tegur
    - PCE_{gross} = kõigi juriidiliselt kehtiva kahepoolse tasaarvelduskokkuleppega hõlmatud teatava vastaspoolega sõlmitud lepingute potentsiaalse tuleviku krediidiriskile avatud positsiooni tegurite summa, mille arvutamiseks korrutatakse kõnealuste lepingute põhisummade nimiväärtused tabelis 1 esitatud protsendimääradega
    - NGR = “neto-bruto suhtarv”: pädevate ametiasutuste äranägemisel kas:
      - i) eraldi arvutus: kõigi juriidiliselt kehtiva kahepoolse tasaarvelduskokkuleppega hõlmatud teatava vastaspoolega sõlmitud lepingute asendamise netomaksumuse (lugeja) ja kõigi juriidiliselt kehtiva kahepoolse tasaarvelduskokkuleppega hõlmatud kõnealuse vastaspoole

▼B

lega sõlmitud lepingute asendamise brutomaksumuse (nimetaja) jagatis või

- ii) kokkuarvutamine: juriidiliselt kehtivate tasaarvelduskokkulepetega hõlmatud lepinguid arvesse võttes kahepoolset kõigi vastaspoolte osas arvatud lepingu asendamise netokulude summa (lugeja) ja kõigi juriidiliselt kehtivate tasaarvelduskokkulepetega hõlmatud lepingute asendamise brutomaksumuse (nimetaja) jagatis.

Kui liikmesriigid lubavad krediidasutusel meetodi valida, peavad nimetatud asutused valitud meetodit kasutama järjekindlalt.

Kui eespool esitatud valemi põhjal arvutatakse potentsiaalset tuleviku krediidiriskile avatud positsiooni, võib tasaarvelduskokkuleppega hõlmatud täiesti sarnaseid lepinguid käsitleda ühe lepinguna, mille põhisumma nimiväärtus võrdub netotuludega. Täiesti sarnased lepingud on valuutakursside tähtpäevalepingud või samalaadsed lepingud, mille põhisumma nimiväärtus võrdub kassavooga, kui rahavoog saabub samal väärtuspäeval ja täielikult või osaliselt samas vääringus.

Kasutades 4. osa võib etapis a käsitleda:

- tasaarvelduskokkuleppega hõlmatud täiesti sarnaseid lepinguid ühe lepinguna, mille põhisumma nimiväärtus võrdub netotuludega, põhisumma nimiväärtused korrutatakse tabelis 3 esitatud protsendimääradega,
- vähendada kõigi muude tasaarvelduskokkuleppega hõlmatud lepingute puhul kohaldatavaid protsendimäärasid, nii nagu on osutatud tabelis 6:

Tabel 6

Esialgne tähtaeg ⁽¹⁾	Intressimäärade lepingud	Valuutakursside lepingud
Üks aasta või vähem	0,35 %	1,50 %
Rohkem kui üks aasta, kuid mitte üle kahe aasta	0,75 %	3,75 %
Lisa iga järgmise aasta eest	0,75 %	2,25 %

⁽¹⁾ Intressimäärade lepingute puhul võivad krediidasutused pädevate asutuste nõusolekul valida kas esialgse või järelejäänud tähtaja.

*IV LISA***TULETISINSTRUMENTIDE LIIGID**

1. Intressimäärade lepingud:
  - a) ühe vääringu intressimäära vahetuslepingud;
  - b) baasvahetustehingud;
  - c) tähtpäevaintressiga lepingud;
  - d) intressimäärafutuudid;
  - e) ostetud intressimääraoptsioonid;
  - f) muud sarnased lepingud.
2. Valuutakursside lepingud ja kulda käsitlevad lepingud:
  - a) eri vääringute intressimäära vahetuslepingud;
  - b) valuutakursside tähtpäevalepingud;
  - c) valuutafutuudid;
  - d) ostetud valuutaoptsioonid;
  - e) muud sarnased lepingud ja
  - f) punktides a kuni e nimetatud lepingute sarnased kulda käsitlevad lepingud.
3. Punkti 1 punktides a kuni e ja punkti 2 punktides a kuni d nimetatud lepingutega sarnased lepingud, mis on seotud muude baaskirjete ja indeksitega. Sealhulgas kõik direktiivi 2004/39/EÜ I lisa C jao punktides 4 kuni 7, 9 ja 10 loetletud instrumendid, mis ei ole muul moel hõlmatud punktidega 1 ja 2.

V LISA

RISKIDE LIIGITAMISE JA KÄSITLEMISE TEHNILISED KRITERIUMID

1. JUHTIMISPÕHIMÕTE

1. Artiklis 11 kirjeldatud juhtorgan määratleb organisatsioonisiseste ülesannete lahusust ja huvide konflikti ärahoidmist käsitleva korra.

2. RISKIDE KÄSITLEMINE

2. Artiklis 11 kirjeldatud juhtorgan kinnitab ja vaatab korrapäraselt läbi krediidasutusele avanevate või avaneda võivate riskide, sealhulgas asutuse makromajanduslikust tegevuskeskkonnast tulenevate konjunktuuri-tsükli faasiga seotud riskide võtmise, juhtimise, järelevalve ja maandamise strateegiad ja põhimõtted.

3. KREDIIRISK JA VASTASPOOLE RISK

3. Laenu antakse kindlate ja täpselt määratletud kriteeriumide alusel. Laenu kinnitamise, laenutingimuste muutmise, uuendamise ja refinantseerimise kord määratakse selgelt kindlaks.
4. Krediidasutuse erinevate krediidiriskidega portfelli ja riskile avatud positsioonide pidev haldamine ja järelevalve muu hulgas probleemsete laenude välja selgitamiseks ja juhtimiseks ning väärtuste asjakohaseks korrigeerimiseks ja provisjonide tegemiseks toimub tõhusate süsteemide kaudu.
5. Laenuportfellid peavad olema piisavalt diversifitseeritud, arvestades krediidasutuse sihtturge ja üldist laenustrateegiat.

4. JÄÄKRISK

6. Riski, et krediidasutuse kasutatavad tunnustatud krediidiriski maandamise tehnikad osutuvad oodatust vähem tõhusaks, käsitletakse ja ohjatakse kirjalike eeskirjade ja menetlustega.

5. KONTSENTRATSIOONIRISK

7. Kontsentratsiooniriski, mis tekib riskipositsioonidest, mis on seotud vastaspooltega, omavahel seotud vastaspoolte gruppidega ning samas majandusharus või geograafilises piirkonnas tegutsevate vastaspooltega või samast tegevusest või kaubast, sealhulgas suurtest kaudsetest krediidiriskile avatud positsioonidest tulenevaid riske (näiteks seoses ühe tagatise andjaga), käsitletakse ja kontrollitakse lähtudes kirjalikest eeskirjadest ja menetlustest.

6. VÄÄRTPAPERISTAMISE RISKID

8. Riske, mis tulenevad väärtpaperistamise tehingutest, mille puhul krediidasutus on laenude algne väljastaja või tehingu korraldaja, hinnatakse ja käsitletakse asjakohaste eeskirjade ja menetlustega eelkõige selle tagamiseks, et tehingu majanduslik sisu oleks täielikult kajastatud riski hindamise ja juhtimise otsustes.
9. Krediidasutustes, kes on uuenevate ja varajase amortiseerimise tingimustega väärtpaperistamise tehingute aluseks olevate varade algset väljastajad, peavad olema koostatud likviidsusplaanid kavandatud ja varajase amortiseerimise tagajärgede käsitlemiseks.

7. TURURISKID

10. Tururiskide oluliste allikate ja mõju hindamiseks ja juhtimiseks rakendatakse eeskirju ja menetlusi.

8. KAUPLEMISEGA MITTESEOTUD TEGEVUSEST TULENEV INTRESSIRISK

11. Krediidasutus peab rakendama süsteeme selliste riskide hindamiseks ja juhtimiseks, mis tulenevad intressimäärade võimalikest muutustest, mis võivad mõjutada krediidasutuse kauplemisega mitteseotud tegevust.

9. OPERATSIOONIRISK

12. Operatsiooniriskile avatuse, sealhulgas harvaesinevate väga tõsiste juhtumite hindamiseks ja juhtimiseks rakendatakse eeskirju ja menetlusi. Ilma et see piiraks artikli 4 punktis 22 sätestatud definitsioonide kasutamist,

▼B

kirjeldavad krediidasutused operatsiooniriski asjaomaste eeskirjade ja menetluste tähenduses.

13. Selleks et tagada krediidasutuste võime tegutseda järjepidevalt ja piirata kahju majandustegevuse tõsiste häirete korral, peavad olema olema situatsioon- ja talitluspidevuse plaanid.

10. LIKVIIDSUSRISK

14. Krediidasutuses peavad olema netofinantseerimise positsiooni ja netotingimuste mõõtmise ja juhtimise eeskirjad ja menetlused, mis on järjepidevad ja tulevikku suunatud. Krediidasutus kaalub alternatiivseid stsenaariume ja vaatab netofinantseerimise positsiooni käsitlevate otsuste aluseks olevad eeldused korrapäraselt läbi.
15. Likviidsuskriiside lahendamiseks peavad olema koostatud situatsioonplaanid.

VI LISA

STANDARDMEETOD

1. OSA

Riskikaalud

1. NÕUDED KESKVALITSUSTELE VÕI KESKPANKADELE

1.1. Käsitlemine

1. Ilma et see piiraks punktide 2 kuni 7 kohaldamist, määratakse keskvalitsustele ja keskpankadele esitatavatele nõuetele 100 %-line riskikaal.
2. Kui punktist 3 ei tulene teisiti, määratakse keskvalitsustele ja keskpankadele esitatavatele nõuetele, mille kohta on olemas määratud reitinguagentuuri (*External Credit Assessment Institution*) antud hinnang, riskikaal kooskõlas tabeliga 1 vastavalt krediidikvaliteedi hindamiskaala kuuele astmele, mille pädevad ametiasutused on aktsepteerinud reitinguagentuuride antud krediidihinnangutele määranud.

Tabel 1

Krediidikvaliteedi aste	1	2	3	4	5	6
Riskikaal	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %

3. Euroopa Keskpangale esitatavatele nõuetele määratakse 0 %-line riskikaal.
- 1.2. Nõuded laenuvõtja omavääringus
4. Liikmesriikide keskvalitsustele ja keskpankadele esitatavatele selle keskvalitsuse ja keskpanga omavääringus nomineeritud ja väljastatud nõuetele määratakse 0 %-line riskikaal.
  5. Kui kolmanda riigi pädevad ametiasutused, kes kohaldavad ühenduses kohaldatava korraga vähemalt samaväärset järelevalve- ja regulatiivset korda, määravad punktides 1 kuni 2 osutatust madalama riskikaalu oma keskvalitsusele või keskpangale esitatavatele nõuetele, mis on nomineeritud ja väljastatud omavääringus, võivad liikmesriigid lubada oma krediidiasutustel kaaluda sellised nõuded riskiga samal viisil.
- 1.3. Eksportkrediidi agentuuride antud krediidihinnangute kasutamine
6. Pädevad ametiasutused tunnustavad ekspordikrediidi agentuuri antud krediidihinnanguid siis, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
    - a) see on konsensusel põhinev riskihinnang, mille on andnud OECD riiklikult toetatava ekspordikrediidi suuniste kokkuleppes osalevad ekspordikrediidi agentuurid, või
    - b) ekspordikrediidi agentuur avaldab krediidihinnangu ja järgib OECD kokkulepitut metoodikat ning krediidihinnang on seotud ühega kaheksast minimaalsest ekspordikindlustuse preemiast vastavalt OECD metoodikale (*minimum export insurance premium* – MEIP).
  7. Riskipositsioonidele, mille puhul tunnustatakse riskiga kaalumisel ekspordikrediidi agentuuri krediidihinnangut, määratakse riskikaal vastavalt tabelile 2.

Tabel 2

Ekspordikindlustuse miinimumpreemia	0	1	2	3	4	5	6	7
Riskikaal	0 %	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

2. NÕUDED PIIRKONDLIKELE OMAVALITSUSTELE JA KOHALIKELE AMETIASUTUSTELE

8. Ilma et see piiraks punktide 9 kuni 11 kohaldamist, kaalutakse piirkondlikele omavalitsustele ja kohalikele ametiasutustele esitatavaid nõudeid riskiga nagu nõudeid asutustele. Selline käsitlemine on sõltumatu artikli 80 lõikes 3 sätestatud kaalutusõiguse kasutamisest. Punktides 31, 32 ja 37 sätestatud lühiajaliste nõuete eeliskäsitlemist ei kohaldata.
9. Piirkondlikele omavalitsustele ja kohalikele ametiasutustele esitatavaid nõudeid käsitletakse nõuetena selle keskvalitsuse vastu, kelle jurisdiktsioonis nad asuvad, kui kõnealuste nõuete riskide vahel puudub erinevus tulenevalt piirkondlike omavalitsuste ja kohalike ametiasutuste iseseisvast maksukogumisõigusest ja konkreetsetest institutsioonilisest korraldusest, millega vähendatakse maksejõuetuse riski.
- Pädevad ametiasutused koostavad ja avalikustavad nimekirja piirkondlikest omavalitsustest ja kohalikest ametiasutustest, kellele määratakse keskvalitsustele antud riskikaaluga võrdne riskikaal.
10. Nõudeid avalik-õiguslikele juriidilisele isikule kirikutele ja kogudustele, kes koguvad makse neile sellist õigust andvate õigusaktide kohaselt, käsitletakse kui nõudeid piirkondlikele omavalitsustele ja kohalikele ametiasutustele selle erinevusega, et punkti 9 ei kohaldata. Sellisel juhul ei keelduta artikli 89 lõike 1 punkti a kohaldamiseks V jaotise 2. peatüki 3. jao 1. alajao rakendamisele heakskiidu andmisest.
11. Kui kolmanda riigi pädevad ametiasutused, kes kohaldavad ühenduses kohaldatava korraga vähemalt samaväärset järelevalve- ja regulatiivset korda, käsitlevad piirkondlikele omavalitsustele või kohalikele ametiasutustele esitatavaid nõudeid keskvalitsusele esitatavate nõuete, võivad liikmesriigid lubada oma krediitiasutustel kaaluda sellised piirkondlikele omavalitsustele või kohalikele ametiasutustele esitatavad nõuded riskiga samal viisil.

3. NÕUDED HALDUSASUTUSTELE JA MITTETULUNDUSÜHINGUTELE

3.1. Käsitlemine

12. Ilma et see piiraks punktide 13 kuni 17 kohaldamist, määratakse haldusasutustele ja mittetulundusühingutele esitatavatele nõuetele 100 %-line riskikaal.

3.2. Avaliku sektori asutused

13. Ilma et see piiraks punktide 14 kuni 17 kohaldamist, määratakse avaliku sektori asutustele esitatavatele nõuetele 100 %-line riskikaal.
14. Vastavalt pädevate ametiasutuste kaalutusõigusele võib nõudeid avaliku sektori asutustele käsitleda nõuetena asutustele. Kõnealuse kaalutusõiguse kasutamine pädevate ametiasutuste poolt on sõltumatu artikli 80 lõikes 3 sätestatud kaalutusõiguse kasutamisest. Punktides 31, 32 ja 37 sätestatud lühiajaliste nõuete eeliskäsitlemist ei kohaldata.
15. Erandjuhtudel võib avaliku sektori asutustele esitatavaid nõudeid käsitleda kui nõudeid keskvalitsusele, kelle jurisdiktsioonis nad asuvad, kui pädevate ametiasutuste arvamus kohaselt ei ole selliste nõuete riskide vahel erinevust, kuna keskvalitus annab sobiva garantii.

▼B

16. Kui ühe liikmesriigi pädevad ametiasutused kasutavad kaalutlusõigust käsitleda nõudeid avaliku sektori asutustele nõuetena asutustele või nõuetena keskvalitsusele, mille jurisdiktsioonis nad asuvad, lubavad teise liikmesriigi pädevad ametiasutused oma krediidasutustel kaaluda sellistele avaliku sektori asutustele esitatavad nõuded riskiga samal viisil.
17. Kui kolmanda riigi pädevad ametiasutused, kes kohaldavad ühenduses kohaldatava korraga samaväärset järelevalve- ja regulatiivset korda, käsitlevad nõudeid avaliku sektori asutustele nõuetena asutustele, võivad liikmesriigid lubada oma krediidasutustel kaaluda sellistele avaliku sektori asutustele esitatavad nõuded riskiga samal viisil.

4. NÕUDED MITMEPOOLSETELE ARENGUPANKADELE

4.1. Reguleerimisala

18. Artiklites 78 kuni 83 käsitatakse Üleameerikalist Investeeringukorporatsiooni, Musta Mere Kaubanduse Arengupanka ning Kesk-Ameerika Majandusintegratsiooni Panka mitmepoolsete arengupankadena.

4.2. Käsitlemine

19. Ilma et see piiraks punktide 20 kuni 21 kohaldamist, käsitletakse nõudeid mitmepoolsetele arengupankadele samal viisil kui nõudeid asutustele kooskõlas punktidega 29 kuni 32. Punktides 31, 32 ja 37 sätestatud lühiajaliste nõuete eeliskäsitlemist ei kohaldata.

▼M1

20. Järgmistele mitmepoolsetele arengupankadele esitatavatele nõuetele määratakse 0 % riskikaal:
  - a) Rahvusvaheline Rekonstruktsiooni- ja Arengupank;
  - b) Rahvusvaheline Finantskorporatsioon;
  - c) Ameerika Arengupank;
  - d) Aasia Arengupank;
  - e) Aafrika Arengupank;
  - f) Euroopa Nõukogu Arengupank;
  - g) Põhjamaade Investeeringupank;
  - h) Kariibi Arengupank;
  - i) Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank;
  - j) Euroopa Investeeringupank;
  - k) Euroopa Investeeringufond;
  - l) Mitmepoolne Investeeringute Tagamise Agentuur;
  - m) immuniseerimise rahvusvaheline rahastamisvahend ning
  - n) Islami Arengupank.

▼B

21. Euroopa Investeeringufondi märgitud maksmata kapitali osale määratakse 20 %-line riskikaal.

5. NÕUDED RAHVUSVAHELISTELE ORGANISATSIOONIDELE

22. Järgmistele rahvusvahelistele organisatsioonidele esitatavatele nõuetele määratakse 0 %-line riskikaal.
  - a) Euroopa Ühendus;
  - b) Rahvusvaheline Valuutafond;
  - c) Rahvusvaheliste Arvelduste Pank.

▼B

6. NÕUDED ASUTUSTELE

6.1. Käsitlemine

23. Riskikaalude määramisel asutustele esitatavatele nõuetele kohaldatakse ühte punktides 26 kuni 27 ja 29 kuni 32 kirjeldatud kahest meetodist.
24. Ilma, et see piiraks punktides 23 kuni 39 sätestatu kohaldamist, kaalutakse nõudeid finantseerimisasutustele, kellele krediitiasutustele tegevusloa andmise ja nende üle järelevalve teostamise eest vastutavad pädevad ametiasutused on andnud tegevusloa ja kes kuuluvad pädevate ametiasutuste järelevalve alla, kooskõlas usaldatavusnormatiividega, mis on samaväärsed krediitiasutuse suhtes kohaldatavate usaldatavusnormatiividega, sama riskiga kui nõudeid asutustele.

6.2. Riskikaalu alammäär reitinguta asutustele esitatavatele nõuetele

25. Reitinguta asutustele esitatavatele nõuetele ei määrata riskikaalu, mis on madalam keskvalitsusele esitatavate nõuete suhtes kohaldatavast riskikaalust.

6.3. Keskvalitsuse riskikaalul põhinev meetod

26. Asutustele esitatavatele nõuetele määratakse tabeli 3 alusel riskikaal vastavalt krediitkvaliteedi astmele, mis on määratud sellele keskvalitsusele esitatavatele nõuetele, kelle jurisdiktsioonis nad asuvad.

Tabel 3

Keskvalitsuse krediitkvaliteedi aste	1	2	3	4	5	6
Nõude riskikaal	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

27. Reitinguta keskvalitsusega riigis asuvatele asutustele esitatavate nõuete riskikaal ei ole suurem kui 100 %-line.
28. Asutustele esitatavatele nõuete, mille esialgne tegelik kehtiv lõpptähtaeg on kuni kolm kuud, riskikaal on 20 %-line.

6.4. Krediidihinnangul põhinev meetod

29. Krediitiasutustele esitatavatele nõuetele, mille esialgne kehtiv lõpptähtaeg on üle kolme kuu ja mille kohta on olemas määratud reitinguagentuuri antud hinnang, määratakse riskikaal kooskõlas tabeliga 4 vastavalt krediitkvaliteedi hindamiskaala kuuele astmele, mille pädevad ametiasutused on aktsepteeritud reitinguagentuuri antud krediidihinnangutele määranud.

Tabel 4

Krediitkvaliteedi aste	1	2	3	4	5	6
Riskikaal	20 %	50 %	50 %	100 %	100 %	150 %

30. Reitinguta asutustele esitatavatele nõuetele määratakse 50 %-line riskikaal.
31. Asutustele esitatavatele nõuetele, mille esialgne kehtiv lõpptähtaeg on kuni kolm kuud ja mille kohta on olemas määratud reitinguagentuuri antud hinnang, määratakse riskikaal kooskõlas tabeliga 4 vastavalt krediitkvaliteedi hindamiskaala kuuele astmele, mille pädevad ametiasutused on aktsepteeritud reitinguagentuuri antud krediidihinnangutele määranud.

Tabel 5

Krediitkvaliteedi aste	1	2	3	4	5	6
Riskikaal	20 %	20 %	20 %	50 %	50 %	150 %

▼B

32. Reitinguta asutustele esitatavatele nõuetele, mille esialgne kehtiv lõpptähtaeg on kuni kolm kuud, määratakse 20 %-line riskikaal.

6.5. Koostoime lühiajaliste krediidi hinnangutega

33. Kui punktides 29 kuni 32 osutatud meetodit kohaldatakse asutustele esitatavate nõuete suhtes, on koostoime lühiajaliste hinnangutega järgmine.
34. Kui puudub lühiajaline hinnang nõude kohta, kohaldatakse punktis 31 määratletud lühiajaliste nõuete üldist eeliskäsitlemist kõikidele asutustele esitatavate nõuete suhtes, mille järelejäänud tähtaeg on kuni kolm kuud.
35. Kui lühiajaline hinnang on olemas ja sellega nähakse ette punktis 31 määratletud lühiajaliste nõuete üldisest eeliskäsitlemisest soodsama või samaväärse riskikaalu kohaldamine, kasutatakse lühiajalist hinnangut vaid konkreetse nõude suhtes. Muude lühiajaliste nõuete puhul järgitakse punktis 31 määratletud lühiajaliste nõuete üldist eeliskäsitlust.
36. Kui lühiajaline hinnang on olemas ja sellega nähakse ette punktis 31 määratletud lühiajaliste nõuete üldisest eeliskäsitlemisest vähem soodsa riskikaalu kohaldamine, lühiajaliste nõuete üldist eeliskäsitlemist ei kohaldata ja kõikidele reitinguta lühiajalistele nõuetele määratakse sama riskikaal, mida kohaldatakse lühiajalise hinnangu puhul.

6.6. Lühiajalised nõuded laenuvõtja omavääringus

37. Vastavalt pädevate ametiasutuste kaalutusõigusele võib asutustele esitatavatele nõuetele, mille järelejäänud tähtaeg on kuni kolm kuud ja mis on nomineeritud ja väljastatud omavääringus mõlema punktides 26 kuni 27 ja 29 kuni 32 kirjeldatud meetodi alusel, määrata riskikaalu, mis on punktides 4 ja 5 kirjeldatud keskvalitsusele esitatavate nõuete soodusriskikaalust ühe kategooria võrra vähem soodne.
38. Nõuetele, mille järelejäänud tähtaeg on kuni kolm kuud ja mis on nomineeritud ja väljastatud laenuvõtja omavääringus, määratakse vähemalt 20 %-line riskikaal.

6.7. Investeeringud regulatiivse kapitali instrumentidesse

39. Investeeringud omakapitali või asutuste emiteeritud regulatiivse kapitali instrumentidesse kaalutakse 100 % riskiga, kui need ei ole omavahenditest maha arvatud.

6.8. Euroopa Keskpanga kohustuslike reservide nõue

40. Kui asutusele esitatav nõue on Euroopa Keskpanga või liikmesriigi keskpanga poolt kehtestatud kohustuslike reservide nõudena, võivad liikmesriigid lubada sellise riskikaalu määramist, mis määratakse kõnealuse liikmesriigi keskpangale esitatavatele nõuetele tingimusel, et:
- a) reserve hoitakse vastavuses 12. septembri 2003. aasta Euroopa Keskpanga määrusega (EÜ) nr 1745/2003 (kohustuslike reservide kohaldamise kohta)⁽¹⁾ või vastavuses seda määrust asendava määrusega või kooskõlas siseriiklike nõuetega, mis on asjaomaste määrustega võrdväärsed kõigis olulistest aspektides ja
  - b) reserve hoidva asutuse pankroti või maksejõuetuse korral makstakse reservid krediidasutusele tagasi õigeaegselt ja neid ei kasutata asutuse muude kohustuste täitmiseks.

7. NÕUDED ÄRIÜHINGUTELE**7.1. Käsitlemine**

41. Nõuetele, mille kohta on olemas määratud reitinguagentuuri antud hinnang, määratakse riskikaal kooskõlas tabeliga 6 vastavalt krediitkvaliteedi hindamisskaala kuuele astmele, mille pädevad ametiasutused on aktsepteeritud reitinguagentuuride antud krediidi hinnangutele määranud.

⁽¹⁾ ELT L 250, 2.10.2003, lk 10.

Tabel 6

Krediidikvaliteedi aste	1	2	3	4	5	6
Riskikaal	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

42. Nõuded, mille kohta ei ole kõnealust krediidi hinnangut, saavad 100 %-lise riskikaalu või keskvalitsuse riskikaalu olenevalt sellest, kumb on kõrgem.

8. JAENÕUDED

43. Artikli 79 lõikes 2 loetletud kriteeriumidele vastavatele nõuetele määratakse 75 %-line riskikaal.

9. KINNISVARAGA TAGATUD RISKIPOSITSIOONID

44. Ilma et see piiraks punktide 45 kuni 60 kohaldamist, määratakse täies ulatuses kinnisvaraga tagatud riskipositsioonidele 100 %-line riskikaal.

9.1. Elamukinnisvarale seatud hüpoteegiga tagatud riskipositsioonid

45. Riskipositsioonidele või riskipositsiooni igale elemendile, mis on pädevaid ametiasutusi rahuldaval viisil täielikult tagatud eluruumile, milles laenuvõtja või investeerimisühingu korral tegelik tulusaaja elab või kavatseb elama asuda või mille ta on üürile andnud, seatud hüpoteegiga, määratakse 35 %-line riskikaal.

46. Riskipositsioonidele, mis on pädevaid ametiasutusi rahuldaval viisil täielikult tagatud Soome 1991. aasta elamuühinguseaduse või hilisemate vastavate õigusaktide kohaselt tegutsevate Soome elamuühingute osadega sellise elamukinnisvara puhul, milles laenusaja elab või kavatseb elama asuda või mille ta on üürile andnud, määratakse 35 %-line riskikaal.

47. Vara liisingitehingu korral, mis puudutab elamukinnisvara, kui krediidasutus on liisinguandja ja rentnikul on ostueesõigus, määratakse rentnikule esitatavate nõuete 35 %-line riskikaal tingimusel, et krediidasutuse riskipositsioon on täielikult kindlustatud kinnisvara omamisega.

48. Punktide 45 kuni 47 kohaldamiseks vajaliku otsuse tegemisel annavad pädevad ametiasutused nõusoleku vaid siis, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) vara väärtus ei või sõltuda oluliselt võlgniku krediidikvaliteedist. See tingimus ei välista olukordi, kus puhtalt makromajanduslikud tegurid mõjutavad nii vara väärtust kui ka laenuvõtja suutlikkust;

b) laenuvõtja risk ei või sõltuda oluliselt alusvara või projekti väärtuse arengust, vaid pigem laenuvõtja võimest maksta võlg tagasi teistest allikatest. Sellisel juhul ei või laenu tagasimaksimine sõltuda oluliselt mis tahes rahakäibest, mis on saadud seoses tagatiseks antud alusvaraga;

c) VIII lisa 2. osa punktis 8 sätestatud miinimumtingimused ja VIII lisa 3. osa punktides 62 kuni 65 sätestatud hindamiseskirjad peavad olema täidetud, ja

d) vara väärtus peab ületama oluliselt riskipositsioonide väärtust.

49. Pädevad ametiasutused võivad loobuda punkti 48 alapunktis b esitatud tingimusest riskipositsioonide puhul, mis on täielikult tagatud nende territooriumil asuvale elamukinnisvarale seatud hüpoteegiga, kui nad suudavad tõendada, et nende territooriumil on hästi arenenud ja pikaajaline elamukinnisvaraturg, mille kahjumimäär on piisavalt madal sellise käsitlemise õigustamiseks.

50. Kui ühe liikmesriigi pädevad ametiasutused kasutavad punktile 49 vastavat kaalutusõigust, võivad teise liikmesriigi pädevad ametiasutused lubada oma krediidasutustel määrata 35 %- riskikaal riskipositsioonide suhtes, mis on täielikult tagatud elamukinnisvarale seatud hüpoteegiga.

▼B

9.2. **Kommerts-kinnisvarale seatud hüpoteegiga tagatud riskipositsioonid**

51. Vastavalt pädevate ametiasutuste kaalutusõigusele võib riskipositsioonidele või riskipositsiooni igale elemendile, mis on pädevaid ametiasutusi rahuldaval viisil täielikult tagatud nende territooriumil asuvatele kontoritele või muudele äripindadele seatud hüpoteekidega, määrata 50 %-lise riskikaalu.
52. Vastavalt pädevate ametiasutuste kaalutusõigusele võib riskipositsioonidele, mis on pädevaid ametiasutusi rahuldaval viisil täielikult tagatud Soome 1991. aasta elamuühinguseaduse või hilisemate vastavate õigusaktide kohaselt tegutsevate Soome elamuühingute osadega, kontorite või muude äripindadega seoses määrata 50 %-lise riskikaalu.
53. Vastavalt pädevate ametiasutuste kaalutusõigusele võib vara liisingtehingutele, mille objektiks on kontorid või muud äripinnad, mis asuvad nende territooriumil ja kus krediidasutus on liisinguandja ja rentnikul on ostueesõigus, määrata 50 %-lise riskikaalu tingimusel, et krediidasutuse riskipositsioon on pädevaid ametiasutusi rahuldaval viisil täielikult tagatud kinnisvaraga.
54. Punkte 51 kuni 53 kohaldatakse järgmistel tingimustel:
  - a) vara väärtus ei või sõltuda oluliselt võlgniku krediitkvaliteedist. See tingimus ei välista olukordi, kus puhtalt makromajanduslikud tegurid mõjutavad nii vara väärtust kui ka laenuvõtja tagasimakse suutlikkust;
  - b) laenuvõtja risk ei või sõltuda oluliselt alusvara või projekti väärtuse arengust, vaid pigem laenuvõtja võimest maksta võlg tagasi teistest allikatest. Sellisel juhul ei või laenu tagasimaksimine sõltuda oluliselt mis tahes rahakäibest, mis on saadud seoses tagatiseks antud alusvaraga, ja
  - c) VIII lisa 2. osa punktis 8 sätestatud miinimumtingimused ja VIII lisa 3. osa punktides 62 kuni 65 sätestatud hindamiseskirjad on täidetud.
55. 50 %-line riskikaal määratakse selle laenu osa suhtes, mis ei ületa järgmiste tingimuste alusel arutatud piirmäära:
  - a) 50 % kõnealuse vara turuväärtusest.
  - b) 50 % vara turuväärtusest või 60 % hüpoteekimisväärtusest, olenevalt sellest, kumb on madalam, neis liikmesriikides, kus seaduste või rakendusaktidega on hüpoteekimisväärtuse hindamiseks sätestatud ranged kriteeriumid.
56. 100 %-list riskikaal määratakse selle laenu osa suhtes, mis ületab punktis 55 sätestatud piirmäärad.
57. Kui ühe liikmesriigi pädevad ametiasutused kasutavad punktidele 51 kuni 53 vastavat kaalutusõigust, võivad teise liikmesriigi pädevad ametiasutused lubada oma krediidasutustel kohaldada 50 %-list riskikaalu riskipositsiooni suhtes, mis on täielikult tagatud kommerts-kinnisvarale seatud hüpoteegiga.
58. Pädevad ametiasutused võivad loobuda punkti 54 punktis b esitatud tingimusest nõuete puhul, mis on täielikult tagatud nende territooriumil asuvale kommerts-kinnisvarale seatud hüpoteegiga, kui nad suudavad tõendada, et nende territooriumil on hästiarenenud ja pikaajaline kommerts-kinnisvaraturg, mille kahjumimäär ei ületa järgmisi piirmäärasid:
  - a) kommerts-kinnisvaraga tagatud laenust tuleneva kahjumi korral ei ületa kuni 50 % turuväärtusest (või vajaduse korral vähem kui 60 % hüpoteekimisväärtusest) mis tahes aastal 0,3 % kommerts-kinnisvaraga tagatud tagasimaksmata laenust, ja
  - b) kommerts-kinnisvaraga tagatud laenust tulenev kogukahjum ei või ületada mis tahes aastal 0,5 % kommerts-kinnisvaraga tagatud tagasimaksmata laenust.
59. Kui kumbagi punktis 58 osutatud piirmäära ei ole konkreetsel aastal järgitud, siis punkti 58 kohaldamise õigus lõpeb ja punkti 54 punktis b esitatud tingimust kohaldatakse kuni punkti 58 tingimused järgneval aastal täidetakse.

▼B

60. Kui ühe liikmesriigi pädevad ametiasutused kasutavad punktile 58 vastavat kaalutusõigust, võivad teise liikmesriigi pädevad ametiasutused lubada oma krediitiasutustel määrata 50 %-line riskikaal riskipositsiooni suhtes, mis on täielikult tagatud kommertskinnisvarale seatud hüpoteegiga.
10. TÄHTAJAKS TASUMATA NÕUDED
61. Ilma et see piiraks punktides 62 kuni 65 sisalduvaid sätteid, määratakse mis tahes nõude tagamata osale, mis on üle 90 päeva tasumata ning mis ületab pädevate ametiasutuste määratud piirmäära ja kajastab mõistlikku riskitaset, järgmine riskikaal:
- 150 %-line, kui väärtuse korrigeerimised on vähemalt 20 % nõude tagamata osast enne väärtuse korrigeerimist ja
  - 100 %-line, kui väärtuse korrigeerimised on vähemalt 20 % nõude tagamata osast enne väärtuse korrigeerimist.
62. Tähtajaks tasumata nõude tagatud osa määratlemisel loetakse aktsepteeritud tagatisteks ja garantiideks neid, mis on aktsepteeritavad krediidiriski maandamisel.
63. Kui tähtajaks tasumata nõue on siiski täielikult tagatud selliste tagatistega, mis ei ole krediidiriski maandamisel aktsepteeritavad, võib vastavalt pädevate ametiasutuste kaalutusõigusele määrata rangete tegevuskriteeriumide alusel 100 %-list riskikaalu, et tagada tagatise hea kvaliteet, kui väärtuse korrigeerimised ulatuvad 15 %ni nõudest enne väärtuse korrigeerimist.
64. Punktides 45 kuni 50 osutatud nõuetele määratakse 100 %-line riskikaal pärast väärtuse korrigeerimist, kui need on tasumata üle 90 päeva. Kui väärtuse korrigeerimised on vähemalt 20 % nõudest enne väärtuse korrigeerimist, võib ülejäänud nõuetele määratavat riskikaalu vähendada pädevate ametiasutuste kaalutusõiguse alusel 50 % tasemeni.
65. Punktides 51 kuni 60 osutatud nõuetele määratakse 100 %-line riskikaal, kui need on tasumata üle 90 päeva.
11. REGULATIIVSELT S UURE RISKIGA KATEGOORIATESSE KUULUVAD VARAD
66. Vastavalt pädevate ametiasutuste kaalutusõigusele võib selliste eriti suurte riskidega seotud riskipositsioonidele nagu investeringud riskikapitaliettevõtetes ja mittebörsiettevõtete omakapitali määrata 150 %-lise riskikaalu.
67. Pädevad ametiasutused võivad lubada, et varadele, millele määratakse riskikaal 150 % käesoleva osa alusel, mis ei ole tähtajaks tasumata ja mille suhtes on kehtestatud väärtuse korrigeerimised, määratakse riskikaal:
- 100 %, kui väärtuse korrigeerimised on vähemalt 20 % riskipositsiooni väärtusest enne väärtuse korrigeerimist ja
  - 50 %, kui väärtuse korrigeerimised on vähemalt 50 % riskipositsiooni väärtusest enne väärtuse korrigeerimist.
12. TAGATUD VÕLAKIRJAD
68. “Tagatud võlakirjad” on direktiivi 85/611/EMÜ artikli 22 lõikes 4 määratletud võlakirjad, mis on tagatud ühega järgmistest aktsepteeritud varadest:
- keskvalitsustele, keskpankadele, avaliku sektori asutustele, piirkondlikele omavalitsustele ja kohalikele ametiasutustele esitatavad või nende garanteeritud nõuded ELis;
  - ELi mittekuuluvate riikide keskvalitsuste, ELi mittekuuluvate riikide keskpankade, mitmepoolsete arengupankade, rahvusvaheliste organisatsioonide esitatavad või nende garanteeritud nõuded, mis vastavad käesolevas lisas esitatud krediitkvaliteedi astmele 1, ning ELi mittekuuluvate riikide avaliku sektori asutustele, ELi mittekuuluvate riikide piirkondlikele omavalitsustele ja ELi mittekuuluvate riikide kohalikele ametiasutustele esitatavad või nende garanteeritud nõuded, mis on riskiga kaalutud kui nõuded krediitiasutustele või keskvalitsustele ja keskpankadele vastavalt punktidele 14, 15, 8 või 9

▼B

ja mis vastavad käesolevas lisas esitatud krediitkvaliteedi astmele 1, ning nõuded käesoleva punkti tähenduses, mis vastavad käesolevas lisas esitatud krediitkvaliteedi astmele 2, tingimusel, et nad ei ületa 20 % emiteeriva asutuse tagasimaksmata tagatud võlakirjade nominaalväärtusest;

- c) nõuded asutustele, mis vastavad käesolevas lisas esitatud krediitkvaliteedi astmele 1. Kogu kõnealune riskipositsioon ei või ületada 15 % emiteeriva asutuse tagasimaksmata tagatud võlakirjade nominaalväärtusest. Riskipositsioonid, mis tulenevad kinnisvaraga tagatud laenude võlgnike maksete ülekandest ja haldusest või likvideerimisjaotisest tagatud võlakirjade omanikele, ei sisalda 15 % piirmäära. Nõudeid ELis asuvatele asutustele, mille lõpptähtaeg ei ületa 100 päeva, ei arvata astme 1 nõuete hulka vaid need asutused peavad miinimumnõudena vastama käesolevas lisas esitatud krediitkvaliteedi astmele 2;
- d) elamukinnisvaraga või punktis 46 viidatud Soome elamuühistute osakutega tagatud laenud, mille puhul kinnipidamisõiguste põhisumma koos kõikide eelisõigusega kinnipidamisõigustega moodustab maksimaalselt 80 % tagatiseks antud varade väärtusest; või laenud, mis on tagatud eelisosakutega, mille on välja andnud prantsuse Fonds Communs de Créances või samaväärsed mõne liikmesriigi õigusele alluvad väärtpaperistamisasutused, kui vähemalt 90 % nimetatud Fonds Communs de Créances'i või samaväärsete mõne liikmesriigi õigusele alluvate väärtpaperistamisasutuste varadest koosneb hüpoteekidest ja eelisõigusega kinnipidamisõigustest, mis moodustavad kokku maksimaalselt 80 % tagatiseks antud kinnisvara väärtusest ja kui osakud vastavad vastavalt käesolevale lisale krediitkvaliteedi astmele 1, kusjuures nimetatud osakud ei ületa 20 % tagasimaksmata emissiooni nominaalväärtusest; Riskipositsioone, mis tulenevad eelisosakutest või võlainstrumentidest koosnevate panditud varadega tagatud laenude võlgnike maksete ülekandest ja haldusest või likvideerimisjaotisest, ei arvestata 90 % piirmäära arvutamisel.
- e) kommerts-kinnisvaraga või punktis 52 viidatud Soome elamuühistute osakutega tagatud laenud, mille kinnipidamisõiguste põhisumma koos kõikide eelisõigusega kinnipidamisõigustega moodustab maksimaalselt 60 % tagatiseks antud varade väärtusest või laenud, mis on tagatud eelisosakutega, mille on välja andnud Prantsuse Fonds Communs de Créances või samaväärsed mõne liikmesriigi õigusele alluvad väärtpaperistamisasutused, kui vähemalt 90 % nimetatud Fonds Communs de Créances'i või samaväärsete mõne liikmesriigi õigusele alluvate väärtpaperistamisasutuste varadest koosneb hüpoteekidest ja eelisõigusega kinnipidamisõigustest, mis moodustavad kokku maksimaalselt 60 % tagatiseks antud kinnisvara väärtusest ja kui osakud vastavad vastavalt käesolevale lisale krediitkvaliteedi astmele 1, kusjuures nimetatud osakud ei ületa 20 % tagasimaksmata emissiooni nominaalväärtusest. Pädevad ametiasutused võivad aktsepteerida kommerts-kinnisvaraga tagatud laene, kui laenu ja väärtuse 60 % suhe on ületatud, kuid jääb alla 70 % piirmäära, kui tagatud võlakirjade tagatisena panditud varade koguväärtus ületab tagatud võlakirjadelt tasumata nominaalväärtust vähemalt 10 % võrra ja võlakirja omaniku nõue vastab VIII lisas sätestatud õiguskindluse põhimõtetele. Võlakirja omaniku nõue peab olema prioriteetne kõikide teiste tagatisele seatud nõuete suhtes. Riskipositsioone, mis tulenevad eelisosakutest või võlainstrumentidest koosnevate panditud varadega tagatud laenude võlgnike maksete ülekandest ja haldusest või likvideerimisjaotisest, ei arvestata 90 % piirmäära arvutamisel, või
- f) laenud, mis on tagatud laevadega, kui kinnipidamisõiguste põhisumma koos kõikide eelisõigusega kinnipidamisõigustega moodustab maksimaalselt 60 % tagatiseks antud laeva väärtusest.

Sellisel juhul hõlmab "tagatud" juhtumeid, mil punktides a kuni f kirjeldatud varad on vastavalt kehtivatele õigusaktidele ette nähtud ainult võlakirjade omanike kaitsmiseks kahjude eest.

▼B

Kuni 31. detsembrini 2010 ei kohaldata eelisosakutele, mis on välja antud prantsuse Fonds Communs de Créances või samaväärsete väärtpaberistamisasutuste poolt vastavalt punktidele d kuni e, 20 % ülempiiri, kui nimetatud eelisosakute jaoks on olemas tunnustatud reitinguagentuuri hinnang, mis vastab parimale krediitkvaliteedi astmele, mida reitinguagentuur on tagatud võlakirjale andnud. Enne nimetatud tähtaja saabumist vaadatakse nimetatud erand üle ja selle ülevaatamise tulemusena võib komisjon vajaduse korral seda tähtaega vastavalt artikli 151 lõikes 2 osutatud menetlusele pikendada täiendava läbivaatamis-klausli abil või ilma sellise klauslita.

Kuni 31. detsembrini 2010 võib punktis f nimetatud 60 % asendada 70 %ga. Enne nimetatud tähtaja saabumist vaadatakse nimetatud erand üle ja selle ülevaatamise tulemusena võib komisjon vajaduse korral seda tähtaega vastavalt artikli 151 lõikes 2 osutatud menetlusele pikendada täiendava läbivaatamis-klausli abil või ilma sellise klauslita.

69. Kinnisvaraga tagatud võlakirjade puhul peavad krediidasutused vastama VIII lisa 2. osa punktis 8 sätestatud miinimumtingimustele ja VIII lisa 3. osa punktides 62 kuni 65 sätestatud hindamiseskirjadele.
70. Vaatamata punktidele 68 ja 69, on direktiivi 85/611/EMÜ artikli 22 lõikes 4 sätestatud määratlusele vastavad võlakirjad, mis on väljastatud enne 31. detsembrit 2007, samuti aktsepteeritavad eeliskäsitlemiseks kuni tähtaja saabumiseni.
71. Tagatud võlakirjadele määratakse riskikaal vastavalt need väljastatud krediidasutusele esitatud kõrgema nõudeõiguse järguga tagamata nõuetele määratud riskikaalule. Riskikaalude vahel kohaldatakse järgmist vastavust:
- kui krediidasutusele esitatavatele nõuetele määratakse 20 %-line riskikaal, siis tagatud võlakirjale määratakse 10 %-line riskikaal;
  - kui krediidasutusele esitatavatele nõuetele määratakse 50 %-line riskikaal, siis tagatud võlakirjale määratakse 20 %-line riskikaal;
  - kui krediidasutusele esitatavatele nõuetele määratakse 100 %-line riskikaal, siis tagatud võlakirjale määratakse 50 %-line riskikaal;
  - kui krediidasutusele esitatavatele nõuetele määratakse 150 %-line riskikaal, siis tagatud võlakirjale määratakse 100 %-line riskikaal.

13. VÄÄRTPABERISTAMISE POSITSIOONID

72. Väärtpaberistamise positsioonide riskiga kaalutud varad määratakse vastavalt artiklitele 94 kuni 101.

14. LÜHIAJALISED NÕUDED ASUTUSTELE JA ÄRIÜHINGUTELE

73. Asutustele või äriühingutele esitatavatele lühiajalistele nõuetele, mille kohta on olemas määratud reitinguagentuuri antud krediidihinnang, määratakse riskikaal kooskõlas tabeliga 7 vastavalt krediitkvaliteedi hindamiskaala kuuele astmele, mille pädevad ametiasutused on aktsepteeritud reitinguagentuuride antud krediidihinnangutele määranud.

Tabel 7

Krediitkvaliteedi aste	1	2	3	4	5	6
Riskikaal	20 %	50 %	100 %	150 %	150 %	150 %

15. INVESTEERIMISFONDIDE OSAKUD

74. Ilma et see piiraks punktide 75 kuni 81 kohaldamist, määratakse investeerimisfondide osakutele 100 %-line riskikaal.
75. Investeerimisfondide osakutele, mille kohta on olemas määratud reitinguagentuuri antud hinnang, määratakse riskikaal kooskõlas

▼B

tabeliga 8 vastavalt krediitkvaliteedi hindamiskaala kuuele astmele, mille pädevad ametiasutused on aktsepteeritud reitinguagentuuride antud krediidi hinnangutele määranud.

Tabel 8

Krediitkvaliteedi aste	1	2	3	4	5	6
Riskikaal	20 %	50	100 %	100 %	150 %	150 %

76. Kui pädevad ametiasutused leiavad, et positsioon investeerimisfondi osakus on seotud eriti suurte riskidega, taotlevad nad positsioonile 150 %-lise riskikaalu määramist.
77. Krediidiasutused võivad määrata investeerimisfondide osakutele riskikaalu vastavalt punktides 79 kuni 81 osutatule, kui on täidetud järgmised aktsepteeritavuse kriteeriumid:
- investeerimisfondi juhib äriühing, mille suhtes kohaldatakse liikmesriigis järelevalvet või mis peab saama krediidiasutuse üle järelevalvet teostava pädeva ametiasutuse heakskiidu, kui:
    - investeerimisfondi juhib äriühing, mille suhtes kohaldatakse ühenduse õiguses sätestatuga samaväärset järelevalvet, ja
    - koostöö pädevate ametiasutuste vahel on piisavalt tagatud;
  - investeerimisfondi prospekt või samaväärne dokument sisaldab:
    - nende varade kategooriaid, millesse investeerimisfondil on õigus investeerida, ja
    - investeerimise piirmäärade kohaldamise korral suhtelisi piirmäärasid ja nende arvutamise meetodikat, ja
  - investeerimisfondi majandustegevuse kohta esitatakse vähemalt kord aastas aruandeid, mis võimaldavad hinnata aruandlusperioodi varasid ja kohustusi ning tulusid ja tehinguid.
78. Kui pädev ametiasutus kinnitab kolmanda riigi investeerimisfondi aktsepteeritavaks vastavalt punkti 77 alapunktile a, võib teise liikmesriigi pädev ametiasutus kasutada sellist tunnustamist omapoolset hinnangut andmata.
79. Kui krediidiasutus on teadlik investeerimisfondi aluspositsioonidest, võib ta nende põhjal arvutada investeerimisfondi keskmise riskikaalu vastavalt artiklites 78 kuni 83 esitatud meetoditele.
80. Kui krediidiasutus ei ole teadlik investeerimisfondi aluspositsioonidest, võib ta arvutada investeerimisfondi keskmise riskikaalu vastavalt artiklites 78 kuni 83 esitatud meetoditele järgmiste põhimõtete alusel: eeldatakse, et investeerimisfond investeerib kõigepealt volitustele vastava piimäär ulatuses riskipositsiooni klassidesse, mille puhul kehtib kõrgeim kapitalinõue, ja seejärel jätkab investeerimist kahanevas järjekorras kuni koguinvesteeringute ülemmäär saavutamiseni.
81. Krediidiasutused võivad investeerimisfondi riskikaalu arvutamise ja sellest aru andmise teha ülesandeks kolmandale poolele vastavalt punktides 79 ja 80 esitatud meetoditele, tingimusel et arvutamise ja aruandmise täpsus on piisavalt tagatud.
16. MUUD VARAD
- 16.1. **Käsitlemine**
82. Materiaalsele põhivarale direktiivi 86/635/EMÜ artikli 4 punktis 10 määratletud tähenduses määratakse 100 %-line riskikaal.
83. Ettemaksud ja viitlaekumised, mille suhtes asutus ei suuda teha kindlaks vastaspoolt vastavalt direktiivile 86/635/EMÜ, määratakse 100 %-line riskikaal.
84. Sissenõudmisel olevatele sularahakirjetele antakse 20 %-line riskikaal. Sularahale ja selle ekvivalentidele määratakse 0 %-line riskikaal.

▼B

85. Liikmesriigid võivad lubada 10 %-lise riskikaalu kohaldamist nõuete suhtes sellistele krediidasutustele, kelle tegevus keskendub pankadevahelistele turgudele ja valitsemissektori võlaturgudele päritoluliikmesriikides ja kes on pädevate ametiasutuste range järelevalve all, kui kõnealused vara kirjed on päritoluliikmesriikide pädevaid ametiasutusi rahuldaval viisil täielikult tagatud varad, millele on määratud 0 %-line või 20 %-line riskikaal ja mida kõnealused asutused tunnustavad piisava tagatisena.
86. Osalustele osakapitalis ja muudele osalustele, välja arvatud juhul, kui need on omavahenditest maha arvatud, määratakse vähemalt 100 %-line riskikaal.
87. Kullakangidele või nõuetele kullakangidega tagatud ulatuses määratakse 0 %-line riskikaal.
88. Varade müügi- ja repotehinguid ja tähtpäeva ostutehinguid kaalutakse kõnealustele varadele, mitte tehingute vastaspooltele määratud riskikaaludega.
89. Kui krediidasutus määrab krediidiriski kaitse mitmele riskipositsioonile, tingimusel et n arv kordi maksejõuetust riskipositsioonide puhul käivitab maksekohustuse ja kõnealune krediidikvaliteeti mõjutav juhtum lõpetab lepingu, ja kui tootel on aktsepteeritud reitinguagentuuri antud väline hinnang krediidikvaliteedile, määratakse artiklites 94 kuni 101 ettenähtud riskikaalud. Kui toode ei ole saanud aktsepteeritud reitinguagentuuri reitingut, liidetakse korvi riskipositsioonide (välja arvatud n-1 riskipositsioonid) riskikaalud kokku nii, et kogusumma on maksimaalselt 1 250 %, mis omakorda korrutatakse krediidideriiviga antava kaitse nominaalväärtusega, mille tulemusel saadakse riskiga kaalutud varade väärtus. Kogusummast mahaarvatavad n-1 riskipositsioonid määratakse kindlaks selliselt, et need sisaldavad riskipositsioone, mis annavad eraldi madalama riskiga kaalutud varade summa kui summas sisalduvad mis tahes riskiga kaalutud varad.

2. OSA

Reitinguagentuuride tunnustamine ja nende antud krediidihindangute kaardistamine

1. MEETODID

1.1. Objektiivsus

1. Pädevad ametiasutused kontrollivad, et krediidihindangu andmise meetodid oleksid ranged, süsteemsed, järjepidevad ja rajaneksid ajaloolisel kogemusel põhineval valideerimisprotseduuril.

1.2. Sõltumatus

2. Pädevad ametiasutused kontrollivad, et meetodid oleksid sõltumatud välistest poliitilistest mõjutustest või piirangutest ning majanduslikest surveavaldustest, mis võivad krediidihindangut mõjutada.
3. Pädevad ametiasutused hindavad reitinguagentuuri meetodite sõltumatust järgmiste tegurite alusel:
  - a) reitinguagentuuri omandisuhted ja organisatsiooni struktuur;
  - b) reitinguagentuuri rahalised vahendid;
  - c) reitinguagentuuri personal ja pädevus ja
  - d) reitinguagentuuri üldjuhtimine.

1.3. Pidev läbivaatamine

4. Pädevad ametiasutused kontrollivad, kas reitinguagentuuri antud krediidihindanguid vaadatakse pidevalt läbi, võttes arvesse finantstingimustes toimunud muutusi. Selline läbivaatamine peab toimuma pärast kõiki olulisi sündmusi ja vähemalt kord aastas.
5. Enne tunnustamist kontrollivad pädevad ametiasutused, et iga turusegmendi hindamismeetodid oleksid kehtestatud järgmiste standardite alusel:

▼B

- a) järetestimine toimub vähemalt ühe aasta jooksul;
  - b) pädevad ametiasutused peavad kontrollima reitinguagentuuri poolse läbivaatamisprotsessi regulaarsust ja
  - c) pädevad ametiasutused peavad saama reitinguagentuurilt teavet kontaktidest tema poolt hinnatavate asutuste nõukogudega.
6. Pädevad ametiasutused võtavad vajalikke meetmeid selleks, et reitinguagentuurid teavitaksid neid viivitamata olulistest muudatustest krediidi hinnangu andmisel kasutatavates meetodites.
- 1.4. **Läbipaistvus ja avalikustamine**
7. Pädevad ametiasutused võtavad vajalikud meetmed selleks, et tagada reitinguagentuuri poolt krediidi hinnangute andmisel kasutatavate meetodite põhimõtete kättesaadavus üldsusele, et võimaldada potentsiaalsetel kasutajatel otsustada nende asjakohasuse üle.
2. INDIVIDUAALSED KREDIIDIHINNANGUD
- 2.1. **Usaldusväarsus ja tunnustamine turul**
8. Pädevad ametiasutused kontrollivad, et krediidi hinnangute kasutajad peaksid reitinguagentuuri individuaalseid krediidi hinnanguid turul usutavateks ja usaldusväärseteks.
9. Pädevad ametiasutused hindavad usutavust järgmiste tegurite alusel:
- a) reitinguagentuuri turuosa;
  - b) reitinguagentuuri tulu ja reitinguagentuuri üldised rahalised vahendid;
  - c) kas reitingut kasutatakse hinnakujundamiseks ja
  - d) vähemalt kaks krediidi asutust kasutavad reitinguagentuuri individuaalseid krediidi hinnanguid võlakirjade emiteerimisel ja/või krediidiriskide hindamisel.
- 2.2. **Läbipaistvus ja avalikustamine**
10. Pädevad ametiasutused kontrollivad, et individuaalsed krediidi hinnangud oleksid samaväärsetel tingimustel kättesaadavad vähemalt kõikidele krediidi asutustele, kel on individuaalsete krediidi hinnangute suhtes õigustatud huvi.
11. Pädevad ametiasutused kontrollivad eriti seda, et individuaalsed krediidi hinnangud oleksid välismaal asuvatele isikutele samaväärsetel tingimustel kättesaadavad kui asukohajärgses riigis asuvatele krediidi asutustele, kel on individuaalsete krediidi hinnangute suhtes õigustatud huvi.
3. KAARDISTAMINE
12. Igas krediidi hinnangus väljendatud suhteliste riskiastmete eristamiseks vaatlevad pädevad ametiasutused selliseid kvantitatiivseid tegureid nagu pikaajaline kahjumäär, mis on seotud kõikide riskipositsioonidega, millele on antud sama krediidi hinnang. Hiljuti asutatud reitinguagentuuride ja vaid lühikest aega kahjuandmeid kogunud reitinguagentuuride puhul küsivad pädevad ametiasutused reitinguagentuurilt arvamust pikaajalise kahjumäära kohta, mis on seotud kõikide riskipositsioonidega, millele on antud sama krediidi hinnang.
13. Igas krediidi hinnangus väljendatud suhteliste riskiastmete eristamiseks võtavad pädevad ametiasutused arvesse selliseid kvalitatiivseid tegureid nagu reitinguagentuuri hinnatavate emitentide ring, reitinguagentuuri antavate krediidi hinnangute ulatus, iga krediidi hinnangu tähtsus ja reitinguagentuuri antud maksejõuetuse määratlus.
14. Pädevad ametiasutused võrdlevad konkreetse reitinguagentuuri antud krediidi hinnangute puhul erinevaid kahjumäärasisid võrdlusalustega, mis tuginevad kahjumääradel, mida teised reitinguagentuurid on registreerinud emitentide puhul, kes pädevate

▼B

ametiasutuste arvates kuuluvad samaväärsele krediidiriski tasemele.

15. Kui pädevad ametiasutused leiavad, et konkreetse reitinguagentuuri antud krediidi hinnangu puhul esinevad võrdlusalusest oluliselt ja süstemaatiliselt kõrgemad kahjumäärad, siis määravad pädevad ametiasutused reitinguagentuuri antud krediidi hinnangule krediidi kvaliteedi hindamisskaalal kõrgema krediidi kvaliteedi astme.
16. Kui pädevad ametiasutused on suurendanud konkreetse reitinguagentuuri ühe krediidi hinnanguga seotud riskikaalu ja reitinguagentuur tõendab, et tema krediidi hinnanguga seotud kahjumäärad ei ole enam oluliselt ega süstemaatiliselt võrdlusalusest kõrgemad, siis võivad pädevad ametiasutused otsustada taastada reitinguagentuuri antud krediidi hinnangu esialgse krediidi kvaliteedi astme krediidi kvaliteedi hindamisskaalal.

3. OSA

Reitinguagentuuri antud krediidi hinnangu kasutamine riskikaalude määramiseks

1. KÄSITLEMINE

1. Krediidiasutus võib nimetada ühe või mitu aktsepteeritud reitinguagentuuri, keda varakirjetele ja bilansivälisetele positsioonidele riskikaalude määramiseks kasutada.
2. Krediidiasutus, kes otsustab kasutada aktsepteeritud reitinguagentuuri antud krediidi hinnanguid teatud riskipositsiooni klassi suhtes, peab kasutama neid hinnanguid järjepidevalt kõikide sellesse klassi kuuluvate riskipositsioonide suhtes.
3. Krediidiasutus, kes otsustab kasutada aktsepteeritud reitinguagentuuri antud krediidi hinnanguid, peab neid kasutama järjepidevalt ja järjekindlalt.
4. Krediidiasutus võib kasutada vaid neid reitinguagentuuri antud krediidi hinnanguid, milles on arvestatud kõiki põhivõlgnevusi ja intresse.
5. Kui reitingu saanud riskipositsiooni kohta on olemas ainult üks määratud reitinguagentuuri antud krediidi hinnang, siis kasutatakse seda krediidi hinnangut kõnealuse riskipositsiooni riskikaalu määramiseks.
6. Kui on olemas kaks määratud reitinguagentuuri antud krediidi hinnangut ja need vastavad reitingu saanud krediidiinstrumendi erinevatele riskikaaludele, siis määratakse kõrgem riskikaal.
7. Kui reitingu saanud riskipositsiooni kohta on olemas rohkem kui kaks määratud reitinguagentuuri antud krediidi hinnangut, siis kasutatakse kahte madalaimat riskikaalu andvat hinnangut. Kui kaks madalaimat riskikaalu on erinevad, määratakse kõrgem riskikaal. Kui kaks madalaimat riskikaalu on samad, määratakse selline riskikaal.

2. EMITENDI JA EMISSIOONI KREDIIDIHINNANG

8. Kui riskipositsiooni aluseks olevad varad kuuluvad konkreetse emissiooniprogrammi või tehingusse, mille kohta on olemas krediidi hinnang, kasutatakse seda kõnealuse riskipositsiooni riskikaalu määramiseks.
9. Kui teatavate varade kohta puudub otseselt kohaldatav krediidi hinnang, kuid krediidi hinnang on olemas konkreetse emissiooniprogrammi või tehingu kohta, kuhu riskipositsiooni aluseks olevad varad ei kuulu või üldine krediidi hinnang on olemas emitendi kohta, kasutatakse kõnealust krediidi hinnangut, kui see annab tavalisest kõrgema riskikaalu või kui see annab madalama riskikaalu ja kõnealune riskipositsioon on vastavalt olukorrale igas mõttes samaväärne või olulisem kas võrreldes konkreetse emissiooniprogrammi või tehinguga või kõnealuse emitteerija kõrgema nõudeõiguse järguga tagamata riskipositsioonidega.
10. Punktid 8 ja 9 ei takista 1. osa punktide 68 kuni 71 kohaldamist.

▼B

11. Krediidihinnanguid emiteerijatele ettevõtjate kontsernis ei saa kasutada samasse ettevõtjate kontserni kuuluva teise emitendi krediidihinnangutena.
3. PIKAAJALISED JA LÜHIAJALISED KREDIIDIHINNANGUD
    12. Lühiajalisi krediidihinnanguid võib kasutada ainult lühiajaliste varakirjete ja bilansiväliste positsioonide suhtes, mis on krediidiasutuste ja äriühingutega seotud riskipositsioonid.
    13. Mis tahes lühiajalist krediidihinnangut kohaldatakse ainult krediidinstrumendi suhtes, millele lühiajaline krediidihinnang on antud, ja seda ei kasutata mis tahes muu krediidinstrumendi riskikaalude määramiseks.
    14. Olenemata punktist 13, juhul kui lühiajalisele reitingu saanud krediidinstrumendile määratakse 150 %-line riskikaal, määratakse kõikidele asjaomase võlgnikuga seotud reitinguta ja tagamata lühi- ja pikaajalistele riskipositsioonidele samuti 150 %-line riskikaal.
    15. Olenemata punktist 13, kui lühiajalise reitingu saanud vahendile määratakse 50 %-line riskikaal, määratakse kõikidele reitinguta lühiajalistele riskipositsioonidele vähemalt 100 %-line riskikaal.
  4. KREDIIDISTRUMENDID OMA- JA VÄLISVÄÄRINGUS
    16. Võlgniku omavääringus nomineeritud krediidinstrumendile antud krediidihinnangut ei või kasutada riskikaalu määramiseks sama võlgnikuga seotud muule välisvääringus nomineeritud riskipositsioonile.
    17. Olenemata punktist 16, kui riskipositsioon tuleneb krediidiasutuse osalemisest laenus, mille on andnud mitmepoolne arengupank, kelle eelistatud kreditori staatus on turul tunnustatud, võivad pädevad ametiasutused lubada võlgniku omavääringus krediidinstrumendile antud krediidihinnangu kasutamist riski kaalumise eesmärgil.

VII LISA

SISEREITINGUTEL PÕHINEV MEETOD

1. OSA

Riskiga kaalutud varad ja oodatav kahju

1. RISKIGA KAALUTUD VARADE ARVUTAMINE KREDIIDIRISKI MÄÄRAMISEKS

1. Kui ei ole teisiti ette nähtud, määratakse parameetrid PD, LGD ja lõpptähtaja väärtus (M) vastavalt 2. osas sätestatule ja riskipositsiooni väärtus vastavalt 3. osas sätestatule.
2. Iga riskipositsiooni riskiga kaalutud varad arvutatakse vastavalt järgmistele valemitele:

1.1. Äriühingutele, asutustele ning keskvalitsustele ja keskpankadele esitatavate nõuete riskiga kaalutud varad

3. Kooskõlas punktidega 5 kuni 9 arvutatakse äriühingutele, krediidiasutustele ning keskvalitsustele ja keskpankadele esitatavate nõuete riskiga kaalutud varad vastavalt järgmistele valemitele:

$$\text{Korrelatsioon (R)} = 0,12 \times \left(1 - \text{EXP}(-50 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right) + 0,24 \cdot \left[1 - \left(1 - \text{EXP}(-50 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right)\right]$$

$$\text{Lõpptähtaja tegur (b)} = \left(0,11852 - 0,05478 \cdot \ln(\text{PD})\right)^2$$

$$\text{Riskikaal (RW)} = \left(\text{LGD} \cdot \text{N}\left[\left(1 - \text{R}\right)^{-0,5} \cdot \text{G}(\text{PD}) + \left(\text{R} / \left(1 - \text{R}\right)\right)^{0,5} \cdot \text{G}(0,999)\right] - \text{PD} \cdot \text{LGD}\right) \cdot \left(1 - 1,5 \cdot \text{b}\right)^{-1} \cdot \left(1 + (\text{M} - 2,5) \cdot \text{b}\right) \cdot 12,5 \cdot 1,06$$

$\text{N}(x)$ tähistab standardse normaaljaotusega juhusliku suuruse kumulatiivset jaotusfunktsiooni (s.t tõenäosus, et normaaljaotusega juhuslik suurus keskväärtusega null ja dispersiooniga üks on väiksem kui x või sellega võrdne). $\text{G}(z)$ tähistab standardse normaaljaotusega juhusliku suuruse kumulatiivset jaotusfunktsiooni pöördfunktsiooni (s.t sellist x väärtust, mille puhul $\text{N}(x) = z$).

Riskiga kaalutud varad = RW * riskipositsiooni väärtus

Kui PD = 0, siis RW on 0

Kui PD = 1, siis:

- tähtjaks täitmata nõuete puhul, kui krediidiasutused kohaldavad 2. osa punktis 8 sätestatud väärtusi, siis RW on 0;
- tähtjaks täitmata nõuete puhul, kui krediidiasutused kasutavad maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnanguid, siis RW on $\text{Max}\{0, 12,5 \cdot (\text{LGD} - \text{EL}_{\text{BE}})\}$;

kus EL_{BE} on krediidiasutuse täpseima oodatava kahju hinnang tähtjaks täitmata nõude kohta vastavalt käesoleva lisa 4. osa punktile 80.

4. Riskiga kaalutud varade iga riskipositsiooni, mis vastab VIII lisa 1. osa punktis 29 ja VIII lisa 2. osa punktis 22 sätestatud nõuetele, võib korrigeerida vastavalt järgmisele valemile:

$$\text{Riskiga kaalutud varad} = \text{RW} \cdot \text{riskipositsiooni väärtus} \cdot ((0,15 + 160 \cdot \text{PDpp}))$$

PDpp = kaitse andja PD

▼B

RW arvutatakse kasutades riskipositsioonile punktis 3 sätestatud asjakohast riskikaalu valemit, võlgniku maksejõuetuse tõenäosust ning kaitse andjaga seotud võrreldava otsese riskipositsiooni maksejõuetusest tingitud kahjud. Lõpptähtaja tegur (b) arvutatakse kasutades kaitse andja maksejõuetuse tõenäosust või võlgniku maksejõuetuse tõenäosust, olenevalt sellest, kumb on madalam.

5. Nõuete puhul äriühingutele, mille aasta kogukäive konsolideeritud kontserni kohta, kuhu ettevõtte kuulub, on väiksem kui 50 miljonit eurot, võivad krediitiasutused kasutada järgmist korrelatsioonivalemit äriühingutele esitatavate nõuete riskikaalude arvutamiseks. Nimetatud valemis väljendab S aasta kogukäivet miljonites eurodes, mille puhul 5 miljonit eurot $\leq S \leq 50$ miljonit eurot. Registreeritud alla 5 miljoni euro suurust käivet käsitletakse 5 miljoni euro suuruse käibena. Ostetud nõuete puhul on aasta kogukäibeks nõuetekogumi üksikute nõuete kaalutud keskmine.

$$\text{Korrelatsioon (R)} = 0,12 \times \left(1 - \text{EXP}(-50 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right) + 0,24 \cdot \left[1 - \left(1 - \text{EXP}(-50 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right)\right] - 0,04 \cdot \left(1 - (S - 5) / 45\right)$$

Krediitiasutused asendavad konsolideeritud kontserni aasta kogukäibe koguaradega, kui aasta kogukäive ei ole ettevõtte suuruse otstarbekas näitaja ja koguvara on otstarbekam näitaja kui aasta kogukäive.

6. Eriotstarbeliste laenu nõuete jaoks, mille puhul krediitiasutus ei suuda tõendada, et tema maksejõuetuse hinnangu tõenäosus vastab 4. osas esitatud miinimumtingimustele, määrab krediitiasutus riskikaalud vastavalt tabelile 1.

Tabel 1

Lõpptähtajani jäänud aeg	1. kategooria	2. kategooria	3. kategooria	4. kategooria	5. kategooria
Alla 2,5 aasta	50 %	70 %	115 %	250 %	0 %
Vähemalt 2,5 aastat või rohkem	70 %	90 %	115 %	250 %	0 %

Pädevad ametiasutused võivad lubada krediitiasutusel määrata üldiselt 50 %-lised eelisriskikaalud 1. kategooria riskipositsioonidele ja 70 %-lise riskikaalu 2. kategooria riskipositsioonidele, tingimusel et krediitiasutuse emissiooni korraldamise tunnused ja muud riskitunnused on asjaomase kategooria jaoks piisavalt tugevad.

Riskikaalude määramisel eriotstarbelistele laenu nõuetele arvestavad krediitiasutused järgmisi tegureid: majanduslik tugevus, poliitiline ja õiguskeskkond, tehingu ja/või varade tunnused, tehingu korraldaja ja arendaja tugevus, sealhulgas avaliku ja erasektori koostööst tulenevad rahavood, tagatiste pakett.

7. Ostetud äriühingutele esitatavate nõuete puhul peavad krediitiasutused vastama 4. osa punktides 104 kuni 108 esitatud miinimumtingimustele. Ostetud äriühingutele esitatavate nõuete puhul, mis vastavad lisaks ka punktis 12 esitatud tingimustele ja millega seoses krediitiasutusel oleks põhjendamatult koormav kasutada 4. osas sätestatud äriühingutele esitatavate nõuete riski kvantifitseerimise standardeid, võib kasutada 4. osas sätestatud jaenõuete riski kvantifitseerimise standardeid.
8. Ostetud äriühingutele esitatavate nõuete, rahas tagastatavate ostuallahindluste, tagatiste või osaliste garantiide puhul, mis tagavad esimese järjekoha kahju kaitse maksejõuetuse kahju, lahjendusriskist tuleneva kahju või mõlema vastu, võib vastavalt sisereitingul põhineva väärtpaperistamise raamistikule käsitleda esimese järjekoha kahju positsioonidena.

▼B

9. Kui asutus määrab krediidiriski kaitse mitmele riskipositsioonile, tingimusel et n arv kordi maksejõuetust riskipositsioonide puhul käivitab maksekohustuse ja kõnealune krediidikvaliteeti mõjutav juhtum lõpetab lepingu, kui tootel on aktsepteeritud reitinguagentuuri antud väline hinnang krediidikvaliteedile, kohaldatakse artiklites 94 kuni 101 ettenähtud riskikaalusid. Kui toode ei ole saanud aktsepteeritud reitinguagentuuri reitingut, liidetakse korvi riskipositsioonide (välja arvatud n-1 riskipositsioonid) riskikaalud kokku nii, et 12,5ga korrutatud oodatava kahju ja riskiga kaalutud varade kokkuliidetud summa ei ületa krediiderivatii- viga antava kaitse nominaalväärtust, mida on korrutatud 12,5ga. Kogusummast mahaarvatavad n-1 riskipositsioonid määratakse kindlaks selliselt, et need sisaldaksid riskipositsioone, mis annavad eraldi madalama riskiga kaalutud varad kui kokkuliidetud summas sisalduvate riskipositsioonide riskiga kaalutud varad.

1.2. Riskiga kaalutud varad jaenõuete puhul

10. Kooskõlas punktidega 12 ja 13 arvutatakse riskiga kaalutud varad jaenõuete puhul järgmiste valemite alusel: Korrelatsioon

$$\text{Korelace (R)} = 0,03 \times \left(1 - \text{EXP}(-35 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-35)\right) + 0,16 \cdot \left[1 - \left(1 - \text{EXP}(-35 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-35)\right)\right]$$

$$\text{Riskikaal (RW)} = \left(\text{LGD} \cdot \text{N}\left[\left(1 - \text{R}\right)^{-0,5} \text{G}(\text{PD}) + \left(\text{R} / \left(1 - \text{R}\right)\right)^{0,5} \text{G}(0,999)\right] - \text{PD} \cdot 12,5 \cdot 1,06\right)$$

N(x) tähistab standardse normaalse juhusliku muutuja kumulatiivset jaotusfunktsiooni (s.t tõenäosus, et normaalne juhuslik muutuja keskmisega null ja hälbega üks on väiksem kui x või sellega võrdne). G(z) tähistab standardse normaalse juhusliku muutuja pöördväärtusega kumulatiivset jaotusfunktsiooni (s.t väärtus x selliselt, et N(x)= z).

Kui PD = 1 (tähtajaks täitmata nõue), siis RW on Max{0, 12,5 * (LGD-EL_{BE})}

kus EL_{BE} on krediidasutuse täpseima oodatava kahju hinnang tähtajaks täitmata nõude kohta vastavalt käesoleva lisa 4. osa punktile 80.

Riskiga kaalutud varad = RW* riskipositsiooni väärtus.

11. Riskiga kaalutud varade riskipositsiooni väärtust väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele esitatud iga nõude puhul, kui need vastavad VIII lisa 1. osa punktis 29 ja VIII lisa 2. osa punktis 22 sätestatud nõuetele ja on määratletud artikli 86 lõikes 4, võib arvutada vastavalt punktile 4.
12. Kinnisvaraga tagatud jaenõuete puhul asendatakse punktis 10 esitatud korrelatsioonivalemiga saadud arv korrelatsiooniga (R) 0,15.
13. Punktides a kuni e sätestatud aktsepteeritud uuenevate jaenõuete puhul asendab korrelatsioon (R) 0,04 punktis 10 esitatud korrelatsioonivalemiga saadud arvu. Nõuded kuuluvad aktsepteeritud uuenevate jaenõuete hulka, kui need vastavad järgmistele tingimustele:
- Nõuded on üksikisikutele.
  - Nõuded on uuenevad, tagamata ja selles ulatuses, milles neid ei kasutata kohe, krediidasutuste poolt tingimusteta tühistatavad (selles kontekstis määratletakse uuenevad nõuded selliste nõueteena, mille puhul klientide tagasimaksmata saldodel lubatakse kõikuda vastavalt nende laenamise ja tagasimaksmise otsustele krediidasutuse kehtestatud piirmäära ulatuses). Kasutamata krediidilimiite võib pidada tingimusteta tühistatavateks, kui tingimused võimaldavad

▼B

krediidiasutustel neid tühistada sellises ulatuses, mis on lubatud tarbijakaitsealaste ja nendega seonduvate õigusaktidega.

- c) Maksimalne nõue ühele üksikisikule alamportfellis on 100 000 eurot või vähem.
- d) Krediidiasutus suudab tõendada, et käesolevas punktis esitatud korrelatsioonivalemi kasutamine piirdub portfelli-dega, mille puhul on esinenud kahjumäärade madal volatiilsus võrreldes nende keskmise kahjumimääraga, eriti madalate maksejõuetuse tõenäosustega vahemike puhul. Pädevad ametiasutused vaatavad läbi kahjumimäärade suhtelise volatiilsuse aktsepteeritud uuenevate jaeportfellide osade ja aktsepteeritud uuenevate jaenõuete koguportfelli lõikes ning on valmis jagama teavet aktsepteeritud uuenevate jaekahjumimäärade tüüpiliste tunnuste kohta erinevates jurisdiktsioonides; ning
- e) Pädev ametiasutus on veendunud, et käsitlemine aktsepteeritud uueneva jaenõudena on kooskõlas alamportfelli riskitunnustega.

Palgakontoga seotud tagatud krediivõimaluste korral võivad pädevad ametiasutused erandina punktist b loobuda nõudest, et nõue peab olema tagamata. Sellisel juhul ei arvestata tagatisest tagasimakstavaid summasid maksejõuetusest tingitud kahju hinnangus.

- 14. Jaekäsitlemise kohaldamiseks peavad ostetud nõuded vastama 4. osa punktides 105–109 esitatud miinimumtingimustele ja järgmistele tingimustele:
  - a) Krediidiasutus on ostnud nõuded sõltumatult kolmanda poole müüjalt ja selle nõue saadaoleva nõude võlgnikule ei sisalda nõudeid, mis pärinevad kas otse või kaudselt krediidiasutusest endast.
  - b) Nõuete ostu-müügitehing toimub mitteseotud osapoolte vahel. Seepärast ei ole ühte kontserni kuuluvate omavahel ostu-müügitehinguid sooritavate ettevõtjate nõuded ja kontaarved aktsepteeritud.
  - c) Ostval krediidiasutusel on õigus kõikidele ostetud nõuetest tekkivatele tuludele või tulude proportsionaalsele osale; ning
  - d) Ostetud nõuete portfellid on piisavalt diversifitseeritud.
- 15. Ostetud nõuete, rahas tagastatavate ostuallahindluste, tagatiste või osaliste garantiide puhul, mis tagavad esimese järjekoha kahju kaitse maksejõuetuse kahjumi, lahjendusriskist tuleneva kahju või mõlema vastu, võib sisereitingul põhineva väärtapaberistamise raames käsitleda esimese järjekoha kahju positsioonidena.
- 16. Ostetud jaenõuete hübriidkogumite korral, mille puhul ostev krediidiasutus ei suuda muudest jaenõuetest eraldada kinnisvaraga tagatud nõudeid ja aktsepteeritud uuenevaid jaenõudeid, kohaldatakse nende nõuete suhtes jaeriskikaalu funktsiooni, mis määrab kõrgeimad kapitalinõuded.

1.3. Riskiga kaalutud varad omakapitali investeeringute puhul

- 17. Krediidiasutus võib kasutada erinevaid meetodeid erinevate portfelli-de suhtes, kui krediidiasutuse siseselt kasutatakse erinevaid meetodeid. Kui krediidiasutus kasutab erinevaid meetodeid, peab krediidiasutus tõendama pädevatele ametiasutustele, et valiku-printsiibid on järjepidevad ega põhine regulatiivse arbitraazi kaalutlustel.
- 18. Olenemata punktist 17, võivad pädevad ametiasutused lubada riskiga kaalutud varade kohaldamist krediidiasutuse abiettevõtjale esitatavate omakapitali investeeringute suhtes vastavalt käsitlusele, mida kohaldatakse muude varade suhtes.

1.3.1. Lihtsustatud riskikaalu meetod

- 19. Riskiga kaalutavad varad arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

▼B

Riskikaal (RW) = 190 % investeringute puhul mittebörsiettevõtete omakapitali piisavalt diversifitseeritud portfelliges.

Riskikaal (RW) = 290 % börsil kaubeldavate omakapitali investeringute puhul.

Riskikaal (RW) = 370 % kõikide muude omakapitali investeringute puhul.

Riskiga kaalutud varad = RW* riskipositsiooni väärtus.

20. Lühiajalisi sularahapositsioone ja pangaportfelli tuletisinstrumente lubatakse kasutada samade osade pikaajaliste positsioonide tasaarvelduseks, tingimusel et need instrumendid on selgelt määratletud konkreetse omakapitali investeringute riski maandamiseks ja need maandavad riski veel vähemalt ühe aasta jooksul. Muud lühiajalisi positsioone käsitletakse pikaajaliste positsioonidena ning asjaomaseid riskikaale kohaldatakse iga positsiooni absoluutväärtuse suhtes. Erinevate lõpptähtaegadega positsioonide korral kasutatakse äriühingutele esitatavate nõuete meetodit nagu seda on kirjeldatud VII lisa 2. osa punktis 16.
  21. Krediidiasutused võivad aktsepteerida kaudset krediidiriski kaitset, mis on antud omakapitali investeringule vastavalt artiklites 90 kuni 93 sätestatud meetoditele.
- 1.3.2. Maksejõuetuse tõenäosusel (PD)/maksejõuetusest tingitud kahjul (LGD) põhinev meetod
22. Riskiga kaalutud varad arvutatakse vastavalt punktis 3 esitatud valemitele. Kui krediidiasutusel ei ole piisavat teavet 4. osa punktides 44 kuni 48 sätestatud maksejõuetuse definitsiooni kasutamiseks, määratakse riskikaaludele korrigeerimistegur 1,5.
  23. Üksikute riskipositsioonide tasandil ei või 12,5ga korrutatud oodatava kahju summa ja riskiga kaalutud varad ületada 12,5ga korrutatud riskipositsiooni väärtust.
  24. Krediidiasutused võivad aktsepteerida kaudset krediidiriski kaitset, mis on antud omakapitali investeringule vastavalt artiklites 90 kuni 93 sätestatud meetoditele. Riskide maandajaga seotud riskipositsioonide suhtes kohaldatakse 90 % maksejõuetusest tingitud kahju määra. Investeringute puhul mittebörsiettevõtete omakapitali piisavalt diversifitseeritud portfelliges võib kasutada 65 % maksejõuetusest tingitud kahju määra. Sellisel juhul on lõpptähtaeg M 5 aastat.
- 1.3.3. Sisemudelite meetod
25. Riskiga kaalutud varad on krediidiasutuse omakapitali investeringust tulenev potentsiaalne kahju, mis saadakse 99 protsendilise sisese riskiväärtuse mudeli kasutamisest kvartaalse tulukuse ja sellele sobiva riskivaba määra vahe ühepoolse usalduvahemiku juures ning mis arvutatakse pika-ajalisele valimile, ning saadud summa korrutatakse 12,5ga. Riskiga kaalutud varad üksikute riskipositsioonide tasandil ei või olla väiksemad minimaalsete riskiga kaalutud varade, mida nõutakse PD/LGD meetodiga, ja vastava oodatava kahju summast, mis on korrutatud 12,5 ga ning arvutatud VII lisa 2. osa punkti 24 punktis a osutatud maksejõuetuse tõenäosuse väärtuste ja VII lisa 2. osa punktides 25 ja 26 osutatud vastavate LGD väärtuste põhjal.
  26. Krediidiasutused võivad aktsepteerida kaudset krediidiriski kaitset, mis on antud omakapitali positsioonile.
- 1.4. Riskiga kaalutud varad muude varade puhul
27. Riskiga kaalutud varad arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

$$\text{Riskiga kaalutud varad} = 100 \% * \text{riskipositsiooni väärtus välja arvatud juhul,}$$
 kui riskipositsiooni väärtus on jääkväärtus, siis nähakse see ette igaks aastaks ja arvutatakse järgnevalt:

$$1/t * 100 \% * \text{riskipositsiooni väärtus;}$$
 kus t on liisingulepingu kestvus aastates.

▼B

2. RISKIGA KAALUTUD VARADE ARVUTAMINE OSTETUD NÕUETE LAHJENDUSRISKI PUHUL

28. Riskikaalud ostetud äriühingutele esitatavate nõuete ja jaenõuete lahjendusriski puhul:

Riskikaalud arvutatakse vastavalt punktis 3 esitatud valemile. Parameetrid maksejõuetuse tõenäosus ja maksejõuetusest tingitud kahju määratakse vastavalt 2. osas sätestatule, riskipositsiooni väärtus arvutatakse vastavalt 3. osas sätestatule ja lõpptähtaeg M on 1 aasta. Kui krediidasutused suudavad tõendada pädevatele ametiasutustele, et lahjendusrisk on ebaoluline, ei ole vaja seda arvesse võtta.

3. OODATAVA KAHJU ARVUTAMINE

29. Kui ei ole teisiti ette nähtud, määratakse sisendparameetrid maksejõuetuse tõenäosus ja maksejõuetusest tingitud kahju vastavalt 2. osas sätestatule ja riskipositsiooni väärtus vastavalt 3. osas sätestatule.

30. Äriühingutele, asutustele, keskvalitsustele ja keskpankadele esitatavate nõuete ning jaenõuetega seotud oodatav kahju arvutatakse vastavalt järgmistele valemitele:

$$\text{Oodatav kahju (EL)} = \text{PD} \times \text{LGD}$$

$$\text{Oodatava kahju summa} = \text{EL} \times \text{riskipositsiooni väärtus}$$

Tähtjaks täitmata nõuete puhul (PD=1), kui krediidasutused kasutavad maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnangut, on EL EL_{BE} , ehk krediidasutuse täpseima oodatava kahju hinnang tähtjaks täitmata nõude kohta vastavalt 4. osa punktile 80.

Riskipositsioonide puhul, millele kohaldatakse 1. osa punktis 4 sätestatud käsitlemist, on EL 0.

31. EL väärtused eriotstarbeliste laenuõuete puhul, mille suhtes krediidasutused kasutavad punktis 6 sätestatud riskikaalude määramise meetodeid, määratakse vastavalt tabelile 2.

Tabel 2

Lõpptähtajani jäänud aeg	1. kategooria	2. kategooria	3. kategooria	4. kategooria	5. kategooria
Alla 2,5 aasta	0 %	0,4 %	2,8 %	8 %	50 %
Vähemalt 2,5 aastat	0,4 %	0,8 %	2,8 %	8 %	50 %

Kui pädevad ametiasutused on lubanud krediidasutustel määrata üldiselt 50 %-list eelisriskikaalu 1. kategooria riskipositsioonidele ja 70 %-list eelisriskikaalu 2. kategooria riskipositsioonidele, on EL väärtus 1. kategooria riskipositsioonide puhul 0 % ja 2. kategooria riskipositsioonide puhul 0,4 %.

32. Omakapitali investeeringute oodatava kahju summa, mille puhul riskiga kaalutud varad arvutatakse kooskõlas punktides 19 kuni 21 sätestatud meetoditega, arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

$$\text{Oodatava kahju summa} = \text{EL} \times \text{riskipositsiooni väärtus}$$

Kohaldatakse järgmisi EL väärtusi:

Oodatav kahju (EL) = 0,8 % investeeringute puhul mittebörssettevõtete omakapitali piisavalt diversifitseeritud portfellides.

Oodatav kahju (EL) = 0,8 % börsil kaubeldavate omakapitali investeeringute puhul

Oodatav kahju (EL) = 2,4 % muude omakapitali investeeringute puhul

33. Omakapitali investeeringute oodatava kahju summa, mille puhul riskiga kaalutud varad arvutatakse kooskõlas punktides 22 kuni

▼B

24 sätestatud meetoditega, arvutatakse vastavalt järgmistele valemitele:

$$\text{Oodatav kahju (EL)} = \text{PD} \times \text{LGD}$$

$$\text{Odatava kahju summa} = \text{EL} \times \text{riskipositsiooni väärtus}$$

34. Omakapitali investeeringute oodatava kahju summa, mille puhul riskiga kaalutud varad arvutatakse kooskõlas punktides 25 kuni 26 sätestatud meetoditega, arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

35. Ostetud nõuete lahjendusriskiga seotud oodatava kahju summa arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

$$\text{Oodatav kahju (EL)} = \text{PD} \times \text{LGD ja}$$

$$\text{Oodatava kahju summa} = \text{EL} \times \text{riskipositsiooni väärtus}$$

4. OODATAVA KAHJU SUMMA KÄSITLEMINE

36. Vastavalt punktidele 30, 31 ja 35 arvutatud oodatava kahju summad lahutatakse nimetatud nõuetega seotud korrigeeritud väärtuse summast ja provisjonidest. 3. osa punktile 1 vastavaid ostmise hetkel täitmata ostetud bilansiliste nõuete allahindlusi käsitletakse samal viisil kui väärtuste korrigeerimisi. Oodatav kahju väärtpaperistatud riskipositsioonide ja väärtuste korrigeerimiste ning selliste riskipositsioonide provisjonide puhul jäetakse sellest arvutusest välja.

2. OSA

Maksejõuetuse tõenäosus (PD), maksejõuetusest tingitud kahju (LGD) ja lõpptähtaeg

1. osas kirjeldatud riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju summade arvutamise parameetrid PD, LGD ja lõpptähtaja väärtus (*maturity*, M) on need, mida krediidasutus on hinnanud vastavalt 4. osale kooskõlas järgmiste sätetega.

1. NÕUDED ÄRIÜHINGUTELE, ASUTUSTELE NING KESKVALITUSUSTELE JA KESKPANKADELE

1.1. Maksejõuetuse tõenäosus (PD)

2. Äriühingule või asutusele esitatava nõude maksejõuetuse tõenäosus on vähemalt 0,03 %.
3. Ostetud äriühingutele esitatavate nõuete puhul, mille suhtes krediidasutus ei suuda tõendada, et nende maksejõuetuse tõenäosuse hinnang vastab 4. osas esitatud miinimumtingimustele, määratakse maksejõuetuse tõenäosus vastavalt järgmistele meetoditele: kõrgema nõudeõiguse järguga ostetud äriühingutele esitatavate nõuete puhul on maksejõuetuse tõenäosus krediidasutuse oodatava kahju hinnang jagatuna asjaomaste nõuete maksejõuetusest tingitud kahjudega. Ostetud äriühingutele esitatavate allutatud nõuete puhul on maksejõuetuse tõenäosus krediidasutuse oodatava kahju hinnang. Kui krediidasutusel lubatakse kasutada äriühingutele esitatavate nõuete puhul maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnangut ja krediidasutus suudab usaldusväärselt jagada ostetud äriühingutele esitatavate nõuete oodatava kahju hinnangud maksejõuetuse tõenäosuseks ja maksejõuetusest tingitud kahjudeks, võib kasutada maksejõuetuse tõenäosuse hinnangut.
4. Maksejõuetute võlgnike maksejõuetuse tõenäosus on 100 %.
5. Krediidasutused võivad maksejõuetuse tõenäosuse arvutamiseks aktsepteerida kaudset krediidiriski kaitset vastavalt artiklites 90 kuni 93 sätestatule. Lahjendusriski korral võivad pädevad ametiasutused aktsepteerida sobiva kaudse krediidiriski kaitse andjana ka muid kui VIII lisa 1. osas nimetatud asutusi.
6. Maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnanguid kasutavad krediidasutused võivad tunnustada kaudset krediidiriski kaitset, korrigeerides maksejõuetuse tõenäosust vastavalt punktile 10.
7. Ostetud äriühingutele esitatavate nõuete lahjendusriski puhul määratakse selline maksejõuetuse tõenäosus, mis on võrdne lahjendusriski EL hinnanguga. Kui krediidasutusel on lubatud

kasutada maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnangut äriühingutele esitatavatele nõuetele ja krediidasutus suudab jagada ostetud äriühingutele esitatavate nõuete lahjendusrisiki EL hinnangu usaldusväärsel viisil maksejõuetuse tõenäosusteks ja maksejõuetusest tingitud kahjudeks, on lubatud kasutada maksejõuetuse tõenäosuse hinnangut. Krediidasutused võivad maksejõuetuse tõenäosuse arvutamiseks aktsepteerida kaudset krediidiriski kaitset vastavalt artiklitele 90 kuni 93. Pädevad ametiasutused võivad aktsepteerida sobiva kaudse krediidiriski kaitse andjana ka muid kui VIII lisa 1. osas nimetatud asutusi. Kui krediidasutusel on lubatud ostetud äriühingutele esitatavate nõuete lahjendusrisiki korral kasutada maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnangut, võib ta aktsepteerida kaudset krediidiriski kaitset kohandades maksejõuetuse tõenäosust vastavalt punktile 10.

1.2. Maksejõuetusest tingitud kahju (LGD)

8. Krediidasutused kasutavad järgmisi maksejõuetusest tingitud kahju väärtusi:
  - a) Esimese nõudeõiguse järguga nõuded ilma aktsepteeritud tagatiseta: 45 %.
  - b) Allutatud nõuded ilma aktsepteeritud tagatiseta: 75 %.
  - c) Krediidasutused võivad maksejõuetusest tingitud kahju arvutamiseks aktsepteerida otsest ja kaudset krediidiriski kaitset vastavalt artiklitele 90 kuni 93.
  - d) VI lisa 1. osas punktides 68 kuni 70 määratletud tagatud võlakirjadele võib määrata 12,5 % maksejõuetusest tingitud kahju.
  - e) Esimese nõudeõiguse järguga ostetud äriühingutele esitatavate nõuete puhul, kui krediidasutus ei suuda tõendada PD hinnangute vastavust 4. osas sätestatud miinimumtingimustele: 45 %.
  - f) Ostetud äriühingutele esitatavate allutatud nõuete puhul, kui krediidasutus ei suuda tõendada PD hinnangute vastavust 4. osas sätestatud miinimumtingimustele: 100 %, ning
  - g) Ostetud äriühingutele esitatavate nõuete lahjendusrisiki puhul: 75 %. VI lisa 1. osa punktides 68 kuni 70 määratletud tagatud võlakirjadele võib kuni 31. detsembrini 2010 määrata 11,25 % maksejõuetusest tingitud kahju, kui:
    - VI lisa 1. osa punkti 68 punktides a kuni c ettenähtud varad tagatakse võlakirjadega, mis vastavad kõnealuses lisas esitatud krediidikaliteedi astmele 1;
    - VI lisa 1. osa punkti 68 punktides d ja e ettenähtud varasid kasutatakse tagatisena, sätestades vastavateks ülemmääradeks igas selles punktis 10 % tagasimaksmata emissiooni nominaalväärtusest;
    - VI lisa 1. osa punkti 68 punktis f ettenähtud varasid ei kasutata tagatisena või
    - tagatud võlakirjade suhtes rakendab tunnustatud reitinguagentuur krediidi hinnangut ja reitinguagentuur asetab need krediidi hinnangu kõige soodsamasse kategooriasse, mida reitinguagentuur tagatud võlakirjade suhtes teha võib.
9. Olenemata punktist 8, võib lahjendus- ja maksejõuetusrisiki puhul, kui krediidasutusel on lubatud kasutada äriühingutele esitatavate nõuete puhul maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnangut ja krediidasutus suudab usaldusväärsetl jagada ostetud äriühingutele esitatavate nõuete EL hinnangud maksejõuetuse tõenäosusteks ja maksejõuetusest tingitud kahjudeks, võib kasutada ostetud äriühingutele esitatavate nõuete puhul maksejõuetusest tingitud kahju hinnangut.

▼B

10. Olenemata punktist 8, kui krediidasutusel on lubatud kasutada äriühingutele, asutustele, keskvalitsustele ja keskpankadele esitatavate nõuete kohta maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnangut, võib tunnustada kaudset krediidiriski kaitset, korrigeerides maksejõuetuse tõenäosuse ja/või maksejõuetusest tingitud kahju hinnanguid kooskõlas 4. osas sätestatud miinimumtingimustega pädevate ametiasutuste heakskiidul. Krediidasutus ei või määrata garanteeritud riskipositsioonidele korrigeeritud maksejõuetuse tõenäosused või maksejõuetusest tingitud kahjud selliselt, et korrigeeritud riskikaal oleks madalam garantii andjaga seotud võrreldava otsese riskipositsiooni riskikaalust.
11. Olenemata punktidest 8 ja 10, 1. osa punkti 4 kohaldamisel on kaitse andjaga seotud võrreldava otsese riskipositsiooni maksejõuetusest tingitud kahju kas garantii andja riskiturbeta instrumendiga või võlgniku riskiturbeta instrumendiga seotud maksejõuetusest tingitud kahju sõltuvalt sellest, kas kättesaadavad tõendid ja garantii struktuur viitavad sellele, et tagasimakstavad summad sõltuvad vastavalt kas garantii andja või võlgniku majanduslikust olukorrast juhul kui mõlemad nii garantii andja kui ka võlgnik muutuvad riskiturbega tehingu jooksul maksujõuetuks.

1.3. Lõpptähtaeg

12. Kooskõlas punktiga 13 määravad krediidasutused repotehingutest või väärtpaperite ja kaupade laenuks andmise või võtmise tehingutest tulenevatele nõuetele lõpptähtaja (M) 0,5 aastat ja kõikidele muudele nõuetele lõpptähtaja 2,5 aastat. Pädev ametiasutus võib nõuda, et kõik tema jurisdiktsioonis asuvad krediidasutused kasutaksid lõpptähtaega M iga nõude puhul vastavalt punktis 13 sätestatule.
13. Krediidasutused, kellel on lubatud kasutada maksejõuetusest tingitud kahju ja/või ümberhindamistegurite sisehinnanguid äriühingutele, asutustele ja/või keskvalitsustele ja keskpankadele esitatavate nõuete suhtes, arvutavad lõpptähtaja M iga asjaomase nõude puhul kooskõlas punktidega a kuni e ja punktidega 14 kuni 16. Ühelgi juhul ei või lõpptähtaeg M olla pikem kui 5 aastat:
- a) Rahavoo graafiku kohase instrumendi puhul arvutatakse M vastavalt järgmisele valemile:

$$M = \text{MAX} \left\{ 1; \text{MIN} \left\{ \sum_t t^* CF_t / \sum_t CF_t; 5 \right\} \right\}$$

kus CF_t tähistab rahavoogusid (põhimaksed, intressid ja teenustasud), mille võlgnik peab lepingujärgselt tasuma ajavahemikus t.

- b) Tasaarvelduse raamlepingu järgsete tuletisinstrumentide puhul on M riskipositsiooni kaalutud keskmine järelejäänud lõpptähtaeg, kus M on vähemalt 1 aasta. Lõpptähtaja kaalumiseks kasutatakse iga riskipositsiooni nominaalväärtust.
- c) Täielikult või peaaegu täielikult tagatud tuletisinstrumentidega (loetletud IV lisas) tehingutest ning täielikult või peaaegu täielikult tagatud väärtpaperitega tagatud tehingutest tulenevate riskipositsioonide puhul, mis kuuluvad tasaarvelduse raamlepingu kohaldamisalasse, on M tehingute kaalutud keskmine järelejäänud lõpptähtaeg, kus M on vähemalt 10 päeva. Lõpptähtaja kaalumiseks kasutatakse iga tehingu nominaalväärtust.
- d) Kui krediidasutusel on lubatud kasutada ostetud äriühingutele esitatavate nõuete puhul maksejõuetuse tõenäosuse sisehinnanguid, on M kasutatud summade korral võrdne ostetud nõuete kaalutud keskmise lõpptähtajaga, kus M on vähemalt 90 päeva. Sama lõpptähtaja M väärtust kasutatakse ka mitte-tühistatava ostukrediidi kasutamata limiidi puhul, eeldusel et asjaomane leping sisaldab kehtivaid klausleid, varajast amortiseerimist käivitavaid tegureid või muid tingmusi, mis kaitsevad nõude ostonud krediidasutust nende nõuete

▼B

kvaliteedi olulise halvenemise eest, mida ta lepingu kehtivusaajal on kohustatud ostma. Sellise tõhusa kaitse puudumisel arvutatakse M kasutamata krediidilimiidi puhul järgmiste tegurite summana: kõige pikema tähtajaga potentsiaalsed nõuded vastavalt ostulepingule ja ostukrediidi allesjäänud osa, mille puhul M on vähemalt 90 päeva.

- e) Mis tahes muude instrumentide puhul, mida ei ole käesolevas punktis nimetatud, või kui krediidasutus ei saa arvutada M vastavalt punktis a määratule, siis M on maksimaalne järelejäänud aeg (aastates), mille jooksul on võlgnikul lubatud täielikult täita lepingulisi kohustusi ning mille pikkus on vähemalt 1 aasta.
- f) krediidasutuste puhul, kes kasutavad riskipositsioonide väärtuse arvutamisel III lisa 6. osas sätestatud sisemudeli meetodit, arvutatakse nende riskipositsioonide, millele seda meetodit kohaldatakse ning mille tasaarveldatavate tehingute kogumis sisalduva kõige pikema tähtajaga lepingu lõpptähtaeg on pikem kui 1 aasta, M vastavalt järgmisele valemile:

$$M = \text{MIN} \left(\frac{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ year}} \text{Effektiivne } EE_k * \Delta t_k * df_k + \sum_{tk > 1 \text{ year}}^{\text{maturity}} EE_k * \Delta t_k * df_k}{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ year}} \text{Effektiivne } EE_k * \Delta t_k * df_k}; 5 \right)$$

kus:

df_k = riskivaba diskontotegur tulevaseks ajaperioodiks t_k ja ülejäänud sümbolid on määratletud III lisa 6.osas.

Olenemata punkti 13 alapunkti f esimeses lõigus mainitust, võib krediidasutus, kes kasutab ühepoolse krediidiväärtuse korrigeerimise (CVA) arvutamiseks sisemudelit, kasutada pädevate ametiasutuste heakskiidul efektiivset krediidikehtivusaega, mis on saadud sisemudeli abil nagu M.

Kui punktis 14 ei sätestata teisiti, kohaldatakse tasaarveldatavate tehingute kogumitele, milles kõik lepingud on vähem kui üheaastase esialgse lõpptähtajaga, punktis a näidatud valemit; ning

- g) 1. osa punkti 4 kohaldamiseks on M krediidikaitse efektiivne lõpptähtaeg, mis on vähemalt 1 aasta.
14. Olenemata punkti 14 alapunktidest a, b, d ja e, on M vähemalt 1 päev:
- täielikult või peaaegu täielikult tagatud tuletisinstrumentide puhul, mis on loetletud IV lisas;
  - täielikult või peaaegu täielikult tagatud väärtpaperitega tagatud tehingute puhul ja
  - repotehingute, väärtpaperite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute puhul,

eeldusel, et dokumentatsioon nõuab igapäevast ümberhindamist ning sisaldab sätteid, mis lubavad maksujõuetuse või ümberhindluse tegematajätmise korral tagatise kiiret realiseerimist või tasaarveldust.

Lisaks on teiste pädevate ametiasutuste määratud lühiajaliste riskipositsioonide korral, mis ei kuulu võlgniku pideva krediidasutuse poolse finantseerimise alla, M vähemalt 1 päev. Iga juhtumi puhul viiakse läbi konkreetsete asjaolude põhjalik ülevaatamine.

15. Pädevad ametiasutused võivad lubada sellistele ühenduses asuvatele äriühingutele esitatavate nõuete puhul, mille konsolideeritud käive ja konsolideeritud varad on alla 500 miljoni euro, kasutada punktis 12 esitatud lõpptähtaega. Pädevad ametiasutused võivad peamiselt kinnisvarasse investeerivate äriühingute osas asendada varade kogumaksumuse 500 miljoni euro nõude summaga 1 miljard eurot.

▼B

16. Lõpptähtaegade erinevusi käsitletakse vastavalt artiklites 90 kuni 93 sätestatule.
2. JAENÕUDED
- 2.1. **Maksejõuetuse tõenäosus (PD)**
17. Nõude maksejõuetuse tõenäosus on vähemalt 0,03 %.
18. Maksejõuetute võlgnike või tehingupõhise meetodi puhul on neile vastavate riskipositsioonide maksejõuetuse tõenäosus 100 %.
19. Ostetud äriühingutele esitatavate nõuete lahjendusriski puhul määratakse selline maksejõuetuse tõenäosus, mis on võrdne lahjendusriski EL hinnanguga. Kui krediidasutus suudab usaldusväärselt jagada ostetud äriühingutele esitatavate nõuete lahjendusriski EL hinnangud maksejõuetuse tõenäosusteks ja maksejõuetusest tingitud kahjudeks, on lubatud kasutada maksejõuetuse tõenäosuse hinnangut.
20. Kaudse krediidiriski kaitse võib tunnistada aktsepteeritavaks, korrigeerides maksejõuetuse tõenäosusi vastavalt punktile 22. Lahjendusriski korral, kui krediidasutused ei kasuta maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnangut, kohaldatakse artikleid 90 kuni 93; sellisel juhul võivad pädevad ametiasutused aktsepteerida sobiva kaudse krediidiriski kaitse andjana ka muid kui VIII lisa 1. osas nimetatud asutusi.
- 2.2. **Maksejõuetusest tingitud kahju (LGD)**
21. Krediidasutused esitavad maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnangud vastavalt 4. osas sätestatud miinimumtingimustele pädevate ametiasutuste heakskiidul. Ostetud nõuete lahjendusriski puhul kasutatakse 75 % maksejõuetusest tingitud kahju väärtust. Kui krediidasutus suudab usaldusväärselt jagada ostetud äriühingutele esitatavate nõuete lahjendusriski EL hinnangud maksejõuetuse tõenäosusteks ja maksejõuetusest tingitud kahjudeks, on lubatud kasutada maksejõuetusest tingitud kahju hinnangut.
22. Kaudse krediidiriski kaitse võib tunnistada aktsepteeritavaks, korrigeerides maksejõuetuse tõenäosuse või maksejõuetusest tingitud kahju hinnanguid kooskõlas 4. osa artiklites 99 kuni 104 sätestatud miinimumtingimustega pädevate ametiasutuste heakskiidul kas üksiku riskipositsiooni või riskipositsioonide kogumi suhtes. Krediidasutus ei või määrata garanteeritud riskipositsioonidele korrigeeritud maksejõuetuse tõenäosust või maksejõuetusest tingitud kahju selliselt, et korrigeeritud riskikaal oleks madalam garantii andjaga seotud võrreldava otsese riskipositsiooni riskikaalust.
23. Olenemata punktist 22, 1. osa punkti 11 kohaldamisel on kaitse andjaga seotud võrreldava otsese riskipositsiooni maksejõuetusest tingitud kahju kas garantii andja riskiturbeta instrumendiga või võlgniku riskiturbeta instrumendiga seotud maksejõuetusest tingitud kahju sõltuvalt sellest, kas kättesaadavad tõendid ja garantii struktuur viitavad sellele, et tagasimakstavad summad sõltuvad vastavalt kas garantii andja või võlgniku majanduslikust olukorrast juhul kui mõlemad nii garantii andja kui ka võlgnik muutuvad riskiturbega tehingu jooksul maksujõuetuks.
3. OMAKAPITALI INVESTEERINGUD VASTAVALT PD/LGD MEETODILE
- 3.1. **Maksejõuetuse tõenäosus (PD)**
24. Maksejõuetuse tõenäosused määratakse vastavalt äriühingutele esitatavate nõuete meetoditele. Kohaldatakse järgmisi minimaalseid maksejõuetuse tõenäosusi:
- a) 0,09 % börsil kaubeldavate omakapitali investeeringute puhul, kui investeering on osa pikaajalisest kliendisuhtest;
- b) 0,09 % börsil mittekaubeldavate omakapitali investeeringute puhul, kui tulu investeeringust põhineb regulaarsetel ja perioodilistel rahavoogudel, mis ei ole saadud kapitali kasvutulust;

▼B

- c) 0,40 % börsil kaubeldavate omakapitali investeeringute puhul, mis sisaldavad muid 1. osa punktis 20 esitatud lühikesi positsioone, ja
- d) 1,25 % muude omakapitali investeeringute puhul, mis sisaldavad muid 1. osa punktis 20 esitatud lühikesi positsioone.

3.2. Maksejõuetusest tingitud kahju (LGD)

- 25. Investeeringute puhul mittebörsiettevõtete omakapitali piisavalt diversifitseeritud portfellides võib kasutada 65 % maksejõuetusest tingitud kahju määra.
- 26. Kõikidele muudele riskipositsioonidele määratakse maksejõuetusest tingitud kahju 90 %.

3.3. Lõpptähtaeg

- 27. Kõikidele riskipositsioonidele määratakse M 5 aastat.

3. OSA**Riskipositsiooni väärtus****1. NÕUDED ÄRIÜHINGUTELE, ASUTUSTELE, KESKVALITSUSTELE JA KESKPANKADELE NING JAENÕUDED**

- 1. Kui ei ole teisiti ette nähtud, mõõdetakse bilansiliste riskipositsioonide väärtust enne väärtuse korrigeerimist. Sellist põhimõtet kohaldatakse ka nende varade suhtes, mis on ostetud võlgnetavast summast erineva hinnaga. Ostetud varade puhul on võlgnetava summa ja krediidasutuse bilansis kajastuva netoväärtuse erinevus märgitud allahindluseks, kui võlgnetav summa on suurem, ja preemiaks, kui võlgnetav summa on väiksem.
- 2. Kui krediidasutused kasutavad tasaarvelduse raamlepingut repotehingute või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute suhtes, arvutatakse riskipositsiooni väärtus vastavalt artiklitele 90 kuni 93.
- 3. Laenude ja hoiuste bilansilise tasaarvelduse korral kohaldavad krediidasutused riskipositsiooni väärtuse arvutamiseks artiklites 90 kuni 93 sätestatud meetodeid.
- 4. Liisingu puhul on riskipositsiooni väärtus diskonteeritud minimaalsed liisingmaksed.
 “Minimaalsed liisingmaksed” on liisinguperioodi jooksul tehtud maksed, mida liisinguvõtjalt nõutakse või mida saab temalt nõuda ning mistahes soodne ostuvõimalus (st võimalus, mille kasutamine on mõistlikkuse piires kindel). Minimaalsete liisingmaksete hulka arvatakse ka kogu garanteeritud jääkväärtus, mis vastab VIII lisa 1. osa punktides 26 kuni 28 toodud tingimuste sobivate krediidiriski kaitse andjate kohta ning VIII lisa 2. osa punktides 14 kuni 19 toodud muude garantiiliikide tunnustamiseks esitatud miinimumtingimustele.
- 5. IV lisas loetletud krediidiinstrumentide puhul määratakse riskipositsiooni väärtus III lisas sätestatud meetodite abil.
- 6. Riskipositsiooni väärtus ostetud nõuete riskiga kaalutud varade arvutamiseks on tasumata summa, millest on maha arvatud lahjendusriski kapitalinõuded enne krediidiriski maandamist.
- 7. Kui riskipositsioon on müüdud, makstud või laenatud väärtpaberite kujul repotehingute või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute, pika arveldusajaga tehingute ja marginaallaenutehingute alusel, siis riskipositsiooni väärtus on väärtpaberite või kaupade väärtus, mis on määratud vastavalt artiklile 74. Kui kasutatakse VIII lisa 3. osas esitatud finantstagatiste hindamise üldmeetodit, suurendatakse riskipositsiooni väärtust kõnealusel lisas sätestatud väärtpaberitele või kaupadele sobiva volatiilsuse korrigeerimisega. Repotehingute või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute, pika arveldusajaga tehingute ja marginaallaenutehingute riskipositsiooni väärtuse võib määrata vastavalt III lisale või VIII lisa 3. osa punktidele 12 kuni 21.

▼B

8. Olenemata punktist 7, määratakse pädevate ametiasutuste poolt määratletud keskse vastaspoolega seotud krediidiriskile avatud realiseerimata positsiooni väärtus vastavalt III lisa 2. osa punktile 6, eeldusel, et keskse vastaspoole kõigi antud kokkuleppe osapooltega seotud krediidiriski avatud positsioonid on iga päev täies ulatuses tagatud.
9. Järgmiste krediidiinstrumentide riskipositsiooni väärtus arvutatakse siduva, kuid kasutamata summamana, mis on korrutatud ümberhindamisteguriga. Krediidiasutused kasutavad järgmisi ümberhindamistegureid:
  - a) Krediidiliinide puhul, mis on mittesiduvad, krediidiasutuse poolt eelneva teavitamiseta igal ajal tingimusteta tühistatavad või mis võimaldavad laenaja krediivõime halvenemisel automaatset tühistamist, kohaldatakse 0 % ümberhindamistegurit. Krediidiasutused peavad aktiivselt jälgima võlgniku majanduslikku olukorda, et kohaldada 0 % ümberhindamistegurit ja nende sisekontrollisüsteemid peavad võimaldama avastada viivitamatult võlgniku krediitkvaliteedi halvenemist. Kasutamata jaekrediidiliine võib pidada tingimusteta tühistatavateks, kui tingimused võimaldavad krediidiasutustel neid tühistada sellises ulatuses, mis on lubatud tarbijakaitsealaste ja nendega seonduvate õigusaktidega.
  - b) Kaupade liikumisest tulenevate lühiajaliste akreditiivide puhul kohaldatakse 20 % ümberhindamistegurit nii väljaandva kui kinnitava asutuse suhtes.
  - c) Mittetühistatavate, kuid kasutamata krediidilimiitide puhul, mis tulenevad uuenevatest ostetud nõuetest, mis on tingimusteta tühistatavad või mis võimaldavad automaatset tühistamist krediidiasutuse poolt igal ajal, kohaldatakse 0 % ümberhindamistegurit. 0 % ümberhindamisteguri kohaldamisel peavad krediidiasutused aktiivselt jälgima võlgniku majanduslikku olukorda ja nende sisekontrollisüsteemid peavad võimaldama avastada viivitamatult võlgniku krediitkvaliteedi halvenemist.
  - d) Muude krediidiliinide, võlakirja emissiooniteenuste (NIF) ja uueneva käenduse süsteemide (RUF) suhtes kohaldatakse 75 % ümberhindamistegurit.
  - e) Krediidiasutused, mis vastavad 4. osas määratletud ümberhindamisteguri sisehinnangute kasutamise miinimumtingimustele, võivad vastavalt punktides a, b, c ja d märgitud kasutada sisehinnanguid ümberhindamistegurite kohta erinevate tooteliikide puhul pädevate ametiasutuste heakskiidul.
10. Kui kohustus on seotud teise kohustuse pikendamisega, kasutatakse selle kohustusega seotud kahest ümberhindamistegurist madalamat.
11. Kõikide bilansiväliste positsioonide puhul, mis ei ole nimetatud punktides 1 kuni 9, on riskipositsiooni väärtus koguväärtusest protsentuaalselt järgmine:
  - täisriskiga positsioonide puhul 100 %,
  - keskmise riskiga positsioonide puhul 50 %,
  - keskmise/madala riskiga positsioonide puhul 20 %,
  - madal riskiga positsioonide puhul 0 %.

Käesoleva punkti tähenduses määratakse bilansivälised positsioonid riskikategooriatesse vastavalt II lisas osutatud korrale.

2. OMAKAPITALI INVESTEERINGUD

12. Riskipositsiooni väärtus on raamatupidamisaruannetes kasutatav väärtus. Lubatud omakapitali investeeringud on järgmised:
  - a) Investeeringute puhul, mida kirjendatakse õiglases väärtuses, kusjuures väärtuse muutused mõjutavad otse tulusid ja omavahendeid, on riskipositsiooni väärtus bilansis esitatud õiglane väärtus;

▼B

- b) Investeeringute puhul, mida kirjendatakse õiglaselt väärtuses, kusjuures väärtuse muutused ei mõjuta tulusid, vaid maksuga korrigeeritud omakapitali eraldi osa, on riskipositsiooni väärtus bilansis esitatud õiglane väärtus, ja
- c) Investeeringute puhul, mida kirjendatakse kuluna või madalama kuluna või turuväärtuses, on riskipositsiooni väärtus bilansis esitatud kulu või turuväärtus.

3. MUUD VARAD

- 13. Muude varade riskipositsiooni väärtus on raamatupidamisaruannetes kasutatav väärtus.

4. OSA

Sisereitingul põhineva meetodi miinimumtingimused

1. REITINGUSÜSTEEMID

- 1. Reitingusüsteem koosneb kõikidest meetoditest, protsessidest, kontrollidest, andmete kogumistest ja IT-süsteemidest, mis toetavad krediidiriski hindamist, riskipositsiooni klassidesse või kogumitesse jagamist (reiting) ning maksejõuetuse ja kahju hinnangute kvantifitseerimist teatavat liiki nõuete puhul.
- 2. Kui krediidasutus kasutab mitmeid reitingusüsteeme, tuleb võlgniku või tehingu liigitamine reitingusüsteemis dokumenteerida ja kohaldada seda viisil, mis kajastab riskitaset asjakohaselt.
- 3. Liigitamise kriteeriumid ja protsessid vaadatakse korrapäraselt läbi, et teha kindlaks, kas need on käesoleva portfelli ja välisringimuste seisukohalt jätkuvalt asjakohased.

1.1. Reitingusüsteemide struktuur

- 4. Kui krediidasutus kasutab riskiparameetrite otseseid hinnanguid, võib neid käsitleda pideva reitinguskaala klasside vastetena.

1.1.1. Nõuded äriühingutele, asutustele ning keskvalitsustele ja keskpankadele

- 5. Reitingusüsteemis võetakse arvesse võlgniku ja tehingu riskitunnuseid.
- 6. Reitingusüsteemi kuulub võlgniku reitinguskaala, mis kajastab ainult võlgniku maksejõuetuse riski kvantifitseerimist. Võlgniku reitinguskaalal on vähemalt 7 klassi maksejõuliste võlgnike ja 1 maksejõuetute võlgnike jaoks.
- 7. Võlgniku reitinguklass tähendab riskikategooriat reitingusüsteemi võlgniku reitinguskaalal, mis määratakse võlgnikele konkreetsete ja selgete reitingukriteeriumide kogumi alusel, millest saadakse maksejõuetuse tõenäosuse hinnangud. Krediidasutus dokumenteerib suhte, mis on võlgniku reitinguklasside maksejõuetuse igale klassile vastava riski taseme ja nende kriteeriumide vahel, mida kasutatakse maksejõuetuse riski vastava taseme määramiseks.
- 8. Krediidasutustel, kelle portfellid on kontsentreerunud teatud turulõiku ja maksejõuetuse riski vahemikku, peab olema sellises vahemikus piisavalt võlgniku reitinguklasse, et vältida võlgnike liigset kontsentreerumist ühte klassi. Märkimisväärseid kontsentreerumisi ühte reitinguklassi tuleb põhjendada veenvate empiiriliste tõenditega selle kohta, et võlgniku reitinguklass katab piisavalt kitsa maksejõuetuse tõenäosuse vahemiku ja et kõikide sellesse klassi kuuluvate võlgnike maksejõuetuse risk jääb nimetatud vahemikku.
- 9. Selleks et saada pädevate ametiasutuste heakskiit maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnangute kasutamiseks kapitalinõude arvutamisel, peab reitingusüsteem sisaldama selget tehingupõhist reitinguskaalat, mis kajastab ainult tehingu maksejõuetusest tingitud kahjuga seotud tunnuseid.
- 10. "Tehingupõhine reitinguklass" tähendab riskikategooriat reitingusüsteemi tehingupõhisel reitinguskaalal, mis määratakse riskipositsioonidele konkreetsete ja selgete reitingukriteeriumide alusel, millest saadakse maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnangud. Klassi definitsioon sisaldab kirjeldust selle kohta, kuidas riskipo-

▼B

sitsioone klassidesse jagatakse ja milliseid kriteeriume kasutatakse riskitaseme eristamiseks klasside lõikes.

11. Märkimisväärseid kontsentreerumisi ühte tehingupõhisesse reitinguklassi tuleb põhjendada veenvate empiiriliste tõenditega selle kohta, et tehingupõhine reitinguklass katab vastavalt kas piisavalt kitsa maksejõuetusest tingitud kahju vahemiku ja et kõikide sellesse klassi kuuluvate nõuete maksejõuetuse risk jääb nimetatud vahemikku.
12. Krediitiasutused, kes kasutavad 1. osa punktis 6 esitatud meetodeid riskikaalude määramiseks eriotstarbelistele laenuõuetele, vabastatakse nõudmisest luua võlgniku reitinguskaala, mille alusel klassifitseeritakse ainult võlgniku maksejõuetuse risk asjaomase riskipositsiooni suhtes. Olenemata punktist 6, peab nimetatud asutustel olema asjaomaste riskipositsioonide jaoks vähemalt 4 reitinguklassi maksejõuliste võlgnike ja vähemalt 1 reitinguklass maksejõuetute võlgnike jaoks.

1.1.2. Jaenõuded

13. Reitingusüsteemid peavad kajastama nii võlgniku kui tehingu riski ning sisaldama kõiki võlgnike ja tehingute asjakohaseid tunnuseid.
14. Riski eristamise tase peab tagama, et riskipositsioonide arv konkreetses klassis või kogumis on piisav kahju tunnuste otstarbekaks kvantifitseerimiseks ja valideerimiseks klassi või kogumi tasandil. Riskipositsioonide või võlgnike jagamisel klassidesse või kogumitesse tuleb vältida liigset kontsentreerumist.
15. Krediitiasutused peavad tõendama, et riskipositsioonide jagamisel klassidesse või kogumitesse on tagatud riski otstarbekas eristamine, piisavalt homogeensete riskipositsioonide rühmitamine ja on võimalik kahju tunnuseid täpselt ja järjekindlalt klassi või kogumi tasandil hinnata. Ostetud nõuete puhul peab rühmitamine kajastama müüja emissiooni korraldamise tavad ja tema klientide heterogeensust.
16. Krediitiasutused peavad riskipositsioone klassidesse või kogumitesse jagamisel kaaluma järgmisi riskitegureid:
  - a) Võlgniku riskitunnused.
  - b) Tehingu riski tunnused, sealhulgas toote või tagatise liik või mõlemad. Krediitiasutused peavad selgesõnaliselt välja tooma juhtumid, kus mitmele riskipositsioonile on seatud sama tagatis, ja
  - c) Viivises olemine, kui krediitiasutus ei suuda pädevale ametiasutusele tõendada, et viivises olemine ei ole riskipositsiooni puhul oluline riskitegur.

1.2. Jagamine klassidesse või kogumitesse

17. Krediitiasutusel peavad olema konkreetsed definitsioonid, protsessid ja kriteeriumid riskipositsioonide jagamiseks klassidesse või kogumitesse reitingusüsteemi siseselt.
  - a) Klasside või kogumite definitsioonid peavad olema piisavalt üksikasjalikud, et võimaldada reitingute määramise eest vastutavatel isikutel jagada sarnase riskiprofiiliga võlgnikke või tehinguid järjekindlalt samasse klassi või kogumisse. Järjekindluse tagamiseks tuleb arvesse võtta tegevusvaldkonda, osakonda ja geograafilist asukohta;
  - b) reitinguprotsessi dokumendid peavad võimaldama kolmandatel isikutel mõista riskipositsioonide jagamist klassidesse või kogumitesse, imiteerida klassidesse ja kogumitesse jagamist ning hinnata klassidesse ja kogumitesse jagamise asjakohasust ja
  - c) kriteeriumid peavad samuti olema kooskõlas krediitiasutuse siseste laenustandarditega ja raskustes olevate võlgnike ja tehingute käsitlemise eeskirjadega.
18. Krediitiasutus peab võtma võlgnike ja tehingute klassidesse või kogumitesse jagamisel arvesse kogu asjaomase teabe. Teave peab olema ajakohastatud ja võimaldama krediitiasutusel prog-

▼B

noosida riskipositsiooni edaspidist arengut. Mida vähem teavet krediitiasutusel on, seda konservatiivsemalt peab ta riskipositsioone võlgnike ja tehingute klassidesse ja kogumitesse jagama. Kui krediitiasutus kasutab sisereitingu määramisel esmase tegurina välist reitingut, peab krediitiasutus tagama muu asjaomase teabe arvesse võtmise.

1.3. Nõuete liigitamine**1.3.1. Nõuded äriühingutele, asutustele ning keskvalitsustele ja keskpankadele**

19. Iga võlgnik määratakse krediidi kinnitamise protsessi raames võlgniku reitinguklassi.
20. Krediitiasutused, kellel on lubatud kasutada maksejõuetusest tingitud kahju ja/või ümberhindamistegurite sisehinnanguid, määravad krediidi kinnitamise protsessi raames iga riskipositsiooni ka tehingupõhisesse reitinguklassi.
21. Krediitiasutused, kes kasutavad 1. osa punktis 6 sätestatud meetodeid riskikaalude määramiseks eriotstarbelistele laenudele, määravad kõik asjaomased riskipositsioonid klassidesse vastavalt punktile 12.
22. Iga eraldiseisvat juriidilist isikut, kelle puhul avaneb krediitiasutusele risk, hinnatakse eraldi. Krediitiasutus peab tõendama asjaomasele pädevale asutusele, et tal on asjakohased eeskirjad nii üksikute võlgnikest klientide kui ka seotud klientide rühmade käsitlemiseks.
23. Sama võlgnikuga seotud eraldiseisvad riskipositsioonid määratakse samasse võlgniku reitinguklassi, sõltumata erinevustest konkreetse tehingu laadis. Erandid, mis võivad kaasa tuua sama võlgnikuga seotud eraldiseisvate riskipositsioonide mitmesse võlgniku reitinguklassi määramise, on järgmised:
  - a) maarisk, mis sõltub sellest, kas riskipositsioonid on nomineeritud kohalikus või välisvääringus;
  - b) riskipositsiooniga seotud garantiide käsitlemine võib kajastuda võlgniku reitinguklassi korrigeerimises ja
  - c) kui tarbijakaitsealased, pangasaladusega seotud või muud õigusaktid keelavad klientide andmete vahetust.

1.3.2. Jaenõuded

24. Iga riskipositsioon määratakse krediidi kinnitamise protsessi raames klassi või kogumisse.

1.3.3. Muudatused

25. Klassidesse ja kogumitesse jagamisel dokumenteerib krediitiasutus olukorrad, milles eksperthinnangul võidakse muuta liigitamise protsessi sisendeid ja väljundeid, ning selliste muudatuste kinnitamise eest vastutavat personali. Krediitiasutused dokumenteerivad sellised muudatused ja vastutava personali liikmete nimed. Krediitiasutused analüüsivad selliste riskipositsioonide arengut, mille liigitust on muudetud. See analüüs hõlmab nende riskipositsioonide arengu hindamist, mille reitingu on muutnud isik, kes esindab kogu vastutavat personali.

1.4. Liigitamisprotsessi asjakohasus**1.4.1. Nõuded äriühingutele, asutustele ning keskvalitsustele ja keskpankadele**

26. Liigitamise ja liigituste korrapäraseid läbivaatusi teostab või kinnitab sõltumatu pool, kes ei saa otseselt kasu krediidi andmise otsustest.
27. Krediitiasutused ajakohastavad liigitusi vähemalt kord aastas. Suure riskiga võlgnikud ja probleemsed riskipositsioonid tuleb sagedamini läbi vaadata. Krediitiasutused korraldavad uue liigitamise, kui võlgniku või riskipositsiooni kohta saadakse olulist teavet.
28. Krediitiasutus kasutab tõhusat protsessi, et saada ja ajakohastada asjaomast teavet võlgniku maksejõuetuse tõenäosusi mõjutavate tunnuste ning tehingu maksejõuetusest tingitud kahju ja/või ümberhindamistegureid mõjutavate tunnuste kohta.

▼B

1.4.2. Jaenõuded

29. Krediidiasutus ajakohastab vähemalt kord aastas võlgnike ja tehingute liigitust ning vaatab (vastavalt vajadusele) läbi iga tuvastatud riskikogumi kahju tunnused ja viivis seisundi. Krediidiasutus vaatab samuti vähemalt kord aastas representatiivse valimi põhjal läbi üksikute riskipositsioonide staatuse igas kogumis selle tagamiseks, et riskipositsioone määratakse jätkuvalt õigesse kogumisse.

1.5. **Mudelite kasutamine**

30. Kui krediidiasutus kasutab statistilisi mudeleid ja muid mehhaanilisi meetodeid riskipositsioonide jagamiseks võlgnike või tehingute klassidesse või kogumitesse, siis:
- krediidiasutus peab tõendama asjaomasele pädevale ametiasutusele, et mudelil on usaldusväärne prognoosivõime ja kapitalinõudeid ei ole selle kasutamise tulemusel moonutatud. Sisendmuutujad moodustavad mõistliku ja tõhusa aluse saadavate prognooside jaoks. Mudel ei või tekitada olulisi moonutusi;
  - krediidiasutusel peab mudelisse sisestavate andmete kontrollimiseks olema protsess, mis sisaldab andmete täpsuse, täielikkuse ja asjakohasuse hindamist;
  - krediidiasutus peab tõendama, et mudeli loomiseks kasutatavad andmed on krediidiasutuse tegelike võlgnike või riskipositsioonide suhtes representatiivsed;
  - krediidiasutusel peab olema korrapärane mudeli valideerimise tsükkel, mis hõlmab mudeli tõhususe ja stabiilsuse kontrolli, mudeli tehniliste näitajate läbivaatamist ja mudeli väljundite testimist tegelike tulemuste suhtes, ning
  - krediidiasutus peab statistilist mudelit täiendama eksperthinnangu ja -kontrolliga, et vaadata läbi mudelipõhised liigitused ja tagada mudelite asjakohane kasutamine. Läbivaatamise eesmärgiks on tuvastada ja piirata vigu, mis on seotud mudeli nõrkade külgedega. Eksperthinnangutes võetakse arvesse kogu mudelist välja jäänud asjakohast teavet. Krediidiasutus dokumenteerib selle, kuidas eksperthinnangu ja mudeli tulemusi ühendatakse.

1.6. **Reitingusüsteemide dokumenteerimine**

31. Krediidiasutused dokumenteerivad reitingusüsteemi ülesehituse ja toimimise üksikasjad. Dokumendid tõendavad vastavust käesolevas osas sätestatud miinimumtingimustele ja nendes käsitletakse selliseid teemasid nagu portfelli diferentseerimine, reitingukriteeriumid, võlgnikke ja riskipositsioone hindavate poolte ülesanded, liigitamise läbivaatamise sagedus ja reitinguprotsessi juhatusepoolne järelevalve.
32. Krediidiasutus dokumenteerib reitingukriteeriumide valiku põhimõtted ja seda toetava analüüsi. Krediidiasutus dokumenteerib kõik suuremad muutused riskidele reitingu andmise protsessis ja sellised dokumendid aitavad tuvastada riskidele reitingu andmise protsessis tehtud muudatusi pärast pädevate ametiasutuste poolset viimast läbivaatust. Reitingu andmise korraldus, sealhulgas reitingu andmise protsess ja sisekontrolli struktuur tuleb samuti dokumenteerida.
33. Krediidiasutused dokumenteerivad konkreetsed sisekasutuses olevad maksejõuetuse ja kahju definitsioonid ja tõendavad nende vastavust käesolevas direktiivis sätestatud definitsioonidele.
34. Kui krediidiasutus kasutab reitinguprotsessis statistilisi mudeleid, peab ta dokumenteerima nende meetodid. See materjal:
- peab andma üksikasjaliku ülevaate hinnangute klassidesse määramisel kohaldatavatest teooriatest, eeldustest ja/või matemaatilistest ja empiirilistest alustest ning üksikutest võlgnikest, riskipositsioonidest või nende kogumitest ja mudeli hindamisel kasutatava(te)st andmeallika(te)st;

▼B

- b) peab kehtestama range statistilise protsessi (sealhulgas viitajaga ja valimivälaliste andmete põhjal tehtud testid) mudeli valideerimiseks, ja
  - c) peab viitama mis tahes asjaoludele, mille korral mudel ei toimi tõhusalt.
35. Kolmandalt poolelt ostetud sellise mudeli kasutamine, mis sisaldab intellektuaalomandiga kaitstavat tehnoloogiat, ei vabasta dokumenteerimisest või muudest reitingusüsteemiga seoses esitatavatest kohustustest. Krediidiasutus vastutab oma ülesannete täitmisel pädevate ametiasutuste ees.

1.7. Andmehaldus

36. Krediidiasutused koguvad ja säilitavad andmeid sisereitingute kohta vastavalt artiklites 145 kuni 149 sätestatule.

1.7.1. Nõuded äriühingutele, asutustele ning keskvalitsustele ja keskpankadele

37. Krediidiasutused koguvad ja säilitavad:
- a) võlgnike ja tunnustatud garantii andjate täielikku reitinguajalugu;
  - b) reitingute andmise kuupäevi;
  - c) reitingu andmise põhiandmeid ja meetodeid;
  - d) reitingute andmise eest vastutava isiku nime;
  - e) andmeid maksejõuetute võlgnike ja riskipositsioonide kohta, millega seoses maksejõuetus tekkis;
  - f) selliste maksejõuetuse juhtumite kuupäevi ja asjaolusid;
  - g) andmeid maksejõuetuse tõenäosuste ja realiseerunud kahjumäärade kohta, mis on seotud reitinguklasside ja reitingute liikumisega;

Krediidiasutused, kes ei kasuta maksejõuetusest tingitud kahju ja/või ümberhindamistegurite sisehinnanguid, koguvad ja säilitavad võrdlusandmeid tegelike maksejõuetusest tingitud kahjude ja 2. osa punktis 8 sätestatud väärtuste kohta ning tegelike ümberhindamistegurite ja 3. osa punktis 9 sätestatud väärtuste kohta.

38. Krediidiasutused, kes kasutavad maksejõuetusest tingitud kahju ja ümberhindamistegurite sisehinnanguid, koguvad ja säilitavad:
- a) täielikke ülevaateid andmetest tehingupõhiste reitingute ning maksejõuetusest tingitud kahjude ja ümberhindamistegurite hinnangute kohta, mis on seotud iga reitinguskaalaga;
  - b) reitingute ja hinnangute andmise kuupäevi;
  - c) põhiandmeid ja meetodeid, mida kasutatakse tehingupõhiste reitingute ning maksejõuetusest tingitud kahju ja ümberhindamistegurite hinnangute saamiseks;
  - d) tehingupõhise reitingu andnud isiku nime ja maksejõuetusest tingitud kahju ja ümberhindamistegurite hinnangud andnud isiku nime;
  - e) andmeid maksejõuetute võlgnikega seotud riskipositsioonide prognoositud ja tegelike maksejõuetusest tingitud kahjude ja ümberhindamistegurite kohta;
  - f) andmeid riskipositsiooni maksejõuetusest tingitud kahju kohta enne ja pärast garantiid või krediididerivatiivi mõjude hindamist nende krediidiasutuste puhul, kes kajastavad garantiide või krediididerivatiivide krediidiriski maandavat toimet maksejõuetusest tingitud kahju kaudu, ja
  - g) andmeid maksejõuetute võlgnikega seotud riskipositsioonide kahju koostisosade kohta.

1.7.2. Jaenõuded

39. Krediidiasutused koguvad ja säilitavad:

▼B

- a) andmeid, mida kasutatakse riskipositsioonide klassidesse või kogumitesse jagamise protsessis;
- b) andmeid hinnanguliste ja tegelike maksejõuetuse tõenäosuste, maksejõuetusest tingitud kahjude ja ümberhindamistegurite kohta, mis on seotud riskipositsiooni klasside või kogumitega;
- c) andmeid maksejõuetute võlgnike ja riskipositsioonide kohta, millega seoses maksejõuetus tekkis;
- d) maksejõuetute võlgnike riskipositsioonide puhul andmeid klasside või kogumite kohta, kuhu riskipositsioon määrati maksejõuetusele eelnenud aastal, ning tegelikke maksejõuetusest tingitud kahjude ja ümberhindamisteguri väärtusi, ja
- e) andmeid kahjumäärade kohta aktsepteeritud uuenevate jaenõuete puhul.

1.8. Kapitali adekvaatsuse hindamisel kasutatavad stresstestid

- 40. Krediidiasutusel peavad olema usaldusväärsed stressi testimise protsessid kapitali adekvaatsuse hindamiseks. Stressi testimine hõlmab selliste võimalike sündmuste ja majandustingimuste edaspidiste muutuste kindlakstegemist, mis võiksid avaldada negatiivset mõju krediidiasutuse krediidiriskile avatud positsioonidele, ja krediidiasutuse selliste muutustega toimetuleku suutlikkuse hindamist.
- 41. Krediidiasutus viib regulaarselt läbi krediidiriski stresstesti, et hinnata teatavate konkreetsete asjaolude mõju oma krediidiriski kogukapitali nõuetele. Kasutatava testi valib krediidiasutus pädevate ametiasutuste järelevalve all. Test peab olema otstarbekas ja piisavalt konservatiivne ning selles tuleb arvestada vähemalt kerge tagasilanguse stsenaariumide mõju. Krediidiasutus hindab oma reitingute liikumist vastavalt stresstesti stsenaariumidele. Testitavad portfellid peavad sisaldama valdavalt osa krediidiasutuse kogu riskipositsioonist.
- 42. 1. osa punktis 4 sätestatud käsitlemist kasutavad krediidiasutused arvestavad osana oma stresstestimise raamistikust kaitse andjate krediitkvaliteedi halvenemise mõju, eriti aktsepteeritavuse kriteeriumitele mittevastavate kaitse andjate puhul.

2. RISKI KVANTIFITSEERIMINE

- 43. Reitinguklasside või kogumitega seotud riskiparameetrite määramisel peavad krediidiasutused kohaldama järgmisi nõudeid.

2.1. Maksejõuetuse definitsioon

- 44. Võlgnik loetakse maksejõuetuks, kui on esinenud üks või mõlemad järgmistest juhtumitest:
  - a) Krediidiasutus leiab, et võlgnik tõenäoliselt ei maksa tema vastu olevaid nõudeid krediidiasutusele, emaettevõtjale või selle tütarettevõtjale täielikult, kui krediidiasutus ei kasutaks võimalust realiseerida tagatis (selle olemasolul).
  - b) Võlgnik on üle 90 päeva jätnud tasumata mis tahes olulised tema vastu olevad nõuded krediidiasutusele, emaettevõtjale või selle tütarettevõtjale.

Arvelduskrediidi puhul algab viivispäevade loendamine siis, kui võlgnik on ületanud kokkulepitud krediidilimiiti, talle on teatatud krediidilimiidi vähendamisest allapoole nõude jääki või ta on kasutanud krediiti ilma loata ning kõnealune summa on oluline.

“Kokkulepitud limiit” tähendab limiiti, millest võlgnikku on teavitatud.

Krediitkaartide puhul algab viivispäevade loendamine minimaalse nõutava tagasimakse maksetähtpäevast.

Jaenõuete ja avaliku sektori asutustele esitatavate nõuete korral määravad pädevad ametiasutused tähtaja ületanud päevade arvu vastavalt punktis 48 sätestatule.

▼B

Äriühingutele esitatavate nõuete korral võivad pädevad ametiasutused määrata tähtaja ületanud päevade arvu vastavalt artikli 154 lõikes 7 sätestatule.

Jaenõuete korral võivad krediidasutused kohaldada maksejõuetuse definitsiooni tehingu tasandil.

Kõigil juhtudel ületavad tähtjaks tasumata riskipositsioonid pädevate ametiasutuste määratud piirmäära ja kajastavad mõistlikku riskitaset.

45. Elemendid, mida tuleks pidada maksmata jätmise tõenäosuse näitajateks, sisaldavad järgmist:
- a) krediidasutus liigitab võlgniku vastu oleva nõude tähtjaks mitteleakunuks;
  - b) krediidasutus hindab võlgniku vastu oleva nõude alla tulevalt võlgniku krediitkvaliteedi olulisest langusest pärast riskipositsiooni võtmist;
  - c) krediidasutus müüb võlgniku vastu oleva nõude olulise rahalise kahjuga;
  - d) krediidasutus on nõus võlgniku vastu oleva nõude erakorralise ümberstruktureerimisega, mis tõenäoliselt vähendab finantskohustust tulenevalt põhimaksete, intressi või (vajaduse korral) teenustasude kustutamist või nende maksmise edasilükkamisest. See hõlmab PD/LGD meetodi raames hinnatud omakapitali investeeringute korral omakapitali erakorralist ümberstruktureerimist;
  - e) krediidasutus on esitanud taotluse võlgniku pankroti või sarnase menetluse kohta võlgniku vastu oleva nõude suhtes krediidasutuse, emaettevõtja või selle tütarettevõtja ees ja
  - e) krediidasutus on esitanud taotluse võlgniku pankroti või sarnase menetluse kohta võlgniku vastu oleva nõude suhtes krediidasutuse, emaettevõtja või selle tütarettevõtja ees ja
  - f) võlgnik on taotlenud pankrotti või talle on kehtestatud pankrot või sarnane kaitse, mis väldiks või lükkaks edasi tema vastu oleva nõude tagasimaksmist krediidasutusele, emaettevõtjale või selle tütarettevõtjale.
46. Krediidasutused, kes kasutavad väliseid andmeid, mis iseenesest ei vasta maksejõuetuse definitsioonile, peavad pädevatele ametiasutustele tõendama, et nad on teinud asjakohased korrigeerimised maksejõuetuse definitsioonile üldise vastavuse saavutamiseks.
47. Kui krediidasutus leiab, et eelnev riskipositsioon, mille puhul jäeti kohustused täitmata, on selline, et ühtki maksejõuetuse käivitajat ei saa enam kohaldada, annab krediidasutus võlgnikule või tehingule sellise reitingu, mis antakse maksejõulise võlgnikuga seotud riskipositsioonile. Kui seejärel tekib vastavus maksejõuetuse definitsioonile, loetakse toimunuks järgmine maksejõuetuse juhtum.
48. Jaenõuete ja avaliku sektori asutustele esitatavate nõuete puhul kehtestavad iga liikmesriigi pädevad ametiasutused täpse tähtaja ületanud päevade arvu, mida kõik tema jurisdiktsioonis asuvad krediidasutused järgivad vastavalt punktis 44 sätestatud maksejõuetuse definitsioonile kõnealuses liikmesriigis asuvatele vastaspooltele esitatavate nõuete korral. Päevade konkreetne arv jääb 90 kuni 180 päeva piirsesse ja võib erineda tootegruppide lõikes. Teiste liikmesriikide territooriumidel asuvatele vastaspooltele esitatavate nõuete puhul määravad pädevad ametiasutused tähtaja ületanud päevade arvu, mis ei ole kõrgem vastava liikmesriigi pädeva ametiasutuse kehtestatud arvust.

2.2. Hindamise üldised tingimused

49. Krediidasutuse sisehinnangud riskiparameetrite maksejõuetuse tõenäosuse, maksejõuetusest tingitud kahju, ümberhindamisteguri ja EL kohta peavad sisaldama kõiki vajalikke andmeid ja meetodeid. Hinnangud saadakse ajaloolise kogemuse ja empiiriliste tõendite alusel ja need ei põhine vaid subjektiivsetel kaalutlustel. Hinnangud peavad olema usutavad ja arusaadavad ja põhinema

▼B

- vastavate riskiparameetrite olulistel käivitajatel. Mida vähem andmeid krediidasutusel on, seda konservatiivsemaid hinnanguid peab ta andma.
50. Krediidasutus peab suutma esitada kahjumi ajaloo, mis on jagatud maksejõuetuse sageduse, maksejõuetusest tingitud kahju, ümberhindamisteguri või EL hinnangu kasutamisel kahjutegurite kaupa, selliste tegurite lõikes, mida ta peab vastavate riskiparameetrite käivitajateks. Krediidasutus peab tõendama, et tema antud hinnangutes on võetud arvesse pikaajalisi kogemusi.
  51. Krediidasutus peab võtma arvesse kõiki muutusi laenuandmise praktikas või tagasinõudmise protsessis punktides 66, 71, 82, 86, 93 ja 95 viidatud vaatlusperioodil. Krediidasutus peab hinnangutes kajastama tehnika arengut ning uute andmete ja muu teabe tulemusi vastavalt nende ilmnemisele. Krediidasutused vaatavad antud hinnangud läbi uue teabe ilmnemisel ja vähemalt kord aastas.
  52. Hinnangu andmisel kasutatud andmetesse kaasatud riskipositsioonid, andmete loomisel kasutatud laenuandmise standardid ja muud asjaomased näitajad peavad olema võrreldavad krediidasutuste nõuete ja standarditega. Krediidasutus peab samuti tõendama, et andmete aluseks olevad majanduslikud ja turutingimused on olemasolevate ja prognoositavate tingimuste seisukohalt asjakohased. Valimi moodustavate riskipositsioonide arv ja kvantifitseerimiseks kasutatavate andmete ajavahemik peavad olema piisavad, et krediidasutus oleks veendunud oma hinnangute täpsuses ja stabiilsuses.
  53. Ostetud nõuete puhul kajastavad hinnangud kogu ostva krediidasutuse käsutuses olevat teavet alusnõuete kvaliteedi kohta, sealhulgas andmeid sarnaste kogumite kohta, mille on andnud müüja, ostev krediidasutus või välised allikad. Ostev krediidasutus peab hindama kõiki müüja esitatud andmeid.
  54. Krediidasutus peab krediidiriski parameetrite hindamisel rakendada hinnangute ebatäpsuse astmest sõltuvat konservatiivsusmarginaali. Kui meetodid ja andmed on vähem veenvad ja eeldatav vigade ulatus on suurem, peab ka konservatiivsusmarginaal suurem olema.
  55. Kui krediidasutus kasutab riskikaalude arvutamiseks ja asutusesisestel eesmärkidel erinevaid hinnanguid, siis tuleb see dokumenteerida ja hinnangute põhjendatust pädevale ametiasutusele tõendada.
  56. Kui krediidasutused suudavad tõendada oma pädevatele ametiasutustele, et enne käesoleva direktiivi rakendamise hakkamise kuupäeva kogutud andmeid on asjakohaselt korrigeeritud, et saavutada üldine vastavus maksejõuetuse või kahju definitatsioonile, võivad pädevad ametiasutused võimaldada krediidasutustele teatavat paindlikkust andmete suhtes nõutavate standardite kohaldamisel.
  57. Kui krediidasutus kasutab mitmest krediidasutusest koosneva kogumi lõikes koondatud andmeid, peab ta tõendama järgmist:
    - a) teiste kogumis olevate krediidasutuste reitingusüsteemid ja kriteeriumid on sarnased tema omadele;
    - b) kogum on representatiivne portfelli suhtes, mille jaoks kogutud andmeid kasutatakse, ja
    - c) krediidasutus kasutab koondatud andmeid aja jooksul järjekindlalt hinnangute jaoks.
  58. Kui krediidasutus kasutab mitmest krediidasutusest koosneva kogumi lõikes koondatud andmeid, peab ta tagama oma reitingusüsteemide ühtsuse. Krediidasutus peab pädevale ametiasutusele tõendama, et asutusesisestel tuntakse reitingusüsteeme põhjalikult, sealhulgas suudetakse reitinguprotsessi tõhusalt jälgida ja auditeerida.

▼B

2.2.1. Maksejõuetuse tõenäosuse hindamise tingimused

- Nõuded äriühingutele, asutustele ning keskvalitsustele ja keskpankadele
59. Krediidiasutused hindavad maksejõuetuse tõenäosusi võlgniku reitinguklassi lõikes üheaastase kahjumäära pikaajalise keskmise alusel.
  60. Ostetud äriühingutele esitatavate nõuete puhul võivad krediidiasutused hinnata ELsid võlgniku reitinguklassi lõikes üheaastase kahjumäära pikaajalise keskmise alusel.
  61. Kui krediidiasutus saab ostetud äriühingutele esitatavate nõuete maksejõuetuse tõenäosuste ja maksejõuetusest tingitud kahjude pikaajalise keskmise hinnangu EL hinnangu ja asjakohase maksejõuetuse tõenäosuse ja maksejõuetusest tingitud kahju hinnangu põhjal, vastab kogukahju hindamise protsess üldistele maksejõuetuse tõenäosuse ja maksejõuetusest tingitud kahju hindamise standarditele, mis on esitatud käesolevas osas, ja tulemus vastab punktis 73 sätestatud maksejõuetusest tingitud kahju kontseptsioonile.
  62. Krediidiasutused kasutavad maksejõuetuse tõenäosuse hindamise tehnikaid ainult koos tõendava analüüsiga. Krediidiasutused peavad võtma arvesse subjektiivsete kaalutluste tähtsust ja ühendama eri meetodite tulemused ning korrigeerima meetoditest ja teabest tulenevaid piiranguid.
  63. Kui krediidiasutus kasutab maksejõuetuse tõenäosuse hindamisel andmeid sisemise maksejõuetuse esinemiste kohta, tuleb tal analüüsides tõendada, et hinnangud kajastavad emissioonide korraldamise standardeid ning erinevusi andmete saamiseks kasutatud ja hetkel kasutatava reitingusüsteemi vahel. Kui emissioonide korraldamise standardid või reitingusüsteemid on muutunud, lisab krediidiasutus maksejõuetuse tõenäosuse hinnangule suurema konservatiivsusemarginaali.
  64. Kui krediidiasutus seob oma sisemised reitinguklassid reitinguagentuuri või samaste organisatsioonide kasutatava skaalaga või kaardistab need kõnealusel skaalal ja seejärel määrab krediidiasutuse klassidele välise organisatsiooni klasside puhul esinenud kahjumäära, tuginetakse kaardistamisel sisereitingukriteeriumide ja välise organisatsiooni kasutatavate kriteeriumide võrdlusele ning mis tahes ühiste võlgnike sise- ja välisreitingu võrdlusele. Kaardistamise meetodis ja alusandmetes tuleb vältida moonutusi ja vastuolusid. Kvantifitseerimiseks kasutatavate andmete aluseks olevad välisorganisatsioonide kriteeriumid keskenduvad vaid maksejõuetuse riskile ega kajasta tehingu tunnuseid. Krediidiasutuse analüüs sisaldab kasutatud maksejõuetuse definitsioonide võrdlust kooskõlas punktides 44 kuni 48 esitatud tingimustega. Krediidiasutus peab dokumenteerima kaardistamise alused.
  65. Kui krediidiasutus kasutab maksejõuetuse statistilisi prognoosimudeleid, on tal õigus hinnata maksejõuetuse tõenäosusi kui kõnealuses reitinguklassis olevate üksikute võlgnike maksejõuetuse tõenäosuse hinnangute lihtsat keskmist. Maksejõuetuse tõenäosuse mudelite kasutamine krediidiasutuse poolt sellisel eesmärgil peab vastama punktis 30 sätestatud standarditele.
  66. Olenemata sellest, kas krediidiasutus kasutab maksejõuetuse tõenäosuse sisehinnanguks väliseid, siseseid või koondatud andmeallikaid või nende kolme kombinatsiooni, peab kasutatava vaatlusperioodi pikkus vähemalt ühe allika puhul olema vähemalt viis aastat. Kui kasutatav vaatlusperiood kestab mis tahes allika puhul kauem ja need andmed on asjakohased, kasutatakse pikemat perioodi. Käesolevat punkti kohaldatakse ka PD/LGD omakapitali meetodi suhtes. Liikmesriigid võivad lubada krediidiasutustel, kellel ei ole lubatud kasutada maksejõuetusest tingitud kahju ega ümberhindamistegurite sisehinnanguid, kasutada IRB meetodi rakendamisel kaheaastast ajavahemikku hõlmavaid asjaomaseid andmeid. Kõnealust ajavahemikku pikendatakse igal aastal ühe aasta võrra kuni asjaomased andmed hõlmavad viieaastast ajavahemikku.

▼B

Jaenõuded

67. Krediidiasutused hindavad maksejõuetuse tõenäosusi võlgniku reitinguklassi või kogumi lõikes üheaastase kahjumäära pikaajalise keskmise alusel.
68. Olenemata punktist 67, võib maksejõuetuse tõenäosuse hinnangu andmisel lähtuda ka tegelikust kahjust ja asjakohastest maksejõuetusest tingitud kahju hinnangutest.
69. Krediidiasutused käsitlevad riskipositsioonide klassidesse või kogumitesse jagamiseks kasutatavaid siseandmeid kahju tunnuste hindamisel esmase teabeallikana. Krediidiasutustel on õigus kasutada väliseid andmeid (sealhulgas koondatud andmeid) või statistilisi kvantifitseerimise mudeleid, tingimusel et on võimalik tõendada selget seost:
- krediidiasutuse poolt riskipositsioonide klassidesse või kogumitesse jagamisel kohaldatava protsessi ja väliste andmeallikate kasutatava protsessi vahel ja
  - krediidiasutuste siseriskiprofiili ja väliste andmete koosseisu vahel.
- Ostetud jaenõuete puhul võivad krediidiasutused kasutada välisteid ja siseseid võrdlusandmeid. Krediidiasutused kasutavad võrdlusalustena kõiki asjaomaseid andmeallikaid.
70. Kui krediidiasutus saab jaenõuete maksejõuetuse tõenäosuse ja maksejõuetusest tingitud kahju pikaajalise keskmise hinnangu kogukahju hinnangu ja asjakohase maksejõuetuse tõenäosuse ja maksejõuetusest tingitud kahju hinnangu põhjal, vastab kogukahju hindamise protsess üldistele maksejõuetuse tõenäosuse ja maksejõuetusest tingitud kahju hindamise standarditele, mis on esitatud käesolevas osas, ja tulemus vastab punktis 73 sätestatud maksejõuetusest tingitud kahju kontseptsioonile.
71. Olenemata sellest, kas krediidiasutus kasutab kahjutunnuste hinnanguks väliseid, siseseid või koondatud andmeallikaid või nende kolme kombinatsiooni, peab kasutatava vaatlusperioodi pikkus vähemalt ühe allika puhul olema vähemalt viis aastat. Kui kasutatav vaatlusperiood kestab mis tahes allika puhul kauem ja need andmed on asjakohased, kasutatakse pikemat perioodi. Krediidiasutus ei pea omistama samasugust tähtsust ajaloolistele andmetele, kui ta suudab veenda asjaomast pädevat ametiasutust selles, et hilisemad andmed on kahjumäärade prognoosimiseks sobilikumad. Liikmesriigid võivad krediidiasutustel lubada kasutada IRB meetodi rakendamisel kaheaastast ajavahe- mikkü hõlmavaid asjaomaseid andmeid. Kõnealust ajavahe- mikkü pikendatakse igal aastal ühe aasta võrra kuni asjaomased andmed hõlmavad viieaastast ajavahe- mikkü.
72. Krediidiasutused peavad tegema kindlaks riskiparameetrite prognoositud muutused krediidiriskile avatud positsioonide kehtivusa- saja jooksul (ajaline mõju) ja neid analüüsima.

2.2.2. Maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnangute tingimused

73. Krediidiasutused hindavad maksejõuetusest tingitud kahjusid tehingupõhise reitinguklassi või kogumi lõikes keskmise tegeliku maksejõuetusest tingitud kahju alusel tehingu klassi või kogumi lõikes, kasutades selleks kõiki andmeallikates täheldatud makse- jõuetuse juhtumeid (maksejõuetusega kaalutud keskmine).
74. Krediidiasutused kasutavad võimaliku majandusliku languse puhuks sobivaid maksejõuetusest tingitud kahju hinnanguid, kui need on konservatiivsemad pikaajalistest keskmistest hinnangu- tust. Kui reitingusüsteemilt eeldatakse aja jooksul püsivaid tegelikke maksejõuetusest tingitud kahjusid klasside või kogu- mite lõikes, peavad krediidiasutused korrigeerima riskiparamee- trite hinnanguid klasside või kogumite kaupa, et vähendada majanduslikust langusest tulenevat mõju omakapitalile.
75. Krediidiasutus kaalub mis tahes sõltuvuse määra võlgniku ja tagatise või tagatise andja riskide vahel. Juhtumeid, kus on tege- mist olulise sõltuvuse astmega, käsitlevad krediidiasutused konservatiivselt.

▼B

76. Alusvaraks oleva võlainstrumenti ja tagatise vääringute erinevusi käsitlevad krediidasutused maksejõuetusest tingitud kahju hinnangus konservatiivselt.
77. Kui maksejõuetusest tingitud kahju hinnangutes arvestatakse tagatise olemasoluga, ei põhine need hinnangud ainult tagatise hinnangulisel turuväärtusel. Maksejõuetusest tingitud kahju hinnangutes tuleb arvestada mõjuga, mis tuleneb krediidasutuse potentsiaalsest suutmatusest saavutada kiiresti kontroll tagatise üle ja realiseerida see.
78. Kui maksejõuetusest tingitud kahju hinnangud võtavad arvesse tagatise olemasolu, peavad krediidasutused paika panema VIII lisa 2. osa sätetega üldiselt vastavuses olevad sisenõuded tagatiste haldamise süsteemidele, õiguskindlusele ja riskijuhtimisele.
79. Kui krediidasutus tunnustab tagatist vastaspoole krediidiriski riskipositsiooni väärtuse määramisel vastavalt III lisa 5. või 6. osale, ei võta ta maksejõuetusest tingitud kahju hinnangutes arvesse summasid, mida loodetakse hüvitada tagatise arvel.
80. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete puhul kasutab krediidasutus täpseimate oodatava kahju hinnangute summat iga nõude kohta, võttes arvesse tegelikku majanduslikku olukorda ja nõude staatust ning ootamatute kahjude tekkimise võimalust tagasimaksmisperioodi ajal.
81. Kui viivises olevad maksmata teenustasud on kapitaliseeritud krediidasutuse kasumiaruandes, lisatakse need krediidasutuse riskipositsiooni ja kahju arvestusele.
- Nõuded äriühingutele, asutustele ning keskvalitsustele ja keskpankadele
82. Maksejõuetusest tingitud kahju hinnangud peavad põhinema vähemalt ühe andmeallika puhul vähemalt viie aasta andmetel. Periood pikeneb pärast rakendamist igal aastal ühe aasta võrra, kuni jõutakse seitsme aasta pikkuse miinimumini. Kui kasutatav vaatlusperiood kestab mis tahes allika puhul kauem ja need andmed on asjakohased, kasutatakse pikemat perioodi.
- Jaenõuded
83. Olenemata punktist 73, võib maksejõuetusest tingitud kahju hinnangute andmisel lähtuda ka tegelikust kahjust ja asjakohasest maksejõuetuse tõenäosuse hinnangutest.
84. Olenemata punktist 89, võivad krediidasutused kajastada kas ümberhindamistegurites või maksejõuetusest tingitud kahju hinnangutes tuleviku krediidikasutust.
85. Ostetud jaenõuete puhul võivad krediidasutused maksejõuetusest tingitud kahju hinnangute jaoks kasutada väliseid ja siseseid võrdlusandmeid.
86. Maksejõuetusest tingitud kahju hinnangud põhinevad vähemalt viie aasta andmetel. Olenemata punktist 73, ei pea krediidasutus omistama samasugust tähtsust ajaloolistele andmetele, kui ta suudab veenda asjaomast pädevat ametiasutust selles, et hili-semad andmed on kahjumäärade prognoosimiseks sobilikumad. Liikmesriigid võivad krediidasutustel lubada kasutada IRB meetodi rakendamisel kaheaastast ajavahemikku hõlmavaid asjaomaseid andmeid. Kõnealust ajavahemikku pikendatakse igal aastal ühe aasta võrra kuni asjaomased andmed hõlmavad viieaastast ajavahemikku.

2.2.3. Ümberhindamistegurite sisehinnangute tingimused

87. Krediidasutused hindavad ümberhindamistegureid tehingupõhise reitinguklassi või kogumi lõikes vastavalt keskmisele tegelikule ümberhindamistegurile tehingupõhise reitinguklassi või kogumi lõikes, kasutades selleks kõiki andmeallikates täheldatud maksejõuetuse juhtumeid (maksejõuetusega kaalutud keskmine).
88. Krediidasutused kasutavad võimaliku majandusliku languse puhuks sobivaid ümberhindamistegurite hinnanguid, kui need on konservatiivsemad pikaajalistest keskmistest hinnangutest. Kui reitingusüsteemilt eeldatakse aja jooksul püsivaid tegelikke

▼B

ümberhindamistegureid klasside või kogumite lõikes, peavad krediitiasutused korrigeerima riskiparameetrite hinnanguid klasside või kogumite kaupa, et vähendada majanduslikust langusest tulenevat mõju omakapitalile.

89. Krediitiasutuse ümberhindamistegurite hinnangud kajastavad võlgnikupoolse täiendava krediidi kasutamise võimalikkust enne ja pärast maksejõuetuse juhtumi käivitumist.

Ümberhindamisteguri hinnang peab sisaldama suuremat konservatiivsusmarginaali, kui võib mõistlikult eeldada tugevamat positiivset korrelatsiooni maksejõuetuse sageduse ja ümberhindamisteguri suuruse vahel.

90. Ümberhindamisteguri hinnangute andmisel võtavad krediitiasutused arvesse konkreetseid eeskirju ja strateegiaid, mis on võetud vastu arvelduskontode kontrollimiseks ja maksete töötlemiseks. Krediitiasutused peavad samuti arvestama suutlikkust ja taht hoida ära edaspidist krediidi kasutamist olukordades, mis sarnanevad maksejõuetusele, näiteks lepingute rikkumised ja muud tehnilised maksejõuetuse juhtumid.

91. Krediitiasutustel peavad olema piisavad süsteemid ja menetlused selleks, et jälgida tehingusummasid, krediidiiliinide kasutamata osa ning tasumata summade muutusi võlgniku ja klassi kaupa. Krediitiasutus peab suutma jälgida päeviti jooksvaid võlgnevusi.

92. Kui krediitiasutus kasutab riskiga kaalutud varade arvutamiseks ja asutusesisestel eesmärkidel erinevaid ümberhindamisteguri hinnanguid, siis tuleb see dokumenteerida ja nende hinnangute põhjendatust pädevale ametiasutusele tõendada.

Nõuded äriühingutele, asutustele ning keskvalitsustele ja keskpankadele

93. Ümberhindamisteguri hinnangud põhinevad vähemalt viie aasta andmetel vähemalt ühe andmeallika kohta. Periood pikeneb pärast rakendamist igal aastal ühe aasta võrra, kuni jõutakse seitsme aasta pikkuse miinimumini. Kui kasutatav vaatlusperiood kestab mis tahes allika puhul kauem ja need andmed on asjakohased, kasutatakse pikemat perioodi.

Jaenõuded

94. Olenemata punktist 89, võivad krediitiasutused kajastada kas ümberhindamistegurites või maksejõuetusest tingitud kahju hinnangutes tuleviku krediidikasutust.

95. Ümberhindamisteguri hinnangud peavad põhinema vähemalt viie aasta andmetel. Olenemata punktist 87, ei pea krediitiasutus omistama samasugust tähtsust ajaloolistele andmetele, kui ta suudab veenda asjaomast pädevat ametiasutust selles, et hili-semad andmed on tuleviku krediidikasutuse prognoosimiseks sobivamad. Liikmesriigid võivad krediitiasutustel lubada kasutada IRB meetodi rakendamisel kaheaastast ajavahemikku hõlmavaid asjaomaseid andmeid. Kõnealust ajavahemikku pikendatakse igal aastal ühe aasta võrra kuni asjaomased andmed hõlmavad viieaastast ajavahemikku.

2.2.4. Miinimumtingimused garantiide ja krediidideriivatiivide mõju hindamiseks

Nõuded äriühingutele, asutustele, keskvalitsustele ja keskpankadele maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnangute kasutamise korral ning jaenõuded

96. Punktides 97 kuni 104 esitatud tingimusi ei kohaldata asutuste ning keskvalitsuste ja keskpankade antud garantiide suhtes, kui krediitiasutus on saanud kinnituse artiklites 78 kuni 83 sätestatud eeskirjade kohaldamiseks sellistele üksustele esitatavate nõuete suhtes. Sel juhul kohaldatakse artiklites 90 kuni 93 sätestatud tingimusi.

97. Jaenõuete puhul kohaldatakse nimetatud tingimusi ka riskipositsioonide klassidesse või kogumitesse jagamise ja maksejõuetuse tõenäosuse hindamise korral.

▼B

Aktsepteeritud garantii andjad ja garantiid

98. Krediidiasutused peavad selgelt määratlema kriteeriumid selliste garantii andjate suhtes, keda nad tunnustavad riskiga kaalutud varade arvutamisel.
99. Tunnustatud garantii andja suhtes kohaldatakse samu eeskirju, mis on sätestatud võlgnike suhtes punktides 17 kuni 29.
100. Garantii olemasolu tuleb kirjalikult tõendada, see ei ole garantii andja poolt tühistatav, kehtib kuni kohustuse täieliku täitmiseni (garantii summa ja tähtaja ulatuses) ja on garantii andja suhtes õiguslikult täitmisele pööratav selles jurisdiktsioonis, kus garantii andjal on varasid arestimiseks ja otsuse täitmiseks. Garantiisid, millega kaasnevad tingimused, mille kohaselt garantii andjat võib kohustuse täimisest vabastada (tingimuslikud garantiid), võib tunnustada vastavalt pädevate ametiasutuste heakskiidule. Krediidiasutus peab tõendama, et liigitamiskriteeriumide puhul võetakse piisavalt arvesse mis tahes potentsiaalset riski maandava mõju vähenemist.

Korrigeerimiskriteeriumid

101. Krediidiasutusel peavad olema selgelt määratletud kriteeriumid klasside, kogumite või maksejõuetusest tingitud kahju hinnangu korrigeerimiseks ning jaenõuete ja aktsepteeritud ostetud nõuete puhul riskipositsioonide klassidesse või kogumitesse jagamise kord, et kajastada garantiide mõju riskiga kaalutud varade arvutamisele. Need kriteeriumid peavad vastama punktides 17 kuni 29 sätestatud miinimumtingimustele.
102. Kriteeriumid peavad olema usutavad ja arusaadavad. Nendega hinnatakse garantii andja suutlikkust ja tahet täita garantiiga seotud kohustusi, garantii andja tehtavate maksete tõenäolist ajastust, mil määral on garantii andja suutlikkus täita garantiiga seotud kohustusi seotud võlgniku tagasimakse suutlikkusega ja mis ulatuses jääb võlgniku suhtes alles jääkrisk.

Krediididerivatiivid

103. Käesolevas osas esitatud garantiide miinimumtingimusi kohaldatakse ka ühe alusvaraga krediididerivatiivide suhtes. Krediididerivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumendi ja krediididerivatiivi tingimuste aluseks oleva võlainstrumendi või krediididerivatiivi alusvaraks oleva instrumendi ja krediidikvaliteeti mõjutava sündmuse toimumise kindlakstegemiseks kasutatava instrumendi erinevuse korral kohaldatakse VIII lisa 2. osa punktis 21 sätestatud tingimusi. Jaenõuete ja aktsepteeritud ostetud nõuete puhul kohaldatakse riskipositsioonide klassidesse või kogumitesse jagamisel käesolevat lõiget.
104. Kriteeriumidega käsitletakse krediididerivatiivi väljamaksete tegemise struktuuri ja hinnatakse konservatiivselt selle mõju tagasinõudmiste tasemele ja ajastusele. Krediidiasutus võtab arvesse, mis ulatuses muud jääkriski vormid alles jäävad.

2.2.5. Ostetud nõuete miinimumtingimused

Õiguskindlus

105. Tehingu struktuuriga peab olema tagatud see, et kõikide prognoositavate asjaolude korral on krediidiasutusel tegelik omandiõigus ja kontroll kõigi nõuetest saadavate rahaülekannete üle. Kui võlgnik teostab makseid otse müüjale või laenuteenindajale, peab krediidiasutus korrapäraselt kontrollima, et maksed tehakse täies ulatuses ja lepinguliste tingimuste alusel. "Laenuteenindaja" tähendab üksust, kes haldab igapäevaselt ostetud nõuete või aluseks olevate krediidiriskile avatud positsioonide kogumit. Krediidiasutusel peab olema kord selle tagamiseks, et omandiõigus nõuete ja sularahalaekumiste suhtes on kaitstud pankrotist tulenevate viivituste või õigusliku vaidlustamise eest, mis võiksid oluliselt takistada laenuandja võimalusi realiseerida või üle anda nõudeid või säilitada kontrolli sularahalaekumiste üle.

▼B

Järelevalvesüsteemide tõhusus

106. Krediidiasutus jälgib nii ostetud nõuete kvaliteeti kui müüja ja laenuteenindaja finantsseisundit. Eelkõige rakendab krediidiasutus järgmisi meetmeid:
- a) krediidiasutus peab hindama ostetud nõuete kvaliteedi ja nii müüja kui laenuteenindaja finantsseisundi vahelist korrelatsiooni, kehtestama sise-eeskirjad ja korra, mis tagavad piisava kaitse igasuguste ettenägematute olukordade vastu, sealhulgas sisemise riskireitingu määramine igale müüjale ja laenuteenindajale; b) krediidiasutusel peavad olema selged ja tõhusad eeskirjad ja kord müüjate ja laenuteenindajate aktsepteeritavuse kindlakstegemiseks. Krediidiasutus või tema esindaja peavad kontrollima korrapäraselt müüjate ja laenuteenindajate tegevust, eesmärgiga teha kindlaks müüjate ja laenuteenindajate esitatud aruannete õigsus, avastada pettusi või tegevuse nõrkusi ning kontrollida müüja krediidieeskirjade kvaliteeti ja laenuteenindaja sissenõudmiseeskirju ja korda. Selliste läbivaatuste tulemused tuleb dokumenteerida;
  - b) krediidiasutusel peavad olema selged ja tõhusad eeskirjad ja kord müüjate ja laenuteenindajate aktsepteeritavuse kindlakstegemiseks. Krediidiasutus või tema esindaja peavad kontrollima korrapäraselt müüjate ja laenuteenindajate tegevust, eesmärgiga teha kindlaks müüjate ja laenuteenindajate esitatud aruannete õigsus, avastada pettusi või tegevuse nõrkusi ning kontrollida müüja krediidieeskirjade kvaliteeti ja laenuteenindaja sissenõudmiseeskirju ja korda. Selliste läbivaatuste tulemused tuleb dokumenteerida;
  - c) krediidiasutus peab hindama ostetud nõuete kogumite tunnuseid, sealhulgas ettemaksete ülelaekumisi, müüja võlgnevuste ajalugu, halbu laene ja halbade laenude allahindlusi, maksetingimusi ja potentsiaalseid kontra-aktiiva kontosid-;
  - d) krediidiasutusel peavad olema tõhusad eeskirjad ja kord konkreetse võlgniku riskide kontsentreerumise jälgimiseks koondalusel nii ostetud nõuete kogumi sisest kui nende lõikes ja
  - e) krediidiasutus peab tagama, et ta saab laenuteenindajalt õigeaegselt ja piisavalt üksikasjalikke aruandeid nõuete aegumise ja lahjenduste kohta, et tagada vastavus krediidiasutuse aktsepteeritavuse kriteeriumidega ja ostetud nõudeid käsitleva ettemaksete korraga ning tagada tõhusad meetmed müüja müügi- ja lahjendustingimuste jälgimiseks ja kinnitamiseks.

Probleemide avastamise süsteemi tõhusus

107. Krediidiasutusel peavad olema süsteemid ja kord müüja finantsseisundi ja ostetud nõuete kvaliteedi halvenemise kindlakstegemiseks varases staadiumis ning tekkivate probleemide ennetavaks käsitlemiseks. Eelkõige peavad krediidiasutusel olema selged ja tõhusad eeskirjad, kord ja teabesüsteemid lepingu rikkumiste jälgimiseks ning selged ja tõhusad eeskirjad ja kord õiguslike meetmete võtmiseks ja probleemsete ostetud nõuetega tegelemiseks.

Tagatise, krediidi olemasolu ja sularaha kontrollimise süsteemide tõhusus

108. Krediidiasutusel peavad olema selged ja tõhusad eeskirjad ja kord, mis reguleerivad ostetud nõuete, krediidi ja sularaha kontrollimist. Eelkõige nähakse kirjalike sise-eeskirjadega ette kõik nõuete ostmise programmi olulised elemendid, sealhulgas ettemaksete määrad, aktsepteeritud tagatis, vajalikud dokumendid, riskide kontsentreerumise piirmäärad ja sularahalaekumiste käsitlemise viis. Nendes elementides võetakse asjakohaselt arvesse kõiki asjaomaseid olulisi tegureid, sealhulgas müüja ja teenusepakkuja finantsseisundit, riski kontsentratsiooni ja ostetud nõuete kvaliteedi ja müüja kliendibaasi suundumusi, ning sisesüsteemidega tagatakse, et raha makstakse ette ainult konkreetse toetava tagatise ja dokumentide vastu.

▼B

Vastavus krediidasutuse sise-eeskirjadele ja menetlustele

109. Krediidasutusel peab olema tõhus sisekord kõikidele sise-eeskirjadele ja menetlustele vastavuse hindamiseks. Nimetatud kord hõlmab korrapäraseid auditeid krediidasutuse nõuete ostmise programmi kriitiliste faaside jaoks, ülesannete lahususe kontrollimist esiteks müüjate ja teenusepakkujate hindamise ning võlgniku hindamise vahel ja teiseks müüja ja laenuteenindaja hindamise ning müüja ja laenuteenindaja välisauditi vahel, ning tehingute tugiteenuste hindamist, kusjuures erilist tähelepanu pööratakse erialasele ettevalmistusele, kogemustele, personali olemasolule ja toetavatele automaatsüsteemidele.

3. SISEMISTE HINNANGUTE VALIDEERIMINE

110. Krediidasutustel peavad olema stabiilsed süsteemid reitingusüsteemide, protsesside täpsuse ja järjepidevuse valideerimiseks ning kõikide asjaomaste riskiparameetrite hindamiseks. Krediidasutus peab pädevale ametiasutusele tõendama, et sisemine valideerimiskord võimaldab krediidasutusel hinnata sisereitingu ja riskide hindamissüsteemide toimimist järjekindlalt ja otstarbekalt.
111. Krediidasutused võrdlevad korrapäraselt tegelikke kahjumäärasid igas reitinguklassis maksejõuetuse tõenäosuse hinnangutega ja kui tegelikud kahjumäärad jäävad konkreetse klassi puhul väljapoole eeldatavat vahemikku, analüüsivad krediidasutused üksikasjalikult sellise kõrvalekalde põhjuseid. Maksejõuetusest tingitud kahju ja/või ümberhindamistegurite sisehinnanguid kasutavad krediidasutused teostavad nimetatud hinnangute kohta sarnaseid analüüse. Sellistes võrdlustes kasutatakse ajaloolisi andmeid, mis katavad võimalikult pika ajavahemiku. Krediidasutus dokumenteerib sellistes võrdlustes kasutatud meetodid ja andmed. Kõnealuseid analüüse ja dokumente ajakohastatakse vähemalt kord aastas.
112. Krediidasutused kasutavad ka muid kvantitatiivseid valideerimismeetodeid ja võrdlusi asjaomaste väliste andmeallikatega. Analüüsi aluseks peavad olema andmed, mis on portfelli suhtes ajakohased, mida ajakohastatakse korrapäraselt ja mis katavad asjaomase vaatlusperioodi. Krediidasutuste sisemised hinnangud kasutatavate reitingusüsteemide tulemuslikkuse kohta peavad põhinema võimalikult pikal perioodil.
113. Kvantitatiivseks valideerimiseks kasutatavad meetodid ja andmed peavad olema ajaliselt järjepidevad. Hindamise ja valideerimise meetodite ja andmete muutused (nii andmeallikates kui kaetud ajavahemikes) dokumenteeritakse.
114. Krediidasutustel peavad olema piisavad sisestandardid olukordade jaoks, kus tegelike maksejõuetuse tõenäosuste, maksejõuetusest tingitud kahjude, ümberhindamistegurite ja ELde kasutamisel põhineva kogukahju kõrvalekalde prognoosidest osutuvad piisavalt märkimisväärseks, et muuta hinnangute usaldusväärsus kaheldavaks. Nendes standardites arvestatakse konjunktuuriitsükleid ja sarnaseid süsteemseid erinevusi ebatõenäolise laekumise juhtumites. Kui tegelikud väärtused ületavad järjepidevalt oodatavaid väärtusi, korrigeerivad krediidasutused hinnanguid kõrgemaks, et võtta arvesse maksejõuetuse ja kahju määrasid.

4. RISKIGA KAALUTUD VARADE ARVUTAMINE OMAKAPITALI INVESTEERINGUTE PUHUL VASTAVALT SISEMUDELITEL PÕHINEVALE MEETODILE

4.1. Kapitalinõue ja riski kvantifitseerimine

115. Kapitalinõuete arvutamisel järgivad krediidasutused järgmisi standardeid:
- a) potentsiaalse kahju hinnang on realistlik negatiivsete turulikumiste suhtes, mis on olulised krediidasutuse erinevate osaluste pikaajalise riskiprofiili seisukohalt. Tulude jaotuse kirjeldamiseks kasutatud andmed peavad kajastama pikimat valimiperioodi, mille kohta on andmed olemas ja mis kirjeldavad otstarbekalt krediidasutuse omakapitali investeringute riskiprofiili. Andmed peavad olema piisavad sellise konservatiivse, statistiliselt usaldusväärse ja realistliku kahju hinnangu tagamiseks, mis ei põhine vaid subjektiiv-

▼B

setel või hinnangulistel kaalutlustel. Krediidiasutused peavad pädevatele ametiasutustele tõendama, et kasutatud šokistsenaarium annab konservatiivse potentsiaalse kahju hinnangu asjaomase pikaajalise turu- või konjunktuurisükli jooksul. Krediidiasutus ühendab olemasolevate andmete empiirilise analüüsi korrigeerimistega, mis põhinevad mitmetel teguritel, et saada piisavalt realistlikud ja konservatiivsed mudeli väljundid. Riskiväärtuse (Value-at-risk) mudelite koostamisel, millega hinnatakse potentsiaalseid kvartaalseid kahjusid, võivad krediidiasutused kasutada kvartaalseid andmeid või arvutada lühema ajahorisondi andmed ümber kvartaalseteks ekvivalentideks, kasutades analüütiliselt sobilikke meetodeid, mida toetavad empiirilised tõendid ning põhjalikud ja dokumenteeritud kaalutlused ja analüüs. Sellist meetodit kohaldatakse aja jooksul konservatiivselt ja järjekindlalt. Kui asjaomast teavet on vähe, lisab krediidiasutus asjakohased konservatiivsumarginaalid;

- b) kasutatavad mudelid peavad hõlmama piisavalt kõiki omakapitalist saadava tuluga seonduvaid olulisi riske, sealhulgas nii üldist tururiski kui konkreetse riski avanemist krediidiasutuse omakapitali investeeringute portfellile. Sisemudelites peab piisavalt selgitama ajaloolist hinnakõikumist, mudelid peavad hõlmama potentsiaalsete riskide kontsentreerumiste koosseisu ulatust ja muutusi ning olema negatiivse turukeskkonna suhtes realistlikud. Hinnanguteks kasutatavatesse andmetesse kaasatud riskipositsioonid peavad olema lähedased või vähemalt võrreldavad krediidiasutuse omakapitali investeeringute riskipositsioonidega;
- c) sisemudel peab sobima krediidiasutuse omakapitali investeeringute portfelli riskiprofiili ja kompleksusega. Kui krediidiasutusel on olulisi osalusi, mille väärtuse muutumine on eriti mittelinearse loomuga, luuakse sisemudelid selliselt, et need hõlmavad asjakohaselt selliste instrumentidega seonduvaid riske;
- d) üksikute positsioonide kaardistamine volitusteks, turuindeksiteks ja riskiteguriteks peab olema usaldusväärne, arusaadav ja sisuliselt asjakohane;
- e) krediidiasutused peavad tõendama empiiriliste analüüsidega riskitegurite asjakohasust, sealhulgas nende võimet katta nii üldisi kui eririske;
- f) omakapitali investeeringute tulude volatiilsuse hinnangud sisaldavad asjaomaseid ja olemasolevaid andmeid, teavet ja meetodeid. Kasutatakse sõltumatu poole läbivaadatud siseandmeid või andmeid välistest allikatest (sealhulgas koondatud andmeid) ja
- g) kohaldada tuleb ranget ja põhjalikku stresstestimise programmi.

4.2. Riski juhtimise protsess ja kontroll

116. Seoses kapitalinõude jaoks koostatavate ja kasutatavate sisemudelitega kehtestavad krediidiasutused eeskirjad, menetlused ja kontrollid, et tagada mudeli ja modelleerimisprotsessi terviklikkus. Selliste eeskirjade, menetluste ja kontrollide hulka kuuluvad järgmised:
  - a) sisemudeli täielik integreerimine krediidiasutuse üldisesse juhtimiseabesüsteemi ja mittekaubeldava pangaportfelli omakapitali investeeringute portfelli juhtimisse. Sisemudelid integreeritakse täielikult krediidiasutuse riskijuhtimise infrastruktuuri, kui neid kasutatakse eelkõige: omakapitali investeeringute portfelli tulude mõõtmiseks ja hindamiseks (sealhulgas riskiga korrigeeritud tulud); majanduskapitali jagamiseks omakapitali investeeringuteks ja üldise kapitaliadekvaatsuse ja investeeringute juhtimise protsessi hindamiseks;
  - b) kehtestatud juhtimissüsteemid, menetlused ja kontrollisüsteemid sisese modelleerimisprotsessi kõikide elementide korrapärase ja sõltumatute läbivaatuste tagamiseks, sealhulgas mudelite läbivaatuste kinnitamiseks, mudeli sisendite

▼B

kontrollimiseks ja mudeli tulemuste läbivaatamiseks, näiteks riski arvutamise vahetuks kontrollimiseks. Sellistes läbivaatustes hinnatakse mudeli sisendite ja tulemuste täpsust, täielikkust ja asjakohasust ning tähelepanu pööramist teadaolevate nõrkade külgedega seostatavate potentsiaalsete vigade tuvastamisele ja vähendamisele ning mudeli uute nõrkade külgede tuvastamisele. Selliseid läbivaatamisi võib teostada asutusesisene sõltumatu üksus või sõltumatu asutuseväline kolmas isik;

- c) asjakohased süsteemid ja menetlused investeeringute piirmäärade ja omakapitali investeeringute riskipositsioonide jälgimiseks;
- d) mudeli koostamise ja rakendamise eest vastutavad üksused peavad olema oma tegevuses sõltumatud sellistest üksustest, kes vastutavad konkreetsete investeeringute haldamise eest ja
- e) modelleerimisprotsessi mis tahes osa eest vastutavad isikud peavad olema piisava erialase ettevalmistusega. Juhtkond määrab modelleerimisosakonda piisavate oskustega ja pädevusega personali.

4.3. Valideerimine ja dokumenteerimine

- 117. Krediidiasutustel peab olema stabiilne süsteem siseste mudelite ja modelleerimisprotsesside täpsuse ja järjekindluse valideerimiseks. Sisemudelite ja modelleerimisprotsessi ja valideerimise kõik olulised elemendid dokumenteeritakse.
- 118. Krediidiasutused kasutavad sisemisi valideerimisprotsesse sisemudelite ja protsesside tulemuslikkuse järjekindlaks ja otstarbekaks hindamiseks.
- 119. Kvantitatiivseks valideerimiseks kasutatavad meetodid ja andmed peavad olema ajaliselt järjepidevad. Hindamise ja valideerimise meetodite ja andmete muutused (nii andmeallikates kui kaetud ajavahemikes) dokumenteeritakse.
- 120. Krediidiasutused võrdlevad korrapäraselt tegelikku tulu omakapitalist (arvutatakse realiseerunud ja realiseerumata kasumi ja kahjumi põhjal) modelleeritud hinnangutega. Sellistes võrdlustes kasutatakse ajaloolisi andmeid, mis katavad võimalikult pika ajavahemiku. Krediidiasutus dokumenteerib sellistes võrdlustes kasutatud meetodid ja andmed. Kõnealuseid analüüse ja dokumente ajakohastatakse vähemalt kord aastas.
- 121. Krediidiasutused kasutavad ka muid kvantitatiivseid valideerimismeetodeid ja võrdlusi asjaomaste väliste andmeallikatega. Analüüsi aluseks peavad olema andmed, mis on portfelli suhtes asjakohased, mida ajakohastatakse korrapäraselt ja mis katavad asjaomase vaatlusperioodi. Krediidiasutuste sisemised hinnangud kasutatavate mudelite tulemuslikkuse kohta põhinevad võimalikult pikal perioodil.
- 122. Krediidiasutustel peavad olema piisavad sisestandardid olukordadeks, kus omakapitali tegeliku tulu võrdlus mudelijärgsete hinnangutega seab kahtluse alla hinnangute või selliste mudelite usaldusväärsuse. Nendes standardites arvestatakse konjunktuuritsükleid ja samaseid süsteemseid erinevusi omakapitali tulus. Kõik mudeli läbivaatamise järel sisemudelitesse tehtud korrigeerimised dokumenteeritakse ja need peavad vastama krediidiasutuse mudelite läbivaatamise standarditele.
- 123. Sisemudel ja modelleerimisprotsess dokumenteeritakse, sealhulgas modelleerimises osalevate isikute ülesanded ning mudeli kinnitamise ja läbivaatamise protsess.

5. HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA JA JÄRELEVALVE

5.1. Hea ühingujuhtimise tava

- 124. Reitingute ja hinnangute andmise protsessi kõik olulised aspektid kinnitavad artiklis 11 kirjeldatud krediidiasutuse juhtorgan või selle määratud komisjon ja nõukogu. Nimetatud pooltel peavad olema üldised teadmised krediidiasutuse reitingusüsteemidest ja üksikasjalikud teadmised sellega seotud tegevusaruannetest.

▼B

125. Nõukogu teavitab artiklis 11 kirjeldatud juhtorganit või selle määratud komisjoni kehtestatud eeskirjades tehtud olulistest muudatustest või nende suhtes ettenähtud eranditest, mis mõjuvad oluliselt krediidasutuse reitingusüsteemide operatsioonidele.
126. Nõukogul peavad olema korralikud teadmised reitingusüsteemide ülesehitusest ja toimimisest. Nõukogu tagab jooksvalt reitingusüsteemide nõuetekohase toimimise. Krediidiriski kontrolli osakonnad teavitavad nõukogu korrapäraselt reitingu andmise protsessi tulemustest, täiustamist vajavatest valdkondadest ja tuvastatud puudujääkide kõrvaldamiseks võetud meetmetest.
127. Krediidasutuse krediidiriski profiili sisereitingutel põhinev analüüs moodustab olulise osa nimetatud pooltele esitatavast tegevusaruandlusest. Aruandlus hõlmab vähemalt riskiprofiili klasside kaupa, liikumist klasside lõikes, asjaomaste parameetrite hinnangut klasside lõikes ja ulatuses, milles sisehinnanguid kasutatakse, tegelike kahjumäärade, tegeliku maksejõuetusest tingitud kahju ja tegelike ümberhindamistegurite võrdlust ootuste ja stress testi tulemustega. Aruandluse sagedus sõltub teabe olulisusest ja liigist ning aruandluse vastuvõtja kohast organisatsiooni hierarhias.

5.2. Krediidiriski kontroll

128. Krediidiriski kontrolli osakond on sõltumatu personali ja juhtimisfunktsioonidest, mille hulka kuulub riskipositsioonide võtmise ja uuendamise eest vastutamine, ja annab aru vahetult nõukogule. Osakond vastutab reitingusüsteemide loomise või valiku, rakendamise, järelevalve ja toimimise eest. Ta esitab ja analüüsib korrapäraselt reitingusüsteemide väljundite aruandeid.
129. Krediidiriski kontrolli osakonna/osakondade vastutusala hõlmavad järgmist:
  - a) klasside ja kogumite testimine ja jälgimine;
  - b) koondaruannete koostamine ja analüüsimine krediidasutuse reitingusüsteemide alusel;
  - c) rakendusmenetlused selle kontrollimiseks, et klassi ja kogumi definitsioone kohaldatakse osakondade ja geograafiliste piirkondade lõikes järjekindlalt;
  - d) reitingu andmise protsessi muutuste, sealhulgas muutuste põhjuste läbivaatamine ja dokumenteerimine;
  - e) reitingukriteeriumide läbivaatamine riski prognoosivõime hindamiseks. Reitingu andmise protsessi, kriteeriumide või üksikute reitinguparameetrite muudatused dokumenteeritakse ja säilitatakse;
  - f) aktiivne osalemine reitingute andmise protsessis kasutatavate mudelite koostamisel või valikul, rakendamisel või valideerimisel;
  - g) reitingu andmise protsessis kasutatavate mudelite pidev järelevalve ja kontrollimine;
  - h) reitingu andmise protsessis kasutatavate mudelite pidev läbivaatamine ja muutmine.
130. Olenemata punktist 129, võivad koondatud andmeid kasutavad krediidasutused vastavalt punktidele 57 ja 58 osta sisse järgmisi ülesandeid:
  - a) klasside ja kogumite testimiseks ja jälgimiseks asjakohase teabe ettevalmistamine;
  - b) koondaruannete koostamine krediidasutuse reitingusüsteemide kohta;
  - c) vajaliku teabe ettevalmistamine reitingukriteeriumide läbivaatamisel riski prognoosivõime hindamiseks;
  - d) reitingute andmise protsessi, kriteeriumide või üksikute reitinguparameetrite muutuste dokumenteerimine;

▼B

- e) vajaliku teabe ettevalmistamine pidevaks läbivaatamiseks ja muudatuste tegemiseks reitingu andmise protsessis kasutatavates mudelites.

Käesolevat lõiget kasutavad krediidasutused peavad tagama, et pädevatel ametiasutustel oleks juurdepääs kolmandatelt pooltelt kogutud teabele, mis on vajalik miinimumtingimustele vastavuse kontrollimiseks, ja et pädevad ametiasutused võivad teostada kohapealseid kontrolle samas ulatuses kui krediidasutuses.

5.3. Siseaudit

131. Siseaudit või teine võrreldav sõltumatu auditeerimisüksus kontrollib vähemalt kord aastas krediidasutuse reitingusüsteeme ja selle operatsioone, sealhulgas krediidifunktsiooni operatsioone ning maksejõuetuse tõenäosuse, maksejõuetusest tingitud kahju, EL ja ümberhindamistegurite hinnanguid. Läbivaatamisel hinnatakse muu hulgas vastavust kõikidele kohaldatavatele miinimumtingimustele.

VIII LISA

KREDIIRISKI MAANDAMINE

1. OSA

Aktsepteeritavus

1. Käesolevas osas sätestatakse artikli 92 kohaldamisel aktsepteeritud krediidiriski maandamise vormid.
2. Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

“Tagatud laenuandmistehing” – mis tahes tehing, millest tuleneb tagatisega kaetud riskipositsioon, mis ei sisalda sätet, millega antakse krediidasutusele õigus saada perioodiliselt marginaali.

“Kapitaliturupõhine tehing” – on mis tahes tehing, millest tuleneb tagatisega kaetud riskipositsioon ja mis sisaldab sätet, millega antakse krediidasutusele õigus saada perioodiliselt marginaali.

1. OTSENE KREDIIRISKI KAITSE

1.1. Bilansiline tasaarveldus

3. Krediidasutuse ja tema vastaspoole vastastikuste nõuete bilansilise tasaarvelduse võib tunnistada aktsepteeritavaks.
4. Ilma et see piiraks punkti 5 kohaldamist, piirdub aktsepteeritavus krediidasutuse ja tema vastaspoole vaheliste vastastikuste sularahavarudega. Ainult laenu andva krediidasutuse laenude ja hoiuste puhul võib riskiga kaalutud varasid ja vajadusel oodatava kahju summasid tulenevalt bilansilisest tasaarvelduslepingust muuta.

1.2. Tasaarvelduse raamlepingud, mis hõlmavad repotehinguid ja/või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehinguid ja/või muid kapitaliturupõhiseid tehinguid

5. Krediidasutuste puhul, kes on võtnud 3. osa alusel kasutusele finantstagatise hindamise üldmeetodi, võib tunnustada mõju, mis tuleneb kahepoolsetest bilansilistest tasaarvelduslepingutest, mis hõlmavad repotehinguid ja/või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehinguid ja/või muid kapitaliturupõhiseid tehinguid vastaspoolega. Ilma et see piiraks direktiivi 2006/49/EÜ II lisa kohaldamist, peavad sellistes lepingutes seatud tagatised ja laenuks võetud väärtpaberid või kaubad vastama punktides 7 kuni 11 tagatise aktsepteeritavusele sätestatud tingimustele.

1.3. Tagatis

6. Kui kasutatava krediidiriski maandamise tehnika aluseks on krediidasutuse õigus realiseerida või säilitada varasid, sõltub aktsepteeritavus sellest, kas riskiga kaalutud varasid ja vastavalt vajadusele oodatava kahju summasid arvutatakse kooskõlas artiklitega 78 kuni 83 või 84 kuni 89. Aktsepteeritavus sõltub ka sellest, kas kasutatakse 3. osas sätestatud finantstagatise hindamise lihtsustatud meetodit või finantstagatise hindamise üldmeetodit. Repotehingute ning väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute puhul sõltub aktsepteeritavus ka sellest, kas tehingut hoitakse kauplemisportfellis või pangaportfellis.

1.3.1. Aktsepteeritavus kõikide meetodite alusel

7. Järgimisi finantsinstrumente võib pidada aktsepteeritud tagatiseks kõikide meetodite alusel:
  - a) laenu andvasse krediidasutusse hoiule antud raha või selles hoitavad rahaekvivalendid;
  - b) keskvalitsuste või keskpankade väljalastud võlainstrumentid, millel on artiklite 78 kuni 83 tähenduses aktsepteeritavaks peetava reitinguagentuuri või ekspordikrediidi agentuuri antud krediidi hinnang, mida pädev ametiasutus peab

▼B

- vastavaks krediikvaliteedi astmele 4 või sellest kõrgemale astmele kooskõlas artiklites 78 kuni 83 ettenähtud keskvalitsustele ja keskpankadele esitatavate nõuete riskiga kaalumise eeskirjadega;
- c) asutuste väljalastud võlainstrumendid, millel on artiklite 78 kuni 83 tähenduses aktsepteeritavaks peetava reitinguagentuuri või ekspordikrediidi agentuuri antud krediidi hinnang, mida pädev ametiasutus peab vastavaks krediikvaliteedi astmele 3 või sellest kõrgemale astmele kooskõlas artiklites 78 kuni 83 ettenähtud asutustele esitatavate nõuete riskiga kaalumise eeskirjadega;
- d) muude asutuste väljalastud võlainstrumendid, millel on artiklite 78 kuni 83 tähenduses aktsepteeritavaks peetava reitinguagentuuri antud krediidi hinnang, mida pädev ametiasutus peab vastavaks krediikvaliteedi astmele 3 või sellest kõrgemale astmele kooskõlas artiklites 78 kuni 83 ettenähtud äriühingutele esitatavate nõuete riskiga kaalumise eeskirjadega;
- e) võlainstrumendid, millel on artiklite 78 kuni 83 tähenduses aktsepteeritavaks peetava reitinguagentuuri antud krediidi hinnang, mida pädev ametiasutus peab vastavaks krediikvaliteedi astmele 3 või sellest kõrgemale astmele kooskõlas artiklites 78 kuni 83 ettenähtud lühiajaliste nõuete riskiga kaalumise eeskirjadega;
- f) aktsiad või vahetusvõlakirjad, mis on loetletud peamistes indeksites ja
- g) kuld. Punkti b kohaldamisel hõlmavad keskvalitsuste või keskpankade väljalastud võlainstrumendid järgmist:
- i) võlainstrumendid, mille on välja lasknud piirkondlikud omavalitsused või kohalikud ametiasutused, kellele esitatavaid nõudeid käsitletakse nõuetena keskvalitsusele, kelle jurisdiktsioonis nad artiklite 78 kuni 83 kohaselt asuvad;
- ii) võlainstrumendid, mille on välja lasknud avaliku sektori asutused, kellele esitatavaid nõudeid käsitletakse kui keskvalitsustele esitatavaid nõudeid vastavalt VI lisa 1. osa punktile 15;
- iii) võlainstrumendid, mille on välja lasknud mitmepoolsed arengupangad, kelle suhtes kohaldatakse artiklite 78 kuni 83 alusel 0 %-list riskikaalu, ja
- iv) võlainstrumendid, mille on välja lasknud rahvusvahelised organisatsioonid, kelle suhtes kohaldatakse artiklite 78 kuni 83 alusel 0 %-list riskikaalu. Punkti c kohaldamisel hõlmavad asutuste väljalastud võlainstrumendid järgmist:
- i) võlainstrumendid, mille on välja lasknud piirkondlikud omavalitsused või kohalikud ametiasutused, välja arvatud need, kellele esitatavaid nõudeid käsitletakse nõuetena keskvalitsusele, kelle jurisdiktsioonis nad artiklite 78 kuni 83 kohaselt asuvad;
- ii) võlainstrumendid, mille on välja lasknud avaliku sektori asutused, kellele esitatavaid nõudeid käsitletakse artiklite 78 kuni 83 alusel nõuetena krediidasutustele, ja
- iii) võlainstrumendid, mille on välja lasknud mitmepoolsed arengupangad, välja arvatud need, millele määratakse artiklite 78 kuni 83 alusel 0 %-line riskikaal.
8. Võlainstrumendid, mille on välja lasknud asutused, kelle väärtpaperitel ei ole aktsepteeritud reitinguagentuuri antud krediidi hinnangut, võib pidada aktsepteeritud tagatiseks, kui need vastavad järgmistele kriteeriumidele:
- a) need on noteeritud tunnustatud börsil;
- b) need on esimese nõudeõiguse järguga võlad;
- c) kõik muud emiteeriva asutuse sama nõudeõiguse järguga väärtpaperid, millel on aktsepteeritud reitinguagentuuri antud krediidi hinnang, mida pädev ametiasutus peab vasta-

▼B

vaks krediitkvaliteedi astmele 3 või sellest kõrgemale astmele kooskõlas artiklites 78 kuni 83 ettenähtud asutustele esitatavate või lühiajaliste nõuete riskiga kaalumise eeskirjadega.

- d) laenu andval krediidasutusel ei ole andmeid, mis näitaksid, et emissioon õigustaks krediidihinnangut, mis on madalam punktis c osutatust, ja
  - e) krediidasutus suudab pädevale ametiasutusele tõendada, et instrumendi turulikviidsus on selleks piisav.
9. Investeeringufondi osakuid võib pidada aktsepteeritud tagatiseks, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) neil on igapäevane noteeritud hind ja
- b) investeeringufond piirdub investimisega instrumentidesse, mida peetakse aktsepteeritavaks punktide 7 ja 8 alusel.

Tuletisinstrumentide kasutamine (või potentsiaalne kasutamine) lubatud investeeringute maandamiseks investeeringufondi poolt ei tähenda sellise fondi osakute muutumist mitteaktsepteeritavaks.

10. Kui punkti 7 alapunktidele b kuni e vastaval tagatisel on olemas aktsepteeritud reitinguagentuuri antud kaks krediidihinnangut, kohaldatakse vähem soodsat hinnangut. Kui väärtpaberi kohta on rohkem kui kaks aktsepteeritud reitinguagentuuri antud krediidihinnangut, kohaldatakse kahte kõige soodsamat hinnangut. Kui kaks kõige soodsamat krediidihinnangut on erinevad, kohaldatakse vähem soodsat hinnangut.

1.3.2. Täiendav aktsepteeritavus finantstagatise hindamise üldmeetodi alusel

11. Kui krediidasutus kasutab 3. osale vastavat finantstagatise hindamise üldmeetodit, võib lisaks punktides 7 kuni 10 ettenähtud tagatisele pidada aktsepteeritud tagatiseks järgmisi finantsinstrumente:

- a) aktsiad või vahetusvõlakirjad, mis ei ole loetletud peamistes indeksites, kuid millega kaubeldakse tunnustatud börsidel, ja
- b) investeeringufondide osakud, kui on täidetud järgmised tingimused:
  - i) neil on igapäevane noteeritud hind ja
  - ii) investeeringufond piirdub investimisega instrumentidesse, mida peetakse aktsepteeritavaks punktide 7 ja 8 alusel, ning instrumentidesse, mis on loetletud käesoleva punkti alapunktis a.

Tuletisinstrumentide kasutamine (või potentsiaalne kasutamine) lubatud investeeringute maandamiseks investeeringufondi poolt ei tähenda sellise fondi osakute muutumist mitteaktsepteeritavaks.

1.3.3. Täiendav aktsepteeritavus artiklitele 84 kuni 89 vastavateks arvutusteks

12. Lisaks eespool sätestatud tagatistele kohaldatakse punkte 13 kuni 22, kui krediidasutus arvutab artiklites 84 kuni 89 sätestatud meetodite alusel riskiga kaalutud varasid ja oodatava kahju summasid:

a) kinnisvaratagatis

13. Elamukinnisvara, milles omanik või sihtotstarbelise erainvesteeringu korral tegelik omanik elab või millesse ta kavatseb elama asuda või mille ta on üürile andnud, ning kommerts-kinnisvara, s.t bürood ja muud äripinnad, võib pidada aktsepteeritud tagatiseks, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) vara väärtus ei sõltu oluliselt võlgniku krediitkvaliteedist. See tingimus ei välista olukordi, kus puhtalt makromajanduslikud tegurid mõjutavad nii vara väärtust kui ka laenuvõtja tagasimakse suutlikkust ja
- b) laenuvõtja risk ei sõltu oluliselt alusvara või projekti väärtuse arengust, vaid pigem laenuvõtja võimest maksta võlg

▼B

tagasi teistest allikatest. Sellisel juhul ei või laenu tagasimaksmine sõltuda oluliselt mis tahes rahakäibest, mis on saadud seoses tagatiseks antud alusvaraga.

14. Krediidiasutused võivad pidada elamukinnisvarast tagatisena aktsepteeritud tagatiseks Soome 1991. aasta elamuühinguseaduse või hilisemate vastavate õigusaktide kohaselt tegutsevate Soome elamuühingute osasid sellise eluasemena kasutatava kinnisvara puhul, milles omanik elab või millesse ta kavatseb elama asuda või mille ta on üürile andnud, kui need tingimused on täidetud.
  15. Pädevad ametiasutused võivad lubada krediidasutustel pidada kommerts-kinnisvarast tagatisena aktsepteeritud tagatiseks Soome 1991. aasta elamuühinguseaduse või hilisemate vastavate õigusaktide kohaselt tegutsevate Soome elamuühingute osasid, kui need tingimused on täidetud.
  16. Pädevad ametiasutused võivad vabastada krediidasutused nõudmisest, mille kohaselt need peavad täitma punkti 13 alapunktis b esitatud tingimust riskipositsioonide puhul, mis on tagatud asjaomase liikmesriigi territooriumil asuva elamukinnisvaraga, kui pädevad ametiasutused suudavad tõendada, et asjaomane turg on hästi arenenud ja traditsioonidega ning selle kahjumäärad on piisavalt madalad sellise meetme õigustamiseks. See ei takista liikmesriigi pädevatel ametiasutustel, kes ei kasuta sellist vabastusõigust, pidada aktsepteeritud elamukinnisvaraks seda, mis on muus liikmesriigis vabastusõigusega aktsepteeritavaks tunnistatud. Liikmesriigid avalikustavad, kuidas nad seda vabastusõigust kasutavad.
  17. Liikmesriigi pädevad ametiasutused võivad vabastada krediidasutused nõudmisest, mille kohaselt need peavad täitma punkti 13 alapunktis b esitatud tingimust asjaomase liikmesriigi territooriumil asuva kommerts-kinnisvara puhul, kui pädevad ametiasutused suudavad tõendada, et asjaomane turg on hästi arenenud ja traditsioonidega ning selle kahjumäärad, mis tulenevad kommerts-kinnisvaraga tagatud antud laenudest, vastavad järgmistele tingimustele:
    - a) kuni 50 % turuväärtusest (või vajaduse korral vähem kui 60 % hüpoteekimisväärtusest) kommerts-kinnisvaraga tagatud laenudest tulenev kahjum ei või mis tahes aastal ületada 0,3 % kommerts-kinnisvaraga tagatud tagasimaksmata laenudest ja
    - b) kommerts-kinnisvaraga tagatud laenudest tulenev kogukahjum ei või mis tahes aastal ületada 0,5 % kommerts-kinnisvaraga tagatud tagasimaksmata laenudest.
  18. Kui üks nendest tingimustest ei ole mis tahes aastal täidetud, peatatakse sellise käsitluse kohaldamise aktsepteeritavus, kuni need tingimused mõnel järgneval aastal täidetakse.
  19. Liikmesriigi pädevad ametiasutused võivad pidada aktsepteeritud tagatiseks kommerts-kinnisvaraks seda, mis on muus liikmesriigis punktis 17 sätestatud vabastusõigusega aktsepteeritavaks tagatiseks tunnistatud.
- b) Saadaolevad nõuded
20. Pädevad ametiasutused võivad pidada aktsepteeritud tagatiseks saadaolevaid summasid, mis tulenevad kommertstehingust või tehingust, mille esialgne lõpptähtaeg on vähem kui üks aasta või sellega võrdne. Aktsepteeritud saadaolevad nõuded ei või sisaldada neid, mida seostatakse väärtapaberistamise, allosaluste või krediidideriivatiividega või seotud osapoolte võlgnevustega.
- c) Muu füüsiline tagatis
21. Pädevad ametiasutused võivad pidada aktsepteeritud tagatiseks füüsilisi esemeid, välja arvatud punktides 13 kuni 19 sätestatud esemed, kui järgmised tingimused on täidetud:
    - a) likviidsete turgude olemasolu tagatise kiireloomuliseks ja majanduslikult otstarbekaks realiseerimiseks;

▼B

- b) tagatise kindlate ja üldsusele kättesaadavate turuhindade olemasolu. Krediidiasutus peab suutma näidata, et puuduvad tõendid, mis viitaksid sellele, et tagatise realiseerimisest saadav puhashind erineks oluliselt sellistest turuhindadest.
- d) Liisimine
22. Kui 3. osa punkti 72 sätetest ei tulene teisiti ja kui on täidetud 2. osa punktis 11 ettenähtud tingimused, käsitletakse tehingutest, millega krediidiasutus liisib vara kolmandale poolele, tulenevaid nõudeid samaväärselt laenudega, mis on tagatud sama liiki varaga kui liisitud vara.
- 1.4. Muu otsene krediidiriski kaitse**
- 1.4.1. Kolmandasse asutusse hoiule antud raha või selles hoitavad rahaekvivalendid.
23. Kolmandasse krediidiasutusse hoiule antud raha või väljaspool hoolduslepingut selles hoitavaid ja laenu andvale krediidiasutusele panditud rahaekvivalente võib pidada aktsepteeritud krediidiriski kaitseks.
- 1.4.2. Laenu andvale krediidiasutusele panditud elukindlustuspoliisid.
24. Laenu andvale krediidiasutusele panditud elukindlustuspoliise võib pidada aktsepteeritud krediidiriski kaitseks.
- 1.4.3. Nõudmise korral tagasiostetavad asutuste instrumendid
25. Kolmanda asutuse väljalastud instrumente, mille see asutus nõudmisel tagasi ostab, võib pidada aktsepteeritud krediidiriski kaitseks.
- 2. KAUDNE KREDIIDIRISKI KAITSE**
- 2.1. Kaitse andjate aktsepteeritavus kõikide meetodite alusel**
26. Järgmisi pooli võib pidada aktsepteeritud krediidiriski kaudse kaitse andjateks:
- keskvalitsused ja keskpangad;
  - piirkondlikud omavalitsused või kohalikud ametiasutused;
  - mitmepoolsed arengupangad;
  - rahvusvahelised organisatsioonid, kellele esitatavatele nõuetele määratakse artiklite 78 kuni 83 alusel 0 %-line riskikaal;
  - avaliku sektori asutused, kellele esitatavaid nõudeid käsitlevad pädevad ametiasutused artiklite 78 kuni 83 alusel nõuetena asutustele või keskvalitsustele;
  - asutused;
  - muud äriühingud, sealhulgas emaettevõtjad, tütarettevõtjad ja krediidiasutusega seotud osapooled:
    - kellel on tunnustatud reitinguagentuuri antud krediidi-hinnang, mida pädev ametiasutus peab vastavaks krediidikvaliteedi astmele 2 või sellest kõrgemale astmele kooskõlas artiklites 78 kuni 83 ettenähtud äriühingutele esitatavate nõuete riskiga kaalumise eeskirjadega;
    - kellel juhul, kui krediidiasutus arvutab riskiga kaalutud varasid ja oodatava kahju summasid vastavalt artiklitele 84 kuni 89, ei ole tunnustatud reitinguagentuuri antud krediidi-hinnangut, kuid kelle maksejõuetuse tõenäosus on sisehinnangute kohaselt võrdne tõenäosusega, mis vastab reitinguagentuuride antud krediidi-hinnangutele, mida pädev ametiasutus peab vastavaks krediidikvaliteedi astmele 2 või sellest kõrgemale astmele kooskõlas artiklites 78 kuni 83 ettenähtud äriühingutele esitatavate nõuete riskiga kaalumise eeskirjadega.
27. Kui riskiga kaalutud varasid ja oodatava kahju summasid arvutatakse vastavalt artiklitele 84 kuni 89, peab garantii andja olema aktsepteeritavuse saavutamiseks saanud krediidiasutuse sisereitingu kooskõlas VII lisa 4. osas sätestatuga.

▼B

28. Erandina punktist 26 võivad liikmesriigid pidada aktsepteeritud krediidiriski kaudse kaitse andjaks ka muid finantseerimisasutusi, kellele krediidasutustele tegevusloa andmise ja nende üle järelevalve teostamise eest vastutav pädev ametiasutus on andnud tegevusloa ja kes kuulub pädeva ametiasutuse järelevalve alla, kooskõlas usaldatavusnormatiividega, mis on samaväärsed krediidasutuse suhtes kohaldatavate usaldatavusnormatiividega.

2.2. **Kaitse andjate aktsepteeritavus IRB meetodi alusel, kes vastavad VII lisa 1. osa punktis 4 sätestatud käsitlemise tingimustele.**

29. Asutusi, kindlustus- ja edasikindlustusseltse ning ekspordikrediidi agentuure võib pidada aktsepteeritud kaudse krediidiriski kaitse andjateks, kes vastavad VII lisa 1. osa punktis 4 sätestatud käsitlemisele, kui nad vastavad järgmistele tingimustele:

- kaitse andjal on piisavad kogemused kaudse krediidiriski kaitse andmisel;
- kaitse andja suhtes kohaldatakse käesolevas direktiivis sätestatutega võrdväärseid eeskirju või tal oli krediidiriski kaitse andmise ajal tunnustatud reitinguagentuuri antud krediidihinang, mida pädev ametiasutus peab vastavaks krediidikvaliteedi astmele 3 või sellest kõrgemale astmele kooskõlas artiklites 78 kuni 83 ettenähtud äriühingutele esitatavate nõuete riskiga kaalumise eeskirjadega;
- kaitse andjal oli krediidiriski kaitse andmise ajal või mingis ajavahemikus pärast seda sisereiting, mille maksejõuetuse tõenäosus oli võrdne või madalam sellest, mida peetakse vastavaks krediidikvaliteedi astmele 2 või sellest kõrgemale astmele kooskõlas artiklites 78 kuni 83 ettenähtud äriühingutele esitatavate nõuete riskiga kaalumise eeskirjadega ja
- andjal on sisereiting, mille maksejõuetuse tõenäosus on võrdne või madalam sellest, mida peetakse vastavaks krediidikvaliteedi astmele 3 või sellest kõrgemale astmele kooskõlas artiklites 78 kuni 83 ettenähtud äriühingutele esitatavate nõuete riskiga kaalumise eeskirjadega.

Käesoleva punkti kohaldamisel ei saa ekspordikrediidi agentuuride antav krediidiriski kaitse kasu selgesõnalistest keskvalitsuse edasigarantiidest.

3. **KREDIIDIDERIVATIIVIDE LIIGID**

30. Aktsepteeritavaks võib pidada järgmisi krediididerivatiivi liike ja instrumente, mis võivad koosneda sellistest krediididerivatiividest või mis on oma majanduslikust mõjust lähtuvalt sarnased:

- a) krediidiriski ülekandetehingud;
- b) kogutulu vahetustehingud ja
- c) krediidiriski ülekandetehingut sisaldavad võlakirjad rahaliselt kaetud ulatuses.

31. Kui krediidasutus ostab krediidiriski kaitset kogutulu vahetustehinguga ja kirjendab vahetustehingust saadud netomaksed netotuluna, kuid ei kirjenda kaitstava vara väärtuse vähenemise tasaarveldust (kas õiglase väärtuse vähenemise või reservidesse lisamisega), krediidiriski kaitset ei tunnistata aktsepteeritavaks.

3.1. **Sisesed riskimaandused**

32. Kui krediidasutus korraldab sisest riskimaandamist krediididerivatiivi kasutamise, s.t maandab pangaportfelli riskipositsiooni krediidiriski krediididerivatiiviga, mida hoitakse kauplemisportfellis, tuleb kauplemisportfelli üleviidud krediidirisk kanda üle kolmandale poolele või pooltele, et tunnistada kaitse käesoleva lisa kohaselt aktsepteeritavaks. Sellistel asjaoludel, kui kõnealune edasikandmine vastab käesolevas lisas esitatud krediidiriski maandamise aktsepteerimise nõuetele, kohaldatakse kaudse krediidiriski kaitse korral 3.kuni 6. osas sätestatud eeskirju riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju arutamiseks.

▼B

2. OSA

Miinumtingimused

1. Krediidasutus peab tõendama pädevatele ametiasutustele, et tal on piisavad riskijuhtimisprotsessid selliste riskide kontrollimiseks, mis võivad krediidasutusele avaneda krediidiriski maandamise menetluste rakendamise tulemusel.
2. Olenemata riskimaandusest, mida on arvestatud riskiga kaalutud varade ja vajadusel oodatava kahju summade arvutamisel, jätkab krediidasutus aluspositsiooni täieulatuslikku riskihindamist ja peab suutma tõendada pädevale ametiasutusele kõnealuse tingimuse täitmist. Repotehingute ja/või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute puhul peetakse aluspositsiooni ainult käesoleva punkti kohaldamisel riskipositsiooni netosuuruseks.

1. OTSENE KREDIIDIRISKI KAITSE

1.1. **Bilansiline tasaarveldusleping (välja arvatud tasaarvelduse raamlepingud, mis hõlmavad repotehinguid ja/või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehinguid ja/või muid kapitaliturupõhiseid tehinguid).**

3. Selleks et bilansilised tasaarvelduslepingud – välja arvatud tasaarvelduse raamlepingud, mis hõlmavad repotehinguid ja/või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehinguid ja/või muid kapitaliturupõhiseid tehinguid – oleksid tunnustatud artiklite 90 kuni 93 tähenduses, peavad olema täidetud järgmised tingimused:
  - a) nad peavad olema juriidiliselt kehtivad ja kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides jõustatavad, sealhulgas vastaspoole maksejõuetuse või pankroti korral;
  - b) krediidasutus peab suutma teha mis tahes ajal kindlaks bilansilisele tasaarvelduslepingule vastavaid varasid ja kohustusi;
  - c) krediidasutus peab jälgima ja kontrollima krediidiriski kaitse lõpetamisega seonduvaid riske;
  - d) krediidasutus peab jälgima ja kontrollima asjaomaseid riskipositsioone netopõhiselt.

1.2. **Tasaarvelduse raamlepingud, mis hõlmavad repotehinguid ja/või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehinguid ja/või muid kapitaliturupõhiseid tehinguid**

4. Selleks et tasaarvelduse raamlepingud, mis hõlmavad repotehinguid ja/või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehinguid ja/või muid kapitaliturupõhiseid tehinguid, oleksid tunnustatud artiklite 90 kuni 93 tähenduses:
  - a) nad peavad olema juriidiliselt kehtivad ja kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides jõustatavad, sealhulgas vastaspoole pankroti või maksejõuetuse korral;
  - b) peavad need andma maksejõulisele poolele õiguse lõpetada ja arveldada õigeaegselt kõik lepingulised tehingud kohustuste mittetäitmise korral, sealhulgas vastaspoole pankroti või maksejõuetuse korral, ja
  - c) peavad need võimaldama tasaarvelduse raamlepingu kohaselt arveldatud tehingute kasumi ja kahjumi tasaarvelduse nii, et üks pool võlgneks teisele ühe netosumma.

5. Lisaks tuleb täita punktis 6 sätestatud finantstagatise hindamise üldmeetodile vastavad finantstagatise aktsepteerimise miinumtingimused.

1.3. **Finantstagatis**1.3.1. **Miinumtingimused finantstagatise aktsepteerimiseks kõikide meetodite alusel**

6. Finantstagatise ja kulla aktsepteerimiseks peavad olema täidetud järgmised tingimused:

▼B

a) Madal korrelatsioon

Võlgniku krediitkvaliteedi ja tagatise väärtuse vahel ei või olla olulist positiivset korrelatsiooni.

Võlgniku või samasse kontserni kuuluva muu seotud äriühingu väljalastud väärtpabereid ei aktsepteerita. Võlgniku enda väljalastud tagatud võlakirju VI lisa 1. osa punktide 68 kuni 70 tähenduses võib siiski pidada aktsepteeritavaks, kui need paigutatakse tagasiostutehingute tagatiseks, eeldusel et on täidetud käesoleva punkti esimeses lõigus sätestatud tingimus.

b) Õiguskindlus

Krediidiasutused peavad täitma kõiki lepingulisi ja seadusjärgseid tingimusi tagatist käsitlevate kokkulepete jõustamiseks vastavalt nende tagatisega seotud huvide suhtes kohaldatavale õigusele ja võtma kõik vajalikud meetmed kõnelause jõustamise tagamiseks.

Krediidiasutused peavad viima läbi piisavaid juriidilisi kontrole, mis kinnitaksid tagatist käsitlevate kokkulepete jõustatavuse võimalikkust kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides. Nad teostavad selliseid kontrole siis, kui see on vajalik jõustamise jätkumise tagamiseks.

c) Operatsioonilised tingimused

Tagatist käsitlevad kokkulepped peavad olema nõuetekohaselt vormistatud ning sisaldama selget ja kindlat menetlust tagatise õigeaegseks realiseerimiseks.

Krediidiasutused peavad võtma kasutusele usaldusväärseid menetlusi ja korra tagatise kasutamisest tulenevate riskide kontrollimiseks – sealhulgas puuduliku või vähenenud krediidiriski kaitse risk, väärtuse hindamise risk, krediidiriski kaitse lõpetamisega seotud riskid, tagatise kasutamisest tulenevad kontsentratsiooniriskid ja koostoime krediitiasutuse üldise riskiprofiliga.

Krediitiasutus peab dokumenteerima eeskirjad ja menetlused aktsepteeritud tagatise liikide ja summade kohta.

Krediidiasutused peavad arvutama tagatise turuväärtuse ja seda vastavalt ümber hindama vähemalt kord kuue kuu jooksul ja mis tahes ajal, mil krediitiasutusel on põhjust arvata, et selle turuväärtus on märkimisväärselt vähenenud.

Kui kolmas pool valdab tagatist, peavad krediitiasutused võtma vajalikke meetmeid selle tagamiseks, et kolmas pool eraldab tagatise oma varadest.

1.3.2. Täiendavad miinimumtingimused finantstagatise aktsepteerimiseks finantstagatise hindamise lihtsustatud meetodi alusel

7. Lisaks punktis 6 sätestatud tingimustele peab kaitse järelejäänud lõpptähtaeg vastama finantstagatise hindamise lihtsustatud meetodi alusel aktsepteerimiseks vähemalt riskipositsiooni järelejäänud lõpptähtajale.

1.4. **Miinimumtingimused kinnisvarast tagatise aktsepteerimiseks**

8. Kinnisvarast tagatise aktsepteerimiseks peavad olema täidetud järgmised tingimused:

a) Õiguskindlus

Hüpoteegi kanne või kinnisvarapant peab olema kõikides krediitilepingu sõlmimise ajal ajaomastes jurisdiktsioonides täitmisele pööratav ning hüpoteek või kinnisvarapant tuleb õigeaegselt ja nõuetekohaselt registreerida. Kokkulepetes peab sisalduma täitmisele pööratav kinnipidamisõigus (s.t kõik juriidilised tingimused pandi seadmiseks peavad olema täidetud). Krediidiriski kaitse leping ja selle aluseks olev juriidiline menetlus peavad võimaldama krediitiasutusel realiseerida kaitse väärtus mõistliku ajavahemiku jooksul.

b) Vara väärtuse kontroll

▼B

Vara väärtust peab kontrollima pidevalt ja vähemalt kord aastas kommertsinnisvara puhul ning kord kolme aasta jooksul elamukinnisvara puhul. Kontroll peab olema sagedasem, kui turutingimused muutuvad märkimisväärselt. Vara väärtuse kontrollimisel ja ümberhindamist vajava vara kindlakstegemisel võib kasutada statistilisi meetodeid. Vara hindamise vaatab üle sõltumatu hindaja, kui andmed viitavad vara väärtuse võimalikule olulisele langusele üldiste turuhindade suhtes. Laenude puhul, mis ületavad 3 000 000 EUR või 5 % krediitiasutuse omavahenditest, vaatab sõltumatu hindaja vara väärtuse üle vähemalt iga kolme aasta tagant.

Sõltumatu hindaja on isik, kellel on hindamise läbiviimiseks vajalik erialane ettevalmistus, oskused ja kogemus ning kes on krediidi andmise otsuse tegemisest sõltumatu.

c) Dokumentatsioon

Krediitiasutuse poolt aktsepteeritud elamu- ja kommertsinnisvara liigid ning seonduvad laenuandmise eeskirjad tuleb selgelt dokumenteerida.

d) Kindlustus

Krediitiasutusel peavad olema menetlused selle jälgimiseks, et tagatiseks antud vara on kahju vastu piisavalt kindlustatud.

1.5. **Miinumtingimused saadaolevate nõuete aktsepteerimiseks tagatisena**

9. Saadaolevate nõuete aktsepteerimiseks tagatisena peavad olema täidetud järgmised tingimused:

a) Õiguskindlus

i) õigusemehhanism, millega tagatis antakse, peab olema usaldusväärne ja tõhus ning tagama, et laenuandjal on selge õigus tuludele;

ii) krediitiasutused peavad rakendama kõiki meetmeid, mis on vajalikud tagatisega seotud huvide täitmisele pööramist käsitlevate tingimuste täitmiseks. Kasutusel peab olema raamistik, mis võimaldab laenuandja nõude rahuldumist tagatise suhtes eelisjärjekorras, võttes arvesse siseriiklikust kaalutusõigusest tulenevat võimalust allutada sellised nõuded seadusandlikes või rakendusaktides sätestatud eelisõigusega laenuandja nõuetele;

iii) krediitiasutused peavad viima läbi piisavaid juriidilisi kontrole, mis kinnitaksid tagatist käsitlevate kokkulepete jõustatavuse võimalikkust kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides, ja

iv) tagatiskokkulepped peavad olema nõuetekohaselt vormistatud ning sisaldama selget ja usaldusväärset menetlust tagatise õigeaegseks realiseerimiseks. Krediitiasutused tagavad oma menetlustes, et järgitakse mis tahes õiguslike tingimusi, mis on vajalikud laenuvõtja maksejõuetuks kuulutamiseks ja tagatise õigeaegseks sissenõudmiseks. Laenuvõtja rahaliste raskuste või maksejõuetuse korral on krediitiasutusel seaduslik õigus müüa või loovutada saadaolevad nõuded teistele pooltele ilma nõuete võlgnike nõusolekuta.

b) Riskijuhtimine

i) krediitiasutusel peab olema kindel kord saadaolevate nõuetega seotud krediidiriskide kindlakstegemiseks. Selline kord peab hõlmama muu hulgas laenuvõtja äritegevuse ja majandusharu analüüsi ning laenuvõtja klientide liikide analüüsi. Kui krediitiasutus toetub klientide krediidiriski kindlakstegemisel laenuvõtjale, peab krediitiasutus vaatama läbi laenuvõtja krediiditegevuse, et teha kindlaks selle kindlus ja usaldusväärsus;

ii) riskipositsiooni ja saadaolevate nõuete väärtuse vahe peab kajastama kõiki asjakohaseid tegureid, sealhulgas sissenõudmise kulu, üksiku laenuvõtja panditud nõuete

▼B

kogumi sisest kontsentreerumist ja potentsiaalset kontsentratsiooniriski krediidasutuste kõikide riskipositsioonide ulatuses lisaks krediidasutuse üldmetoodikaga kontrollitavale. Krediidasutusel peab olema saadaolevate nõuete jaoks asjakohane pidev jälgimiskord. Täiendavalt tuleb vaadata korrapäraselt läbi vastavus laenulepingutele, keskkonnaalastele piirangutele ja teistele juriidilistele tingimustele;

- iii) laenuandja panditud saadaolevad nõuded peavad olema diversifitseeritud ning nende ja laenuvõtja vahel ei või olla ülemäära korrelatsiooni. Olulise positiivse korrelatsiooni puhul arvestatakse sellega kaasnevaid riske marginaalide määramisel tagatise kogumi kui terviku kohta;
- iv) laenuvõtjaga seotud osapooltelt (sealhulgas tüdarettevõtjad ja töötajad) saadud nõudeid ei loeta riski maandavateks teguriteks ja
- v) krediidasutusel peab olema dokumenteeritud kord saadaolevate maksete sissenõudmiseks majanduslike raskuste korral. Sissenõudmiseks vajalikud vahendid peavad olema paigas, isegi kui tavaliselt vastutab sissenõudmise eest laenuvõtja.

1.6. Miinimumtingimused füüsilise tagatise aktsepteerimiseks

10. Muu füüsilise tagatise aktsepteerimiseks peavad olema täidetud järgmised tingimused:
  - a) tagatiskokkulepe peab olema õiguslikult kehtiv ja kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides täitmisele pööratav ning võimaldama krediidasutusel realiseerida kaitse väärtus mõistliku ajavahemiku jooksul;
  - b) ainsa erandina punkti 9 punkti a alapunktis ii viidatud lubatavatest eelisnõuetest on lubatav ainult tagatisele seatud esmane kinnipidamisõigus või pant. Krediidasutusel on eesõigus tagatise realiseerunud tulu suhtes kõikide teiste laenuandjate ees;
  - c) vara väärtust peab kontrollima pidevalt ja vähemalt kord aastas. Kontroll peab olema sagedasem, kui turu tingimused muutuvad märkimisväärselt;
  - d) laenuleping peab sisaldama tagatise üksikasjalikku kirjeldust ja ümberhindluse viisi ja sageduse üksikasjalikku kirjeldust,
  - e) krediidasutuse poolt aktsepteeritud füüsilise tagatise liigid ning eeskirjad ja menetlused, millega reguleeritakse iga tagatise liigi asjakohast väärtust varade suhtes, tuleb selgelt dokumenteerida sisestes krediidieskirjades ja menetlustes, mida peab olema võimalik kontrollida;
  - f) krediidasutuse krediidieskirjad seoses tehingu struktuuriga peavad käsitlema asjakohaseid tagatise tingimusi varade suhtes, tagatise kiire realiseerimise võimalikkust, hinna või turuväärtuse kiire ja objektiivse väärtuse kindlaksmääramist, väärtust käsitlevate andmete kättesaadavuse sagedust (sealhulgas eksperthinnang) ja tagatise väärtuse volatiilsust või volatiilsusega sarnast näitajat;
  - g) nii esialgsel hindamisel kui ümberhindlusel tuleb täielikult arvestada tagatise väärtuse langemist või selle vananemist. Hindamisel ja ümberhindlusel tuleb erilist tähelepanu pöörata aja möödumise mõjule moe- või ajatundliku tagatise suhtes;
  - h) krediidasutusel peab olema õigus vara füüsiliselt kontrollida. Krediidasutusel peavad olema eeskirjad ja menetlused, mis käsitlevad füüsilise kontrolli õiguse rakendamist ja
  - i) krediidasutusel peavad olema menetlused selle jälgimiseks, et kaitseks antud vara on kahju vastu piisavalt kindlustatud.

▼B**1.7. Miinimumtingimused liisingnõuetest tulenevate riskipositsioonide tagatuks lugemiseks**

11. Selleks et pidada liisingnõuetest tulenevaid riskipositsioone liisitud vara liigiga tagatuks, peavad olema täidetud järgmised tingimused:
- punktis 8 või 10 sätestatud tingimused, mis on vajalikud liisitud vara liigi tagatisena aktsepteerimiseks;
  - liisinguandja peab kohaldama usaldusväärset riskijuhtimist liisitud vara kasutuse, vanuse ja kavandatud kasutusaja suhtes, sealhulgas asjakohast järelevalvet tagatise väärtuse üle;
  - peab olema usaldusväärne õiguslik raamistik, millega kehtestatakse liisinguandja seaduslik õigus varale ja tema võime teostada omanikuõigusi õigeaegselt;
  - erinevus amortiseerumata summa väärtuse ja tagatise turuväärtuse vahel ei või olla nii suur, et see ületaks liisitavate varade krediidiriski maandava mõju, kui seda ei ole tagatud juba maksejõuetusest tingitud kahju taseme arvutamisel.

1.8. Miinimumtingimused muu otsese krediidiriski kaitse aktsepteerimiseks**1.8.1. Kolmandasse asutusse hoiule antud raha või selles hoitavad rahaekvivalendid**

12. 3. osa punktis 79 sätestatud käsitlemise kohaldamiseks peab 1. osa punktis 23 osutatud kaitse vastama järgmistele tingimustele:
- laenuvõtja nõue kolmandale asutusele on otseselt panditud või loovutatud laenu andvale krediidasutusele ning selline pantimine või loovutamine on juriidiliselt kehtiv ja täitmisele pööratav kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides;
  - kolmandat asutust teavitatakse pandist või loovutamisest;
  - teavitamise tulemusel saab kolmas asutus teha makseid ainult laenu andvale krediidasutusele või laenu andva krediidasutuse nõusolekul muudele pooltele ja
  - pantimine või loovutamine on tingimusteta ja tühistamatu.

1.8.2. Laenu andvale krediidasutusele panditud elukindlustuspoliisid

13. Laenu andvale krediidasutusele panditud elukindlustuspoliiside aktsepteerimiseks peavad olema täidetud järgmised tingimused:
- elukindlustust andvat äriühingut võib pidada aktsepteeritud kaudse krediidiriski kaitse andjaks 1. osa punkti 26 alusel;
  - elukindlustuspoliis on otseselt panditud või loovutatud laenu andvale krediidasutusele;
  - elukindlustust andvat äriühingut on teavitatud pantimisest või loovutamisest ja selle tulemusel ei või ta maksta lepingujärgseid summasid ilma laenu andva krediidasutuse nõusolekuta;
  - poliisi määratletud tagasiostuväärtust ei või vähendada;
  - laenu andval krediidasutusel peab olema õigus poliis tühistada ja nõuda tagasiostuväärtust laenuvõtja maksejõuetuse ilmnemisel õigeaegselt sisse;
  - laenu andvat krediidasutust teavitatakse sellest, kui kindlustusvõtja jätab tegemata poliisi alusel tasumisele kuuluva makse;
  - krediidiriski kaitse peab olema antud laenu tähtjaks; kui see ei ole võimalik põhjusel, et kindlustussuhe lõpeb varem kui laenusuhe, peab krediidasutus tagama, et kindlustuslepingust tulenev summa jääb krediidasutuse jaoks tagatiseks kuni krediidilepingu kestuse lõpuni, ja
  - pant või loovutamine peab olema juriidiliselt kehtiv ja täitmisele pööratav kõikides krediidilepingu sõlmimise ajal asjaomastes jurisdiktsioonides.

▼B**2. KAUDNE KREDIIRISKI KAITSE JA KREDIIRISKI ÜLEKANDEHINGUT SISALDAVAD VÕLAKIRJAD****2.1. Ühised tingimused garantiidele ja krediiderivatiividele**

14. Kooskõlas punktiga 16 peab garantiist või krediiderivatiivist tuleneva krediiriski kaitse tunnustamiseks olema täidetud järgmised tingimused:

- a) krediiriski kaitse peab olema otsene;
- b) krediiriski kaitse ulatus peab olema selgelt määratletud ega kuulu muutmisele;
- c) krediiriski kaitse leping ei või sisaldada ühtegi punkti, mille täitmine ei allu laenuandja otsesele kontrollile, ja mis:
  - i) võimaldaks kaitse andjal kaitse ühepoolselt tühistada;
  - ii) suurendaks kaitse saanud riskipositsiooni krediidikvaliteedi langemise tagajärjel tegelikke kulusid kaitsele;
  - iii) võimaldaks kaitse andjal pääseda kohustusest tasuda esialgse võlgniku võlgnetavaid makseid või
  - iv) võimaldaks kaitse andjal lühendada krediiriski kaitse lõpptähtaega, ja
- d) krediiriski kaitse peab olema juriidiliselt kehtiv ja täitmisele pööratav kõikides krediidilepingu sõlmimise ajal asjao- mastes jurisdiktsioonides.

2.1.1. Operatsioonilised tingimused

15. Krediidiasutus peab tõendama pädevale ametiasutusele, et tal on olemas süsteemid krediidiasutuse poolsest garantiide ja krediiderivatiivide kasutamisest tulenevate riskide potentsiaalse kontsentreerumise juhtimiseks. Krediidiasutus peab suutma tõendada, kuidas tema krediiderivatiivide ja garantiide kasutamise strateegia sobib üldise riskiprofiili juhtimisega.

2.2. Riigi ja muu avaliku sektori edasigarantiid

16. Kui riskipositsioon on kaitstud garantiiga, mille on edasi garanteerinud keskvalitsus või keskpank, piirkondlik omavalitsus või kohalikud ametiasutused või avaliku sektori asutus, kellele esitatavaid nõudeid käsitletakse nõuetena keskvalitsusele, kelle jurisdiktsioonis need asuvad vastavalt artiklitele 78 kuni 83, mitme- poolne arengupank, kelle suhtes määratakse 0 %-line riskikaal vastavalt artiklitele 78 kuni 83, või avaliku sektori asutus, kellele esitatavaid nõudeid käsitletakse nõuetena krediidiasutuste vastavalt artiklitele 78 kuni 83, võib riskipositsiooni käsitleda kõnesoleva üksuse antud garantiiga kaitstud riskipositsioonina, eeldusel et on täidetud järgmised tingimused:

- a) edasigarantii katab nõude kõik krediiriski elemendid;
- b) nii esialgne garantii kui edasigarantii vastavad punktides 14, 15 ja 18 garantiidele esitatavatele tingimustele, välja arvatud see, et edasigarantii ei pea olema otsene, ja
- c) pädev ametiasutus peab olema veendunud, et tagatis on usaldusväärne ja et ajaloolised tõendid ei viita sellele, et edasigarantii antav tagatis ei ole vähemalt samaväärne kõnesoleva isiku antud otsese garantiiga.

17. Punkti 16 käsitlust kohaldatakse ka seal loetlemata asutuse edasi- garanteeritud nõude korral, kui nõude edasigarantii on omakorda otseselt garanteerinud üks nimekirjas olev asutus ja punktis 16 loetletud tingimused on täidetud.

2.3. Täiendavad tingimused garantiidele

18. Garantiide tunnustamiseks peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- a) vastaspoole garantii kasutamist põhjustava maksejõuetuse ja/ või mittemaksmise korral on laenu andval krediidiasutusel õigus nõuda garantii andjalt õigeaegselt nõude alusel võlg- netavat mis tahes rahasummat, mille suhtes kaitse on antud.

▼B

Makse tegemine garantii andja poolt ei eelda seda, et laenu andev krediidasutus peaks kõigepealt võlgnikule nõude esitama.

Kaudse krediidiriski kaitse korral, mis katab eluaseme hüpoteeklaenu, peavad punkti 14 alapunkti c alapunktis iii ja käesoleva punkti esimeses lõigus toodud nõuded olema täidetud 24 kuu jooksul;

- b) garantii peab olema garantii andja võetava kohustusena selgesõnaliselt dokumenteeritud;
  - c) kui järgmisest lausest ei tulene teisiti, peab garantii katma kõiki makseid, mille tegemist võlgnikult nõudega seoses eeldatakse. Kui teatavad maksed on garantiist välja arvatud, korrigeeritakse garantii tunnustatud väärtust piiratud katte arvessevõtmiseks.
19. Vastastikuste garantiide raames antud garantiide puhul, mida pädevad ametiasutused sellisel eesmärgil tunnustavad või mille on andnud punktis 16 osutatud üksus või millele selline üksus on andnud edasigarantii, loetakse punkti 18 alapunktis a sätestatud tingimused täidetuks, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
- a) laenu andval krediidasutusel on õigus saada garantii andjalt õigeaegselt garantii antud kattega proportsionaalne esialgne makse, mis arvestuste kohaselt vastab majandusliku kahju umbkaudsele suurusele, sealhulgas viivise tasumata jätmisest ja muude võlgnikult nõutavate maksete tegemata jätmisest tulenev kahju, mis võib laenu andval krediidasutusel tekkida, või
  - b) laenu andev krediidasutus suudab tõendada, et garantii kahju eest kaitsev mõju, sealhulgas võlgnikult nõutavate intressi- või muud liiki maksete tegemata jätmisest tuleneva kahju eest, õigustab sellist käsitlemist.

2.4. Täiendavad tingimused krediiderivatiividele

20. Krediiderivatiivide tunnustamiseks peavad samuti olema täidetud järgmised tingimused:
- a) Kui punktist b ei tulene teisiti, peavad krediiderivatiivis määratletud krediitkvaliteeti mõjutavad sündmused hõlmama vähemalt järgmist:
    - i) maksmata jätmise hetkel kehtivate krediiderivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumendi tingimuste kohaselt maksmisele kuuluvate summade maksmata jätmine (arvestatakse ka ajapikendust, mis on üldjoontes võrdne alusvaraks olevale võlainstrumendile määratud ajapikendusega või sellest lühem);
    - ii) võlgniku pankrot, maksejõuetus või suutmatus võlga tasuda või suutmatus või kirjalik tunnistus üldise suutmatususe kohta maksta võlgnevusi tähtaegselt tagasi või sarnased juhtumid, ja
    - iii) krediiderivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumendi ümberstruktureerimine, sealhulgas põhimaksete, intressi või teenustasude kustutamine või nende tasumise edasilükkamine, mille tulemuseks on krediidi-kahju sündmus (s.t väärtuse korrigeerimine või muu samane kanne kasumiaruandes);
  - b) kui krediiderivatiiviga määratletud krediitkvaliteeti mõjutavad sündmused ei hõlma krediiderivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumendi ümberstruktureerimist nagu kirjeldatud punkti a alapunktis iii, võib krediidiriski kaitset siiski tunnustada, kui vähendatakse 3. osa punktis 83 sätestatud tunnustatud väärtust;
  - c) sularahaarveldust võimaldavate krediiderivatiivide puhul peab olema kindel hindamiskord kahju usaldusväärsuse hindamiseks. Peab olema selgelt täpsustatud ajavahemik krediitkvaliteeti mõjutava sündmuse toimumise järgseteks

▼B

krediidideriivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumenti hindamisteks;

- d) kui arveldamiseks on nõutav kaitse ostja õigus ja võime kanda krediidideriivatiivi alusvaraks olev võlainstrument kaitse andjale üle, siis krediidideriivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumenti tingimused peavad tagama, et selliseks ülekandmiseks vajatava nõusoleku andmisest ei või põhjendamatuult keelduda, ja
- e) krediidikvaliteeti mõjutava sündmuse toimumise kindlakstegemise eest vastutavad pooled tuleb selgelt kindlaks määrata. See määramine ei ole kaitse pakkuja ainukohustus. Kaitse ostjal on õigus/võimalik teavitada kaitse pakkujat krediidikvaliteeti mõjutava sündmuse toimumisest.

21. Erinevus krediidideriivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumenti ja krediidideriivatiivi tingimuste aluseks oleva võlainstrumenti (s.t võlainstrument, mida kasutatakse sularahaarvelduse väärtuse või ülekantava kohustuse määramiseks) vahel või krediidideriivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumenti ja krediidikvaliteeti mõjutava sündmuse toimumise kindlakstegemiseks kasutatava võlainstrumenti vahel on lubatud ainult juhul, kui järgmised tingimused on täidetud:

- a) krediidideriivatiivi tingimuste aluseks olev võlainstrument või krediidikvaliteeti mõjutava sündmuse toimumise kindlakstegemiseks kasutatav võlainstrument (olenevalt asjaoludest) kuulub krediidideriivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumentiga samasse või sellest madalamasse järku, ja
- b) krediidideriivatiivi alusvaraks olev võlainstrument ja krediidideriivatiivi tingimuste aluseks olev võlainstrument või krediidikvaliteeti mõjutava sündmuse toimumise kindlakstegemiseks kasutatav võlainstrument (olenevalt asjaoludest) on seotud sama võlgnikuga (s.t sama juriidilise isikuga) ja on olemas õiguslikult täitmisele pööratavad samaaegse maksejõuetuse või samaaegse tagasimakse tingimused.

2.5. **VII lisa 1. osa punktis 4 sätestatud käsitlemisele vastavuse nõuded**

22. VII lisa 1. osa punktis 4 sätestatud käsitlemise kohaldamiseks peab garantiist või krediidideriivatiivist tulenev krediidiriski kaitse vastama järgmistele tingimustele:

- a) krediidideriivatiivi alusvaraks olev võlainstrument on:
  - artiklis 86 määratletud äriühingutele esitatavad nõuded, välja arvatud kindlustus- ja edasikindlustusseltsid, või
  - nõuded piirkondlikule omavalitsusele, kohalikule asutusele või avaliku sektori üksusele, mida ei käsitleta nõuetena keskvalitsusele või keskpangale vastavalt artiklile 86, või
  - nõuded väikesele või keskmise suurusega ettevõtjale, mis liigitatakse vastavalt artikli 86 lõikele 4 jaenõuete klassi;
- b) aluspositsiooni võlgnikud ei kuulu kaitse andjaga samasse rühma;
- c) nõuded maandatakse ühega järgmistest instrumentidest:
  - ühe alusvaraga kaudsed krediidideriivatiivid või ühe alusvaraga garantiid;
  - esimese maksejõuetusriski tagamise korvi tooted – käsitlemist kohaldatakse korvis madalaimate riskiga kaalutud varade suhtes, või
  - n-arvu maksejõuetusriski tagamise korvi tooted – antud kaitset saab selles raamistikus ainult siis arvesse võtta, kui aktspteeritav kaitse on antud ka maksejõuetuse n-l arvu kohta või kui n-l varade puhul korvis on juba esinenud maksejõuetust. Sellisel juhul kohaldatakse käsitlemist korvis madalaimate riskiga kaalutud varade suhtes;

▼B

- d) krediidiriski kaitse vastab punktides 14, 15, 18, 20 ja 21 esitatud nõuetele;
- e) riskipositsioonile enne VII lisa 1. osa punktis 4 esitatud käsitlemise kohaldamist omistatud riskikaalu ei ole veel võetud arvesse üheski krediidiriski kaitse aspektis;
- f) krediidasutusel on õigus ja lootus saada kaitse andjalt makse, ilma et ta peaks võtma õiguslikke meetmeid vastaspoole maksmata kohustamiseks. Kui võimalik, astub krediidasutus samme veendumaks, et kaitse andja on valmis krediitkvaliteeti mõjutava sündmuse toimumise korral viivitamatult maksmata;
- g) ostetud krediidiriski kaitse korvab kõik riskipositsiooni maandatud osaga seotud krediitkahjud, mis tekivad lepingus nimetatud krediitkvaliteeti mõjutavate sündmuste ilmnemisel;
- h) kui väljamaksmise struktuur näeb ette füüsilise arvelduse, on vaja õiguskindlust seoses laenu, võlakirja või tingimuslike kohustuste üleandmisega. Kui krediidasutus kavatab anda üle kohustuse, mis ei ole aluspositsioon, tagab ta, et üleantav kohustus on piisavalt likviidne, nii et krediidasutus oleks võimeline ostma seda üleandmiseks vastavalt lepingule;
- i) krediidiriski kaitse korra tingimused kinnitavad õiguslikult kirjalikus vormis kaitse andja ja krediidasutus;
- j) krediidasutused kasutavad menetlust, et avastada liigset korrelatsiooni kaitse andja krediivõime ja aluspositsiooni võlgniku vahel, kuna nende suutlikkus sõltub süstemaatilisest riskitegurist kaugemale minevatest ühistest teguritest, ja
- k) lahendusrisiki vastase kaitse korral ei tohi ostetud nõuete müüja kuuluda kaitse andjaga samasse rühma.

3. OSA

Krediidiriski maandamise mõju arvutamine

1. Kui 4. kuni 6. osast ei tulene teisiti ja eeldusel, et 1. ja 2. osa tingimused on täidetud, võib riskiga kaalutud varade arvutamist artiklite 78 kuni 83 alusel ja riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju arvutamist artiklite 84 kuni 89 alusel muuta vastavalt käesoleva osa sätetele.
  2. Sularaha, väärtpabereid või kaupu, mis on ostetud, laenuks võetud või saadud repotehingu alusel või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute alusel, käsitletakse tagatisena.
1. OTSENE KREDIIDIRISKI KAITSE
    - 1.1. **Krediidiriski ülekandetehingut sisaldavad võlakirjad**
      3. Investeeringuid krediidiriski ülekandetehingut sisaldavatesse võlakirjadesse, mille on välja lasknud laenu andev krediidasutus, võib käsitleda sularahatagatisena.
    - 1.2. **Bilansiline tasaarveldus**
      4. Laenu andva krediidasutuse kinnitatud laenusid ja vastuvõetud houseid, mille suhtes kohaldatakse bilansilist tasaarveldust, käsitletakse sularahatagatisena.
    - 1.3. **Tasaarvelduse raamlepingud, mis hõlmavad repotehinguid ja/või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehinguid ja/või muid kapitaliturupõhiseid tehinguid**
      - 1.3.1. Täielikult korrigeeritud riskipositsiooni väärtuse arvutamine
        - a) Regulaatiivsetel volatiilsuse korrigeerimisteguritel või sisehinnangute kohastel volatiilsuse korrigeerimisteguritel põhinevate meetodite kasutamine
          5. Kui punktides 12 kuni 21 ei tulene teisiti ja kui arvutatakse täielikult korrigeeritud riskipositsiooni väärtust (E*) riskipositsioonide kohta, mille suhtes kohaldatakse aktsepteeritud tasaar-

▼B

velduse raamlepingut, mis hõlmab repotehinguid ja/või väärtpaperite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehinguid ja/või muid kapitaliturupõhiseid tehinguid, arvutatakse kohaldatavaid volatiilsusega korrigeerimisi, kasutades selleks kas regulatiivsetel volatiilsuse korrigeerimisteguritel põhinevat või sisehinnangute kohastel volatiilsuse korrigeerimisteguritel põhinevat meetodit vastavalt punktides 30 kuni 61 finantstagatise hindamise üldmeetodi suhtes sätestatule. Sisehinnangutel põhineva meetodi kasutamiseks kohaldatakse samu tingimusi, mida kohaldatakse finantstagatise hindamise üldmeetodi raames.

6. Iga väärtpaperi- või kaubaliigi netopositsiooni arvutamiseks lahutatakse tasaarvelduse raamlepingu alusel laenuks antud, müüdüd või antud seda liiki väärtpaperi või kauba koguväärtusest lepingu alusel laenuks saadud, ostetud või saadud seda liiki väärtpaperi või kauba koguväärtus.
7. Punkti 6 kohaldamisel tähendab “väärtpaperiliik” väärtpapereid, mille on välja lasknud sama üksus, millel on sama väljalaskekuupäev, sama lõpptähtaeg ja mille suhtes kohaldatakse samu tingimusi ning samu realiseerimistähtaegu vastavalt punktides 34 kuni 59 sätestatule.
8. Tasaarvelduse raamlepingu arveldusvääringust erinevate vääringute netopositsioonide arvutamiseks lahutatakse asjaomases vääringus nomineeritud ja tasaarvelduse raamlepingu alusel laenuks antud, müüdüd või antud väärtpaperite koguväärtusest, millele on liidetud lepingu alusel asjaomases vääringus laenuks antud või üle kantud sularaha, asjaomases vääringus nomineeritud ja lepingu alusel laenuks võetud, ostetud või saadud väärtpaperite koguväärtus, millele on liidetud lepingu alusel laenuks võetud või saadud asjaomases vääringus sularaha.
9. Konkreetsele väärtpaperiliigile või sularahapositsioonile vastavat volatiilsusega korrigeerimist kohaldatakse seda liiki väärtpaperi positiivse või negatiivse netopositsiooni absoluutväärtuse suhtes.
10. Välisvaluutariski (fx) volatiilsusega korrigeerimist kohaldatakse iga vääringu, välja arvatud tasaarvelduse raamlepingu arveldusvääringu positiivsete või negatiivsete netopositsioonide suhtes.
11. E* arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

$$E^* = \max \left\{ 0, \left[\left(\sum (E) - \sum (C) \right) + \sum (\text{iga väärtpaperi netopositsioon} \times H_{\text{sec}}) + \left(\sum E_{\text{fx}} \times H_{\text{fx}} \right) \right] \right\}$$

Kui riskiga kaalutud varasid arvutatakse vastavalt artiklitele 78 kuni 83, on E riskipositsiooni väärtus iga lepingujärgse riskipositsiooni puhul, mida kohaldataks krediidiriski kaitse puudumisel.

Kui riskiga kaalutud varasid ja oodatava kahju summasid arvutatakse vastavalt artiklitele 84 kuni 89, on E riskipositsiooni väärtus iga lepingujärgse riskipositsiooni puhul, mida kohaldataks krediidiriski kaitse puudumisel.

C on seoses iga sellise riskipositsiooniga laenuks võetud, ostetud või saadud väärtpaperite või kaupade või laenuks võetud või saadud sularaha väärtus.

$\Sigma(E)$ on kõikide lepingujärgsete Ede summa.

$\Sigma(C)$ on kõikide lepingujärgsete Cde summa.

E_{fx} on netopositsioon (positiivne või negatiivne) asjaomases vääringus, mis ei ole punkti 8 kohaselt arvutatud lepingujärgne arveldusvääring.

H_{sec} on konkreetsele väärtpaperiliigile vastav volatiilsusega korrigeerimine.

H_{fx} on välisvääringu volatiilsusega korrigeerimine.

E* on täielikult korrigeeritud riskipositsiooni väärtus.

▼B

- b) Sisemudelitel põhineva meetodi kasutamine
12. Kui arvutatakse täielikult korrigeeritud riskipositsiooni väärtust (E^*), mis tuleneb aktsepteeritud repotehinguid ja/või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehinguid ja/või muid kapitaliturupõhiseid tehinguid (välja arvatud derivatiivide tehingud) hõlmava tasaarvelduse raamlepingu kohaldamisest, võib anda krediidasutusele alternatiivina regulatiivsetel volatiilsuse korrigeerimisteguritel põhineva meetodi või sisehinnangute kohastel volatiilsuse korrigeerimisteguritel põhineva meetodi kasutamisele õiguse kasutada sisemudelitel põhinevat meetodit, milles arvestatakse korrelatsioonimõjusid tasaarvelduse raamlepingu kohaldamisalasse kuuluvate väärtpaberipositsioonide vahel ja asjaomaste instrumentide likviidsust. Sellise meetodi raames kasutatavate sisemudelitega saadakse hinnangud tagamata varade väärtuse potentsiaalsete muutumiste kohta ($\Sigma E - \Sigma C$). Pädevate ametiasutuste nõusolekul võivad krediidasutused kasutada marginaallaenu tehingute puhul ka oma sisemudeleid, kui tehingud on kaetud kahepoolse tasaarvelduse raamlepingu kohaselt, mis vastab III lisa 7. osas esitatud nõuetele.
  13. Krediidasutus võib otsustada kasutada sisemudelite meetodit olenemata sellest, kas ta on eelnevalt valinud riskiga kaalutud varade arvutamiseks artiklid 78 kuni 83 või artiklid 84 kuni 89. Kui krediidasutus soovib siiski kasutada sisemudelitel põhinevat meetodit, peab ta seda kasutama kõikide vastaspoolte ja väärtpaberite puhul, välja arvatud vähese tähtsusega portfellid, mille puhul võib kasutada regulatiivsetel volatiilsuse korrigeerimisteguritel põhinevat meetodit või sisehinnangute kohastel volatiilsuse korrigeerimisteguritel põhinevat meetodit vastavalt punktides 5 kuni 11 sätestatule.
  14. Sisemudelitel põhinevat meetodit võivad kasutada krediidasutused, kelle sisest riskijuhtimismudelit on tunnustatud vastavalt direktiivi 2006/49/EÜ V lisale.
  15. Krediidasutused, kelle puhul ei ole pädevad ametiasutused sellise mudeli kasutamist vastavalt direktiivile 2006/49/EÜ tunnustanud, võivad taotleda pädevatelt ametiasutustelt sise riskimõõtmismudeli tunnustamist punktide 12 kuni 21 kohaldamisel.
  16. Tunnustus antakse üksnes siis, kui pädev ametiasutus on veendunud, et krediidasutuse riskijuhtimissüsteem tasaarvelduse raamlepinguga hõlmatud tehingutest tulenevate riskide juhtimiseks on sisuliselt veatu, süsteemi rakendatakse terviklikult ja eelkõige täidetakse järgmisi kvalitatiivseid tingimusi:
    - a) sisene riskimõõtmismudel tehingute potentsiaalse hinnavolatiilsuse arvutamiseks on tihedalt seotud krediidasutuse igapäevase riskijuhtimisega ja selle alusel teatatakse riskidest krediidasutuse nõukogule;
    - b) krediidasutusel on kauplemisosakondadest sõltumatu riskikontrolli osakond, kes annab aru otse nõukogule. Osakond peab vastutama krediidasutuse riskijuhtimissüsteemi kavandamise ja rakendamise eest. Ta koostab ja analüüsib iga päev aruandeid riskimõõtmismudeliga saadud tulemuste ja positsioonide piirmääradega seotud asjakohaste meetmete kohta;
    - c) riskikontrolli osakonna igapäevased aruanded vaatab läbi selline juhtimishierarhia tasand, kellel on piisav pädevus vähendada võetavaid positsioone ja üldist riskile avatust;
    - d) krediidasutustel peab riskikontrolli osakonnas olema piisavalt töötajaid, kes oskavad kasutada keerulisi mudeleid;
    - e) krediidasutus on kehtestanud riskimõõtmisüsteemi üldist toimimist käsitlevate kirjalike asutusesiseste tegevus- ja kontrollipõhimõtete täitmise järelevalve ja tagamise korra;
    - f) krediidasutuse mudelite kohta on kinnitatud andmed, et nende täpsus riskide mõõtmisel on piisav, mida on võimalik tõendada tulemuste järeltestimisega vähemalt ühe aasta andmete alusel;

▼B

- g) krediidasutus rakendab tihti ranget stresstestimiskava, mille tulemused vaatab nõukogu läbi ja võtab neid oma määratavates tegevuspõhimõtetes ja piirmäärades arvesse;
  - h) krediidasutus peab korrapärase sisekontrolli raames korraldama oma riskimõõtmisüsteemi sõltumatu kontrollimise. Kontrollimine peab hõlmama nii kauplemisosakondade kui ka sõltumatu riskikontrolli osakonna tegevust;
  - i) krediidasutus peab vähemalt kord aastas kontrollima riskijuhtimissüsteemi, ja
  - j) sisemudel peab vastama III lisa 6. osa punktides 40 ja 42 sätestatud nõuetele.
17. Väärtuse potentsiaalse muutumise arutamisel tuleb täita järgmisi miinimumtingimusi:
- a) väärtuse potentsiaalset muutumist arvutatakse vähemalt kord päevas;
  - b) 99 % ühesuunaline usaldusvahemik;
  - c) 5päevane realiseerimisperiood muude tehingute kui väärtpaperite repotehingud või väärtpaperite laenuks andmise või võtmise tehingute korral, mille puhul kasutatakse 10päevast realiseerimisperioodi;
  - d) vähemalt aastane tagasivaateline vaatlusperiood, välja arvatud juhul, kui lühem vaatlusperiood on põhjendatud hinna volatiilsuse märkimisväärse äkktõusu tõttu, ja
  - e) andmeid ajakohastatakse iga kolme kuu tagant.
18. Pädevad ametiasutused nõuavad, et sisene riskimõõtmismudel sisaldaks piisaval arvul riskitegureid, et katta kõik olulised hinnariskid.
19. Pädevad ametiasutused võivad lubada krediidasutustel kasutada riskikategooriates ja riskikategooriate vahel üldisi korrelatsioone, kui nad on veendunud, et krediidasutuse süsteem vastastikuste seoste mõõtmiseks on veatu ja seda rakendatakse terviklikult.
20. Sisemudelitel põhinevat meetodit kasutavad krediidasutused arvutavad täielikult korrigeeritud riskipositsiooni väärtuse (E^*) vastavalt järgmisele valemile:

$$E^* = \max \left\{ 0, \left[\left(\sum E - \sum C \right) + (\text{sisemudeli riskiväärtuse väljund}) \right] \right\}$$

Kui riskiga kaalutud varasid arvutatakse vastavalt artiklitele 78 kuni 83, on E iga lepingujärgse riskipositsiooni väärtus, mida kohaldataks krediidiriski kaitse puudumisel.

Kui riskiga kaalutud varasid ja oodatava kahju summasid arvutatakse vastavalt artiklitele 84 kuni 89, on E iga lepingujärgse riskipositsiooni väärtus, mida kohaldataks krediidiriski kaitse puudumisel.

C on seoses iga sellise riskipositsiooniga laenuks võetud, ostetud või saadud väärtpaperite või laenuks võetud või saadud väärtus.

$\Sigma(E)$ on kõikide lepingujärgsete E de summa.

$\Sigma(C)$ on kõikide lepingujärgsete C de summa.

21. Riskiga kaalutud varade arutamisel sisemudelite abil kasutavad krediidasutused mudeli eelnenud tööpäeva väljundeid.
- 1.3.2. Riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju summade arvutamine repotehinguid ja/või väärtpaperite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehinguid ja/või muid kapitaliturupõhiseid tehinguid hõlmava tasaarvelduse raamlepingu alusel

Standardmeetod

▼B

22. Punktide 5 kuni 21 alusel arvatud E*d käsitletakse artikli 80 kohaldamisel vastaspoolega seotud riskipositsiooni väärtusena, mis tuleneb tasaarvelduse raamlepingu järgsetest tehingutest.

IRB meetod

23. Punktide 5 kuni 21 alusel arvatud E*d käsitletakse VII lisa kohaldamisel vastaspoolega seotud sellise riskipositsiooni väärtusena, mis tuleneb tasaarvelduse raamlepingu järgsetest tehingutest.

1.4. Finantstagatis

1.4.1. Finantstagatise hindamise lihtsustatud meetod

24. Finantstagatise hindamise lihtsustatud meetodit kasutatakse ainult siis, kui riskiga kaalutud varasid arvatatakse vastavalt artiklitele 78 kuni 83. Krediidiasutus ei kasuta korraga finantstagatise hindamise üld- ja lihtsustatud meetodit.

Hindamine

25. Käesoleva meetodi kohaselt määratakse tunnustatud finantstagatisele väärtus, mis vastab 2. osa punkti 6 alusel arvatud turuväärtusele.

Riskiga kaalutud varade arvutamine

26. Riskikaal, mis määratakse vastavalt artiklitele 78 kuni 83, kui laenuandjal oleks tagatisinstrumendiga seoses otsene riskile avatud positsioon, määratakse nõude selliste osade suhtes, mis on tagatud tunnustatud tagatisega turuväärtuses. Tagatud osa riskikaal peab olema vähemalt 20 %-line, välja arvatud punktides 27 kuni 29 sätestatud juhtumid. Riskipositsiooni ülejäänud osale määratakse riskikaal, mis määratakse vastaspoolega seotud tagamata riskipositsiooni suhtes vastavalt artiklitele 78 kuni 83.

Repotehingud ja väärtpaperite laenuks andmise või võtmise tehingud

27. 0 %-list riskikaalu kohaldatakse sellise riskipositsiooni tagatud osa suhtes, mis tuleneb punktides 58 kuni 59 loetletud kriteeriumidele vastavatest tehingutest. Kui tehingu vastaspool ei ole kutseline turuosaline, määratakse 10 %-line riskikaal.

Tehingud börsiväliste tuletisinstrumentidega, mida hinnatakse igapäevaselt turuhinnas

28. 0 %-list riskikaalu kohaldatakse tagatise ulatuses selliste riskipositsioonide väärtuste suhtes, mis on määratud III lisa kohaselt IV lisa loetletud tuletisinstrumentidele ja mida hinnatakse turuhinnas iga päev ja mis on tagatud sularaha või rahaekvivalentidega, kui puudub vääringute erinevus. 10 %-line riskikaal määratakse tagatise ulatuses selliste riskipositsiooni väärtuste suhtes, mis tulenevad vastavalt artiklitele 78 kuni 83 keskvalitsuste või keskpankade, kellele on määratud riskikaal 0 %, väljalastud võlainstrumentidega tagatud tehingutest. Käesoleva punkti kohaldamisel hõlmavad keskvalitsuste või keskpankade väljalastud võlainstrumentid järgmist:

- a) võlainstrumentid, mille on välja lasknud piirkondlikud omavalitsused või kohalikud ametiasutused ja mida käsitletakse nõuetena keskvalitsusele, kelle jurisdiktsioonis nad artiklite 78 kuni 83 kohaselt asuvad;
- b) võlainstrumentid, mille on välja lasknud mitmepoolsed arengupangad, kellele on artiklite 78 kuni 83 alusel määratud 0 %-line riskikaal, ja
- c) võlainstrumentid, mille on välja lasknud rahvusvahelised organisatsioonid, kelle suhtes kohaldatakse artiklite 78 kuni 83 alusel 0 %-list riskikaalu.

Muud tehingud

29. 0 %-lise riskikaalu võib määrata siis, kui riskipositsioon ja tagatis on nomineeritud samas vääringus ja kui:

- a) tagatis on hoiule antud raha või rahaekvivalent või

▼B

- b) tagatis on vastavalt artiklitele 78 kuni 83 0 %-list riskikaalu saavate keskvalitsuste või keskpankade väljalastud võlainstrumentide kujul ja selle turuväärtust on diskonteeritud 20 % võrra.

Käesoleva punkti kohaldamisel hõlmavad keskvalitsuste või keskpankade väljalastud võlainstrumentid punktis 28 loetletud instrumente.

1.4.2. Finantstagatise hindamise üldmeetod

30. Finantstagatise hindamisel finantstagatise hindamise üldmeetodi raames kohaldatakse volatiilsusega korrigeerimisi tagatise turuväärtuse suhtes vastavalt punktides 34 kuni 59 sätestatule, et võtta arvesse hinna volatiilsust.
31. Kui punktis 32 sätestatud börsiväliste tuletisinstrumentide tehingutega seotud vääringute erinevuse käsitlusest ei tulene teisiti ja kui tagatis on nomineeritud vääringus, mis erineb aluspositsiooni nomineeritud vääringust, lisatakse punktide 34 kuni 59 kohaselt tagatise suhtes kohaldatavale volatiilsusega korrigeerimisele vääringu volatiilsust kajastav korrigeerimine.
32. Pädevate ametiasutuste poolt III lisa alusel tunnustatud tasaarvelduslepingutega kaetud börsiväliste tuletisinstrumentide tehingute puhul kohaldatakse vääringu volatiilsust kajastavat volatiilsusega korrigeerimist, kui tagatise vääring ja arveldusvääring on erinevad. Olukorras, kus tasaarvelduslepinguga kaetud tehingutega on seotud mitmed vääringud, kohaldatakse ikkagi ühte volatiilsusega korrigeerimist.

a) Korrigeeritud väärtuste arvutamine

33. Välja arvatud tunnustatud tasaarvelduse raamlepingu järgsete tehingute puhul arvutatakse arvessevõetava tagatise volatiilsusega korrigeeritud väärtus järgmiselt kõikide tehingute puhul, mille suhtes kohaldatakse punkte 5 kuni 23:

$$C_{VA} = C \times (1 - H_C - H_{FX})$$

Arvessevõetava riskipositsiooni volatiilsusega korrigeeritud väärtus arvutatakse järgmiselt:

$$E_{VA} = E \times (1 + H_E), \text{ ja börsiväliste tuletisinstrumentide tehingute puhul } E_{VA} = E.$$

Riskipositsiooni täielikult korrigeeritud väärtus, mille puhul võetakse arvesse nii volatiilsust kui tagatise riski maandavat mõju, arvutatakse järgmiselt:

$$E^* = \max \{0, [E_{VA} - C_{VAM}]\}$$

Kus:

E on riskipositsiooni väärtus, mis juhul, kui riskipositsioon ei oleks tagatud, määratakse artiklite 78 kuni 83 või artiklite 84 kuni 89 alusel. Sel eesmärgil on krediidasutuste puhul, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid vastavalt artiklitele 78 kuni 83, II lisas toodud bilansiväliste positsioonide väärtus 100 % nende väärtusest, mitte artikli 78 lõikes 1 osutatud protsendid, ning krediidasutuste puhul, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid vastavalt artiklitele 84 kuni 89, arvutatakse VII lisa 3. osa punktides 9-11 loetletud positsioonide väärtus ümberhindamisteguriga 100 %, mitte nimetatud punktides toodud ümberhindamistegurite või protsentidega.

E_{VA} on volatiilsusega korrigeeritud varad.

C_{VA} on volatiilsusega korrigeeritud tagatise väärtus.

C_{VAM} vastab C_{VA} le, mida on täiendavalt korrigeeritud võimaliku lõpptähtaegade erinevuse korral kooskõlas 4. osa sätetega.

H_E on riskipositsiooni (E) suhtes kohaldatav volatiilsusega korrigeerimine, mis on arvatud vastavalt punktidele 34 kuni 59.

H_C on tagatise suhtes kohaldatav volatiilsusega korrigeerimine, mis on arvatud vastavalt punktidele 34 kuni 59.

▼B

H_{FX} on vääringute erinevuse suhtes kohaldatav volatiilsusega korrigeerimine, mis on arvutatud vastavalt punktidele 34 kuni 59.

E^* on täielikult korrigeeritud riskipositsiooni väärtus, mille puhul võetakse arvesse nii volatiilsust kui tagatise riski maandavat mõju.

b) Kohaldatava volatiilsusega korrigeerimise arvutamine

34. Volatiilsusega korrigeerimist saab arvutada kahel viisil: regulatiivsetel volatiilsuse korrigeerimisteguritel põhineva meetodi ja sisehinnangute kohastel volatiilsuse korrigeerimisteguritel põhineva meetodi alusel (sisehinnangutel põhinev meetod).
35. Krediidiasutus võib valida regulatiivsetel volatiilsuse korrigeerimisteguritel põhineva meetodi või sisehinnangutel põhineva meetodi sõltumata sellest, kas ta on valinud riskiga kaalutud varade arvutamiseks artiklid 78 kuni 83 või artiklid 84 kuni 89. Kui krediidiasutused soovivad siiski kasutada sisehinnangutel põhinevat meetodit, peavad nad seda kasutama kõikide instrumentide liikide puhul, välja arvatud vähese tähtsusega portfellid, mille puhul nad võivad kasutada regulatiivsetel volatiilsuse korrigeerimisteguritel põhinevat meetodit.

Kui tagatis koosneb mitmest tunnustatud instrumendist, on volatiilsuse korrigeerimine $H = \sum_i \alpha_i H_i$, kus α_i on instrumendi osa tagatise kui terviku suhtes ja H_i on selle instrumendi suhtes kohaldatav volatiilsusega korrigeerimine.

i) Regulatiivsed volatiilsuse korrigeerimistegurid

36. Regulatiivsete volatiilsuse korrigeerimistegurite raames kohaldatavad volatiilsusega korrigeerimised (eeldatakse igapäevast ümberhindlust) on esitatud tabelites 1 kuni 4.

VOLATIILSUUSEGA KORRIGEERIMISED

Tabel 1

Krediidikvaliteedi aste, millega võlainstrumendi krediidihinnangut seostatakse	Järele-jäänud lõpptähtaeg	1. osa punkti 7 punktis b kirjeldatud üksuste väljalastud võlainstrumentide volatiilsusega korrigeerimised			1. osa punkti 7 punktides c ja d kirjeldatud üksuste väljalastud võlainstrumentide volatiilsusega korrigeerimised		
		20päevane realiseerimispe-riood (%)	10päevane realiseerimispe-riood (%)	5päevane realiseerimispe-riood (%)	20päevane realiseerimispe-riood (%)	10päevane realiseerimispe-riood (%)	5päevane realiseerimispe-riood (%)
1	≤ 1 aasta	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	> 1 ≤ 5 aastat	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 aastat	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2–3	≤ 1 aasta	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	> 1 ≤ 5 aastat	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243
	> 5 aastat	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4	≤ 1 aasta	21,213	15	10,607	ei kohaldata	ei kohaldata	ei kohaldata

Krediidikvaliteedi aste, millega võlainstrumenti krediidihinnangut seostatakse	Järele-jäänud lõpptähtaeg	1. osa punkti 7 punktis b kirjeldatud üksuste väljalastud võlainstrumentide volatiilsusega korrigeerimised			1. osa punkti 7 punktides c ja d kirjeldatud üksuste väljalastud võlainstrumentide volatiilsusega korrigeerimised		
		20päevane realiseerimisperiood (%)	10päevane realiseerimisperiood (%)	5päevane realiseerimisperiood (%)	20päevane realiseerimisperiood (%)	10päevane realiseerimisperiood (%)	5päevane realiseerimisperiood (%)
> 1 ≤ 5 aastat	21,213	15	10,607	ei kohaldata	ei kohaldata	ei kohaldata	
> 5 aastat	21,213	15	10,607	ei kohaldata	ei kohaldata	ei kohaldata	

Tabel 2

Krediidikvaliteedi aste, millega võlainstrumenti krediidihinnangut seostatakse	1. osa punkti 7 punktis b kirjeldatud üksuste väljalastud lühiajaliste krediidihinnangutega võlainstrumentide volatiilsusega korrigeerimised			1. osa punkti 7 punktis b kirjeldatud üksuste väljalastud lühiajaliste krediidihinnangutega võlainstrumentide volatiilsusega korrigeerimised		
	20päevane realiseerimisperiood (%)	10päevane realiseerimisperiood (%)	5päevane realiseerimisperiood (%)	20päevane realiseerimisperiood (%)	10päevane realiseerimisperiood (%)	5päevane realiseerimisperiood (%)
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2–3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

Tabel 3

Muud tagatise või nõude liigid			
	20päevane realiseerimisperiood (%)	10päevane realiseerimisperiood (%)	5päevane realiseerimisperiood (%)
Peamiste indeksite aktsiad, peamiste indeksite vahetusvõlakirjad	21,213	15	10,607
Muud aktsiad või vahetusvõlakirjad, mis on noteeritud tunnustatud börsil	35,355	25	17,678
Sularaha	0	0	0
Kuld	21,213	15	10,607

Tabel 4

Volatiilsusega korrigeerimine vääringute erinevuse puhul		
20päevane realiseerimisperiod (%)	10päevane realiseerimisperiod (%)	5päevane realiseerimisperiod (%)
11,314	8	5,657

37. Tagatud laenuandmistehingute puhul on realiseerimisperiod 20 tööpäeva. Repotehingute (välja arvatud juhul, kui sellised tehingud sisaldavad kaupade või kaupade omandiõigusega seotud garanteeritud õigusi) ja väärtpaberite laenuks andmise või võtmise tehingute puhul on realiseerimisperiod 5 tööpäeva. Muude kapitaliturupõhiste tehingute puhul on realiseerimisperiod 10 tööpäeva.
38. Tabelites 1 kuni 4 ja punktides 39 kuni 41 on krediitkvaliteedi aste, millega võlainstrumenti krediidi hinnangut seostatakse, selline krediitkvaliteedi aste, mida pädev ametiasutus peab artiklite 78 kuni 83 alusel krediidi hinnangule vastavaks. Käesoleva punkti eesmärgil kohaldatakse ka 1. osa punkti 10.
39. Repotehingute või väärtpaberite või kaupade laenuks andmise ja võtmise tehingute raames laenuks antud või müüdüd mitteaktsepteeritud väärtpaberite või kaupade puhul on volatiilsusega korrigeerimine sama, mis peamistest indeksitest väljajäävate tunnustatud börsil noteeritud aktsiate puhul.
40. Investeeringufondi aktsepteeritud osakute puhul on volatiilsusega korrigeerimine kaalutud keskmised volatiilsusega korrigeerimised, mis kuuluvad punktis 37 täpsustatud tehingu realiseerimisperiodi arvestades kohaldamisele varade suhtes, millesse fond on investeerinud. Kui varad, millesse fond on investeerinud, ei ole krediitdialutusele teada, on volatiilsusega korrigeerimine kõrgeim volatiilsusega korrigeerimine, mis kuulub kohaldamisele mis tahes varade suhtes, millesse fondil on õigus investeerida.
41. Asutuste väljalastud reitinguta võlainstrumentide puhul, mis vastavad 1. osa punktis 8 sätestatud aktsepteeritavuse kriteeriumidele, on volatiilsusega korrigeerimine sama, mis asutuste või äriühingute väljalastud väärtpaberite puhul, mis on saanud välise krediidi hinnangu, mis vastab krediitkvaliteedi astmetele 2 või 3.
- ii) Sisehinnangute kohased volatiilsuse korrigeerimistegurid
42. Pädevad ametiasutused lubavad punktides 47 kuni 56 esitatud tingimustele vastavatel krediitdialutustel kasutada sisemisi volatiilsushinnanguid tagatiste ja riskipositsioonide suhtes kohaldatavate volatiilsusega korrigeerimiste arvutamiseks.
43. Kui võlainstrumentidel on tunnustatud reitinguagentuuri antud krediidi hinnang, mis vastab investeerimisjärgu krediidi reitingule või on sellest kõrgem, võivad pädevad ametiasutused lubada krediitdialutustel arvutada volatiilsushinnangu iga väärtpaberi kategooria kohta.
44. Asjaomaste kategooriate määramisel arvestavad krediitdialutused väärtpaberi väljalaskjat, väärtpaberite välist krediidi hinnangut, nende järelejäänud lõpptähtaega ja nende muudetud kestust. Volatiilsushinnangud peavad olema representatiivsed krediitdialutuse poolt kategooriasse määratud väärtpaberite suhtes.
45. Võlainstrumentide puhul, millel on tunnustatud reitinguagentuuri antud krediidi hinnang, mis jääb allapoole investeerimisjärgu krediidi reitingut, ja muu aktsepteeritud tagatise puhul tuleb volatiilsusega korrigeerimised arvutada iga üksiku instrumendi kohta eraldi.
46. Sisehinnangutel põhinevat meetodit kasutavad krediitdialutused peavad hindama tagatise volatiilsust või välisvääringute erinevusi, ilma et nad võtaksid arvesse mis tahes korrelatsiooni tagamata riskipositsiooni, tagatise ja/või vahetuskursside vahel.

▼B

Kvantitatiivsed kriteeriumid

47. Volatiilsusega korrigeerimisi arvutades kasutatakse 99 % ühesuunalist usaldusvahemikku.
48. Realiseerimisperiood on tagatud laenuandmistehingute puhul 20 tööpäeva, repotehingute puhul 5 tööpäeva, välja arvatud juhul, kui sellised tehingud sisaldavad kaupade või kaupade omandiõigusega seotud garanteeritud õiguste üleandmist ning väärtpaberite laenuks andmist või võtmist, ja muude kapitaliturupõhiste tehingute puhul 10 tööpäeva.
49. Krediitiasutused võivad kasutada volatiilsusega korrigeerimise arvandmeid, mis on saadud lühemate või pikemate realiseerimisperioodide alusel ja mida on punktis 48 sätestatud kõnealuse tehingu realiseerimisperioodi suhtes ülespoole või allapoole korrigeeritud, kasutades selleks ajavalemi ruutjuurt:

$$HM = HN\sqrt{T_M / T_N}$$

kus T_M on asjaomane realiseerimisperiood;

H_M on volatiilsusega korrigeerimine T_M jooksul, ja

H_N on volatiilsusega korrigeerimine vastavalt realiseerimisperioodile T_N .

50. Krediitiasutused peavad võtma arvesse madalama kvaliteediga varade vähest likviidsust. Realiseerimisperioodi pikendatakse, kui tekivad kahtlused tagatise likviidsuse suhtes. Krediitiasutused peavad tegema kindlaks juhud, kus ajaloolistes andmetes võidakse alahinnata potentsiaalset volatiilsust, näiteks seotud vääringud. Selliseid juhtumeid käsitletakse stressisenaariumi abil.
51. Ajalooline vaatlusperiood (valimiperiood) volatiilsusega korrigeerimiste arvutamiseks on vähemalt üks aasta. Krediitiasutuste puhul, kes kasutavad ajaloolise vaatlusperioodi jaoks kaalumissüsteemi või muid meetodeid, on kohaldatav vaatlusperiood vähemalt üks aasta (s.t üksikute vaatluste kaalutud keskmine ajavahe ei ole vähem kui 6 kuud). Pädevad ametiasutused võivad nõuda krediitiasutuselt volatiilsusega korrigeerimiste arvutamisel lühema vaatlusperioodi kasutamist, kui pädevate ametiasutuste hinnangul on see õigustatud hinna volatiilsuse märkimisväärse äkktõusu tõttu.
52. Krediitiasutused ajakohastavad andmekogusid vähemalt kord iga kolme kuu tagant ja hindavad neid ümber alati, kui turuhinnad muutuvad oluliselt. See tähendab, et volatiilsusega korrigeerimisi arvutatakse vähemalt iga kolme kuu tagant.

Kvalitatiivsed kriteeriumid

53. Krediitiasutus kasutab volatiilsuse hinnanguid igapäevases riskijuhtimisprotsessis, sealhulgas riskipositsioonidele kehtestatud siseste limiitide suhtes.
54. Kui krediitiasutus kasutab igapäevases riskijuhtimisprotsessis realiseerimisperioodi, mis on pikem käesolevas lisas kõnealuse tehingu liigi suhtes sätestatud, korrigeerib krediitiasutus volatiilsusega korrigeerimisi ülespoole, kasutades punktis 49 sätestatud ajavalemi ruutjuurt.
55. Krediitiasutusel peab olema kehtestatud menetlus, millega kontrollitakse vastavust kirjalikele eeskirjadele ja kontrollidele, mis käsitlevad volatiilsusega korrigeerimise hindamise ning selliste hinnangute riskijuhtimisprotsessi integreerimise süsteemi toimimist.
56. Krediitiasutuse enda siseauditi protsess peab hõlmama korrapäraselt sõltumatut kontrolli krediitiasutuse volatiilsusega korrigeerimise hindamise süsteemi üle. Volatiilsusega korrigeerimise hindamise ja selliste korrigeerimiste krediitiasutuse riskijuhtimisprotsessi integreerimise üldise süsteemi kontrollimine toimub vähemalt kord aastas ja selles käsitletakse vähemalt järgmist:
- a) volatiilsusega korrigeerimise hinnangute integreerimine igapäevasesse riskijuhtimisse;

▼B

- b) volatiilsusega korrigeerimise hindamisprotsessi mis tahes märkimisväärse muudatuse valideerimine;
  - c) volatiilsusega korrigeerimise hindamissüsteemis kasutatavate teabeallikate järjepidevuse, õigeaegsuse ja usaldusväärsuse, sealhulgas sõltumatuse hindamine, ja
  - d) volatiilsushinnangute täpsus ja asjakohasus.
- iii) Volatiilsusega korrigeerimiste ülespoole korrigeerimine

57. Punktides 36 kuni 41 sätestatud volatiilsusega korrigeerimised on need, mida tuleb kohaldada igapäevase ümberhindluse puhul. Samuti tuleb siis, kui krediitiasutus kasutab vastavalt punktidele 42 kuni 56 volatiilsusega korrigeerimise sisehinnanguid, arvutada need kõigepealt päevase ümberhindluse alusel. Kui ümberhindlus toimub harvemini kui kord päevas, kohaldatakse suuremaid volatiilsusega korrigeerimisi. Neid arvutatakse päevaseid volatiilsusega korrigeerimiste ümberhindlusi ülespoole korrigeerides ja selleks kasutatakse järgmist "aja ruutjuure" valemit:

$$H = H_M \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}}$$

kus:

H on kohaldatav volatiilsusega korrigeerimine

H_M on volatiilsusega korrigeerimine igapäevase ümberhindluse puhul

N_R on tegelik tööpäevade arv, mis jääb ümberhindluste vahele

T_M on kõnealuse tehinguliigi realiseerimisperiod.

- iv) 0 % volatiilsusega korrigeerimise kohaldamise tingimused
58. Repotehingute ja väärtpaberite laenuks andmise või võtmise tehingute puhul, kui krediitiasutus kasutab regulatiivsetel volatiilsuse korrigeerimisteguritel põhinevat meetodit või sisehinnangutel põhinevat meetodit ja punktides a kuni h sätestatud tingimused on täidetud, võivad krediitiasutused punktide 34 kuni 57 alusel arvutatud volatiilsusega korrigeerimiste kohaldamise asemel kohaldada 0 % volatiilsusega korrigeerimist. See võimalus ei kehti krediitiasutuste suhtes, kes kasutavad punktides 12 kuni 21 sätestatud sisemudelitel põhinevat meetodit.
- a) Nii riskipositsioon kui tagatis on sularaha või võlainstrumentid, mille on välja lasknud keskvalitsused või keskpangad 1. osa punkti 7 punkti b tähenduses ja millele antakse 0 %-line riskikaal vastavalt artiklitele 78 kuni 83.
  - b) Nii riskipositsioon kui tagatis on nomineeritud samas vääringus.
  - c) Tehingu lõpptähtaeg ei ületa ühte päeva või riskipositsiooni ja tagatise suhtes kohaldatakse igapäevast turuhinnas hindamist või igapäevast ümberhindlust.
  - d) Ajavahemik, mis jääb enne vastaspoole ümberhindluse tegemata jätmist toimunud viimase turuhinnas hindamise ja tagatise realiseerimise vahele, ei või olla rohkem kui neli tööpäeva.
  - e) Tehing arveldatakse sellise tehingu jaoks asjakohaseks osutunud arveldussüsteemis.
  - f) Lepingut hõlmav dokumentatsioon on asjaomaste väärtpaberite puhul repotehinguid või väärtpaberite laenuks andmise või võtmise tehinguid käsitlev tavapärane turudokumentatsioon.
  - g) Tehingut reguleerivas dokumentatsioonis sätestatakse tehingu viivitamatu lõpetamine juhul, kui vastaspool ei suuda täita kohustust anda üle raha või väärtpaber või muutub maksejõuetuks või rikub kohustusi muud moodi, ja

▼B

- h) Pädevad ametiasutused peavad vastaspoolt "kutseliseks turul osalejaks". Kutseline turul osaleja tähistab järgmisi üksusi:
- 1. osa punkti 7 punktis b loetletud üksused, kellele esitatavatele nõuetele määratakse 0 %-line riskikaal vastavalt artiklitele 78 kuni 83;
  - asutused;
  - muud finantsettevõtjad (sealhulgas kindlustusettevõtjad), kellele esitatavatele nõuetele määratakse 20 %-line riskikaal vastavalt artiklitele 78 kuni 83 või kellel juhul, kui krediitiasutused arvutavad riskiga kaalutud varasid ja oodatava kahju summasid vastavalt artiklitele 83 kuni 89, ei ole tunnustatud reitinguagentuuri antud krediidi-hinnangut ja kellel on sisehinnangute kohaselt maksejõuetuse tõenäosus, mis on samaväärne reitinguagentuuri antud krediidihinnangutega, mida pädev ametiasutus peab vastavaks krediitkvaliteedi astmele 2 või sellest kõrgemale astmele kooskõlas artiklitega 78 kuni 83 ettenähtud äriühingutele esitatavate nõuete riskiga kaalumise eeskirjadega;
  - õigusaktides reguleeritud investeerimisühingud, kelle suhtes kehtivad kapitali- või võimendusnõuded;
  - õigusaktides reguleeritud pensionifondid ja
  - tunnustatud arvelduskojad.

59. Kui pädev ametiasutus annab õiguse punktis 58 sätestatud käsitluse kohaldamiseks repotehingute suhtes või oma riigi valitsuse väljalastud väärtpaperite laenuks andmise või võtmise tehingute suhtes, võivad teised pädevad ametiasutused anda nende jurisdiktsioonis asutatud krediitiasutustele õiguse kasutada sama meetodit samasuguste tehingute suhtes.

c) Riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju arvutamine

Standardmeetod

60. E*d, mis on arvatud vastavalt punktile 33, käsitletakse artiklis 80 sätestatud riskipositsiooni väärtusena. II lisas toodud bilansi-väliste positsioonide puhul käsitletakse E*d väärtusena, mille juures kohaldatakse artikli 78 lõikes 1 osutatud protsente, et jõuda riskipositsiooni väärtuseni.

IRB meetod

61. LGD*d (efektiivne LGD), mis on arvatud vastavalt käesolevas punktis sätestatule, käsitletakse VII lisas sätestatud maksejõuetusest tingitud kahjuna.

$$\text{LGD}^* = \text{LGD} \times (\text{E}^*/\text{E})$$

kus:

LGD on LGD, mis kuulub kohaldamisele vastavalt artiklitele 84 kuni 89, kui riskipositsioonil puuduks tagatis;

E on lõikes 33 kirjeldatud riskipositsiooni väärtus;

E* arvatatakse vastavalt punktile 33.

1.5. Muu aktepteeritud tagatis artiklite 84 kuni 89 kohaldamisel

1.5.1 Hindamine

a) Kinnisvaratagatis

62. Vara peab hindama sõltumatu hindaja turuväärtuses või sellest madalamas väärtuses. Liikmesriikides, kus on seaduste või rakendusaktidega sätestatud ranged kriteeriumid hüpoteekimisväärtuse hindamiseks, võib vara hinnata sõltumatu hindaja hüpoteekimisväärtusega või sellest madalama väärtusega.
63. "Turuväärtus" tähendab eeldatavat summat, millega saaks vara hindamiskuupäeval huvitatud ostja ja huvitatud müüja vahel üle anda sõltumatu tehingu alusel pärast nõuetekohast turustamist, milles pooled osalesid teadlikult, kaalutletult ja ilma sunnita. Turuväärtus vormistatakse arusaadavalt ja selgelt.

▼B

64. "Hüpoteekimisväärtus" tähendab vara väärtust, mille on kindlaks määranud hindaja, kes hindab mõistlikult vara turustatavust tulevikus, võttes arvesse vara pikaajalisi püsiomadusi, tavapäraseid ja kohalikke turutingimusi, vara praegust kasutust ja muid võimalikke kasutusviise. Hüpoteekimisväärtuse hindamisel ei võeta arvesse spekulatiivseid tegureid. Hüpoteekimisväärtus vormistatakse arusaadavalt ja selgelt.
65. Tagatise väärtus on turuväärtus või hüpoteekimisväärtus, mida on vähendatud vastavalt vajadusele, et võtta arvesse 2. osa punkti 8 alusel nõutava kontrolli tulemusi ja eelnevaid nõudeid varale.
- b) Saadaolevad nõuded
66. Saadaolevate nõuete väärtus on saadaolev summa.
- c) Muu füüsiline tagatis
67. Vara hinnatakse selle turuväärtuses – see on eeldatav summa, millega saaks vara hindamiskuupäeval huvitatud ostja ja huvitatud müüja vahel üle anda sõltumatu tehingu alusel.
- 1.5.2. Riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju summade arvutamine
- a) Üldkäsitlus
68. LGD*d (tegelik LGD), mis on arvatud vastavalt punktides 69 kuni 72 sätestatule, käsitletakse VII lisas sätestatud maksejõuetusest tingitud kahjuna.
69. Kui tagatise väärtuse (C) suhe riskipositsiooni väärtusesse (E) jääb allapoole tabelis 5 sätestatud C* piirmäära (nõutav minimaalne tagatise tase riskipositsiooni puhul), võrdub LGD* VII lisas vastaspoolele esitatava tagamata riskipositsiooni maksejõuetusest tingitud kahjuga.
70. Kui tagatise väärtuse suhe riskipositsiooni väärtusesse ületab tabelis 6 sätestatud C** teist kõrgemat piirmäära (s.t nõutav tagatise tase maksejõuetusest tingitud kahju täielikuks aktsepteerimiseks), võrdub LGD* tabelis 5 sätestatuga.
71. Kui tagatise nõutav tase C** ei ole saavutatud riskipositsiooni kui terviku suhtes, käsitletakse riskipositsiooni kahe riskipositsioonina – esiteks riskipositsiooni osa, mille puhul tagatise nõutav tase C** on saavutatud, ja teiseks ülejäänud osa.
72. Tabelis 5 sätestatakse kohaldatav LGD* ja nõutavad tagamise tasemed riskipositsioonide tagatud osade puhul:

Tabel 5

Maksejõuetusest tingitud kahju miinimumväärtus riskipositsioonide tagatud osade puhul

	LGD* esimese nõudeõiguse järguga või tingimuslike nõuete puhul	LGD* allutatud nõuete või tingimuslike nõuete puhul	Nõude puhul nõutav minimaalne tagamise tase (C*)	Nõude puhul nõutav minimaalne tagamise tase (C**)
Saadaolevad nõuded	35 %	65 %	0 %	125 %
Elamukinnisvara/kommerts-kinnisvara	35 %	65 %	30 %	140 %
Muu tagatis	40 %	70 %	30 %	140 %

Erandina võivad pädevad ametiasutused kuni 31. detsembrini 2012 tabelis 5 osutatud tagamise tasemete alusel:

- a) lubada krediidasutustel määrata 30 % maksejõuetusest tingitud kahju esimese nõudeõiguse järguga riskipositsioonidele, mis on seotud kommerts-kinnisvara liisimisega;

▼B

- b) lubada krediidasutustel määrata 35 % maksejõuetusest tingitud kahju esimese nõudeõiguse järguga riskipositsioonidele, mis on seotud seadmete liisimisega;
- c) võib lubada krediidasutustel määrata 30 % maksejõuetusest tingitud kahju esimese nõudeõiguse järguga riskipositsioonidele, mis on tagatud elamu- või kommerts-kinnisvaraga.

Kõnealuse perioodi lõpus tuleb see erand läbi vaadata.

b) Kinnisvaratagatise alternatiivne käsitlemine

- 73. Kui käesolevas punktis ja punktis 74 esitatud tingimustest ei tulene teisiti ning alternatiivina punktides 68 kuni 72 esitatud käsitlemisele, võivad liikmesriigi pädevad ametiasutused lubada krediidasutustel kohaldada 50 %-list riskikaalu riskipositsiooni osa suhtes, mis on täielikult tagatud elamukinnisvaraga või kommerts-kinnisvaraga, mis asub selle liikmesriigi territooriumil, kui nad suudavad tõendada, et asjaomased turud on hästiarenenud ja pikaajalised ning nende kahjumäärad, mis tulenevad vastavalt elamukinnisvaraga või kommerts-kinnisvaraga tagatud laenu andmisest, ei ületa järgmisi piirmäärasid:
  - a) kuni 50 % turuväärtusest (või vajaduse korral vähem kui 60 % hüpoteekimisväärtusest) vastavalt elamukinnisvaraga või kommerts-kinnisvaraga tagatud laenude andmisest tulenevad kahjud ei ületa mis tahes aastal 0,3 % seda liiki kinnisvaraga tagatud tagasimaksmata laenudest ja
  - b) vastavalt elamukinnisvaraga või kommerts-kinnisvaraga tagatud laenude andmisest tulenevad üldkahjud ei ületa mis tahes aastal 0,5 % seda liiki elamukinnisvaraga tagatud tagasimaksmata laenudest.
- 74. Kui üks punktis 73 esitatud tingimustest ei ole mis tahes aastal täidetud, peatatakse sellise käsitluse kohaldamise aktsepteeritavus, kuni need tingimused mõnel järgneval aastal täidetakse.
- 75. Pädevad ametiasutused, kes ei luba punktis 73 sätestatud käsitlust, võivad lubada krediidasutustel määrata riskikaalusid, mis on lubatud käesoleva käsitlusega nendele riskipositsioonidele, mis on tagatud vastavalt elamukinnisvaraga või kommerts-kinnisvaraga, mis asub selle liikmesriigi territooriumil, mille pädevad ametiasutused lubavad seda käsitlust kohaldada samadel tingimustel kui need, mida kohaldatakse kõnealuses liikmesriigis.

1.6. Riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju arvutamine erinevat liiki tagatistest koosneva kogumi puhul

- 76. Kui riskiga kaalutud varasid ja oodatava kahju summasid arvutatakse vastavalt artiklitele 84 kuni 89 ja riskipositsioon on tagatud nii finantstagatisega kui ka muude aktsepteeritud tagatistega, käsitletakse LGD*d (tegelik maksejõuetusest tingitud kahju määr) VII lisas sätestatud maksejõuetusest tingitud kahjuna ja see arvutatakse järgmiselt.
- 77. Krediidasutus peab volatiilsusega korrigeeritud riskipositsiooni väärtuse (s.t väärtus pärast punktis 33 sätestatud volatiilsusega korrigeerimist) jagama osadeks, mis on kõik kaetud ainult ühe tagatise liigiga. See tähendab, et krediidasutus peab jagama riskipositsiooni vastavalt vajadusele aktsepteeritud finantstagatisega kaetud osaks, saadaolevate nõuetega kaetud osaks, kommerts-kinnisvarast tagatisega ja/või elamukinnisvarast tagatisega kaetud osadeks, muu aktsepteeritud tagatisega kaetud osaks ja tagamata osaks.
- 78. Riskipositsiooni iga osa LGD* arvutatakse eraldi kooskõlas käesoleva lisa asjakohaste sätetega.

1.7. Muu otsene krediidiriski kaitse

1.7.1. Hoiused kolmandas krediidasutuses

- 79. Kui on täidetud 2. osa punktis 12 sätestatud tingimused, võib 1. osa punkti 23 kohaldamisalasse jäävat krediidiriski kaitset käsitleda kolmanda krediidasutuse antud garantiina.

▼B

- 1.7.2. Laenu andvale krediidasutusele panditud elukindlustuspoliisid
80. Kui on täidetud 2. osa punktis 13 sätestatud tingimused, võib 1. osa punkti 24 kohaldamisalasse jäävat krediidiriski kaitset käsitleda elukindlustust andva äriühingu antud garantiina. Tunnustatud krediidiriski kaitse väärtus on elukindlustuspoliisi tagasios-tuväärtus.
- 1.7.3. Nõudmise korral tagasiosistetavad asutuste instrumendid
81. 1. osa punkti 25 alusel aktsepteeritud instrumente võib käsitleda emiteeriva asutuse antud garantiina.
82. Tunnustatud krediidiriski kaitse väärtus on järgmine:
- kui instrument ostetakse tagasi nominaalväärtusega, on see kaitse kõnealune väärtus;
  - kui instrument ostetakse tagasi turuhinnaga, on kaitse väärtuseks instrumendi väärtus, mis on saadud samal viisil kui 1. osa punktis 8 nimetatud võlainstrumentide väärtus.

2. KAUDNE KREDIIDIRISKI KAITSE**2.1. Hindamine**

83. Kaudse krediidiriski kaitse väärtus (G) on summa, mida kaitse andja on kohustunud maksma laenuvõtja maksejõuetuse või makse tegemata jätmise korral või muude kindlaks määratud krediidikvaliteeti mõjutavate sündmuste toimumise korral. Krediididerivatiivide puhul, mis ei sisalda krediidikvaliteeti mõjutava sündmusena krediididerivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumenti ümberstruktureerimist, mis hõlmab põhimaksete, intressi või teenustasude kustutamist või tasumise edasilükkamist, mille tulemuseks on krediidikahju sündmus (väärtuse korri-geerimine või muu sarnane kanne kasumiaruandes):
- vähendatakse käesoleva punkti esimese lause alusel arvu-tatud krediidiriski kaitset 40 % võrra, kui summa, mida kaitse andja on kohustunud maksma, ei ületa riskipositsiooni väärtust, või
  - ei ületa krediidiriski kaitse 60 % riskipositsiooni väärtusest, kui summa, mida kaitse andja on kohustunud maksma, ületab riskipositsiooni väärtust.
84. Kui kaudne krediidiriski kaitse on nomineeritud vääringus, mis erineb vääringust, milles nõue on nomineeritud (vääringute erinevus), vähendatakse krediidiriski kaitset volatiilsuse korri-geerimise H_{FX} kohaldamisega järgmiselt:
- $$G^* = G \times (1 - H_{FX})$$
- kus:
- G on krediidiriski kaitse nominaalväärtus;
- G^* on G, mida on korri-geeritud mis tahes välisvaluutariski suhtes;
- H_{FX} on volatiilsusega korri-geerimine krediidiriski kaitse ja kredii-diderivatiivi alusvaraks oleva võlainstrumenti mis tahes väärin-gute erinevuse puhul.
- Kui vääringute erinevus puudub
- $$G^* = G$$
85. Mis tahes vääringute erinevuste volatiilsuse korri-geerimisi võib arutada regulatiivsetel volatiilsuse korri-geerimisteguritel põhi-neva meetodi või sisehinnangutel põhineva meetodi alusel vasta-valt punktides 34 kuni 57 sätestatule.

2.2. Riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju summade arvutamine**2.2.1. Osaline kaitse – väärtpaberistamise seeriatesse jagamine**

86. Kui krediidasutus kannab osa laenuga seotud riskist üle ühe või enama väärtpaberistamise seeriaga, kohaldatakse artiklites 94 kuni 101 sätestatud eeskirju. Maksete olulisuse piirmäärasid, millest väiksemas summas makset kahjujuhtumi korral ei tehta,

▼B

loetakse võrdseks allesjäänud esimese järjekoha kahju positsioonidega ning need viivad riski väärtpaperistamise seeriatesse jaotatud ülekandmisele.

2.2.2. Standardmeetod

a) Täielik kaitse

87. Artikli 80 kohaldamisel on g riskikaal, mis määratakse riskipositsioonile, mis on täielikult tagatud kaudse krediidiriski kaitsega (G_A); kus:

g on kaitse andjaga seotud riskipositsiooni riskikaal, mis on määratletud artiklites 78 kuni 83;

G_A on G^* väärtus, mis on arvatud vastavalt punktile 84 ja korrigeeritud lõpptähtaegade erinevuse suhtes vastavalt 4. osas sätestatule.

b) Osaline kaitse – võrdne kahjukandmise järk

88. Kui kaitsega summa on väiksem riskipositsiooni väärtusest ning kaitsega ja kaitseta osad on võrdse kahjukandmise järguga – s.t krediidiasutus ja kaitse andja jagavad kahjusid proportsionaalselt, on lubatud regulatiivse kapitali proportsionaalne vähendamine. Artikli 80 kohaldamisel arvutatakse riskiga kaalutud varad vastavalt järgmisele valemile:

$$(E - G_A) \times r + G_A \times g$$

kus:

E on riskipositsiooni väärtus,

G_A on G^* väärtus, mis on arvatud vastavalt punktile 84 ja korrigeeritud lõpptähtaegade erinevuse suhtes vastavalt 4. osas sätestatule;

r on võlgnikuga seotud riskipositsiooni riskikaal, mis on kindlaks määratud artiklites 78–83, ja

g on kaitse andjaga seotud riskipositsiooni riskikaal, mis on kindlaks määratud artiklites 78 kuni 83.

c) Riigigarantiid

89. Pädevad ametiasutused võivad laiendada VI lisa 1. osa punktides 4 ja 5 ettenähtud käsitlemist riskipositsioonidele või riskipositsioonide osadele, millele on andnud garantii keskvalitsus või keskpank, kui garantii on nomineeritud laenuvõtja päritoluriigi vääringus ja nõuet rahastatakse nimetatud vääringus.

2.2.3. IRB meetod

Täielik kaitse/osaline kaitse – võrdne kahjukandmise järk

90. Riskipositsiooni kaetud osa puhul (krediidiriski kaitse korrigeeritud väärtuse G_A alusel) võib maksejõuetuse tõenäosus VII lisa 2. osa kohaldamisel olla kaitse andja maksejõuetuse tõenäosus või laenuvõtja ja garantii andja vaheline maksejõuetuse tõenäosus, kui täielik asendamine ei ole lubatud. Allutatud riskipositsioonide ja allutamata kaudse krediidiriski kaitse puhul võib maksejõuetusest tingitud kahju VII lisa 2. osa kohaldamisel olla esimese nõudeõigusega järguga nõuetele vastav maksejõuetusest tingitud kahju.
91. Riskipositsiooni tagamata osa puhul on maksejõuetuse tõenäosus laenuvõtja maksejõuetuse tõenäosus ja maksejõuetusest tingitud kahju on aluspositsiooni maksejõuetusest tingitud kahju.
92. G_A on G^* väärtus, mis on arvatud vastavalt punktile 84 ja korrigeeritud lõpptähtaegade erinevuse suhtes vastavalt 4. osas sätestatule.

4. OSA

Lõpptähtaegade erinevus

1. Riskiga kaalutud varade arvutamisel esineb lõpptähtaegade erinevus siis, kui järelejäänud lõpptähtaeg on lühem kaitsega riskipositsiooni omast. Ei tunnustata vähem kui kolmekuulise

▼B

järelejäänud lõpptähtajaga kaitset, mille lõpptähtaeg on väiksem aluspositsiooni lõpptähtajast.

2. Lõpptähtaegade erinevuse puhul ei tunnustata krediidiriski kaitset siis, kui
  - a) kaitse esialgne lõpptähtaeg on vähem kui 1 aasta või
  - b) tegemist on lühiajalise riskipositsiooniga, mille puhul pädevad ametiasutused on määranud üheaastase alampiiri kohaldamise asemel ühepäevase alampiiri lõpptähtaja väärtuse (M) suhtes vastavalt VII lisa 2. osa punktile 14.

1. LÕPPTÄHTAJA DEFINITSIOON

3. Aluskohustuse kehtiv lõpptähtaeg, mille suhtes kohaldatakse 5aastast ülempiiri, on pikim järelejäänud aeg enne seda, kui võlgnik peab plaanijärgselt täitma oma kohustuse. Kui punktist 4 ei tulene teisiti, on krediidiriski kaitse lõpptähtaeg aeg, mis on kõige lähemal kuupäevale, millal kaitse võib lõppeda või millal selle võib lõpetada.
4. Kui kaitse müüjal on kaalutusõiguse alusel võimalus kaitse lõpetada, on kaitse lõpptähtaeg aeg, mis on kõige lähemal kuupäevale, mil seda võimalust võib kasutada. Kui kaitse ostjal on kaalutusõiguse alusel võimalus kaitse lõpetada ja kaitse andmise kokkuleppe tingimused sisaldavad krediidasutuste positiivset stiimulit sooritada tehing enne lepingujärgset lõpptähtaega, on kaitse lõpptähtaeg aeg, mis on kõige lähemal kuupäevale, mil seda võimalust võib kasutada; vastasel korral võib pidada sellist võimalust kaitse lõpptähtaega mitte mõjutavaks.
5. Kui krediididerivatiivi kehtivusaja lõppemist ei takistata enne mis tahes tähtajapikenduse lõppu, mis on vajalik selleks, et makse tegemata jätmisest tuleneks krediididerivatiivi alusvaraks olevast võlainstrumendist tulenevate kohustuste täitmata jätmise, vähendatakse kaitse lõpptähtaega tähtajapikenduse võrra.

2. KAITSE HINDAMINE

2.1. **Otsese krediidiriski kaitsega kaetud tehingud – Finantstagatise hindamise lihtsustatud meetod**

6. Tagatist ei tunnustata, kui riskipositsiooni lõpptähtaja ja kaitse lõpptähtaja vahel on erinevus.

2.2. **Otsese krediidiriski kaitsega kaetud tehingud – Finantstagatise hindamise üldmeetod**

7. Krediidiriski kaitse lõpptähtaega ja riskipositsiooni lõpptähtaega tuleb arvesse võtta tagatise korrigeeritud väärtuses vastavalt järgmisele valemile:

$$C_{VAM} = C_{VA} \times (t-t^*)/(T-t^*)$$

kus:

C_{VA} on tagatise volatiilsusega korrigeeritud väärtus vastavalt 3. osa punktis 33 sätestatule või riskipositsiooni suurus, olenevalt sellest, kumb on madalam;

t on krediidiriski kaitse lõpptähtajani jäänud aastate arv, mis on arvatud vastavalt punktidele 3 kuni 5, või T väärtus, olenevalt sellest, kumb on madalam;

T on krediidiriski kaitse lõpptähtajani jäänud aastate arv, mis on arvatud vastavalt punktidele 3 kuni 5, või 5 aastat, olenevalt sellest, kumb on madalam;

t^* on 0,25.

C_{VAM} on C_{VA} , mida on täiendavalt korrigeeritud lõpptähtaja erinevuse suhtes, mis tuleb lisada valemisse, millega arvutatakse riskipositsiooni (E^*) täielikult korrigeeritud väärtust vastavalt 3. osa punktis 33 sätestatule.

▼B**2.3. Kaudse krediidiriski kaitsega tagatud tehingud**

8. Krediidiriski kaitse lõpptähtaega ja riskipositsiooni lõpptähtaega tuleb arvesse võtta krediidiriski kaitse korrigeeritud väärtuses vastavalt järgmisele valemile:

$$G_A = G^* \times (t-t^*)/(T-t^*)$$

kus:

G^* on kaitse väärtus, mida on korrigeeritud vääringute erinevuse suhtes

G_A on G^* , mida on korrigeeritud lõpptähtaegade erinevuse suhtes

t on krediidiriski kaitse lõpptähtajani jäänud aastate arv, mis on arvatud vastavalt punktidele 3 kuni 5, või T väärtus, olenevalt sellest, kumb on madalam;

T on krediidiriski kaitse lõpptähtajani jäänud aastate arv, mis on arvatud vastavalt punktidele 3 kuni 5, või 5 aastat, olenevalt sellest, kumb on madalam;

t^* on 0,25.

G_A on 3. osa punktide 83 kuni 92 kohaldamisel kaitse väärtus.

5. OSA**Krediidiriski maandamise kombineerimine standardmeetodi alusel**

1. Kui krediidasutusel, kes arvutab riskiga kaalutud varasid vastavalt artiklitele 78 kuni 83, on rohkem kui üks ühte riskipositsiooni kattev krediidiriski maandamise vorm (näiteks on krediidasutusel nii tagatis kui garantiid, mis katavad riskipositsiooni osaliselt), on krediidasutus kohustatud jagama riskipositsiooni osadeks, mis on kaetud iga erinevat liiki krediidiriski maandamise vahenditega (näiteks tagatisega kaetud osaks ja garantiiga kaetud osaks), ning iga osa riskiga kaalutud varad tuleb arvutada vastavalt artiklite 78 kuni 83 ja käesoleva lisa sätetele.
2. Kui ühe kaitse andja krediidiriski kaitsel on erinevad lõpptähtajad, kohaldatakse punktis 1 kirjeldatud meetodile sarnast meetodit.

6. OSA**Nõudekorvi krediidiriski maandamise tehnikad**

1. **ESIMESE MAKSEJÕUETUSRISKI TAGAMISE KREDIIDIDERIVATIIVID**
  1. Kui krediidasutus saab krediidiriski kaitse mitmele riskipositsioonile, tingimustel et nende riskipositsioonidega seotud esmane maksejõuetus käivitab maksekohustuse ja selline krediidikvaliteeti mõjutav sündmus lõpetab lepingu, võib krediidasutus muuta riskiga kaalutud varade arvutamist ja vastavalt vajadusele riskipositsiooni oodatava kahju suurust, mis krediidiriski kaitse puudumisel annaks madalaimad riskiga kaalutud varad artiklite 78 kuni 83 või artiklite 84 kuni 89 alusel kooskõlas käesoleva lisaga, kuid ainult siis, kui riskipositsiooni väärtus on krediidiriski kaitse väärtusest väiksem või sellega võrdne.
2. **N-ARVU MAKSEJÕUETUSRISKI TAGAMISE KREDIIDIDERIVATIIVID**
  2. Kui n arv kordi maksejõuetust riskipositsioonide hulgas käivitab krediidiriski kaitse raames maksekohustuse, võib kaitset ostev krediidasutus aktsepteerida kaitset riskiga kaalutud varade arvutamiseks ja vastavalt vajadusele oodatava kahju summa arvutamiseks ainult siis, kui kaitse on antud ka maksejõuetuse 1 kuni $n-1$ arv kohta või kui on juba esinenud $n-1$ arv maksejõuetust. Sellisel juhul järgitakse punktis 1 esimese maksejõuetuse riski tagamise krediidi tuletisväärtuspaberitele sätestatud meetodit, mida on n arv maksejõuetuse toodete puhul asjakohaselt muudetud.

IX LISA

VÄÄRTPABERISTAMINE

1. OSA

IX lisas kasutatavad mõisted

1. Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:
  - “Intressivahe” – finantstasude sissenõudmised ja muudest teenustasudest tulenev sissetulek, mis on saadud seoses väärtpaberistatud riskipositsioonidega, mis ei sisalda kulusid ega muid väljaminekuid.
  - “Clean-up ostuoptsoon” – laenude algse väljastaja lepinguline õigus osta tagasi või kustutada väärtpaberistamise positsioonid enne kõikide aluspositsioonide tagasimaksmist, kui tagasimaksmata nõuete summa langeb alla määratud taset.
  - “Likviidsuse tagamise tehing” – väärtpaberistamise positsioon, mis tuleneb lepingulisest rahastamise kokkuleppest, millega tagatakse rahavoogude õigeaegne jõudmine investoriteni.
  - “Kirb” – 8 % riskiga kaalutud varadest, mis arvutatakse punktide 84 kuni 89 alusel seoses väärtpaberistatud riskipositsioonidega, kui neid ei oleks väärtpaberistatud, millele liidetakse oodatava kahju summa, mida seostatakse kõnesolevate riskipositsioonidega ja mis on arvu- tatud kõnesolevate artiklite alusel.
  - “Reitingupõhine meetod” – väärtpaberistamise positsioonide riskiga kaalutud varade arvutamise meetod vastavalt 4. osa punktidele 46 kuni 51.
  - “Regulatiivsest valemist lähtuv meetod” – väärtpaberistamise positsioonide riskiga kaalutud varade arvutamise meetod vastavalt 4. osa punktidele 52 kuni 54.
  - “Reitinguta positsioon” – väärtpaberistamise positsioon, millel puudub artiklis 97 määratletud aktsepteeritud reitinguagentuuri antud aktsepteeritud krediidi hinnang.
  - “Reitingu saanud positsioon” – väärtpaberistamise positsioon, millel puudub artiklis 97 määratletud aktsepteeritud reitinguagentuuri antud aktsepteeritud krediidi hinnang, ja
  - “Varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programm” – väärtpaberistamise programm, mille raames väljalastud väärtpaberid on valdavalt kommerts-paberid esialgse lõpptähtajaga üks aasta või vähem.

2. OSA

Miinumtingimused märkimisväärse krediidiriski ülekandmise aktsepteerimiseks ja riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju summade arvutamiseks väärtpaberistatud riskipositsioonide puhul

1. MIINIMUMTINGIMUSED MÄRKIMISVÄÄRSE KREDIIDIRISKI ÜLEKANDMISE AKTSEPTEERIMISEKS TRADITSIOONILISE VÄÄRTPABERISTAMISE PUHUL
  1. Traditsioonilise väärtpaberistamise tehingu aluseks olevad varad algselt väljastanud krediidasutus võib jätta väärtpaberistatud riskipositsioonid välja riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju summade arvutamisest, kui väärtpaberistatud riskipositsioonidega seotud märkimisväärne krediidirisk on üle kantud kolmandatele pooltele ja ülekandmine vastab järgmistele tingimustele:
    - a) väärtpaberistamise dokumendid peavad kajastama tehingu majanduslikku sisu;
    - b) väärtpaberistatud riskipositsioonid ei või olla laenud algselt väljastanud krediidasutuse ja tema kreditoride poolt tagasivõetavad, sealhulgas ka pankroti ja pankrotivara haldamise korral. Seda peab tagama kvalifitseeritud õigusnõustaja kinnitusega;

▼B

- c) väljalastud väärtpaberid ei või olla laenu algselt väljastanud krediidasutuse maksekohustused;
  - d) väärtpaberistamise positsioonide saajaks peab olema sihtotsarbeline väärtpaberistamisasutus;
  - e) laenu algselt väljastanud krediidasutus ei või teostada otseselt ega kaudset kontrolli ülekantavate positsioonide suhtes. Laenu algselt väljastanud krediidasutus on teostanud otseselt kontrolli ülekantud positsioonide suhtes siis, kui tal on õigus osta positsioonide saajalt tagasi eelnevalt ülekantud positsioonid, et realiseerida nende kasum, või kui tal on kohustus võtta tagasi ülekantud risk. Kui laenu algselt väljastanud krediidasutus jätab positsioonidega seoses endale teenindamise õigused või kohustused, ei tähenda see veel kaudset kontrolli positsioonide üle;
  - f) *clean-up* ostuoptsioonide puhul peavad olema täidetud järgmised tingimused:
    - i) *clean-up* ostuoptsiooni võib laenu algselt väljastanud krediidasutus kasutada vastavalt oma äranägemisele;
    - ii) *clean-up* ostuoptsiooni võib kasutada ainult siis, kui amortiseerimata on 10 % või vähem väärtpaberistatud riskipositsioonide esialgsest väärtusest ja
    - iii) *clean-up* ostuoptsioon ei või olla struktureeritud selleks, et vältida kahjumi jagamist krediikvaliteedi parandamise positsioonidesse või muudesse investorite käes olevatesse positsioonidesse, ega või olla krediikvaliteedi parandamiseks muul viisil struktureeritud, ja
  - g) Väärtpaberistamise dokumendid ei või sisaldada punkte, millega
    - i) nõutakse, et laenu algselt väljastanud krediidasutus parandaks väärtpaberistamise positsioone, sealhulgas, kuid mitte ainult, muudaks aluseks olevat krediidiriskile avatud positsiooni või tõstaks investorile makstavat intressi väärtpaberistatud riskipositsioonide krediikvaliteedi halvenemisel, välja arvatud varajase amortiseerimise tingimuste puhul, või
    - ii) tõstetakse väärtpaberistamise positsioonide omanikele makstavat intressi väärtpaberistamise aluseks olevate riskipositsioonide kogumi krediikvaliteedi halvenemisel.
2. MIINIMUMTINGIMUSED MÄRKIMISVÄÄRSE KREDIIDIRISKI ÜLEKANDMISE AKTSEPTERIMISEKS SÜNTEETILISE VÄÄRTPABERISTAMISE PUHUL
- 2. Sünteetilise väärtpaberistamise tehingu aluseks olevad varad algselt väljastanud krediidasutus võib arvutada väärtpaberistatud riskipositsioonide riskiga kaalutud varasid ja vajadusel oodatava kahju summasid vastavalt punktidele 3 ja 4, kui kolmandale poolele on üle kantud oluline krediidirisk kas otsese või kaudse krediidiriski kaitse kaudu ja ülekandmine vastab järgmistele tingimustele.
    - a) Väärtpaberistamise dokumendid peavad kajastama tehingu majanduslikku sisu;
    - b) krediidiriski kaitse, millega krediidirisk üle kantakse, peab vastama artiklites 90 kuni 93 asjaomasele krediidiriski kaitsele sätestatud aktsepteeritavuse ja muudele tingimustele. Käesoleva punkti tähenduses ei peeta sihtotstarbelisi ettevõtjaid aktsepteeritud kaudse krediidiriski kaitse andjateks;
    - c) Krediidiriski ülekandmiseks kasutatavad instrumendid ei või sisaldada tingimusi, millega:
      - i) kehtestatakse olulisuse piirmäärad, alla mille ei loeta krediidiriski kaitset krediikvaliteeti mõjutava sündmuse toimimisel käivitunuks;
      - ii) võimaldatakse kaitse lõpetamist aluspositsioonide krediikvaliteedi halvenemise tõttu;

▼B

- iii) nõutakse, et laenu algselt väljastanud krediidasutus parandaks väärtpaperistamise positsioone, välja arvatud varajase amortiseerimise tingimuste puhul, ja
- iv) suurendatakse krediidasutuse krediidiriski kaitse kulusid või väärtpaperistamise positsioonide omanikele makstavat intressi väärtpaperistamise aluseks olevate riskipositsioonide kogumi krediidikvaliteedi halvenemisel, ja
- d) kvalifitseeritud õigusnõustajalt on saadud arvamus, mis kinnitab krediidiriski kaitse jõustatavust kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides.
3. SÜNTEETILISE VÄÄRTPAPERISTAMISE RAAMES VÄÄRTPAPERISTATUD RISKIPOSITSIOONIDE RISKIGA KAALUTUD VARADE ARVUTAMINE LAENUD ALGSELT VÄLJASTANUD KREDIIDIASUTUSES
3. Kui on täidetud punktis 2 sätestatud tingimused, kasutab sünteetilise väärtpaperistamise tehingu aluseks olevad varad algselt väljastanud krediidasutus väärtpaperistatud riskipositsioonide riskiga kaalutud varade arvutamisel vastavalt punktidele 5 kuni 7 asjakohaseid arvutamismeetodeid, mis on sätestatud 4. osas, ja mitte neid, mis on sätestatud artiklites 78 kuni 89. Krediidasutuste puhul, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid ja oodatava kahju summat artiklite 84 kuni 89 alusel, on oodatava kahju summa selliste riskipositsioonide suhtes null.
4. Selguse huvides viitab lõige 3 väärtpaperistamistehingusse kaasatud tervele riskipositsioonide kogumile. Kui punktides 5 kuni 7 ei tulene teisiti, peab laenu algselt väljastanud krediidasutus arvutama riskiga kaalutud varad seoses väärtpaperistamise kõikide seeriatega kooskõlas 4. osa sätetega, sealhulgas krediidiriski maandamise aktsepteerimise sätetega. Näiteks kui väärtpaperistamise seeria kantakse üle kaudse krediidiriski kaitse raames kolmandale poolele, kohaldatakse väärtpaperistamise seeria suhtes laenu algselt väljastanud krediidasutuse riskiga kaalutud varade arvutamisel sellise kolmanda poole riskikaalu.
- 3.1. **Lõpptähtaegade erinevuse käsitlemine sünteetilise väärtpaperistamise puhul**
5. Riskiga kaalutud varade arvutamisel vastavalt punktile 3 võetakse mis tahes lõpptähtaegade erinevust krediidiriski kaitse, mille kaudu väärtpaperistamise seeriatesse jaotamine toimub, ja väärtpaperistatud riskipositsioonide vahel arvesse vastavalt punktidele 6 kuni 7.
6. Väärtpaperistatud riskipositsioonide lõpptähtaeg on asjaomaste riskipositsioonide pikim lõpptähtaeg, ülempiiriga viis aastat. Krediidiriski kaitse lõpptähtaeg määratakse kindlaks kooskõlas VIII lisaga.
7. Laenu algselt väljastanud krediidasutus jätab 4. osa alusel 1 250 %-lise riskikaalu saanud väärtpaperistamise seeria riskiga kaalutud varade arvutamisel tähelepanuta mis tahes lõpptähtaegade erinevused. Kõikide muude väärtpaperistamise seeriade puhul kohaldatakse VIII lisas sätestatud lõpptähtaegade erinevuse käsitlust vastavalt järgmisele valemile:
- $$RW^* \text{ on } [RW(SP) \times (t - t^*) / (T - t^*)] + [RW(Ass) \times (T - t) / (T - t^*)]$$
- Kus:
- RW^* on riskiga kaalutud varad artikli 75 punkti a tähenduses;
- $RW(Ass)$ on proportsionaalsete arvutuste alusel leitud riskiga kaalutud varad riskipositsioonide puhul siis, kui neid ei oleks väärtpaperistatud;
- $RW(SP)$ on riskiga kaalutud varad, mis on arvutatud punkti 3 alusel, kui lõpptähtaegade erinevus puuduks;
- T on aluspositsioonide lõpptähtaeg aastates;
- t on krediidiriski kaitse lõpptähtaeg aastates ja

t* on 0,25.

3. OSA

Välised krediidi hinnangud

1. TINGIMUSED, MILLELE REITINGUAGENTUURIDE ANTUD KREDIIDIHINNANGUD PEAVAD VASTAMA
  1. 4. osa alusel riskiga kaalutud varade arvutamiseks peab aktsepteeritud reitinguagentuuri antud krediidi hinnang vastama järgmistele tingimustele.
    - a) Krediidi hinnangus kajastuvate maksete vahel ja maksete vahel, millele krediidi asutusel on õigus lepingu alusel, millest tuleneb kõnealune väärtpaperistamise positsioon, ei või olla erinevusi, ja
    - b) krediidi hinnang on turul avalikult kättesaadav. Krediidi hinnanguid peetakse avalikult kättesaadavaks ainult siis, kui need on avalikustatud ja kaasatud reitinguagentuuri krediidi hinnangute muutmise maatriksisse Krediidi hinnanguid, mis on kättesaadavad vaid piiratud arvule üksustele, ei peeta avalikuks.
2. KREDIIDIHINNANGUTE KASUTAMINE
  2. Krediidi asutus võib määrata ühe või mitu aktsepteeritud reitinguagentuuri, kelle antud krediidi hinnanguid kasutatakse riskiga kaalutud varade arvutamisel artiklite 94 kuni 101 alusel ("määratud reitinguagentuur").
  3. Kui punktides 5 kuni 7 ei tulene teisiti, peab krediidi asutus kasutama määratud reitinguagentuuri antud krediidi hinnanguid väärtpaperistamise positsioonide suhtes järjekindlalt.
  4. Kui punktides 5 ja 6 ei tulene teisiti, ei või krediidi asutus kasutada ühe reitinguagentuuri antud krediidi hinnanguid positsioonide ühete väärtpaperistamise seeriade puhul ja teise reitinguagentuuri antud krediidi hinnanguid teiste väärtpaperistamise seeriade puhul sama struktuuri raames, millel võib olla esimese reitinguagentuuri antud reiting.
  5. Kui positsioonil on määratud reitinguagentuuride antud kaks krediidi hinnangut, kasutab krediidi asutus vähem soodsat krediidi hinnangut.
  6. Kui positsioonil on rohkem kui kaks määratud reitinguagentuuri antud krediidi hinnangut, kohaldatakse kahte kõige soodsamat hinnangut. Kui kaks kõige soodsamat hinnangut on erinevad, kohaldatakse vähem soodsat hinnangut.
  7. Kui artiklite 90 kuni 93 alusel aktsepteeritud krediidiriski kaitse antakse otse sihtotstarbelisele väärtpaperistamisasutusele ja sellist kaitset kajastatakse positsiooni krediidi hinnangus, mille on andnud määratud reitinguagentuur, võib kasutada sellele krediidi hinnangule vastavat riskikaalu. Krediidi hinnangut ei peeta aktsepteeritavaks, kui kaitse ei ole artiklite 90 kuni 93 alusel tunnustatud. Krediidi hinnangut ei peeta aktsepteeritavaks, kui krediidiriski kaitse ei anta sihtotstarbelisele väärtpaperistamisasutusele, vaid vahetult väärtpaperistamise positsioonile.
3. KAARDISTAMINE
  8. Pädevad ametiasutused otsustavad, millisele 4. osas esitatud tabelites olevale krediidi kvaliteedi astmele aktsepteeritud reitinguagentuuri iga krediidi hinnang vastab. Selleks eristavad pädevad ametiasutused igas hinnangus esitatud suhtelisi riski määrasid. Nad võtavad arvesse kvantitatiivseid tegureid nagu maksejõuetuse ja/või kahju määrad ning kvalitatiivseid tegureid nagu reitinguagentuuri hinnatud tehingute ulatus ja krediidi hinnangu tähendus.
  9. Pädevad ametiasutused peavad tagama, et väärtpaperistamise positsioonid, mille suhtes kohaldatakse aktsepteeritud reitinguagentuuride antud krediidi hinnangute alusel sama riskikaalu, vastaksid samaväärsetele krediidiriski tasemetele. See hõlmab ka sellise krediidi kvaliteedi astme muutmist, millele teatav krediidi hinnang vastab.

▼B

4. OSA

Arvutamine

1. RISKIGA KAALUTUD VARADE ARVUTAMINE
  1. Artikli 96 kohaldamisel arvutatakse väärtpaperistamise positsiooni riskiga kaalutud varad selliselt, et riskipositsiooni väärtuse suhtes kohaldatakse asjakohast riskikaalu vastavalt käesolevas osas sätestatule.
  2. Kui punktist 3 ei tulene teisiti:
    - a) kui krediitiasutus arvutab riskiga kaalutud varasid punktide 6 kuni 36 alusel, on bilansilise väärtpaperistamise positsiooni väärtuseks selle bilansiline väärtus;
    - b) kui krediitiasutus arvutab riskiga kaalutud varasid punktide 37 kuni 76 alusel, arvutatakse bilansilise väärtpaperistamise positsiooni väärtus enne väärtuse korrigeerimist;
    - c) bilansivälise väärtpaperistamise positsiooni väärtus on selle nominaalväärtus, mis on korrutatud ümberhindamisteguriga vastavalt käesolevas lisas ettenähtule. Ümberhindamistegur on 100 %, kui ei ole sätestatud teisiti.
  3. Väärtpaperistamise positsiooni väärtus, mis tuleneb IV lisas loetletud tuletisinstrumentidest, määratakse vastavalt III lisale.
  4. Kui väärtpaperistamise positsiooni suhtes kohaldatakse otsest krediidiriski kaitset, võib sellist riskipositsiooni väärtust muuta vastavalt VIII lisas esitatud tingimustele, mida on täpsustatud käesolevas lisas.
  5. Kui krediitiasutusel on kaks või enam kattuvat väärtpaperistamise positsiooni, peab krediitiasutus nende kattumise ulatuses kasutama riskiga kaalutud varade arvutamisel vaid seda positsiooni või positsiooni osa, mis annab riskiga kaalutud varade suurema väärtuse. Käesoleva punktis tähendab kattuvus, et positsioonid sisaldavad tervikuna või osaliselt samale riskile avatust selliselt, et kattumise ulatuses on tegemist ühe riskipositsiooniga.
2. RISKIGA KAALUTUD VARADE ARVUTAMINE STANDARDMEE-TODI ALUSEL
  6. Kui punktist 8 ei tulene teisiti, arvutatakse reitingu saanud väärtpaperistamise positsiooni riskiga kaalutud varasid selliselt, et riskipositsiooni väärtuse suhtes kohaldatakse riskikaalu, mis vastab krediitkvaliteedi astmele, millesse pädevad ametiasutused on artikli 98 alusel krediitihinnangu liigitanud, vastavalt tabelitele 1 ja 2.

Tabel 1

Positsioonid, välja arvatud lühiajaliste krediitihinnangutega positsioonid

Krediitkvaliteedi aste	1	2	3	4	5 ja alla selle
Riskikaal	20 %	50 %	100 %	350 %	1 250 %

Tabel 2

Lühiajaliste krediitihinnangutega positsioonid

Krediitkvaliteedi aste	1	2	3	Kõik muud krediitihinnangud
Riskikaal	20 %	50 %	100 %	1 250 %

7. Kui punktidest 10 kuni 15 ei tulene teisiti, kohaldatakse reitinguta väärtpaperistamise positsioonide puhul riskiga kaalutud varade arvutamisel 1 250 %-lise riskikaalu.

▼B**2.1. Laenu algselt väljastanud krediidasutused ja tehingut korraldavad krediidasutused**

8. Laenu algselt väljastanud krediidasutuse ja tehingut korraldava krediidasutuse puhul võib väärtpaperistamise positsioonide riskiga kaalutud varade arvutamist piirata riskiga kaalutud varadega, mida arvutatakse väärtpaperistatud riskipositsioonide puhul, kui neid ei oleks väärtpaperistatud; eeldatakse, et 150 %-list riskikaalu kohaldatakse kõikide tähtjaks tasumata varade ja nende varade suhtes, mis kuuluvad regulatiivselt suure riskiga kategooriatesse väärtpaperistatud riskipositsioonide hulgas.

2.2. Reitinguta positsioonide käsitlemine

9. Krediidasutused, kellel on reitinguta väärtpaperistamise positsioon, võivad kohaldada punktis 10 sätestatud käsitlust sellise positsiooni riskiga kaalutud varade arvutamiseks, eeldusel et väärtpaperistatud riskipositsioonide kogumi koosseis on igal ajahetkel teada.
10. Krediidasutus võib kohaldada riskipositsiooni kaalutud keskmist riskikaalu, mida kohaldataks riskipositsioone hoidva krediidasutuse väärtpaperistatud riskipositsioonide suhtes artiklite 78 kuni 83 alusel ja mis on korrutatud kontsentratsiooni määraga. Selline kontsentratsiooni määr on võrdväärne kõikide väärtpaperistamise seeriade nominaalväärtuste summaga, mis on jagatud selliste väärtpaperistamise seeriade nominaalväärtuste summaga, mis on vähem tähtis või samaväärne väärtpaperistamise seeriaga, milles positsiooni hoitakse, sealhulgas väärtpaperistamise seeria ise. Saadav riskikaal ei või olla suurem kui 1 250 % ega väiksem kui mis tahes riskikaal, mida kohaldatakse reitingu saanud ja kõrgema järgu väärtpaperistamise seeria suhtes. Kui krediidasutus ei suuda määrata riskikaalusid, mida kohaldataks väärtpaperistatud riskipositsioonide suhtes artiklite 78 kuni 83 alusel, peab ta positsiooni suhtes kohaldama 1 250 %-list riskikaalu.

2.3. Väärtpaperistamise positsioonide käsitlemine teise või eelistatuma kahjukandmise järguga väärtpaperistamise seerias varadega kaetud kommertsapaberite programmis

11. Välja arvatud juhul, kui punktide 13 kuni 15 likviidsuse tagamise tehinguid käsitlevate sätete alusel on võimalik kohaldada soodsamat käsitlust, võib krediidasutus kohaldada punktis 12 esitatud tingimustele vastavate väärtpaperistamise positsioonide suhtes kas 100 %-list riskikaalu või suurimat riskikaalu, mida positsioone hoidev krediidasutus kohaldaks mis tahes väärtpaperistatud riskipositsioonide suhtes artiklite 78 kuni 83 alusel, olenevalt sellest, kumb on suurem.
12. Punktis 11 sätestatud käsitluse kohaldamiseks peavad väärtpaperistamise positsioonid:
- olema väärtpaperistamise seerias, mis on väärtpaperistamise tehingus majanduslikult teiseses või eelistatumas kahjukandmise positsioonis ja mille puhul esimese kahjukandmise järguga väärtpaperistamise seeria parandab oluliselt teise kahjukandmise järguga väärtpaperistamise seeria krediidi-kvaliteeti;
  - olema kvaliteediga, mis on võrdväärne investeerimisjärgu krediidireitinguga või sellest kõrgem, ja
  - kuuluma krediidasutusele, kellel ei ole positsiooni esimese kahjukandmise järguga väärtpaperistamise seerias.

2.4. Reitinguta likviidsuse tagamise tehingute käsitlemine**2.4.1. Aktsepteeritud likviidsuse tagamise tehingud**

13. Kui järgmised tingimused on täidetud, võib riskipositsiooni väärtuse määramiseks kohaldada 20 % ümberhindamistegurit sellise likviidsuskrediidi nominaalväärtuse suhtes, mille esialgne lõpptähtaeg on üks aasta või vähem, ja 50 % ümberhindamistegurit sellise likviidsuse tagamise tehingu nominaalväärtuse suhtes, mille esialgne lõpptähtaeg on rohkem kui üks aasta:

▼B

- a) likviidsuse tagamise tehingu dokumentides tuleb selgelt täpsustada ja piiritleda asjaolud, mille korral võib likviidsuskrediiti kasutada;
- b) likviidsuskrediiti ei või olla võimalik kasutada juba tekkinud kahjude katmiseks – näiteks likviidsuse tagamiseks nõuetele juba maksejõuetute võlgnike vastu või varade soetamiseks nende õiglasest väärtusest kõrgema hinnaga;
- c) likviidsuskrediiti ei või olla võimalik kasutada väärtpaperistamise pidevaks või korrapäraseks rahastamiseks;
- d) tehingu alusel väljamakstu tagasimaksmine ei või olla allutatud investorite nõuetele, mille puhul ei ole tegemist nõuetega, mis tulenevad intressimäära või valuutatuletislepingutest, teenustasudest või muudest sellistest maksetest, ning nende suhtes ei või kohaldada vabastamisõigust ega tähtaja pikendamist;
- e) likviidsuskrediiti ei või olla võimalik kasutada enne, kui on ammendatud kõik kohaldatavad krediitkvaliteedi parandamised, millest võib likviidsuse tagamise tehingu puhul kasu olla, ja
- f) tehing peab sisaldama sätet, mille tulemusel väheneb kasutatava summa suurus automaatselt maksejõuetute võlgnike nõuete summa võrra, kui esineb artiklites 84 kuni 89 sätestatud maksejõuetus või kui väärtpaperistatud riskipositsioonide kogum koosneb reitingu saanud instrumentidest, mille tulemusel tehing lõpetatakse, kui kogumi keskmine kvaliteet langeb allapoole investeerimisjärgu krediidireitingut.

Kohaldatav riskikaal on kõrgeim riskikaal, mida positsioone hoidev krediidasutus kohaldaks mis tahes väärtpaperistatud riskipositsioonide suhtes artiklite 78 kuni 83 alusel.

2.4.2 Likviidsuskrediidid, mida võib kasutada ainult üldise turuhäire puhul

14. Riskipositsiooni väärtuse kindlaks määramiseks võib kohaldada 0 % ümberhindamistegurit sellise likviidsuskrediidi nominaalväärtuse suhtes, mida võib kasutada ainult üldise turuhäire puhul (s.t kui rohkem kui üks sihtotstarbeline ettevõtja erinevate tehingute lõikes ei suuda pikendada kommertsipaberit, mille tähtaeg läheneb, ja selline suutmatus ei tulene sihtotstarbelise ettevõtja krediitkvaliteedi halvenemisest või väärtpaperistatud riskipositsioonide krediitkvaliteedi halvenemisest), eeldusel et punktis 13 sätestatud tingimused on täidetud.

2.4.3. Rahalise ettemaksega tehingud

15. Riskipositsiooni väärtuse kindlaks määramiseks võib tingimusteta tühistatava likviidsuse tagamise tehingu nominaalväärtuse suhtes kohaldada 0 % ümberhindamistegurit, eeldusel et punktis 13 sätestatud tingimused on täidetud ja likviidsuskrediidi kasutatud summade tagasimaksmine on kõrgema järguga, võrreldes muude nõuetega väärtpaperistatud riskipositsioonidest tulenevate rahavoogude suhtes.

2.5. Täiendavad kapitalinõuded varajase amortiseerimise tingimusi sisaldavate uuenevate nõuete väärtpaperistamise puhul

16. Lisaks väärtpaperistamise positsioonide suhtes arvatavatele riskiga kaalutud varadele peab laenu algselt väljastanud krediidasutus arutama riskiga kaalutud varad vastavalt punktides 17 kuni 33 sätestatud meetodikale, kui ta müüb uuenevaid nõudeid väärtpaperistamiseks, mis sisaldab varajase amortiseerimise tingimusi.
17. Krediidasutus arvutab riskiga kaalutud varad laenu algselt väljastajale kuuluva osa ja investorile kuuluva osa suhtes.
18. Väärtpaperistamise struktuuride puhul, kus väärtpaperistatud riskipositsioonid hõlmavad uuenevaid ja mitteuuenevaid nõudeid, peab laenu algselt väljastanud krediidasutus kohaldama punktides 19 kuni 31 kirjeldatud käsitlust väärtpaperistamise aluseks olevate riskipositsioonide kogumi selle osa suhtes, mis sisaldab uuenevaid nõudeid.

▼B

19. Punktide 16 kuni 31 tähenduses tähistab laenude algele väljastajale kuuluv osa väärtpaberistamiseks müüdnud kasutatud summade kogumi mõttelise osa riskipositsiooni, mille osa struktuuri raames müüdnud kogumi suhtes määrab rahavoogude osa, mis on saadud põhimaksete ja intresside ning muude seotud summade sissenõudmisest, kui need ei ole kasutatavad maksete tegemiseks neile, kes omavad väärtpaberistamise tehingus väärtpaberistamise positsioone.

Sellistele tingimustele vastamiseks ei või laenude algele väljastajale kuuluv osa olla madalama järguga kui investorile kuuluv osa.

Investorile kuuluv osa tähistab kasutatud summade kogumi allesjäänud mõttelise osa riskipositsiooni.

20. Laenud algselt väljastanud krediidasutuse riskipositsiooni, mida seostatakse tema õigustega laenude algele väljastajale kuuluva osa suhtes, ei käsitleta väärtpaberistamise positsioonina, vaid väärtpaberistatud riskipositsioonide suhtes proportsionaalse positsioonina, mis kehtiks, kui riskipositsioone ei oleks väärtpaberistatud.

2.5.1. Erandid varajase amortiseerimise käsitlusest

21. Järgmiste väärtpaberistamise tehinguliikide aluseks olevate varade algsed väljastajad on vabastatud punktile 16 vastavast kapitalinõudest:
- uuevate nõuete väärtpaberistamised, mille korral on investorid täielikult avatud riskile laenuvõtjate täiendava krediidi kasutamise suhtes, nii et alustehingu risk ei kandu üle laenu algselt väljastanud krediidasutusele isegi pärast varajase amortiseerumise sündmuse toimumist;
  - väärtpaberistamised, mille puhul mis tahes varajase amortiseerimise tingimusi käivitavad vaid sündmused, mis ei ole seotud väärtpaberistatud varade arenguga ega laenud algselt väljastanud krediidasutusega, näiteks olulised muudatused maksualastes õigusaktides.

2.5.2. Maksimaalne kapitalinõue

22. Laenud algselt väljastanud krediidasutuse puhul, kelle suhtes kohaldatakse punkti 16 kapitalinõuet, ei või investorile kuuluva osa positsioonide riskiga kaalutud koguvarad ja punkti 16 alusel arvatud riskiga kaalutud varad olla suuremad kui suurem järgmistest:
- investorile kuuluva osa positsioonide suhtes arvatud riskiga kaalutud varad;
  - riskiga kaalutud varad, mida positsioone hoidev krediidasutus arvutaks väärtpaberistatud riskipositsioonide suhtes, kui neid ei oleks väärtpaberistatud, investorile kuuluva osaga samaväärses summas.
23. Artiklis 57 nõutavat edaspidiste tulude kapitaliseerimisest tulenevate netotulude mahaarvamist käsitletakse eraldi punktis 22 osutatud maksimumsummast.

2.5.3. Riskiga kaalutud varade arvutamine

24. Punkti 16 alusel arvatavate riskiga kaalutud varade kindlaksmääramiseks korrutatakse investorile kuuluv osa punktides 26 kuni 33 osutatud asjakohase ümberhindamisteguri tootega ja kaalutud keskmise riskikaaluga, mida kohaldataks väärtpaberistatud riskipositsioonide suhtes, kui neid ei oleks väärtpaberistatud.
25. Varajase amortiseerimise tingimus loetakse "kontrollituks", kui on täidetud järgmised tingimused:
- laenud algselt väljastanud krediidasutusel on asjakohane kapitali/likviidsuse plaan, et tagada piisav kapital ja likviidsus varajase amortiseerimise puhul-;
  - tehingu kestuse jooksul jagatakse laenude algele väljastajale ja investorile kuuluva osa vahel proportsionaalselt

▼B

- makstavad intressid, põhimaksud, kulud, kahjum ja tagasi-laekumised vastavalt saadaolevate võlgnevuste saldodele iga kuu ühes või mitmes võrdluspunktis;
- c) amortiseerimise perioodi peetakse piisavaks juhul, kui varajase amortiseerimise perioodi alguseks on 90 % koguvõla saldost (laenude algele väljastajale ja investorile kuuluv osa) tagasi makstud või tunnistatud ebatõenäoliselt laeku-vaks, ja
- d) tagasimakseid ei sooritata kiiremini, kui vastavalt lineaarsele amortiseerimisele tingimuses c sätestatud perioodi jooksul.
26. Väärtpaberistamiste puhul, mille suhtes kohaldatakse mittesidu-vate ja etteteatamisnõudeta tingimusteta tühistatavate jaenõuete varajase amortiseerimise tingimust, mille puhul käivitab varajase amortiseerimise täiendava intressivahe taseme langemine kind-laks määratud tasemele, võrdlevad krediitiasutused kolmekuulist keskmist intressivahe taset täiendavate intressivahe tasemetega, millele intressivahe peab olema lukustatud.
27. Kui väärtpaberistamise raames ei nõuta täiendava intressivahe lukustamist, on lukustuspunkt 4,5 protsenti suurem kui intressi-vahe tase, mis käivitab varajase amortiseerimise.
28. Kohaldatav ümberhindamistegur määratakse kindlaks tegeliku kolmekuulise keskmise intressivahe tasemega tabeli 3 alusel.

Tabel 3

	Väärtpaberistamised, mille suhtes kohaldatakse kontrollitud varajast amortiseerimist	Väärtpaberistamised, mille suhtes kohaldatakse mittekонтроllitud varajast amortiseerimist
3 kuu keskmine intressivahe	Ümberhindamistegur	Ümberhindamistegur
Kõrgem tasemest A	0 %	0 %
Tase A	1 %	5 %
Tase B	2 %	15 %
Tase C	10 %	50 %
Tase D	20 %	100 %
Tase E	40 %	100 %

29. Tabelis 3 tähistab tase A intressivahe tasemeid, mis jäävad allapoole 133,33 % intressivahe lukustustasemest, kuid on vähemalt 100 % asjaomasest lukustustasemest; tase B tähistab intressivahe tasemeid, mis jäävad allapoole 100 % intressivahe lukustustase-mest, kuid on vähemalt 75 % asjaomasest lukustustasemest; tase C tähistab intressivahe tasemeid, mis jäävad allapoole 75 % intressivahe lukustustasemest, kuid on vähemalt 50 % asja-omasest lukustustasemest; tase D tähistab intressivahe tasemeid, mis jäävad allapoole 50 % intressivahe lukustustasemest, kuid on vähemalt 25 % asjaomasest lukustustasemest; tase E tähistab intressivahe tasemeid, mis jäävad allapoole 25 % intressivahe lukustustasemest.
30. Väärtpaberistamiste puhul, mille suhtes kohaldatakse mittesidu-vate ja etteteatamisnõudeta tingimusteta tühistatavate jaenõuete varajase amortiseerimise tingimust, mille puhul käivitab varajase amortiseerimise kolmekuulisest keskmisest intressivahe tasemest erinev kvantitatiivne väärtus, võivad pädevad ametiasutused kohaldada käsitlust, mis on lähedane punktides 26 kuni 29 toodud käsitlusele ümberhindamisteguri kindlaksmääramise kohta.
31. Kui pädev ametiasutus kavatab konkreetse väärtpaberistamise suhtes kohaldada punktile 30 vastavat käsitlust, teavitab ta kõige-pealt sellest kõikide teiste liikmesriikide asjaomaseid pädevaid ametiasutusi. Enne kui sellise käsitluse kohaldamine võetakse pädeva ametiasutuse üldisesse poliitilisse lähenemisse väärtpabe-ristamiste suhtes, milles sisalduvad kõnealust liiki varajase amor-

▼B

tiseerumise tingimused, konsulteerib pädev ametiasutus kõikide teiste liikmesriikide asjaomaste pädevate ametiasutustega ja arvestab nende seisukohtadega. Kõnealune pädev ametiasutus avalikustab sellise konsulteerimise käigus väljendatud seisukohad ja kohaldatud käsitluse.

32. Kõikide muude väärtpaperistamiste puhul, mille suhtes kohaldatakse uuenevate nõuete kontrollitud varajast amortiseerimist, kuulub kohaldamisele 90 % ümberhindamistegur.
33. Kõikide muude väärtpaperistamiste puhul, mille suhtes kohaldatakse uuenevate nõuete mittekontrollitud varajast amortiseerimist, kuulub kohaldamisele 100 % ümberhindamistegur.

2.6. Väärtpaperistamise positsioonide krediidiriski maandamise aktsepteerimine

34. Kui väärtpaperistamise positsioonile on antud krediidiriski kaitse, võib riskiga kaalutud varade arvutamist muuta kooskõlas VIII lisaga.

2.7. Riskiga kaalutud varade vähendamine

35. Vastavalt artikli 66 lõikes 2 sätestatule võivad krediidiasutused seoses väärtpaperistamise positsiooniga, millele määratakse 1 250 %-line riskikaal, riskiga kaalutud varade arvutamisel alternatiivina positsiooni arvesse võtmisele lahutada omavahenditest riskipositsiooni väärtuse. Sellel eesmärgil võib riskipositsiooni väärtuse arvutamisel arvesse võtta aktsepteeritud otsest krediidiriski kaitset kooskõlas punktiga 34.
36. Kui krediidiasutus kasutab punktis 35 sätestatud alternatiivi, lahutatakse punkti 8 kohaldamisel vastavalt kõnesolevale punktile maha arvatud summa, mis on korrutatud 12,5ga, sellisest summast, mis on täpsustatud punktis 8 kui riskiga kaalutud varade piirmäär, mida kõnesolevas punktis nimetatud krediidiasutused peavad arvutama.

3. RISKIGA KAALUTUD VARADE ARVUTAMINE SISEREITINGUTEL PÕHINEVA MEETODI ALUSEL

3.1. Meetodite hierarhia

37. Artikli 96 kohaldamisel arvutatakse väärtpaperistamise positsioonide riskiga kaalutud varad vastavalt punktidele 38 kuni 76.
38. Reitingu saanud positsiooni või sellise positsiooni puhul, mille suhtes võib kasutada kaudset reitingut, kasutatakse riskiga kaalutud varade arvutamisel punktides 46 kuni 51 sätestatud reitingupõhist meetodit.
39. Reitinguta positsiooni puhul kasutatakse punktides 52 kuni 54 sätestatud regulatiivsest valemist lähtuvat meetodit, välja arvatud juhul, kui on lubatud kasutada sisemisel hinnangul põhinevat meetodit vastavalt punktides 43 ja 44 sätestatule.
40. Krediidiasutus, kes ei ole laenude algne väljastaja ega tehingu korraldaja, võib kasutada regulatiivsest valemist lähtuvat meetodit ainult pädeva ametiasutuse heakskiidul.
41. Sellise laenud algselt väljastanud krediidiasutuse või tehingut korraldava krediidiasutuse puhul, kes ei suuda arvutada K_{irb}^i ja kes ei ole saanud heakskiitu sisemisel hinnangul põhineva meetodi kasutamiseks varadega kaetud kommertspaberite programmi positsioonide suhtes, ja muude krediidiasutuste puhul, kes ei ole saanud heakskiitu regulatiivsest valemist lähtuva meetodi kasutamiseks või varadega kaetud kommertspaberite programmi positsioonide puhul sisemisel hinnangul põhineva meetodi kasutamiseks, määratakse 1 250 %-line riskikaal väärtpaperistamise positsioonidele, mis on reitinguta ja mille suhtes ei või kasutada kaudset reitingut.

3.1.1. Kaudsete reitingute kasutamine

42. Kui järgmised minimaalsed operatsioonilised tingimused on täidetud, määrab asutus reitinguta positsioonile kaudse krediidi-hinnangu, mis on samaväärne nende reitingu saanud positsioonide omaga ("aluseks olev positsioon"), mis on kõige kõrgema

▼B

nõudeõiguse järguga positsioonid, mis on madalama järguga kui kõnealune reitinguta väärtpaperistamise positsioon:

- a) aluseks olevad positsioonid peavad olema mis tahes juhul madalama järguga kui reitinguta väärtpaperistamise positsioon;
- b) aluseks olevate positsioonide lõpptähtaeg peab olema sama-väärne või pikem kõnealuse reitinguta positsiooni omast, ja
- c) kaudset reitingut peab pidevalt ajakohastama, et võtta arvesse muudatusi aluseks oleva positsiooni krediidihin-nangus.

3.1.2. Sisemisel hinnangul põhinev meetod varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programmi positsioonide puhul

43. Kui pädevad ametiasutused on andnud heakskiidu ja kui järg-mised tingimused on täidetud, võib krediidasutus määrata vara-dega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programmi kuuluvale reitinguta positsioonile tuletatud reitingu vastavalt punktis 44 sätestatule:

- a) varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programmi raames väljalastud kommerts-paberite positsioonid peavad olema reitingu saanud positsioonid;
- b) krediidasutus peab pädevatele asutustele tõendama, et positsiooni krediidikvaliteedi sisemine hinnang kajastab ühe või enama aktsepteeritud reitinguagentuuri üldsusele kättesaadavat hindamismetoodikat, mida kohaldatakse sellistele väärtpaperitele reitingu andmisel, mis on tagatud positsioonidega, mis on väärtpaperistatud riskipositsiooni-dega sama liiki;
- c) nende reitinguagentuuride hulka, kelle metoodikat vastavalt punktis b nõutule kajastatakse, kuuluvad reitinguagen-tuurid, kes on andnud varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programmi raames väljalastud kommerts-paberite välise reitingu. Kvantitatiivsed elemendid, näiteks stressi-faktorid, mida kasutatakse positsioonile konkreetse krediid-ikvaliteedi määramisel, peavad olema sama konserva-tiivsed kui kõnealuse reitinguagentuuri poolt kasutatava asjaomase hindamismetoodika omad;
- d) sisemistel hinnangutel põhineva metoodika väljatöötamisel peab krediidasutus arvestama varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programmi kommerts-paberitele reitinguid andvate aktsepteeritud reitinguagentuuride kasutatavaid asjakohaseid avaldatud reitingu andmise metoodikaid. Krediidasutus peab sellist analüüsi dokumenteerima ja ajakohastama regulaarselt vastavalt punktile g;
- e) krediidasutuse sisemistel hinnangutel põhinev metoodika peab sisaldama reitingupõhiseid klasse. Sellised reitingupõ-hised klassid ja aktsepteeritud reitinguagentuuride antud krediidi hinnangud peavad olema vastavuses. Vastavus tuleb selgelt dokumenteerida;
- f) krediidasutus peab sisemistes riskijuhtimisprotsessides, sealhulgas otsuste tegemises, juhtkonna teavitamises ja kapitali paigutamise protsessides kasutama sisemistel hinnangutel põhinevat metoodikat;
- g) sise- või välisaudiitorid, reitinguagentuur või krediidasu-tuse sisene krediidiriski kontrollimise või riskikontrolli osakond peab korrapäraselt kontrollima sisemiste hinnan-gute andmise protsessi ja selliste sisemiste hinnangute krediidikvaliteeti, mis antakse krediidasutuse varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programmi kuuluvatele positsioonidele. Kui kontrolli viivad läbi krediidasutuse siseauditi, krediidikontrolli või riskikontrolli osakonnad, peavad need olema sõltumatud varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programmi ärivaldkonnast ja kliendisuhe-test;
- h) krediidasutus peab jälgima sisereitingute toimivust aja jooksul, et hinnata sisemistel hinnangutel põhineva metoo-

▼B

dika toimivust, ja tegema vajalikud korrektsioonid metoodikas, kui positsioonide areng erineb pidevalt sisereitingutes näidatust;

- i) varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programm peab sisaldama emissiooni korraldamise standardeid, mis on esitatud krediidi andmise ja investeerimisjuhistena. Vara ostmise üle otsustamisel peab varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programmi haldaja arvesse võtma ostetava vara liiki, likviidsuse tagamise tehingutest ja krediitkvaliteedi parandamisest tulenevate positsioonide liiki ja väärtust rahas, kahju jagunemist ning ülekantud varade juriidilist ja rahalist eristamist varasid müüvast üksusest. Tuleb läbi viia varade müüja riskiprofiili krediidianalüüs, mis peab sisaldama eelnevate ja edaspidiste oodatavate majandustulemuste, jooksvate turupositsioonide, eeldatava edaspidise konkurentsivõime, võimenduse, rahavoogude ning intressimaksete kattevara ja võlareitingu analüüsi. Lisaks tuleb kontrollida müüja emissiooni korraldamise standardeid, võlteenindusvõimet ja sissenõudmisprotsesse;
- j) varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programmi emissiooni korraldamise standarditega kehtestatakse varade aktsepteeritavuse miinimumkriteeriumid, mis eelkõige:
  - i) välistavad selliste varade ostmise, mis on pikalt tähtsaks tasumata või ebatõenäoliselt laekuvad;
  - ii) piiravad liigset kontsentreerumist üksikute võlgnike või geograafiliste piirkondade lõikes ja
  - iii) piiravad ostetavate varade kehtivusaega;
- k) varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programm peab sisaldama sissenõudmiseeskirju ja protsesse, milles arvestatakse laenuteenindaja operatsioonilist suutlikkust ja krediitkvaliteeti. Varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programm peab maandama müüja/laenuteenindaja riski erinevate meetoditega, näiteks käivitavad sündmused, mis põhinevad hetke krediitkvaliteedil ja mis välistaksid rahaliste vahendite mitteeristatavuse;
- l) varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programmi raames osta plaanitava varade kogumi kahjumi koguhinnangus tuleb arvesse võtta kõiki potentsiaalse riski allikaid, nagu krediidirisk ja lahjendusrisk. Kui müüjapoolset krediitkvaliteedi parandamist mõõdetakse ainult krediidiga seotud kahjude alusel, tuleb lahjendusrisi jaoks luua eraldi reserv, kui lahjendusrisk on konkreetse riskipositsioonide kogumi puhul oluline. Lisaks tuleb nõutava parandamise ulatuse mõõtmiseks vaadata programmi raames läbi mitme aasta ajaloolised andmed, sealhulgas kahjum, viivis seisundid, lahjendused ja saadaolevate nõuete käibekordaja, ja
- m) varadega kaetud kommerts-paberite (ABCP) programm peab sisaldama struktuurseid tunnuseid – näiteks *wind triggers* – seoses riskipositsioonide ostmisega, et kaitsta alusportfelli krediitkvaliteedi potentsiaalset halvenemise eest.

Pädevad ametiasutused võivad loobuda tingimusest, mille kohaselt peab reitinguagentuuri hindamismetoodika olema avalikult kättesaadav, kui nad on veendunud, et väärt-paberistamise konkreetsete asjaolude tõttu – näiteks selle ainulaadne struktuur – ei ole veel olemas reitinguagentuuri avalikult kättesaadavat hindamismetoodikat.

44. Krediidiasutus määrab reitinguta positsiooni ühte punktis 43 kirjeldatud reitingupõhisesse klassi. Positsioonile antakse tuletatud reiting, mis on samaväärne krediidi hinnangutega, mis vastavad asjaomasele reitingupõhisele klassile punkti 43 alusel. Kui kõnealune tuletatud reiting on väärt-paberistamise alguses investeerimisjärgu krediidireitingu tasemel või sellest kõrgemal, käsitletakse seda riskiga kaalutud varade arvutamisel samaväärsena aktsepteeritud reitinguagentuuri antud aktsepteeritud krediidi hinnanguga.

▼B

3.2. Riskiga kaalutud varade maksimaalne väärtus

45. Laenud algselt väljastanud krediidasutuse, tehingut korraldava krediidasutuse ja muude selliste krediidasutuste väärtpaperistamise positsioonide suhtes arvatud riskiga kaalutud varasid, kes võivad arvutada K_{irb} 'i, võib piirata määrani, millest tuleneks artikli 75 punkti a alusel kapitalinõue, mis vastab 8 %le riskiga kaalutud varadest, mis tekiks juhul, kui väärtpaperistatud varasid ei oleks väärtpaperistatud ja kui need oleksid krediidasutuse bilansis, ja millele lisanduvad asjaomaste riskipositsioonide oodatava kahju summad.

3.3. Reitingupõhine meetod

46. Vastavalt reitingupõhisele meetodile arvutatakse reitingu saanud väärtpaperistamise positsiooni riskiga kaalutud varasid sellisel, et riskipositsiooni väärtuse suhtes kohaldatakse riskikaalu, mis vastab krediitkvaliteedi astmele, millesse pädevad ametiasutused on artikli 98 kohaselt krediithinnangu liigitanud, vastavalt tabelitele 4 ja 5 ning korrutatuna 1,06-ga.

Tabel 4

Positsioonid, välja arvatud lühiajaliste krediithinnangutega positsioonid

Krediitkvaliteedi aste (KKA)	Riskikaal		
	A	B	C
KKA 1	7 %	12 %	20 %
KKA 2	8 %	15 %	25 %
KKA 3	10 %	18 %	35 % ³
KKA 4	12 %	20 %	35 %
KKA 5	20 %	35 %	35 %
KKA 6	35 %	50 %	50 %
KKA 7	60 %	75 %	75 %
KKA 8	100 %	100 %	100 %
KKA 9	250 %	250 %	250 %
KKA 10	425 %	425 %	425 %
KKA 11	650 %	650 %	650 %
Alla KKA 11	1 250 %	1 250 %	1 250 %

Tabel 5

Lühiajaliste krediithinnangutega positsioonid

Krediitkvaliteedi aste (KKA)	Riskikaal		
	A	B	C
KKA 1	7 %	12 %	20 %
KKA 2	12 %	20 %	35 %
KKA 3	60 %	75 %	75 %
Kõik muud krediithinnangud	1 250 %	1 250 %	1 250 %

47. Kui punktides 48 ja 49 ei tulene teisiti, kohaldatakse kummagi tabeli A veeru riskikaalusid, kui positsioon on kõrgeima järguga väärtpaperistamise seerias. Kui otsustatakse väärtpaperistamise kõrgeima järguga seeria üle, ei ole vaja võtta arvesse intressi-

▼B

määradest või valuutatuletislepingutest tulenevaid maksmisele kuuluvaid summasid, võlgnetavaid teenustasusid või muid sarnaseid makseid.

48. Positsiooni suhtes, mis on kõige kõrgema järguga väärtpaperistamise seerias, kui see seeria on kõikides aspektides kõrgema järguga väärtpaperistamise positsioonide mõne teise seeria suhtes, millele punkti 46 alusel määratakse 7 %-line riskikaal, võib kohaldada 6 %-list riskikaalu, eeldusel et:
- pädev ametiasutus on veendunud, et see on põhjendatud väärtpaperistamise üksteisele allutatud seeriade omadusega kahjusid absorbeerida;
  - positsiooni kohta on antud väline krediidi hinnang, mis tabelis 4 või 5 on liigitatud krediitkvaliteedi astmele 1, või kui reitingut ei ole antud, on täidetud punktis 42 osutatud nõuded a kuni c, mille puhul võrdluspositsioonideks loetakse alluva seeria positsioonid, millele omistatakse punkti 46 alusel 7 %-line riskikaal.
49. Iga tabeli C veerus olevaid riskikaalusid kohaldatakse, kui positsioon kuulub väärtpaperistamise tehingusse, kus väärtpaperistatud riskipositsioonide efektiivne arv jääb alla kuue. Väärtpaperistatud riskipositsioonide efektiivse arvu leidmiseks käsitletakse erinevaid nõudeid ühele võlgnikule ühe riskipositsioonina. Riskipositsioonide efektiivne arv leitakse järgmiselt:

$$N = \frac{\left(\sum_i EAD_i\right)^2}{\sum_i EAD_i^2}$$

kus EAD_i on i arv võlgnikuga seotud riskipositsioonide väärtuste summa. Kordusväärtpaperistamise puhul (väärtpaperistamise riskipositsioonide väärtpaperistamine) peab krediitiasutus arvesse võtma väärtpaperistamise riskipositsioonide arvu kogumis ja mitte aluspositsioonide arvu esialgses kogumis, millest väärtpaperistamise aluseks olevad riskipositsioonid tulenevad. Kui on olemas suurima krediidiriskile avatud positsiooniga C_1 seostatav portfelli osa, võib krediitiasutus lugeda N võrdseks $1/C_1$ -ga.

50. B veeru riskikaalusid kohaldatakse kõikide muude positsioonide suhtes.
51. Väärtpaperistamise positsioonide krediidiriski maandamist võib tunnustada vastavalt punktidele 60-62.

3.4. Regulaatiivsest valemist lähtuv meetod

52. Kui punktidest 58 ja 59 ei tulene teisiti, on regulaatiivsest valemist lähtuva meetodi korral väärtpaperistamise positsiooni riskikaal 7 % või vastavalt punktile 53 määratud riskikaal, olenevalt sellest, kumb on suurem.
53. Kui punktidest 58 ja 59 ei tulene teisiti, on riskipositsiooni varadele määratav riskikaal järgmine:

$$12,5 \times (S[L + T] - S[L])/T$$

kus:

$$S[x] = \begin{cases} x & \text{kui } x \leq Kirbr \\ Kirbr + K[x] - K[Kirbr] + (d \cdot Kirbr / \omega) (1 - e^{\alpha(Kirbr - x)/Kirbr}) & \text{kui } Kirbr < x \end{cases}$$

kus:

$$h = (1 - Kirbr / ELGD)^N$$

▼ B

$$c = Kirbr / (1 - h)$$

$$v = \frac{(ELGD - Kirbr)Kirbr + 0,25 (1 - ELGD)Kirbr}{N}$$

$$f = \left(\frac{v + Kirbr^2}{1 - h} - c^2 \right) + \frac{(1 - Kirbr)Kirbr - v}{(1 - h) \tau}$$

$$g = \frac{(1 - c)c}{f} - 1$$

$$a = g \cdot c$$

$$b = g \cdot (1 - c)$$

$$d = 1 - (1 - h) \cdot (1 - Beta[Kirbr; a, b])$$

$$K[x] = (1 - h) \cdot ((1 - Beta[x; a, b])x + Beta[x; a + 1, b]c)$$

$$\tau = 1\,000 \text{ ja}$$

$$\omega = 20.$$

Siin viitab Beeta [x; a, b] beeta kumulatiivsele jaotusele parameetritega a ja b, mille väärtuseks on hinnatud x.

T (selle väärtpaberistamise seeria tihedus, milles positsiooni hoitakse) mõõdetakse a) väärtpaberistamise seeria nominaalväärtuse ja b) väärtpaberistatud riskipositsioonide summa suhtena. T arvutamise eesmärgil on IV lisas loetletud tuletisinstrumenti riskipositsiooni väärtus potentsiaalne edaspidine krediidiriskile avatud positsioon, mis on arvatud vastavalt III lisale, kui jooksev asendushind ei ole positiivne väärtus;

Kirbr on a) Kirb'i ja b) väärtpaberistatud riskipositsioonide väärtuse summa suhe. Kirbr esitatakse kümnendarvuna (näiteks 15 % kogumist moodustav Kirb esitatakse kujul Kirbr 0,15).

L (krediidikaliteedi parandamise tase) mõõdetakse kõikide nende väärtpaberistamise seeriade nominaalväärtuse, mis on madalama järguga kui väärtpaberistamise seeria, milles positsiooni hoitakse, ja väärtpaberistatud riskipositsioonide väärtuse suhtena. Mõõdetud L ei või sisaldada kapitaliseeritud edaspidiseid tuluseid. Kui arvutatakse parandamise taset, võib mõõta IV lisas loetletud tuletisinstrumentide vastaspoolte võlgnetavaid summasid, mis esindavad kõnesolevast väärtpaberistamise seeriast madalama järguga väärtpaberistamise seeriaid nende jooksva asendushinna alusel (ilma potentsiaalsete edaspidiste krediidiriskile avatud positsioonideta).

N on riskipositsioonide efektiivne arv, mis on leitud vastavalt punktile 49.

ELGD, riskipositsiooni kaalutud keskmine maksejõuetusest tingitud kahju määr, arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

$$ELGD = \frac{\sum_i LGD_i \cdot EAD_i}{\sum_i EAD_i}$$

kus LGD_i tähistab keskmist maksejõuetusest tingitud kahju, mida seostatakse kõikide nõuetega i arv võlgnikule, ning maksejõuetusest tingitud kahju määratakse vastavalt artiklitele 84 kuni 89. Kordusväärtpaberistamisel kohaldatakse väärtpaberistatud riskipositsioonide suhtes 100 % maksejõuetusest tingitud kahjud. Kui ostetud nõuete maksejõuetuse ja lahjendusriski käsitletakse väärtpaberistamises agregeeritult (näiteks kummastki allikast

▼B

lähtuvad kahjud võib katta ühest reservist või ületagatusega), käsitatakse maksejõuetusest tingitud kahju (LGD_j) krediiriski puhul kaalutud keskmise maksejõuetusest tingitud kahjuna ja lahjendusriski puhul 75 % maksejõuetusest tingitud kahjuna. Riskikaalud on vastavalt krediiriski ja lahjendusriski eraldi seisvad kapitalinõuded.

Lihtsustatud sisendid

Kui suurima väärtpaperistatud riskipositsiooni C_1 väärtus ei ole suurem kui 3 % väärtpaperistatud riskipositsioonide väärtuste summast, võib krediidasutus regulatiivsest valemist lähtuva meetodi raames määrata maksejõuetusest tingitud kahju väärtuseks 50 % ja N väärtuseks kas:

$$N = \left(C_1 C_m + \left(\frac{C_m - C_l}{m - 1} \right) \max\{1 - m C_l, 0\} \right)^{-1}$$

või

$$N = 1/C_1.$$

C_m on suurimate "m" riskipositsioonide väärtuste summa ja väärtpaperistatud riskipositsioonide väärtuste summa suhe. "m" taseme võib määrata krediidasutus.

Uuenevaid jaenõudeid sisaldava väärtpaperistamise puhul võivad pädevad ametiasutused lubada regulatiivsest valemist lähtuva mudeli kasutamisel järgmisi lihtsustusi: $h = 0$ ja $v = 0$.

54. Väärtpaperistamise positsioonide krediiriski maandamist võib tunnustada vastavalt punktidele 60, 61 ja 63 kuni 67.

3.5. Likviidsuse tagamise tehingud

55. Punktide 56 kuni 59 sätteid kohaldatakse selliste reitinguta väärtpaperistamise riskipositsioonide väärtuse määramiseks, mis esinevad teatud tüüpi likviidsuse tagamise tehingute kujul.

3.5.1. Likviidsuskrediit, mida võib kasutada üksnes üldise turuhäire puhul

56. 20 % ümberhindamistegurit võib kohaldada sellise likviidsuskrediidi nominaalväärtuse suhtes, mida võib kasutada üksnes üldise turuhäire korral ja mis vastab punktis 13 sätestatud aktsepteeritud likviidsuse tagamise tehingu tingimustele.

3.5.2. Rahalise ettemaksega tehingud

57. 0 % ümberhindamistegurit võib kohaldada likviidsuskrediidi nominaalväärtuse suhtes, mis vastab punktis 15 sätestatud tingimustele.

3.5.3. Erandkäsitlus juhuks, kui K_{irb} ei saa arvutada

58. Kui krediidasutusel ei ole otstarbekas arvutada väärtpaperistatud riskipositsioonide riskiga kaalutud varasid selliselt, nagu neid ei oleks väärtpaperistatud, võib ajutiselt lubada krediidasutusel erandkorras ja pädevate ametiasutuste nõusolekul punktis 59 sätestatud meetodi kohaldamist punktis 13 sätestatud aktsepteeritud likviidsuse tagamise tingimustele või punkti 56 tähendusele vastava likviidsuse tagamise tehingu kujul oleva reitinguta väärtpaperistamise positsiooni riskiga kaalutud varade arvutamiseks.
59. Kõrgeimat riskikaalu, mis kuuluks artiklite 78 kuni 83 alusel kohaldamisele mis tahes väärtpaperistatud riskipositsioonide suhtes, kui neid ei oleks väärtpaperistatud, võib kohaldada väärtpaperistamise positsioonide suhtes, mis kuuluvad likviidsuse tagamise tehingusse. Riskipositsiooni väärtuse kindlaks tegemiseks võib likviidsuskrediidi nominaalväärtuse suhtes kohaldada 50 % ümberhindamistegurit, kui tehingu esialgne lõpptähtaeg on maksimaalselt üks aasta või alla selle. Kui likviidsuse tagamise tehing vastab punktis 56 sätestatud tingimustele, võib kohaldada 20 % ümberhindamistegurit. Muudel juhtudel kohaldatakse 100 % ümberhindamistegurit.

▼B

3.6. Väärtpaberistamise positsioonide krediidiriski maandamise aktsepteerimine

3.6.1. Otsene krediidikaitse

60. Aktsepteeritud otsene kaitse on piiratud kaitsega, mis on aktsepteeritud riskiga kaalutud varade arvutamisel vastavalt artiklites 78 kuni 83 täpsustatud artiklitele 90 kuni 93 ja aktsepteerimine sõltub vastavusest kõnealustes artiklites sätestatud asjakohastele miinimumtingimustele.

3.6.2. Kaudne krediidikaitse

61. Aktsepteeritud kaudne kaitse ja selle andjad on piiratud artiklite 90 kuni 93 alusel aktsepteerituga ning aktsepteerimine sõltub vastavusest kõnealustes artiklites sätestatud asjakohastele miinimumtingimustele.

3.6.3. Krediidiriski maandusega väärtpaberistamise positsioonide kapitalinõuete arvutamine

Reitingupõhine meetod

62. Kui riskiga kaalutud varasid arvutatakse reitingupõhise meetodi alusel, võib muuta väärtpaberistamise positsiooni väärtust ja/või riskiga kaalutud varasid, millele on antud krediidiriski kaitse, vastavalt VIII lisa sätetele, mida kohaldatakse riskiga kaalutud varade arvutamiseks vastavalt artiklitele 78 kuni 83.

Regulatiivsest valemist lähtuv meetod – täielik krediidikaitse

63. Kui riskiga kaalutud varasid arvutatakse regulatiivsest valemist lähtuva meetodi alusel, määrab krediidasutus positsiooni tegeliku riskikaalu. Krediidasutus peab selleks jagama positsiooni riskiga kaalutud varad riskipositsiooni väärtusega ja korrutama tulemuse 100ga.

64. Otsese krediidiriski kaitse puhul arvutatakse väärtpaberistamise positsiooni riskiga kaalutud varad nii, et korrutatakse otsese kaitse kohaselt korrigeeritud riskipositsiooni väärtus (E^* , mis arvutatakse vastavalt artiklitele 90 kuni 93, selleks et arvutada riskiga kaalutud varasid vastavalt artiklitele 78 kuni 83, kui väärtpaberistamise positsiooni väärtus on E) tegeliku riskikaaluga.

65. Kaudse krediidiriski kaitse puhul arvutatakse väärtpaberistamise positsiooni riskiga kaalutud varad nii, et korrutatakse G_A (kaitse summa, mida on vastavalt VIII lisa sätetele korrigeeritud mis tahes vääringute ja lõpptähtaegade erinevuse suhtes) kaitse andja riskikaaluga ja liidetakse see summale, mis on saadud väärtpaberistamise positsiooni summa korrutamisel tegeliku riskikaaluga ja millest on lahutatud G_A .

Regulatiivsest valemist lähtuv meetod – osaline kaitse

66. Kui krediidiriski maandamine katab esimese järjekoha kahju või kahjud proportsionaalselt väärtpaberistamise positsiooniga, võib krediidasutus kohaldada punkte 63 kuni 65.

67. Muudel juhtudel käsitleb krediidasutus väärtpaberistamise positsiooni kahe või enama positsioonina, mille katmata osa loetakse madalama krediidikvaliteediga positsiooniks. Kõnealuse positsiooni riskiga kaalutud varade arvutamiseks kohaldatakse punkte 52 kuni 54 sõltuvalt muudatustest, kus "T" korrigeeritakse otsese kaitse puhul e^* -ks ja kaudse kaitse puhul T-g-ks, kus e^* tähistab E^* ja kogu väärtpaberistamise aluseks olevate riskipositsioonide kogumi nominaalväärtuse suhet ning E^* on väärtpaberistamise positsiooni korrigeeritud väärtus, mis on arvutatud vastavalt VIII lisa sätetele, mida kohaldatakse riskiga kaalutud varade arvutamiseks artiklite 78 kuni 83 alusel, kus väärtpaberistamise positsioon on E ja g on krediidiriski kaitse nominaalväärtuse (korrigeeritud vääringute või lõpptähtaegade erinevuse suhtes vastavalt VIII lisa sätetele) ja väärtpaberistatud riskipositsioonide suuruse summa suhe. Kaudse krediidiriski kaitse puhul kohaldatakse kaitse andja riskikaalu positsiooni sellise osa suhtes, mis ei kuulu "T" korrigeeritud väärtuse alla.

▼B**3.7. Täiendavad kapitalinõuded varajase amortiseerimise tingimusi sisaldavate uuenevate nõuete väärtpaperistamise puhul**

68. Lisaks väärtpaperistamise positsioonide suhtes arvatavatele riskiga kaalutud varadele peab laenud algselt väljastanud krediidiasutus arvutama riskiga kaalutud varad vastavalt punktides 16 kuni 33 sätestatud metoodikale, kui asutus müüb uuenevaid nõuded väärtpaperistamise jaoks, mis sisaldab varajase amortiseerimise tingimusi.
69. Punkti 68 kohaldamisel asendatakse punktid 19 ja 20 punktidega 70 ja 71.
70. Kõnealuse sätete kohaldamisel on "laenude algselt väljastajale kuuluv osa" järgmiste summa:
- Sel eesmärgil tähistab laenude algselt väljastajale kuuluv osa väärtpaperistamiseks müüdü kasutatud summade kogumi mõttelise osa riskipositsiooni, mille osa struktuuri raames müüdü suhtes määrab rahavoogude osa, mis on saadud põhimaksete ja intresside ning muude seotud summade sissenõudmisest, kui need ei ole kasutatavad maksete tegemiseks neile, kes omavad väärtpaperistamise tehingus väärtpaperistamise positsioone;
  - krediidiini kasutamata summade kogumi selle osa riskipositsioon, mille kasutatud summad on müüdü väärtpaperistamiseks ja mille osakaal kasutamata summade kogusumma suhtes on sama kui punktis a kirjeldatud riskipositsiooni osakaal väärtpaperistamiseks müüdü väljavõetud summade kogumi riskipositsiooni suhtes.

Selliste tingimuste vastamiseks ei või laenude algselt väljastajale kuuluv osa olla madalama järguga investorile kuuluva osa suhtes.

Investorile kuuluv osa tähistab kasutatud summade kogumi mõttelise osa riskipositsiooni, mis ei ole nimetatud punktis a ja millele on liidetud väljavõtmata summade kogumi selle osa riskipositsioon, mille kasutatud summad on müüdü väärtpaperistamiseks ja mis ei ole nimetatud punktis b.

71. Laenud algselt väljastanud krediidiasutuse riskipositsioon, mis on seotud õigustega, mille annab punkti 70 punktis a kirjeldatud laenude algselt väljastajale kuuluv osa, ei käsitleta väärtpaperistamise positsioonina, vaid proportsionaalse riskipositsioonina väärtpaperistamises kasutatud summade riskipositsioonide suhtes, kui neid ei oleks väärtpaperistatud summas, mis on võrdne punkti 70 punktis a kirjeldatuga. Loetakse, et laenud algselt väljastanud krediidiasutusel on ka pro rata riskipositsioon krediidiliinide kasutamata summade suhtes, kui kasutamata summad on müüdü väärtpaperistamiseks summas, mis on võrdne punkti 70 punktis b kirjeldatuga.

3.8. Riskiga kaalutud varade vähendamine

72. Sellise väärtpaperistamise positsiooni puhul, mille suhtes kohaldatakse 1 250 %-list riskikaalu, võib riskiga kaalutud varasid vähendada krediidiasutuse poolt väärtpaperistatud riskipositsioonide suhtes tehtud väärtuste korrigeerimise 12,5kordse summa võrra. Kui sel eesmärgil arvestatakse väärtuste korrigeerimisi, ei võeta neid enam arvesse VII lisa 1. osa punktis 36 sätestatud arvutuste puhul.
73. Väärtpaperistamise positsiooni riskiga kaalutud varasid võib vähendada krediidiasutuse poolt positsiooni suhtes tehtud väärtuste korrigeerimise 12,5kordse summa võrra.
74. Vastavalt artikli 66 lõikes 2 sätestatule võivad krediidiasutused seoses väärtpaperistamise positsiooniga, mille suhtes kohaldatakse 1 250 %-list riskikaalu, riskiga kaalutud varade arvutamisel alternatiivina positsiooni arvesse võtmisele lahutada omavahenditest riskipositsiooni väärtuse.
75. Punkti 74 kohaldamisel:

▼B

- a) võib riskipositsiooni väärtuse tuletada riskiga kaalutud varadest, võttes arvesse mis tahes mahaarvamisi, mis on tehtud punktide 72 ja 73 alusel;
  - b) võib riskipositsiooni väärtuse arvutamisel võtta arvesse aktsepteeritud otsest kaitset viisil, mis on kooskõlas punktides 60 kuni 67 sätestatud meetodikaga, ja
  - c) kui riskiga kaalutud varade arvutamiseks kasutatakse regulatiivsest valemist lähtuvat meetodit ja $L < K_{IRBR}$ ja $[L+T] > K_{IRBR}$, võib positsiooni käsitleda kahe positsioonina, kus L on võrdne K_{IRBR} -ga kõrgema nõudeõiguse järguga positsioonide puhul.
76. Kui krediidasutus kasutab punktis 74 sätestatud alternatiivi, lahutatakse punkti 45 kohaldamisel vastavalt kõnesolevale punktile maha arvatud summa, mis on korrutatud 12,5ga, sellisest summast, mis on täpsustatud punktis 45 kui riskiga kaalutud varade piirmäär, mida kõnesolevas punktis nimetatud krediidasutusused peavad arvutama.

X LISA

OPERATSIOONIRISK

1. OSA

Baasmeetod

1. KAPITALINÕUE
  1. Baasmeetodi alusel on operatsiooniriski kattev kapitalinõue 15 % punktides 2 kuni 9 defineeritud olulisest indikaatorist.
2. OLULINE INDIKAATOR
  2. Oluline indikaator on neto intressitulu ja neto finants- ja muu tegevustulu summa kolme aasta keskmine.
  3. Kolme aasta keskmine arvutatakse viimase kolme kaheteistkümnepäevase perioodi finantsaasta lõpu andmete põhjal. Kui auditeeritud andmed ei ole kättesaadavad, võib kasutada äritegevuse prognoose.
  4. Kui mis tahes vaatluse puhul on neto intressitulu ja neto finants- ja muu tegevustulu summa negatiivne või võrdub nulliga, ei võeta seda kolme aasta keskmise arvutamisel arvesse. Oluline indikaator arvutatakse positiivsete arvandmete summa jagamisel positiivsete arvandmete arvuga.
- 2.1. **Krediidiasutused, mille suhtes kohaldatakse direktiivi 86/635/EMÜ**
  5. Vastavalt direktiivi 86/635/EMÜ artiklis 27 sätestatud krediidiasutuste kasumi- ja kahjumiaruande raamatupidamiskategooriatele väljendatakse olulist indikaatorit tabelis 1 loetletud elementide summana. Iga element arvestatakse summasse koos selle pluss- või miinusmärgiga.
  6. Neid elemente võib korrigeerida, et võtta arvesse punktides 7 ja 8 esitatud tingimusi.

Tabel 1

1	Saadaolevad intressid ja samalaadsed tulud
2	Makstaolevad intressid ja samalaadsed kulud.
3	ulud aktsiatelt ja muudelt muutuv- või püsituluga väärtpaperitelt
4	Saadaolevad teenustasud
5	Makstaolevad teenustasud
6	Puhaskasum või puhaskahjum finantstehingutest
7	Muu põhitegevustulu

- 2.1.1. Tingimused
  7. Indikaator arvutatakse enne provisjonide või tegevuskulude mahaarvamist. Tegevuskuludesse arvatakse tasud allhanketeenuste eest, mida on osutanud kolmandad isikud, kes ei ole krediidiasutuse ema- või tütarettevõtja või krediidiasutuse ematettevõtjana tegutseva ematettevõtja tütarettevõtja. Kulutused kolmandate isikute osutatud allhanketeenustele võivad asjakohast indikaatorit vähendada, kui kulutused on kandnud ettevõtja, kes on hõlmatud järelevalvega käesoleva direktiivi kohaselt või sellega samaväärselt.
  8. Järgmisi elemente ei või asjakohase indikaatori arvutamisel kasutada:
    - a) realiseerunud kasum/kahjum pangaportfellis hoitavate varade müügist
    - b) erakorraline tulu
    - c) kindlustusest saadav tulu.

▼B

Kui kaubeldavate varade ümberhindlus on osa kasumi- ja kahjumiaruandest, võib ümberhindlust arvesse võtta. Direktiivi 86/635/EMÜ artikli 36 lõike 2 kohaldamisel tuleb arvesse võtta kasumi- ja kahjumiaruandes kirjendatud ümberhindlus.

2.2. **Krediitiasutused, kelle suhtes kohaldatakse muid raamatupidamiseskirju**

9. Kui krediitiasutuse suhtes kohaldatakse direktiivis 86/635/EMÜ kehtestatud raamatupidamiseskirjadest erinevaid eeskirju, võib krediitiasutus arvutada olulise indikaatori selliste andmete alusel, mis kajastavad kõige paremini punktides 2 kuni 8 toodud defitsiooni.

2. OSA

Standardmeetod

1. KAPITALINÕUE

1. Standardmeetodi alusel on operatsiooniriski kattev kapitalinõue iga tabelis 2 esitatud ärivaldkonna kohta arvutatud riskiga kaalutud asjakohaste indikaatorite kolme aasta keskmine. Igal aastal võib negatiivsest asjakohasest indikaatorist tuleneva negatiivse kapitalinõude ühes ärivaldkonnas arvestada terviku hulka. Kui kapitalinõuete kogusumma kõikides ärivaldkondades on antud aastal negatiivne, on sisend keskmisesse selle aasta kohta null.
2. Kolme aasta keskmine arvutatakse viimase kolme kaheteistkümnekuulise perioodi finantsaasta lõpu andmete põhjal. Kui auditeeritud andmed ei ole kättesaadavad, võib kasutada äritegevuse prognoose.

Tabel 2

Ärivaldkond	Tegevuste loetelu	Protsendimäär
Ettevõtterahandus	Finantsinstrumentide emiteerimine ja/või kohustus tagada emissioon tingimusteta Emissiooni korraldamisega seotud teenused Investeeringu nõustamine Ettevõtjate nõustamine kapitali struktuuri, tööstusstrateegia ja muudes sellealastes küsimustes ning ettevõtjate ühinemise ja ostuga seotud nõustamine ja teenused Investeeringute analüüs ja finantsanalüüs ning muud liiki üldised soovituselised finantsinstrumentidega seotud tehingute kohta	18 %
Kaubandus ja finantshaldus	Kauplemine oma arvel Rahamaakleri tegevus Ühe või mitme finantsinstrumendiga seotud tellimuste vastuvõtmine ja edastamine Tellimuste täitmine klientide nimel Emissioon, millega ei kaasne kohustus seda tingimusteta tagada Mitmepoolsete kauplemislepingute haldamine	18 %
Erakliendimaaklerlus (toimingud üksikute füüsiliste isikutega või väikeste ja keskmise suurusega üksustega, mis vastavad artiklis 79 jaenõuete klassile sätestatud kriteeriumidele)	Ühe või mitme finantsinstrumendiga seotud tellimuste vastuvõtmine ja edastamine Tellimuste täitmine klientide nimel Emissioon, millega ei kaasne kohustus seda tingimusteta tagada	12 %

▼B

Ärivaldkond	Tegevuste loetelu	Protsendimäär
Äripangandus	Hoiuste ja muude tagasimakstavate vahendite vastuvõtmine Laenutehingud Kapitalirent Garantiid ja kohustused	15 %
Jaepangandus (toimingud üksikute füüsiliste isikutega või väikeste ja keskmise suurusega üksustega, mis vastavad artiklis 79 sätestatud jaenõuete krediitireitingu kriteeriumidele)	Hoiuste ja muude tagasimakstavate vahendite vastuvõtmine Laenutehingud Kapitalirent Garantiid ja kohustused	12 %
Maksed ja arveldus	Maksevahendus Maksevahendite väljalaskmine ja haldamine	18 %
Administreerimisteenused	Kliendi kontol olevate finantsinstrumentide hoidmine ja haldamine, sealhulgas deponeerimine ja sellega seotud teenused nagu raha/tagatiste haldamine	15 %
Kapitalihaldus	Portfelli haldamine Avatud investeerimisfondide juhtimine Muud kapitalihalduse vormid	12 %

3. Pädevad ametiasutused võivad lubada krediitiasutusel arvutada operatsiooniriski katvat kapitalinõuet alternatiivse standardmeetodi alusel vastavalt punktides 5 kuni 11 sätestatule.

2. ÄRIVALDKONDADE KAARDISTAMISE PÕHIMÕTTED

4. Krediitiasutused peavad koostama ja dokumenteerima konkreetsed eeskirjad ja kriteeriumid olemasolevate ärivaldkondade ja tegevuste asjakohaste indikaatorite kaardistamiseks standardraamistikku. Kriteeriume tuleb läbi vaadata ja uute või muutuvate äritegevuste ja riskide suhtes vastavalt vajadusele korrigeerida. Ärivaldkondade kaardistamise põhimõtted on järgmised:
- kõik tegevused tuleb jagada ärivaldkondadesse nii, et need omavahel ei kattuks ja et kokkuvõttes oleksid kõik tegevused kaetud;
  - iga tegevus, mida ei saa hõlpsalt ärivaldkondade raamistikku paigutada, kuid mis on raamistikku kuuluva tegevuse kõrvaltegevus, tuleb paigutada sellesse valdkonda, mida ta toetab. Kui kõrvaltegevus toetab rohkem kui ühte ärivaldkonda, tuleb kasutada objektiivseid kaardistamiskriteeriume;
  - kui tegevust ei saa paigutada konkreetsesse ärivaldkonda, tuleb kasutada kõige kõrgema protsendimääraga ärivaldkonda. Sama ärivaldkond kehtib samaväärselt ka seonduva kõrvaltegevuse kohta;
  - krediitiasutused võivad asjakohase indikaatori järgsete tulude/kulude jagamiseks ärivaldkondade vahel kasutada siseseid hinnakujundusmeetodeid. Ühes ärivaldkonnas tekkinud kulud, mis kuuluvad teisele ärivaldkonnale, võib üle kanda ärivaldkonnale, mille suhtes need on asjakohased, näiteks kasutades kahe ärivaldkonna vahel kulude ülekandmisel põhinevat käsitlust;
  - kui tegevusi kaardistatakse ärivaldkondadesse operatsiooniriski katva kapitalinõude arvutamiseks, tuleb olla järjekindel krediidi- ja tururiski suhtes kasutatavate kategooriatega;
  - nõukogu vastutab krediitiasutuse juhtorganite järelevalve all kaardistamise põhimõtete eest, ja

▼B

- g) ärivaldkondade kaardistamisprotsessi suhtes peab kohaldama sõltumatut läbivaatamist.
3. ALTERNATIIVSED INDIKAATORID TEATAVATE ÄRIVALDKONDADE PUHUL
- 3.1. **Üksikasjalikud eeskirjad**
5. Pädevad ametiasutused võivad krediidasutustel lubada kasutada alternatiivseid indikaatoreid jaepanganduse ja äripanganduse ärivaldkondade puhul.
6. Nende ärivaldkondade puhul on oluline indikaator tasendatud tuluindikaator, mis on võrdne laenude ja ettemaksete kogu nominaalväärtuse kolme aasta keskmisega, mis on korrutatud 0,035ga.
7. Jaepanganduse ja/või äripanganduse ärivaldkondade puhul koosnevad laenud ja maksed kõikidest väljavõetud summadest vastavates krediidiportfellides. Kommertspanganduse ärivaldkonna puhul hõlmab see ka kauplemisportfelli välised väärtpaperid.
- 3.2. **Tingimused**
8. Õigus kasutada alternatiivseid indikaatoreid sõltub punktides 9 kuni 11 sätestatud tingimustest.
- 3.2.1 Üldtingimus
9. Krediidasutus peab vastama punktis 12 sätestatud aktsepteeritavuse tingimustele.
- 3.2.2. Tingimused, mis on spetsiifilised jae- ja äripangandusele
10. Krediidasutus tegeleb peamiselt jae- ja/või äripangandusega, mis moodustab vähemalt 90 % tema tuludest.
11. Krediidasutus suudab pädevatele ametiasutustele tõendada, et oluline osa tema jae- ja äripangandusalastest tegevustest koosneb laenudest, mida seostatakse suure maksejõuetuse tõenäosusega, ja et alternatiivne standardmeetod annab parema aluse operatsiooniriski hindamiseks.
4. AKTSEPTTEERITAVUSE TINGIMUSED
12. Krediidasutused peavad vastama allpool loetletud aktsepteeritavuse tingimustele lisaks artiklis 22 ja V lisan sätestatud üldistele riskijuhtimise standarditele. Nende tingimuste täitmise kindlakstegemisel võetakse arvesse krediidasutuse suurust ja tegevuskaalat ning proportsionaalsuse põhimõtet.
- a) Krediidasutustel peab olema korralikult dokumenteeritud operatsiooniriski hindamise ja juhtimise süsteem, mille vastutusosalad on selgelt määratud. Nad peavad tegema kindlaks operatsiooniriskile avatud positsioonid ja jälgima asjakohaseid operatsiooniriski andmeid, sealhulgas oluliste kahjude andmeid. Seda süsteemi tuleb korrapäraselt ja sõltumatult läbi vaadata;
- b) operatsiooniriski hindamissüsteem peab olema põhjalikult integreeritud krediidasutuse riskijuhtimisprotsessidesse. Selle tulemused peavad moodustama lahutamatu osa krediidasutuse operatsiooniriski profiili jälgimise ja kontrollimise protsessist, ja
- c) krediidasutused peavad rakendama tegevusaruandluse süsteemi, mis tagab operatsiooniriski käsitlevate aruannete esitamise krediidasutuse asjakohastele osakondadele. Krediidasutusel peavad olema menetlused asjakohaste meetmete võtmiseks vastavalt tegevusaruannetes sisalduvale teabele.

3. OSA

Täiustatud mõõtmismudelil põhinevad meetodid

1. AKTSEPTTEERITAVUSE TINGIMUSED
1. Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi kohaldamiseks peavad krediidasutused tõendama pädevatele ametiasutustele, et nad vastavad järgmistele aktsepteeritavuse tingimustele lisaks

▼B

artiklis 22 ja V lisas sätestatud üldistele riskijuhtimise standarditele.

1.1. Kvalitatiivsed standardid

2. Krediidiasutuse sisene operatsiooniriskide mõõtmisüsteem peab olema põhjalikult integreeritud igapäevase riskijuhtimise protsessidesse.
3. Krediidiasutusel peab olema operatsiooniriski jaoks sõltumatu riskijuhtimisfunktsioon.
4. Peab toimuma korrapärane aruandlus operatsiooniriskile avatud positsioonide ja kahjujuhtumite kohta. Krediidiasutusel peavad olema menetlused asjakohaste parandusmeetmete võtmiseks.
5. Krediidiasutuse riskijuhtimissüsteem peab olema põhjalikult dokumenteeritud. Krediidiasutusel peavad olema tavad vastavuse tagamiseks ja eeskirjad mittevastavuse käsitlemiseks.
6. Operatsiooniriski juhtimise menetluste ja mõõtmisüsteemide suhtes tuleb korraldada siseaudiitorite ja/või välisaudiitorite läbi viidavaid korrapäraseid kontrole.
7. Operatsiooniriski mõõtmisüsteemi valideerimine pädevate ametiasutuste poolt peab sisaldama järgmisi elemente:
  - a) selle kontrollimine, et sisesed valideerimisprotsessid toimiksid rahuldavalt;
  - b) riskimõõtmisüsteemiga seotud andmevoogude ja protsesside läbipaistvuse ja kättesaadavuse kontrollimine.

1.2. Kvantitatiivsed standardid**1.2.1. Protsess**

8. Krediidiasutused arvutavad kapitalinõuet nii, et see hõlmaks oodatavat ja mitteoodatavat kahju, kui nad ei suuda tõendada, et oodatav kahju on asutusesisestes äritavades piisavalt arvesse võetud. Operatsiooniriski mõõdik peab hõlmama potentsiaalselt tõsisemaid tõenäosusjaotuse ääreala sündmuseid, saavutades usaldusväärse taseme, mis vastab 99,9 % usaldusnivoole üheaastase perioodi jooksul.
9. Krediidiasutuse operatsiooniriski mõõtmisüsteem peab sisaldama teatavaid võtmelemente, et see vastaks punktis 8 toodud usaldusväärse tasemele. Need elemendid peavad sisaldama siseandmete, välisandmete, stsenaariumianalüüsi ja selliste tegurite kasutamist, mis kajastavad ärikeskkonda ja punktides 13 kuni 24 sätestatud sisekontrollisüsteemide kasutamist. Krediidiasutusel peab olema põhjalikult dokumenteeritud meetod nimeetatud nelja elemendi kasutamise kaalumiseks üldises operatsiooniriski mõõtmisüsteemis.
10. Riskimõõtmisüsteem peab hõlmama peamisi riskikäivitajaid, mis mõjutavad kahjude tõenäosusjaotuse ääreala kuju.
11. Operatsiooniriskidest tuleneva kahju korrelatsioone üksikute operatsiooniriski hinnangute vahel võib tunnustada ainult siis, kui krediidiasutus suudab pädevatele ametiasutustele tõendada, et korrelatsiooni mõõtmisüsteemid on usaldusväärsed, neid rakendatakse terviklikult ja neis on võetud arvesse mis tahes korrelatsioonihinnangutega seotud ebakindlust, eelkõige majanduslike raskuste ajal. Krediidiasutus peab valideerima tehtud korrelatsioonihinnangud, kasutades selleks asjakohaseid kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid tehnikaid.
12. Riskimõõtmisüsteem peab olema asutusesiselt järjekindel ja selles tuleb vältida kapitali adekvaatsuse raamistiku muudes valdkondades tunnustatud kvalitatiivsete hinnangute või riskimaandamistehnikate korduvat arvestamist.

1.2.2. Siseandmed

13. Asutusesisene operatsiooniriski mõõtmine peab põhinema vähemalt viieaastasel vaatlusperioodil. Kui krediidiasutus hakkab esmakordselt kasutama täiustatud mõõtmismudelil põhinevat meetodit, on sobilik kolmeaastane vaatlusperiood.

▼B

14. Krediidiasutused peavad suutma kaardistada ajaloolised sisened kahjuandmed 2. osas määratletud ärivaldkondade ja 5. osas määratletud juhtumiliikide lõikes ning esitama sellised andmed pädevate ametiasutuste taotlusel. Peavad olema dokumenteeritud ja objektiivsed kriteeriumid kahjude jagamiseks konkreetsete ärivaldkondade ja juhtumiliikide vahel. Operatsiooniriskist tulenev kahju, mis on seotud krediidiriskiga ja mis on ajalooliselt kuulunud sisestesse krediidiriski andmebaasidesse, tuleb kanda operatsiooniriski andmebaasidesse ja eraldi kindlaks määrata. Selliste kahjude puhul ei kohaldata operatsiooniriski katvat kapitalinõuet seni, kuni neid käsitletakse krediidiriskina miinimumkapitali nõuete arvutamisel. Operatsiooniriskist tulenevat kahju, mis on seotud tururiskidega, arvatakse operatsiooniriski katva kapitalinõude hulka.
15. Krediidiasutuse sisened kahjuandmed peavad olema täielikud ja hõlmama kõiki olulisi tegevusi ja riske kõikidest asjakohastest allsüsteemidest ja geograafilistest piirkondadest. Krediidiasutused peavad suutma põhjendada, et mis tahes välja jäetud tegevused või riskid ei mõjuta oluliselt üldisi riskihinnanguid ei eraldi võttes ega koos. Tuleb määratleda asjakohased miinimumkahju piirmäärad siseste kahjuandmete kogumiseks.
16. Lisaks kahju kogusumma andmetele peavad krediidiasutused koguma andmeid juhtumi toimumise kuupäevade ja kahju kogusumma tagasilaezumiste kohta ning kirjeldavaid andmeid kahjujuhtumi käivitajate või põhjuste kohta.
17. Peavad olema konkreetsed kriteeriumid tsentraliseeritud funktsioonis toimunud juhtumist või rohkem kui ühte ärivaldkonda hõlmavast tegevusest ning aja jooksul nendega seonduvatest juhtumitest tulenevate kahjuandmete liigitamiseks.
18. Krediidiasutustel peavad olema dokumenteeritud menetlused ajalooliste kahjuandmete ajakohasuse hindamiseks, sealhulgas selliste olukordade puhul, kus võidakse kasutada eksperthinnangutel põhinevaid muudatusi, taseme muutmist või muid korrigeerimisi, samuti selleks, et hinnata sellise kasutamise ulatust ja seda, kellel on volitus teha sellealaseid otsuseid.

1.2.3. Välisandmed

19. Krediidiasutuse operatsiooniriski mõõtmisüsteemis peab kasutama asjakohaseid välisandmeid, eriti kui on põhjust arvata, et krediidiasutus on avatud harvaesinevale, kuid potentsiaalselt suurele kahjule. Krediidiasutusel peab olema süsteemne protsess, et teha kindlaks sellised olukorrad, kus tuleb kasutada välisandmeid, ja milliseid meetodikaid on kasutatud selliste andmete mõõtmisüsteemi lisamiseks. Välisandmete kasutamise tingimused ja tavad tuleb korrapäraselt läbi vaadata, dokumenteerida ning kohaldada nende suhtes korrapäraselt sõltumatut läbivaatust.

1.2.4. Stsenaariumianalüüs

20. Krediidiasutus kasutab eksperdi stsenaariumianalüüsi koos välisandmetega, et hinnata avatust tõsise loomuga juhtumitest tulenevatele riskidele. Aja jooksul tuleb sellised hinnangud valideerida ja tegelike kahjude suhtes uuesti hinnata, et tagada nende põhjendatus.

1.2.5. Ärikeskkonna ja sisekontrolliga seonduvad tegurid

21. Krediidiasutuse üleorganisatsioonilised riskihindamise meetodid peavad hõlmama peamisi ärikeskkonna ja sisekontrolliga seonduvaid tegureid, mis võivad mõjutada operatsiooniriski profiili.
22. Iga valitud teguri olulisust riskikäivitajana tuleb kogemuste toetudes põhjendada, võttes arvesse eksperthinnangut mõjutatud ärivaldkondade kohta.
23. Riskihinnangute tundlikkus tegurite muutumise suhtes ja erinevate tegurite suhteline kaalumise peab olema hästi põhjendatud. Lisaks riskikontrolli täiustamisest tulenevate muudatuste arvessevõtmisele peab raamistik sisaldama ka tegevuste keerukamaks muutumisest või tegevusmahu kasvust tulenevat potentsiaalset riski suurenemist.

▼B

24. Selline raamistik peab olema dokumenteeritud ja selle suhtes peab kohaldama sõltumatut läbivaatust krediidasutuse siseselt ja pädevate ametiasutuste poolt. Aja jooksul tuleb protsessi ja tulemeid valideerida tuginedes tegelike sisekahjude kogemuse ning asjakohaste välisandmete võrdlusele.
2. KINDLUSTUSE JA RISKI ÜLEKANDMISE MUUDE MEHHAANISMIDE MÕJU
25. Krediidasutused peavad suutma määrata kindlustuse mõju vastavalt punktides 26 kuni 29 sätestatud tingimustele ja muid riski ülekandmise mehhanisme, millega krediidasutus saab pädevatele ametiasutustele veenvalt näidata, et sellega saavutatakse oluline riskide maandamise mõju.
26. Kindlustusandjal peab olema õigus pakkuda kindlustust või edasikindlustust ning kindlustusandjal peab olema aktsepteeritud reitinguagentuuri antud minimaalne nõuete maksevõime reiting, mida pädev ametiasutus peab vastavaks krediitkvaliteedi astmele 3 või sellest kõrgemale astmele kooskõlas artiklitega 78 kuni 83 ettenähtud krediidasutustele esitatavate nõuete riskiga kaalumise eeskirjadega.
27. Kindlustus- ja krediidasutuste kindlustusraamistik peab vastava järgmistele tingimustele.
- Kindlustuspoliisi esialgne kehtivusperiood peab olema vähemalt üks aasta. Poliiside puhul, mille allesjäänud kehtivusaeg on alla aasta, peab krediidasutus tegema asjakohaseid väärtusekärpeid, millega võetakse arvesse poliisi vähenavat allesjäänud kehtivusaega; poliiside puhul, mille allesjäänud kehtivusaeg on 90 päeva või vähem, tehakse kuni 100 % väärtusekärbe;
  - lepingu tühistamiseks peab kindlustuspoliisi minimaalne etteteanmistähtaeg olema 90 päeva;
  - kindlustuspoliis ei või sisaldada välistusi või piiranguid, mis on seotud järelevalveorgani sekkumisega või mis maksejõuetu krediidasutuse puhul välistaksid krediidasutusel, pankrotihalduril või likvideerijal võimaluse saada tagasi krediidasutuse kantud kahju või kulud, välja arvatud sündmuste korral, mis toimuvad pärast pankroti- või likvideerimismenetluse algatamist krediidasutuse suhtes, eeldusel et kindlustuspoliis võib välistada kõik trahvid, karistused või kahju hüvitamised, mis tulenevad pädevate ametiasutuste võetud meetmetest;
  - riskimaandamise arvutused peavad arvesse võtma kindlustuskatet viisil, mis on läbipaistev ja järjekindel seoses operatsiooniriski katva kapitalinõude üldisel määratlemisel kasutatud kahju tõenäosuse ja mõjuga;
  - kindlustuse peab andma kolmas pool. Kindlustamisel seotud osapoolte kaudu tuleb riskipositsioon üle kanda kolmandale poolele, näiteks edasikindlustamisega, mis vastab aktsepteeritavuse kriteeriumidele, ja
  - kindlustuse aktsepteerimise raamistik peab olema hästi põhjendatud ja dokumenteeritud.
28. Kindlustuse aktsepteerimise meetodid peavad hõlmama väärtuse allahindamise või väärtuse kärpete teel järgmisi elemente:
- kindlustuspoliisi järelejäänud kehtivusaeg, kui see on vastavalt eespool toodule alla ühe aasta;
  - poliisi tühistamise tingimused, kui poliisi kehtivusaeg on alla ühe aasta, ja
  - maksete ebakindlus ja kindlustuspoliiside katete erinevus.
29. Kindlustuse aktsepteerimisest tulenev kapitaliiveendus ei või ületada 20 % operatsiooniriski katvast kapitalinõudest enne riskimaandamise tehnikate aktsepteerimist.

▼B

3. TAOTLUS TÄIUSTATUD MÕÖTMISMUDELIL PÕHINEVA MEETODI KASUTAMISEKS KOGU KONTSERNIS

30. Kui ELis emaettevõtjana tegutsev krediidasutus ja selle tütar-ettevõtjad või ELis emaettevõtjana tegutseva finantsvaldusettevõtja tütar-ettevõtjad kavatses kasutada täiustatud mõõtmismudelil põhinevat meetodit, peab taotlus sisaldama operatsiooniriski katva kapitali kontserni erinevate üksuste vahel jagamise metoodika kirjeldust.
31. Taotluses näidatakse ära, kas ja kuidas kavatakse riskimõõtmisüsteemis võtta arvesse diversifitseerimise mõjusid.

4. OSA

Erinevate metoodikate kombineerimine

1. TÄIUSTATUD MÕÖTMISMUDELITEL PÕHINEVA MEETODI KOMBINEERIMINE TEISTE MEETODITEGA

1. Krediidasutus võib kasutada täiustatud mõõtmismudelitel põhinevat meetodit kombineeritult kas baasmeetodiga või standardmeetodiga kooskõlas järgmiste tingimustega:
- a) kõik krediidasutuse operatsiooniriskid peavad olema kaetud. Pädev ametiasutus peab olema rahul metoodikaga, mida on kasutatud erinevate tegevuste, geograafiliste piirkondade, õiguslike struktuuride ja muude asjakohaste jaotuste katmiseks, mis on määratud kindlaks sisestel alustel;
- b) 2. ja 3. osas esitatud aktsepteeritavuse tingimused peavad olema täidetud tegevuste puhul, mis on kaetud vastavalt standardmeetodiga ja täiustatud mõõtmismudelitel põhineva meetodiga.
2. Konkreetsetel juhtumitel võib pädev ametiasutus kehtestada järgmised täiendavad tingimused:
- a) täiustatud mõõtmismudelitel põhineva meetodi rakendamise kuupäeval peab märkimisväärne osa krediidasutuse operatsiooniriskidest olema kaetud täiustatud mõõtmismudelitel põhineva meetodiga ja
- b) krediidasutus kohustub juurutama täiustatud mõõtmismudelitel põhinevat meetodit operatsioonide olulise osa puhul pädevate ametiasutustega kokkulepitud ajavahemiku jooksul.

2. BAASMEETODI JA STANDARDMEETODI KOMBINEERITUD KASUTAMINE

3. Krediidasutus võib kasutada baasmeetodit ja standardmeetodit kombineeritult ainult erandolukorras, näiteks hiljutise uue äriühingu omandamise korral, mis võib nõuda üleminekuperioodi standardmeetodi juurutamiseks.
4. Baasmeetodi ja standardmeetodi kombineeritud kasutamine sõltub krediidasutuse kohustusest juurutada standardmeetod pädevate ametiasutustega kokkulepitud ajavahemiku jooksul.

5. OSA

Kahjujuhtumi liikide klassifitseerimine

Tabel 3

Juhtumiliigi kategooria	Määratlus
Sisene pettus	Kahju, mis tuleneb tegudest, mille eesmärgiks on pettus, vara seadusevastane omandamine või õigusaktidest ja äriühingu tegevuspõhimõtetest möödahiilimine, välja arvatud vahetegemise/diskrimineerimise juhtumid, milles osaleb vähemalt üks sisepool
Väline pettus	Kahju, mis tuleneb kolmanda poole toimepandud tegudest, mille eesmärgiks on pettus, vara seadusevastane omandamine või õigusaktidest möödahiilimine
Tööhõivetavad ja töökeskkonna turvalisus	Kahju, mis tuleneb tööhõive-, tervisekaitse- või ohutuslaste õigusaktide või kokkulepetega vastuolus olevatest tegudest, isikukahjunõuete väljamaksmisest või vahetegemise/diskrimineerimise juhtumitest
Kliendid, tooted ja äritavad	Kahju, mis tuleneb ametialaste kohustuste (sealhulgas usaldus- ja sobivustingimused) tahtmatust või hooletuse tõttu täitmatajätmisest konkreetsete klientide ees või toote laadist või konstruktsioonist
Varaline kahju	Kahju, mis tuleneb materiaalse vara kaotusest või kahjustamisest loodusõnnetuse või muude sündmuste tõttu
Äritegevuse katkemine ja süsteemirikked	Kahju, mis tuleneb äritegevuse katkemisest või süsteemirikketest
Tehingu täitmine, tamed ja protsessijuhtimine	Kahju, mis tuleneb tehingu ebaõnnestunud käsitlemisest või protsessijuhtimisest, suhetest kaubanduspartnerite ja tarnijatega

*XI LISA***PÄDEVATE AMETIASUTUSTE LÄBIVIIDAVA KONTROLLI JA
HINDAMISE TEHNILISED KRITERIUMID**

1. Lisaks krediidi-, turu- ja operatsiooniriskidele peab pädevate ametiasutuste poolt artikli 124 alusel läbiviidav kontroll ja hindamine hõlmama järgmist:
  - a) sisereitingutel põhinevat meetodit kasutavate krediidasutuste läbiviidud stresstesti tulemused;
  - b) avatus kontsentratsiooniriskile ning nende riskide juhtimine krediidasutuses, sealhulgas artiklites 108 kuni 118 sätestatud tingimuste täitmine;
  - c) selliste põhimõtete ja menetluste kindlus, sobivus ja rakendamise laad, mida krediidasutus kasutab tunnustatud krediidiriski maandamise tehnikatega seotud jääkriski juhtimiseks;
  - d) krediidasutuse poolt väärtpaperistamise varadega seoses hoitavate omavahendite piisavuse ulatus tehingu majandusliku sisu taustal, sealhulgas realiseerunud riski ülekandmise määär;
  - e) avatus likviidsusriskile ja nende riskide juhtimine krediidasutustes;
  - f) diversifitseerimise mõju ja selle arvestamine riskide mõõtmise süsteemis ja
  - g) asutuste sooritatud stresstestide tulemused, mille juures on kasutatud sisemudelit tururiskikapitali nõuete arvutamiseks vastavalt direktiivi 2006/49/EÜ V lisale.
2. Pädevad ametiasutused kontrollivad, kas krediidasutus pakub väärtpaperistamise tehingule tingimusteta tuge. Juhul kui selgub, et krediidasutus on pakkunud ühel või enamal korral tingimusteta tuge, võtab pädev ametiasutus vajalikud meetmed vastavalt ootusele, et krediidasutus jätkab toe pakkumist väärtpaperistamise tehingutele ka tulevikus ega saavuta seega märkimisväärset riski ülekandmist.
3. Artikli 124 lõike 3 alusel sooritatava määratluse eesmärgil kaaluvad pädevad ametiasutused, kas vastavalt direktiivi 2006/49/EÜ VII lisa B osale kauplemisportfelli kuuluvate positsioonide/portfellide tarbeks korrigeeritud väärtused ja provisjonid võimaldavad krediidasutusel normaalse turutingimuste korral müüa või turvata oma positsioonid lühikese aja jooksul ilma materiaalselt kahju kandmata.

XII LISA

AVALIKUSTAMISE TEHNILISED KRITEREIUMID

1. OSA

Üldkriteeriumid

1. Teavet loetakse avalikustamise seisukohalt oluliseks, kui selle väljajätmine või väär esitamine võib muuta või mõjutada sellist teavet majanduslike otsuste tegemiseks kasutava isiku hinnangut või otsust.
2. Teavet käsitletakse krediidasutuse ärisaladusena, kui sellise teabe üldsusele jagamine kahjustaks asutuse konkurentsivõimet. See võib hõlmata teavet toodete või süsteemide kohta, mis konkurentidega jagamisel vähendaks krediidasutuse poolt neisse tehtud investeringute väärtust.
3. Teavet käsitletakse konfidentsiaalsena, kui krediidasutusel on klientide ees või suhetest teiste vastaspooltega kohustused, mis nõuavad konfidentsiaalsust.
4. Pädevad ametiasutused nõuavad, et krediidasutused hindaksid vajadust avaldada osa või kogu avalikustatavat teavet rohkem kui kord aastas krediidasutuse äritegevusest tulenevate oluliste näitajate tõttu, milleks on tegevuse maht, tegevuste ulatus, tegutsemine erinevates riikides, kaasatus erinevatesse finantssektoritesse ja osalus rahvusvahelistel finantsturgudel ning makse-, arveldus- ja kliiringsüsteemid. Kõnealuses hinnangus tuleb pöörata erilist tähelepanu 2. osa punkti 3 alapunktides b ja e, punkti 4 alapunktides b kuni e sätestatud teabelementide sagedasema avalikustamise vajadusele ning teabele riskipositsioonide ja muude varade kohta, mis võivad kiiresti muutuda.
5. 2. osa punktides 3 ja 4 sätestatud avalikustamise nõuet kohaldatakse vastavalt artikli 72 lõigetele 1 ja 2.

2. OSA

Üldnõuded

1. Krediidasutus peab avalikustama riskijuhtimise eesmärgid ja üldpõhimõtted eraldi iga riskikategooria kohta, sealhulgas punktides 1 kuni 14 osutatud riskide kohta. Avalikustamine peab hõlmama järgmist:
  - a) selliste riskide juhtimise strateegiad ja protsessid;
  - b) asjakohaste riskijuhtimisfunktsioonide struktuur ja korraldus või muud asjakohased meetmed;
  - c) riskiaruandluse ja mõõtmisüsteemide ulatus ja laad ning
  - d) riski vähendamise ja maandamise põhimõtted ja jätkuva tõhususe kontrollimise strateegiad ja protsessid.
2. Käesoleva direktiivi nõuete reguleerimisalaga seoses tuleb avalikustada järgmine teave:
  - a) krediidasutuse nimi, kelle suhtes käesoleva direktiivi nõudeid kohaldatakse;
  - b) ülevaade erinevustest raamatupidamise ja usaldatavusnormatiivide jaoks kasutatavates konsolideerimise alustes koos lühikirjeldusega üksuste kohta, mis:
    - i) on konsolideeritud täies ulatuses;
    - ii) on konsolideeritud proportsionaalses ulatuses;
    - iii) on omavahenditest maha arvatud või
    - iv) ei ole konsolideeritud ega maha arvatud;
  - c) mis tahes jooksvad või prognoositavad olulised praktilised või juriidilised takistused omavahendite viivitamatuks ülekandmiseks või kohustuste tagasimaksmiseks emaettevõtja ja selle tütarettevõtjate vahel;
  - d) koondsumma, mille võrra on tegelikud omavahendid nõutavast miinimumist väiksemad kõikides konsolideerimata tütarettevõtjates, ja selliste tütarettevõtjate nimi või nimed, ja

▼B

- e) vajadusel artiklites 69 kuni 70 kehtestatud sätete rakendamise asjaolud.
3. Krediidiasutused peavad avalikustama järgneva teabe krediidiasutuse omavahendite kohta:
- koondteave omavahendite kõikide varade ja nende komponentide peamiste tunnuste kohta;
  - esmaste omavahendite summa koos kõikide positiivse väärtusega kirjete ja mahaarvamiste eraldi äranäitamisega;
  - täiendavate omavahendite ja direktiivi 2006/49/EÜ IV peatükis määratletud omavahendite kogusumma;
  - mahaarvamised esmastest ja täiendavatest omavahenditest vastavalt artikli 66 lõikele 2 koos artikli 57 punktis q osutatud varade eraldi avalikustamisega, ja
  - kõik aktsepteeritud omavahendid pärast mahaarvamisi ja artiklis 66 sätestatud piirmäärade arvessevõtmist.
4. Avalikustada tuleb järgmine teave krediidiasutuse vastavuse kohta artiklites 75 ja 123 sätestatud tingimustele:
- krediidiasutuses jooksvate ja edaspidiste tegevuste toetamiseks kasutatava sisekapitali adekvaatsuse hindamismeetodi kokkuvõte;
  - krediidiasutuste puhul, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid artiklite 78 kuni 83 alusel, 8 % artiklis 79 sätestatud iga riskipositsiooni klassi riskiga kaalutud varadest;
  - krediidiasutuste puhul, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid artiklite 84 kuni 89 alusel, 8 % artiklis 86 sätestatud iga riskipositsiooni klassi riskiga kaalutud varadest. Jaenõuete klassi puhul kohaldatakse seda tingimust iga sellise riskipositsiooni kategooria suhtes, millele vastavad erinevad VII lisa 1. osa punktides 10 kuni 13 sätestatud korrelatsioonid. Omakapitali investeringute puhul kohaldatakse seda tingimust:
    - VII lisa 1. osa punktides 17 kuni 26 sätestatud meetodite suhtes;
    - börsil kaubeldavate riskipositsioonide, piisavalt diversifitseeritud portfelliges hoitavate mittebörsiettevõtete omakapitali investeringute ja muude riskipositsioonide suhtes;
    - riskipositsioonide suhtes, mille kapitalinõuete suhtes kohaldatakse järelevalvest tulenevat üleminekuaga, ja
    - riskipositsioonide suhtes, mille kapitalinõuete suhtes kohaldatakse järelevalvest tulenevalt ajutiselt varem kehtinud eeskirju;
  - artikli 75 punktide b ja c alusel arvutatud miinimumkapitali nõuded, ja
  - artiklite 103 kuni 105 alusel arvutatud miinimumkapitali nõuded eraldi avalikustatuna.
5. Avaldatakse järgnev informatsioon, mis puudutab krediidiasutuse avatust vastaspoolega seotud krediidiriskile, nagu III lisa 1. osas määratletud:
- selgitus sisemiste kapitali- ja krediidilimiitide määramise meetoodika kohta vastaspoole krediidiriskide puhul;
  - selgitus tagatise kindlustamise ja krediidireservide moodustamise kohta;
  - selgitus *wrong-way*-riske puudutavate meetmete kohta;
  - selgitus selle kohta, millist mõju avaldab tagatise suurus, mille krediidiasutus peaks andma oma krediidireitingu languse korral;
  - lepingute positiivne õiglane koguväärtus, tasaarveldusest saadav tulu, tasaarveldatud tegelik krediidirisk, olemasolev tagatis ja derivatiivide netokrediidirisk. Derivatiivide netokrediidirisk on tuletistehingute krediidirisk pärast õiguslikult täitmisele pööratavatest tasaarvelduskokkulepetest saadava kasu ja tagatiskokkulepete arvessevõtmist;

▼B

- f) riskipositsiooni väärtuse meetmed vastavalt sätestatud III lisa 3.kuni 6. osas meetoditele, olenevalt sellest, millist meetodit kohaldatakse;
  - g) krediidideratiivide riskiturbe nimiväärtus ja jooksva krediidiriski jaotus krediidiriski liikide alusel;
  - h) tuletisinstrumentidega tehtud tehingud (nimiväärtus), jaotatuna kasutamiseks krediidasutuse enda krediidiportfelli ja asutuse vahendus-tegevuse jaoks, kaasa arvatud kasutatavad krediidideratiivlepingud, mis on omakorda jagatud ostetava ja müüdava kaitse alusel igas lepingurühmas, ja
  - i) α hinnang, kui krediidasutus on saanud pädevate ametiasutuste heakskiidu α hindamiseks.
6. Krediidasutus peab avalikustama järgmise teabe krediidiriskile ja lahjendusriskile avatuse kohta:
- a) raamatupidamises kasutatavate mõistete “viivises” ja “vähenenud väärtusega” määratlused;
  - b) väärtuste korrigeerimiste ja provisjonikirjete kindlaksmääramise meetodite kirjeldus;
  - c) riskipositsioonide kogusumma pärast raamatupidamislikke tasaarveldusi, kus ei ole arvesse võetud krediidiriski maandamise mõju, ja riskipositsioonide keskmine suurus perioodi vältel, esitatuna erinevate riskipositsiooni klasside lõikes;
  - d) riskipositsioonide geograafiline jaotumine, jaotatuna märkimisväärtseteks piirkondadeks oluliste riskipositsiooni klasside lõikes, ja muud üksikasjad vastavalt vajadusele;
  - e) riskipositsioonide liigitamine majandusharudesse või vastaspoolte liikidesse, esitatuna riskipositsiooni klasside lõikes, ja muud üksikasjad vastavalt vajadusele;
  - f) riskipositsioonide järelejäänud lõpptähtaegade jaotumine, esitatuna riskipositsiooni klasside lõikes, ja muud üksikasjad vastavalt vajadusele;
  - g) oluliste majandusharude või vastaspoolte kategooriate lõikes ja järgmise äranäitamisega:
    - i) vähenenud väärtusega riskipositsioonid ja tähtjaks tasumata riskipositsioonid, eraldi välja tooduna;
    - ii) väärtuse korrigeerimised ja provisjonid, ja
    - iii) väärtuse korrigeerimiste ja provisjonide kulud perioodi jooksul;
  - h) eraldi välja toodud vähenenud väärtusega ja tähtjaks tasumata riskipositsioonide arv, esitatuna oluliste geograafiliste piirkondade lõikes, sealhulgas iga geograafilise piirkonnaga seotud väärtuste korrigeerimiste summad ja provisjonid, kui see on otstarbekas;
  - i) eraldi välja toodud vähenenud väärtusega riskipositsioonide väärtuste korrigeerimiste ja provisjonide muudatuste vastavusseviimine. Selline teave peab sisaldama:
    - i) väärtuste korrigeerimise ja provisjonide liigi kirjeldust;
    - ii) algsaldosid;
    - iii) provisjonide vastu võetud summade suurust perioodi jooksul;
    - iv) perioodi jooksul riskipositsioonidest tuleneva prognoositud tõenäolise kahju tarbeks tehtud eraldised või tühistatud summad või mis tahes korrigeerimised, sealhulgas need, mis tulenevad vahetuskursi erinevustest, äritegevuste ühendamisest, tütarettevõtete omandamisest või võõrandamisest ja provisjoni-kirjete vahelistest ülekannetest, ja
    - v) lõppsaldod.

Olse kasumiaruandes kirjendatavad väärtuste korrigeerimised ja tagasi-nõutud summad tuleb eraldi avalikustada.

▼B

7. Krediidiasutused, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid kooskõlas artikliga 78 kuni 83, peavad avalikustama järgmise teabe iga artiklis 79 sätestatud riskipositsiooni klassi kohta:
  - a) määratud reitinguagentuuride ja ekspordikrediidi agentuuride nimed ja mis tahes muudatuste põhjendused;
  - b) riskipositsiooni klassid, mille puhul igat reitinguagentuuri või ekspordikrediidi agentuuri kasutatakse;
  - c) emitentide ja emissiooni krediidi hinnangute kauplemisportfelli mittekuuluvatele instrumentidele ülekandmiseks kasutatava protsessi kirjeldus;
  - d) iga määratud reitinguagentuuri või ekspordikrediidi agentuuri välise reitingu seos VI lisas sätestatud krediidikvaliteedi astmetega, võttes arvesse, et sellist teavet ei pea avalikustama, kui krediidiasutus vastab pädeva ametiasutuse avaldatud standardseose tingimustele, ja
  - e) VI lisas sätestatud krediidikvaliteedi astmega seostatavad riskipositsioonide väärtused ja krediidiriski maandusega riskipositsioonide väärtused, sealhulgas need, mis on omavahenditest maha arvatud.
8. Krediidiasutused, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid vastavalt VII lisa 1. osa punktidele 6 või 19 kuni 21, peavad avalikustama igasse VII lisa 1. osa punktis 6 esitatud tabelis 1 sisalduvasse kategooriasse liigitatud riskipositsioonid või riskipositsioonid, millele on määratud VII lisa 1. osa punktides 19 kuni 21 sätestatud riskikaal.
9. Krediidiasutused, kes arvutavad kapitalinõudeid vastavalt artikli 75 punktidele b ja c, peavad avalikustama kõnealused nõuded eraldi iga riski kohta, millele on asjaomastes sätetes viidatud.
10. Krediidiasutus, kes arvutab kapitalinõudeid vastavalt direktiivi 2006/49/EÜ V lisale, peab avalikustama järgmise teabe:
  - a) iga hõlmatud alamportfelli kohta:
    - i) kasutatavate mudelite tunnused;
    - ii) alamportfelli suhtes kohaldatava stresstestimise kirjeldus;
    - iii) sisemudelite ja modelleerimisprotsessi täpsuse ja järjekindluse järeldamiseks ning valideerimiseks kasutatava meetodite kirjeldused;
  - b) pädeva ametiasutuse antud tunnustuse ulatus, ja
  - c) direktiivi 2006/49/EÜ VII lisa B osas sätestatud nõuete täitmise ulatuse ja meetodika kirjeldus.
11. Krediidiasutused peavad avalikustama operatsiooniriski kohta järgmise teabe:
  - a) krediidiasutuse puhul aktsepteeritud operatsiooniriski omavahendite nõuete arvutamise meetodid, ja
  - b) artiklis 105 sätestatud meetodika kirjeldus (kui krediidiasutus seda kasutab), sealhulgas krediidiasutuse mõõtmismeetodis arvessevõteta- vate asjakohaste sise- ja välistegurite analüüs. Osalise kasutamise puhul erinevate kasutatavate meetodikate kohaldamisala ja katvus.
12. Kauplemisportfelli mittekuuluvate omakapitali instrumentidega seotud riskipositsioonide kohta tuleb avalikustada järgmine teave:
  - a) riskipositsioonide eristamine vastavalt nende eesmärkidele, sealhulgas vastavalt kapitali kasvutulu seostele ja strateegiliste põhjendustele, ning ülevaade kasutatavatest raamatupidamis- ja hindamis- meetodikatest, sealhulgas hindamist mõjutavad peamised oletused ja mis tahes märkimisväärsed muutused kõnealustes menetlustes;
  - b) bilansiline ja õiglane väärtus ja börsil kauplemise puhul võrdlus turuhindadega, kui see erineb oluliselt õiglasest väärtusest;
  - c) börsil kaubeldavate riskipositsioonide, piisavalt diversifitseeritud portfelliges hoitavate mittebörsiettevõtete omakapitali investeeringute ja muude riskipositsioonide liigid, laad ja summa;
  - d) kumulatiivne realiseerunud kasum või kahjum, mis tuleneb perioodi jooksul toimunud müükidest ja realiseerimistest, ja

▼B

- e) kogu realiseerumata kasum või kahjum, kogu latentsest ümberhindlusest tulenev kasum või kahjum ja kõik eespool nimetud summad, mis sisalduvad esmastes või täiendavates omavahendites.
13. Krediidiasutused peavad avalikustama järgmise teabe kauplemisportfelli mittekuuluvatest positsioonidest tuleneva intressiriskile avatuse kohta:
- intressimäärast tuleneva riski laad ja peamised oletused (sealhulgas oletused laenu ettemaksete ja tähtajata hoiuste arengu kohta) ning intressiriski mõõtmise sagedus, ja
  - kõikumised tuludes, majanduslikus väärtuses või muus asjakohases näitajas, mida juhtkond kasutab intressimäära järskude tõusude või languste puhul vastavalt juhtkonnapoolsele meetodile intressiriski mõõtmiseks, esitatuna vääringute kaupa.
14. Krediidiasutused, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid vastavalt artiklitele 94 kuni 101, avalikustavad järgmise teabe:
- krediidiasutuse eesmärkide kirjeldus seoses väärtpaperistamisega;
  - krediidiasutuse roll väärtpaperistamise protsessis;
  - krediidiasutuse osaluse ära näitamine kõikides väärtpaperistamistingutes;
  - krediidiasutuse poolt väärtpaperistamise protsessis järgitavate riskiga kaalutud varade arvutamise meetodid;
  - kokkuvõtte raamatupidamiseeskirjadest, mida krediidiasutus väärtpaperistamises kasutab, sealhulgas:
    - see, kas tehinguid käsitletakse müügi või rahastamisena;
    - müügitulu kirjendamine;
    - peamised eeldused, millest lähtutakse akumuleerunud intresside väärtuse hindamisel, ja
    - sünteeetiliste väärtpaperistamiste käsitlus, kui see ei ole hõlmatud muude raamatupidamiseeskirjadega;
  - väärtpaperistamises kasutatud reitinguagentuuride nimed ja riskipositsioonide liigid, mille puhul igat agentuuri on kasutatud;
  - kogu tagasimaksmata summa krediidiasutuse väärtpaperistamise positsioonide puhul, mis kuuluvad väärtpaperistamise raamistikku (jagatuna traditsiooniliseks ja sünteeetiliseks), esitatuna riskipositsioonide liikide kaupa;
  - krediidiasutuse poolt väärtpaperistatud ja väärtpaperistamise raamistikku kuuluvate riskipositsioonide puhul allahinnatud ja tähtjaks tasumata väärtpaperistamise positsioonide summa riskipositsioonide liikide kaupa ja krediidiasutuse jaoks perioodi jooksul realiseerunud kahjum;
  - hallatavate või ostetud väärtpaperistamise positsioonide kogusumma, esitatuna riskipositsioonide liikide kaupa;
  - hallatavate või ostetud väärtpaperistamise positsioonide kogusumma, esitatuna riskikaalu põhjendatud vahemike kaupa. Positsioonid, millele on antud 1 250 %-line riskikaal või mis on omavahenditest maha arvatud, tuleb eraldi avalikustada;
  - väärtpaperistamise uuenevate nõuete tagasimaksmata kogusumma, mis on liigitatud laenude algsele väljastajale ja investoritele kuuluvate osade kaupa, ja
  - perioodi väärtpaperistamistegevuse kokkuvõtte, sealhulgas väärtpaperistamise riskipositsioonide väärtus (riskipositsioonide liikide kaupa) ja kirjendatud kasum või kahjum müügist riskipositsioonide liikide kaupa.

3. OSA

Teatavate instrumentide või meetodikate kasutamise aktsepteeritavuse tingimused

1. Krediidiasutused, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid vastavalt artiklitele 84 kuni 89, peavad avalikustama järgmise teabe:

▼B

- a) meetodi aktsepteerimine pädeva ametiasutuse poolt või määratud üleminekuajaks;
- b) järgneva selgitus ja kontroll:
  - i) sisereitingüsteemide struktuur ning sise- ja välisreitingute suhe;
  - ii) sisemiste hinnangute kasutamine muudel juhtudel kui riskiga kaalutud varade arvutamine vastavalt artiklitele 84 kuni 89;
  - iii) krediidiriski maandamise juhtimise ja aktsepteerimise protsess ja
  - iv) reitingüsteemide kontrollimehhanismid, sealhulgas sõltumatus ja aruandekohustuse kirjeldus ja reitingüsteemi ülevaade;
- c) sisese reitingu andmise protsessi kirjeldus, mis on toodud eraldi järgmiste riskipositsiooni klasside kohta:
  - i) keskvalitsused ja keskpangad;
  - ii) asutused;
  - iii) äriühingud, sealhulgas väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, eriotstarbelised laenud ja ostetud äriühingutele esitatavad nõuded;
  - iv) jaenõuded iga sellise riskipositsiooni kategooria kohta, millele vastavad erinevad VII lisa 1. osa punktides 10 kuni 13 sätestatud korrelatsioonid, ja
  - v) aktsiad;
- d) riskipositsiooni väärtused iga artiklis 86 sätestatud riskipositsiooni klassi kohta. Nõuded keskvalitsustele ja keskpankadele, asutustele ja äriühingutele, kui krediidasutused kasutavad riskiga kaalutud varade arvutamiseks maksejõuetusest tingitud kahju või ümberhindamisteguri sisehinnanguid, avalikustatakse eraldi riskipositsioonidest, mille puhul krediidasutused selliseid hinnanguid ei kasuta;
- e) krediidasutus peab krediidiriski usaldusväärseks eristamiseks avalikustama iga riskipositsiooni klassi (keskvalitsuste ja keskpankade, asutuste, äriühingute ja omakapitali) ja piisava hulga võlgniku reitinguklasside (sealhulgas maksejõuetute) kohta:
  - i) kõik riskipositsioonid selliste klasside nagu keskvalitsused ja keskpangad, asutused ja äriühingud puhul tagasimaksmata laenude ja kasutamata krediidiliinide riskipositsioonide väärtuse summa; omakapitali puhul tagasimaksmata summa);
  - ii) riskiga kaalutud varade arvutamisel maksejõuetusest tingitud kahju sisehinnanguid kasutavate krediidasutuste puhul riskiga kaalutud keskmine maksejõuetusest tingitud kahju protsentides;
  - iii) riskipositsiooni kaalutud keskmine riskikaal, ja
  - iv) riskiga kaalutud varade arvutamisel ümberhindamistegurite sisehinnanguid kasutavate krediidasutuste puhul kasutamata krediidiliinid ja riskipositsiooni kaalutud keskmised riskipositsiooni väärtused iga riskipositsiooni klassi kohta;
- f) jaenõuete klassi ja iga punkti c alapunktis iv määratletud kategooria puhul kas punktis e sätestatud avalikustamised (vajadusel kogumi alusel) või riskipositsioonide analüüs (tagasimaksmata laenud ja kasutamata krediidiliinide riskipositsiooni väärtused) piisava arvu EL klasside põhjal krediidiriski usaldusväärseks eristamiseks (vajadusel kogumi alusel);
- g) eelneval perioodil tehtud tegelikud väärtuste korrigeerimised iga riskipositsiooni klassi kohta (jaenõuete puhul iga punkti c alapunktis iv määratletud kategooria kohta) ja nende erinevus varasematest tulemustest;
- h) selliste tegurite kirjeldus, mis mõjutasid kahjumit eelneval perioodil (näiteks kas krediidasutusel on esinenud keskmisest kõrgemaid kahjumäärasid või keskmisest kõrgemaid maksejõuetusest tingitud kahjusid või ümberhindamistegureid), ja

▼ B

- i) krediidasutuse hinnangud pikaajsete tegelike tulemustega võrreldes. Kõnesolev teave peab sisaldama vähemalt andmeid kahjuhinnangute võrdluse kohta tegelike kahjudega igas riskipositsiooni klassis (jaenõuete puhul igas punkti c alapunktis iv määratletud kategoorias) piisavalt pika perioodi jooksul, et saaks anda usaldusväärse hinnangu iga riskipositsiooni klassi siseste reitingu andmise protsesside toimivuse kohta (jaenõuete puhul iga punkti c alapunktis iv määratletud kategooria kohta). Vajadusel peab krediidasutus seda teavet laiendama ja esitama maksejõuetuse tõenäosuse analüüsi ning krediidasutuste puhul, kes kasutavad maksejõuetusest tingitud kahju ja/või ümberhindamistegurite sisehinnanguid, maksejõuetusest tingitud kahju ja ümberhindamistegurite tulemused võrreldes kvantitatiivse riskihindamise kohta avalikustatud teabes antud hinnangutega.

Punkti c kohaldamisel sisaldab kirjeldus riskipositsiooni klassis olevate riskipositsioonide liike, definitsioone, maksejõuetuse tõenäosust ning vajadusel maksejõuetusest tingitud kahju ja ümberhindamistegurite hindamise ja valideerimise meetodeid ja andmeid, sealhulgas oletusi, mida on kasutatud nimetatud muutujate saamiseks, ning kirjeldusi oluliste kõrvalekallete kohta maksejõuetuse definitsioonist vastavalt VII lisa 4. osa punktides 44 kuni 48 sätestatule, sealhulgas ulatuslikke segmente, mida kõnealused kõrvalekalded mõjutavad.

2. Krediidiriski maandamise tehnikaid kohaldavad krediidasutused peavad avalikustama järgmise teabe:
- a) üksuse poolt kasutatavate bilansilise ja bilansivälise tasaarvelduse kasutamise põhimõtted ja protsessid ning nende kasutamise ulatuse äranäitamine;
  - b) tagatise hindamise ja haldamise põhimõtted ja protsessid;
  - c) krediidasutuse võetud tagatise põhiliikide kirjeldus;
  - d) garantii andjate ja krediidideriivatiivi vastaspoolte peamised liigid ja nende krediidivõime;
  - e) teave turu- või krediidiriski kontsentreerumiste kohta võetud krediidiriski maandamise raames;
  - f) krediidasutuste puhul, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid vastavalt artiklitele 78 kuni 83 või 84 kuni 89, kuid ei anna maksejõuetusest tingitud kahju või ümberhindamisteguri sisehinnanguid riskipositsiooni klassi kohta iga klassi kohta eraldi, kogu riskipositsioon (vajadusel pärast bilansilist või bilansivälisest tasaarveldust), mis on kaetud (pärast volatiilsusega korrigeerimisi) aktsepteeritud finantstagatise ja muu aktsepteeritud tagatisega;
  - g) krediidasutuste puhul, kes arvutavad riskiga kaalutud varasid vastavalt artiklitele 78 kuni 83 või 84 kuni 89, iga klassi kohta eraldi, kogu riskipositsioon (vajadusel pärast bilansilist või bilansivälisest tasaarveldust), mis on kaetud garantiide või krediidideriivatiividega. Omakapitali investeerimisjärgu krediidireitingu puhul kehtib kõnealune tingimus VII lisa 1. osa punktides 17 kuni 26 sätestatud meetodite suhtes.
3. Krediidasutused, kes kasutavad artiklis 105 sätestatud meetodit operatsiooniriski omavahendite nõuete arvutamiseks, avalikustavad asjaomase riski maandamiseks kasutatava kindlustuse kirjelduse.

XIII LISA

A OSA

KEHTETUKS TUNNISTATUD DIREKTIIVID JA NENDE HILISEMAD MUUDATUSED (osutatud artiklis 158)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiiv 2000/12/EÜ krediidasutuste asutamise ja tegevuse kohta

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2000. aasta direktiiv 2000/28/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2000/12/EÜ krediidasutuste asutamise ja tegevuse kohta

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta direktiiv 2002/87/EÜ, milles käsitletakse finantskonglomeraati kuuluvate krediidasutuste, kindlustusseltside ja investeerimisühingute täiendavat järelevalvet ning millega muudetakse nõukogu direktiive 73/239/EMÜ, 79/267/EMÜ, 92/49/EMÜ, 92/96/EMÜ, 93/6/EMÜ ja 93/22/EMÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 98/78/EÜ ja 2000/12/EÜ,

ainult artikli 29 lõike 1 punktid a ja b, lõige 2, lõike 4 punktid a ja b, lõiked 5, 6, 7, 8, 9, 10 ja 11

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/39/EÜ finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ,

ainult artikkel 68

Komisjoni 27. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/69/EÜ, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ mitmepoolsete arengupankade määratluse osas

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2005. aasta direktiiv 2005/1/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiive 73/239/EMÜ, 85/611/EMÜ, 91/675/EMÜ, 92/49/EMÜ ja 93/6/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/19/EÜ, 98/78/EÜ, 2000/12/EÜ, 2001/34/EÜ, 2002/83/EÜ ja 2002/87/EÜ ning luuakse finantsteenuste komiteede uus organisatsiooniline struktuur,

ainult artikkel 3

KEHTETUKS TUNNISTAMATA MUUDATUSED

2003. aasta ühinemisakt

B OSA

ÜLEVÕTMISTÄHTAJAD (osutatud artiklis 158)

Direktiiv	Ülevõtmistähtaeg
Direktiiv 2000/12/EÜ	–
Direktiiv 2000/28/EÜ	27.4.2002
Direktiiv 2002/87/EÜ	11.8.2004
Direktiiv 2004/39/EÜ	30.04.2006/31.1.2007
Direktiiv 2004/69/EÜ	30.6.2004
Direktiiv 2005/1/EÜ	13.5.2005

XIV LISA

VASTAVUSTABEL

Käesolev direktiiv	Direktiiv 2000/ 12/EÜ	Direktiiv 2000/ 28/EÜ	Direktiiv 2002/ 87/EÜ	Direktiiv 2004/ 39/EÜ	Direktiiv 2005/1/ EÜ
Artikkel 1	Artikli 2 lõiked 1 ja 2				
Artikkel 2	Artikli 2 lõige 3 Ühinemisakt				
Artikkel 2	Artikli 2 lõige 4				
Artikkel 3	Artikli 2 lõiked 5 ja 6				
Artikli 3 lõike 1 kolmas lõik					Artikli 3 lõige 2
Artikli 4 punkt 1	Artikli 1 lõige 1				
Artikli 4 punktid 2 kuni 5		Artikli 1 lõiked 2 kuni 5			
Artikli 4 punktid 7 kuni 9		Artikli 1 lõiked 6 kuni 8			
Artikli 4 punkt 10			Artikli 29 lõike 1 punkt a		
Artikli 4 punktid 11□14	Artikli 1 lõiked 10, 12 ja 13				
Artikli 4 punktid 21 ja 22			Artikli 29 lõike 1 punkt b		
Artikli 4 punkt 23	Artikli 1 lõige 23				
Artikli 4 punktid 45□47	Artikli 1 lõiked 25 kuni 27				
Artikkel 5					
Artikkel 6	Artikkel 4				
Artikkel 7	Artikkel 8				
Artikkel 8	Artikkel 9				
Artikli 9 lõige 1	Artikli 5 lõige 1 ja artikli 1 lõige 11				
Artikli 9 lõige 2	Artikli 5 lõige 2				

▼B

Käesolev direktiiv	Direktiiv 2000/ 12/EÜ	Direktiiv 2000/ 28/EÜ	Direktiiv 2002/ 87/EÜ	Direktiiv 2004/ 39/EÜ	Direktiiv 2005/1/ EÜ
Artikkel 10	Artikli 5 lõiked 3 kuni 7				
Artikkel 11	Artikkel 6				
Artikkel 12	Artikkel 7				
Artikkel 13	Artikkel 10				
Artikkel 14	Artikkel 11				
Artikli 15 lõige 1	Artikkel 12				
Artikli 15 lõiked 2 ja 3			Artikkel 29 lõige 2		
Artikkel 16	Artikkel 13				
Artikkel 17	Artikkel 14				
Artikkel 18	Artikkel 15				
Artikli 19 lõige 1	Artikli 16 lõige 1				
Artikli 19 lõige 2			Artikkel 29 lõige 3		
Artikkel 20	Artikli 16 lõige 3				
Artikkel 21	Artikli 16 lõiked 4 kuni 6				
Artikkel 22	Artikkel 17				
Artikkel 23	Artikkel 18				
Artikli 24 lõige 1	Artikli 19 lõiked 1 kuni 3				
Artikli 24 lõige 2	Artikli 19 lõige 6				
Artikli 24 lõige 3	Artikli 19 lõige 4				
Artikli 25 lõiked 1 kuni 3	Artikli 20 lõiked 1 kuni 3, esimene ja teine lõik				
Artikli 25 lõige 3	Artikli 19 lõige 5				
Artikli 25 lõige 4	Artikli 20 lõike 3 kolmas lõik				

▼B

Käesolev direktiiv	Direktiiv 2000/ 12/EÜ	Direktiiv 2000/ 28/EÜ	Direktiiv 2002/ 87/EÜ	Direktiiv 2004/ 39/EÜ	Direktiiv 2005/1/ EÜ
Artikkel 26	Artikli 20 lõiked 4-7				
Artikkel 27	Artikli 1 lõike 3 teine lause				
Artikkel 28	Artikkel 21				
Artikkel 29	Artikkel 22				
Artikkel 30	Artikli 22 lõiked 2 kuni 4				
Artikkel 31	Artikli 22 lõige 5				
Artikkel 32	Artikli 22 lõige 6				
Artikkel 33	Artikli 22 lõige 7				
Artikkel 34	Artikli 22 lõige 8				
Artikkel 35	Artikli 22 lõige 9				
Artikkel 36	Artikli 22 lõige 10				
Artikkel 37	Artikli 22 lõige 11				
Artikkel 38	Artikkel 24				
Artikli 39 lõiked 1 ja 2	Artikkel 25				
Artikli 39 lõige 3					Artikli 3 lõige 8
Artikkel 40	Artikkel 26				
Artikkel 41	Artikkel 27				
Artikkel 42	Artikkel 28				
Artikkel 43	Artikkel 29				
Artikkel 44	Artikli 30 lõiked 1-3				
Artikkel 45	Artikli 30 lõige 4				
Artikkel 46	Artikli 30 lõige 3				
Artikkel 47	Artikli 30 lõige 5				

▼B

Käesolev direktiiv	Direktiiv 2000/ 12/EÜ	Direktiiv 2000/ 28/EÜ	Direktiiv 2002/ 87/EÜ	Direktiiv 2004/ 39/EÜ	Direktiiv 2005/1/ EÜ
Artikkel 48	Artikli 30 lõiked 6 ja 7				
Artikkel 49	Artikli 30 lõige 8				
Artikkel 50	Artikli 30 lõike 9 esimene ja teine lõik				
Artikkel 51	Artikli 30 lõike 9 kolmas lõik				
Artikkel 52	Artikli 30 lõige 10				
Artikkel 53	Artikkel 31				
Artikkel 54	Artikkel 32				
Artikkel 55	Artikkel 33				
Artikkel 56	Artikli 34 lõige 1				
Artikkel 57	Artikli 34 lõike 2 esimene lõik, artikli 34 lõike 2 teine lause		Artikli 29 lõike 4 punkt a		
Artikkel 58			Artikli 29 lõike 4 punkt a		
Artikkel 59			Artikli 29 lõike 4 punkt b		
Artikkel 60			Artikli 29 lõike 4 punkt b		
Artikkel 61	Artikli 34 lõiked 3 ja 4				
Artikkel 63	Artikkel 35				
Artikkel 65	Artikkel 37				
Artikli 66 lõiked 1 ja 2	Artikli 38 lõiked 1 ja 2				
Artikkel 67	Artikkel 39				
Artikkel 73	Artikli 52 lõige 3				

▼B

Käesolev direktiiv	Direktiiv 2000/ 12/EÜ	Direktiiv 2000/ 28/EÜ	Direktiiv 2002/ 87/EÜ	Direktiiv 2004/ 39/EÜ	Direktiiv 2005/1/ EÜ
Artikkel 106	Artikli lõige 24 1				
Artikkel 107	Artikli lõike kolmas lõik 1 1				
Artikkel 108	Artikli lõige 1 48				
Artikkel 109	Artikli lõike esimene lõik 48 4				
Artikkel 110	Artikli lõiked 2 kuni 4, teine lõik 48				
Artikkel 111	Artikli lõiked 1 kuni 5 49				
Artikkel 113	Artikli lõiked 4, 6 ja 7 49				
Artikkel 115	Artikli lõiked 8 ja 9 49				
Artikkel 116	Artikli lõige 10 49				
Artikkel 117	Artikli lõige 11 49				
Artikkel 118	Artikkel 50				
Artikkel 120	Artikli lõiked 1, 2 ja 5 51				
Artikkel 121	Artikli lõige 4 51				
Artikli 122	Artikli lõige 6 51		Artikli lõige 5 29		
Artikkel 125	Artikli lõiked 1 ja 2 53				
Artikkel 126	Artikli lõige 3 53				
Artikkel 128	Artikli lõige 5 53				
Artikli lõige 1 133	Artikli lõige 1 54		Artikli lõike 7 punkt a 29		
Artikli lõiked 2 ja 3 133	Artikli lõiked 2 ja 3 54				

▼B

Käesolev direktiiv	Direktiiv 2000/12/EÜ	Direktiiv 2000/28/EÜ	Direktiiv 2002/87/EÜ	Direktiiv 2004/39/EÜ	Direktiiv 2005/1/EÜ
Artikli 134 lõige 1	Artikli 54 lõike 4 esimene lõik				
Artikli 134 lõige 2	Artikli 54 lõike 4 teine lõik				
Artikkel 135			Artikli 29 lõige 8		
Artikkel 137	Artikkel 55				
Artikkel 138			Artikli 29 lõige 9		
Artikkel 139	Artikli 56 lõiked 1 kuni 3				
Artikkel 140	Artikli 56 lõiked 4 kuni 6				
Artikkel 141	Artikli 56 lõige 7		Artikli 29 lõige 10		
Artikkel 142	Artikli 56 lõige 8				
Artikkel 143			Artikli 29 lõige 11		Artikli 3 lõige 10
Artikkel 150	Artikli 60 lõige 1				
Artikkel 151	Artikli 60 lõige 2				Artikli 3 lõige 10
Artikkel 158	Artikkel 67				
Artikkel 159	Artikkel 68				
Artikkel 160	Artikkel 69				
I lisa, punktid 1 kuni 14, välja arvatud viimane lõik	I lisa				
I lisa, viimane lõik				Artikkel 68	
II lisa	II lisa				
III lisa	III lisa				
IV lisa	IV lisa				